

RAAD VOOR BETWISTINGEN INZAKE
STUDIEVOORTGANGSBESLISSINGEN

UITSPRAKEN WERKJAAR 2019
STUDIEBETWISTINGEN DEEL 2

Inhoud

[Zitting van 22 maart 2019](#)

rolnummer 2019/068

rolnummer 2019/069

rolnummer 2019/071

rolnummer 2019/072

[Zitting van 29 maart 2019](#)

rolnummer 2019/073

rolnummer 2019/074

rolnummer 2019/076

rolnummer 2019/094

rolnummer 2019/100

[Zitting van 1 april 2019](#)

rolnummer 2019/084

rolnummer 2019/089

rolnummer 2019/095

rolnummer 2019/101

rolnummer 2019/102

[Zitting van 10 april 2019](#)

rolnummer 2019/107

rolnummer 2019/109

rolnummer 2019/111

rolnummer 2019/112

[Zitting van 26 april 2019](#)

rolnummer 2019/103

rolnummer 2019/103bis

rolnummer 2019/118

rolnummer 2019/120

rolnummer 2019/129

[Zitting van 26 april 2019 \(2\)](#)

rolnummer 2019/067

rolnummer 2019/133

[Zitting van 20 mei 2019](#)

rolnummer 2019/143

rolnummer 2019/147

[Zitting van 20 mei 2019 \(2\)](#)

rolnummer 2019/136

Zitting van 22 maart 2019

Arrest nr. 4.872 van 11 april 2019 in de zaak 2019/068

In zake: Sweeta NASERI
 Woonplaats kiezend te 8790 Waregem
 Gentseweg 681

Tegen: UC LEUVEN
 Woonplaats kiezend te 3001 Leuven
 Geldenaaksebaan 335

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 26 februari 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 31 januari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘International project in interdisciplinary health promotion’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 maart 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Lieve Tack, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de mondzorg’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘International project in interdisciplinary health promotion’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9 op 20.

Verzoekende partij stelde op datum van 6 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 21 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat de studente het onterecht vindt dat ze een onvoldoende behaalde, nu ze alle dagen aanwezig was en actief heeft meegedaan ondanks haar fysieke beperkingen. Tegen doktersadvies in heeft ze toch deelgenomen aan het project. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studente de score voor het schriftelijk werk, de voorbereiding en de eindreflectie niet betwist. Zij probeert enkel de score voor “observatie van inzet en inzicht van de student door de begeleidende lector” aan te vechten, door te stellen dat zij – ondanks fysieke beperkingen – elke dag aanwezig was en actief heeft meegedaan aan de opdracht. De interne beroepsinstantie verwijst vervolgens naar de motivering voor het resultaat voor “permanente evaluatie”, die blijkt uit het beoordelingsformulier opgesteld door de toezichthoudende lectoren. De beroepsinstantie verwijst tevens naar hetgeen blijkt uit de originele nota’s van de docenten (die duidelijk gediend hebben als basis voor de invulling van het evaluatieblad). Tegen deze beoordeling brengt de studente in dat zij wel actief heeft meegedaan en elke dag aanwezig is geweest, ondanks haar fysieke beperkingen.

Vervolgens gaat de interne beroepsinstantie in op het argument rond de fysieke beperking (gebroken voet en het afraden van de arts om deel te nemen aan het project). Als bewijs van deze fysieke beperking draagt de studente een scan van een ziekenhuisattest bij, waarop staat dat ze op 9 en 10 november in observatie was in het ziekenhuis voor een gebroken voet. Het internationale project vond evenwel plaats van 17 tot 21 december. De studente stelt wel dat ze de zondagavond voor de internationale week op spoed heeft gelegen tot 2u ’s nachts, maar daarvan draagt ze geen bewijs bij. De interne beroepsinstantie wil welwillend aannemen dat de studente nog steeds een gebroken voet had en dat een arts mogelijk afgeraden had om deel te nemen aan het project, maar dat heeft niet tot gevolg dat de studente een voldoende moet krijgen voor het project. Als de student er – tegen het advies van een geneesheer in – voor kiest om alsnog aanwezig te zijn op een evaluatie-activiteit, dan levert dit geen “recht” op een slaagcijfer op. De enige toetssteen om de prestaties van een student te beoordelen, is de kwaliteit van de prestaties die de student op de evaluatie-activiteiten heeft geleverd. Een student wordt niet

beoordeeld op grond van zijn of haar extra inspanningen (zoals opdagen hoewel men eigenlijk gewettigd afwezig kan zijn), maar wel op de kwaliteit van de geleverde prestaties. Het feit dat de studente een extra “inspanning” heeft gedaan om aanwezig te zijn, levert haar dus geen recht op een hogere score op. Dat is ook logisch: het zou niet eerlijk zijn voor de medestudenten die inhoudelijk voldoende prestaties moeten leveren om geslaagd te zijn, daar waar het voor de studente dan maar voldoende moet zijn om “aanwezig te zijn” om geslaagd te zijn, enkel en alleen omdat ze een gebroken voet heeft. Dat staat compleet haaks op het idee van onderwijs en van evalueren.

Daarnaast stelt de studente dat zij elke dag aanwezig is geweest (wat niet ontkend wordt door de opleiding) en ook actief heeft meegedaan. Uit de opmerkingen van het evaluatieformulier blijkt dat laatste volgens de interne beroepsinstantie evenwel niet duidelijk. Zo staat er bij functioneren in groep te lezen: “*weinig constructieve interactie met de groep, weinig tot geen inbreng sociale activiteit*”. Er wordt duidelijk gewezen op het te beperkte constructieve karakter van de interactie. Het gaat daarbij dus niet om het aanwezig zijn en meewerken, maar wel om de kwaliteit van de geleverde inbreng. Opnieuw kan verwezen worden naar de stelling dat het gaat om de kwaliteit van de geleverde inspanningen en niet de “hoeveelheid” van de bijdragen. Dit is niet in strijd met het onderwijsrecht, integendeel: het is er een logisch gevolg van. Door louter te beweren dat zij wel “actief meegewerkt heeft”, zal een student er niet in slagen in het dossier gefundeerde opmerkingen te ondergraven. De docenten genieten van het vermoeden van professionaliteit en objectiviteit. Indien de studente van mening is dat de beweerde feiten anders hebben plaatsgevonden, zal zij dit met concrete elementen moeten bewijzen. Datzelfde geldt bijvoorbeeld ook voor het te laat komen: dat blijkt duidelijk uit de nota’s van de docenten. Met het meedelen van een loutere stelling die inhoudelijk tegengesteld is aan die van de docenten, *bewijst* de studente niets. Het dossier is afdoende gefundeerd en de score voor observatie van inzet en inzicht van de student door de begeleidende lector is correct toegekend. De grief is, aldus de interne beroepsinstantie, ongegrond.

De beroepsinstantie besluit dat het beroep van de studente ontvankelijk, maar niet gegronde is. De interne beroepsinstantie bevestigt de beslissing van de examencommissie, waarbij aan de studente de score van 9/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘International project in interdisciplinary health promotion’.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en per aangetekend schrijven van 21 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 26 februari 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat, conform art. 85, 4) van het OER van verwerende partij, het beroep bij de interne beroepsinstantie devolutieve werking heeft. Dat heeft tot gevolg dat de beslissing van de interne beroepsinstantie in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing, genomen door de opleiding. Het is volgens verwerende partij dus enkel de beroepsbeslissing van de interne beroepsinstantie die vatbaar is voor beroep bij de Raad. Het beroep van verzoekster is dan ook onontvankelijk, in de mate dat zij gericht is tegen de oorspronkelijke beoordeling.

Beoordeling

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 31 januari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “International project in interdisciplinary health promotion” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 85, 4) van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te herzien.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Het beroep van verzoekende partij wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekende partij onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist verder niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroeft op een schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster licht vooreerst kort haar situatie toe. Op 9 november 2018 werd zij aangereden door een auto, waardoor ze met een gebroken voet op spoed werd opgenomen. De dag nadien heeft ze haar mindmap in het ziekenhuis na een heftig trauma doorgestuurd, om zich aan de deadline van de onderwijsinstelling te houden. De zondagavond voor de internationale week lag verzoekster tot 2 uur 's nachts op spoed, omdat zij was uitgegleden op haar gebroken voet. De arts had haar gezegd dat ze niet mocht deelnemen aan het project, wegens de zwelling en enorme pijn in haar voet. Om haar inzet en motivatie voor dit vak te laten zien, heeft verzoekster dit toch gedaan. Maandagochtend was verzoekster dan ook netjes om 8 uur op school. Het ziekenhuisattest heeft verzoekster die ochtend aan beide docenten laten zien, die dit evenwel ontkennen. Verzoekster verwijst naar haar bijlage 2 als bewijs hiervan.

Verzoekster is niet akkoord met de individuele beoordeling: zij heeft een 0 gekregen voor de criteria ‘communiceren’, ‘inzet’ en ‘functioneren in groep’. Verzoekster is het niet eens met de argumenten die hiervoor werden gegeven. Bij de competentie ‘communiceren’ wordt er volgens

verzoekster door de docent gekeken naar de mondelinge en schriftelijke communicatie van de student. Volgens verzoekster is deze helder en respectvol. Ze stelt ook dat de docent haar nooit opbouwende feedback heeft gegeven omtrent haar communicatie. Verzoekster stelt dat ze haar communicatie ten allen tijde respectvol en duidelijk heeft gehouden en zij heeft haar taalgebruik altijd netjes aangepast aan de ontvanger (hetzij een medestudent, hetzij een begeleider/docent). Sterker nog, van vele andere studenten heeft verzoekster alleen positieve opmerkingen gekregen over haar communiceren. Volgens verzoekster heeft de docent ook gefaald in het leveren van enig feitelijk bewijs voor het haar toekennen van 0 punten op dit vlak.

Ook voor ‘inzet’ werd 0 punten gegeven. Het argument van de docent is dat verzoekster actief was op facebook tijdens het groepswerk. Vooreerst wil verzoekster graag benadrukken dat het een welbekend fenomeen is dat facebook voor diverse doeleinden kan worden gebruikt, zo ook om te communiceren, afspraken te maken en zaken te bespreken in het kader van het groepsproject. Dit was volgens verzoekster ook het geval: zij was actief bezig met het groepswerk, ook via facebook. Verzoekster vindt het betreurenswaardig dat de docent destijds niet op haar is afgestapt om te vragen wat zij aan het doen was. Dit is voor verzoekster een gebrek aan heldere en constructieve communicatie vanuit de docent. Moest dit wel op deze manier gebeurd zijn, dan had verzoekster perfect kunnen laten zien dat zij bezig was met het groepswerk. Daarnaast stelt verzoekster dat de studenten zelf mochten bepalen wanneer ze pauzeerden en wanneer ze aan het groepswerk werkten. Zelfs al was verzoekster (hypothetisch gezien) voor andere doeleinden dan het groepswerk op facebook actief, dan was dit volgens haar de pauze geweest. Dit is echter niet zo en verzoekster benadrukt dat het om een constructieve bijdrage aan het groepswerk ging. Binnen de projectgroep van verzoekster werd facebook als communicatiemiddel gebruikt. Alle activiteiten werden georganiseerd met behulp van facebook. Verzoekster verwijst ook naar haar bijlage 2, zijnde de communicatie die via facebook heeft plaatsgevonden met haar medestudenten.

‘Functioneren in groep’ werd ook een score van 0 punten toegekend. Het argument hiervoor is dat verzoekster “weinig constructieve interactie met de groep en weinig tot geen inbreng sociale activiteit” had. Verzoekster heeft proberen te verduidelijken dat de beoordelaar haar actieve en constructieve bijdrage in de groep niet als dusdanig heeft erkend. Wederom betreurt verzoekster het feit dat er niet onmiddellijk en op constructieve wijze met haar is gecommuniceerd, om dit misverstand te vermijden. Daarnaast stelt verzoekster dat zij zeker op andere manieren interactie met de groep gehad heeft. Sterker nog, zij heeft van veel studenten positieve feedback

gekregen over haar interactie en sociale inbreng. Volgens verzoekster wordt er over het hoofd gezien dat het groepswerk ook voor een groot deel buiten de contacturen op school heeft plaatsgevonden. Hier heeft verzoekster ook een constructieve bijdrage geleverd en haar samenwerking in de groep is door de andere leden als positief ervaren.

Verzoekster is dan ook van oordeel dat zij niet rechtvaardig werd beoordeeld. De interne beroepsinstantie schrijft dat het deelnemen aan de activiteiten met een gebroken voet en een medisch attest geen recht geeft op een voldoende voor het vak. Daar is verzoekster het volkomen mee eens. Dat is echter ook niet wat zij wil. Volgens verzoekster was het bijwonen van de hele internationale week, met de fysiek belastende activiteiten die erbij hoorden, voor haar puur een punt van bewijs voor de competentie ‘inzet’. Zij heeft enkel aangegeven dat zij, ondanks haar fysieke beperkingen en strikt gezien de toestemming om thuis te blijven, toch uit eigen initiatief actief en welwillend haar inzet heeft getoond voor haar opleiding en het groepsproject. Hiervoor werd verzoekster dus 0 punten toegekend.

Verder is het volgens verzoekster belangrijk te vermelden dat zij als derdejaars werden onderverdeeld in kleinere groepen. De groep van verzoekster (groep 2) kreeg de opdracht om samen met groep 1 activiteiten te bedenken, waarbij één groep het dan zou voorstellen aan de docenten. De docent geeft aan dat er vanuit hun groep niets is voorgesteld met betrekking tot de activiteiten. Dit klopt volgens verzoekster echter niet, omdat ze de opdracht kregen om samen met groep 1 tot een beslissing te komen en één student hun voorstel naar voor heeft gebracht. Verzoekster verwijst naar haar bijlagen 3 en 4, waaruit volgens haar blijkt dat zij wél actief naar ideeën gezocht hebben en hebben afgesproken dat [J.], een medestudente uit groep 1, dit idee zou aanbrengen.

Eén van de activiteiten die door een andere groep georganiseerd zou worden, was het bezoeken van een bierbrouwerij. Een aantal studenten hebben de docenten per e-mail op de hoogte gebracht dat ze wegens hun geloofsovertuiging niet konden deelnemen en of er daarom graag een andere activiteit kon worden georganiseerd. Volgens verzoekster is de docent niet op deze e-mail ingegaan. Na haar twee keer te hebben benaderd, gaf de docente vervolgens aan dit met de hele groep te bespreken. De docent beweert dat verzoekster en haar medestudenten tijdens het groepsgesprek omrent de brouwerij geen initiatief genomen hebben om een ander voorstel aan te brengen en stelt dat een medestudente, [P.], dit zou gedaan hebben. Verzoekster is het hier niet mee eens, omdat zij net actief op zoek gegaan zijn naar een oplossing voor de hele

groep en samen tot een beslissing wilden komen. Verzoekster en haar medestudenten hebben aangegeven het bedrag voor de brouwerij te willen betalen, zodat de prijs voor de medestudenten niet zou stijgen. Volgens verzoekster hebben ze hiermee dan ook zeker initiatief getoond.

Voor ‘functioneren in de groep’ heeft verzoekster tevens een 0 gekregen. De docent heeft aangegeven dat er lawaai en geschreeuw was, toen zij het klaslokaal binnenging. Wat zij heeft geïnterpreteerd als ‘lawaai’, waren volgens verzoekster de groepen die interactief aan het brainstormen waren. Ze wilde met een medestudent communiceren, maar door het rumoer lukte dit niet. Daarom heeft zij orde in de groep moeten brengen. Verzoekster heeft aangegeven dat het geen geschreeuw was, en dat zij interactief aan het brainstormen waren over de opdracht. Zodra de docent binnenging, heeft verzoekster bij haar medestudenten aangegeven één persoon aan het woord te laten. De docente beweert echter dat zij dit heeft gedaan en dat verzoekster onvoldoende orde in de groep wist te brengen. Dit klopt volgens verzoekster niet, omdat zij haar medestudenten hierop attent heeft gemaakt.

Verder beweert de docent dat verzoekster niet actief heeft deelgenomen aan de groep en dat de groep van verzoekster zich niet heeft gemengd met de andere studenten tijdens de spelletjesavond. Ze geeft aan dat verzoekster niet heeft meegeholpen met het klaarzetten van het buffet en de spellen. Verzoekster heeft aangegeven dat dit onmogelijk was, vanwege haar fysieke beperking. Doordat zij last had van haar gebroken been, kon ze zich niet naar andere tafels verplaatsen. Dit had verzoekster ook in het begin van de dag aangegeven aan één van de docenten. Dat andere studenten zich ook niet hebben gemengd met de groep van verzoekster, wordt echter niet benoemd.

De docent geeft verder aan dat verzoekster twee van de vier keer te laat is gekomen. Verzoekster heeft haar gevraagd om specifiek aan te geven om welke dagen en tijdstippen dit zou gaan, omdat zij stelt altijd op tijd te zijn geweest. De docent had haar evaluatiedocumenten niet bij en heeft dit dan ook niet kunnen aantonen aan verzoekster. Ook dit vindt verzoekster erg jammer, omdat zij die dag haar verplichte stage heeft afgezegd en 8 uur heeft moeten reizen met bus en trein om er te geraken. Vervolgens volgt er een bewering, zonder verder enig bewijs of zelfs de nodige documenten voor het gesprek. Volgens verzoekster is dit zelf een gebrek aan stiptheid.

Tot slot stelt verzoekster dat ze zich enigszins gediscrimineerd voelt door de docent, [G.J.]. Tijdens het gesprek met een medestudente, [S.], heeft zij gezegd dat “het hoofddoekmeisje met de krukken eerder was weggegaan”. Hierop heeft [S.] geantwoord dat het niet klopt, want het was [F.] (andere studente die een hoofddoek draagt) en niet verzoekster. De docent reageerde toen geschrokken en zei vluchtig dat ze [F.] bedoelde. Verzoekster krijgt het gevoel dat ze als niet meer dan “dat meisje met de hoofddoek” wordt gezien. Volgens haar wordt er niet inhoudelijk naar haar competenties gekeken, maar meer naar haar uiterlijke vertoning.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat haar antwoordnota moet worden samengelezen met de interne beroepsbeslissing en het evaluatiedossier.

Vooreerst haalt verwerende partij aan dat het beroepschrift van verzoekster doorspekt is met grieven die zij niet in het intern beroep opgeworpen heeft. Dit heeft in beginsel tot gevolg dat deze middelen onontvankelijk zijn. Het gaat daarbij niet om nieuwe elementen waarvan verzoekster geen kennis had ten tijde van de interne beroepsprocedure, noch om middelen die gericht zijn tegen de wijze waarop het intern beroep behandeld werd en evenmin om middelen van openbare orde. Verzoekster heeft inzage genomen in de evaluatie op het moment van het bemiddelingsgesprek en de interne beroepsinstantie heeft daarbij de welwillendheid aan de dag gelegd om de argumenten die verzoekster daar alsnog aanhaalde bijkomend te behandelen, ook al werden ze niet opgeworpen in het schriftelijk beroep. Verzoekster haalt in haar extern beroepschrift bovendien feiten en beoordelingselementen aan die niet gekoppeld kunnen worden aan de beslissing van de interne beroepsinstantie. Dat impliceert dat zij deze feiten en omstandigheden reeds kende voor zij haar intern beroep indiende, ten minste op het moment van het bemiddelingsgesprek. Niettemin heeft zij nagelaten deze middelen ook op te werpen in het intern beroep en heeft zij zich in die fase voornamelijk gefocust op haar medische situatie. In het bemiddelingsgesprek betwistte ze daarenboven enkel zeer beknopt de score voor inzet en functioneren in groep en gaf ze aan bewijs te willen zien van haar laattijdige aankomst op twee van de vier dagen.

De volgende grieven worden volgens verwerende partij in het extern beroepschrift aangehaald, maar werden noch in het schriftelijke intern beroepschrift, noch in het bemiddelingsgesprek door verzoekster opgeworpen en zijn bijgevolg onontvankelijk:

- De grief over de competentie “communiceren”: het niet-geven van opbouwende feedback van de docent over de communicatie en het toch beheersen van de competentie;
- De grief over de competentie “inzet”: de opmerking over het gebruik van facebook en het niet-geven van constructieve feedback door de docent;
- De grief over het “functioneren in groep”: het niet-erkennen van de actieve en constructieve bijdrage in de groep en het misverstand hieromtrent, de goede commentaren van medestudenten over de deelname aan het groepswerk en het uitvoeren van het groeps werk buiten de schooluren;
- De grief over het niet-bedenken van een avondactiviteit;
- De grief over het brouwerijbezoek en het actief zoeken naar een alternatieve activiteit;
- De grief over het rumoer en geschreeuw tijdens het groeps werk;
- De grief over de deelname aan de spelletjesavond;
- De grief over het gevoel gediscrimineerd te worden door de docente.

Hetzelfde geldt volgens verwerende partij voor de bewijsstukken die verzoekster nu ineens toevoegt: zij kende deze al op het moment van het indienen van het intern beroep en heeft niettemin nagelaten om ze voor te leggen aan de interne beroepsinstantie. Ook deze bewijsstukken moeten volgens verwerende partij dan ook geweerd worden uit het dossier. Volgens verwerende partij zijn de opgesomde grieven dan ook onontvankelijk en moeten de toegevoegde stukken uit het dossier geweerd worden.

Verder stelt verwerende partij dat de Raad, conform art. II.291 Codex Hoger Onderwijs, een marginaal toetsingsrecht heeft: de Raad kan enkel nagaan of de evaluatie conform de vooropgestelde criteria verlopen is, dan wel of het redelijkheidsbeginsel geschonden werd. De Raad kan zich niet in de plaats stellen van de evaluatoren en de beoordeling van de student overdoen. *In casu* stelt verwerende partij dat verzoekster de toegekende deelscores voor de competenties die geleid hebben tot de score voor “permanente evaluatie”, probeert aan te vechten. Zij voert daarbij *de facto* aan dat zij een hogere score verdient, omwille van verschillende redenen. Volgens verwerende partij mispakt verzoekster zich daarbij deels aan de bevoegdheid van de Raad: de Raad kan namelijk zijn appreciatie over de waarde van de student niet in de plaats stellen van die van verwerende partij, die de evaluatie heeft opgesteld. De Raad kan dan ook enkel nagaan of de situaties die verzoekster aanhaalt de decretale bepalingen of het OER van verwerende partij, dan wel de algemene administratieve beginselen (waaronder

het redelijkheidsbeginsel) geschonden hebben. De Raad kan studenten tevens niet beschermen tegen strenge beslissingen, enkel tegen onredelijke beslissingen.

Conform de vaste rechtspraak van de Raad wordt een score voor medewerking tijdens, bijvoorbeeld, een internationaal project bewezen door de schriftelijke neerslag van die beoordeling die gebaseerd is op vaststellingen die gemaakt werden tijdens de looptijd van dat project. Hier is die schriftelijke neerslag duidelijk in het dossier terug te vinden (zie stukken 5 en 6). Verzoekster betwist de echtheid van het evaluatieblad en de nota's niet. Bovendien is de evaluatie opgehangen aan vijf duidelijke evaluatiecriteria, die op voorhand aan de studenten gecommuniceerd werden. Dit impliceert, aldus verwerende partij, dat de beoordeling op een correcte wijze, in overeenstemming met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en gemotiveerd tot stand gekomen is. Dit heeft volgens verwerende partij tot gevolg dat – in het licht van het vermoeden van professionaliteit van de docenten – de feiten geacht worden te hebben plaatsgehad op de manier zoals ze beschreven werden op het evaluatieblad. Indien verzoekster deze vaststellingen wil ondergraven, zal zij moeten *bewijzen* dat de feiten anders hebben plaatsgevonden dan aangehaald op het evaluatieblad. Bovendien moeten de bewezen feiten de beoordeling fundamenteel ondergraven en de essentieel dragende motieven voor de beoordeling succesvol aantasten. Het volstaat niet om – in een geheel van een aantal negatieve vaststellingen – bepaalde feiten te betwisten om een score die duidelijk gesteund is op verschillende tekortkomingen, aangepast te krijgen. “Bewijzen” gaat bovendien verder dan het louter aanhalen van een “ander verhaal”, zelfs al wordt dit uitgebreid neergeschreven op papier.

Verzoekster stelt in het extern verzoekschrift dat zij in haar intern beroepschrift niet opwierp dat zij – enkel en alleen omwille van de medische problematiek – recht zou hebben op een voldoende voor permanente evaluatie. Zij wilde door de verwijzen naar haar medische toestand enkel een hogere score voor “inzet” rechtvaardigen. Verwerende partij stelt echter dat het opnieuw lijkt dat verzoekster ervan uitgaat dat het louter opdagen en deelnemen aan de activiteiten, met een gebroken voet, *an sich* reeds een voldoende voor (ten minste) inzet rechtvaardigt. Niettemin bewijst het louter opdagen nog steeds niet dat er voldoende inzet getoond werd voor het project. Verwerende partij houdt dus aan haar standpunt dat zij reeds in de interne beroepsbeslissing aangaf: als de student er – tegen het advies van een geneesheer in – voor kiest om alsnog aanwezig te zijn op een evaluatie-activiteit, dan levert dit geen “recht” op een slaagcijfer op, noch voor het geheel, noch voor een subcompetentie “inzet”. De enige toetssteen om de prestaties van een student te beoordelen, is de kwaliteit van de prestaties die

de student op de evaluatie-activiteiten concreet heeft geleverd. Een student wordt niet beoordeeld op grond van zijn of haar extra inspanningen (zoals opdagen hoewel men eigenlijk gewettigd afwezig kan zijn), maar wel op de kwaliteit van de geleverde prestaties.

Verzoekster schrijft in haar extern beroepschrift ook dat de docenten nu “ontkennen” dat zij een ziekenhuisattest hebben gezien voor de opname de dag voor de start van het internationaal project, maar die opmerking strookt niet met het dossier. Het is de interne beroepsinstantie die aangeeft dat verzoekster in haar intern beroep niet bewijst dat zij inderdaad de dag voor de start van het internationaal project opgenomen was in het ziekenhuis. Voor de Raad draagt verzoekster een afwezigheidsattest bij, opgesteld op 17 december 2018, waarin de geneesheer aangeeft dat zij geen sportactiviteiten kan uitoefenen van 17 t.e.m. 23 december 2018. Opnieuw bewijst dit niet de vermeende opname op de spoedafdeling waarnaar verzoekster verwijst, en bovendien valt het op dat er melding gemaakt wordt van “sportactiviteiten” (en dus geen lesactiviteiten). De interne beroepsinstantie heeft niettemin de nodige welwillendheid aan de dag gelegd en verzoekster het voordeel van de twijfel gegeven en heeft aanvaard dat zij inderdaad gekwetst was. Verwerende partij benadrukt echter nogmaals dat dit geen impact heeft op de score. De grief is, volgens verwerende partij, ongegrond.

Verzoekster haalt in het extern beroepschrift aan dat de docente tijdens het bemiddelingsgesprek aangaf dat zij twee van de vier keer te laat was toegekomen. Niettemin kon de docente niet aantonen wanneer dit was. Verzoekster vindt het spijtig dat de docente zelf onvoldoende stipts was en haar nota’s niet bij zich had op het bemiddelingsgesprek, maar verder doet verzoekster niets met dit argument in het beroepschrift. De interne beroepsinstantie, die de oorspronkelijke aantekeningen van de docente gekregen heeft, heeft in haar beslissing duidelijk aangegeven dat verzoekster op dinsdag en woensdag te laat is toegekomen. Verzoekster betwist deze vermeldingen in haar extern beroepschrift niet. Zij schermt enkel met de onzorgvuldigheid van de docente die haar originele nota’s niet bij zich had op het bemiddelingsgesprek, maar legt zich dus *de facto* neer bij de vermelding van de laattijdige aankomst op dinsdag en woensdag door de interne beroepsinstantie. Als verzoekster al belang zou hebben bij deze grief, dan is ze volgens verwerende partij sowieso ongegrond.

In het intern beroepschrift en het bemiddelingsgesprek heeft verzoekster enkel algemeen aangegeven dat zij onterechte scores voor “inzet” en “functioneren in groep” heeft gekregen. De interne beroepsinstantie heeft op deze zeer algemene grieven geantwoord door te verwijzen

naar de motivering van de toezichthoudende docenten, een evaluatie die zij zich dus integraal eigen heeft gemaakt. Het betreft beoordelingen die door docenten opgemaakt zijn tijdens het internationaal project en waarvan verzoekster de echtheid niet betwist. Verwerende partij verwijst ook nog naar de originele nota's van de docenten, die duidelijk gediend hebben als basis voor de invulling van het evaluatieblad. In het licht van de zeer algemene grieven van verzoekster en de vaste rechtspraak van de Raad over de motivering van de score voor "medewerking", volstond de verwijzing naar het evaluatieblad en de originele nota's van de docenten al als motivering *an sich*. Verwerende partij verwijst ook naar wat de interne beroepsinstantie daar nog aan toegevoegd heeft. De interne beroepsinstantie heeft dus in voldoende mate geantwoord op de grieven van verzoekster, die zeer algemeen geformuleerd werden in de fase van het intern beroep. De evaluatie is volgens verwerende partij op correcte wijze tot stand gekomen en verzoekster slaagde er niet in de waarachtigheid van de gemaakte vermeldingen voldoende te ondergraven om de interne beroepsinstantie op een ander idee te brengen. De grief is, volgens verwerende partij, ongegrond.

Beoordeling

De Raad slaat vooreerst acht op het verkeersongeval waarbij verzoekende partij betrokken was en waarbij zij een breuk aan de linkervoet heeft opgelopen op 9 november 2018 en het feit dat verzoekende partij vervolgens is uitgeglezen op haar gebroken voet. De Raad heeft begrip voor de gevolgen van dit ongeval. De Raad stelt echter vast dat, niettegenstaande verzoekende partij aanvoert dat zij niet aan het project mocht deelnemen, het medisch attest van 17 december 2018 enkel "sportactiviteiten" verbiedt (zie bijlage 2 van verzoekende partij). De Raad ziet bijgevolg op basis van dit medisch attest geen beletsel tot deelname van verzoekende partij aan de activiteit waarvan de evaluatie betwist wordt. De Raad stipt aan dat tijdens de hoorzitting voor de Raad door de verwerende partij bevestigd is dat de gebroken voet de deelname aan het project niet bemoeilijkte. Het project draaide niet rond sportactiviteiten en het letsel verhinderde verzoekende partij niet de competenties die het voorwerp van de betwisting voor de Raad uitmaken, te behalen/demonstreren. Dit belet niet dat de Raad de deelname van verzoekende partij aan het project naar waarde schat.

De Raad leest in het verzoekschrift dat verzoekende partij het niet eens is met de scores die zij voor de criteria 'communicatie', 'inzet' en 'functioneren in groep' heeft gekregen. Voor de Raad is het relevant dat verzoekende partij in het verzoekschrift aangeeft dat de

onderwijsinstelling voor deze beoordeling argumenten heeft gegeven. Verzoekende partij is het, blijkens het verzoekschrift, met deze argumenten echter niet eens.

De Raad slaat vooreerst acht op het intern beroepschrift van 6 februari 2019 van verzoekende partij. De Raad leest erin dat verzoekende partij haar onvoldoende score aanvecht omdat zij, ondanks haar fysieke beperkingen, actief heeft meegedaan en alle dagen aanwezig was. Zo schrijft verzoekende partij in het intern beroepschrift onder meer:

“(...) Om mijn inzet en motivatie voor dit vak te laten zien heb ik dit toch gedaan, zo probeerde ik mijn actieve houding te laten zien. Ik was maandagochtend om 04:00 uur thuis aangekomen van het ziekenhuis en om 08:00 uur was ik netjes aanwezig op school.

Ik heb aan alle activiteiten die georganiseerd werden door de lectoren [G.J.] en [H.V.] mee gedaan ondanks ik geen toestemming had van de arts. Ik had een trauma opgelopen, ik had pijn in mijn hele lichaam, lange afstanden heb ik met krukken moeten afleggen. Ondanks mijn beperkingen krijg ik een onvoldoende. Terwijl ik altijd netjes aanwezig was, ik heb altijd actief mee gedaan aan de groepsopdracht. De presentatie heb ik gegeven met een been omhoog. Toch ben ik onrechtvaardig behandeld door de lectoren.”

In haar beroepschrift voor de Raad ontwikkelt verzoekende partij vooreerst een aantal middelen met betrekking tot de competentie “communicatie”. Meer in het bijzonder heeft zij het erover dat zij nimmer opbouwende feedback kreeg van de docent met betrekking tot haar communicatie en te allen tijde respectvol en duidelijk gecommuniceerd heeft, met een aan de ontvanger aangepast taalgebruik. Volgens verzoekende partij heeft de docent onvoldoende bewijs geleverd voor het toekennen van de score wat dit betreft.

De Raad merkt op dat deze middelen, die de openbare orde niet raken, niet eerder in de procedure door verzoekende partij zijn bijgebracht, hoewel uit niets blijkt dat zij niet in de mogelijkheid was deze argumenten eerder bij te brengen. Deze voor het eerst in de procedure voor de Raad bijgebrachte argumenten zijn bijgevolg onontvankelijk, zodat de Raad hen niet in overweging kan nemen.

Dezelfde vaststelling moet de Raad doen inzake de betwisting van de score voor “inzet”, die blijkens het beoordelingsformulier teruggaat op een opmerking met betrekking tot gebruik van

sociale media, met name Facebook (zie stuk 6 van verwerende partij). Ook deze middelen zijn bijgevolg onontvankelijk.

Ten slotte heeft verzoekende partij ook het middel met betrekking tot “functioneren in groep”, waarvoor zij de score 0 heeft gekregen, terwijl zij van oordeel is dat de beoordelaar haar constructieve en actieve bijdrage in de groep niet heeft erkend en hierover niet tijdig met haar heeft gecommuniceerd, niet ontwikkeld in het kader van het intern beroep. Omwille van de reeds vermelde overwegingen, moet de Raad ook hier vaststellen dat het middel niet op ontvankelijke wijze voor het eerst voor de Raad kan worden aangevoerd.

Verzoekende partij voert in het verzoekschrift voor de Raad aan dat het deelnemen aan de hele internationale week, met de fysiek belastende activiteiten die erbij hoorden, voor haar puur een punt van bewijs was voor de competentie van inzet. Zij vervolgt dat zij in het intern beroep had aangegeven dat zij, ondanks de fysieke beperkingen waarmee zij kampte en niettegenstaande zij strikt gezien de toestemming had om thuis te zitten, toch uit eigen zin actief en welwillend haar inzet toonde voor haar educatie en het groepsproject. Daarvoor kreeg zij, zo voert zij aan, 0 punten toegekend.

Vooreerst treft de Raad in het dossier geen documenten aan waaruit blijkt dat verzoekende partij de toestemming had om thuis te zitten. Tevens oordeelt de Raad dat verzoekende partij niet hard maakt dat de activiteiten die bij het project hoorden dermate belastend waren dat zij onder het medisch verbod om sport te beoefenen zouden ressorteren. De Raad herinnert er ook aan dat verzoekende partij haar voet op 9 november 2018 heeft gebroken en dat het project midden december plaatsvond (17 tot 21 december 2018). De Raad treft in het dossier geen bewijs aan van het feit dat verzoekende partij de nacht voor de start van het project op de spoedafdeling verbleef.

Daarnaast herinnert de Raad eraan dat, zelfs zo een arts verzoekende partij het advies gaf niet aan de internationale week deel te nemen – hoewel in het dossier slechts een verbod voor sportactiviteiten zit, verzoekende partij ervoor heeft gekozen om alsnog deel te nemen aan het project. Zelfs zo dit lovenswaardig is, lijkt het geen grondslag om verzoekende partij te laten slagen. Zelfs zo verzoekende partij gewettigd afwezig kon zijn, is haar aanwezigheid *an sich* geen blijk van “inzet” die tot de onrechtmatigheid voert van de score die zij heeft gekregen.

De Raad leest in het beoordelingsschema (“permanente evaluatie groepswerk” – zie stuk 6 van verwerende partij) dat verzoekende partij “0” scoorde voor “inzet”. “Inzet” slaat volgens de beoordelingsfiche op de bereidheid van de student om zich in te zetten om de taak tot een goed einde te brengen, zelf initiatief te nemen en dit niet over te laten aan anderen.

Dat verzoekende partij in de gegeven omstandigheden de internationale week bijwoonde, is volgens de Raad niet van aard de rechtmatigheid van de toegekende score in het gedrang te brengen.

De Raad stelt vast dat verzoekende partij in haar verzoekschrift voor de Raad de aandacht toespitst op de score voor “inzet”. De Raad merkt in deze context op dat de interne beroepsinstantie in haar antwoord op deze grief uit het intern beroepschrift ook de score voor “inzet” voldoende heeft gemotiveerd. Meer in het bijzonder heeft de interne beroepsinstantie dit losgekoppeld van de inspanning die het volgens verzoekende partij vergde om ondanks haar fysieke ongemakken aan het project deel te nemen. De Raad kan de beslissing die de interne beroepsinstantie hierbij heeft genomen, niet als onredelijk kwalificeren.

Hieromtrent leest de Raad in de aangevochten beslissing onder meer het volgende: “*(...) De enige toetssteen om de prestaties van een student te beoordelen is de kwaliteit van de prestaties die de student op de evaluatieactiviteiten heeft geleverd (...). Een student wordt niet beoordeeld op grond van zijn of haar extra inspanningen (zoals opdagen hoewel men eigenlijk gewettigd afwezig kan zijn), maar wel op de kwaliteit van de geleverde prestaties (...). Het feit dat de studente een extra “inspanning” heeft gedaan om aanwezig te zijn, levert haar dus geen recht op een hogere score op. Dat is ook logisch: het zou niet eerlijk zijn voor de medestudenten die inhoudelijk voldoende prestaties moeten leveren om geslaagd te zijn, daar waar het voor de studente dan maar voldoende moet zijn om “aanwezig te zijn” om geslaagd te zijn enkel en alleen omdat ze een gebroken voet heeft. Dat staat compleet haaks op het idee van onderwijs en van evalueren.*”

Vervolgens beoordeelt de interne beroepsinstantie ook uitvoerig de kwaliteit van de deelname van verzoekende partij. Hiermee is, naar het oordeel van de Raad, op voldoende overtuigende wijze geantwoord op de bewering van verzoekster dat zij elke dag aanwezig was – hetgeen de opleiding niet ontkent – en actief meedeed aan de activiteiten. Uit de aanwezigheid en zelfs uit

de beweerde deelname blijkt niet dat verzoekende partij constructief interageerde met de groep en actief inbreng verleende aan de sociale activiteit.

De interne beroepsinstantie antwoordt volgens de Raad niet op onrechtmatige wijze noch onbehoorlijk op de bewering van verzoekende partij actief te hebben meegewerkt door de in het dossier gefundeerde opmerkingen van docenten, op wie een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit rust, niet onderuit te halen omwille van de niet met concrete elementen aannemelijk gemaakte beweringen van verzoekende partij. Het volstaat niet om de interne beroepsinstantie tot een ander oordeel te dwingen door in het intern beroepschrift aan te geven aan alle activiteiten te hebben meegedaan, niettegenstaande de arts hiermee niet instemde, altijd netjes aanwezig te zijn geweest of aan te voeren altijd actief te hebben meegedaan aan de groepsopdracht.

Wat betreft het tijdig aanwezig zijn, komt verzoekende partij ook in het verzoekschrift voor de Raad niet verder dan de bewering altijd op tijd te zijn geweest. Weliswaar geeft zij hierbij aan dat de docent de evaluatiedocumenten op het bemiddelingsgesprek niet bij zich had en bijgevolg niet kon aantonen welke twee van de vier dagen verzoekende partij te laat zou zijn geweest. Evenwel blijkt uit de oorspronkelijke, handgeschreven nota's van de docent wanneer verzoekende partij te laat is aangekomen (zie stuk 5 van verwerende partij). Ook wat dit betreft moet het op de lesgever rustende vermoeden van professionaliteit overigens door concrete elementen en niet door niet-onderbouwde beweringen aan het wankelen worden gebracht.

Uit het voorgaande blijkt dat de beweringen van verzoekende partij omtrent haar bijdrage tot de groepsdynamiek en haar actieve deelname aan de groepsopdracht de bevestiging door de interne beroepsinstantie van de score op basis van de gemotiveerde beoordelingen, gesteund op de waarnemingen van de docenten, niet onderuit haalt. Evenmin kan verzoekende partij elementen bijbrengen die blijk zouden geven van mogelijke discriminatie die de rechtmatigheid van de beoordeling zou kunnen hebben aangetast.

Verzoekende partij ontwikkelt in haar verzoekschrift voor de Raad tevens argumenten die betrekking hebben op het bedenken van een avondactiviteit en het zoeken naar een alternatief voor een brouwerijbezoek. De Raad treft deze middelen evenwel niet aan in het verzoekschrift houdende intern beroep. De Raad ziet niet in wat verzoekende partij heeft belet deze middelen, die de openbare orde niet raken, in een eerdere fase van de procedure te ontwikkelen. De Raad

merkt tevens op dat deze middelen niet gericht zijn tegen de beoordeling door de interne beroepsinstantie van de elementen die verzoekende partij in haar verzoekschrift houdende intern beroep heeft bijgebracht. Naar het oordeel van de Raad zijn deze middelen dan ook niet ontvankelijk.

De Raad dient hetzelfde vast te stellen met betrekking tot het middel dat verzoekende partij in het verzoekschrift voor de Raad ontwikkelt met betrekking tot het gebrek aan actieve deelname aan de gehele groep (met name het zich niet met studenten uit andere groepen gemengd hebben tijdens de spelletjesavond en het niet hebben meegeholpen bij de voorbereiding hiervan). Ook het middel van verzoekende partij met betrekking tot haar bijdrage aan het bedaren van lawaai en geschreeuw tijdens een interactieve brainstorm van de groep waartoe verzoekende partij behoorde, voert zij voor het eerst aan in het verzoekschrift voor de Raad.

Ook de stukken die verzoekende partij voor het eerst bijbrengt voor de Raad kan de Raad niet bij de beoordeling betrekken, nu verzoekende partij hierover beschikte of kon beschikken op het ogenblik dat zij haar verzoekschrift houdende intern beroep indiende. Verzoekende partij liet op dat ogenblik evenwel na gebruik te maken van de mogelijkheid haar verzoek met de voor het eerst voor de Raad bijgebrachte stukken te stofferteren.

Op basis van de voorgaande argumenten en de door verzoekende partij bijgebrachte elementen en rekening houdend met het feit dat de Raad zich bij de beoordeling van het verzoekschrift niet in de plaats mag stellen van de bevoegde beoordelaars in de schoot van verwerende partij, waarop een vermoeden van onpartijdigheid en deskundigheid rust, dient de Raad het verzoek af te wijzen. De Raad kan niet tot het oordeel komen dat verwerende partij bij de behandeling van het verzoekschrift houdende intern beroep op onrechtmatige of onredelijke wijze heeft beslist.

Het beroep is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 11 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bijzitter
Marleen Verreth	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.871 van 11 april 2019 in de zaak 2019/069

In zake: Safia BOUZIANE
 Woonplaats kiezend te 2140 Borgerhout
 Karel Geertsstraat 34

Tegen: UC LEUVEN
 Woonplaats kiezend te 3001 Leuven
 Geldenaaksebaan 335

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 26 februari 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 31 januari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘International project in interdisciplinary health promotion’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 maart 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en mevrouw Lieve Tack, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de mondzorg’.

Voor het opleidingsonderdeel ‘International project in interdisciplinary health promotion’ bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 7 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 21 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat de studente vooreerst stelt dat ze voor het opleidingsonderdeel heel hard haar best heeft gedaan. De interne beroepsinstantie kan, als antwoord op deze grief, enkel vaststellen dat de enige toetssteen om de prestaties van een student te beoordelen de kwaliteit van de prestaties zijn die de student op de evaluatieactiviteiten heeft geleverd. Het feit dat de studente over zichzelf stelt dat ze “heel hard haar best heeft gedaan”, levert dan ook geen recht op om geslaagd te zijn. Een student wordt niet beoordeeld op grond van zijn of haar inspanningen, maar wel op de kwaliteit van zijn prestaties op de evaluatie-activiteiten. Het feit dat een studente stelt dat ze “heel hard haar best heeft gedaan”, impliceert bovendien niet dat de geleverde prestaties van een voldoende kwaliteit zijn. De enige graadmeter voor de prestaties van de studente is dan ook de kwaliteit van hetgeen zij *de facto* neergezet heeft op de evaluatiemomenten en zoals dat gezien werd door de docenten. Door louter te stellen dat ze zich, in haar eigen ogen, erg ingespannen heeft voor het opleidingsonderdeel, kan zij de vaststellingen die gedaan worden door de docenten op die momenten niet ondergraven. De grief is ongegrond.

Vervolgens voert de studente aan dat de andere groepsleden wél geslaagd zijn en zij niet, ondanks het feit dat hun groepswerk heel slecht was. De interne beroepsinstantie kan voor deze grief volstaan met een verwijzing naar de ECTS-fiche, waarin duidelijk vooropgesteld staat dat slechts 80% van het eindresultaat een collectief punt is (toegekend aan de groep – *in casu* 36/80). De overige 20% van het eindresultaat wordt bepaald door een individueel punt, dat toegekend wordt voor 3 onderdelen: de voorbereidende opdracht (5%), de observatie van inzet en inzicht van de student door de begeleidende lector (5%) en de eindreflectie (10%). Het is dus logisch dat de eindresultaten van de groepsleden kunnen verschillen, nu er voor één vijfde van de punten gekeken wordt naar de individuele prestaties van de studenten. De studente behaalde 10.5/20 als individueel punt, te weinig om het tekort voor het groepswerk op te halen.

Bovendien staan studenten niet in een concurrentiële positie tegenover elkaar. Het is dan ook niet nodig om prestaties van studenten te gaan vergelijken (en al zeker niet als het gaat over de score voor hun individuele prestaties). Enkel de prestaties van de student die het beroep indient, zijn relevant voor de beoordeling van het intern beroep. De grief is ongegrond.

Verder kreeg de studente een score van 1/5 voor permanente evaluatie. Zij is niet akkoord met de vaststellingen die de docente heeft gedaan om deze score op te leggen (o.a. liegen over afwezigheid medestudente, niet-meenemen van lekkernijen, het niet-organiseren van een activiteit door de groep, asociaal gedrag, te weinig tonen van zin voor initiatief). Ze vindt het spijtig dat de score gebaseerd is op twijfels en zaken die ze niet gedaan heeft. De facto betwist de studente enkel de score voor “de observatie van inzet en inzicht van de student door de begeleidende lector”. Het resultaat van het groepswerk, noch het resultaat van het voorbereidende eindwerk of het resultaat van de eindreflectie wordt door haar betwist. De interne beroepsinstantie bespreekt dan ook enkel de motivering voor de score voor “permanente evaluatie” (= observatie van inzet en inzicht van de student door de begeleidende lector). De beroepsinstantie verwijst naar de vaststellingen die blijken uit het beoordelingsformulier, opgesteld door de toezichthoudende lectoren. De studente probeert deze vaststellingen in haar beroepsschrift aan te vechten. Volgens haar zijn de vaststellingen van de docenten gebaseerd op “twijfels”.

Vervolgens overloopt de interne beroepsinstantie de argumenten stuk voor stuk.

Wat betreft het liegen over de afwezigheid van een medestudente, heeft de docente tijdens het bemiddelingsgesprek toegegeven dat een en ander gebaseerd was op een communicatief misverstand. Zij is akkoord om de deelscore voor “communicatie” van 0 naar 0.5 op te trekken. De interne beroepsinstantie heeft geen reden om op deze vaststelling terug te komen. Niettemin heeft deze aanpassing geen impact op de gehele eindscore van de studente ($47/100 = 9.4/20$, afgerond nog altijd 9/20).

De studente betwist de score voor “functioneren in groep” op basis van verschillende elementen. Conform de briefing die aan de studenten gegeven werd, was het doel van het internationaal project om “binnen een internationale context een interdisciplinair preventief mondzorgproject uit te werken, in *samenspraak en samenwerking met studenten uit een gelijkaardige opleiding*, volgens de aangeleerde methodieken en de studenten moesten daarbij

hun visie op mondgezondheidszorg verder uitbouwen door reflectie op het project en inzichten in de beroepsuitoefening”. Verder werd er duidelijk gesteld dat het project zou bestaan uit een ervaring van 3 à 5 dagen, in een internationale setting, waarbij “*samenwerking* met international fellows by means of a group work” moest leiden tot een stapsgewijze ontwikkeling van een interdisciplinair gezondheidspromotieproject. Studenten waren ook zelf verantwoordelijk voor de leerinhouden. De reeds verworven leerinhouden van de opleidingsonderdelen uit de leerlijnen zorg en preventie, communicatie en organisatie en kwaliteit en innovatie moesten door de studenten toegepast worden in de internationale context. Daarnaast kregen de studenten ook taken. Zo moest groep 2 (waar de studente toe behoorde) samen met groep 1 zorgen voor de avondactiviteit voor dag 1.

Als eerste stelt de studente in haar beroepschrift dat ze wél lekkernijen heeft meegebracht. Als bewijs daarvoor brengt ze een bankafschrift bij, waaruit blijkt dat ze op 19 december 2018 om 7u03 in de Delhaize 6.27 euro uitgegeven heeft. Op zich bewijs dit bankschrift niets, enkel dat de studente die ochtend iets in de Delhaize gekocht heeft. Dat kan iets voor het project geweest zijn (lekkernijen, zoals gevraagd), maar het kan even goed eender welk ander product geweest zijn. Bovendien valt het de interne beroepsinstantie op dat er in de motivering voor de score voor permanente evaluatie door de opleiding nergens verwezen wordt naar het niet-meenemen van lekkernijen. Bij functioneren in de groep staat enkel: “enige groep die niets heeft gedeeld noch ondernomen”. Dit is een veel bredere opmerking en heeft betrekking op veel meer dan, eventueel, het meenemen van lekkernijen. Het heeft betrekking op de gehele werking van het project. In het licht van de neergeschreven opmerkingen op het evaluatieblad, kan de interne beroepsinstantie niet aannemen dat – omwille van het feit dat de student mogelijk wél lekkernijen meegenomen had – de beoordeling voor “functioneren in groep” (0/1) volledig ondergraven wordt.

De studente vecht de score van 0/1 voor “functioneren in groep” ook aan door de stelling dat ze geen avondactiviteit konden organiseren, omdat de andere groep hun idee reeds ingenomen had. Ze hebben als groep wel gebrainstormd over ideeën, de andere groep was hen gewoon voor. Als bewijs hiervoor draagt ze printscreens van WhatsApp-gesprekken bij. In deze printscreens is te zien dat de groep op 26 november gebrainstormd heeft over de avondactiviteit die ze samen met groep 1 moesten voorzien. Een van de studenten omschrijft het zelf in een bericht: “maar we moeten dit ook overleggen met groep 1 van patricia enzo want we horen gezamenlijk met een idee te komen”. Een groepslid reageert over de samenwerking met groep

1: “Ja, maar we kunnen in ieder geval ons voorstel doormailen, en dan zet ik Patricia in CC waarop zij kunnen antwoorden of ze er mee akkoord gaan of wellicht een andere mening hebben”. Hiermee doelt het groepslid op het doorsturen van het voorstel naar de docenten (waarvoor de deadline op 30 november lag). Dit is uiteraard niet het idee dat de opleiding heeft over samenwerking in groep. De “brainstorm, die 21 minuten geduurde heeft, bestond volgens de printscreens uit twee voorstellen, namelijk “de kerstmarkt en achteraf een warme choco drinken bij de chocoladebar” en “die hal met allemaal voedselkraampjes hal 5 ofzo”. Er is onduidelijkheid of er ook een restaurant geregeld moest worden. Opeens wordt vastgesteld dat de hal toe is op dinsdag. Er wordt voorgesteld om te vragen of ze misschien de activiteit op woensdag i.p.v. dinsdag mogen organiseren. Er wordt gezegd “ja zal ik doen”, maar er wordt niets meer in de groep gepost tot 29 november. Op dat moment kopieert een groepslid een mail die een fotozoektocht voorstelt en een diner in Hollyworld op de Bondgenotenlaan. Dit is op het eerste gezicht een voorstel van groep 1. Er wordt aan de groepsleden gevraagd om hun akkoord te geven. De kerstmarkt was blijkbaar al ingenomen door een andere groep, en een rondleiding bij Stella ook. Iedereen geeft zijn akkoord. De bijdrage in de brainstorm van de studente is, zo blijkt uit de printscreens, beperkt tot twee berichten: “ja vind ik ook een goed idee” op het voorstel van de kerstmarkt en “jawel is goed hoor” op het voorstel van de mail voor de fotozoektocht en het diner. Het is voor de interne beroepsinstantie een mysterie hoe de studente met het voorleggen van deze twee uitslatingen uit de gehele brainstorm wil aantonen dat ze individueel te laag gescoord werd voor functioneren in de groep. Ook wil ze aantonen dat ze wel goede ideeën hadden, maar dat “een andere groep hen voor was”. Het een en ander kan mogelijk te maken hebben met het wachten voor het opstarten van de “brainstorm” tot 26 november, daar waar de studenten reeds van 8 november wisten dat ze een avondactiviteit moesten verzinnen. Het is dan niet verbazingwekkend dat een idee als de kerstmarkt reeds genomen werd door een andere groep. Voor de interne beroepsinstantie tonen de WhatsAppgesprekken niet aan dat de studente onterecht een 0/1 behaalde voor “functioneren in groep”, noch kan het feit dat de kerstmarkt reeds ingenomen was als idee als verzachting gelden, of een reden zijn voor een hogere score. Bovendien blijkt uit de gesprekken weinig “samenwerking” met groep 1 om tot een gezamenlijk idee te komen. Ook dat is iets wat gescoord wordt onder “functioneren in groep”. De gegeven opmerkingen “integreert niet in de groep” en “enige groep die niets heeft gedeeld noch ondernomen” lijken de interne beroepsinstantie dan ook niet ongepast.

De studente verwijst vervolgens naar het feit dat er haar asociaal gedrag verweten wordt. Volgens haar is dat het gevolg van het feit dat de anderen haar uitsloten. Ze verwijst naar het feit dat het een kleine groep was (5 leden i.p.v. 10, zoals de andere groepen). De studente stelt dat er geen “harde bewijzen” zijn dat zij niet met hun medestudenten wilden meespelen op de gezelschapsspellenavond, nu niemand van hun medestudenten zich kandidaat heeft gesteld om met hen mee te spelen. Opnieuw moet de interne beroepsinstantie vaststellen dat er nergens in de evaluatie opgesteld door de docenten staat dat zij zich “asociaal” gedragen hebben, noch dat de studente anderen uitsluit. De studente leidt dit waarschijnlijk af uit de stellingen: “onderonsjes in eigen groep” en “integreert niet in de groep”. De docente zal het voorbeeld van de gezelschapsspellenavond aangehaald hebben ter illustratie van deze vaststellingen, maar het is zonder twijfel niet de enige reden voor deze opmerkingen. Zoals reeds werd aangehaald, is de beoordeling voor “functioneren in groep” gebaseerd op de gehele week en niet op eenmalige momenten. Door louter te beweren dat bepaalde opmerkingen niet stroken met de realiteit, zal een student er niet in slagen een in het dossier gefundeerde opmerking te ondergraven. De docenten genieten van het vermoeden van professionaliteit en objectiviteit. Indien de studente van mening is dat de beweerde feiten niet hebben plaatsgevonden, zal zij dit met concrete elementen moeten *bewijzen*. De studente beweert hier enkel dat de andere studenten hen uitsloten. Zij doet dus hetzelfde als zij de opleiding verwijt, namelijk één kant van het verhaal belichten. Ze *bewijst* met die loutere stelling niet dat het effectief de medestudenten waren die hen uitgesloten hebben. Daarnaast is en blijft de beoordeling 0/1 voor “functioneren in groep” een samenspel van verschillende elementen. Door aan te tonen dat één gebeurtenis mogelijk verkeerd geïnterpreteerd werd, ondergraft de studente het geheel van de beoordeling van dat onderdeel niet. Dat laatste kan enkel wanneer zij de gehele beoordeling voor “functioneren in groep” fundamenteel aan het wankelen kan krijgen. In dat laatste slaagt zij alvast niet door de verschillende feiten die zij aanhaalt, in het licht van de sterke motivering die in het dossier besloten ligt.

De studente betwist de score voor inzet (0.5/1) door te verwijzen naar het feit dat zij een andere groep geholpen heeft. Hiervoor draagt zij als bewijs een Facebook-post bij waarin een groep vraagt om flessen frisdrank mee te nemen voor een avondactiviteit. De studente geeft aan dat ze een fles zal meenemen. De studente kreeg de score 0.5/1 voor inzet op basis van de volgende argumenten: “Er wordt weinig initiatief getoond tijdens het gehele project, geen spontane hulp op geen enkel moment”. Het feit dat de studente aanbiedt om een fles frisdrank mee te nemen, rechtvaardigt voor de interne beroepsinstantie geen score van 1/1 voor inzet. Een score 1/1

betekent namelijk “goed tot uitstekend”. In het licht van de vaststellingen die aangehaald werden, blijft de score 0.5/1 (voldoende) een gepaste score voor inzet. Met het meenemen van een fles frisdrank (of alvast het aanbieden daarvan) wordt de inzet van de student niet “goed tot uitstekend”. Uit het feit dat zij “de eerste was om een andere groep hulp te bieden” tijdens hun activiteit, blijkt dus niet dat de score verkeerd toegekend is.

De studente stelt dat er te veel “twijfels” zijn en er verwezen wordt naar dingen die ze niet gedaan heeft. De interne beroepsinstantie kan zich daar niet bij aansluiten en herhaalt dat de docenten genieten van het vermoeden van professionaliteit en objectiviteit. Indien de studente van mening is dat de beweerde feiten niet hebben plaatsgevonden of dat er sprake is van twijfel, zal zij dit met concrete elementen moeten bewijzen. Voor het onderdeel “communicatie” is de studente er in geslaagd om aan te tonen dat er inderdaad een misverstand was, maar de andere beoordelingselementen heeft zij met haar stellingen niet succesvol kunnen ondergraven. De docenten hebben de student geobserveerd tijdens de projectweken en er zijn verschillende vaststellingen gedaan die geleid hebben tot de toekenning van de score. De voorbeelden die de studente aanhaalt in haar beroep, slagen er niet in om de gefundeerde vaststellingen te ondergraven. De score voor permanente evaluatie is correct toegekend. De grief is ongegrond.

Tenslotte stelt de studente dat ze de indruk heeft dat de docenten niet neutraal geweest zijn in hun puntenbepaling. Men heeft steeds slechts één kant van het verhaal bekeken, terwijl de waarheid eerder in het midden ligt. De docenten geniet volgens de interne beroepsinstantie van het vermoeden van professionaliteit en onpartijdigheid. Het is aan de student om zeer concrete elementen aan te dragen die dat vermoeden kunnen doen wankelen. In casu stelt de studente enkel dat ze de indruk heeft dat de docenten niet neutraal zijn geweest in hun puntenbepaling en het verhaal slechts van één kant bekeken hebben. De interne beroepsinstantie stelt vast dat er in het dossier een duidelijk evaluatieformulier zit, dat aangeeft op basis van welke objectieve beoordelingscriteria de score aan de studente werd toegekend. Het gaat om elementen die perfect door de docenten op objectieve wijze beoordeeld kunnen worden tijdens de projectweek. De beoordeling van de verschillende competenties werd in de vorige grief reeds aangehaald. Ook de toegevoegde schriftelijke commentaren doen in niets vermoeden dat de docenten zich bij de scorebepaling hebben laten leiden door subjectieve overwegingen. Indien de studente met succes wil aantonen dat de docenten effectief partijdig geweest zijn, dan moet zij dit concreet aantonen. Zij slaagt hier niet in met de stellingen die zij in haar intern beroep

aanhaalt. Zij slaagt er dus niet in het vermoeden van onpartijdigheid te weerleggen. De grief is ongegrond.

De interne beroepsinstantie beslist dat het beroep van de studente ontvankelijk, maar niet gegrond is. De interne beroepsinstantie bevestigt de beslissing van de examencommissie, waarbij aan de betrokken studente de score van 9/20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘International project in interdisciplinary health promotion’.

De beslissing op intern beroep werd bij e-mail en bij aangetekend schrijven van 21 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 26 februari 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het instellen van een beroep bij de interne beroepsinstantie, conform art. 85, 4) van het OER (stuk 10), devolutieve werking heeft. Dat heeft tot gevolg dat de beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing genomen door de opleiding. Het is dus enkel de beslissing van de interne beroepsinstantie die vatbaar is voor beroep bij de Raad. Het beroep van verzoekster is dan ook onontvankelijk in de mate dat zij gericht is tegen de oorspronkelijke beoordeling door de opleiding.

Beoordeling

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 31 januari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “International project in interdisciplinary health promotion” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, maar ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 85, 4) van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te herzien.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Het beroep van verzoekende partij wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekende partij onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist verder niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroeft op de schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij voor het betrokken opleidingsonderdeel punten kon verdienen voor verschillende onderdelen, namelijk de voorbereidende opdracht (3/5), de permanente evaluatie (1/5), de eindreflectie (6,5/10) en een groepsscore voor het ontwerp, de presentatie en de verdediging (36/80).

Vooreerst stelt verzoekster dat de docente haar groep een laag cijfer gaf voor hun ontwerp, presentatie en verdediging. Dit was volgens haar een teleurstellend resultaat, omdat de groep redelijk tevreden was over hun eindresultaat en daarom een hoger cijfer had verwacht. De docente gaf als reden hiervoor dat het werk niet voldoende theoretisch onderbouwd was. Daarnaast was de verdediging blijkbaar niet goed genoeg. Hoewel het werk ongetwijfeld theoretisch sterker onderbouwd had kunnen worden, had niemand van de groep een dergelijk laag cijfer verwacht. Op dat moment besloot verzoekster (nog) niet in beroep te gaan, omdat er erop vertrouwde dat docenten meer kennis bezitten over de leerstof dan zijzelf. Aangezien verzoekster zichzelf niet bekwaam genoeg achtte om deze inhoudelijke discussie op dat moment aan te gaan, heeft ze het toen daarbij gelaten. Vervolgens gaf verzoekster aan dat ze één van de weinigen van haar groep was die niet was geslaagd en vroeg ze om uitleg. De docente antwoordde dat verzoekster niet was geslaagd door haar individuele scores. Ze gaf aan dat de voorbereidende opdracht en de eindreflectie van verzoekster voldoende waren, maar dat ze een lager cijfer had gekregen voor permanente evaluatie, waardoor verzoekster net een punt tekort kwam om te slagen voor het vak.

Vervolgens somt verzoekster de redenen op die zij tijdens de exameninzage en het bemiddelingsgesprek te horen kreeg voor haar lage score.

Vooreerst gaf de docente aan dat verzoekster te laat kwam tijdens de internationale week. Dit is één van de weinige argumenten die volgens verzoekster correct is. Verzoekster had haar trein gemist, waardoor zij te laat aankwam op school. Ze neemt hiervoor de volle verantwoordelijkheid en begrijpt dat ze hierdoor minder punten heeft gekregen. Ze vraagt zich echter wel af waarom ze 0/1 krijgt en niet 0.5/1. Behalve het missen van haar trein, is verzoekster voor het overige altijd nauwgezet geweest bij het afleveren van taken en uitvoeren van opdrachten. Net zoals zij bij ‘inzet’ of ‘inhoudelijke bijdrage’ 0.5 heeft gekregen voor de zaken die zij wél goed heeft gedaan, gaat ze ervan uit dat dit bij stiptheid op dezelfde manier berekend zou moeten worden. Aangezien één keer te laat zijn staat aangegeven als enige argument voor deze score, begrijpt verzoekster niet waarom ze geen 0.5/1 heeft gekregen. Dit geeft verzoekster het gevoel dat er inconsistent en onrechtvaardig beoordeeld is.

Ten tweede gaf de docente aan dat verzoekster gelogen heeft over de afwezigheid van een medestudent. Deze student is tijdens een groepsactiviteit eerder vertrokken, omdat zij zich niet goed voelde. De medestudent heeft verzoekster gevraagd om aan de docenten door te geven dat

ze vertrok, wat verzoekster ook heeft gedaan. De docente beweert echter dat verzoekster liegt en dat de medestudente helemaal niet aanwezig was. Dit heeft verzoekster erg gekwetst, omdat zij nu niet enkel de gevolgen moet dragen van wat een andere student heeft gedaan, maar ook van liegen wordt beschuldigd. Om haar onschuld te bewijzen, gaf verzoekster aan dat er overal camera's hangen en dat men de camerabeelden eventueel kan bekijken, waarop te zien is dat de medestudent aanwezig was en vertrokken is. Tijdens het bemiddelingsgesprek gaf de docente toe dat er sprake was geweest van een misverstand. Daardoor besloot ze verzoekster alsnog een half punt te geven voor communicatie. Daarmee wordt de eerdere beslissing deels goedgemaakt, maar verzoekster blijft het kwetsend vinden om onterecht te worden beschuldigd van liegen en de gevolgen te moeten dragen voor het gedrag van een andere student. Verder las verzoekster in de interne beroepsbeslissing dat men geen reden ziet om op deze vaststelling terug te komen. Dit vindt verzoekster heel teleurstellend, omdat het volgens haar aantoont dat de docenten te impulsief zijn geweest in het toekennen van haar punten. Verzoekster had dan ook verwacht dat de interne beroepsinstantie hierbij zou stilstaan.

Tijdens het bemiddelingsgesprek kreeg verzoekster te horen dat zij ook punten is verloren voor 'communicatie' omdat ze zich volgens de docenten met één van haar groepsgenoten, [Z.], heeft afgezonderd van de rest van de groep door telkens apart te zitten tijdens het groepswerk. Verzoekster stelt dat ze enorm geschrokken is van dit argument. Tijdens het internationaal project zaten ze het grootste deel van de tijd in een zeer klein lokaal, waarbij afzondering nauwelijks mogelijk is. Het klopt dat [Z.] en verzoekster altijd naast elkaar zitten op dezelfde plaats, maar de belangrijkste reden hiervoor is dat ze allebei een laptop hebben met een kort snoer om deze op te laden. Alleen op deze specifieke plek kunnen ze tegelijkertijd hun laptops opladen. Daarnaast had ook de rest van de groep altijd een vaste zitplaats. Ze vonden dit allemaal prettig en iedereen voelde zich hier goed bij. Los hiervan ziet verzoekster geen mogelijkheid om zich af te zonderen van de groepsgenoten in een dergelijk klein lokaal waar men hoe dan ook dichtbij elkaar zit.

Verder vermeldt de interne beroepsinstantie bij 'communicatie' dat de mindmap van verzoekster onleesbaar was. Ook van deze opmerking is zij erg geschrokken. De docente had verzoekster inderdaad gevraagd om haar mindmap een tweede keer door te sturen, omdat deze niet goed leesbaar was. Dit is echter tijdens de exameninzage noch tijdens het bemiddelingsgesprek ter sprake gebracht. Verzoekster veronderstelde dat zij de kans zou krijgen om zich op alle argumenten te verdedigen. Deze kans is haar in dit geval echter

ontnomen, omdat ze niet persoonlijk te horen heeft gekregen dat dit ook een argument was. Daarnaast begrijpt verzoekster niet waarom dit bij het onderdeel ‘permanente evaluatie’ vermeld wordt, aangezien zij al punten voor de mindmap heeft gekregen bij een ander onderdeel (namelijk ‘voorbereidende opdracht’). De interne beroepsinstantie stelde hierover dat dit tussen haakjes staat en niet mee beoordeeld werd. Verzoekster vroeg vervolgens waarom het dan überhaupt in het verslag van de interne beroepsinstantie vermeld stond, waarop men haar geen antwoord kon geven.

Verder zei de docente dat verzoekster tijdens de projectweek geen lekkernijen had meegebracht voor de groepsleden. Volgens verzoekster is dit argument niet valabel, omdat het geen verplichting is om dit te doen en verzoekster wel degelijk een lekkernij heeft meegebracht voor de groep, van bij de supermarkt. Verzoekster heeft zelfs aan de docenten en medestudenten gevraagd of zij hiervan wilden proeven, wat medestudenten ook kunnen bevestigen. Toen verzoekster bij de docente aangaf dat zij wél lekkernijen had meegebracht, antwoordde deze dat dit best zou kunnen, maar dat verzoekster dit dan niet met de rest van de klas had gedeeld. Wederom is verzoekster erg teleurgesteld dat haar een score is toegekend vanwege twijfels en onjuiste aannames. Tijdens het bemiddelingsgesprek zei de docente dat ze het jammer vond dat verzoekster niet iets lekkers uit ‘haar eigen cultuur’ had meegebracht. Hierop antwoordde verzoekster dat zij eerst wel van plan was om Marokkaanse koekjes te kopen, maar dat dit onmogelijk was voor haar omdat zij elke dag om 6 uur thuis vertrekt in Antwerpen en om 22 uur thuiskomt. Daarbij vond verzoekster deze opmerking ook pijnlijk en verbazingwekkend. Ze geeft aan dat zijzelf en haar ouders in België zijn opgegroeid. De Belgische cultuur is dus haar cultuur en zij begrijpt niet waarom er dan verwacht wordt dat zij iets van ‘haar eigen cultuur’ meeneemt, daarmee doelende op haar Marokkaanse achtergrond. Daarnaast begrijpt verzoekster ook niet waarom het al dan niet meenemen van lekkernijen een reden kan zijn om haar een lager cijfer te geven. Er staat nergens in de ECTS-fiche dat de studenten dit moeten meenemen. Ook heeft verzoekster de docenten geen enkele keer horen zeggen dat dit een wens was. Verzoekster veronderstelt daarom dat men hier enkel extra punten mee zou kunnen verdienen en hier in ieder geval geen punten zou door verliezen. De interne beroepsinstantie stelt dat het bewijs (het rekeninguittreksel) dat verzoekster aangebracht heeft, op zich niets bewijst. Verzoekster stelt dat het dan wel heel toevallig is dat zij net op die dag ’s morgens voor haar trein naar de Delhaize is geweest, om iets anders dan lekkernijen voor de groep te kopen. Er werd verzoekster gevraagd om zo veel mogelijk bewijzen te verzamelen die kunnen aantonen dat hetgeen de docenten zeggen, niet klopt. Dit heeft verzoekster dan ook gedaan en

ze kan niet bedenken welk ander bewijs ze zou kunnen leveren om haar aankoop te verifiëren. De interne beroepsinstantie vermeldt dat het hen was opgevallen dat in de motivering voor de score voor ‘permanente evaluatie’ nergens verwezen wordt naar het niet meenemen van lekkernijen, maar dat er enkel staat dat ze als enige groep niets hebben ondernomen of gedeeld. Volgens de interne beroepsinstantie is dit een bredere opmerking en heeft dit op veel meer betrekking dan het niet meenemen van lekkernijen. Er werd verzoekster tijdens de exameninzage echter letterlijk gezegd dat haar lage cijfer voor ‘permanente evaluatie’ onder andere te maken had met het feit dat ze niets lekkers zou hebben meegenomen. Dit is ook tijdens het bemiddelingsgesprek uitgebreid aan bod gekomen. Als dat niet gezegd was, had verzoekster uiteraard ook geen moeite gedaan om met behulp van een rekeninguittreksel te bewijzen aan de interne beroepsinstantie dat zij wel degelijk lekkernijen had meegenomen. Verzoekster vindt het erg frustrerend en betreurenswaardig dat er nu iets anders wordt gezegd.

De docente heeft verder aangegeven dat de groep van verzoekster geen activiteit heeft georganiseerd, terwijl de andere groepen dit wél hebben gedaan. Verzoekster verwijst naar bijlage 2, waar men WhatsApp-gesprekken kan terugvinden waarin zijzelf en haar groepsleden aan het brainstormen waren over mogelijke ideeën voor een activiteit. Een andere groep was hen echter voor. Hierdoor kwam hun activiteit aan bod en niet deze van de groep van verzoekster. Verzoekster vindt het antwoord van de beroepsinstantie hieromtrent zeer teleurstellend, waarbij de stellen dat de bijdrage van verzoekster hierbij beperkt is tot twee berichten. Met de WhatsApp-gesprekken wilde verzoekster in eerste instantie aan de docenten bewijzen dat haar groep wél had nagedacht over een avondactiviteit, terwijl men zei dat ze daarvoor niets hadden gedaan. Daarnaast heeft de groep dit ook op school besproken. De bijdrage van verzoekster bedroeg toen meer dan ‘slechts twee berichten’, maar ze kan het mondeling overleg uiteraard niet bewijzen. Alleen met de WhatsApp-gesprekken kan ze aantonen dat het niet klopt wat de docenten hebben gezegd. Eerst wordt er gezegd dat de groep van verzoekster niets heeft gedaan. Wanneer verzoekster dit met de nodige bewijzen ontket, wordt er vervolgens gezegd dat zij niet voldoende heeft gedaan. De wisselende berichtgeving is volgens verzoekster frustrerend en wekt geen vertrouwen in een consistente beoordeling. Tenslotte kan verzoekster niet alles bewijzen, maar probeert ze dat – in tegenstelling tot de docenten – wel zo veel mogelijk te doen.

Er werd tijdens de exameninzage tevens gesteld dat de groep van verzoekster zich asociaal zou hebben gedragen tijdens de internationale week. Verzoekster stelt dat haar groep uit slechts vijf

studenten bestond, terwijl de andere groepen dubbel zo veel groepsleden hadden. De reden hiervoor was dat niemand met hen wou samenwerken, niet omdat zij met niemand anders wilden samenwerken. De docente beweert op basis hiervan dat zij studenten hebben uitgesloten. Toch heeft verzoekster vaak het gevoel dat zij wordt uitgesloten. Daarnaast zei de docente dat ze tijdens de spelavond enkel binnen de eigen groep speelden en niet open stonden voor medestudenten. Ook hiervoor heeft men volgens verzoekster geen harde bewijzen, omdat niemand van de medestudenten of de docenten zich effectief kandidaat heeft gesteld om met de groep van verzoekster het gezelschapsspel te spelen. Indien dit wel het geval was, hadden ze zonder twijfel ingestemd. Hierbij wil verzoekster nog graag opmerken dat haar groep enkel uit studenten van allochtone afkomst bestond en dat men al snel de indruk kreeg dat zij zich van de medestudenten afzonderden. Verzoekster vraagt zich tevens af waarom de autochtone medestudenten niet worden beschuldigd van uitsluiting, omdat zij ook afstand van hen namen en niet met hen wilden samenwerken. Tijdens het bemiddelingsgesprek werd dit ook besproken. De docente vroeg waarom verzoekster niet gemeld had dat zij met een kleine groep waren en ze het jammer vonden dat niemand met hen wilde samenwerken. Verzoekster antwoordde hierop dat ze de opdracht kregen om zelf groepen te maken, wat ze ook gedaan hebben. Als niemand men hen wil samenwerken, is dat heel jammer, maar ieder van hen probeerde hier volwassen op te reageren door er geen punt van te maken en er alsnog het beste van te maken. Verzoekster heeft dit doorheen de jaren geleerd, onder andere tijdens haar opvoeding. Blijkbaar vonden de docenten dit niet de juiste houding en had verzoekster de teleurstellende situatie moeten melden. In het verslag staat tevens dat er nergens letterlijk staat dat verzoekster andere studenten heeft uitgesloten of dat ze zich asociaal gedragen heeft, en dat ze dit waarschijnlijk zelf heeft afgeleid uit de stellingen ‘onderonsjes in eigen groep’ en ‘integreert niet in de groep’. Volgens verzoekster klopt dit niet, omdat deze argumenten haar wel degelijk letterlijk zijn verweten. Eén van de docenten heeft verzoekster tijdens de exameninzage letterlijk gezegd dat zij zich asociaal hebben gedragen, onder andere tijdens de spelletjesavond door alleen in hun eigen groep te spelen. Verzoekster vindt het erg jammer dat ook dit nu ontkend wordt.

Verder wordt er verzoekster verweten dat zij te weinig initiatief heeft getoond tijdens het hele project. Ook hier is verzoekster het niet mee eens. Telkens wanneer iemand om hulp vroeg, was zij de eerste die hulp aanbood. Jammer genoeg kan ze niet voor al deze momenten bewijs leveren. In bijlage 3 kan men zien dat een andere groep vroeg of er studenten waren die frisdrank konden meenemen. Verzoekster reageerde meteen op dit bericht en bood haar hulp aan. Alsnoog kreeg ze een score van 0.5/1 voor ‘inzet’. Het initiatief dat verzoekster met haar

Facebook-reactie toonde, is volgens de beroepsinstantie niet voldoende om hiervoor 1/1 te krijgen. Dit begrijpt verzoekster niet. Ze dacht net dat ze initiatief en spontane hulp bood met haar bericht. Verzoekster vindt het erg jammer dat ze ondanks het bewijs voor het bieden van hulp en inzet, alsnog te horen krijgt dat ze dit voldoende heeft gedaan.

Voor ‘inhoudelijke bijdrage’ kreeg verzoekster 0.5/1. Ook deze score begrijpt ze niet, omdat er geen argumenten voor het halve punt zijn gegeven. Het enige wat vermeld is, is dat er net voldoende inhoudelijke progressie was, zonder een uitleg waarom verzoekster 0.5 gekregen heeft in plaats van 1. In de beslissing van de interne beroepsinstantie wordt er verwezen naar de ECTS-fiche, omdat verzoekster zei dat de andere groepsleden wel geslaagd waren en zij niet. Verzoekster wil graag duidelijk maken dat zij niet van mening is dat ze sowieso ook moet slagen wanneer andere groepsleden geslaagd zijn. Ze heeft dit slechts vermeld omdat ze daardoor niet begreep waarom ze niet geslaagd was. Om die reden heeft verzoekster een afspraak tot inzage gemaakt. Er was geen enkele andere reden waarom ze deze opmerking maakte en dit was dus ook geen argument om in beroep te gaan. Daarom begrijpt verzoekster niet waarom de interne beroepsinstantie dit verantwoordt, aangezien ze hier geen punt van heeft gemaakt.

Verzoekster besluit dat ze het niet eens is met de geleverde argumenten voor een aantal van haar scores, omdat deze gebaseerd zijn op twijfels, veronderstellingen en zeer veel onwaarheden en onjuiste aannames. Vaak zijn de argumenten onvoldoende onderbouwd en werden verzoekster diverse zaken verweten die niet waar zijn. Wanneer verzoekster dit dan aangaf, zei men dat de docenten het vermoeden genieten professioneel en objectief te zijn. Ondanks de door verzoekster geleverde bewijzen wordt nog steeds gezegd dat ze niet genoeg bewijzen heeft, terwijl de docenten zomaar punten kunnen aftrekken voor zaken die niet waar zijn, zonder dat hiervoor enig bewijs vereist is. Hierdoor blijft verzoekster nog steeds op haar honger zitten en heeft ze het gevoel ontrecht behandeld te worden. Bovendien heeft verzoekster de indruk dat de docenten niet neutraal geweest zijn in hun puntenbepaling. Men keek slechts naar één kant van het verhaal, terwijl de waarheid vaak in het midden ligt. Volgens hen zijn er gedurende de projectweek verschillende vaststellingen gedaan die geleid hebben tot de toekenning van de score. Op geen enkel moment heeft verzoekster toen echter de opmerking gekregen om zich beter in te zetten of om beter te functioneren in groep. Pas achteraf, toen ze hier niets meer aan kon veranderen, kreeg ze dit te horen. Daarom vraagt verzoekster zich af, als deze opmerkingen juist waren, waarom ze daar niet op een eerder moment tijdens de

internationale week iets over gehoord heeft. Er waren genoeg momenten tijdens deze week om haar hierop aan te spreken, maar dit is geen enkele keer gebeurd.

Tot slot vindt verzoekster het eigenaardig dat de interne beroepsinstantie vindt dat ze er niet in slaagt de beoordelingselementen succesvol te ondergraven, ondanks alle bewijzen die verzoekster heeft opgestuurd. Volgens hen is verzoekster er echter wel in geslaagd om voor het onderdeel ‘communicatie’ aan te tonen dat er sprake was van een misverstand, ondanks het feit dat ze daarvoor geen enkel bewijs heeft meegestuurd. Deze inconsistentie zorgt volgens verzoekster voor veel teleurstelling en frustratie, die ze hopelijk voldoende heeft weten aan te tonen en onderbouwen in haar verzoekschrift.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekster in haar beroepschrift verschillende grieven aanhaalt die zij niet in het intern beroep heeft opgeworpen. Dit alleen al heeft in beginsel tot gevolg dat deze middelen onontvankelijk zijn. Het gaat daarbij niet om nieuwe elementen waarvan verzoekster geen kennis had ten tijde van de interne beroepsprocedure. Verzoekster had namelijk inzage genomen in de beoordeling op het recht van inzage én op het bemiddelingsgesprek. De interne beroepsinstantie heeft daarbij de welwillendheid aan de dag gelegd om de argumenten die verzoekster in dat gesprek als nog aanhalde bijkomend te behandelen, ook al werden ze niet opgeworpen in het schriftelijke beroep. Daarnaast gaat het volgens verwerende partij ook niet om middelen die gericht zijn tegen de wijze waarop het intern beroep behandeld werd en evenmin om middelen van openbare orde. De volgende grieven worden volgens verwerende partij in het extern beroepschrift aangehaald, maar werden nog in het schriftelijke interne beroepschrift nog in het bemiddelingsgesprek door verzoekster aangehaald en zijn bijgevolg onontvankelijk:

- De grief over de score voor stiptheid (geen 1/1 door te laat toekomen);
- De grief over de score voor communicatie omdat de studente zich afzonderde met een medestudente (en de reden hiervoor, namelijk het kunnen opladen van de laptop);
- De grief over het feit dat het niet verplicht was om lekkernijen mee te nemen;
- Het feit dat het spijtig was dat zij geen lekkernijen uit haar eigen cultuur had meegebracht;
- De vermelding van de onleesbaarheid van de mindmap op het evaluatieformulier onder “communicatie”;
- De grief over de score voor inhoudelijke bijdrage (0.5/1);

- Het feit dat zij tijdens het internationale project nooit door haar docenten gewezen is op het feit dat ze een tandje moest bijsteken.

Wat de vermelding van de mindmap op het evaluatieblad betreft, wil verwerende partij voor de volledigheid wel graag toevoegen dat deze vermelding duidelijk tussen haakjes staat en als dusdanig voor de interne beroepsinstantie en voor de begeleidende docenten geen rol heeft gespeeld bij de evaluatie van het criterium “communicatie”. Het is dan ook niet verbazend dat het niet ter sprake is gekomen op het inzagerecht en het bemiddelingsgesprek, nu het geen rol heeft gespeeld in de beoordeling. De interne beroepsinstantie hecht een groot belang aan het correct weergeven van de originele stukken, zodat het duidelijk is dat er niets te verbergen is. Het e-mailverkeer met verzoekster over deze vermelding geeft dit ook duidelijk aan. Bovendien kreeg ze een voldoende (0.5/1) voor deze competentie. Het feit dat de interne beroepsinstantie niet kan uitleggen waarom deze vermelding op het originele document staat is niet verbazend, nu het evaluatiedocument opgesteld werd op het einde van de internationale projectweek, op een moment dat de interne beroepsinstantie nog helemaal niet betrokken was bij deze zaak. Het enige dat de beroepsinstantie dan ook kan doen is verzoekster doorverwijzen naar de begeleidende lectoren, die wél weten waarom zij deze vermelding eerst hebben genoteerd, om ze daarna tussen haakjes te plaatsen. Dat is ook wat de interne beroepsinstantie verzoekster per e-mail heeft aangeraden, maar op het eerste gezicht heeft verzoekster de docenten niet gecontacteerd.

Verder stelt verwerende partij dat de Raad, conform art. II.291 Codex Hoger Onderwijs, een marginaal toetsingsrecht heeft. De Raad kan enkel nagaan of de beoordeling conform de vooropgestelde criteria verlopen is, dan wel of het redelijkheidsbeginsel geschonden werd. De Raad kan zich niet in de plaats stellen van de evaluatoren en de beoordeling van de student overdoen. *In casu* probeert verzoekster de toegekende deelscores voor de competenties die geleid hebben tot de score voor “permanente evaluatie” aan te vechten. Zij voert daarbij *de facto* aan dat zij een hogere score verdient, omwille van verschillende redenen. Volgens verwerende partij mispakt ze zich daarbij deels aan de bevoegdheid van de Raad: de Raad kan namelijk zijn appreciatie over de waarde van de student niet in de plaats stellen van die van verwerende partij die de evaluatie heeft opgesteld. De Raad kan dan ook enkel nagaan of de situaties die verzoekster aanhaalt de decretale bepalingen of het OER van verwerende partij, dan wel de algemene administratieve beginseisen (waaronder het redelijkheidsbeginsel)

geschonden hebben. De Raad kan studenten tevens niet beschermen tegen strenge beslissingen, enkel tegen onredelijke beslissingen.

Verzoekster voert op het einde van haar extern beroepschrift opnieuw aan dat zij vindt dat de beoordeling voor “permanente evaluatie” gesteund is op “twijfels, veronderstellingen en zeer veel onwaarheden en onjuiste aannames”. Zij vindt het niet kunnen dat de docenten kunnen genieten van het vermoeden van professionaliteit en objectiviteit en dat – ondanks de door haar geleverde bewijzen – de beoordeling van de docenten voor gaat. Ze heeft het gevoel dat ze onterecht behandeld wordt. Conform de vaste rechtspraak van de Raad wordt een score voor medewerking tijdens, bijvoorbeeld, een internationaal project bewezen door de schriftelijke neerslag van de beoordeling die gebaseerd is op vaststellingen die gemaakt werden tijdens de looptijd van dat project. Hier is de schriftelijke neerslag volgens verwerende partij duidelijk in het dossier terug te vinden (zie stuk 5). Verzoekster betwist de echtheid van dit evaluatieblad niet. Bovendien is de evaluatie opgehangen aan vijf duidelijke evaluatiecriteria, die op voorhand aan de studenten gecommuniceerd werden. Elk evaluatiecriterium wordt bovendien met commentaren gemotiveerd. Dit impliceert dat de beoordeling op een correcte wijze, in overeenstemming met de algemene beginselen van behoorlijk bestuurd en gemotiveerd tot stand gekomen is. Dit heeft inderdaad tot gevolg dat – in het licht van het vermoeden van professionaliteit van de docenten – de feiten geacht worden te hebben plaats gehad op de manier zoals ze beschreven werden op het evaluatieblad. Indien verzoekster deze vaststellingen wil ondergraven, zal zij volgens verwerende partij moeten *bewijzen* dat de feiten anders hebben plaatsgevonden dan aangehaald op het evaluatieblad. Bovendien moeten de bewezen feiten de beoordeling *fundamenteel* ondergraven en de *essentieel dragende motieven* voor de beoordeling succesvol aantasten. Het volstaat niet om – in een geheel van een aantal negatieve vaststellingen – bepaalde feiten te betwisten om een score die duidelijk gesteund is op verschillende tekortkomingen, aangepast te krijgen. Wanneer verzoekster aangeeft dat zij deze werkwijze “niet eerlijk” vindt, dan vindt zij in feite het Vlaamse onderwijsrecht oneerlijk. Dat is evenwel geen reden om de evaluatie, die in de ogen van verwerende partij op correcte wijze werd opgesteld, aan te passen.

“Bewijzen” gaat bovendien verder dan het louter aanhalen van een “ander verhaal”, zelfs al wordt dit uitgebreid neergeschreven op papier. Verzoekster verbaast zich helemaal op het einde van haar beroepschrift daarbij over het feit dat zij – zonder één bewijs aan te halen – haar score voor communicatie aangepast heeft gekregen, daar waar de interne beroepsinstantie met de

andere “bewijzen” die zij heeft aangehaald niets heeft gedaan. Dat laatste werd veroorzaakt door het feit dat de interne beroepsinstantie van mening was dat de aangedragen stukken niets bewijzen en al zeker niet in die mate dat zij de essentieel dragende motieven van de doorgevoerde evaluatie ondergraven. Ook in dit extern beroep houdt verwerende partij vast aan dat standpunt.

Vervolgens overloopt verwerende partij de verschillende argumenten van verzoekster. Wat betreft de aanpassing van de score voor “communicatie”, stelt verwerende partij dat verzoekster in het intern beroep betwistte dat zij loog voor een medestudente. In het kader van het bemiddelingsgesprek gaf de toezichthoudende docente toe dat er hier sprake was van een misverstand, en de score voor “communicatie” werd verhoogd van 0 naar 0.5/1. De interne beroepsinstantie zag geen reden om niet akkoord te zijn met deze verhoging van de score, en dat is wat zij bedoelde met de stelling “dat zij geen reden zag om terug te komen op deze vaststelling”. Verzoekster voert nu aan dat zij het teleurstellend vindt dat de interne beroepsinstantie niet verder heeft gekeken naar de score voor “communicatie”. Niettemin voerde verzoekster voor de interne beroepsinstantie enkel aan dat de score voor communicatie “onterecht” was, net omwille van het feit dat ze niet gelogen had. Zij had met andere woorden verkregen wat ze wou, namelijk de schrapping van de vermelding dat ze gelogen had én een verhoging van de score tot een voldoende, wat in het licht van de andere opmerking die nog te lezen was onder de hoofding communicatie (“zit met [Z.] onderling te praten ipv in groep”) de interne beroepsinstantie een gepaste score leek. Verzoekster schrijft nu dat deze situatie voor de interne beroepsinstantie een teken moest zijn dat de docenten bij het toekennen van deze score “te impulsief” zouden geweest zijn, maar daar kan verwerende partij zich niet in vinden. Het feit dat docenten bereid zijn hun fouten toe te geven, wijst net op een correct houding en geeft aan dat zij niet beroerd zijn om gemaakte fouten recht te zetten. De toegekende rechting (stijging met een half punt) leek de interne beroepsinstantie gepast, waardoor ze niet meer teruggekomen is op de verhoging van het cijfer. De grief is ongegrond.

Verder herneemt verzoekster in haar extern beroepschrift enerzijds haar standpunt dat zij wél lekkernijen meenam en wilde uitdelen en anderzijds poneert ze voor het eerst dat dit niet verplicht was. Verwerende partij benadrukt dat het tweede luik van dit middel onontvankelijk is, nu ze dit element niet heeft aangehaald in het intern beroep. Hetzelfde geldt voor het argument dat ze geen lekkernijen meebracht uit haar “eigen cultuur”. Niettemin wil verwerende partij voor de volledigheid wel graag wijzen op stuk 12, waarin via een Toledo-bericht duidelijk

de vraag werd gesteld om lekkers mee te nemen uit de eigen cultuur. Verzoekster bekritiseert op ontvankelijke wijze de interne beroepsbeslissing op twee punten: enerzijds betwist ze de vaststelling dat het rekeninguittreksel van de aankoop in de Delhaize “niets bewijst” en anderzijds geeft ze aan dat tijdens de exameninzage letterlijk gezegd zou zijn dat de lage score voor permanente evaluatie “onder andere” te maken had met het feit dat ze niets lekkers had meegenomen. De lage score voor permanente evaluatie is gebaseerd op deelscores voor vijf competenties en verzoekster betwist in haar extern beroepschrift *an sich* niet dat het niet-meenemen of niet-delen een voorbeeld kan zijn van een bredere opmerking (“enige groep die niets heeft gedeeld noch ondernomen”). Het is dus symptomatisch en illustratief, doch in de praktijk niet de enige reden om het tekort voor permanente evaluatie op te leggen. Zelfs al zou verzoekster kunnen bewijzen dat ze lekkernijen meebracht en deze wilde delen, dan nog blijven de betrokken competenties (functioneren in groep, maar ook inzet) op een correcte manier gescoord nu de motivering op grond van andere vaststellingen recht blijft (zie stuk 5). Binnen het marginaal toetsingsrecht van de Raad kan er hier geen schending van enige rechtsbepaling, noch van een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur vastgesteld worden. Verwerende partij blijft ook bij haar standpunt dat het rekeninguittreksel niet bewijst dat verzoekster lekkernijen kocht. Verzoekster geeft aan dat zij niet kan bedenken welk ander bewijs ze zou kunnen leveren om de aankoop te verifiëren, maar het kasticket (waarop de aankopen opgesomd staan) lijkt verwerende partij een goede start. Het is daarbij niet zo onwaarschijnlijk als verzoekster probeert te laten uitschijnen dat iemand op een ochtend een aankoop in de supermarkt doet vooraleer de trein te nemen. Het voorleggen van het rekeninguittreksel leidt niet tot de sluitende vaststelling dat verzoekster wel lekkernijen *moet* aangekocht hebben die ochtend. De grief is volgens verwerende partij dan ook ongegrond.

Met betrekking tot het niet-organiseren van een groepsactiviteit, haalde verzoekster in haar intern beroep aan dat zij met haar groep een avondactiviteit wilde organiseren, maar dat de andere groep (groep 1, waarmee ze moest samenwerken) hen voor was. Als bewijs hiervoor bracht ze WhatsApp-gesprekken bij. Verwerende partij verwijst naar wat de interne beroepsinstantie schreef over deze bewijsstukken. Voor de Raad stelt verzoekster nu dat zij met de WhatsApp-gesprekken wilde aantonen aan de docenten dat ze als groep wel nagedacht hadden over een avondactiviteit, daar waar diezelfde docenten zeiden dat zij daar “niets” voor gedaan hadden. Mondeling overleg kan ze niet bewijzen, verzoekster stelt meer gedaan te hebben dan de twee berichten die ze verstuurde. Niettemin betwist ze de volgende elementen van het antwoord van de interne beroepsinstantie niet: het feit dat de groep 18 dagen gewacht

heeft om te beginnen nadenken over de avondactiviteit, waardoor het niet verrassend was dat de activiteit die zij gekozen hadden (de kerstmarkt) reeds genomen was en het feit dat de inhoud van de gesprekken niet echt wijst op een samenwerking. Ook de korte duur van de brainstorm en het niet-zoeken naar alternatieven in de groep toen bleek dat de kerstmarkt reeds ingenomen was, worden niet betwist. De score voor “functioneren in groep” is volgens verwerende partij dan ook gebaseerd op veel meer dan enkel de vaststelling dat ze geen avondactiviteit verzonnen hadden. Op het evaluatieblad staat duidelijk te lezen “onderonsjes in eigen groep” en “integreert niet in de groep, enige groep die niets heeft gedeeld noch ondernomen”. Zelfs al zou men rekening houden met het feit dat er nagedacht werd over een avondactiviteit, om zich vervolgens aan te sluiten bij het idee van groep 1, dan rechtvaardigt dit voor verwerende partij nog geen verhoging van de score voor “functioneren in groep” tot 0.5/1, laat staan tot 1/1. Binnen de grenzen van het marginaal toetsingsrecht van de Raad is hier volgens verwerende partij duidelijk geen sprake van een schending van het redelijkheidsbeginsel. De grief is ongegrond.

Vervolgens stelt verwerende partij dat verzoekster integraal haar bezwaar herneemt over het asociaal gedrag van haar groep, zoals zij dat reeds aanhaalde in het intern beroep. Zij voegt hier nu nog aan toe dat ze steeds geleerd heeft om, als er problemen zijn, hier geen aandacht aan te besteden en gewoon door te doen. De docenten zouden tijdens het bemiddelingsgesprek aangegeven hebben dat zij dit moest melden. Daarnaast geeft ze aan dat een docente letterlijk gezegd zou hebben dat zij zich “asociaal” zouden gedragen hebben en dat dit nu in de interne beroepsbeslissing ontkend wordt. Verwerende partij verwijst naar wat de interne beroepsinstantie over deze grief stelde. Verwerende partij houdt vast aan dit standpunt. Op het evaluatieblad staat nergens het woord ‘asociaal’ neergeschreven, hoewel het mogelijk wel af te leiden valt uit de vermelding “onderonsjes in eigen groep” en “integreert niet in de groep”. Het is ook dat wat ze bedoelde met de zinsnede “De studente leidt dit waarschijnlijk af uit de stellingen: “onderonsjes in eigen groep” en “integreert niet in de groep”. De vermelding van deze opmerkingen wordt niet ontkend door de interne beroepsinstantie in haar beslissing. Het is duidelijk dat verzoekster probeert te verklaren waarom die integratie niet plaatsvond, en op basis daarvan meent recht te hebben op een hogere score voor “functioneren in groep”, maar de interne beroepsinstantie vond niet dat dit verhaal moest leiden tot een dergelijke verhoging van de score.

Wanneer er problemen zijn, is het volgens verwerende partij effectief nodig om dit tijdens het project te signaleren. Enkel zo kunnen de toezichthoudende docenten op de hoogte zijn van deze problemen en kunnen zij ingrijpen en/of er rekening mee houden bij het toekennen van de eindscore. Het is opvallend dat verzoekster verwacht dat de docenten rekening houden met het feit dat zij uitgesloten werden, zonder dat de docenten dit konden weten “aangezien zij heeft aangeleerd gekregen om problemen te negeren en gewoon door te doen”. Het is niet verwonderlijk dat – wanneer dit verhaal pas opduikt na het toekennen van de score – er bijzonder voorzichtig mee moet omgesprongen worden, en al helemaal wanneer verzoekster geen bewijs van het uitsluiten aandraagt. Het (uitvoerig) neerschrijven van een bepaald verhaal bewijst namelijk niet dat de feiten wel degelijk op die manier hebben plaatsgevonden. Verzoekster *bewijst* dan ook niet dat de oorzaak voor het “uitsluiten” bij de andere studenten ligt, zij blijft bij beweren. De grief is, aldus verwerende partij, ongegrond.

Verder stelt verzoekster dat ze wel voldoende initiatief heeft getoond: telkens als iemand hulp vroeg, heeft ze dit meteen aangeboden. Zij probeerde dit te bewijzen door in het intern beroep het bewijs te leveren van haar aanbod om een fles frisdrank mee te nemen voor een avondactiviteit. Verwerende partij verwijst naar het antwoord van de interne beroepsinstantie hierop. Verzoekster geeft nu aan niet te begrijpen waarom het aanbieden van een fles frisdrank voor de interne beroepsinstantie geen score van 1/1 rechtvaardigt. Die score 1/1 staat evenwel voor de beoordeling “goed tot uitstekend”. *In casu* kan het geleverde bewijs voor verwerende partij niet leiden tot een dergelijke verhoging: verzoekster behaalde 0.5/1 voor inzet (een voldoende) en het feit dat zij aanbiedt om frisdrank mee te nemen, maakt niet dat ineens “veel” initiatief getoond wordt, noch dat er “veel” spontane hulp wordt geboden. De Raad kan, binnen de grenzen van zijn marginaal toetsingsrecht, ook niet tot een andere conclusie komen. De grief is, volgens verwerende partij, ongegrond.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat zij bij de standpunten uit haar verzoekschrift blijft. Wel heeft zij opmerkingen bij een aantal zaken die vermeld staan in de antwoordnota. Daarin stelt verwerende partij immers dat verzoekster verschillende grieven noch in het schriftelijk intern beroepschrift, noch in het bemiddelingsgesprek heeft aangehaald. Verzoekster geeft vervolgens toelichting per grief. Met betrekking tot de grief over de score voor stiptheid, stelt verzoekster dat zij tijdens het bemiddelingsgesprek wel degelijk gevraagd heeft of men haar score niet kon verhogen (1 punt in plaats van 0.5). Uiteindelijk kreeg ze te horen dat dit niet zou gebeuren. Met betrekking tot de grief over de score voor communicatie

omdat verzoekster zich afzonderde met een medestudente, stelt verzoekster dat ze dit pas tijdens het bemiddelingsgesprek te horen kreeg. Tijdens de exameninzage werd hier niets over gezegd. Tijdens het bemiddelingsgesprek heeft verzoekster toen aangegeven dat de reden tot “afzondeling” het opladen van haar laptop was. Verzoekster heeft toen ook uitgelegd dat de stopcontacten zich achteraan het lokaal bevonden en dat dit de reden was waarom zij altijd naast elkaar zaten. Verder stelt verzoekster dat zij wél heeft aangehaald dat het niet verplicht was om lekkernijen mee te nemen. Dit kan volgens haar worden teruggevonden onder puntje 2 op pagina 1 van haar intern beroepsschrift. Tevens stelt verzoekster dat tijdens haar exameninzage enkel werd beweerd dat zij *niets* van lekkernijen had meegenomen. Pas tijdens het bemiddelingsgesprek kreeg zij te horen dat het jammer was dat ze niets van haar eigen cultuur had meegenomen. Aangezien verzoekster dit argument niet eerder had gehoord, kon zij deze grief dus niet eerder schriftelijk aanhalen. Verzoekster stelt dat dit wel werd aangehaald tijdens het bemiddelingsgesprek.

Wat betreft de vermelding van de onleesbaarheid van de mindmap op het evaluatieformulier onder “communicatie”, stelt verzoekster dat dit pas na de exameninzage en het bemiddelingsgesprek werd vermeld. Aangezien hier niet eerder iets over gezegd werd, kon verzoekster deze grief ook niet eerder aanhalen. Wat betreft de grief over de score voor inhoudelijke bijdrage, stelt verzoekster dat zij dit sowieso niet schriftelijk kon aanhalen, omdat zij toen enkel haar eindtotaal en enkele argumenten kreeg. Ze wist toen nog niet hoeveel punten er precies werden afgetrokken per argument. Dit werd pas tijdens het bemiddelingsgesprek overlopen. Ook heeft verzoekster gevraagd of men er geen 1/1 van wilde maken, hetgeen geweigerd werd. Volgens verzoekster klopt het dus niet dat ze dit niet eerder heeft aangehaald, gezien dit tijdens het bemiddelingsgesprek ook overlopen werd. Het enige dat volgens verzoekster wél klopt, is het feit dat zij inderdaad niet eerder heeft aangehaald dat ze tijdens het internationale project door haar docenten nooit is gewezen op het feit dat ze een tandje moet bijsteken. Pas achteraf besefte ze dat zij geen enkele keer een opmerking of feedback heeft gekregen. Of ze dit nu eerder aangehaald heeft of niet, volgens verzoekster blijft het zo dat dit niet is gebeurd. Verzoekster blijft het jammer vinden dat de docenten haar geen enkele keer hebben aangesproken over haar “gedrag”.

Verzoekster besluit dus dat 6 van de 7 punten opnieuw onwaarheden zijn. Nogmaals worden er zaken vermeld die niet waar zijn, wat verzoekster zeer frustrerend en jammer vindt. Verder wordt er in de antwoordnota vermeld dat het evaluatieblad duidelijk terug te vinden is.

Verzoekster stelt dat zij ook niet de duidelijkheid van dit blad betwist, maar wel de toepassing hierop. Verwerende partij vindt verder dat een kasticket een beter bewijs zou zijn voor de aankoop van de lekkernijen. Verzoekster stelt dat ze hier ook al aan gedacht heeft, maar dat zij haar kastickets geen halfjaar bijhoudt. Verwer wil verzoekster nog vermelden dat zij nooit heeft gezegd dat ze verwacht dat docenten rekening moeten houden met het feit dat zij uitgesloten werd door andere studenten. Verzoekster heeft dit enkel aangehaald omdat de docenten haar het uitsluiten van studenten verweten, terwijl het eerder andersom is. Daarnaast stelt verwerende partij ook in haar antwoordnota dat het effectief nodig is om eventuele problemen aan de docenten te signaleren. Ook dit werd volgens verzoekster besproken tijdens het bemiddelingsgesprek. Toen antwoordde verzoekster dat zij niet het type persoon is dat snel bepaalde problemen aangeeft. Ze probeert altijd van elke situatie het beste te maken. Daarnaast zag verzoekster ook geen reden om dit te doen, omdat haar medestudenten en zijzelf dit eerder gedaan hadden en dat de reacties van de docenten niet hetgeen was wat zij hadden verwacht. Voor het begin van de projectweek kregen de studenten te horen dat ze naar een bierbrouwerij moesten. Ze hadden dan naar de docenten gemaild, om te melden dat ze dit niet zagen zitten omwille van geloofsovertuigingen. De communicatie verliep toen niet goed. Er werden e-mails niet beantwoord en pas na een aantal keer aandringen werd een gezamenlijk gesprek georganiseerd. Verzoekster hoopt dat men hierdoor kan begrijpen waarom zij niet nogmaals met een klacht bij de docenten wou aankloppen.

Tot slot wil verzoekster nog melden dat ze zich niet vergist wat betreft de bevoegdheid van de Raad en wel degelijk weet wat de bevoegdheden zijn. Zij weet dat de Raad haar niet zal beschermen tegen strenge scores. Zij heeft echter beroep ingediend omdat ze de scores onredelijk, onwaar en onrechtvaardig vindt. Ze voelt zich machteloos en vraagt de Raad daarom om deze zaak te bekijken.

Beoordeling

Verzoekende partij vecht voor de Raad de beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij aan.

Vooreerst ontwikkelt verzoekende partij een middel met betrekking tot het al dan niet te laat komen tijdens de internationale week. Dit middel is, hoewel in het beoordelingsformulier inzake “stiptheid” (permanente evaluatie groepswerk – zie stuk 5 van verwerende partij)

melding werd gemaakt van het te laat komen, niet ontwikkeld in het intern beroep. De Raad ziet niet in wat verzoekende partij heeft belet dit argument in het kader van het intern beroep te ontwikkelen, hoewel verzoekende partij op de hoogte was van de score inzake “stiptheid” en de verantwoording hiervan. De Raad ziet dan ook niet in hoe dit middel nog op ontvankelijke wijze in het extern beroep kan worden bijgebracht. De Raad herinnert er hierbij aan dat het middel geen betrekking heeft op de wijze waarop de interne beroepsinstantie de in het kader van het intern beroep ontwikkelde middelen heeft behandeld. Evenmin raakt het element de openbare orde.

Wat het middel met betrekking tot de beweerde leugen over de afwezigheid van een medestudent betreft, stelt de Raad vast dat de score inzake communicatie is verhoogd van 0 op 1 naar 0,5 op 1 (zie stuk 5 van verwerende partij). Dat verzoekende partij het kwetsend blijft vinden om naar haar oordeel onterecht beschuldigd te worden van liegen en voor de consequenties van het gedrag van een andere student op te draaien, maakt de beoordeling - die trouwens is gecorrigeerd naar aanleiding van het uitklären van het door verzoekende partij aangevoerde misverstand - niet onrechtmatig. Waar verzoekende partij daarenboven in de beslissing van de interne beroepsinstantie leest dat deze geen reden meer ziet om terug te komen op de vaststelling dat zich een misverstand heeft voorgedaan, betekent dit niet dat de interne beroepsinstantie niet zou hebben stilgestaan bij de wijze waarop de docenten punten hebben toegekend. Veeleer heeft de interne beroepsinstantie, naar het oordeel van de Raad, verduidelijkt dat zij geen reden zag om niet in te stemmen met de verhoging van de punten voor communicatie, omdat er sprake was van een misverstand met betrekking tot de afwezigheid van een medestudent.

Waar verzoekende partij in het verzoekschrift voor de Raad een middel ontwikkelt met betrekking tot het zich afzonderen van de groep en de invloed ervan op de score voor communicatie, moet de Raad vaststellen dat verzoekende partij dit eerst in het verzoekschrift voor de Raad aanvoert. De Raad ziet niet in wat haar belette dit eerder, met name in het kader van het intern beroep, te doen. Het punt is ook niet aangehaald tijdens het bemiddelingsgesprek. De Raad kan het betrokken middel bijgevolg niet als ontvankelijk aanmerken.

Hetzelfde moet de Raad vaststellen met betrekking tot het argument dat verband houdt met de leesbaarheid van de mindmap (zie luik “communicatie” op het beoordelingsformulier

“Permanente evaluatie groepswerk” – stuk 5 van verwerende partij). Ook dit middel is naar het oordeel van de Raad niet ontvankelijk.

Het middel dat verzoekende partij in het verzoekschrift op extern beroep ontwikkelt met betrekking tot het feit dat de docent het jammer zou hebben gevonden dat verzoekende partij geen lekkers uit haar eigen cultuur had meegebracht, is naar het oordeel van de Raad niet opgeworpen in het verzoekschrift houdende intern beroep. De Raad ziet niet wat verzoekende partij belette hieromtrent in het kader van de interne beroepsprocedure opmerkingen te maken. Het middel is bijgevolg niet ontvankelijk.

Wat de ‘lekkernijen’ betreft, stelt de Raad vast dat het beoordelingsformulier met betrekking tot het “functioneren in groep” ter ondersteuning van de score 0 op 1 onder meer aanhaalt dat de groep van verzoekende partij de enige groep is die niets heeft gedeeld noch ondernomen (zie stuk 5 van verwerende partij). Ter zake overweegt de aangevochten beslissing van de interne beroepsinstantie, na te hebben vastgesteld dat verzoekende partij een bankafschrift bijbrengt (uitgave van 6,27 euro in de supermarkt op 19/12/2018) dat geen overtuigend bewijs vormt van het meebrengen van lekkernijen, dat eerder dan te verwijzen naar lekkernijen die niet zouden zijn meegebracht, er wordt gewezen op het feit dat de groep niets heeft gedeeld noch ondernomen. De interne beroepsinstantie overweegt hieromtrent: *“Dit is een veel bredere opmerking en heeft betrekking op veel meer dan, eventueel, het meenemen van lekkernijen. Het heeft betrekking op de gehele werking van het project. Dat was en is veel breder dan het loutere meenemen van lekkernijen op één ochtend. In het licht van de neergeschreven opmerkingen op het evaluatieblad, kan de interne beroepscommissie niet aannemen dat – omwille van het feit dat de studente mogelijk wel lekkernijen meegenomen had – de beoordeling voor ‘functioneren in groep’ (0/1) volledig ondergraven wordt.”*

Aldus is de Raad van oordeel dat de door verzoekende partij geuite bewering, die zij weliswaar niet in redelijkheid aannemelijk maakt, betreffende het meebrengen van lekkernijen niet van aard is de rechtmatigheid en redelijkheid van de aan de verzoekende partij toegekende score inzake het functioneren in groep, waarvoor in het beoordelingsformulier ook nog andere elementen zijn bijgebracht, in het gedrang te brengen. De Raad kan verzoekende partij dan ook niet bijtreden waar zij het feit dat zij niet slaagde verbindt aan het feit dat zij geen lekkernijen zou hebben meegenomen, hetgeen zij betwist en waaromtrent zij ook beweert dat zij deze aan de docent zelf heeft aangeboden.

Inzake het argument dat verzoekende partij in het verzoekschrift op intern beroep ontwikkelde met betrekking tot het feit dat de docent aanhaalde dat de groep waartoe verzoekende partij behoorde geen activiteit organiseerde terwijl de andere groepen dit wel deden, merkt de Raad op dat verzoekende partij verwijst naar de “Whatsapp-gesprekken” waarin zij met haar groepsleden brainstormde over mogelijke ideeën voor een activiteit. Verzoekende partij geeft hierbij aan dat een andere groep hen echter voor was, waardoor de activiteit van de groep waartoe verzoekende partij behoorde niet aan bod kwam.

De Raad moet vaststellen dat de interne beroepsinstantie dit argument omstandig gemotiveerd beoordeeld heeft. Meer in het bijzonder wijst de Raad op de volgende passages uit de beslissing van de interne beroepsinstantie:

“De bijdrage in de brainstorm van de studente is, zo blijkt uit de printscreens, beperkt tot 2 berichten: “ja vind ik ook wel een goed idee” op het voorstel van de kerstmarkt en “jawel is goed hoor” op het voorstel van de mail voor de fotozoektocht en het diner. Het is voor de interne beroepscommissie een mysterie hoe de studente met het voorleggen van deze twee uitslatingen uit de gehele brainstorm wil aantonen dat ze individueel te laag gescoord werd voor functioneren in de groep.

Ook wil ze aantonen dat ze wel goede ideeën hadden, maar dat “een andere groep hen voor was”. Het een en ander kan mogelijk te maken hebben met het wachten voor het opstarten van de “brainstorm” tot 26 november, daar waar de studenten reeds van 8 november wisten dat ze een avondactiviteit moesten verzinnen. Het is dan niet verbazingwekkend dat een idee als de kerstmarkt reeds genomen werd door een andere groep.

Voor de interne beroepscommissie tonen de Whatsapp gesprekken niet aan dat de studente onterecht een 0/1 behaalde voor “functioneren in groep”, noch kan het feit dat de kerstmarkt reeds genomen was als idee als verzachting gelden, of een reden zijn voor een hogere score. Bovendien blijkt uit de gesprekken weinig “samenwerking” met groep 1 om tot een gezamenlijk idee te komen. Ook dat is iets wat gescoord wordt onder “functioneren in groep”. De gegeven opmerkingen “integreert niet in de groep” en “enige groep die niets heeft gedeeld noch ondernomen” lijken de interne beroepscommissie dan ook niet ongepast.”

Uit de motivering kan de Raad, ook rekening houdend met het feit dat hij zich niet in de plaats kan stellen van het oordeel van de voor de beoordeling van de prestaties van een student bevoegde instantie in de schoot van de hoger onderwijsinstelling, niet afleiden dat verzoekende partij omwille van de (whatsapp-)brainstorm waaraan zij heeft deelgenomen, op onrechtmatige of kennelijk onredelijke wijze een score van 0 op 1 zou hebben gekregen voor “functioneren in groep”. Omtrent deze score stipt de Raad daarenboven aan dat blijkens het beoordelingsformulier ook andere elementen hieraan ten grondslag liggen. De beweringen van verzoekende partij met betrekking tot haar meer uitvoerige bijdragen aan mondeling overleg kunnen er de Raad, onder meer tegen de achtergrond van de professionaliteit en deskundigheid die in hoofde van de beoordelaars in de schoot van verwerende partij vermoed worden, niet toe brengen de beoordeling te vernietigen.

Verzoekende partij herneemt tevens haar opmerking met betrekking tot het vermeend “asociaal” gedrag. De Raad moet hieromtrent vaststellen dat uit de aangevochten beslissing blijkt dat in de beoordeling, zoals uit het beoordelingsformulier blijkt (zie stuk 5 van verwerende partij), “onderonsjes in eigen groep” zijn meegenomen, alsmede het zich niet integreren in de groep.

In het verzoekschrift voor de Raad stipt verzoekende partij aan dat zij tot een kleine groep behoorde omdat niemand met de leden van haar groep wenste samen te werken, niet omgekeerd. Zij stipt ook aan dat de docente, die volgens verzoekende partij verwees naar de spelavond die haar groep binnen de groep speelde en waar geen medestudenten zouden zijn bij toegelaten, geen harde bewijzen heeft omdat niemand van de medestudenten zich kandidaat stelde om met de groep van verzoekende partij mee te spelen. Mocht dit wel gebeurd zijn, dan zou haar groep, aldus verzoekende partij, hiermee zeker hebben ingestemd. Hierbij merkt verzoekende partij ook op dat haar groep enkel uit studenten van allochtone afkomst bestond. Verzoekende partij wijst er tenslotte op niet te hebben gemeld dat zij tot een kleine groep behoorde en dat zij het, net als de andere leden van haar groep, jammer vond dat niemand met hen wilde samenwerken, omdat zij probeerde er volwassen op te reageren door er geen punt van te maken en er alsnog het beste uit te halen. Tenslotte haalt verzoekende partij aan dat, hoewel het beoordelingsformulier gewag maakt van “onderonsjes in eigen groep” en “integreert niet in de groep”, door één van de docenten tijdens de exameninzage tegen haar is gezegd dat de leden van haar groep zich asociaal hebben gedragen, onder meer tijdens de spelletjesavond.

De Raad moet vaststellen dat de argumenten die verzoekende partij ter zake ontwikkelt in het verzoekschrift voor de Raad, in essentie haar argumenten uit het verzoekschrift op intern beroep hernemen. Het antwoord dat de interne beroepsinstantie er op heeft gegeven, geeft geen blijk van een onrechtmatige of onredelijke beoordeling - die met betrekking tot het aspect “functioneren in groep” overigens ook nog is gebaseerd op het feit dat de groep van verzoekende partij als enige niets heeft ondernomen noch gedeeld - en laat de Raad niet toe tot vernietiging van de aangevochten beslissing te besluiten.

De Raad herinnert eraan in de aangevochten beslissing met betrekking tot de integratie in de groep en de onderonsjes in eigen groep het volgende te lezen:

“De studente verwijst vervolgens naar het feit dat er haar asociaal gedrag verweten wordt. Volgens haar is dat het gevolg van het feit dat de anderen haar uitsloten. Ze verwijst naar het feit dat het een kleine groep was (5 leden ipv 10, zoals de andere groepen). De studente stelt dat er geen “harde bewijzen” zijn dat zij niet met hun medestudenten wilden meespelen op de gezelschapsspellenavond, nu niemand van hun medestudenten zich kandidaat heeft gesteld om met hen mee te spelen.

Opnieuw moet de interne beroepscommissie vaststellen dat er nergens in de evaluatie opgesteld door de docenten staat dat zij zich “asociaal” gedragen hebben, noch dat de studente anderen uitsluit. De studente leidt dit waarschijnlijk af uit de stellingen: “onderonsjes in eigen groep” en “integreert niet in de groep”. De docente zal het voorbeeld van de gezelschapsspellenavond aangehaald hebben ter illustratie van deze vaststellingen, maar het is zonder twijfel niet de enige reden voor deze opmerkingen. Zoals hierboven reeds aangehaald werd, is de beoordeling voor “functioneren in groep” gebaseerd op de gehele week, en niet op éénmalige momenten. Door louter te beweren dat bepaalde opmerkingen niet stroken met de realiteit, zal een student er niet in slagen een in het dossier gefundeerde opmerking te ondergraven (...). De docenten genieten van het vermoeden van professionaliteit en objectiviteit. Indien de studente van mening is dat de beweerde feiten niet hebben plaatsgevonden, zal zij dit met concrete elementen moeten bewijzen (...). De studente beweert hier enkel dat de andere studenten hen uitsloten. Zij doet dus hetzelfde als zij de opleiding verwijst, namelijk één kant van het verhaal belichten. Ze bewijst met die loutere stelling niet dat het effectief de medestudenten waren die hen uitgesloten hebben.

Daarnaast is en blijft de beoordeling “0/1” voor “functioneren in groep” een samenspel van verschillende elementen. Door aan te tonen dat één gebeurtenis mogelijk verkeerd geïnterpreteerd werd, ondergraft de studente het geheel van de beoordeling van dat onderdeel niet. Dat laatste kan enkel wanneer zij de gehele beoordeling voor “functioneren in groep” fundamenteel aan het wankelen kan krijgen. In dat laatste slaagt zij alvast niet door de verschillende feiten die zij aanhaalt, in het licht van de sterke motivering die in het dossier besloten ligt.”

De Raad geeft ook nog mee dat uit niets in het dossier blijkt dat de allochtone afkomst van de leden van de groep waartoe verzoekende partij behoorde de beoordeling of de integratie van de groep/het samenspel met andere studenten in de schoolse activiteit voor verzoekende partij heeft bemoeilijkt, nog daargelaten op dergelijke wijze dat dit de concrete beoordeling van de competenties van verzoekende partij in het gedrang zou brengen.

In het verzoekschrift voor de Raad ontwikkelt verzoekende partij, weze het voor het eerst, ook argumenten met betrekking tot de beoordeling van haar “inhoudelijke bijdrage”. Het is de Raad niet duidelijk wat verzoekende partij belette deze argumenten in een eerdere fase van de procedure bij te brengen, zodat zij ook als onontvankelijk moeten worden beoordeeld.

Voor “inzet” kreeg verzoekende partij de score 0,5/1. Analoog aan haar argumentatie in het verzoekschrift op intern beroep, geeft verzoekende partij in haar verzoekschrift voor de Raad aan dat zij de eerste was die hulp aanbood telkens iemand erom vroeg. Zij vindt het jammer niet voor al deze momenten bewijs te kunnen leveren, maar aan de hand van een bericht op facebook illustreert zij dat toen een groep vroeg of iemand frisdrank kon meenemen, zij onmiddellijk reageerde om haar hulp aan te bieden. Verzoekende partij begrijpt dan ook niet dat zij voor “inzet” niet 1/1 kreeg.

Rekening houdend met de overwegingen van de interne beroepsinstantie in de aangevochten beslissing, kan de Raad de score voor “inzet” niet als onrechtmatig of onredelijk aanmerken, zelfs zo verzoekende partij de beoordeling als streng mag ervaren. De Raad leest immers onder meer het volgende in de beoordeling door de interne beroepsinstantie: “*De studente kreeg de score 0,5/1 voor inzet op basis van de volgende argumenten: “Er wordt weinig initiatief getoond tijdens het hele project, geen spontane hulp op een enkel moment”. Het feit dat de studente aanbiedt om een fles frisdrank mee te nemen, rechtvaardigt voor de interne*

beroepscommissie geen score van 1/1 op inzet. Een score 1/1 betekent namelijk “goed tot uitstekend”. In het licht van de vaststellingen die hierboven en in het dossier aangehaald werden, blijft de score 0,5/1 (voldoende) een gepaste score voor inzet. Met het meenemen van een fles frisdrank (of alvast het aanbieden daarvan) wordt de inzet van de student niet “goed tot uitstekend”. Uit het feit dat zij “de eerste was om een andere groep hulp te bieden” tijdens hun activiteit, blijkt dus niet dat de score verkeerd toegekend is.”

De Raad merkt nog op dat verzoekende partij van oordeel is dat zij tijdens het project onvoldoende feedback heeft gekregen, die haar had toegelaten indien nodig bij te sturen. Dit argument is volgens de Raad voor het eerst ontwikkeld in het kader van de procedure voor de Raad. Aangezien niets verzoekende partij belette dit argument eerder bij te brengen, kan de Raad het niet als ontvankelijk aanmerken. Ook het argument dat verzoekende partij ontwikkelt met betrekking tot de bewering dat zij met een medestudente onderling zat te praten, los van de groep (volgens verzoekende partij om hun laptops gelijktijdig te kunnen opladen) – een element dat ook in het beoordelingsformulier bij het criterium “communicatie” is vermeld – dient de Raad om voormelde redenen buiten het debat te houden.

De Raad merkt ten slotte nog op dat waar verzoekende partij twijfels uit met betrekking tot het vermoeden van professionaliteit en objectiviteit van de docenten bij de beoordeling, zij geen elementen bijbrengt om haar twijfels ter zake in redelijkheid aannemelijk te maken. Ook met betrekking tot de opmerkingen inzake de neutraliteit die verzoekende partij uit, stelt de Raad vast dat verzoekende partij geen elementen bijbrengt die de aannemelijkheid van haar opmerkingen ondersteunen. Tevens stipt de Raad nog aan van oordeel te zijn dat het feit dat verzoekende partij er, naar zij aanvoert, in slaagde aan te tonen dat een misverstand tot de initiële beoordeling inzake “communicatie” heeft geleid, niet betekent dat de interne beroepsinstantie inconsistent heeft geoordeeld door aan de score voor de andere beoordelingselementen vast te houden. De Raad wijst hierbij op de hierboven aangehaalde argumentatie van de interne beroepsinstantie bij de beoordeling van de grieven van verzoekende partij. Tevens oordeelt de Raad dat - waar verzoekende partij oordeelt dat terwijl zij voor het misverstand inzake communicatie geen bewijzen heeft bijgebracht, zij voor de andere beoordelingselementen wél voldoende bewijselementen heeft aangevoerd - uit hetgeen hierboven is overwogen blijkt dat de Raad verzoekende partij niet kan bittreden in de visie dat de door haar vermeende bewijselementen haar beweringen in redelijkheid aannemelijk hebben gemaakt, met name derwijze dat zij de betwiste beoordeling aan het wankelen brengen.

Het beroep is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 11 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.884 van 17 april 2019 in de zaak 2019/071

In zake: Ekaterina DAVIDOVA
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Noyez
kantoor houdend te 8830 Hooglede
Kerkstraat 17
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES ZUID
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Michiel Descheemaeker
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 28 februari 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 8 februari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 6 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Geïntegreerde stage 3’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 maart 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Anne Tricot, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Michiel Descheemaeker, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het lager onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Geïntegreerde stage 3” (GIS3) bekomt verzoekende partij een examencijfer van 6 op 20.

Verzoekende partij stelde op datum van 8 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 21 februari 2019 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De beroepsinstantie nam kennis van de beoordelingsformulieren van ‘GIS 3’ waarop de score voor de stage GIS 3 gebaseerd is. Het is voor de opleidingsverantwoordelijken alsook voor de beroepsinstantie bijzonder moeilijk in te schatten of de scores van de mentor op de stageplaats onderhevig zijn geweest aan een vooringenomenheid. De scores zijn telkens concreet gemotiveerd en er zijn geen uitgesproken discrepanties in het oordeel van de mentor en de lector. De lector zelf sluit niet uit dat de ervaring van de eerste week een impact had op de prestatie van verzoekster voor de klas, maar zij kan enkel beoordelen wat ze ziet. De lector heeft er, in het licht van de ervaring van verzoekster, overigens sterk over gewaakt geen competenties te beoordelen op basis van wat ze hoorde van de mentor, maar baseerde zich op eigen observaties.

Wanneer de beroepsinstantie het beoordelingsformulier meer in detail bekijkt, zijn er slechts twee scores waar er enige twijfel over zou kunnen zijn indien het aanvoelen van verzoekster klopt. Er kan getwijfeld worden over de negatieve score van de mentor bij ‘attitudes’, omdat zij aanvankelijk geen bemerkingen had bij de attitude van verzoekster, maar haar score baseert op het feit dat verzoekster probeerde duidelijk te maken hoe belangrijk slagen voor haar was. Ook de negatieve score van de lector op de ‘basiscompetentie begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen b) tijdens de activiteit’ zou het gevolg kunnen zijn van tegengestelde verwachtingen van lector en mentor met betrekking tot het strikt vasthouden aan een werkboek. De beroepsinstantie wenst hier te benadrukken dat ze in voorwaardelijke zin spreekt en dus geenszins stelt dat aangetoond is dat deze scores onterecht zijn. Zelfs wanneer deze twee

negatieve beoordelingen positief zouden zijn, volstaat het eindresultaat echter niet om te slagen. Van zodra er drie negatieve oordelen zijn op de belangrijkste basiscompetenties, slaagt een student immers niet.

De argumentatie dat de vorige stage op GIS 2 wél goed was, overtuigt de beroepsinstantie evenmin. Er is immers een verschil tussen een stage in het eerste leerjaar en een stage in een hogere graad. In het laatste geval is het verwachte beheersingsniveau van de leerstof veel hoger. Uit de feedback leert de beroepsinstantie dat verzoekster basiskennis mist over leerinhouden, wat haar logischerwijs meer parten speelt naarmate ze voor de hogere leerjaren komt te staan. Gezien verzoekster op het gesprek met de beroepsinstantie melding maakte van het feit dat het al de tweede maal was dat ze GIS 3 aflegde, keek de beroepsinstanties de scores daar na en ook daar was het tekortschieten op inhoudelijke expertise een belangrijk aandachtspunt. De beroepsinstantie erkent dat ze niet helemaal kan uitsluiten dat de context het presteren van verzoekster beïnvloedde, maar dit biedt geen garantie dat verzoekster in andere omstandigheden wél voldoende bewezen zou hebben dat ze het kon. Het aantal concreet gemotiveerde werkpunten zijn immers te talrijk.

Het verbaast de beroepsinstantie ook dat verzoekster de opleidingsverantwoordelijken niet vroeger gecontacteerd heeft. De praktijkcoördinator, die ook de bezoekend lector was, vernam niets van de situatie tot ze een feedbackgesprek met verzoekster had tijdens haar bezoek. Pas toen duidelijk werd dat haar evaluatie negatief zou zijn, maakte verzoekster melding van de situatie. Hierdoor is het zowel voor de opleiding als voor de beroepsinstantie moeilijker om in te schatten wat er aan de hand was.

De opleidingsverantwoordelijken geven aan dat verzoekster dit academiejaar nog een tweede examenkans kan nemen voor GIS 3. Hiervoor dient verzoekster wel haar stage af te ronden voor begin juni en minstens drie weken voor de aanvang van de stage de praktijkcoördinator op de hoogte te brengen.

Na grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier heeft de beroepsinstantie dan ook beslist om de eerder genomen beslissing te handhaven.

De beslissing op intern beroep werd per aangetekend schrijven en per e-mail van 21 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 28 februari 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 8 februari 2019 waarbij aan verzoekster een score van 6 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Geïntegreerde stage 3” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 91, §3 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op de beweerde vooringenomenheid van de stagementor.

Standpunt van partijen

Verzoekster merkt op dat haar stage uiterst moeizaam verliep, en dit om verschillende redenen. Verzoekster wist nog voor ze haar stage GIS 3 begon dat haar stagementor, mevrouw [N.N.], haar niet kon luchten. Na een toevallige ontmoeting voor de ingang van het Lyceum te Ieper, keek haar stagementor verzoekster reeds met een neerbuigende/denigrerende blik. Verzoekster mocht nog voor haar stage begon reeds kennis maken met de vijandige houding van mevrouw [N.]. Verzoekster kon het voorval echter naast zich neerleggen en hield zich voor om zich professioneel te gedragen en haar optimaal te focussen op haar allerlaatste stage.

De sfeer tussen verzoekster en haar stagementor was dus reeds uiterst gespannen. Alvorens verzoekster haar stage kon starten, diende zij reeds enkele voorbereidende opdrachten uit te voeren. Hiervoor moest verzoekster naar de klas om de leerlingen te observeren, gezien de hogeschool haar een aantal vragen en opdrachten had meegegeven. Verzoekster wou dit absoluut tot een goed einde brengen en stelde hierop een aantal vragen aan haar stagementor. Op dat moment gaf haar stagementor reeds aan dat verzoekster haar niet diende lastig te vallen met dergelijke vragen. Haar stagementor ging zelf zo ver dat ze dreigde om de hogeschool te contacteren en te melden dat dergelijke vragen niet meer dienden gesteld te worden door een laatstejaarsstudent. Verzoekster weet niet of haar stagementor dit daadwerkelijk heeft gedaan en stuurde hierop een e-mail naar mevrouw [V.M.], de bezoekende lector, om haar te verwittigen over het voorval en haar zijde van het verhaal mee te geven. Mevrouw [M.] was dus wel degelijk van in het begin op de hoogte dat het contact tussen verzoekster en haar stagementor uiterst stroef verliep.

Verzoekster merkt verder op dat ze voor de aanvang van haar stage bijkomend geen rapporten of werkboeken mocht inkijken, om zo een beter beeld te kunnen vormen van de verschillende leerlingen. Haar stagementor stelde dat het nog te vroeg in het jaar was om de rapporten te kijken en om werkboeken door te nemen moest er ‘toestemming’ gevraagd worden. Verzoekster stelt dat dit bij andere stages nooit een probleem was geweest.

Verzoekster stelt dat haar stagevoorbereidingen tijdig klaar waren en dat ze voor de stage zou starten, (tevergeefs) pogingen ondernam om een aantal zaken met haar stagementor door te nemen. Verzoekster ging meerdere malen naar de school op de afgesproken tijdsstippen, vastgelegd door de mentor. Tot drie maal toe kreeg verzoekster echter te horen dat het afgesproken moment toch niet paste, gezien de mentor haar kinderen diende op te halen. Uiteindelijk gaf haar mentor de ochtend zelf vrij beperkte info aan verzoekster via sms, net voor aanvang van de stage. Haar mentor kon ook pas rond 8u30 aanwezig zijn in de klas. Hierdoor diende verzoekster haar lessen meteen te starten, zonder mogelijkheid tot overleg met haar stagementor.

De eerste dag verliep volgens verzoekster normaal, niet uitmuntend maar zeker niet slecht. Haar stagementor dacht er blijkbaar anders over en reeds op dinsdagochtend, op de tweede stagedag van verzoekster, gaf haar mentor mee dat verzoekster haar nooit zou kunnen vervangen, aangezien zij niet capabel was om les te geven. Ze vond de stage van verzoekster toen al niet goed.

Verzoekster benadrukt dat haar mentor haar afgunst ten opzichte van verzoekster niet kon verbergen. Hierbij verwijst verzoekster naar een voorval op de terugweg van het zwembad naar school, waar verzoekster op de bus haar plaats afstond aan een juf en een andere leerkracht al lachend zei dat verzoekster haar plaats inderdaad moet afstaan aan de ‘ouderen’. Haar mentor kon echter niet lachen met het woord “oudere” en gaf onmiddellijk aan dat zij en verzoekster praktisch dezelfde leeftijd hadden, met als enige verschil dat zij wél al iets had bereikt in het leven en reeds twee kindjes had, terwijl verzoekster nog haar stage moest doen.

Verder merkt verzoekster op dat de stagementor al haar lessen standvastig afbrak en dat verzoekster werkelijk niets goed kon doen. Verzoekster gaf de moed echter niet op en besloot proactief in te spelen op de commentaar van haar mentor en reeds vooraf te vragen wat haar mentor van de lesvoorbereidingen vond. Hierop reageerde de mentor dat zij toch een aantal punten anders zou aanpakken, waarop verzoekster exact deed wat haar stagementor haar had geadviseerd. Na de les kreeg verzoekster vervolgens te horen dat de mentor het persoonlijk toch anders zou hebben aangepakt.

Volgens verzoekster liet haar stagementor ook geen enkele kans voorbij gaan om verzoekster zwart te maken bij andere leerkrachten op de school. Zo merkte verzoekster dat een bepaalde

leerkracht, die normaal gezien kwam babbelen met haar, verzoekster plots begon te negeren. Verzoekster kan zich dan ook niet van de indruk ontdoen dat haar stagementor hier hoogstwaarschijnlijk iets mee te maken had.

Verzoekster benadrukt dat deze vijandige sfeer constant aanwezig was doorheen haar volledige stage. Tot de laatste dag probeerde haar mentor verzoekster te boycotten. Haar mentor slaagde er in om zelfs de laatste momenten met de leerlingen voor verzoekster te verpesten, doordat verzoekster de verrassing die zij voorzien had niet mocht afgeven.

Verzoekster vermeldt verder dat er geen sprake was van positieve of opbouwende vorm van stagebegeleiding en dat ze steeds ongefundeerde kritiek kreeg. Verzoekster kwam vaak huilend thuis en kreeg dag in dag uit te horen dat ze niet goed genoeg was en dat de passie ontbrak om les te geven. Nochtans had verzoekster gedurende haar stage ‘GIS2’ meermaals te horen gekregen dat ze een “top juf” was.

Verzoekster bleef echter doorzetten en was vastberaden om haar diploma dit jaar te behalen. Ze was dan ook telkens om 7u30 aanwezig op school en ging meestal als laatste naar huis. Ondanks de omstandigheden bleef verzoekster dan ook gemotiveerd en werkte zij elke lesvoorbereiding minutieus uit.

Verzoekster stelt dat de mentor haar afgunst tegenover verzoekster ook liet blijken aan de bezoekende lector. Haar mentor stelde vooraf dat zij ging mededelen dat ze het abnormaal vond dat een laatstejaarsstudent zoveel vragen stelde en dat zij vond dat verzoekster niet capabel was om les te geven. Verzoekster vreesde dan ook terecht dat haar mentor haar had zwartgemaakt bij de bezoekende lector. Achteraf kwam verzoekster zelfs te weten dat haar stagementor naar de directrice was gestapt om te melden dat verzoekster haar probeerde te chanteren, wat totaal uit de lucht gegrepen is.

Na de evaluatie weigerde haar stagementor het eindverslag mee te geven met verzoekster. Deze evaluatie was samen met de directrice opgesteld, mevrouw [I.], die verzoekster nooit in de klas aan het werk gezien heeft en een persoonlijke vriendin van de stagementor is. Het verslag werd volgens verzoekster dan ook enkel opgesteld op grond van de uiterst subjectieve en bevooroordeelde bevindingen van de mentor. Verzoekster verwijst hierbij naar de vaste rechtspraak van de Raad ter zake.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij voorafgaandelijk dat de argumentatie van verzoekende partij er grotendeels op neerkomt dat de Raad zich bij de beoordeling in de plaats zou stellen van verwerende partij. Dit is niet mogelijk, tenzij de beoordeling van verzoekende partij kennelijk onredelijk is, *in casu* ten zeerste *quod non*.

Verwerende partij stelt dat verzoekster zowel aan de interne beroepsinstantie als op heden aan de Raad een directe inhoudelijke beoordeling vraagt, die veel verder gaat dan de kennelijke onredelijkheidstoets. De Raad vermag in principe geen appreciatie uitdrukken omtrent de waarde van de student. Verzoekster toont op geen enkele manier aan waarom de beslissingen van de examencommissie en de interne beroepsinstantie geen juiste weerspiegeling zouden zijn van haar prestaties die in het evaluatieformulier op diverse punten (sterk) negatief beoordeeld worden door zowel de lector als de mentor. Het feit dat verzoekster stelt dat haar prestaties beïnvloed werden door haar verhouding met de stagementor, heeft echter niet tot gevolg dat het oordeel van de stagementor en de bezoekende lector verkeerd zouden zijn. Het is vanzelfsprekend dat de mening van de leerlingen van de zesde klas aan wie verzoekster les diende te geven en die op het einde van de stageperiode de juf zelf mochten “beoordelen”, waarnaar verzoekster verwijst in de interne beroepsprocedure, geen element is dat de examencommissie of de beroepsinstantie in rekening dient te brengen. Het is ook niet aan verzoekster om zichzelf te beoordelen noch is het aan de interne beroepsinstantie of de Raad om een inhoudelijke appreciatie van verzoekster te overwegen, te meer de beoordeling allerminst kennelijk onredelijk is.

Wat betreft het eerste middel (de vermeende vooringenomenheid van de stagementor), stelt verwerende partij dat verzoekster niet *in concreto* aangeeft waarom de beslissing van de interne beroepsinstantie ontrecht zou zijn. In deze beslissing wordt vrij gedetailleerd een afweging gemaakt waarom de interne beroepsinstantie van oordeel is dat zelfs in de hypothese dat er een slecht contact tussen verzoekster en de stagementor zou zijn, dan nog er niet echt een reden is om te oordelen dat de gegeven score kennelijk onredelijk zou zijn. Verwerende partij stelt dat de opmerkingen van de lector, behoudens op een tweetal aspecten van de evaluatie na, vrij gelijklopend zijn. De beroepsinstantie is zelfs zo ver gegaan om de ‘score-oefening’ te herdoen, rekening houdend met een positieve evaluatie voor deze twee aspecten. Ook in deze hypothese blijkt verzoekster niette slagen. Zij schiet immers op té veel kerncompetenties tekort. Dit blijkt niet alleen het oordeel te zijn van de mentor, maar ook van de lector zelf. Beweren dat de lector beïnvloed zou zijn, wordt niet bewezen, zelfs geen begin van bewijs. De beide beoordelingen

door de stagementor en de lector worden afzonderlijk gemaakt. Verwerende partij dient vast te stellen dat verzoekster in haar extern beroepschrift voor de Raad hier geen weerwerk op biedt.

Verzoekster herneemt in haar eerste middel haar eerder gemaakte feitelijke beweringen, zonder dat deze opnieuw gestaafd worden met enige vorm van bewijs. Verwerende partij begrijpt dat het niet altijd evident is om hiervan het nodige bewijs te leveren, maar stelt dat niet alleen het oordeel van de stagementor negatief is, maar ook dat van de lector. Verwerende partij stelt dat de voorbeelden die verzoekster aanhaalt zeer subjectieve gegevens zijn, die geenszins kunnen doen besluiten dat de beslissing van de examencommissie en later van de interne beroepsinstantie niet objectief tot stand zou zijn gekomen. Verzoekster geeft nagenoeg ook geen kritiek op de inhoudelijke beoordeling die zij gekregen heeft n.a.v. haar stage. Het feit dat er desgevallend boze blikken uitgewisseld zouden zijn of venijnige opmerkingen zouden gemaakt zijn, doet geen afbreuk aan het feit dat de beoordeling correct tot stand gekomen is en verzoekster op haar eigen merites beoordeeld werd voor wat zij presteerde in de klas.

Daarnaast meent verzoekster dat zij onmiddellijk de praktijkcoördinator op de hoogte zou hebben gebracht van de moeilijke verstandhouding met de stagementor. Zij verwijst hiervoor naar haar e-mail van 10 november 2018. Vooreerst dient volgens verwerende partij vastgesteld te worden dat uit deze mail op geen enkele mogelijke wijze afgeleid kan worden dat de stagementor “uiterst subjectief of bevooroordeeld” zou zijn. Vervolgens meent verzoekster dat zij nooit de nodige lesvoorbereidingen heeft kunnen doen. Verwerende partij kan niet inzien hoe deze gegevens zouden kunnen leiden tot haar negatieve score. Zoals blijkt uit de beoordelingen, presteerde verzoekster in de eerste plaats slecht op het vlak van de kennis van de materie van haar lessen en de wijze hoe zij de klas hierbij betrok. Daarnaast dient ook vastgesteld te worden dat zij net een positieve score kreeg van haar stagementor op het vlak van de voorbereiding van haar stage. Indien er hieromtrent al problemen zouden geweest zijn bij een aantal praktische aspecten, dan heeft dit geenszins een doorslaggevende invloed op haar beoordeling gehad.

Wat betreft de opmerking van verzoekster dat het stageverslag van de mentor gezamenlijk opgesteld zou zijn met de directrice van de school, dient vastgesteld te worden dat dit niet per definitie afbreuk doet aan de kwaliteit en/of waarachtigheid van het verslag. Het verslag blijkt overigens niet zozeer opgesteld door de directrice zelf, maar wel degelijk in de eerste plaats door de stagementor en de ambulante leerkracht die soms bijspringt in de klas. Het feit dat de

directrice meegetekend heeft, heeft wellicht te maken met het feit dat de stagementor aan de directie meldde dat zij door verzoekster onder druk gezet werd om een positieve evaluatie te geven, al dan niet terecht. Dit resulteerde dan ook tot een toevoeging op het evaluatieverslag. Uit deze (bijkomende) ondertekening kan evenwel op zich niet worden afgeleid dat de beoordeling niet meer kwaliteitsvol zou zijn.

Vervolgens verwijst verzoekster nog naar rechtspraak van de Raad, waaruit moet blijken dat de evaluatie van een mentor in beginsel niet doorslaggevend kan zijn. Vooreerst benadrukt verwerende partij dat de score van verzoekster niet het resultaat is van een simpele optelsom van de louter door de stagementor gegeven scores, zo blijkt ook woordelijk uit de evaluatiefiche van de stagementor. Uit de voorliggende beoordeling blijkt duidelijk dat de lector ook op zelfstandige basis tot haar beoordeling gekomen is. Uit de bestreden beslissing blijkt alvast dat de lector wel degelijk rekening gehouden heeft met de situatie en de interne beroepsinstantie vervolgens zelf op haar beurt rekening gehouden heeft met verkeerde verwachtingen van de stagementor en de lector. Als er al verschillen dienen te worden vastgesteld tussen de lector en de stagementor, is het veelal nog de lector die afwijkt van de – nochtans positieve – beoordeling van de stagementor. Verwerende partij geeft hierbij een aantal niet-limitatieve voorbeelden ter illustratie. Op het ene moment probeert verzoekster haar negatieve score in de schoenen te schuiven van de stagementor. Op het andere moment is het dan de lector die bij haar beoordeling geen rekening gehouden heeft met “de situatie” waarin verzoekster dan wel zou verkeren. Er kan dan ook niet ingezien worden hoe de beweerde subjectieve houding van de stagementor doorslaggevend geweest zou zijn voor de finale score van verzoekster. Tot slot dient benadrukt te worden dat verzoekster nog steeds beoordeeld dient te worden op de prestaties die zij levert tijdens haar stage en zoals blijkt waren deze ondermaats.

In haar *wederantwoordnota* wijst verzoekster nog op de “Stagewijzer geïntegreerde stage 3” (m.b.t. het dagelijks gesprek met de stagementor, met een vragende houding vanwege de student). Zij stelt dat zij exact deed wat de stagewijzer van GIS 3 voorschrijft en hier desondanks voor werd afgestraft door haar stagementor.

Verwerende partij haalt in de antwoordnota aan dat de lector niet op de hoogte was van de slechte verstandhouding tussen verzoekster en haar stagementor. Nochtans valt dit duidelijk af te leiden uit de beslissing van de interne beroepsinstantie. Verwerende partij stelt dat de

bezoekende lector geen weet had van de situatie, maar verklaart achteraf wel dat er tijdens de evaluatie rekening werd gehouden met de ervaring van verzoekster en erover gewaakt werd dat de lector zich niet liet beïnvloeden door de stagementor. Verzoekster kan hieruit enkel concluderen dat verwerende partij zichzelf tegenspreekt. Verwerende partij kan niet volhouden dat zij niet op de hoogte was en nadien verklaren dat er tijdens de evaluatie rekening werd gehouden met de (negatieve) ervaringen van verzoekster gedurende haar eerste week stage. Verzoekster verwijst hierbij naar het evaluatieformulier van de bezoekende lector. De lector gaf verzoekster een “-“ voor “basco 2: de toekomstige leraar als opvoeder”. Verzoekster is dan ook van oordeel dat dergelijke score duidelijk te wijten is aan de pesterijen van haar mentor, die wel degelijk hun sporen hebben nagelaten bij verzoekster. Uiteraard kon verzoekster niet meer optimaal presteren, wat zich uitte in een gespannen en onzekere houding. Mocht verzoekster terecht gekomen zijn bij een begeleidende, aangename en eerlijke mentor, dan zou zij uiteraard dynamischer voor de klas gestaan hebben, net zoals tijdens haar stage GIS 2. Verzoekster kan dan ook enkel maar besluiten dat de bezoekende lector geen rekening heeft gehouden met de situatie. De lector wist wat verzoekster te verduren had gekregen gedurende haar stage en heeft dit op geen enkel moment meegenomen tijdens haar evaluatie.

Wat betreft de rapporten en de werkboeken, verwijst verzoekster opnieuw naar de stagewijzer GIS 3, meer bepaald het punt 4.6.1 dat het onderwerp “De observatiedagen” behandelt. Verzoekster stelt dat ze zich uiterst participerend opstelde, maar dat dit haar niet in dank werd afgenomen. Haar vraag om de rapporten in te kijken werd dan ook negatief beantwoord, hoewel dit net de stukken bij uitstek zijn om de namen, interesses, noden en behoeften van de verschillende leerlingen te ontdekken. Ook de werkboeken mochten niet ingekijken worden, terwijl de studenten zicht horen te krijgen op het aanwezige materiaal.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat verzoekende partij van oordeel is dat de beoordeling die zij van haar stagementor heeft gekregen, geen correcte evaluatie van de te toetsen competenties inhoudt. De evaluatie zou immers gekleurd zijn door de vooringenomenheid – verzoekster heeft het bijvoorbeeld over “vijandige houding”, “neerbuigende/denigrerende blik” en “niet kunnen luchten” – van de stagementor.

De Raad slaat acht op de beslissing van de interne beroepsinstantie van verwerende partij. Hierbij merkt de Raad dat de interne beroepsinstantie de beweerde vooringenomenheid niet uit de weg is gegaan. Zij heeft daarom de scores van de mentor en deze van de lector naast elkaar gelegd en oordeelt geen uitgesproken discrepanties te hebben opgemerkt.

De interne beroepsinstantie haalt ook aan dat de lector niet uitsluit dat de start van de stageperiode een impact kan hebben gehad op de prestatie van verzoekende partij voor de klas. Evenwel oordeelt de lector bij de beoordeling rekening te moeten houden met haar vaststellingen in het kader van het stagebezoek. De interne beroepsinstantie geeft hierbij nog mee dat de lector er in het bijzonder over gewaakt heeft slechts competenties te beoordelen op basis van eigen observaties.

De Raad leest tenslotte in de aangevochten beslissing het volgende: “*Wanneer de beroepscommissie het beoordelingsformulier meer in detail bekijkt zijn er slechts 2 scores waar er enige twijfel over zou kunnen zijn indien jouw aanvoelen klopt. Er kan getwijfeld worden over de negatieve score van de mentor bij ‘attitudes’ omdat zij aanvankelijk geen bemerkingen had bij je attitude maar haar score baseert op het feit dat jij probeerde duidelijk te maken hoe belangrijk slagen voor je was. Ook de negatieve score van de lector op de ‘basiscompetentie begeleider leer- en ontwikkelingsprocessen b) tijdens de activiteit’ zou kunnen het gevolg zijn van tegengestelde verwachtingen van lector en mentor m.b.t. strikt vasthouden aan een werkboek. De beroepscommissie wenst hier te benadrukken dat zij in de voorwaardelijke zin spreekt en dus geenszins stelt dat aangetoond is dat deze scores ontrecht zijn. Maar zelfs wanneer deze 2 negatieve beoordelingen positief zouden zijn volstaat het eindresultaat niet om te slagen. Van zodra er 3 negatieve oordelen zijn op de belangrijkste basiscompetenties slaagt een student immers niet. De argumentatie dat de vorige stage op gis 2 wel goed was, overtuigt de beroepscommissie evenmin. Er is immers een verschil tussen een stage in het eerste leerjaar en een stage in een hogere graad. Het verwachte beheersingsniveau van de leerstof in het laatste geval is veel hoger. Uit de feedback leert de commissie dat je basiskennis mist over leerinhouden wat je logischerwijs meer parten speelt naarmate je voor de hogere leerjaren komt te staan. Gezien je op het gesprek met de beroepscommissie melding maakte van het feit dat het al de 2de maal was dat u GIS 3 aflegde, keek de commissie de scores daar na en ook daar was het tekortschieten op inhoudelijk expertise een belangrijk aandachtspunt.”*

De Raad leest in dit verband tevens in de aangevochten beslissing dat de beroepscommissie erkent niet helemaal te kunnen uitsluiten dat de context de prestaties van verzoekende partij heeft beïnvloed. Dit biedt, nog volgens de interne beroepsinstantie, evenwel geen garantie dat zij in andere omstandigheden wel voldoende bewezen zou hebben de vereiste competenties te hebben bereikt, gezien het te talrijke aantal concreet gemotiveerde werkpunten.

De Raad moet aldus vaststellen dat de interne beroepsinstantie de bewering dat sprake zou zijn van vooringenomenheid die de beoordeling onbetrouwbaar maakt, op gemotiveerde wijze heeft afgewogen in de aangevochten beslissing.

Vanuit dit oogpunt acht de Raad, oordelend binnen het hem ter beschikking staand toetsingskader, de aangevochten beslissing niet onrechtmatig noch onredelijk.

De Raad stelt ook vast dat de sfeer tussen verzoekende partij en de stagementor reeds voor de aanvang van de stage uiterst gespannen was. Dit blijkt naar het oordeel van verzoekende partij uit het feit dat de stagementor aangaf niet te willen worden lastiggevallen met vragen, die volgens verzoekende partij nodig waren voor een aantal voorbereidende opdrachten om de stage tot een goed einde te kunnen brengen. Verzoekende partij geeft aan dat de stagementor dreigde de hogeschool te contacteren en te melden dat dergelijke vragen niet meer gesteld dienden te worden door een laatstejaarsstudent. Verzoekende partij geeft aan haar lector hieromtrent per e-mail geïnformeerd te hebben, zodat deze van in het begin op de hoogte was van het uiterst stroef verlopende contact tussen verzoekende partij en haar stagementor. De Raad stelt inderdaad vast dat verzoekende partij haar lector op 10 november 2018 een elektronisch bericht heeft gestuurd (stuk 9 van verzoekende partij). Evenwel kan de Raad, hoe welwillend hij de e-mail ook moge lezen, uit het bericht niet afleiden dat verzoekende partij melding maakte van een stroeve relatie.

Daarnaast moet de Raad vaststellen dat verzoekende partij elementen aanvoert (vb. het niet bijkomend mogen inkijken van rapporten of werkboeken om zich een beter beeld te kunnen vormen van de verschillende leerlingen, vergeefse pogingen om de stagementor voorbereidingen te laten nakijken, de mededeling van de mentor op de tweede stagedag dat verzoekende partij haar nooit zou kunnen vervangen aangezien zij niet capabel was om les te geven) die zij niet door stavingsstukken voldoende aannemelijk maakt om de Raad ertoe te brengen te oordelen dat vooringenomenheid de beoordeling die verzoekende partij heeft

gekregen, en waarvoor niet de mentor maar de lector de doorslag geeft en de eindverantwoordelijkheid heeft, heeft aangetast. Evenmin oordeelt de Raad op basis van de beweringen dat verzoekende partij door de mentor in die mate gebrekig zou zijn begeleid dat het resultaat dat zij behaalde een onbetrouwbare reflectie zou vormen van de door haar behaalde competenties. Hetzelfde geldt voor de context waarin verzoekende partij de stage heeft afgewerkt, hetgeen niet wegneemt dat de Raad erkent dat deze misschien, als gevolg van de verstandhouding tussen verzoekende partij en de mentor, niet optimaal is geweest. Dit niet-optimale karakter zou ook moeten blijken uit een, niet verder gedocumenteerd, verhaal over een voorval tijdens de busrit van het zwembad naar de school, waarin verzoekende partij spot en afgunst leest. Tevens haalt verzoekende partij aan dat de mentor haar lessen afbrak, zij tegenstrijdige feedback kreeg, werd zwartgemaakt bij andere leerkrachten en maakt zij melding van pogingen om haar te boycotten (o.m. wat een verrassing tijdens de laatste stageles betreft). De Raad moet evenwel vaststellen dat geen van deze elementen gestaafd wordt op een wijze die hen aannemelijk maakt en door stukken in het dossier onderbouwd is.

Verzoekende partij maakt ook melding van ongefundeerde kritiek, doch brengt hiervan, zo stelt de Raad vast, geen bewijzen bij. Wel voert zij aan dat zij tijdens stage GIS2 meermaals te horen kreeg een “top juf” te zijn. De Raad moet evenwel vaststellen dat, zelfs zo deze waardering van verzoekende partij met de werkelijkheid overeenstemt, dit niet hoeft te betekenen dat de mindere beoordeling die zij voor stage GIS3 heeft gekregen, niet met de werkelijke door verzoekende partij in deze stage getoonde competenties overeenstemt.

Verzoekende partij wijst in het verzoekschrift ook op haar inzet. De Raad wil deze niet betwijfelen, doch kan er tegelijk niet omheen dat inzet niet noodzakelijk betekent dat de minimaal te bereiken competenties ook effectief zouden zijn bereikt.

Wat de stage-evaluatie door de mentor betreft, voert verzoekende partij aan dat dit enkel op basis van subjectieve en bevooroordelde bevindingen van de mentor is opgesteld. De Raad kan dit, temeer verzoekende partij zulks niet documenteert, niet afleiden uit de inhoud van de beoordeling. Dat de beoordeling mede door de directrice is ondertekend, wijst er in het concrete geval niet op dat de beoordeling mede zou uitgaan van de directrice, waaromtrent verzoekende partij aangeeft dat ze een persoonlijke vriendin van de stagementor is en zij haar nooit aan het werk heeft gezien. De Raad stelt evenwel vast dat de ondertekening door de directie in het voorliggende geval wellicht verband houdt met de druk die, minstens naar het oordeel van de

stageschool, op de mentor zou zijn uitgeoefend om een positief verslag te schrijven op het ogenblik dat verzoekende partij merkte dat de stage niet goed verliep. De Raad acht het trouwens aannemelijk dat deze démarche heeft geleid tot de toevoeging – ook getekend door de directie – dat men verzoekende partij op dit ogenblik niet geschikt acht om zelfstandig voor de klas (zesde leerjaar) te staan. De Raad is van oordeel dat uit de voorgaande elementen niet blijkt dat de vermelding van de directie op de beoordeling de validiteit van deze beoordeling heeft aangetast. De Raad wijst er ook nog op dat, waar verzoekende partij verwijst naar vaste rechtspraak van de Raad inzake stagebeoordeling, deze rechtspraak niet betekent dat de mentor niet bevoegd zou zijn om de stage te beoordelen. Veeleer wijst de Raad erop dat de lector als verantwoordelijk lesgever de eindverantwoordelijkheid draagt voor de beoordeling, die hij/zij mede tot stand brengt op basis van de elementen die hij/zij aantreft in de verslaggeving door de mentor.

Wat de beoordeling door de mentor betreft, stipt de Raad ook nog aan dat hieruit naar het oordeel van de Raad geen vijandigheid, afgunst of enige negatieve vooringenomenheid blijkt. De beoordeling komt de Raad zakelijk en door motieven gedragen voor. Bovendien is de beoordeling evenwichtig en heeft deze oog voor werkpunten en positieve elementen. Daarbij komt trouwens dat de Raad ervan uit mag gaan dat de mentor, als professional, op een onpartijdige en door deskundigheid gedragen wijze de stageprestaties van verzoekende partij heeft beoordeeld. Niettegenstaande verzoekende partij deze onpartijdigheid betwijfelt, kan de Raad geen elementen in het dossier aantreffen die de beweringen van verzoekende partij aangaande de negatieve vooringenomenheid van de mentor schrageren.

Wat de evenwichtigheid van de beoordeling betreft, leest de Raad bijvoorbeeld onder “attitudes” dat scores gaan van heel goed tot onvoldoende voor andere sub-elementen. De commentaar maakt enerzijds melding van een rustige en gemotiveerde indruk die verzoekende partij maakt en anderzijds van een vaak in het honderd lopende organisatie en de noodzaak voor de klasleerkracht om in te springen. De beoordeling van “De toekomstige leraar als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen” is goed tot zeer goed en er wordt melding gemaakt van een goede voorbereiding. Ook op “De toekomstige leraar als opvoeder” scoort verzoekende partij overwegend goed. Er wordt wel een werkpoint vermeld, namelijk dat verzoekende partij weliswaar vriendelijk en begripvol is ten aanzien van de leerlingen, maar onvoldoende de touwtjes in handen neemt. Merkbaar minder scoort verzoekende partij op inhoudelijke expertise. Er zijn duidelijke manco’s aangestipt voor wiskunde en wero. Ook minder scoort

verzoekende partij als “organisator”. Daar leest de Raad de volgende bijkomende commentaar: “*Je hebt de klas onvoldoende in handen, je laat de lln doen en stuurt onvoldoende bij. Er was vaak chaos. Verschillende keren had je tijd over, maar je kon die niet invullen. De klaslkr moet vaak inspringen*”. Het beoordelingsveld “tijdens de les” geeft ook een minder beeld. De Raad leest daar de volgende bijkomende commentaar:

- “- *Je veelbelovende voorbereiding vertaalt zich niet op de klasvloer.*
- *De lln werken in verschillende groeperingsvormen. Je varieert hier goed in.*
- *Je geeft les op een manier waarbij je er precies van uit gaat dat ze het al allemaal kunnen. Ik mis een duidelijk structuur en diepgang in je lessen. Het komt allemaal wat vaag over. Je wijkt niet af van je handboek. Je kauwt heel vaak de leerstof voor. Op onverwachte vragen geef je vaak een antwoord dat onvoldoende is, vb. In het noorden is het koud, in het zuiden warm. En in België dan? Wij zitten in het westen en hier regent het veel. Je geeft weinig extra informatie. Je houdt je vast aan de handleiding, geeft je les en daarna is het klaar en afgesloten. Ik mis de passie van het lesgeven.”*

De Raad leest hier ook nog dat de werkbladen bijna nooit gebruikt werden.

Deze laatste commentaar is misschien streng, maar volgens de Raad niet onredelijk en evenmin geeft het blijk van vooringenomenheid. Het is daarentegen toegesneden op de te beoordelen criteria en geeft blijk van een wil tot deugdelijke motivering van de gegeven beoordelingen in het beoordelingsraster.

Vooringenomenheid blijkt evenmin uit de beoordeling van “De toekomstige leraar als innovator en onderzoeker”. De mentor maakt er specifiek opmerkingen over het gebruik van de stagemap, het omgaan met tips en een zeker onvermogen om het eigen handelen bij te sturen. Positief is de beoordeling van de criteria “De toekomstige leraar als partner van ouders en verzorgers” en “De toekomstige leraar als lid van een schoolteam”. Hierbij valt de Raad volgende commentaar op: “*Je overlegde correct met je stagementor. Probeer ook met de andere lkr contact te leggen. Meld je aan bij de directie als je op stage komt.*” De Raad kan moeilijk aannemen dat de expliciete vermelding van waardering van het gezochte overleg met de stagementor een uiting is van een negatieve vooringenomenheid die de validiteit van de beoordeling aantast. Op basis van deze opmerking kan de Raad ook moeilijk aannemen dat, zoals verzoekende partij beweert, zij is afgestraft voor het naleven van de stagewijzer met betrekking tot het overleg en contact met de stagementor.

“Taalvaardigheden”, waarop verzoekende partij eerder goed scoort, geeft geen aanleiding tot bijkomende commentaar en op het criterium “De toekomstige leraar als partner van externen” scoort verzoekende partij goed en merkt de mentor het door haar met het oog op een activiteit gelegde contact met een agent op.

Zelfs zo de beoordeling door de mentor reedselijk zou mogen geven van negatieve vooringenomenheid, hetgeen de Raad in het geheel niet kan vaststellen, blijkt uit het dossier dat de vaststellingen van de mentor zich niet moeilijk verhouden tot deze van de lector, die - onder meer rekening houdend met de beoordeling door de mentor - zelfstandig de eindbeoordeling maakt en hiervoor de verantwoordelijkheid draagt. Zo beiden van elkaar afwijken, blijkt hieruit soms zelfs een meer tegemoetkomende evaluatie door de mentor, waarbij de Raad ook niet kan aannemen dat een mindere beoordeling door de lector niet langer valide zou zijn omwille van de - volgens de beweringen van verzoekende partij - door de mentor veroorzaakte gespannen werksfeer. Zelfs zo er sprake was van enige animositeit en zelfs zo deze een negatieve invloed zou hebben gehad op de prestatie door verzoekende partij, kan de Raad in het dossier geen elementen aantreffen die toelaten de ook door de lector vastgestelde negatieve punten met betrekking tot het functioneren van verzoekende partij in twijfel te trekken of bij de beoordeling van de stage naast zich neer te leggen. Tevens merkt de Raad op dat terwijl verzoekende partij vooral de vermeende negatieve houding van de mentor tegenover haar beklemtoont, zij weinig argumenten aanvoert tegen de inhoud van de beoordeling door de mentor zelf.

Waar verzoekende partij aanhaalt dat verwerende partij zichzelf tegenspreekt waar deze aangeeft niet op de hoogte te zijn van de moeilijke verstandhouding met de stagmentor, geeft de Raad nog aan dat de lector, ongeacht hoe zij op de hoogte is gebracht van de vermeende vooringenomenheid, de voorzichtigheid heeft gehanteerd om de beoordeling van de competenties op eigen vaststellingen te baseren. Dat deze vaststellingen vooral gedaan zijn op een ogenblik waarop verzoekende partij naar eigen zeggen minder presteerde, tast de waarde van de vaststellingen *an sich* niet aan. Verzoekende partij geeft aan dat bij de beoordeling door de lector onvoldoende rekening is gehouden met de omstandigheden waarin zij les diende te geven. De Raad herinnert in deze aan het weinig gedocumenteerde karakter van de beweringen inzake de moeilijke verhouding met de mentor. Tevens is de Raad van oordeel dat het feit dat de lector zich van een zekere spanning – zo aanwezig – tussen de mentor en verzoekende partij bewust is, niet *ipso facto* hoeft te betekenen dat zij uit de volgende vaststelling “*Je staat heel*

‘schools’ voor de klas, ik mis een dynamische omgang met de groep. Ik zie je geen enkele keer lachen, je bent duidelijk gespannen en heel onzeker over de inhouden” niet rechtmatig zou kunnen afleiden dat bepaalde vereiste competenties niet of onvoldoende aanwezig zijn in hoofde van verzoekende partij. De Raad merkt in deze trouwens op dat de spanning door de lector niet zozeer toegeschreven wordt aan de verhouding met de mentor, maar veeleer aan de onzekerheid bij verzoekende partij over de te onderwijzen leerinhoud.

De Raad wenst ook nog aan te geven dat het feit dat verzoekende partij bepaalde informatie niet vooraf zou hebben gekregen, het voor haar misschien niet heeft vergemakkelijkt, maar niet van dien aard is dat de beoordeling niet kan standhouden.

Het middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een tweede middel beroept op een schending van de materiële motiveringsplicht en een gebrek aan begeleiding en feedback.

Standpunt van de partijen

Verzoekster stelt dat de Raad dient na te gaan of de eindevaluatie afdoende gemotiveerd is en of er *in casu* sprake is van gebrekige begeleiding en feedback. Hierbij verwijst verzoekster naar haar beoordeling bij haar stage GIS 2, waar doorheen de volledige evaluatie geen enkel werk punt aangehaald wordt. Verzoekster bekwaam voor elke rubriek een “++” van ofwel de mentor, ofwel de lector en in 7 rubrieken kreeg zij zelfs zowel van de mentor als van de lector “++”. De twee evaluaties van GIS 2 en GIS 3 staan volgens verzoekster vol met tegenstrijdigheden. Zo ontving verzoekster tijdens GIS 2 een “++” bij “realiseert de les logisch en doelgericht”, terwijl ze tijdens GIS 3 deze competentie bij haar werkpunten krijgt opgelijst met een “--” als score. De bizarre scores die verzoekster ontving, kunnen volgens haar enkel maar het gevolg zijn van de vooringenomenheid van haar mentor en het feit dat haar mentor er in geslaagd was om verzoekster op mentaal vlak te kraken. Verzoekster kwam in een negatieve spiraal terecht en kon niet meer normaal functioneren. Verzoekster kon dan ook onmogelijk naar behoren presteren toen de bezoekende lector langskwam.

Bijkomend benadrukt verzoekster dat de bezoekende lector slechts 50 minuten les heeft mee gevuld, dit tijdens de les WERO. De lector volgde wel een les drama mee, maar deze bestond voor het overgrote deel uit toneelstukjes van de leerlingen. Verzoekster kon dan ook haar capaciteiten als leerkracht onmogelijk ten volle tonen aan haar lector. De evaluatie van de bezoekende lector is dan ook voor het grootste deel gestoeld op de bevindingen tijdens de les WERO, een vak waarvoor verzoekster nochtans uitstekend scoorde tijdens haar examens. De volledige evaluatie door de lector is volgens verzoekster gebaseerd op een momentopname waarbij verzoekster emotioneel aan de grond zat. Het bezoek vond dan ook plaats naar het einde van de stage toe, nadat verzoekster elke dag gekleineerd en bekritiseerd werd door de mentor. De lector had rekening moeten houden met de uitzonderlijke omstandigheden, maar liet dit na.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij het tweede middel van verzoekster deels verder kauwt op de beweringen uit haar eerste middel. Meer bepaald haalt zij opnieuw aan dat er een gebrek aan “feedback en begeleiding” zou zijn geweest. Verwerende partij stelt echter vast dat zij zich ook in dit middel beperkt tot loutere beweringen. Daarenboven is een gebrek aan begeleiding, zo dit zou zijn, *in casu* ten zeerste *quod non*, volgens rechtspraak van de Raad nooit een reden op zich om een positieve score toe te kennen.

Daarenboven dient ook te worden vastgesteld dat verzoekster nooit gebruik heeft gemaakt van de vorhanden zijnde kanalen die verwerende partij aanreikt om hier melding van te maken. Het komt over als een *a posteriori* betoog, nu verzoekster niet slaagt. De stagewijzer stelt nochtans dat de student zich bij mogelijke problemen steeds – tijdig – dient te richten tot de praktijkcoördinator. Verzoekster heeft hiervan geen gebruik gemaakt en de verwijzing naar haar mail van 10 november 2018 kan onmogelijk dienstig zijn om anders te beweren. Uit de bestreden beslissing blijkt alvast na bevraging van de praktijkcoördinator dat er slechts melding gemaakt werd van ‘de situatie’ eens verzoekster doorhad dat haar evaluatie niet positief zou zijn. Het is al te eenvoudig om de negatieve score nu volledig toe te schrijven aan de verhouding die verzoekster zou gehad hebben met haar stagementor.

Vervolgens stelt verwerende partij dat de motiveringsplicht niet geschonden is, nu uit de evaluatieverslagen, evenals de interne beroepsbeslissing wel degelijk duidelijk blijkt waarom verzoekster niet geslaagd is. Ook benadrukt verwerende partij dat de stage GIS 2 een afzonderlijk opleidingsonderdeel is. Het OER vereist nergens dat verwerende partij de scores

tussen de opleidingsonderdelen onderling moet motiveren. Het gaat om opleidingsonderdelen met verschillende doelstellingen: GIS 3 betreft de eindstage, met dus verdergaande doelstellingen dan dit het geval is in de stage GIS 2. Volledigheidshalve kan nog opgemerkt worden dat verzoekster ook zelf geen gebruik gemaakt heeft van het voorziene feedbackmoment op haar stageschool. Zo nam de docente van de lerarenopleiding en bezoekende lector op 4 december 2018 contact op met de directrice van de stageschool om haar te bedanken voor de kansen die verzoekster krijgt. De directrice antwoordde dezelfde dag nog en wees op het feit dat verzoekster geen tijd kon vrijmaken om het stageverslag te overlopen.

Beoordeling

Verzoekende partij geeft aan dat zij onvoldoende of gebrekkige feedback zou hebben gekregen tijdens de stage waarvan de beoordeling wordt aangevochten. De Raad wijst vooreerst op het feit dat een tekort aan of een gebrekkige feedback niet automatisch de beoordeling doet wankelen. Slechts in uitzonderlijke gevallen, waarbij de Raad van oordeel is dat de verzoekende partij mits een correcte begeleiding klaarblijkelijk in staat zou zijn geweest het bereikt hebben van de beoogde competenties merkelijk beter te kunnen laten blijken, komt de evaluatie in het gedrang.

Dit is *in casu* niet het geval. Vooreerst ziet de Raad uit de bijgebrachte elementen geen tegenstrijdigheid in de tijdens het afwerken van de stage ontvangen feedback. Dat de commentaren die verzoekende partij tijdens stage GIS3 heeft gekregen merkelijk minder gunstig waren dan deze die zij binnen GIS2 had gekregen, hoeft niet op een gebrekkige begeleiding te wijzen. Evenmin wijst het *in casu*, zoals de aangehaalde beoordelingsformulieren leren, op een gebrek aan motivering van de gegeven scores. Verzoekende partij schrijft de duidelijk mindere beoordelingen toe aan de verhouding met de mentor, doch brengt geen elementen aan om dit aannemelijk te maken. Zij gaat hierbij ook voorbij aan het feit dat de stage andere leerstof, een andere klasgroep/leerjaar (en dus misschien ook een ander beheersingsniveau van de te onderwijzen leerstof) betrof of dat een stage GIS3 een verdere uitdieping van de beoogde competenties nastreeft, nu de stagiair zich op de drempel van de zelfstandige beroepsuitoefening als leerkracht bevindt.

De Raad heeft begrip voor de ontgoocheling van verzoekende partij, nu zij van mening is dat de beoordeling door de lector is gebaseerd op een momentopname op het ogenblik waarop zij

zich niet best voelde. Verzoekende partij geeft aan dat de lector hier onvoldoende rekening mee heeft gehouden. De Raad stelt echter vast dat de lector verzoekende partij correct heeft beoordeeld door rekening te houden met haar vaststellingen inzake de leskwaliteit. Daarbij komt dat de lector verzoekende partij zowel tijdens een les WERO als tijdens een les drama heeft bezocht, zodat verzoekende partij op wisselende momenten en bij het geven van wisselende inhouden is beoordeeld.

Tevens geeft de Raad nog aan dat het feit dat verzoekende partij een goede score behaalde voor het vak WERO niet hoeft te betekenen dat zij bij het doceren van een thema m.b.t. WERO blijk heeft gegeven van voldoende kennis, met het oog op het aanbrengen ervan bij leerlingen, van het betrokken vakgebied.

De Raad kan, rekening houdend met de reeds hierboven aangehaalde beslissing op intern beroep en de beoordelingsverslagen, niet aannemen dat verzoekende partij onvoldoende inzicht is gegeven in de redenen die tot de door haar aangevochten evaluatie hebben geleid.

Het middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een derde middel beroept op een schending van het vertrouwensbeginsel en het rechtszekerheidsbeginsel.

Standpunt van de partijen

Verzoekster haalt aan dat de ECTS-fiches van GIS 2 en GIS 3, op enkele details na, zo goed als identiek zijn. Plots zou verzoekster al haar vaardigheden kwijt zijn en er niets meer van bakken. Verzoekster vindt het uiterst opmerkelijk dat de ene leerkracht een AA score toekent en de andere een D, hoewel het om dezelfde competenties gaat. Tijdens de vorige stage GIS 2 bekwam verzoekster enkel lovende commentaar, waardoor zij van oordeel was dat er uiteraard geen werkpunten waren. Verzoekster ging er dan ook logischerwijs van uit dat, indien zij dezelfde inzet leverde voor haar stage GIS 3, zij eveneens een positief resultaat zou bekomen.

Verzoekster merkt ook op dat het opvallend is dat de voorbereidingen van verzoekster volgens haar mentor uit GIS 3 “veelbelovend” waren. Verzoekster slaagde er dus wel in om meer dan

behoorlijk te presteren voor haar stage. Van zodra ze haar stage startte, ging het echter bergaf. Verzoekster is dan ook van oordeel dat zij wél over de nodige competenties beschikt, maar niet de kans heeft gekregen om dit te bewijzen. Haar negatieve evaluatie is volgens verzoekster dan ook enkel te wijten aan het gedrag van de mentor.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat het niet correct is te veronderstellen dat het slagen voor GIS 2 het automatisch slagen voor GIS3 impliceert. Zoals uit de bestreden beslissing blijkt, zijn de competenties uit GIS 2 duidelijk verschillend als die van GIS 3. Dit manifesteert zich niet alleen in verschillende competenties die vereist zijn, maar ook op het beheersingsniveau van deze. Exemplarisch wijst verwerende partij alvast op de verschillen in de ECTS-fiches op het vlak van de doelstellingen voor de basiscompetenties. Zo worden de competenties ‘De leraar als opvoeder’ en ‘De leraar als inhoudelijk expert’ extra toegevoegd in de GIS 3. Bij ‘De leraar als innovator en onderzoeker’ stelt men evenzeer vast dat er van de student meer verwacht wordt op het vlak van het aanwenden van de leerstof. Het feit dat verzoekster positief scoorde voor GIS 2, heeft volgens verwerende partij dan ook geen uitstaans met de beoordeling voor haar GIS 3. De Raad oordeelde eerder al dat het normaal is dat de eisen die aan studenten gesteld worden in het laatste jaar strenger zijn dan in de voorgaande jaren en dat er geenszins afgeleid kan worden uit het feit dat de vorige stages wel als voldoende beoordeeld werden, dat dit evenzeer het geval dient te zijn bij de laatste stages. Verwerende partij verwijst hierbij tevens naar het arrest van de Raad van 9 augustus 2011.

Bovendien is het gegeven dat men zich in het laatste jaar van de opleiding bevindt volgens verwerende partij geen argument om soepeler te worden beoordeeld, wel integendeel. Verwerende partij merkt volledigheidshalve nog op – zonder dat dit evident in rekening werd gebracht voor de puntentoekenning voor dit afgelegde opleidingsonderdeel GIS 3 – dat verzoekster eerder al haar GIS 3 tot een goed einde probeerde te brengen in het vorige academiejaar 2017-2018. Ook voor deze stage kreeg zij een stagebeoordeling D. Hierbij benadrukt verwerende partij dat verzoekster ook hier zeer negatieve scores haalde. Veelal komen deze overeen met de competenties waarvoor zij bij haar tweede poging – en onderhavige procedure – evenzeer een negatieve beoordeling kreeg. Ter illustratie geeft verwerende partij enkele vergelijkingen tussen de eerste en tweede poging van verzoekster.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat er zich in casu uitzonderlijke omstandigheden hebben voorgedaan, die meer dan gerede twijfel zaaien over de betrouwbaarheid van de

evaluatie. Verwerende partij haalt in haar antwoordnota aan dat verzoekster tijdens het vorige academiejaar reeds een poging heeft ondernomen om de stage tot een goed einde te brengen, en hier eveneens een D bekwam als score. Verzoekster replieert hierop dat zij gedurende het academiejaar 2017-2018 (te) veel studiepunten had opgenomen, gezien zij haar stages in één jaar wou afwerken. Verwerende partij heeft toen tijdens een gesprek met verzoekster aangegeven dat zij van oordeel was dat het onhaalbaar is om alle stages op zo'n korte periode af te leggen en adviseerde verzoekster om GIS 3 pas het volgende academiejaar af te leggen. Verzoekster moet inderdaad toegeven dat het in die periode zeer druk was en zij inderdaad te veel hooi op haar vork had genomen. Verzoekster wou deze kans toch niet laten liggen, omdat zij reeds ingeschreven was voor het opleidingsonderdeel GIS 3 en hierdoor een slaagkans naast zich neer zou leggen. Verzoekster wist dat het een moeilijke stage ging worden, door het gebrek aan tijd en voorbereiding, maar wou haar eerste poging gebruiken om ervaring op te doen. Verzoekster kreeg tijdens deze stage te horen dat ze niet zou slagen en kreeg de raad van verwerende partij om de stage vroegtijdig af te ronden. Verzoekster heeft er echter voor gekozen om haar stage toch af te werken, om op die manier bij te leren en de leerlingen niet teleur te stellen.

Verwerende partij gebruikt de eerste evaluatie van verzoekster voor GIS 3 las argument om aan te tonen dat ook daar een negatieve score werd toegekend. Verzoekster kan dit niet ontkennen, maar wil ten zeerste benadrukken dat de twee stages in volledig andere omstandigheden werden afgelegd. In tegenstelling tot haar eerste poging, had verzoekster zich deze keer wél voldoende kunnen voorbereiden. Verzoekster kreeg bij haar tweede poging dan ook te horen dat zij “zich goed had voorbereid op haar stage” en haar voorbereiding “veelbelovend” was. Verzoekster slaagde er dus wel in om meer dan behoorlijk te presteren voor haar stage, het ging pas bergaf na het starten van de stage.

Beoordeling

Vooreerst merkt de Raad op dat een “veelbelovende” voorbereiding niet noodzakelijk tot een goede uitvoering van de stage leidt. De Raad kan verzoekende partij dan ook niet bittreden waar deze terzake op een inconsistentie zou willen wijzen die de evaluatie ontkracht. Verzoekende partij wijst hierbij op de houding van de mentor. Hierin schuilt volgens haar de oorzaak van het feit dat zij bij de uitvoering van haar stage niet kon overtuigen, hoewel zij naar haar oordeel over de nodige competenties beschikt. De Raad herinnert hier nogmaals aan het feit dat hij reeds eerder aangaf in het dossier geen elementen aan te treffen die deze negatieve houding

aannemelijk maken. De Raad stipt ook aan dat deze beweerde negatieve houding geenszins uit de beoordeling door de mentor af te leiden valt, beoordeling die trouwens in essentie wordt bijgetreden door de lector, na het bezoek in de stageschool.

De Raad merkt op dat verzoekende partij het argument ontwikkelt dat, nu zij positief scoorde voor GIS2, zij bijna vanzelfsprekend ook dient te slagen voor GIS3, aangezien de competenties die in beide opleidingsonderdelen beoordeeld worden naar haar mening nagenoeg dezelfde zijn.

Evenwel merkt de Raad tegelijkertijd op dat verzoekende partij het opleidingsonderdeel GIS3 reeds eerder opnam en er niet voor slaagde. De Raad stipt hierbij aan dat uit niets blijkt dat verwerende partij bij de huidige betwiste beoordeling van GIS3 rekening zou hebben gehouden met het feit dat verzoekende partij eerder niet slaagde voor dit opleidingsonderdeel. De Raad stelt vast dat verzoekende partij toen de beoordeling niet aanvocht en niet het argument van de gelijkheid van de beoogde competenties aanvoerde. Veeleer wijst zij het eerdere niet behalen van een credit voor het betrokken opleidingsonderdeel toe aan het te grote aantal studiepunten dat zij in dat academiejaar opnam. Dit jaar is het niet-slagen naar haar oordeel te wijten aan de negatieve vooringenomenheid van de stagementor. Dit argument, zoals de Raad reeds uitvoerig toelichtte, kan de Raad niet bijtreden.

De Raad merkt nog op dat de competenties waar verzoekende partij moeilijkheden mee lijkt te hebben *grosso modo* gelijk lopen met deze waarmee zij ook bij een eerder opnemen van het opleidingsonderdeel moeilijkheden heeft ervaren. De Raad wil in deze ten overvloede aanstippen dat het moeilijk lijkt de betwiste score als een gevolg van de beweerde negatieve houding van de mentor te kwalificeren.

Wat de beweerde gelijkheid in de te bereiken competenties betreft, wil de Raad nog in herinnering brengen dat identiek geformuleerde competenties in elkaar opvolgende opleidingsonderdelen, inzonderheid waarbij één ervan een eindstage betreft, een onderscheiden beheersingsniveau niet in de weg staat. Bovendien kan de context waarin de competenties moeten worden aangetoond (vb. *in casu* een zesde leerjaar, hetgeen een sterkere inhoudelijke beheersing van de te onderwijzen leerstof vergt) een ander beeld opleveren van de door de prestatie van een student aangetoonde bereikte competenties. Bovendien stelt de Raad vast dat verzoekende partij voorbijgaat aan de verschillen tussen de studiefiches, zoals de toevoeging van te bereiken competenties die een ander beheersingsniveau inhouden. Bovendien, zoals de

Raad hierboven reeds aanstipte, is sprake van een afstudeerstage, waaruit eigenlijk de aanwezigheid van voldoende competenties moet blijken om zelfstandig als leerkracht te functioneren, hetgeen zich niet moeilijk verhoudt met een hoger verwacht competentieniveau dan in een tweedejaarsstage.

Het middel is niet gegrond.

D. Vierde middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een vierde middel beroept op een schending van het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van de partijen

Verzoekster merkt op dat deze onvoldoende verregende gevolgen voor haar heeft. Zij meent dan ook dat het redelijkheidsbeginsel werd geschonden. Verzoekster stelt dat zij immers onmogelijk haar stage opnieuw kan doen voor juni. Verzoekster heeft een zaak overgenomen en dient er te werken van 7u tot 19u en het is volledig onhaalbaar om haar te vervangen voor meer dan een maand. Dit is financieel niet haalbaar en bijkomend kan verzoekster onmogelijk iemand op zo'n korte tijd vinden, opleiden en vertrouwen. Verzoekster benadrukt dat het tekort op haar stage GIS 3 als gevolg heeft dat ze haar diploma niet kan behalen, toch zeker niet in de nabije toekomst. Hierdoor is verzoekster op heden 3,5 jaar tijd en energie verloren voor een studie die zij op heden, door omstandigheden, niet zal kunnen beëindigen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat er bij het al dan niet geslaagd verklaren van de student voor een opleidingsonderdeel evident geen rekening kan gehouden worden met het feit of de student al dan niet over de nodige tijd beschikt om het opleidingsonderdeel opnieuw af te leggen. De beoordeling dient louter en alleen te gebeuren op basis van de prestaties van de student in het kader van dit opleidingsonderdeel. Het redelijkheidsbeginsel heeft hoogstens een draagwijdte in deze context. Daarnaast stelt verwerende partij dat de beweerde “onmogelijkheid” van verzoekster volledig te wijten is aan een eigen invulling van haar agenda. Het zou volgens verwerende partij in deze pas onredelijk zijn om verzoekster een positieve beoordeling te geven, enkel en alleen omwille van het feit dat het voor haar “onhaalbaar” zou zijn een vervanger te zoeken om in haar zaak te laten staan.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster dat verwerende partij in de antwoordnota eveneens aanhaalt dat verzoekster niet aanwezig was op het voorziene feedbackmoment. Verzoekster stelt dat zij uiteraard zeer graag gebruik had gemaakt van dit moment, maar door werkverplichtingen kon zij onmogelijk aanwezig zijn. Bijkomend wil verzoekster benadrukken dat zij haar opleiding volgt via afstandsonderwijs. Het is volgens haar meer dan logisch dat werkstudenten niet steeds aanwezig kunnen zijn op feedbackmomenten, zeker als deze overdag plaatsvinden. Verzoekster herinnert zich dat na haar eerste poging GIS 3 een feedbackmoment via Skype had plaatsgevonden, wat een perfecte oplossing is voor werkstudenten. Helaas moest verzoekster vaststellen dat verwerende partij, in tegenstelling tot het jaar voordien, dit niet meer aanbood aan haar werkstudenten. Verzoekster betreurt ten zeerste dat verwerende partij dit aanhaalt als reden dat verzoekster niet al haar evaluatiemomenten zou hebben benut. Verzoekster kan alleen maar concluderen dat er opnieuw geen rekening gehouden werd met haar situatie als werkstudent.

Beoordeling

De Raad begrijpt dat de betwiste onvoldoende voor GIS3 voor verzoekende partij verregaande gevolgen kan hebben. De Raad kan verzoekende partij echter niet bittreden waar zij hieruit afleidt dat de beoordeling als dusdanig onredelijk is geworden, in het licht van de gevolgen ervan. De Raad herinnert hierbij aan het reeds aangehaalde belang van de beoordeling, inzonderheid nu het een ‘eindstage’ betreft, waaruit moet blijken of een student klaar is om het leerkachtenberoep, waarvan het maatschappelijk belang buiten iedere twijfel staat, uit te oefenen.

De Raad merkt op dat aan verzoekende partij de kans is geboden om de stage nog voor de zomer van 2019 te hernemen. De geboden mogelijkheid is verre van onredelijk, zo oordeelt de Raad. Dat verzoekende partij omwille van de overname van een zaak van deze mogelijkheid geen gebruik kan maken, kan de Raad er niet toe brengen deze mogelijkheid noch de beoordeling van GIS3 als onredelijk aan te merken. Dat verzoekende partij naar eigen zeggen werkstudent is, bemoeilijkt voor haar wellicht het inplannen van de te hernemen stage en de organisatie van feedbackmomenten, maar de Raad kan de onredelijkheid van de beoordeling of van de geboden mogelijkheid om de stage te hernemen er niet uit afleiden.

Het middel is niet gegrond.

Ten overvloede wil de Raad verzoekende partij nog herinneren aan de mogelijkheid om de stage nog dit academiejaar te hernemen en betreurt hij te moeten vaststellen dat verzoekende partij geen gebruik maakte van het feedbackmoment om zich aldus inzicht te verschaffen in de nog onvoldoende bereikte competenties om te kunnen slagen voor GIS3.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 17 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bijzitter
Marleen Verreth	bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.870 van 9 april 2019 in de zaak 2019/072

In zake: Laurens HONS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: UC LEUVEN
Woonplaats kiezend te 3001 Heverlee
Geldenaaksebaan 335

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 28 februari 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 21 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 22 maart 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Manon Lafere, die verschijnt voor de verzoekende partij, en mevrouw Lieve Tack, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs’.

Voor het opleidingsonderdeel “Stage OF3-S1 (AV)” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 21 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie verwijst vooreerst, wat het onvoldoende scoren op slechts één evaluatiecriterium – met name “de leraar als opvoeder” betreft, naar de stagewijzer, waarin vermeld staat dat een aantal competenties, waaronder “de leraar als opvoeder”, cruciaal zijn. Als de student een onvoldoende behaalt op één van de in de tabel opgesomde competenties, zal hij maximum 9/20 kunnen behalen. Volgens haar is deze zogenaamde ‘cesuurbepaling’ toegelaten en werd dit *in casu* ook duidelijk gecommuniceerd aan de student aan het begin van het academiejaar. Het tekort van 9/20 werd dus conform de bepalingen van de stagewijzer aan de student opgelegd.

Wat de onvoldoende op het evaluatiecriterium “de leraar als opvoeder” betreft, citeert de interne beroepsinstantie de beoordeling van deze competentie in de eindevaluatie. Zij verduidelijkt dat deze eindevaluatie conform de stagewijzer door de stagebegeleider moet worden opgesteld, waarbij deze zich baseert op het e-portfolio van de student en de bijkomende informatie op papier, het syntheseverslag van de mentor, lesbesprekingen van de mentor, het eventuele stagebezoek, het opvolggesprek, de lesvoorbereidingen, de reflecties van de student en de getoonde professionele attitude van de student. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student de positieve vermeldingen in de eindevaluatie niet betwist. Hij is het echter niet eens met de negatieve opmerkingen uit de eindevaluatie.

Zo is de student het niet eens met de opmerking op het eindevaluatieverslag dat hij “de leerlingen er explicet op moet wijzen om een extra blad te gebruiken als ze hun werkboek niet mee hebben”. Volgens de interne beroepsinstantie blijkt uit de verslagen echter dat het geen eenmalige opmerkingen betreft. In de eindevaluatie is hier, bij wijze van synthese, volgende opmerking over gemaakt: “*Controleer werkboeken van lln die het de les voordien niet bij hadden: is het ingevuld? Hebben ze het vandaag wel degelijk bij? Wanneer lln hun boek niet*

bijhebben kan je hen best ook explicet erop wijzen dat ze opschrijven op een extra blad. ”. De interne beroepsinstantie stelt dat het geen eenzijdige weergave is van een vaststelling gedaan tijdens het stagebezoek: het strookt met het dossier en met opmerkingen die eerder gemaakt werden door de mentoren. Het volstaat dan niet dat de student louter beweert dat hij wel “altijd” het nodige heeft gedaan (nl. een kladblad geven). Volgens de interne beroepsinstantie gaat de opmerking ook verder dan enkel het geven van een extra blad (o.a. ook opvolging in de volgende les).

Waar de student aanhaalt dat de stagebegeleider van de hogeschool slechts één les heeft bijgewoond, benadrukt de interne beroepsinstantie dat dit conform de stagewijzer is. Zij merkt ook op dat, indien de student met deze grief impliciet zou willen doelen op het feit dat dat stagebezoek niet representatief kan zijn omdat het om een momentopname gaat, de opgestelde eindevaluatie duidelijk het product is van én alle mentorenverslagen én het lesbezoek. Volgens haar wordt de eindevaluatie gedragen door het gehele stagedossier en maakt het stagebezoek daar een onderdeel van uit.

Vervolgens stelt de interne beroepsinstantie dat de student een iets te positieve lezing heeft van de mentorenverslagen voor de stage Engels. Volgens de student verliepen de drie stageweeken vlot voor Engels in de drie klassen. De interne beroepsinstantie wijst evenwel op ernstige werkpunten in het kader van de competentie “de leraar als opvoeder” in de mentorenverslagen. Volgens haar nemen deze opmerkingen in het begin nog wel de hoedanigheid van vriendelijke tips aan, maar worden ze zeker naar het einde van de stage toe steeds dwingender geformuleerd en leveren ze dus duidelijk fundamentele tekortkomingen op. Wat de PAV-stage betreft, benadrukt de interne beroepsinstantie dat de opmerkingen van de stagebegeleider in dezelfde lijn liggen als de opmerkingen van de stagementor. Het is mogelijk dat het lesgeven in de klas steeds moeilijker werd en dat de student zich steeds moeilijker kon opladen, maar dat neemt niet weg dat de bezochte les wél representatief was voor de prestaties van de student in die klas. Volgens de interne beroepsinstantie is er alleszins geen te sterke discrepantie tussen de bezochte les en de voorafgaande lessen, althans niet in die mate dat er aangenomen moet worden dat het een “ongepaste” les was om te bezoeken en te gebruiken als één van de evaluatiemomenten om mee de stagescore te bepalen.

Waar de student nog aanhaalt dat de stagebegeleider de conclusies van het stagebezoek incorrect veralgemeend heeft naar de volledige stageperiode, benadrukt de interne

beroepsinstantie dat de beoordeling “onvoldoende” voor de competentie “de leraar als opvoeder” een samenspel is van verschillende elementen. Door aan te tonen dat één gebeurtenis mogelijk maar eenmalig voorviel, ondergraft de student het geheel van de beoordeling van die competentie niet. Dat laatste kan namelijk enkel wanneer hij de gehele beoordeling van de competentie fundamenteel aan het wankelen kan krijgen. Volgens de interne beroepsinstantie slaagt de student daarin alvast niet door de verschillende feiten die hij aanhaalt, in het licht van de sterke motivering in het stagedossier, waarop zij vervolgens concreet ingaat. De interne beroepsinstantie besluit dat zij niet anders kan dan vaststellen dat de beoordeling van de competentie “de leraar als opvoeder” correct is doorgevoerd. De opmerkingen die in de eindevaluatie worden aangehaald, stroken duidelijk met de stukken van het dossier en de student slaagt er niet in om de interne beroepsinstantie fundamenteel te doen twijfelen aan de waarachtigheid van de opmerkingen van de stagementoren en de stagebegeleider.

Wat ten slotte de door de student beweerde gebrekkige begeleiding betreft, wijst de interne beroepsinstantie op de rol van de vakmentor, zoals omschreven in de stagewijzer. De interne beroepsinstantie is verbaasd over de stelling van de student dat er geen tot weinig feedback door de mentoren zou zijn gegeven. In het stagedossier zitten er namelijk van elke stageles ingevulde lesbesprekingsformulieren (met uitzondering van twee lessen PAV, omdat het formulier eenmaal thuis vergeten werd en een andere keer omdat de mentor ziek was) met daarop bijzonder duidelijke feedback én tips van beide mentoren. Of die feedback nu al dan niet ook mondeling gegeven werd, is daarbij niet relevant. Volgens de interne beroepsinstantie wist de student op basis van de lesbesprekingsformulieren heel goed aan welke punten hij nog moest werken én werden er daarbij verschillende tips opgeschreven. De feedback is bovendien coherent en niet onderling tegenstrijdig. Het moesten duidelijke signalen zijn voor de student dat er nog werk aan de winkel was, aangezien dezelfde opmerkingen in het kader van beide onderwijsvakken opdoken. De interne beroepsinstantie merkt nog op dat de student ook nooit melding heeft gemaakt van eventuele begeleidingsproblemen, ook niet toen de stagebegeleider daar explicet naar vroeg.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 21 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 28 februari 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroeft zich in een eerste middel op de schending van het motiverings-, het redelijkheids-, het zorgvuldigheids- en het vertrouwensbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vooreerst dat de bestreden beslissing is gebaseerd op motieven waarvan het feitelijk bestaan niet naar behoren bewezen is. Ook gaat de interne beroepsinstantie er foutief vanuit dat verzoeker betwist dat hij dient te slagen ondanks een tekort voor één van de evaluatiecriteria. Hij betwist evenwel de beoordeling van het evaluatiecriterium. Zo merkt verzoeker op dat hij tijdens de eerste stageweek de tip had gekregen om bladen uit te delen aan de leerlingen zonder handboek. Hij heeft deze tip ter harte genomen en deze opmerking is niet meer voorgekomen.

Wat de gebrekkige begeleiding betreft, benadrukt verzoeker dat het stagebezoek tijdens de laatste dag van de stage heeft plaatsgevonden. Uit het stagevademecum blijkt dat er een tussentijdse beoordeling wordt gemaakt, waarvoor de stagebegeleider instaat. Het inplannen van de tussentijdse evaluatie tijdens de laatste dag van de stage is volgens verzoeker onzorgvuldig. Verzoeker stipt ook aan dat in de lesbesprekingen feedback werd gegeven, waarin hij tal van tips en opmerkingen leest. Volgens hem gaat het echter niet om werkpunten, vermits die in de synthese van elke lesbespreking worden weergegeven. Uit de verwoording blijkt bovendien duidelijk dat het gaat over suggesties, maar niet om dwingende taal. Verzoeker merkt ook op dat hij in zijn intern beroepsschrift duidelijk heeft vermeld hoe de feiten zijn verlopen. Hij heeft niet zomaar beweringen gedaan, zoals de interne beroepsinstantie stelt.

Verzoeker stelt vervolgens dat de effectieve werkpunten slechts betrekking hebben op twee van de vijf sub-competenties van de competentie ‘de student draagt bij tot een positief leerklimaat’ binnen het criterium “de leraar als opvoeder”. Voor hem is het onduidelijk waarom men ingevolge een werkpoint op een subonderdeel van een deel van het evaluatiecriterium het volledige criterium als onvoldoende moet beschouwen. Verzoeker geeft ook een overzicht van de werkpunten per vak (telkens gelinkt aan de sub-competentie waarop deze betrekking hebben), waarna hij de werkpunten en feedback nogmaals weerlegt aan de hand van concrete voorbeelden.

Verzoeker vindt het ten slotte merkwaardig dat de feedback uit de lesverslagen bijna consequent en meermaals flagrant tegenstrijdig is. Hij benadrukt dat de motieven van een overheidsbeslissing duidelijk, logisch en consequent moeten zijn, alsook aanvaardbaar met het oog op recht, de feiten en het beleid. Volgens hem is het dan ook kennelijk onredelijk om zijn tekort te baseren op tegenstrijdige motieven. Daarnaast is het ook onzorgvuldig dat hij zich tijdens zijn stage moet baseren op tegenstrijdige feedback, waarvan hij voorbeelden aanhaalt.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat het feit dat de interne beroepsinstantie in het intern beroepsschrift een grief heeft gelezen met betrekking tot de toepassing van de cesuurregel geen schending van de materiële motiveringsplicht oplevert, noch kan het de geldigheid van de interne beroepsbeslissing aantasten.

Waar verzoeker aanhaalt dat de motieven waarop de stagebeoordeling gebaseerd werd niet stroken met de realiteit en hij verwijst naar het feit dat hij wél bladen uitdeelde aan leerlingen die hun handboek niet bij hadden, stelt verwerende partij vast dat de interne beroepsinstantie deze grief reeds heeft beantwoord. Verwerende partij merkt daarbij nog op dat het feit dat de stagebegeleider in de eindevaluatie terugkoppelt naar eerder gegeven opmerkingen over het uitdelen van extra bladen om te remediëren aan een situatie die hij zelf vaststelde, voldoende aansluit bij de opmerkingen die in het begin van de stage werden gegeven. Volgens haar mag de opmerking over het uitdelen van extra bladen wel op de eindevaluatie staan, aangezien het raakt aan een pijnpunt dat op het stagebezoek nog steeds vastgesteld werd. Verwerende partij stipt bovendien aan dat het schrappen van het zinnetje over het uitdelen van de extra bladen geen fundamentele impact heeft op de eindevaluatie voor de rol “de leraar als opvoeder”. Zij wijst erop dat er nog bijna een halve pagina aan positieve punten en werkpunten worden geformuleerd bij de rol “de leraar als opvoeder”. Verwerende partij benadrukt ook dat het niet

volstaat om – in een geheel van negatieve vaststellingen – bepaalde feiten te betwisten om een score die duidelijk gesteund is op verschillende tekortkomingen aangepast te krijgen.

Wat de gebrekkige begeleiding door de stagebegeleider betreft, stelt verwerende partij dat verzoeker deze grief niet in het intern beroep heeft opgeworpen, zodat die onontvankelijk is. Als de Raad van mening is dat de grief toch behandeld moet worden, kan verwerende partij niet anders dan vaststellen dat er nergens in het stagevademecum terug te vinden is dat er een tussentijdse evaluatie moet plaatsvinden. Volgens haar blijkt uit de stagedocumenten eigenlijk juist het tegendeel: uit de stagewijzer blijkt duidelijk dat de stages in de derde opleidingsfase georganiseerd worden vanuit het principe van de “begeleide zelfsturing”. Verwerende partij benadrukt dat verzoeker niet pas helemaal op het einde van zijn stage (bij het lesbezoek) op de hoogte werd gebracht van de bestaande werkpunten. Deze bleken al sinds de start van de stage duidelijk uit de mentorenverslagen. Er is dan ook geen sprake van gebrekkige begeleiding.

Verder stelt verwerende partij dat verzoeker niet kan volhouden dat de opmerkingen die geformuleerd staan onder de hoofding ‘feedback’ niet gezien kunnen worden als duidelijke werkpunten die een impact kunnen hebben op de eindbeoordeling, en al zeker niet wanneer ze zo duidelijk worden weergegeven als in het geval van verzoeker. Stellen dat de eindevaluatie niet is gebaseerd op de effectieve werkpunten van verzoeker, is volgens verwerende partij in strijd met het stagedossier. Ze benadrukt dat het feit of deze opmerkingen nu onder de hoofding ‘feedback’ of ‘werkpunten’ staan niets wijzigt aan hun draagwijdte: ze wijzen op fundamentele tekortkomingen in hoofde van verzoeker.

Waar verzoeker aanhaalt dat hij in zijn intern beroepschrift niet zomaar beweringen heeft gedaan, maar telkens heeft vermeld hoe de feiten wel verlopen zijn, wijst verwerende partij erop dat het niet is omdat een student een bepaalde situatie (al dan niet uitvoerig) vanuit zijn eigen ervaringen of invulling kan beschrijven, hij ook het verloop bewijst. Het blijft zijn visie die hij weergeeft, zonder daarvoor enig bewijsstuk aan te dragen. Volgens verwerende partij blijft verzoeker ook in zijn extern verzoekschrift enkel bij beweringen en bewijst hij niets dat de eindevaluatie succesvol kan ondergraven.

Daarna stelt verzoeker dat hij slechts op twee van de vijf sub-competenties van de rol “de leraar als opvoeder” werd beoordeeld. Verwerende partij stipt aan dat verzoeker dit middel niet heeft opgeworpen in zijn intern beroep. Hij verwees enkel naar de twee competenties die binnen de

rol “de leraar als opvoeder” worden beoordeeld en stelde dat hij wel voldaan heeft aan beide rollen. Hij stelt nergens dat hij slechts op een beperkt deel van de sub-competenties beoordeeld werd, zodat deze grief onontvankelijk is. Indien de Raad de grief toch zou behandelen, wil verwerende partij erop wijzen dat verzoeker verwijst naar een ECTS-fiche om te stellen dat de rol “de leraar als opvoeder” twee competenties omvat. Verwerende partij stelt vast dat verzoeker een verkeerde ECTS-fiche bijbrengt en dat de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel *in casu* geen onderverdeling in twee competenties maakt. Ze wijst er ook op dat in de eindevaluatie ook positieve feedback gegeven werd. Volgens haar is in de eindevaluatie dan ook niet alleen voortgebouwd op de negatieve vaststellingen die gedaan worden en wordt er niet enkel gefocust op de twee door verzoeker aangehaalde competenties. Verwerende partij benadrukt dat het normaal is dat fundamentele werkpunten binnen één competentie zwaarder kunnen doorwegen. Zelfs al zou de eindevaluatie voor de rol “de leraar als opvoeder” aldus opgehangen zijn aan duidelijke tekortkomingen die gekoppeld kunnen worden aan twee van de vijf sub-competenties, is het redelijkheidsbeginsel nog niet geschonden.

Wat de concrete voorbeelden die verzoeker nog aanhaalt betreft, stelt verwerende partij vast dat er een aantal niet werden opgeworpen in het intern beroep, zodat die grieven onontvankelijk zijn. Voor de grieven die verzoeker wel opwierp in het intern beroep bevestigt zij het standpunt van de interne beroepsinstantie en verwijst zij integraal naar de interne beroepsbeslissing.

Waar verzoeker ten slotte stelt dat bepaalde feedback bijna “consequent en meermaals flagrant tegenstrijdig” was, moet verwerende partij opnieuw vaststellen dat verzoeker dit middel niet opwierp in zijn intern beroep, zodat het onontvankelijk is. Indien de Raad het middel toch zou behandelen, ziet verwerende partij niet in hoe de aangehaalde feedback “consequent en flagrant tegenstrijdig” zou zijn. Volgens haar spreekt de gegeven feedback zich helemaal niet duidelijk tegen en hebben de aangehaalde opmerkingen verzoeker niet verschalkt in zijn rechtmäßig vertrouwen in de opmerkingen van de stagmentor.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat verwerende partij er in haar antwoordnota foutief vanuit gaat dat hij tijdens het extern beroep een nieuwe draagwijdte geeft aan zijn grief omtrent de gebrekkige begeleiding, zodat het niet gaat om een nieuw argument. Volgens hem valt alleszins op dat verwerende partij er niet in slaagt aan te tonen waar hij concreet werd

bijgestuurd met betrekking tot bepaalde tekortkomingen en op basis van welke concrete bewijsstukken dit is gebeurd.

Verder vindt verzoeker het compleet onduidelijk en verwarringend dat er in de beoordelingsdocumenten een duidelijk en groot onderscheid wordt gemaakt tussen de feedback en de werkpunten, die blijkbaar toch van hetzelfde belang zijn. Hij is van mening dat hem niet kwalijk kan worden genomen dat hij zich focust op de werkpunten in de synthese van elke lesbeoordeling.

Verzoeker merkt ten slotte op dat verwerende partij er foutief vanuit gaat dat verzoeker in zijn extern beroep slechts voor de eerste maal vaststellingen tracht te verklaren. Volgens hem gaat het evenwel om een repliek op beweringen die opdoken in de interne beroepsbeslissing.

Beoordeling

De Raad stelt vooreerst vast dat verwerende partij in het intern beroepsschrift leest dat verzoeker de voor het opleidingsonderdeel waarrond de procedure draait geldende “cesuurregel” betwist, wat verzoeker in het verzoekschrift voor de Raad ontket. De desgevallend te welwillende lezing van het intern beroepsschrift is volgens de Raad niet van aard de regelmatigheid van de aangevochten beslissing aan te tasten.

Wat de opmerking over de handelswijze wanneer leerlingen hun handboek niet bijhebben betreft, stelt de Raad vast dat de interne beroepsinstantie vooreerst overweegt dat de student het er niet mee eens is dat in het eindevaluatieverslag wordt vermeld dat hij de leerlingen er expliciet op moet wijzen een extra blad te gebruiken als ze hun werkboek niet bij hebben. De student geeft aan dit steeds gedaan te hebben (in alle klassen en bij alle lessen). Hij geeft aan zelfs bladen te hebben uitgedeeld wanneer leerlingen er geen bij zich hadden. Hij zou leerlingen ook hebben samengezet bij een tekort aan handboeken om ervoor te zorgen dat iedereen de les zou kunnen volgen.

De interne beroepsinstantie wijst erop dat deze opmerking niet eenmalig is en verwijst hierbij naar verslagen van 7, 9 en 23 november 2018.

De Raad stelt vast dat verzoeker een zeer restrictieve lezing van de opmerking van 23 november 2018 maakt, wanneer hij in het verzoekschrift verdedigt dat de feedback van die dag geen

betrekking heeft op het uitdelen van bladen. De opmerking luidt immers: “*zorg ervoor dat jij beslist wat er gebeurt wanneer lln geen cursus bij hebben. Nu gaan je lln willekeurig bij andere lln zitten en jij hebt geen vat op de situatie*” (zie stuk 8 van verwerende partij). Daarenboven stelt de Raad vast dat het werkpunt niet specifiek het uitdelen van bladen betreft, maar de manier waarop de stagiair omgaat met leerlingen die hun materiaal (i.e. werkboek) niet meebrengen naar de les.

De Raad kan, rekening houdend met het voorgaande, niet aannemen dat het ongegrond is bij de beoordeling van verzoeker rekening te houden met de wijze waarop hij omgaat met leerlingen die het juiste studiemateriaal niet bijhebben, hetgeen de interne beroepsinstantie ook gemotiveerd ontwikkelt. De Raad herinnert hierbij aan de volgende passage uit de beslissing van de interne beroepsinstantie: “*In de eindevaluatie is hier, bij wijze van synthese, de volgende opmerking over gemaakt: “Controleer werkboeken van lln die het de les voordien niet bij hadden: is het ingevuld? Hebben ze het vandaag wel degelijk bij? Wanneer lln hun boek niet bijhebben kan je hen best ook explicet erop wijzen dat ze oopschrijven op een extra blad.”. Dit is duidelijk een samenvatting van de drie bovenstaande commentaren (zie bv. opmerking over opvolging van leerlingen die les voordien hun boek niet bij hadden, dat staat niet in het verslag van het stagebezoek). Het is dus geen eenzijdige weergave van een vaststelling gedaan tijdens het stagebezoek: het strookt met het dossier en opmerkingen die eerder gemaakt werden door de mentoren. Het volstaat dan niet dat de student louter beweert dat hij wel “altijd” het nodige heeft gedaan. De facto voert de student dan aan dat de mentoren en stagebegeleider niet de waarheid geschreven hebben op hun evaluatieformulieren. Door dit louter te beweren, slaagt de student er niet in om een in het dossier gefundeerde opmerking te ondergraven (...). De mentoren én de stagebegeleider genieten van het vermoeden van professionaliteit en objectiviteit. Indien de student van mening is dat de beweerde feiten niet hebben plaatsgevonden, zal hij dit met concrete elementen moeten staven (...). Louter door te stellen dat hij altijd het nodige deed (nl. een kladblad geven), volstaat niet als een dergelijk concreet element om de duidelijke vaststellingen uit het dossier te doen wankelen. Bovendien gaat de opmerking ook verder dan enkel het geven van een extra blad (o.a. ook opvolging in de volgende les).*” (zie stuk 2 van verwerende partij).

De Raad merkt op dat verzoeker tevens aanvoert gebrekkig te zijn begeleid door de stagebegeleider. In tegenstelling tot verwerende partij leest hij deze grief ook in het intern beroepsschrift, zodat die ontvankelijk is. De interne beroepsinstantie overweegt hieromtrent het

volgende: “*De stagebegeleider van de hogeschool woonde volgens de student zelf maar één les bij. Dit is conform de stagewijzer (pagina 15): “Indien mogelijk wordt er een stagebezoek ingepland.” Hier is geen sprake van meerdere stagebezoeken die normaal moeten plaatsvinden, in casu is het zelfs niet verplicht om een stagebezoek uit te voeren. De student poneert deze “grief” ook gewoon. Hij koppelt er ook geen gevolgen aan vast. Wanneer hij met deze grief impliciet zou willen doelen op het feit dat dat stagebezoek niet representatief kan zijn omdat het slechts een momentopname omvat (één onderwijsvak, één lesuur) dan kan de Interne Beroepscommissie volstaan met te stellen dat de opgestelde eindevaluatie duidelijk het product is van én alle mentorenverslagen (die van quasi elke stageles een beeld [geven]) én het lesbezoek. Het is dus niet zo dat de eindevaluatie enkel een letterlijke overname is van de opmerkingen die gemaakt werden tijdens het lesbezoek.”.*

Ondanks de aangehaalde overwegingen uit de interne beroepsbeslissing kan de Raad een stagebezoek op de laatste lesdag, wat bijsturing bezwaarlijk mogelijk maakt, niet als een voorbeeld van een zorgvuldige begeleiding van een stagestudent door zijn stagebegeleider kwalificeren. Dit belet *in casu* niet dat de student, aangezien de opmerkingen uit het lesbezoek geïntegreerd met de analoge opmerkingen van de stagementor tot de evaluatie hebben geleid, niet meerdere kansen tot bijsturing op nuttige tijdstippen tijdens de stage heeft gekregen. Dat de stagebegeleider de punten tijdens het stagebezoek, *in casu* gepland op een ogenblik waarop geen remediëring meer mogelijk was, heeft vastgesteld, brengt in deze omstandigheden de Raad niet tot de conclusie dat bij een eerder bezoek door de stagebegeleider de student zijn competenties had kunnen illustreren, wat nu door het late stagebezoek niet mogelijk zou zijn geweest en dat daardoor de evaluatie haar validiteit zou hebben verloren. De Raad kan niet aannemen, gezien de opmerkingen van de stagementor en de integratie ervan in het stageverslag, dat een eerder stagebezoek *in casu* tot een totaal ander, voor de student meer gunstig, beeld van de verworven competenties zou hebben geleid. De Raad overweegt hierbij ook dat het opleidingsonderdeel waarvan de score betwist wordt *in casu* een eindstage is. Dergelijke stage vormt de brug naar het zelfstandig uitoefenen van het beroep van leerkracht. Naar het oordeel van de Raad betekent dat ook dat van de student een behoorlijke mate van zelfcorrectie en daarop gebaseerde zelfsturing mag worden verwacht, waardoor het door verzoeker aangevoerde ontbreken van feedback *in casu* niet leidt tot een vernietiging van de betwiste beslissing van de interne beroepsinstantie. De Raad merkt ook nog op dat uit het intern beroepsschrift blijkt dat feedback niet onbestaande was. Verzoeker geeft namelijk zelf aan dat hij van één van de twee mentoren die hem, naar zijn oordeel, feedback hadden moeten geven

wel feedback kreeg, zij het meestal heel kort en bondig in enkele zinnen. De Raad kan uit het kort en bondig karakter van de feedback, nu verzoeker hier ook geen verdere elementen omtrent bijbrengt, niet afleiden dat deze feedback niet pertinent en relevant zou zijn geweest. De neergeschreven feedback op de lesverslagen laat minstens het omgekeerde aannemen.

Waar verzoeker vervolgens van oordeel is dat verwerende partij de betekenis van “feedback” en “werkpunten” uit de lesbesprekingen bij de evaluatie door elkaar haalt, kan de Raad verzoeker niet bijtreden. Uit de lectuur van de feedback – ongeacht of verzoeker deze als suggesties of wenken leest en niet als dwingend herkent of erkent – kan de Raad opmaken dat het gaat om vaststellingen tijdens de stagelessen die de stagementor in negatieve zin zijn opgevallen en dat deze nauwkeurig zijn gedocumenteerd.

De Raad ontket niet dat feedback tot doel heeft de student de kans te bieden bij te sturen en zijn lespraktijk te verbeteren. Dit betekent echter niet dat opmerkingen, ook indien zij onder de hoofding “feedback” en niet onder de hoofding “werkpunt” zijn opgenomen, een beeld geven over de competentieverwerving die de student tijdens de stagelessen illustreert en bijgevolg kunnen doorwerken in de evaluatie. Dit is vanzelfsprekend zo indien, zoals *in casu*, opmerkingen met een analoge draagwijdte en voorwerp meermaals voorkomen. De Raad merkt trouwens op dat de uitgebreidere feedback in zijn essentie, samenvattend en herhaald terugkomt bij de “werkpunten” (managen en activeren van leerlingen; controle van de klas bij het vak “Engels”: zie stuk 5 van verwerende partij).

Ook inzake “PAV” moet de Raad vaststellen dat de feedback en de werkpunten in de lesbesprekingen enerzijds en de opmerkingen in het verslag van het lesbezoek anderzijds in essentie dezelfde pijnpunten aangeven en elkaar versterken (zie stukken 6, 7 en 8 van verwerende partij). De Raad kan de beoordeling ter zake over de “leraar als opvoeder” bezwaarlijk als ongegrond aanmerken in het licht van de eraan gegeven, feitelijk onderbouwde, motivering. De opmerkingen die verzoeker ter zake bijbrengt met betrekking tot het vak “PAV” (bijv. met betrekking tot het ongeoorloofd gebruik van cursusmateriaal tijdens een toets, het reageren op leerlingen die in een andere taal dan de lestaal met elkaar spreken, het bij de kern van een discussie houden van leerlingen, het al dan niet storend overleggen en rumoerig zijn bij het samenwerken om een evenement te organiseren en tenslotte het activeren van zwakkere leerlingen) zijn niet van aard de vaststellingen in het dossier aan het wankelen te brengen. Vooreerst zijn zij niet voorzien van elementen die hen, naar het oordeel van de Raad, dermate

aannemelijk maken dat zij doen twijfelen aan de vaststellingen van de stagementor. Daarnaast probeert verzoeker er vooral de ervaren moeilijkheden mee uit te leggen en te verklaren. Dit neemt de essentie van de moeilijkheden niet weg, evenmin als het belang ervan, zeker in het licht van het zich herhaald voordoen ervan. De Raad wijst in deze context nogmaals op het feit dat *in casu* sprake is van een derdejaarsstage, waaruit moet blijken of de student in staat is om zelfstandig als leerkracht een klas te runnen. Alles bij elkaar beschouwd, ziet de Raad ook inzake ‘PAV’ geen reden om eraan te twijfelen dat de talrijke, in dezelfde lijn liggende, vaststellingen de klasrealiteit weerspiegelen en dat de op basis ervan aan de student gegeven evaluatie, waaromtrent de Raad eraan herinnert niet in de plaats te kunnen treden van de bevoegde evaluatoren in de schoot van verwerende partij, niet als onredelijk kan worden beschouwd.

Verzoeker merkt ook op dat de geformuleerde werkpunten slechts betrekking hebben op twee van de vijf sub-competenties van de competentie “de student draagt bij tot een positief leerklimaat” binnen de rol “de leraar als opvoeder”. Hij voert aan dat het hem volstrekt onduidelijk is waarom ingevolge een werkpoint op een sub-onderdeel van een deel van een competentie de volledige rol als onvoldoende is beschouwd.

De Raad slaat acht op het verzoekschrift houdende intern beroep. Volgens verzoeker is zijn onvoldoende enkel gebaseerd op de score ‘onvoldoende’ die hij op het criterium ‘De leraar als opvoeder’ heeft behaald. De Raad leest hieromtrent het volgende: “*Er zijn twee indicatoren voor het criterium ‘De leraar als opvoeder’. De eerste indicator is: ‘draagt bij tot een positief leerklimaat’. De tweede indicator is: “creëert een open, veilige en respectvolle (klas)context”.* *Ik meen dat ik, rekening houdend met de context van de klasgroepen BSO waarin ik mijn stage deed, op voldoende wijze heb bijgedragen tot een positief leerklimaat en een open, veilige en respectvolle klascontext heb gecreëerd. De voorbeelden in mijn verdere betoog mogen dit illustreren.”.*

De Raad kan in het intern beroepsschrift niet de draagwijdte ontwaren die verzoeker er in zijn verzoekschrift voor de Raad aan beoogt te geven. De Raad ziet ook niet in wat verzoeker ervan weerhouden heeft reeds in het intern beroep te wijzen op het feit dat het hem onduidelijk is waarom hij als gevolg van een werkpoint op een sub-onderdeel van een deel van een competentie (binnen een rol) voor de volledige rol als onvoldoende is beoordeeld. De Raad dient het middelonderdeel bijgevolg als onontvankelijk af te wijzen.

De Raad herhaalt ten slotte nog eens dat de weerlegging van de werkpunten en feedback door verzoeker niet van die aard is en niet derwijze met feitelijke elementen die de weerlegging in redelijkheid aannemelijk maken onderbouwd is, dat de Raad twijfelt aan de vaststellingen die in het dossier zijn gedaan door de stagementor en lector (zoals blijkt uit de lesverslagen en evaluatiedocumenten), over wiens deskundigheid op basis van de dossiergegevens niet in ernst kan worden getwijfeld. Daarnaast zijn de opmerkingen vaak van die aard dat zij een context schetsen, die verzoeker inroeft om de betekenis van de feedback/werkpunten te relativeren of zelfs te minimaliseren. De Raad kan begrijpen dat de context het functioneren van verzoeker kan hebben bemoeilijkt, waardoor hij de opmerkingen – waaromtrent hij van oordeel is dat zij niet (alleen) aan hem zijn toe te schrijven – streng acht. De Raad kan evenwel niet oordelen dat deze beoordeling, zelfs zo zij streng is, in een derdejaarsstage als onredelijk kan worden aangemerkt. Ter zake herinnert de Raad trouwens nog eens aan zijn beperkte beoordelingsbevoegdheid, waarbij hij er zich moet van weerhouden zelf in de evaluatie van de prestaties van verzoeker te treden.

Wat ten slotte de opmerkingen van verzoeker met betrekking tot het consequent en meermaals flagrant tegenstrijdige karakter van de feedback die uit de diverse lesverslagen blijkt betreft, moet de Raad vaststellen in het intern beroepsschrift geen verwijzingen aan te treffen naar het tegenstrijdige karakter van de motivering van de evaluatie. De Raad ziet niet in wat verzoeker heeft belet deze grief reeds in het kader van de interne beroepsprocedure te ontwikkelen. Naar het oordeel van de Raad dient het middelonderdeel dan ook als onontvankelijk uit het debat te worden gehouden.

Het middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op de schending van het *patere legem*-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de beoordeling niet conform de stagewijzer is verlopen. Hij stelt vast dat de interne beroepsinstantie aanhaalt dat de stagebegeleider zich voor de eindevaluatie onder meer moet baseren op het syntheseverslag van de mentor. Volgens hem heeft de stagementor van

PAV echter nooit een syntheseverslag opgesteld, zodat zijn beoordeling niet conform de bepalingen van de stagewijzer tot stand is gekomen.

Daarnaast is verzoeker van mening dat de beoordeling niet conform de ECTS-fiche is gebeurd doordat slechts één van de twee competenties van het evaluatiecriterium “de leraar als opvoeder” is getoetst. Volgens hem is enkel de competentie ‘de student draagt bij tot een positief leerklimaat’ getoetst, en niet ‘de student creëert een open, veilige en respectvolle (klas)context’, zijnde een competentie die hij wel bezit.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst dat verzoeker in zijn intern beroep niet heeft aangehaald dat de stagewijzer niet werd gevuld bij het beoordelen van de stage omdat er geen rekening gehouden werd met het syntheseverslag PAV, dat nooit zou zijn opgesteld, zodat dit middel onontvankelijk is. Indien de Raad het middel toch ontvankelijk zou verklaren, kan verwerende partij volstaan met te verwijzen naar stuk 7, zijnde het syntheseverslag van de mentor PAV van 10 december 2018. Er is dus wel een syntheseverslag voor de lessen PAV, de grief van verzoeker strookt niet met het dossier. Verwerende partij verduidelijkt nog dat het syntheseverslag een samenvatting is van de onderliggende lesbeoordelingsformulieren zoals die werden opgesteld door de mentoren. Volgens haar vormt het ontbreken van een samenvattend document (*in casu* een syntheseverslag) bovendien geen substantiële schending die tot gevolg moet hebben dat de enige vaststelling kan zijn dat de score onrechtmatig vastgesteld werd wanneer uit het dossier, en meer bepaald uit veelvuldig opgestelde lesbeoordelingsformulieren, duidelijk blijkt welke werkpunten een student heeft. Verwerende partij benadrukt dat de eindbeoordeling nog steeds is gestoeld op het stagedossier en ze is duidelijk in lijn met de eerder gemaakte opmerkingen.

Waar verzoeker stelt dat de ECTS-fiche niet gerespecteerd werd, verwijst verwerende partij naar haar argumentatie bij het eerste middel hieromtrent.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker hierop niet in.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat verzoeker de beoordeling aanvecht aangezien, anders dan de “stagewijzer” voorschrijft, geen syntheseverslag vorhanden is van de mentor voor het vak ‘PAV’.

Wat dit betreft, moet de Raad evenwel wijzen op stuk 7 van verwerende partij. Het betreft het syntheseverslag van de heer [S.H.] voor de stage van verzoeker voor het vak ‘PAV’. Het document dateert van 10 december 2018.

De Raad acht het middel dat verband houdt met het niet-naleven van de stagewijzer bij gebrek aan syntheseverslag van één van de mentoren dan ook ongegrond.

Ten overvloede wijst de Raad er ook op dat het document een synthese vormt van de talrijke lesverslagen, waarin de tekortkomingen van verzoeker voldoende uitvoerig en consistent zijn toegelicht. Verzoeker kan dan ook moeilijk beweren dat – zelfs zo het syntheseverslag zou ontbreken – het voor hem niet duidelijk is welke punten tot de eindebeoordeling hebben geleid.

Vervolgens herinnert de Raad aan wat hij hierboven reeds heeft overwogen met betrekking tot de grief van verzoeker dat hij slechts beoordeeld is op basis van één van de twee competenties van het criterium “De leraar als opvoeder”. Het brengt de Raad ertoe het middelonderdeel als onontvankelijk te kwalificeren.

Het middel is niet gegrond.

C. in ondergeschikte orde

Standpunt van partijen

Verzoeker vraagt in ondergeschikte orde om hem toe te laten enkele weken stage te lopen tijdens het resterende academiejaar of tijdens de tweede zit periode teneinde mogelijke twijfels over welbepaalde competenties weg te werken. Zo kan verzoeker de ernstige schade van het verlies van een schooljaar voorkomen. Hij verwijst hiervoor naar rechtspraak van de Raad.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat zij niet inziet hoe verzoeker, die in het tweede semester nog 31 studiepunten moet opnemen (waaronder nog twee stages en een afstudeeronderzoek), realistisch gezien nog enkele weken stage kan lopen, zonder zijn slaagkansen voor de andere opleidingsonderdelen daarvoor te ondergraven. Verwerende partij wijst erop dat de aangehaalde rechtspraak bovendien is verbonden aan een aantal casussen waarin de hogeronderwijsinstelling toegaf dat er sprake was van een onzorgvuldig tot stand

gekomen stagebeoordeling (en meer bepaald gebrekkige begeleiding). *In casu* is daar helemaal geen sprake van.

Verwerende partij merkt nog op dat er voor de lerarenopleiding wordt aanvaard dat een tweede examenkans in de tweede zittijd niet realistisch is gezien de organisatie van het (secundair) onderwijs in Vlaanderen en al zeker wanneer de student tekortkomingen vertoont die enkel in de klassikale context getoetst kunnen worden, zoals hier het geval is. Zij benadrukt dat verzoeker mogelijk in januari van het volgende academiejaar kan afstuderen indien dit tekort zijn enige tekort blijft in het huidige academiejaar. Volgens haar kan de Raad ook niet aan de onderwijsinstelling opleggen om, in afwijking van de ECTS-fiche, een tweede examenkans mogelijk te maken.

Verzoeker gaat hierop niet in in zijn *wederantwoordnota*.

Beoordeling

De Raad is van oordeel dat het hem niet toekomt een tweede examenkans op te leggen in een situatie waarin de ECTS-fiche hierin niet voorziet.

De Raad ziet ook geen mogelijkheid om de opleiding op te leggen verzoeker toe te laten de stage opnieuw te doen tijdens het lopende academiejaar, waarbij deze nieuwe stageperiode niet als tweede examenkans zou worden aangemerkt. De Raad heeft hierboven immers vastgesteld dat de beoordeling van de eerste examenkans, betwist voor de Raad, kan standhouden.

De Raad wijst verzoeker op de mogelijkheid om de stage in het eerste semester van het komende academiejaar 2019-2020 af te leggen, wat hem toelaat – bij een succesvolle voltooiing van de stage – onmiddellijk na het eerste semester van het academiejaar 2019-2020 af te studeren.

Daarenboven zou de Raad het ook niet wenselijk achten de kansen van verzoeker te hypothekeren om de overige nog resterende opleidingsonderdelen, die hij tijdens het lopende semester (tweede semester van het academiejaar 2018-2019) opneemt, met succes te voltooien door een bijkomende stageperiode (in de nog voorziene lesweken in de potentiële stagescholen).

De Raad kan, omwille van het voorgaande, niet ingaan op het verzoek.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 9 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 29 maart 2019

Arrest nr. 4.895 van 25 april 2019 in de zaak 2019/073

In zake: Silvy VAN HOUTUM
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Keizer Karelstraat 21 B

Tegen: ARTEVELDEHOGESCHOOL
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Hoogpoort 15

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 2 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 30 januari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Kwaliteitszorg” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 maart 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

De heer Luc Faes en mevrouw Ruth Sederel, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de Mondzorg’.

Voor het opleidingsonderdeel “Kwaliteitszorg” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 8 op 20.

Verzoekende partij stelde op datum van 5 en 7 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 18 februari 2019 werd het intern beroep ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat verzoekster opmerkingen formuleert over zowel het werkstuk als het schriftelijk examen. Daarnaast heeft ze ook opmerkingen over de gegeven feedback. De interne beroepsinstantie neemt de bijkomende toelichting van de opleiding alsook het schriftelijk examen met verbetersleutel mee in overweging.

De interne beroepsinstantie stipt aan dat zij, voor zover het verzoek handelt over een gebrekkige feedback gegeven na het examen, niet inziet dat dit een voldoende voorwaarde zou zijn om een negatief behaalde resultaat om te zetten naar een beter.

Wat het schriftelijk examen betreft, merkt de interne beroepsinstantie op dat het verzoek erop neerkomt dat de gegeven feedback ontkend of niet begrepen wordt. Volgens haar legt de opleiding heel nauwkeurig uit waar het tekort zich situeert. Voor zover als nodig maakt de interne beroepsinstantie zich deze eigen.

Wat ten slotte het mondeling examen betreft, stelt de interne beroepsinstantie dat de kritiek van de studente vooral gebaseerd is op de manier waarop volgens haar de feedback gegeven werd. Zoals reeds aangehaald kan dit onmogelijk tot gevolg hebben dat een negatief resultaat wordt omgezet in een positief. Wanneer de interne beroepsinstantie het examenblad van de studente naast de verbetersleutel legt, begrijpt ze bovendien dat de studente niet de verwachte antwoorden gaf.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 25 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 2 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 30 januari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 8 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Kwaliteitszorg” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 131 van het studiecontract 2018-2019 van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroeft op de schending van haar rechten van verdediging alsook op de schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stipt vooreerst aan dat ze intern beroep had aangetekend op 5 februari 2019 per aangetekend schrijven en via e-mail. Volgens haar werd het elektronisch schrijven bevestigd, maar werd het indienen van het beroep via de post ontkend. Bovendien werd er gesuggereerd dat het document geen originele handtekening zou bevatten. Daarom heeft verzoekster, binnen de vooropgestelde termijn, op 7 februari 2019 een tweede beroep ingesteld per aangetekend schrijven en per e-mail. Hierop kwam evenwel geen reactie. De bijkomende argumenten die hierin geformuleerd werden ten gevolge van het tweede feedbackgesprek dat op 6 februari 2019 heeft plaatsgevonden, werden genegeerd door de interne beroepsinstantie.

Vervolgens stelt verzoekster dat zij met de opmerking "*Bovenstaande is van op een laptop afgelezen, de taken waren niet aanwezig en het deelpunt van deze taak is niet aan mij meegedeeld.*" in haar intern beroepsschrift de context wou verduidelijken waarin het eerste feedbackgesprek plaatsvond.

Wat het werkstuk betreft, stipt verzoekster aan dat er in de taak slechts naar één cursus en naar de schrijfstijl APA wordt gerefereerd. Ze benadrukt dat ze de instructies om te refereren correct heeft gevolgd. Verzoekster merkt ook op dat ze geen precieze voorgekauwde instructie wenst. Volgens haar doen er zich geen problemen voor bij andere opleidingsonderdelen van deze periode die ook op een autonoom complex niveau worden gegeven. Verzoekster vraagt wel transparantie in wat er van haar als student kan worden verwacht. Volgens haar is de schriftelijke taak voor interpretatie vatbaar door de summiere opdrachtomschrijving én de tegenstrijdige mondelinge instructie. Op deze manier kan een score worden bepaald volgens de persoonlijke, subjectieve, voorkeuren en niet-meegedeelde verwachtingen. Verzoekster stelt nog vast dat in de bijlagen bij de interne beroepsbeslissing een tabel werd toegevoegd met de verhouding van de puntenverdeling van de schriftelijke taak. Ze wijst erop dat dit niet aan haar was meegedeeld, ook niet bij omschrijving. Volgens haar had men deze moeten meedelen bij de start van de opdracht om transparant te kunnen zijn naar de studenten toe en om objectief te kunnen quoteren.

Wat daarnaast het schriftelijk examen betreft, stipt verzoekster vooreerst aan dat er bij het eerste, noch bij het tweede feedbackmoment correcte antwoorden zijn gegeven of een verbetersleutel is getoond. Uit de weigering van het communiceren van correcte gegevens vóór

het instellen van het beroep, moet volgens verzoekster worden afgeleid dat de verbetersleutel niet bestond in de periode waarin zij erom vroeg.

Verzoekster gaat vervolgens concreet in op de vijf vragen van het examen. Bij de eerste vraag stelt verzoekster dat het eerste deel van haar antwoord letterlijk in het handboek beschreven staat. Hierdoor verklaart ze in haar antwoord eerst waarom men zal observeren en wat men zal observeren in een bepaalde situatie (namelijk: belangen, gezichtsvelden, motivaties en het huidige kwaliteitszorgsysteem). Daarna linkt ze deze aan de gegeven casus. Verzoekster erkent dat de manier waarop men zal gaan observeren in de vorm van vier brillen kan. Verzoekster merkt op dat haar wordt verweten dat er niet op ‘autonom complex niveau’ wordt gewerkt, maar dat wanneer ze een antwoord formuleert op ‘uitdiepend niveau’ (wat in het laatste jaar van een bacheloropleiding wordt verwacht) er punten worden afgetrokken. Volgens haar had haar antwoord correct moeten worden bevonden.

Ook bij de tweede vraag stelt verzoekster dat haar antwoord terug te vinden is in het handboek. Ze stelt niet dat ‘te weinig budget voor bijscholing’ een fout kost is en ze verduidelijkt dat haar antwoord in vier delen is opgesplitst, die in de vraagstelling terugkomen. Verzoekster wijst erop dat ze in haar antwoorden soms met synoniemen werkt omdat ze liever het inzicht in de materie de baas is in plaats van de letterlijke verwoording te memoriseren. Volgens haar wordt dit evenwel niet geapprecieerd door de docent. Ze vindt een quatering van 1,5 op 4 voor deze vraag dan ook bijzonder ontrecht.

Bij de derde vraag merkt verzoekster op dat een ‘eis’ synoniem is van een ‘conditie’ of ‘voorwaarde’. Zij is het niet eens met de docent waar hij stelt dat de basiscondities niet van toepassing zijn in de zorg. Kwaliteitseisen van zorg moeten immers sowieso voldoen aan de basis. Goede coördinatie, voldoende competentie van het personeel, coaching (m.a.w. ondersteuning) van het personeel en communicatie is nodig om kwaliteitsvolle zorg te kunnen bieden, zowel tussen personeel, als naar de patiënt en zijn omgeving toe, enz. Verzoekster stelt vast dat de oorzaak van de zogenaamde ‘verwarring’ volgens de docent opnieuw in de vraagstelling zit.

Wat de vierde vraag betreft, benadrukt verzoekster dat haar antwoord heel duidelijk is, wat ook correct wordt beoordeeld. Vervolgens formuleert verzoekster het antwoord op de ‘waarom’-vraag beknopt en correct. Daarna wordt er gevraagd om drie concrete adviezen te formuleren,

wat verzoekster eveneens goed heeft beantwoord. Volgens haar wordt er niet gevraagd om deze adviezen te funderen, noch om ze te verklaren. Wanneer de docent dit aspect had verwacht, had hij dit bij de vraag moeten formuleren.

De vijfde vraag bestond uit een reeks van meerkeuzevragen met een, volgens verzoekster, eigenaardige en discutabele puntenverdeling. Verzoekster stelt ook vast dat de interne beroepsinstantie spreekt van een mondeling examen. Volgens haar geeft dit weer dat er niet grondig is ingegaan op de twee door haar ingediende beroepen aangezien er geen mondeling examen is geweest.

Verzoekster stelt ten slotte dat de originele ECTS-fiche van 19 juni 2018 in de loop van het academiejaar is aangepast, meer bepaald op 11 februari 2019. Dit gebeurde zonder toestemming van de studenten en zonder mededeling hiervan. Verzoekster merkt op dat wanneer andere ECTS-fiches werden veranderd, de studenten die voor akkoord moesten ondertekenen. Verzoekster stelt vast dat op de afdruk van 24 september 2018 het opleidingsonderdeel een beschreven studieomvang had van 4 en een gewicht van 3. Volgens haar zouden de studieomvang en het gewicht gelijk moeten zijn aan elkaar. Op de ECTS-fiche die de interne beroepsinstantie heeft toegevoegd, staat echter een studieomvang van 4 en een gewicht van 4. Daarnaast komt volgens verzoekster de totale studietijd van 110 uren niet overeen met de eerste ECTS-fiche. Ze wijst erop dat één studiepunt ongeveer 25 à 30 uren studietijd is, zodat als totale studietijd 120 of 90 uren zou moeten vermeld zijn (4 x 30 uren of 3 x 30 uren). Verzoekster stipt nog aan dat het opleidingsonderdeel “Kwaliteitszorg” uit dezelfde opleiding in Leuven 3 studiepunten telt.

In haar *antwoordnota* verduidelijkt verwerende partij vooreerst dat verzoekster twee keer intern beroep heeft ingesteld: de eerste keer op 5 februari 2019 en de tweede keer op 7 februari 2019. In haar schrijven van 7 februari 2019 vangt verzoekster aan met de stelling dat ze beroep kan instellen op ‘de publicatie datum + 8 kalenderdagen’. Verwerende partij benadrukt dat de Codex Hoger Onderwijs voorziet dat een beroep moet worden ingesteld binnen een vervaltermijn van 7 kalenderdagen, na de publicatie van de beslissing. Hetzelfde staat zo geformuleerd in artikel 129 van het studiecontract 2018-2019, zodat hierover geen onduidelijkheid kan bestaan. Volgens verwerende partij heeft de interne beroepsinstantie terecht geoordeeld dat het beroep van 5 februari 2019 tijdig en in die zin ontvankelijk was.

Waar verzoekster vervolgens aanhaalt dat zij met een specifieke opmerking in haar intern beroepsschrift de context waarin het eerste feedbackgesprek plaatsvond wou verduidelijken, stelt verwerende partij het verzoek voor de Raad op dit punt niet te begrijpen.

Wat het werkstuk betreft, verduidelijkt verwerende partij vooreerst wat onder correct refereren volgens de APA-norm moet worden begrepen. Volgens verwerende partij plukt verzoekster daarna telkens enkele zinnen uit de interne beroepsbeslissing, waarbij ze de antwoorden van de opleiding hekelt. Verwerende partij wijst erop dat deze manier van werken weinig bijdraagt tot de discussie. Als een vraagstelling voor een taak niet duidelijk is, dan had verzoekster hieromtrent lopende de taak een vraag kunnen stellen. Of de puntenverdeling wel of niet op de taak stond aangeduid, doet niet ter zake. Verwerende partij benadrukt dat van belang is of een taak correct verbeterd werd, waaromtrent verzoekster geen opmerkingen maakt.

Wat het schriftelijk examen betreft, stelt verwerende partij vast dat verzoekster vermeldt dat zij geen verbetersleutel heeft gezien op het feedbackgesprek. Ze verduidelijkt dat op het feedbackgesprek in principe niet de verbetersleutel wordt besproken, maar wel de wijze waarop de student op het examen heeft geantwoord en al dan niet voldeed aan de vereisten. Verwerende partij benadrukt ook dat feedback logischerwijze altijd na het examen plaatsvindt, zodat niet kan worden ingezien hoe andere feedback invloed zou kunnen hebben op de gegeven quatering. Van belang is dat het examen correct werd verbeterd. Volgens verwerende partij kan aan de hand van vragen en (verwachte) antwoorden vrij eenvoudig worden nagegaan of de toegekende punten correct zijn en hoe de verdeling van de punten op de verschillende vragen en antwoorden tot een totaalscore geleid hebben. Verwerende partij stelt dat verzoekster er, behalve de bewering dat de verbetersleutel er niet was tijdens het feedbackgesprek, niet in slaagt om de geloofwaardigheid en de competentie van de betrokken docent in vraag te stellen.

Waar verzoekster concreet ingaat op de vijf vragen van het examen, stelt verwerende partij, wat de eerste vraag betreft, vast dat verzoekster impliciet toegeeft dat ze in haar antwoord ingaat op aspecten “voor men aan observatie kan beginnen”, waarmee verzoekster volgens haar aantoon dat ze verdiepend inzicht heeft. Verwerende partij is niet akkoord met dit argument. Ze benadrukt dat de vereiste om de verschillende perspectieven (brillen) te gebruiken bij het observeren van kwaliteit expliciet benoemd is in de checklist die begin december als bijkomend hulpmiddel aan de studenten is bezorgd. Volgens haar moet – op leerdoelniveau – een student

in staat zijn om deze aspecten spontaan te gebruiken. Zelfs wanneer in de checklist (en ook in de lessen) explicet deze componenten worden benoemd, blijkt verzoekster hiertoe niet in staat.

Bij de tweede vraag is verwerende partij van oordeel dat de kwaliteit van het antwoord van verzoekster onvoldoende is. Ze wijst erop dat ook het correct gebruiken van de terminologie hierbij hoort. Volgens haar moeten ook de verschillende elementen die in de verbetersleutel zijn aangegeven in het antwoord aanwezig zijn. Verwerende partij merkt ook op dat de argumentatie van verzoekster vol ernstige taalfouten staat.

Bij de derde vraag benadrukt verwerende partij dat afspraken over de betekenis van termen in kwaliteitszorg heel belangrijk zijn, net zoals in andere disciplines. Het is noodzakelijk dat afstuderende professionals correct een begrippenkader gebruiken en ook begrippen correct interpreteren. Ze merkt op dat kwaliteitseisen van zorg iets anders is dan basiscondities voor kwaliteitszorg. Het is ook niet omdat in beide termen de woorden ‘kwaliteit’ en ‘zorg’ voorkomen dat ze hetzelfde betekenen. Ook dit aspect is opgenomen in de checklist van te kennen materie.

Wat de vierde vraag betreft, stelt verwerende partij dat verzoekster voor deze vraag een score van 3 op 4 heeft behaald. Ze merkt op dat er niet werd gevraagd om adviezen verder te verduidelijken of te verklaren, maar ze moeten wel correct zijn, gebaseerd op wat hierover in het handboek staat en wat hierover in de les is meegedeeld. Als een advies niet specifiek van toepassing is op het gevraagde, moet het volgens haar als incorrect worden beschouwd, ook als het op zich wel zinvol is.

Verwerende partij wijst er ten slotte op dat de puntenverdeling voor de meerkeuzevragen op het examen werd aangegeven. Volgens haar is het niet aan verzoekster om het wel of niet eens te zijn met de puntenverdeling. Dit behoort tot de autonomie van de docent. Verwerende partij merkt op dat de Raad voor schriftelijke examens uitgaat van een ruime autonomie van de docent bij het opstellen van het examen, de vraagstelling, het relatieve gewicht van de vragen en de wijze waarop de vragen beantwoord moeten worden. Het is aan de student om hiervan het tegenbewijs te leveren, waarin verzoekster evenwel niet slaagt. Volgens verwerende partij is het beroep erg gefragmenteerd uitgewerkt en gaat het meestal enkel over bepaalde interpretaties van fouten en het persoonlijke oordeel, waarbij ze zichzelf telkens een hogere score wil toekennen. Dit is echter geen bewijs in de zin van de vaste rechtspraak van de Raad.

In haar *wederantwoordnota* stelt verzoekster vooreerst dat het gissen is naar de intenties betreffende de foute communicatie tijdens het verloop en behandeling van het beroep.

Vervolgens merkt verzoekster op dat in het APA-document beschreven staat hoe er gerefereerd moet worden wanneer men een cursus vermeldt in de literatuurlijst. Ze heeft deze instructie correct gevolgd in de taak. Verzoekster erkent het belang van een correcte verbetering van een taak of een examen, maar stelt dat als er niet geweten is wat er verwacht wordt of op welke manier het volbracht kan worden de verbetering nooit correct kan worden bevonden. Volgens verzoekster worden de correcties gefundeerd op persoonlijke meningen. Ze benadrukt dat de vraagstelling, de minuscule omschrijving en de verbeteringen ter discussie staan omdat ze niet eenduidig zijn. Verzoekster vergelijkt dit met de bachelorproef, waarbij een heldere, overzichtelijke gids ter beschikking is van de studenten. Dit is een transparante methode en de duidelijkheid die daaruit voortvloeit, is wenselijk bij elk onderdeel van een opleiding.

Waar verwerende partij de geformuleerde argumenten betitelt als een welles/nietes-spelletje dat weinig kan bijdragen tot de discussie, ontkent verwerende partij volgens verzoekster de gegronde inhoudelijkheid ervan. Ze vindt het aanhalen van taalfouten ook geen meerwaarde in de antwoordnota, zeker niet wanneer de studente de leerstoornis dyslexie heeft én de opleiding zelf taalfouten maakt bij het spellen van de naam van de student. Verzoekster merkt ook op dat de opleiding geen belang hecht aan enige vorm van discretie aan dit beroep. Medewerkers achten het nodig om haar in diskrediet te brengen door het bekend te maken bij medestudenten.

Verzoekster stelt ten slotte vast dat verwerende partij in alle talen zwijgt over de veranderingen in de ECTS-fiche.

Beoordeling

De Raad benadrukt dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In voorliggende zaak wordt de beoordeling van het opleidingsonderdeel “Kwaliteitszorg” in vraag gesteld. Uit het verzoekschrift leidt de Raad af dat verzoekster in eerste instantie de schending inroept van het redelijkheidsbeginsel in samenlezing met het motiveringsbeginsel. Verzoekster behaalt op het kwestieuze opleidingsonderdeel een cijfer van 8/20. Verzoekster formuleert ook een aantal grieven wat de rechten van verdediging betreft in het kader van de inzage en het intern beroep.

Met verzoekster stelt de Raad vooreerst vast dat – in tegenstelling tot wat verkeerdelyk vermeld staat in de interne beroepsbeslissing – het opleidingsonderdeel geen mondeling examen omvat als evaluatieform (zie stuk 11 van verzoekende partij). Er wordt wel een werkstuk en een schriftelijk examen voorzien. De interne beroepsbeslissing is op dat vlak onzorgvuldig opgesteld. Verzoekster werd uitsluitend geëvalueerd op een werkstuk en een schriftelijk examen.

Verzoekster formuleert vooreerst een aantal grieven die de feedback na het examen en de opvolging in het kader van de interne beroepsprocedure betreffen. Zij stelt ook dat zij op bepaalde vragen die ze heeft gesteld geen afdoende antwoorden heeft gekregen. Verzoekster duidt verder ook op bijkomende argumenten die zij heeft geformuleerd naar aanleiding van de ontvangen feedback op 6 februari 2019: de taken werden niet overlopen en de deelpunten werden niet meegedeeld.

Het eerste gedeelte van dit middel betreft de rechten van verdediging van verzoekster om een gedegen interne beroepsprocedure te kunnen voeren. Opdat de rechten van verdediging zouden zijn gerespecteerd is het vereist dat een student inzage heeft kunnen nemen in alle relevante stukken zodat hij een goed onderbouwd standpunt kan innemen.

In casu slaagt verzoekster er echter niet in om aan te duiden welke ontbrekende stukken of welke onbeantwoorde vragen haar hebben verhinderd om haar grieven te formuleren. Met verwerende partij stelt de Raad vast dat het eerder het gegeven betreft dat verzoekster de uitleg van de docent niet wil begrijpen. Verzoekster heeft bovendien intussen – in het kader van het extern beroep – alle stukken kunnen inkijken en zij heeft het debat hierover op tegenspraak kunnen voeren. Zij brengt ook geen inhoudelijke argumenten aan die betrekking hebben op de zogenaamde ontbrekende informatie, zoals de verhouding van de punten van het werkstuk en de verbetersleutel van het schriftelijk examen (zie stukken 7 en 9 van verwerende partij).

De Raad is van oordeel dat een student niet verstoken mag blijven van essentiële informatie om zijn examen of een werkstuk op een gedegen manier te kunnen afleggen/maken. Verzoekster geeft aan dat zij nooit op de hoogte is gebracht van de indeling en puntenverdeling van het werkstuk. De Raad stelt vast dat bij de interne beroepsbeslissing een tabel werd gevoegd met de verhouding van de puntenverdeling van de schriftelijke taak (zie stukken 9 en 13 van verwerende partij). Verzoekster wijst erop dat dit voorafgaandelijk niet aan haar was meegedeeld, ook niet bij de omschrijving. Volgens haar had men deze moeten meedelen bij de start van de opdracht om transparant te kunnen zijn naar de studenten toe en om objectief te kunnen quoteren. De Raad moet echter concluderen dat verzoekster op geen enkele wijze aangeeft hoe deze later meegedeelde concrete puntenverdeling op het werkstuk impact heeft gehad op de door haar geleverde prestaties en het door haar behaalde resultaat. Verder formuleert zij geen enkele inhoudelijke opmerking wat de verbetering van haar taak betreft.

Verzoekster stelt ook niet op de hoogte te zijn geweest van de puntenverdeling van het schriftelijk examen. Uit het dossier blijkt dat de puntenverdeling is voorzien op de examenkopij die verzoekster heeft ingevuld (zie stuk 8 van verwerende partij) en dat tijdens de inzage de puntenverdeling met verzoekster is overlopen. De interne beroepsinstantie heeft de toelichting van de docent samen met de verbetersleutel in rekening genomen (zie stukken 7 en 13 van verwerende partij). Verzoekster stelt de antwoorden van de docent in vraag en is van mening dat de verbetersleutel slechts nadien werd opgesteld. De Raad moet echter vaststellen dat verzoekster deze laatste bewering niet verder concreet onderbouwd heeft. Op de grieven betreffende de inhoudelijke antwoorden van de docent wordt hierna verder ingegaan.

Het meedelen van verkeerde informatie op de ECTS-fiche bij aanvang van het academiejaar en het nadien aanpassen ervan betreft informatie over gewicht van het opleidingsonderdeel (met een studieomvang van vier studiepunten) dat werd aangepast naar ‘4,00’. De Raad moet in dat verband vaststellen dat verzoekster op geen enkele wijze aangeeft hoe deze later aangepaste informatie haar heeft benadeeld en in welke mate dit impact heeft gehad op de door haar geleverde prestaties en het door haar behaalde resultaat. Het blijkt ook niet uit het dossier dat deze aanpassing effectief is gebeurd zonder dat de studenten hierover zouden zijn geïnformeerd (bv. via de werking van de studentenraad). Het is aan elke onderwijsinstelling en *in casu* de verwerende partij om autonoom per opleidingsonderdeel de studieomvang uitgedrukt in studiepunten en het gewicht van het opleidingsonderdeel te bepalen. Het is ook logisch dat de

studieomvang en het gewicht van het opleidingsonderdeel overeenkomt, gezien de omvang uitgedrukt wordt in studiepunten, wat verwerende partij nadien in de ECTS-fiche heeft rechtgetrokken. Verzoekster geeft niet concreet aan wat haar persoonlijk belang is (de impact op haar geleverde prestaties) bij dit middelonderdeel. Haar argument overtuigt de Raad dan ook niet.

Verzoekster formuleert verder een aantal concrete grieven inzake de inhoud van het schriftelijk examen. Meer concreet gaat het over vijf vragen waar zij stelt dat zij wel degelijk het correcte antwoord heeft geformuleerd.

De Raad wijst vooreest op zijn vaste rechtspraak in dit verband. De docent heeft een ruime autonomie bij het opstellen van een examen. Bij de beoordeling en de toekenning van de punten is er ruimte voor een persoonlijke appreciatie, gelet op de deskundigheid van de evaluator. Het is aan de student om het tegenbewijs te leveren aan de hand van concreet onderbouwde argumenten en elementen. De Raad komt enkel tussen als een evaluatie niet is gebeurd volgens de voorgeschreven criteria vb. voorgeschreven doelstellingen en evaluatievormen of wanneer de beslissing als kennelijk onredelijk moet worden beschouwd. Bij deze toetsing kan de Raad zich niet in de plaats stellen van de docent wat de beoordeling van de inhoudelijke waarde van het afgelegde examen betreft. De Raad kan het afgelegde examen dus niet inhoudelijk opnieuw beoordelen. Aan de docent kleeft bovendien een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit. Het is binnen deze contouren dat de Raad de grieven van verzoekster hierna onderzoekt en toetst.

De Raad overloopt en onderzoekt hierna – binnen de hoger aangegeven appreciatiecontext – de concrete grieven die verzoekster ten aanzien van deze vijf vragen formuleert.

Bij de eerste vraag stelt verzoekster *in fine* dat zij het antwoord uit het handboek heeft geformuleerd en dat zij dit vervolgens heeft gelinkt aan de casus. Ze wordt haar inziens gestraft omdat ze op ‘uitdiepend niveau’ (wat in het laatste jaar van een bacheloropleiding wordt verwacht) heeft geantwoord. Haar antwoord is volgens haar correct. Verwerende partij stelt hiertegenover dat verzoekster niet in staat bleek om de verschillende perspectieven (brillen) te gebruiken bij het observeren van kwaliteit en dat dit in de checklist die begin december als bijkomend hulpmiddel aan de studenten is bezorgd werd uitgelegd. Volgens haar moet – op leerdoelniveau – een student in staat zijn om deze aspecten spontaan te gebruiken, wat

verzoekster niet heeft aangetoond. Verzoekster ontkennt dit ook niet en zij overtuigt de Raad niet dat de zienswijze van de docent niet correct is.

Bij de tweede vraag is verwerende partij van oordeel dat de kwaliteit van het antwoord van verzoekster onvoldoende is. Ze wijst erop dat ook het correct gebruiken van de terminologie hierbij hoort. Volgens haar moeten ook de verschillende elementen die in de verbetersleutel zijn aangegeven in het antwoord aanwezig zijn. Verzoekster stelt dat zij bewust werkt met synoniemen en dat de indeling van haar antwoord goed gestructureerd was, maar het antwoord wordt niet geapprecieerd door de docent. Verzoekster overtuigt de Raad niet dat de zienswijze van de docent niet correct is. Verwerende partij merkt ook op dat de argumentatie van verzoekster vol ernstige taalfouten staat. Verzoekster geeft ook niet aan in hoeverre op onvoldoende wijze concreet is rekening gehouden met haar functiebeperking (dyslexie) bij de toekenning van de punten.

Bij de derde vraag benadrukt verwerende partij dat het maken van afspraken over de betekenis van termen in kwaliteitszorg heel belangrijk is, net zoals in andere disciplines. Het is noodzakelijk dat afstuderende professionals correct een begrippenkader gebruiken en die begrippen ook correct interpreteren. Ze merkt op dat kwaliteitseisen van zorg iets anders is dan basiscondities voor kwaliteitszorg. Het is niet omdat in beide termen de woorden ‘kwaliteit’ en ‘zorg’ voorkomen dat ze hetzelfde betekenen. Ook dit aspect is opgenomen in de checklist van te kennen materie. Verzoekster wijst op de verwarringe vraagstelling en stelt niet akkoord te zijn met de zienswijze van de docent. Volgens verzoekster stelt de docent dat de basiscondities niet van toepassing zijn in de zorg. Zij kan hiermee niet akkoord gaan: kwaliteitseisen van zorg moeten sowieso voldoen aan de basis. Verzoekster overtuigt de Raad echter niet dat de zienswijze van de docent niet correct is.

Wat de vierde vraag betreft, stelt de Raad vast dat verzoekster voor deze vraag een score van 3 op 4 heeft behaald. Volgens verzoekster werd niet gevraagd om de adviezen te funderen, noch om ze te verklaren. Verwerende partij stipt aan dat verzoekster niet het maximum van de punten heeft gekregen omdat een van haar adviezen niet specifiek van toepassing is op het gevraagde. Verzoekster overtuigt de Raad niet dat de evaluatie van de docent niet correct is.

De vijfde vraag bestond uit een reeks meerkeuzevragen. Verzoekster stelt dat de puntenverdeling eigenaardig en discutabel is. Verzoekster geeft verder geen concrete

overtuigende duiding bij deze grief. De Raad stelt vast dat verwerende partij op voldoende wijze aangeeft waarom de door verzoekster gegeven antwoorden niet correct zijn. Verwerende partij duidt ook waar in de leerstof bepaalde informatie is terug te vinden. De argumentatie van verzoeker overtuigt de Raad niet dat de vraagstelling niet aan de nodige kwaliteitseisen voldoet en dat de zienswijze van de docent – van wie kan worden vermoed ter zake deskundig te zijn – niet correct of onredelijk zou zijn.

De Raad – die enkel een marginale toetsing kan doen – concludeert dat verzoekster voor de vijf betwiste vragen niet op een overtuigende wijze kan aanbrengen dat het examen door de docent niet correct is opgesteld en verbeterd. De Raad begrijpt de teleurstelling wanneer men niet geslaagd wordt verklaard voor een examen waarbij men een goed aanvoelen had. Het aanvoelen van verzoekster dat haar zienswijze en niet deze van de docent de correcte is, volstaat echter niet. Het is niet aan de Raad noch aan verzoekster om haar appreciatie over de inhoud van het examen in de plaats te stellen van die van de docent, die vermoed wordt ter zake deskundig te zijn. De evaluatie van het examen is ook correct conform de evaluatievorm opgenomen in de ECTS-fiche (zie stuk 11 van verzoekende partij). De Raad is ook van oordeel dat de motivering van de docent en de interne beroepsinstantie per vraag afdoende concreet en gedetailleerd onderbouwd werd. De motivering is duidelijk en niet tegenstrijdig en laat verzoekster bovendien toe om inzicht te krijgen in de zienswijze van de docent.

Een laatste middelonderdeel van verzoekster betreft tot slot het volgen van de instructies van APA wat het redigeren van het werkstuk betreft. Verzoekster stelt dat zij wel degelijk de instructies inzake schrijfstijl heeft gevolgd. Zij stelt ook dat er sprake is van een summiere opdrachtomschrijving én een tegenstrijdige mondelinge instructie, wat ruimte laat voor willekeur waardoor zij een subjectieve beoordeling heeft gekregen. De Raad kan verzoekster in deze evenmin volgen. Elk opleidingsonderdeel moet op zijn eigen merites en binnen het geëigende evaluatiekader worden beoordeeld. Verzoekster brengt geen enkel overtuigend element of bewijs aan van haar bewering dat de gegeven instructies van de docent niet correct of tegenstrijdig waren en dat zij subjectief is geëvalueerd. In het licht van het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit van een docent moet een student bewijskrachtige elementen aanbrengen om dit vermoeden te ontkrachten en volstaan loutere, niet onderbouwde beweringen niet.

Het beroep is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 25 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.892 van 23 april 2019 in de zaak 2019/074

In zake: Virginie VAN HECK
Woonplaats kiezend te 9140 Temse
Hogenakkerstraat 14

Tegen: UNIVERSITEIT GENT
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Sint-Pietersnieuwstraat 25

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 8 februari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Masterproef III: geïntegreerd klinisch probleem oplossen” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 maart 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Sabien Lust, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Master of Medicine in de geneeskunde’.

Voor het opleidingsonderdeel “Masterproef III: geïntegreerd klinisch probleem oplossen” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9 op 20.

Verzoekende partij stelde op datum van 14 februari 2019, en aangevuld op 20 februari 2019, een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 25 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de studente enkel de integratiecluster betwist en meer bepaald de cluster communicatie en de cluster farmacotherapie. Volgens haar is de eindscoreberekening van de studente correct conform de vastgestelde berekeningswijze tot stand gekomen.

Wat het onderdeel ‘communicatie’ betreft, stelt de interne beroepsinstantie vooreerst vast dat de studente de feedback na het examen betwist. Ze wijst erop dat ze enkel bevoegd is om te oordelen over het examencijfer en niet over de (manier van) feedback na het examen. Het is bovendien vaste rechtspraak van de Raad dat de manier waarop feedback wordt gegeven geen afbreuk doet aan de geleverde prestatie van de student op het examen zelf.

De interne beroepsinstantie verduidelijkt vervolgens dat ze inzage heeft gekregen in de brochure GKE, de studiefiche, het scoreformulier van de studente met betrekking tot het onderdeel communicatie en de motivering van de examinator. Waar de studente aanhaalt dat er slechts één examinator aanwezig was en dat er geen cameraopname is gemaakt, merkt de interne beroepsinstantie op dat er geen verplichting is om twee evaluatoren bij een mondeling examen te zetten en dat het evenmin verplicht is om een cameraopname te maken van mondelinge examens. Volgens de interne beroepsinstantie is er bovendien sprake van een misverstand: elke student heeft maar één effectieve examinator gehad. Dit misverstand is ontstaan door het feit dat de eerste dag van de examens de nieuwe examinatoren wel mee gevuld hebben met een meer ervaren docent, maar zij hebben niet mee gequoteerd. Dit was bij de studente het geval voor de cluster consultvoering. De interne beroepsinstantie stipt ook aan dat de student haar argumenten met betrekking tot het (vermeend) gebrek aan een objectieve beoordeling ook niet verder onderbouwt met een concreet of feitelijk bewijs. Ze wijst erop dat de bewijslast bij de studente als verzoekende partij ligt.

Wat de duurtijd van het examen betreft, verwijst de interne beroepsinstantie naar de studiefiche, naar de brochure en naar een mededeling aan alle studenten. Ze merkt ook op dat de studente niet betwist dat ze niet vooraf op de hoogte zou zijn geweest van de tien minuten duurtijd, maar de studente merkt enkel op dat een goed communicatief consult naar haar mening een duurtijd van twintig minuten zou moeten hebben. Volgens de interne beroepsinstantie staat de studente deze bewering niet met concrete argumenten. De interne beroepsinstantie stelt ook vast dat de duurtijd van het betreffende deelexamen voor alle studenten dezelfde was, zodat alle studenten gelijkberechtig zijn geworden.

De interne beroepsinstantie merkt verder op dat zij – met betrekking tot de inhoudelijke argumenten van de studente – het mondeling examen moet construeren op basis van de formulieren en notities zoals opgemaakt tijdens het examen. Zij heeft de argumenten van de studente bijgevolg afgetoetst aan haar scoreformulier, waarop de examinator ook schriftelijke aantekeningen heeft gemaakt. Volgens de interne beroepsinstantie blijkt uit dit scoreformulier dat de studente, in tegenstelling tot haar persoonlijk aanvoelen, tijdens de voorziene tien minuten examentijd, te veel op de derde persoon, zijnde de vriend van de patiënt heeft gefocust. Op het scoreformulier geeft de examinator ook aan dat de studente pas na de voorziene tien minuten tot de essentie komt, waardoor ze onvoldoende heeft aangetoond zich op de beleving van de patiënt te kunnen focussen. De interne beroepsinstantie verwijst ook nog naar de toelichting die de examinator in het kader van de beroepsprocedure heeft gegeven. Zij acht deze motivering, samen met het scoreformulier zoals opgemaakt tijdens het examen, voldoende duidelijk en niet onredelijk om de deelscore van 8/20 te verantwoorden.

De interne beroepsinstantie benadrukt daarna nog dat elk opleidingsonderdeel, en bijgevolg ook elke cluster, specifieke eindcompetenties vraagt, zodat het gegeven dat de studente slaagde voor andere examens waarin communicatie werd afgenoemt en slaagt voor een deelcluster ('consultvoering met nadruk op integratie van klinische en communicatieve aspecten') die andere communicatieve aspecten beoordeelt, niet betekent dat ze automatisch moet slagen voor andere of alle clusters waarin communicatieve eindcompetenties aan bod komen, zeker nu blijkt dat de communicatie in diverse klinische settings en op diverse niveaus (beginnend, gevorderd) wordt getest.

Wat het onderdeel 'farmacotherapie' betreft, merkt de interne beroepsinstantie op dat de studente haar argument dat ze minder dan de voorziene 12 minuten voorbereidingstijd heeft

gekregen met geen enkel concreet bewijs ststaft. De voorbereidingstijd van het betreffende deelxamen was bovendien voor alle studenten dezelfde, zodat ze gelijkberechtigd zijn geworden. Dit wordt ook gemotiveerd door de verantwoordelijk lesgever.

De interne beroepsinstantie merkt vervolgens op dat zij – met betrekking tot de inhoudelijke argumenten van de studente – het examen moet reconstrueren op basis van de formulieren en notities zoals opgemaakt tijdens het examen. Zij verwijst naar de motivering van de verantwoordelijk lesgever. Ze stelt dat ze de argumenten van de studente heeft afgetoetst aan de evaluatieformulieren waarop de examinatoren ook schriftelijke aantekeningen hebben gemaakt. Uit de evaluatieformulieren blijkt volgens de interne beroepsinstantie dat de studente inderdaad een goed examen heeft afgelegd maar helaas de veto-score kreeg omdat ze de patiënt in een levensbedreigende situatie heeft gebracht met betrekking tot de keuze van geneesmiddelen. De interne beroepsinstantie acht de motivering van de lesgever niet onredelijk en treedt deze bij. Ze stelt vast dat de studente zich te laat gecorrigerd heeft, wat als een zware fout moet worden beschouwd in een opleiding tot arts. De studente betwist de sterke sturing van de lesgever om tot een correct antwoord te komen en meldt dat de examinatoren haar eerder van de wijs probeerden te brengen. Volgens de interne beroepsinstantie is dit, los van het feit dat dit aanvoelen niet door een concreet bewijs wordt onderbouwd, van ondergeschikt belang: van een studente in het derde deliberatiepakket van de masteropleiding wordt verwacht dat zij zonder enige bijsturing in deze of gene richting het correcte geneesmiddel voorschrijft zonder de patiënt in een levensbedreigende situatie te brengen. De vetoscore is dan ook niet onredelijk, noch kennelijk onredelijk, nu blijkt dat de studente haar patiënt in een levensbedreigende situatie had kunnen brengen.

Ten slotte beaamt de interne beroepsinstantie de mooie resultaten die de studente in haar intern beroepsschrift vermeldt, maar ze wijst erop dat dit niet impliceert dat de studente ook automatisch moet slagen voor dit opleidingsonderdeel. Ze is ook van mening dat het argument van de studente dat dit opleidingsonderdeel een belangrijke factor in de selecties voor de master-na-master in de specialistische geneeskunde is en dat ze door haar niet-slagen hoogstwaarschijnlijk niet zal worden gekozen, momenteel een hypothetisch argument is. Het is bovendien vreemd aan de vraag of de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel zijn bereikt, wat niet het geval blijkt te zijn.

De interne beroepsinstantie bevestigt de deelcijfers van 8/20 en 5/20, alsook het globale cijfer voor het opleidingsonderdeel (9/20).

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 28 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 4 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 8 februari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Masterproef III: geïntegreerd klinisch probleem oplossen” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 100, §6 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoeksters beroep wordt derhalve ambtshalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekster onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op de schending van het zorgvuldigheids- en het redelijkheidsbeginsel, in samenlezing met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij verduidelijkt vooreerst dat het opleidingsonderdeel “Masterproef III: geïntegreerd klinisch probleem oplossen” vier clusters omvat, waaronder de integratiecluster. Deze bestaat vervolgens uit drie onderdelen: ‘consultvoering’ (14/20), ‘communicatie’ (8/20) en ‘farmacotherapie’ (5/20). Wat het onderdeel ‘communicatie’ betreft, merkt verzoekster op dat de integratiecluster volgens de studiefiche uit drie stations van 12 of 24 minuten bestaat. Ze verwijst ook naar de brochure en naar een mededeling van 13 december 2018. Verzoekster stelt dat het onmogelijk is een consult van 24 minuten af te ronden op 10 minuten. Ze stelt vast dat de examinator aanstuwt dat ze pas na tien minuten tot de essentie van het consult kwam. Volgens verzoekster zei de examinator dat ze haar ging stoppen na tien minuten, maar niet dat het consult al moest worden afgerond na tien minuten. Ze had dus nog 14 minuten om erop in te gaan. Verzoekster verduidelijkt dat ze begonnen is met de exploratie van het verhaal. Daarna is ze overgestapt op de verwachtingen en gevoelens van de patiënt. Ze is hierbij ook tot de emotionele onderstroom van de patiënt gekomen, wat volgens de feedback het doel was van dit consult. Volgens verzoekster heeft ze ook heel wat vragen over de verwachtingen, coping en gevoelens van de vrouw geïncludeerd in haar consult. Verzoekster stuwt aan dat dit wordt aangetoond door het gestandaardiseerd scoreformulier. De arts van wie ze feedback kreeg, meldde bovendien dat het consult gesprekstechnisch zeer goed was. Verzoekster merkt op dat ze tot op heden geen kopie van dit feedbackformulier heeft ontvangen.

Daarnaast wijst verzoekster erop dat haar examen slechts met één examinator is afgenumen waardoor een objectieve beoordeling niet gegarandeerd kan worden. Eén examinator kan immers nooit in tien minuten alle vragen opschrijven die zij heeft gesteld en tegelijkertijd heel het consult volgen. Volgens verzoekster is het feedbackformulier van één examinator ook nooit een exacte weergave van haar consult. Zo waren bij haar enkel de vragen die volgens de examinator over de echtgenoot gingen genoteerd.

Verzoekster benadrukt dat het feedbackformulier op gestandaardiseerde wijze (scoreformulier) aantoont dat het gesprekstechnische aspect en de structuur van het consult goed waren en dat zij empathisch was. Los van de ingevulde score op het gestandaardiseerde scoreformulier wordt onderaan gemeld dat ze het gesprek blijkbaar gevoerd zou hebben over een niet-aanwezige persoon, waardoor zij een score van 8/20 heeft behaald. Volgens haar is deze score subjectief. Ze merkt ook op dat ze nog steeds niet over het examenformulier beschikt.

Inzake dit onderdeel wijst verzoekster er ten slotte op dat dit de titel ‘Consultvoering met nadruk op communicatieve aspecten’ heeft. Er is een ander deel binnen deze cluster met de titel ‘Consultvoering met nadruk op integratie van klinische en communicatieve aspecten’, waarop zij een score van 14/20 behaalde. Ze vindt het verrassend dat ze op het ene consult onvoldoende basiscompetenties heeft als arts op communicatief vlak, maar dat ze tien minuten eerder goede resultaten kreeg voor een deel dat ook scoort op communicatie met de patiënt. Ze behaalde bovendien goede resultaten op twee andere clusters van dit opleidingsonderdeel, waarin rekening wordt gehouden met haar communicatieve aspecten.

Wat het onderdeel ‘farmacotherapie’ betreft, stelt verzoekster dat ze onvoldoende voorbereidingstijd had voor haar examen. Dit moest tien minuten zijn, maar in werkelijkheid was het minder omdat men het openen van de deur, het melden aan de vorige student dat de tijd voorbij is, het wachten op de student die zijn documentatie bijeenzoekt (vermits het een openboekexamen is), het buiten gaan van de student, het binnengaan van de volgende student en het geven van de juiste documenten aan die student allemaal wordt meegerekend. Verzoekster merkt op dat in een dagdagelijkse praktijk, het opstellen van een beleid van een minder courante pathologie, zeker met comedicatie, langere tijd in beslag neemt. Ze wordt aldus afgerekend als toekomstig arts omdat ze niet voldoende snel een casus kan lezen en een formulier met voorschrijf kan invullen. Verzoekster merkt op dat er voor sommige van de ondervraagde ziektebeelden meer opzoekwerk nodig is dan voor andere.

Verzoekster verduidelijkt dat ze initieel de standaardtherapie heeft gegeven omdat ze te weinig opzoekingstijd had gehad voor de comedicatie van de patiënt. Vanaf het moment dat ze wist dat de comedicatie een QT-verlenging gaf, heeft ze zichzelf bijgestuurd. Zij weerlegt ten stelligste dat ze twee medicaties met een QT-verlenging heeft gecombineerd en zich ook niet heeft gecorrigeerd, noch getuigde van kennis omtrent de potentiële risico’s van de medicatie.

Volgens haar heeft ze tijdens het examen haar beleid veranderd, doch dit werd niet genoteerd op het feedbackformulier. Het feedbackformulier is dus zeker niet objectief en is een incorrecte weergave van haar consultatie. Verzoekster merkt op dat zij tijdens het examen niet gestuurd werd naar de oplossing. Ze benadrukt ten slotte dat ze alle bijvragen over QT-verlenging en over de pathologie correct heeft beantwoord. Volgens haar getuigt dit van inzicht in de medische situatie, wat prof. dr. [C.] in het begin van de feedback als voorwaarde stelde om te slagen.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat, wat het onderdeel ‘communicatie’ betreft, de brochure waarnaar verzoekster verwijst louter informatief is en niet opweegt tegen wat in de ECTS-fiche is bepaald. Daarin staat ondubbelzinnig en zonder verwijzing naar de genoemde brochure dat de integratiecluster bestaat uit ‘drie stations met een duur van 12 of 24 minuten’. De ECTS-fiche laat de exacte duur van elk station dus in het midden, met dien verstande dat het moet gaan om ofwel 12 minuten, ofwel 24 minuten.

Volgens verwerende partij werd tijdig aan de studenten meegedeeld dat voor twee stations 12 minuten waren voorzien en voor het station farmacotherapie 24 minuten. Verwerende partij stelt vast dat verzoekster niet betwist dat deze informatie gegeven werd. Volgens haar kan verzoekster alleszins niet ontkennen dat ze tijdig op de hoogte was gebracht van de concrete organisatie van het examen en dat deze organisatie, inclusief de timing, strookt met wat in de ECTS-fiche is voorzien. Verwerende partij stipt daarbij aan dat het feit dat deze korte tijdsSpanne niet voldoende is om een consult af te ronden geen bezwaar hoeft te zijn. Het maakt het examen evenmin onregelmatig.

Waar verzoekster vervolgens ook de vaststellingen van de examiner betwist en zij verwijst naar het feedbackformulier, merkt verwerende partij op dat uit het scoreformulier waarnaar verzoekster verwijst inderdaad blijkt dat verzoekster goed scoort op de drie door haar aangehaalde punten, maar ook dat ze slecht scoort op heel wat andere punten, met als grootste pijnpunt het item ‘focust op de beleving vd pt (*niet met de pt spreken over iemand anders*)’. Volgens verwerende partij blijkt dit ook uit de commentaren die in de kantlijn zijn bijgeschreven en uit de toelichting die de examiner aan de interne beroepsinstantie heeft bezorgd. Verwerende partij benadrukt dat de studenten goed worden voorbereid op dit soort consulten. Hierop wordt ook uitgebreid ingegaan in de tweede master. Ze stelt ook vast dat in de PowerPointpresentatie die hierover ter beschikking is van de studenten de nadruk wordt

gelegd op de beleving door de patiënt zelf. De patiënt zelf moet centraal staan in het consult en niet de derde wiens problematiek de aanmeldingsreden is voor de patiënt.

Verwerende partij stelt vast dat verzoekster vervolgens de objectiviteit en de deskundigheid van de examinator in twijfel trekt. Ze merkt op dat het aan de student is om aan te tonen dat de examinator onvoldoende deskundig of objectief heeft geoordeeld. Volgens haar slaagt verzoekster niet in deze bewijslast. Het gegeven dat er slechts één examinator was – wat overigens helemaal niet abnormaal is bij een mondeling examen, integendeel – toont niet aan dat deze examinator subjectief zou zijn. Verzoekster toont ook niet aan dat de nota's die deze examinator heeft genomen zouden getuigen van ondeskundigheid van de betrokken examinator, noch toont ze aan dat deze nota's niet correct en onvolledig zouden zijn.

Verwerende partij benadrukt ook dat het feit dat verzoekster voor andere proeven goed scoorde op het vlak van communicatie niet betekent dat het niet mogelijk of onredelijk zou zijn om haar een onvoldoende te geven op een andere test die eveneens communicatieve vaardigheden toetst. Elke evaluatie staat immers op zichzelf en toetst verschillende competenties. In de voorliggende proef wordt specifiek de vaardigheid getoetst om een goed consult te houden bij een patiënt met een psychosociale problematiek. De vaststelling blijft daarbij dat dit consult niet goed is verlopen, wat hoe dan ook en per definitie losstaat van de prestaties die verzoekster op andere proeven heeft geleverd. Volgens verwerende partij zou die mindere score op zichzelf overigens niet problematisch zijn geweest. Als dit de enige onvoldoende in deze cluster zou zijn geweest, zou verzoekster immers de gemiddelde score over deze twee clusters hebben behouden, onder aftrek van één punt. Dat verzoekster uiteindelijk niet slaagt voor de cluster heeft te maken met het feit dat ze ook een onvoldoende behaalt voor het consult farmacotherapie. Daardoor heeft verzoekster voor de totale cluster uiteindelijk een score van 6/20 behaald, conform de berekeningswijze zoals voorzien in de informatiebrochure.

Wat het onderdeel ‘farmacotherapie’ betreft, stelt verwerende partij vast dat verzoekster reeds in haar intern beroepsschrift had aangevoerd dat ze onvoldoende tijd zou hebben gekregen voor het examen. Ze verwijst naar hetgeen de interne beroepsinstantie ter zake heeft geoordeeld. Volgens verwerende partij geeft verzoekster geen kritiek op deze beslissing, maar herhaalt zij gewoon het argument dat ze ook al in haar intern beroepsschrift heeft aangevoerd. Verwerende partij benadrukt dat elke student 12 minuten voorbereidingstijd heeft gekregen, conform de studiefiche. Volgens haar blijkt nergens uit dat dit bij de studente niet het geval zou zijn.

geweest. Verzoekster toont ook op geen enkele wijze aan dat deze termijn onredelijk kort zou zijn geweest om het examen voor te bereiden. Verwerende partij wijst erop dat het gaat om voorbereidingstijd en niet om het eigenlijke examen. Dat examen is een mondeling examen dat onmiddellijk aansluitend op de voorbereiding wordt afgenoem binnen eenzelfde tijdsduur van 12 minuten. Volgens verwerende partij komt verzoekster op dat vlak niet verder dan loutere beweringen die door niets worden gestaafd. Vaak gaat het ook om algemene opmerkingen die niet noodzakelijk betrekking hebben op haar situatie.

Verwerende partij stipt aan dat de studenten zeer vertrouwd zijn met de documenten die ze moeten invullen en met dit soort van consult. In de loop van het tweede masterjaar hebben ze drie gelegenheden om dit onder elkaar te oefenen, waarbij dezelfde evaluatieformulieren worden gebruikt als tijdens het examen. Ook op het einde van die tweede master hebben de studenten hierover al examen afgelegd in exact dezelfde carrousel-formule, met dezelfde tijd voor elk station, maar met iets makkelijkere casussen.

Verwerende partij stelt ook vast dat uit de evaluatieformulieren blijkt dat verzoekster wel degelijk goed scoorde voor haar voorbereiding. Volgens haar blijkt daaruit dat ze daarvoor voldoende tijd heeft gekregen. Haar formulieren waren ook volledig ingevuld. Verwerende partij stelt dat het feit dat verzoekster uiteindelijk een slechte eindscore heeft gekregen te maken heeft met het feit dat ze een zware fout heeft gemaakt, die een arts op dit niveau redelijkerwijze niet mag maken.

Waar verzoekster aanhaalt dat ze initieel de standaardtherapie heeft gegeven omdat ze te weinig opzoekingstijd had gehad voor de comedicatie van de patiënt, maar dat ze zich wel heeft bijgestuurd van zodra ze wist dat de comedicatie een QT-verlenging gaf, merkt verwerende partij op dat verzoekster voor dit onderdeel van het examen een zogenaamde “veto-score” van 5/20 kreeg omdat ze de patiënt in een levensbedreigende situatie had gebracht. Volgens verwerende partij betwist verzoekster deze wijze van quoteren niet als zodanig. Aangezien verzoekster dit argument reeds in haar intern beroepsschrift had aangehaald, verwijst verwerende partij hiervoor naar de interne beroepsbeslissing.

Volgens verwerende partij blijkt hieruit alvast dat de interne beroepsinstantie zich niet enkel heeft gebaseerd op het evaluatieformulier om de gegeven score te bevestigen. Ze heeft zich – integendeel – in eerste instantie gebaseerd op de bijkomende toelichting die ze van de

examinator heeft ontvangen. Uit die toelichting bleek inderdaad dat verzoekster zich had gecorrigeerd en een andere therapie had gekozen eens ze wist dat ze de patiënt met de door haar gekozen therapie mogelijk in een levensbedreigende situatie bracht. Volgens verwerende partij is wel degelijk rekening gehouden met dit gegeven. Ze verduidelijkt dat de interne beroepsinstantie toch heeft vastgehouden aan de gegeven vetoscore omdat verzoekster zich te laat heeft gecorrigeerd en pas nadat ze van de examinator meerdere hints had gekregen die ze kennelijk nodig had om tot de correcte therapie te komen. De interne beroepsinstantie achtte het niet onredelijk om in dergelijke situatie toch een vetoscore te behouden en wijst erop dat van een student in die fase van zijn/haar studies kan worden verwacht dat hij/zij zonder bijsturing correcte geneesmiddelen kan voorschrijven. Verwerende partij benadrukt dat het gaat over een examen dat wordt afgenoomen op het niveau van een basisarts en dat de pathologieën en situaties die worden voorgelegd dus basissituaties zijn waarmee elke arts zonder bijkomende specialisatie perfect moet kunnen omgaan.

Verwerende partij stelt ten slotte dat de interne beroepsinstantie niet ontkent dat verzoekster verscheidene bijvragen correct kon beantwoorden en dat ze ook goede scores kreeg voor haar consultatie, voorbereidingspapier en inzicht in de ziekte, zoals zij aanhaalt. Verwerende partij stelt evenwel vast dat de interne beroepsinstantie erop wijst dat dit geen afbreuk doet aan het feit dat verzoekster de patiënt in een levensbedreigende situatie had gebracht en dat zij zich op dat vlak maar had gecorrigeerd nadat ze van de examinator meerdere hints had gekregen die haar op het rechte pad moesten brengen. De interne beroepsinstantie was van oordeel dat het in dergelijk geval redelijkerwijze verantwoord is om verzoekster toch een slechte eindscore te geven, vermits dit een toch wel zeer zware fout is, waaruit inderdaad blijkt dat ze niet aantoont de competentie voldoende te beheersen om dergelijk consult te voeren en een correcte therapie voor te schrijven. Verwerende partij benadrukt dat verzoekster in een reële context op dit vlak ook niet zal worden bijgestuurd door iemand die naast haar zit. De keuze van therapie die ze heeft gemaakt zou bovendien fatale gevolgen gehad kunnen hebben.

In haar *wederantwoordnota* merkt verzoekster, wat het onderdeel ‘communicatie’ betreft, vooreerst op dat in het onderdeel ‘referenties’ van de ECTS-fiche wordt verwezen naar de GKE-handleiding. In deze handleiding wordt specifiek vermeld welke stations 12 minuten zijn en welke 24 minuten. Verzoekster benadrukt dat het station communicatie 24 minuten in beslag neemt. Volgens verzoekster komt de handleiding waarnaar in de ECTS-fiche wordt verwezen

aldus niet overeen met de realiteit. Het consult werd immers afgebroken na tien minuten. Verzoekster stelt vast dat opnieuw geen kopij van het evaluatieformulier is bijgevoegd.

Wat daarnaast het onderdeel ‘farmacotherapie’ betreft, stelt verzoekster vooreerst dat het antwoord van verwerende partij dat andere studenten niet hebben geklaagd over onvoldoende voorbereidingstijd geen argument is om te bewijzen dat er wel voldoende tijd was. Ze stipt aan dat ze wel degelijk een wijziging van medicatie heeft doorgevoerd, zoals ook vermeld staat op het schriftelijk examenverslag van prof. dr. [C.]. Het evaluatieformulier is dus absoluut geen correcte weergave van haar examen. Verzoekster stelt vast dat verwerende partij haar, ondanks haar herhaalde vraag, het schriftelijke verslag van het examen 2017-2018 niet bezorgt, ook al worden deze documenten wettelijk één jaar bijgehouden. Ze verduidelijkt dat ze hiermee zou kunnen bewijzen dat vorig academiejaar bij andere examinatoren voor exact dezelfde case hetzelfde antwoord aanleiding gaf tot een pass (16/20 op deze cluster), wat niet consistent is met het veto van dit jaar.

Verzoekster verduidelijkt vervolgens dat het examen farmacotherapie in tweede master uit net dezelfde ziektebeelden bestond en dat het gaat om hetzelfde verloop en beoordeling van het examen. Dit wordt ook aangegeven in de handleiding van het GKE 2018-2019. Verzoekster stipt aan dat ze toevallig twee jaar op rij dezelfde casus kreeg. Ze stelt dat ze hierbij toen ook de bedenking had gemaakt om QT-verlenging te laten doorwegen in haar keuze van therapie. Haar (andere) examinatoren maakten daar toen totaal geen probleem van en meldden haar dat QT-verlenging bij een medicament onvoldoende interfererend is om de standaardtherapie te veranderen. Voor deze cluster heeft ze een standaardscore van 16/20 gekregen omdat ze vervolgens dan voor de standaardtherapie heeft gekozen. Verzoekster dacht dan ook dat als twee examinatoren, artsen, hier geen probleem van maken, QT-verlenging misschien minder moet doorwegen dan ze initieel dacht.

B. Tweede middel

Verzoekende partij gaat in een tweede middel niet akkoord met het beleid van verwerende partij waarbij zij geen volwaardige mogelijkheid krijgt om haar argumenten objectief te staven.

Standpunt van partijen

Verzoekster stipt aan dat het verkrijgen van de deelpunten na de bekendmaking van de examenresultaten op 8 februari 2019 heel moeizaam verliep, niettegenstaande het feit dat de

feedbackperiode toen begonnen was. Vanuit het decanaat werd een mail gestuurd dat de studenten geen recht hadden op deelpunten en de vraag van verzoekster werd als onredelijk beschouwd.

Daarnaast stipt verzoekster aan dat de feedback van het mondeling examen communicatie niet werd gegeven door de examinator die haar examen had afgenummerd. Voor farmacotherapie was er ook niemand aanwezig op de algemene feedback van het examen. Slechts na rondvraag werd verzoekster gemeld tot welke dienst zij zich moest richten. Hierdoor kreeg verzoekster de feedback voor farmacotherapie pas nadat de termijn voor het indienen van het intern beroep verstrekken was. Verzoekster merkt ten slotte nog op dat zij de kopijen van de examens niet in haar bezit heeft.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat – nog los van het feit dat dit aspect niet aan bod is gekomen in het intern beroepsschrift – de Raad niet bevoegd is om zich hierover uit te spreken. Volgens haar is er immers geen sprake van een studievoortgangsbeslissing zoals gedefinieerd in artikel I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs.

Verwerende partij stelt vast dat het gaat om een kritiek op de wijze waarop de feedback werd georganiseerd. Volgens haar betreft dit geen studievoortgangsbeslissing, maar is het ook niet relevant in een betwisting omtrent een examencijfer. Feedback komt immers per definitie na het examen, zodat het ook geen invloed kan hebben gehad op de prestaties van een student op dat examen.

In haar *wederantwoordnota* gaat verzoekster hierop niet verder in.

C. Derde middel

Verzoekende partij gaat in een derde middel niet akkoord met het feit dat het niet slagen voor deze cluster zonder tijdige mogelijkheid tot herkansing ervoor zorgt dat ze geen objectieve deelname aan de kandidatuurstellingen voor een master-na-masteropleiding krijgt.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat ze volgens het officieel informatiedocument inzake vervolgopleidingen automatisch niet meer kon deelnemen aan de selectieprocedure ‘Master in de specialistische geneeskunde’ omdat slagen voor het opleidingsonderdeel “Masterproef III: geïntegreerd klinisch probleem oplossen” een noodzakelijke voorwaarde is om hieraan te kunnen deelnemen.

Vermits de herkansing in augustus is, zou verzoekster omwille van één examen een streep moeten trekken door haar hele vervolgopleiding aan de UGent. De selectieprocedure is immers in juni en waarschijnlijk zal er geen tweede ronde georganiseerd worden. Door deze herkansing is zij bovendien ook te laat voor deelname aan de tweede ronde bij andere universiteiten.

Na overleg met de decaan heeft verzoekster wel de toelating gekregen om deel te nemen aan de selectieprocedure, maar de score uit de eerste zittijd telt mee in de scoreberekening voor de kandidatuur voor de master-na-masteropleiding. Verzoekster merkt op dat zij daardoor veel minder kans maakt op een specialisatie dan een andere student die ooit eens een herkansing heeft gehad.

Verzoekster verduidelijkt nog dat ze ook wil kandideren voor een beurs om een doctoraat te starten. Vermits de herkansing is voorzien na de selectieprocedure hiervoor, maakt ze hiervoor eveneens nauwelijks kans.

Ten slotte merkt verzoekster op dat de studenten in het zevenjarig traject het GKE-examen het jaar voordien moesten afleggen, zodat iedereen een tweede zittijd kreeg vóór de specialisatietrajecten. Volgens haar heeft men ook beslist het GKE vanaf volgend academiejaar op het einde van de opleiding te organiseren waardoor deze punten niet meer meetellen voor de beslissingen van de selecties. Ze stelt dat het GKE aan andere Nederlandstalige universiteiten ook na de selectieprocedure voor de master-na-masteropleidingen wordt georganiseerd. Verzoekster wijst erop dat ze sinds november 2018 ook niet meer mag kandideren bij een andere universiteit.

Verzoekster stelt voor een eventuele herkansing met twee examinatoren af te leggen om zo een meer objectieve beslissing te bekomen. Ze vraagt deze herkansing voor juni te laten plaatsvinden of ze wil een garantie dat de examenresultaten van de eerste zittijd, zoals vorige jaren, niet meetellen in de ‘evaluatie van de score masterjaren geneeskunde’. Hierdoor zou zij alsnog een eerlijke kans kunnen krijgen tijdens haar selectieprocedure.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat – nog los van het feit dat dit aspect niet aan bod is gekomen in het intern beroepsschrift – de Raad niet bevoegd is om zich hierover uit te spreken. Volgens haar is er immers geen sprake van een studievoortgangsbeslissing zoals gedefinieerd in artikel I.3, 69° Codex Hoger Onderwijs.

Verwerende partij stelt vast dat het een kritiek betreft op het tijdstip waarop de tweede zittijd is georganiseerd en de invloed daarvan op de mogelijkheid van een student om deel te nemen aan de kandidatuurstellingen voor een manama-opleiding. Ze benadrukt dat dergelijke discussie op zichzelf geen studievoortgangsbeslissing betreft, maar dat het gaat om de gevolgen van een studievoortgangsbeslissing. Volgens haar is de Raad niet bevoegd om zich daarover uit te spreken.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekster dat enkel de punten van de eerste zittijd in rekening worden gebracht bij het keuzeproces voor een specialisatie. Studenten met een herkansing in de vorige semesters worden hierdoor niet negatief beïnvloed, maar verzoekster wordt momenteel sterk benadeeld tegenover haar medekandidaten. Dit werkt bovendien ook in het nadeel van verzoekster voor de selectieprocedure voor een doctoraat. Volgens verzoekster is er door de huidige overgang van een zevenjarig naar een zesjarig systeem een verhoogde piek van kandidaten voor een specialisatieopleiding. Het aantal opleidingsplaatsen is niet pro rata het aantal studenten aangepast. Daarnaast staat het GKE vanaf volgend academiejaar los van de specialisatieselectie en in het zevenjarig systeem telde reeds de tweedekansscore mee in de selectieprocedure.

D. Beoordeling van alle middelen samen

De Raad benadrukt dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In voorliggende zaak wordt de beoordeling van het opleidingsonderdeel “Masterproef III: geïntegreerd klinisch probleem oplossen” in vraag gesteld. De Raad wijst vooreest op zijn vaste rechtspraak in dit verband. De docent heeft een ruime autonomie bij het opstellen van een examen. Bij de beoordeling en de toekenning van de punten is er ruimte voor een persoonlijke appreciatie, gelet op de deskundigheid van de evaluator. Het is aan de student om het tegenbewijs te leveren aan de hand van concreet onderbouwde argumenten en elementen. De Raad komt enkel tussen als een evaluatie niet is gebeurd volgens de voorgeschreven criteria vb. voorgeschreven doelstellingen en evaluatievormen of wanneer de beslissing als kennelijk

onredelijk moet worden beschouwd. Bij deze toetsing kan de Raad zich niet in de plaats stellen van de docent wat de beoordeling van de inhoudelijke waarde van het afgelegde examen betreft. De Raad kan het afgelegde examen dus niet inhoudelijk opnieuw beoordelen. Aan de docent kleeft bovendien een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit. Het is binnen deze contouren dat de Raad de grieven van verzoekster hierna onderzoekt en toetst.

Uit het verzoekschrift leidt de Raad af dat dat verzoekster in eerste instantie de schending inroept van het zorgvuldigheids- en het redelijkheidsbeginsel in samenlezing met het motiveringsbeginsel. Het kwestieuze opleidingsonderdeel bestaat uit vier clusters, waaronder de integratiecluster. Deze bestaat vervolgens uit drie onderdelen: ‘consultvoering’ (waarop verzoekster een score van 14/20 heeft behaald), ‘communicatie’ (waarop verzoekster een score van 8/20 heeft behaald) en ‘farmacotherapie’ (waarop verzoekster een score van 5/20 heeft behaald). Verzoekster betwist de score op de twee laatste onderdelen, wat hierna wordt onderzocht.

Het beroep gaat, wat het onderdeel ‘communicatie’ betreft, in essentie over een miscommunicatie tussen verzoekster en verwerende partij omtrent de beschikbare tijd om de proef af te leggen. De Raad komt in dat verband op basis van het dossier tot de volgende vaststellingen:

- (1) De integratiecluster bestaat volgens de studiefiche uit drie stations van 12 of 24 minuten (zie stuk 9 van verwerende partij);
- (2) Verzoekster ontken niet dat de examinator in de richtlijnen voor de stationsproeven op Minerva heeft gewezen op een duur van 10 minuten voor het onderdeel communicatie (zie stuk 13 van verwerende partij);
- (3) In het onderdeel ‘referenties’ van de ECTS-fiche wordt verwezen naar de GKE-handleiding. In deze handleiding wordt specifiek vermeld welke stations 12 minuten zijn en welke 24 minuten. Het station ‘communicatie’ neemt 24 minuten in beslag. De Raad stelt met verzoekster vast dat de handleiding waarnaar in de ECTS-fiche wordt verwezen aldus niet overeenstemt met de duur die de examinator in de realiteit geeft voor de afname van het consult (zie stukken 9 en 10 van verwerende partij). Uit het dossier blijkt immers dat het consult werd afgebroken na tien minuten.
- (4) Uit de motivering bij de beoordeling blijkt dat de negatieve score van verzoekster te maken heeft met het onvoldoende aandacht geven aan de patiënt zelf tijdens het simulatiegesprek (zie stuk 5 van verwerende partij). Verzoekster ontken niet dat haar focus bij aanvang lag op de

exploratie van het verhaal. Verzoekster geeft aan dat zij daarna is overgestapt op de verwachtingen en gevoelens van de patiënt zelf. Ze is hierbij ook tot de emotionele onderstroom van de patiënt gekomen. Ze geeft aan dat er nog voldoende ruimte was om tijdens het grootste deel van de consultatie (zijnde de resterende 14 minuten) dieper in te gaan en volledig te focussen op de noden en gevoelens van de patiënt zelf, wat ze ook plande te doen. De voorziene duur van de consultatie – los van het gegeven of deze al dan niet correct was in het licht van de voorschriften – heeft derhalve een duidelijk en vermoedelijk ook doorslaggevend effect gehad op het behalen van de onvoldoende score door verzoekster op dit gedeelte (zie stukken 3 en 5 van verwerende partij).

Op basis van deze vaststellingen komt de Raad tot de hiernavolgende overwegingen. Het is vaste rechtspraak van de Raad dat de onderwijsinstellingen en hun docenten de nodige autonomie hebben bij het organiseren van de evaluatievormen en het opstellen van de evaluatiecriteria. Belangrijk is dat deze vormen en criteria in beginsel vóór de start van het academiejaar vastliggen en dat zij in de ECTS-fiches, die eventueel in samenhang met andere informatiebronnen gelezen kunnen worden, zijn opgenomen, voor zover daaruit voortvloeit dat de student de evaluatiewijze kent of redelijkerwijze had moeten kennen. Essentieel is dat de belangrijke elementen van de evaluatie, zoals de evaluatieform, de evaluatiecriteria, de examenkansen en het tijdstip en de duur van de examens, kenbaar zijn via een medium dat deze informatie ‘voldoende en tijdig’ en op een eenduidige en transparante wijze meedeelt en dat ook consulteerbaar is door de student.

De duurtijd waarover een student beschikt om een bepaalde proef af te leggen – waarbij het in acht nemen van de tijdsduur essentieel is om een goede planning te maken inzake het leggen van prioriteiten tijdens het gesprek en het komen tot de essentie van het consult, wat nodig is om de proef ook met succes af te leggen, zoals *in casu* – is naar het oordeel van de Raad belangrijke informatie waarover in ondubbelzinnige bewoordingen moet worden gecommuniceerd.

De Raad deelt het standpunt van verzoekster dat de communicatie hieromtrent niet eenduidig was en alleszins ruimte laat voor interpretatie. De Raad begrijpt dat van een student kan worden verwacht voldoende waakzaam en alert te zijn om ook de instructies van het moment op te volgen. In het licht van het feit dat het om doorslaggevende informatie gaat om de proef met succes te kunnen afleggen acht de Raad het handelen van verwerende partij *in casu* – waarbij

over de duurtijd in diverse informatiebronnen op verschillende wijze wordt gecommuniceerd – echter niet voldoende zorgvuldig. Dit heeft bovendien verregaande gevolgen voor verzoekster, die onder meer hierdoor niet in aanmerking komt voor een credit en bovendien een goede kans op een latere selectie voor de specialisatieopleiding van haar wens misloopt. Dit maakt de voorliggende beslissing ook kennelijk onredelijk.

De overige middelonderdelen die verzoekster ten aanzien van dit onderdeel ‘communicatie’ formuleert, moeten niet verder worden onderzocht aangezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

Wat het onderdeel ‘farmacotherapie’ betreft, formuleert verzoekster samengevat drie bezwaren.

Verzoekster haalt ten eerste aan dat ze geen volledig gebruik heeft kunnen maken van de voorziene voorbereidingstijd van 12 minuten. De Raad moet verwerende partij in deze bijtreden. Verzoekster slaagt er niet in om op overtuigende en bewijskrachtige wijze aan te tonen dat zij niet – zoals alle andere studenten – heeft kunnen beschikken over de regulier voorziene voorbereidingstijd van 12 minuten.

Ten tweede stelt verzoekster dat er onterecht gebruik werd gemaakt van de ‘vetosanctie’ gezien zij zich wel tijdig heeft herpakt zodat er geen levensbedreigende situatie is ontstaan. Verzoekster stelt in haar verzoekschrift en haar wederantwoordnota, waarin zij dit middel verder duidt ingaand op de antwoordnota, dat de toegepaste vetosanctie met motivering niet in overeenstemming is met de feiten en dat de tegenstrijdigheid ook blijkt uit de aantekeningen op de evaluatieformulieren.

De Raad stelt met verwerende partij vast dat verzoekster het hanteren van een vetosanctie als principe *an sich* niet als dusdanig betwist. De Raad leest in het dossier wel duidelijk dat zij de correcte toepassing van de vetosanctie bij de beoordeling in het kader van het onderdeel ‘farmacotherapie’ in haar concrete situatie betwist. Zij kaart ook de onredelijkheid ervan in het licht van de motivering van de docent aan.

De Raad komt in dit verband tot de volgende vaststellingen en overwegingen:

Teneinde na te gaan of de motivering van de toegepaste vetosanctie afdoende is, moet de Raad nagaan welke invulling verwerende partij aan de toepassing van de vetoscore heeft gegeven. De Raad stelt in eerste instantie vast dat in de ECTS-fiche op geen enkele wijze melding is gemaakt van de toepassing van deze sanctie in het kader van het betreffende opleidingsonderdeel of een onderdeel ervan (zie stuk 9 van verwerende partij). De Raad leest in de hogervermelde handleiding evenmin enige duiding inzake de toepassing, de invulling en de implicaties van een vetosanctie (zie stuk 10 van verwerende partij). Hetzelfde geldt voor de door de coördinator meegedeelde richtlijnen voor de stationsproeven (zie stuk 13 van verwerende partij). In het evaluatieformulier leest de Raad onderaan wel dat de evaluatoren drie mogelijkheden kunnen aanduiden om aan te geven dat de vetosanctie wordt toegepast (zie stuk 7 van verwerende partij):

“Gelieve aan te vinken indien van toepassing:

- *De gekozen therapie is niet verdedigbaar*
- *De dosering is niet verdedigbaar / gevaarlijk*
- *Andere reden voor veto (geef reden):”*

Verder leest de Raad in de nota die de hoofddocent ten behoeve van de interne beroepsinstantie heeft opgesteld dat een vetoscore een score van 5/20 inhoudt, omdat dit daardoor automatisch aanleiding geeft tot een deliberatie en dus niet tot een credit voor de student (zie stuk 8 van verwerende partij). De Raad stelt vast dat dit inderdaad kan worden afgeleid uit de in de handleiding meegedeelde berekeningswijze van de eindscore voor het opleidingsonderdeel. Een score van minder dan 6/20 voor één onderdeel van de integratiecluster leidt immers tot een score van 8/20 voor deze integratiecluster, wat vervolgens leidt tot een eindscore van 9/20 voor het opleidingsonderdeel “Masterproef III: geïntegreerd klinisch probleem oplossen”.

De Raad kan niet anders dan vaststellen dat de toepassing van deze vetoscore op een onderdeel binnen de integratiecluster – zonder zich uit te spreken over de al dan niet regelmatigheid of redelijkheid van het principe *an sich* – een doorslaggevende impact heeft op het al dan niet behalen van een credit. De Raad is van oordeel dat bijgevolg van verwerende partij in het bijzonder een grote zorgvuldigheid kan worden gevraagd wat de toepassing en de mededeling aan de studenten ervan betreft (zie ook eerdere rechtspraak hierover)¹ alsook wat de omvang,

¹ R.Stvb. 16 augustus 2005, nr. 2005/006 en R.Stvb. 10 februari 2011, nr. 2011/007.

nauwkeurigheid en diepgang van de motivering van de toepassing in een concrete situatie betreft.

De Raad stelt vast dat een van de juryleden op het evaluatieformulier als reden voor de toepassing van de vetoscore de optie ‘De gekozen therapie is niet verdedigbaar’ heeft aangeduid. Daarbij heeft hij volgende opmerking genoteerd: ‘ook niet na argumentatie’ (zie stuk 7 van verwerende partij).

Het tweede jurylid vinkt geen van de mogelijkheden aan op het formulier, maar schrijft enkele losse stellingen om de vetoscore te onderbouwen:

“VETO – ook na vaststelling QT mogelijkheid en vermelding echt gevvaarlijk TOCH “ik zou toch quinolone geven”.

Uit de nota van de docent ten behoeve van de interne beroepsinstantie en de motivering van deze instantie blijkt uiteindelijk dat niet de verkeerd voorgestelde medicatie, maar wel het ‘te laat’ meedelen van de correcte medicatie tot de vetoscore heeft geleid. Verzoekster wijst in dat verband op de incorrecte weergave van het examen. Ze merkt in de wederantwoordnota op dat ze wel degelijk een wijziging van medicatie heeft doorgevoerd, zoals ook vermeld staat op het schriftelijk examenverslag van prof. dr. [C.]. Het evaluatieformulier is dus absoluut geen correcte weergave van haar examen.

De Raad is op basis van hogerstaande vaststellingen en overwegingen van oordeel dat – in het kader van de verhoogde zorgvuldigheidseis die bij een dergelijk evaluatiesysteem moet worden gevraagd aan verwerende partij – deze beslissing tot toepassing van de vetoscore met motivering niet afdoende is en mede in het licht van de zeer verregaande gevolgen voor verzoekster – die onder meer hierdoor niet in aanmerking komt voor een credit en bovendien een goede kans op een latere selectie voor de specialisatieopleiding van haar wens misloopt – de toets van de zorgvuldigheid en redelijkheid niet kan doorstaan.

Het eerste middel is gegrond in de aangegeven mate.

Het derde bezwaar dat verzoekster ten aanzien van dit onderdeel ‘farmacotherapie’ formuleert, moet niet verder worden onderzocht aangezien dit niet tot een ruimere vernietiging kan leiden.

De Raad is van oordeel dat het cijfer voor de clusteronderdelen communicatie en farmacotherapie niet overeind kunnen blijven. In het licht van de in juni aangekondigde selectieprocedure voor de toelating tot de master-na-masteropleidingen in de specialistische geneeskunde, acht de Raad het essentieel dat verzoekster tijdig de kans krijgt om deze twee litigieuze onderdelen binnen de integratiecluster van het opleidingsonderdeel “Masterproef III: geïntegreerd klinisch probleem oplossen” te herkansen en dit nog voor de maand juni, zodat de aangepaste beoordeling in voorkomend geval deel kan uitmaken van haar dossier voor de kandidaatstelling voor de selectie van de master-na-masteropleidingen in de specialistische geneeskunde.

De overige middelen die te maken hebben met de mogelijke benadeling van verzoekster wat de deelname betreft aan de kandidaatstelling voor de selectie van de master-na-masteropleidingen in de specialistische geneeskunde en het moeizaam verloop van de feedback dienen in de huidige stand van het geding niet verder te worden onderzocht gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

Het beroep is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal een nieuwe beslissing nemen, rekening houdend met de hierboven vermelde overwegingen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 23 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.893 van 23 april 2019 in de zaak 2019/076

In zake: Ivan SCHALCK
Woonplaats kiezend te 9170 Sint-Gillis-Waas
Houtvoortstraat 50

Tegen: UNIVERSITEIT GENT
Woonplaats kiezend te 9000 Gent
Sint-Pietersnieuwstraat 25

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 4 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 maart 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en mevrouw Sabien Lust, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Specifieke lerarenopleiding in de fysica’.

Voor het opleidingsonderdeel “De leraar binnen school en maatschappij” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 12 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 25 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student zes vragen van het (meerkeuze)examen betwist (meer bepaald vragen 14, 17, 22, 23, 29 en 35). Zij heeft zich bijgevolg inhoudelijk enkel over deze vragen gebogen. Zij heeft inzage gekregen in de examenvragen, de examenkopij van de student, de verbetersleutel en de motivering van de verantwoordelijk lesgever met betrekking tot de betwiste vragen.

De interne beroepsinstantie neemt akte van de algemene informatie die de verantwoordelijk lesgever meegeeft omtrent het examen en stelt vast dat het examen de kwaliteitstoets doorstaat. De betwiste vragen zijn vormtechnisch in orde, ze bevatten een duidelijke probleemstelling en de antwoordmogelijkheden zijn bondig geformuleerd. De interne beroepsinstantie ziet bijgevolg geen reden om aan de betrouwbaarheid van deze zes vragen te twijfelen. Zij neemt ook akte van de gebruikte quoteringsmethode en de scoredistributie.

De interne beroepsinstantie heeft de argumentatie van de student naast die van de verantwoordelijk lesgever geplaatst om na te gaan of het examencijfer correct tot stand is gekomen. Ze acht de motivering van de verantwoordelijk lesgever telkens zeer duidelijk en niet onredelijk en maakt deze motivering tot de hare. De student heeft telkens, in tegenstelling tot zijn aanvoelen, foutief geantwoord. De interne beroepsinstantie heeft begrip voor het verschil in interpretaties die de student aanhaalt, maar stelt dat deze door de feiten weerlegd worden. Het examen peilt niet naar persoonlijke inzichten of interpretaties van de student, maar naar de mate waarin de student heeft aangetoond de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel te hebben verworven. De interne beroepsinstantie stelt vast dat het cijfer van 9/20 een terechte weergave is van de prestaties van de student op het examen en zij bevestigt dit cijfer.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 28 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 4 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een enig middel beroeft op het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vooreerst dat de antwoorden van de interne beroepsinstantie bij vragen 22, 29 en 35 hem hebben overtuigd van zijn ongelijk. Hij blijft wel bij zijn initiële stelling dat er enkele vragen zijn die te zeer voor interpretatie vatbaar zijn (met name vragen 14, 17 en 23).

Wat vraag 14 (onderwijsinspectie) betreft, heeft verzoeker in zijn intern beroepsschrift verduidelijkt dat zijn antwoord is gebaseerd op het feit dat het doorlichtingsconcept/-systeem (o.a. U-schalen) wel degelijk gebruikt wordt door de scholen om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Volgens hem zou het nogal vreemd zijn als een school dat niet gebruikt. Dan zou de school immers afstand doen van de kwaliteitsoriëntaties die de onderwijsinspectie uitstippelt. Verzoeker stelt dat vakwerkgroepen die gebruiken om een self-assessment te doen. Dit gebeurt doorgaans nadat de onderwijsinspectie dit op een gestandaardiseerde manier in kaart heeft gebracht (niet de scholen zelf). Verzoeker merkt op dat de onderwijsinspectie op geen enkele manier rekening houdt met de zelfevaluatie van een school tijdens een doorlichting. In dit opzicht past het gebruik van de ontwikkelingsschalen volgens verzoeker niet binnen het vernieuwde doorlichtingsconcept van de onderwijsinspectie. Verzoeker is van mening dat zijn antwoord wel juist is.

De verantwoordelijke lesgevers hebben verwezen naar enkele slides uit de les en naar websitebronnen. Ze stelden dat het de onderwijsinspectie is – en niet de school zelf, zoals in

het door verzoeker gekozen antwoord staat vermeld – die via de ontwikkelingsschalen het schoolteam wil stimuleren eigen kwaliteit te blijven ontwikkelen. De ontwikkelingsschalen betreffen dus het binnen het vernieuwde doorlichtingsconcept van de inspectie essentiële instrument van de onderwijsinspectie die – zoals in het juiste antwoord wordt aangegeven – op deze manier op een gestandaardiseerde wijze verschillende doorlichtingsgegevens gaat registreren. De lesgevers merken daarbij op dat de scholen de feedback van de onderwijsinspectie uiteraard wel kunnen aanwenden om hun eigen werking te optimaliseren, zoals de student aangeeft. Dit is echter niet wat in het door verzoeker aangeduide antwoord werd aangegeven.

Verzoeker stipt in zijn extern beroepsschrift aan dat in de interne beroepsbeslissing de vraagstelling zo wordt voorgesteld dat de ontwikkelingsschalen exclusief gebruikt worden door de onderwijsinspectie. Dit staat volgens hem niet in de vraagstelling. Verzoeker blijft erbij dat zijn antwoord – ten opzichte van de oorspronkelijke vraagstelling – ook correct is.

Wat vraag 17 (schooldirecties) betreft, heeft verzoeker in zijn intern beroepsschrift aangehaald dat enkel het antwoord van ‘eigen visie + participatie verwerven’ als juist werd aanzien, terwijl zijn antwoord even juist is (gedeeld leiderschap). Hij stelt dat enkel directies die taken delegeren over ondersteunende secretariaatsmedewerkers en leerkrachten (met uren vrijstelling) overeind blijven. De anderen eindigen met een burn-out. Volgens verzoeker wordt een eigen visie van een directeur gevormd door ruggenspraak met zijn personeel. Een eigen mening valt niet uit de lucht. Ze moet ook consistent zijn met de langetermijnvisie van een school.

De verantwoordelijke lesgevers hebben opgemerkt dat verzoeker bij het bespreken van deze vraag tijdens het feedbackgesprek heeft aangegeven dat hij niet alle informatie uit deze les had ingestudeerd wegens ‘geen tijd’. Volgens hen zegt dat ook iets over de voorbereiding van de student voor het examen, maar ze begrijpen dat dit moeilijk ‘te bewijzen’ informatie is, die mogelijk niet kan worden meegenomen in de beroepsprocedure. Wat het correcte antwoord op deze vraag betreft, verduidelijkt de lesgever dat het belangrijk is dat de schoolleider zelf een eigen visie ontwikkelt en richting geeft aan het beleid van de school. Wanneer dit algemeen door iedereen wordt ingevuld, riskeert dit een vage, grijze visie te worden, die nietszeggend is en zonder duidelijke focus. Hij benadrukt dat het wel belangrijk is om participatie omtrent deze visie te stimuleren en om – vooral bij de implementatie ervan – gezamenlijk met het team te overleggen. Wat het antwoord van verzoeker op deze vraag betreft, merkt de verantwoordelijk lesgever op dat gedeeld leiderschap soms beperkt moet worden, met name wanneer de context

ongunstig is. In dergelijk geval zal een zo breed mogelijk gedeeld leiderschap net niet aangewezen zijn en moet het leiderschap zich beperken tot één of een zeer beperkt aantal goed gekozen personen.

Verzoeker merkt in zijn extern beroepsschrift op dat er in de originele vraagstelling geen enkele beperkende context is opgelegd. Hij verwijst naar een slide uit de cursus waarbij ook wordt verwezen naar deling van leiderschap, zodat hij niet inziet waarom zijn antwoord verkeerd wordt gerekend. De context die in de interne beroepsbeslissing wordt aangehaald, staat ook niet in de originele vraag. Waar de verantwoordelijke lesgevers ingaan op het feedbackgesprek, merkt verzoeker op dat dit niets met de grond van de zaak te maken heeft.

Wat vraag 23 (koepels-LOP) betreft, heeft verzoeker in zijn intern beroepsschrift opgemerkt dat zijn antwoord fout werd gerekend omdat mevrouw [M.] zegt dat een LOP afzonderlijk voor basis en secundair bestaat, en niet voor basis en secundair samen. Een LOP is niet onderwijsniveau-overstijgend en ze verenigen dus geen afspraken binnen basis en secundair onderwijs. Verzoeker benadrukt het belang de volledige stelling te lezen en die overkoepelend te beoordelen. Hij vindt de vraag onduidelijk en stelt vast dat op deze vraag zeer verdeeld werd geantwoord.

In haar *antwoordnota* wil verwerende partij er vooreerst op wijzen dat de Raad niet in de plaats mag treden van de examinator, noch van de interne beroepsinstantie. Zo mag hij, onder meer, niet in de plaats van de examencommissie oordelen dat bepaalde vragen al dan niet in het examen mogen worden opgenomen, noch mag hij de verbetering van het examen overdoen, laat staan op zicht van de behaalde resultaten zich een eigen oordeel vormen over het al dan niet slagen van een student. Bovendien wordt uitgegaan van het vermoeden van deskundigheid van de examinator.

Wat vraag 14 betreft, merkt verwerende partij op dat verzoeker deze vraag helemaal verkeerd vertaalt. Er wordt immers niet gepeild naar “waarom ontwikkelingsschalen”, maar er wordt wel en enkel gevraagd om de correcte stelling aan te geven wat de ontwikkelingsdoelen in het vernieuwde doorlichtingsconcept van de onderwijsinspectie betreft. Het door verzoeker gegeven antwoord is niet correct, want het zijn niet de scholen die met die ontwikkelingsschalen iets in kaart brengen. Het is de inspectie die de ontwikkelingsschalen opstelt en daarmee de onderwijsleerpraktijk in kaart brengt. Waar verzoeker naar een slide uit de les verwijst en

opmerkt dat op die slide wel degelijk staat dat ontwikkelingsschalen scholen stimuleren om hun kwaliteit te (blijven) ontwikkelen, wijst verwerende partij erop dat dit inderdaad klopt, maar niet staat in de stelling die verzoeker heeft gekozen. Dat de scholen de door de inspectie opgestelde schalen *gebruiken* om hun kwaliteit te blijven ontwikkelen, mag dan wel juist zijn, maar het staat niet in de stelling. Het door verzoeker gegeven antwoord is dus fout.

Wat vraag 17 betreft, merkt verwerende partij op dat verzoeker stelt dat er in de vraagstelling geen enkele beperkende context is opgelegd. Volgens verwerende partij is dit inderdaad zo. Zij ziet niet in waarom dit de antwoordkeuzes in een ander licht zou stellen. Verwerende partij stelt vast dat de stelling die verzoeker correct acht, luidt dat een sterke schoolleider *altijd* een zo breed mogelijk gedeeld leiderschap ontwikkelt. Het onjuiste in deze stelling schuilt precies in het woord “altijd”. Zoals aangegeven in de interne beroepsbeslissing zijn er immers situaties waarin gedeeld leiderschap geen goed idee is. Verwerende partij stelt vast dat dergelijke context niet in de vraagstelling is meegegeven, en volgens haar moest die ook niet meegegeven worden. Verzoeker moet immers weten dat een gedeeld leiderschap zonder enige beperking in sommige contexten geen goede keuze was. Dat was ook precies de strekking van deze vraag. Volgens verwerende partij is één en ander ook toegelicht in de colleges en blijkt het ook duidelijk uit het ter beschikking gestelde lesmateriaal.

Wat ten slotte vraag 23 betreft, stelt verwerende partij vast dat verzoeker de vraag nog steeds misleidend vindt, maar hij geeft niet aan wat er dan niet correct zou zijn aan de motivering die de interne beroepsinstantie heeft gegeven. Verwerende partij merkt op dat verzoeker integendeel stelt haar redenering te begrijpen. Alleen vraagt hij om ook begrip te hebben voor zijn visie. Verwerende partij kan daar begrip voor opbrengen, maar dat neemt niet weg dat de betrokken vraag niet dubbelzinnig noch misleidend is, en dat er geen sprake is van een “valstrik” zoals verzoeker stelt. Hij toont het tegendeel niet aan.

Beoordeling

De Raad benadrukt dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

In voorliggende zaak wordt de beoordeling van het opleidingsonderdeel “De leraar binnen school en maatschappij” in vraag gesteld. Het betreft een schriftelijk examen met meerkeuzevragen waarbij niet gewerkt wordt met een giscorrectie en de student telkens de keuze heeft uit vier mogelijke antwoorden. Verzoeker formuleert *an sich* geen bezwaren ten aanzien van de gehanteerde evaluatievorm en de concrete invulling ervan. Verzoeker heeft bij drie vragen wel een probleem met de vraagstelling en de inhoudelijk voorziene correcte antwoorden die volgens verzoeker voor interpretatie vatbaar zijn.

Uit het verzoekschrift leidt de Raad af dat dat verzoeker de schending inroeft van het redelijkheidsbeginsel in samenlezing met het motiveringbeginsel. De Raad wijst vooreest op zijn vaste rechtspraak in dit verband. De docent heeft een ruime autonomie bij het opstellen van een examen. Bij de beoordeling en de toekenning van de punten is er ruimte voor een persoonlijke appreciatie, gelet op de deskundigheid van de evaluator. Het is aan de student om het tegenbewijs te leveren aan de hand van concreet onderbouwde argumenten en elementen. De Raad komt enkel tussen als een evaluatie niet is gebeurd volgens de voorgeschreven criteria vb. voorgeschreven doelstellingen en evaluatievormen of wanneer de beslissing als kennelijk onredelijk moet worden beschouwd. Bij deze toetsing kan de Raad zich niet in de plaats stellen van de docent wat de beoordeling van de inhoudelijke waarde van het afgelegde examen betreft. De Raad kan het afgelegde examen dus niet inhoudelijk opnieuw beoordelen. Aan de docent kleeft bovendien een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit. Het is binnen deze contouren dat de Raad de grieven van verzoeker hierna onderzoekt en toetst.

Verzoeker betwistte in eerste instantie zes vragen van het examen voor het kwestieuze opleidingsonderdeel “De leraar binnen school en maatschappij”, waarop hij een score van 9/20 heeft behaald. Na het doorlopen van de interne beroepsprocedure was hij op basis van de motivering van de interne beroepsinstantie overtuigd dat de zienswijze van de docent correct was voor drie vragen.

In het kader van voorliggend extern beroep betwist hij nog steeds de evaluatie van vragen 14, 17 en 23. De Raad overloopt en onderzoekt hierna – binnen de hoger aangegeven appreciatiecontext – de concrete grieven die verzoeker ten aanzien van deze drie vragen formuleert.

Vraag 14 luidt als volgt:

“Binnen het vernieuwde doorlichtingsconcept van de onderwijsinspectie wordt gewerkt met ‘ontwikkelschalen’. Welke stelling wat betreft deze ontwikkelschalen is CORRECT?

Maak 1 keuze

- A. *Deze ontwikkelschalen registreren op een gestandaardiseerde manier verschillende doorlichtingsgegevens.*
- B. *Via deze ontwikkelschalen kan men tijdens een doorlichting klasgroepen gericht gaan observeren.*
- C. *Via de ontwikkelschalen brengen scholen de aansturing van de eigen kwaliteit van de onderwijsleerpraktijk in kaart.*
- D. *De ontwikkelschalen zijn afgestemd op de eindtermen en ontwikkelingsdoelen van een specifiek vakgebied.”*

Verzoeker koos voor antwoordkeuze C, doch het correcte antwoord is A. Het inhoudelijk discussiepunt betreft het al dan niet exclusief gebruik van de ontwikkelingsschalen. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie op een zeer gedetailleerde wijze aangeeft waarom antwoord A het correcte antwoord is en de keuze van verzoeker (antwoord C) niet correct is:

“(...) Dit gebeurt doorgaans nadat de onderwijsinspectie dit op een [] gestandaardiseerde manier in kaart heeft gebracht –niet de scholen zelf. De onderwijsinspectie houdt op geen enkele manier rekening met de zelfevaluatie van een school tijdens een doorlichting, in dit opzicht past het gebruik van de ontwikkelingsschalen zoals door de bovenstaand[e] student beschreven niet binnen het vernieuwde doorlichtingsconcept van de onderwijsinspectie (...)”

In de aanvullende informatie van de docent wordt gewezen op:

*“De ontwikkelingsschalen betreffen dus [het] binnen het vernieuwde doorlichtingsconcept van de inspectie (cf. stam van de vraag) **essentiële instrument van de onderwijsinspectie** die - zoals aangegeven in de correcte stelling A - op deze manier op een gestandaardiseerde wijze verschillende doorlichtingsgegevens [gaat] registreren.”*

De Raad stelt ook vast dat in de interne beroepsbeslissing dienaangaande ook wordt verwezen naar de informatie die is opgenomen in de slides van de derde les (zie ook stuk 8 van verwerende partij) en naar gelijkaardige voorbeelden die zijn gepubliceerd op de website van de onderwijsinspectie, wat verzoeker ook niet geloofwaardig weerlegt. De argumentatie van verzoeker overtuigt de Raad niet dat de vraagstelling niet aan de nodige kwaliteitseisen voldoet en dat de zienswijze van de docent – van wie kan worden vermoed ter zake deskundig te zijn – niet correct of onredelijk zou zijn. De Raad begrijpt dat enkel wordt gevraagd om de correcte

stelling aan te duiden en dat niet wordt gevraagd waarvoor deze ontwikkelingsschalen gebruikt worden, wat verzoeker voor ogen heeft gehouden bij het beantwoorden van deze vraag. Dit sluit niet uit dat deze ontwikkelingsschalen wel degelijk stimuleren om de kwaliteit te verbeteren, doch dit was niet de invalshoek van de vraag.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Vraag 17 luidt als volgt:

“Vul correct aan. Een sterke schoolleider:

Maak 1 keuze

- A. ontwikkelt een eigen visie en stimuleert vooral participatie in de implementatie van deze visie.*
- B. ontwikkelt een duidelijke visie en laat hier geen participatie over toe.*
- C. ontwikkelt altijd een zo breed mogelijk gedeeld leiderschap.*
- D. deleert communicatie over de schoolvisie aan zijn leidinggevend team.”*

Het correcte antwoord is A, doch verzoeker koos antwoord C. Het inhoudelijk discussiepunt betreft *in fine* de vraag of leiderschap ‘altijd’ dan wel ‘binnen een bepaalde context’ gedeeld moet zijn. De Raad stelt vast dat verwerende partij op een zeer gedetailleerde wijze aangeeft waarom antwoord A het correcte antwoord is en de keuze van verzoeker (antwoord C) niet correct is. Uit de toelichting bij deze vraag blijkt dat de context de dosis schoolleiderschap doorheen de verschillende delen bepaalt. In sommige contexten is een gedeeld leiderschap zonder enige beperking geen goede keuze, en dat was ook precies de strekking van deze vraag.

De Raad stelt ook vast dat in de interne beroepsbeslissing dienaangaande wordt verwezen naar een tekst die beschikbaar was op Minerva en die werd toegelicht tijdens het hoorcollege, wat verzoeker ook niet weerlegt. De argumentatie van verzoeker overtuigt de Raad niet dat de vraagstelling niet aan de nodige kwaliteitseisen voldoet en dat de zienswijze van de docent – van wie kan worden vermoed ter zake deskundig te zijn – niet correct of onredelijk zou zijn.

Het middelonderdeel is niet gegrond.

Vraag 23 luidt als volgt:

“Welke van onderstaande taken valt onder de opdrachten van het Lokaal Overlegplatform (LOP)?

Maak 1 keuze

- A. *Het LOP kan afspraken formuleren omtrent onderwijs aan anderstalige nieuwkomers binnen een bepaalde regio.*
- B. *Het LOP kan bemiddelen in de commissie inzake leerlingenrechten omtrent weigering tot inschrijving.*
- C. *Het LOP kan afspraken verenigen omtrent de voorrangsregels binnen basis- en secundaire scholen in een bepaalde regio.*
- D. *Het LOP kan een omgevingsanalyse uitvoeren wat betreft schoolinfrastructuur binnen een bepaalde regio.”*

Het correcte antwoord is A, doch verzoeker koos antwoord C. Het inhoudelijk discussiepunt betreft *in fine* het misleidend karakter van de vraagstelling. Verzoeker is ervan overtuigd dat – in het licht van de vraagstelling – de problematiek afzonderlijk moet worden bekeken voor het basisonderwijs enerzijds en voor het secundair onderwijs anderzijds. Het door hem gegeven antwoord is ook correct volgens verzoeker. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie op een zeer gedetailleerde wijze aangeeft waarom antwoord A het correcte antwoord is en de keuze van verzoeker (antwoord C) niet correct is:

“(...) Dat is duidelijk in de les vermeld. Een LOP is niet onderwijsniveau-overstijgend. Dit staat ook duidelijk op de slides ‘apart voor BaO en SO’ (Les5_1819_GOK). Zij verenigen dus geen afspraken binnen basis- en secundair onderwijs (= wat in de stelling C staat). (...) ‘Kan wel’, wijst erop dat de student in kwestie deze leerstofinhoud niet beheerst. (...)”. Verzoeker heeft de stelling volgens verwerende partij niet in zijn volledigheid gelezen.

De argumentatie van verzoeker – waarbij hij begrip vraagt voor zijn visie – overtuigt de Raad niet dat de vraagstelling niet aan de nodige kwaliteitseisen voldoet en dat de zienswijze van de docent – van wie kan worden vermoed ter zake deskundig te zijn – niet correct of onredelijk zou zijn. De Raad begrijpt ook niet in welke mate de vraag misleidend geformuleerd zou zijn.

Ook dit middelonderdeel is niet gegronsd.

De Raad – die enkel een marginale toetsing kan doen – concludeert dat verzoeker, wat de drie betwiste vragen betreft, niet op een overtuigende wijze kan aanbrengen dat het examen door de docent niet correct is opgesteld en verbeterd. De Raad begrijpt de teleurstelling wanneer een student niet geslaagd wordt verklaard voor een examen waarbij men een goed aanvoelen had. Het aanvoelen van verzoeker dat zijn zienswijze en niet deze van de docent de correcte is,

volstaat echter niet. Het is niet aan de Raad, noch aan verzoeker om zijn appreciatie over de inhoud van het examen in de plaats te stellen van die van de docent, die vermoed wordt ter zake deskundig te zijn. De evaluatie van het examen is bovendien correct conform de evaluatieform opgenomen in de ECTS-fiche verlopen (zie stuk 7 van verwerende partij). De Raad is ook van oordeel dat de motivering van de docent en van de interne beroepsinstantie per vraag afdoende concreet en gedetailleerd onderbouwd werd. De motivering is duidelijk en niet tegenstrijdig en laat verzoeker bovendien toe om inzicht te krijgen in de zienswijze van de docent.

Het beroep is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 23 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyvelt	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.874 van 15 april 2019 in de zaak 2019/094

In zake: Avraham MATZNER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Fransen
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 220, bus 14
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 22 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 maart 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de revalidatiewetenschappen en de kinesitherapie’.

Voor het opleidingsonderdeel “Neurokinesitherapie 3” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 13 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 22 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stipt aan dat de student aangeeft dat het onderdeel transfertechnieken bij dwarslaesie patiënten onvoldoende aan bod kwam in de praktijkles en dat de video ter ondersteuning van het aanleren van deze technieken onduidelijk is.

De interne beroepsinstantie stelt vast dat de transfertechniek ‘rollen’ aan bod is gekomen in de lessen als alleenstaande techniek en als onderdeel van andere transfers. Volgens haar was er videomateriaal op Blackboard beschikbaar dat de notities vanuit de lessen kon ondersteunen, maar aanwezigheid in de lessen was wel aangewezen. De interne beroepsinstantie erkent dat er weinig inoefentijd werd gegeven tijdens de lessen, maar ze wijst erop dat dit wordt opgevangen door het aanbieden van verschillende namiddagen waar geoefend kon worden en waar vragen gesteld konden worden, dit zowel op de universiteitscampus als binnen een gespecialiseerd revalidatieziekenhuis. Volgens haar waren deze momenten ingeroosterd in SISA en was er geen overlap met lesactiviteiten. De interne beroepsinstantie stelt vast dat de student onvoldoende gebruik heeft gemaakt van deze extra oefensessies, aangezien hij enkel kwam om te studeren en theoretische vragen te stellen en geen praktische inoefensessies met medestudenten heeft ingepland. Daardoor beheerst de student de vaardigheden die nodig zijn om deze techniek goed uit te voeren en over te brengen aan een patiënt niet.

De interne beroepsinstantie is van oordeel dat het examencijfer correct werd toegekend en zij blijft bij de eerder genomen beslissing, namelijk het examenresultaat voor het opleidingsonderdeel “Neurokinesitherapie 3” van 9/20.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 28 februari 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Per e-mail van 19 maart 2019 deelt verwerende partij mee dat de bestreden beslissing in dit dossier ondertussen is ingetrokken en werd vervangen door een nieuwe beslissing. Zij dient geen antwoordnota en administratief dossier in, nu het beroep bij de Raad zonder voorwerp is gevallen.

Verzoeker stelt vervolgens per e-mail van 25 maart 2019 dat de procedure zonder voorwerp is geworden ingevolge de intrekingsbeslissing van 18 maart 2019.

Beoordeling

De Raad neemt kennis van de intrekking.

Huidig beroep van verzoekende partij wordt onontvankelijk verklaard bij gebrek aan voorwerp.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 15 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyvelt	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot

vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.875 van 15 april 2019 in de zaak 2019/100

In zake: Duncan CASTELEYN
 Woonplaats kiezend te 9120 Haasdonk
 Bunderhof 70

Tegen: ARTESIS PLANTIJN HOGESCHOOL
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Wim Van Caeneghem
 kantoor houdend te 2000 Antwerpen
 Vrijheidstraat 32, bus 16
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 12 februari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 4 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Wiskunde voor informatici”.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 29 maart 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Stevie Van Houdenrogge, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in de toegepaste informatica’.

Voor het opleidingsonderdeel “Wiskunde voor informatici” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 4/20.

Verzoekende partij stelde geen intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij aangetekend schrijven van 12 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij op dat het verzoekschrift d.d. 11/03/2019 niet is ondertekend door de student. Artikel II.294 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft dit nochtans voor op straffe van onontvankelijkheid.

Beoordeling

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroepen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat verzoekers verzoekschrift niet is ondertekend.

Het beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 15 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 1 april 2019

Arrest nr. 4.845 van 1 april 2019 in de zaak 2019/084

In zake: xxx

tegen:

UNIVERSITEIT GENT
woonplaats kiezend te 8310 Brugge
Baron Ruzettelaan 27

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 5 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de institutionele beroepscommissie van de Universiteit Gent van 25 februari 2019, waarbij een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’ wordt geweigerd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 1 april 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Sabien Lust, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

In het academiejaar 2017-2018 is verzoekster ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het Bedrijfsmanagement’ aan de Hogeschool Gent. Zij slaagt voor de opleiding met grote onderscheiding (79,6%).

Tot deze opleiding behoorden onder meer de opleidingsonderdelen ‘Marketingcommunicatie’, ‘Project Marketingcommunicatie’ en ‘Marketingproject’.

In het academiejaar 2018-2019 schrijft verzoekster zich in voor het schakelprogramma tot master of science in de Communicatiewetenschappen.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’, dat in dat schakelprogramma 5 studiepunten vertegenwoordigt, dient verzoekster een aanvraag tot vrijstelling in, in hooferde gesteund op de credits die zij in haar professionele bacheloropleiding behaalde voor de opleidingsonderdelen ‘Marketingcommunicatie’, ‘Project Marketingcommunicatie’ en ‘Marketingproject’, en bijkomend gesteund op credits verworven voor zeven andere opleidingsonderdelen.

De titularis van het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’, prof. L.H., verleent volgend ongunstig advies:

“Het vak Marketingcommunicatie heeft een academische insteek en vertrekt vanuit academisch onderzoek om studenten inzicht te geven in strategische beslissingen met betrekking tot Marketingcommunicatie. De inzichten die de studente reeds verworven heeft in haar bacheloropleiding aan de hogeschool zijn eerder gericht op de praktische uitwerking van marketingcommunicatie. Er is dus een ander finaliteit.

Er zijn verschillende eindcompetenties die studente[] niet of onvoldoende behaald heeft om een vrijstelling te kunnen verkrijgen voor dit vak. Zo is er binnen het vak ruime aandacht voor theoretische inzichten m.b.t. werking van marketingcommunicatie (Dual Processing Theories, Advertising Literacy Theory, Persuasion Knowledge Model, Privacy Calculus Theory, Social Proof Theory, etc.) (eindcompetenties 1, 2, 4 en 7). Theorieën die studente niet uitgebreid heeft gezien in de vooropleiding en die cruciaal zijn in dit vak. Studente zal in dit vak leren kritisch reflecteren over recente ontwikkelingen in het domein van Marketingcommunicatie, zowel in de [hoorcolleges] als de praktische opdracht (impact van GDPR voor online datacollectie, blockchain technologie, ethisch adverteren voor kinderen, rol van EASA, JEP, etc.). Studente heeft dit slechts summier gezien in haar vooropleiding (eindcompetentie 6 en 8). Er is tevens veel aandacht voor recente ontwikkelingen door middel van een Digital Marketing Trends dag waar sprekers uit de praktijk en uit academisch onderzoek studenten inzicht geven in de recente trends m.b.t. digital marketing (bijv. search ads, influencer marketing, online video etc.).”

De voorzitter van de curriculumcommissie geeft aan met deze visie akkoord te zijn, en de curriculumcommissie sluit zich daar op 29 januari 2019 bij aan.

Tegen die beslissing stelt verzoekster op 12 februari 2019 het volgende intern beroep in:

“2. Uiteenzetting van feiten en middelen

2.1. In de beslissing van de Curriculumcommissie (bijlage 3) wordt er enkel een ‘advies’ vermeld van de voorzitter van de Curriculumcommissie. In dat advies staat dat alleen de voorzitter van de Curriculumcommissie akkoord is met de visie van de docent.

- In de beslissing van de Curriculumcommissie (bijlage 3) wordt nergens formeel gesteld dat de vrijstellingsaanvraag werd aangekeurd. Nochtans werd het curriculum (bijlage 4) van verzoekster wel al aangepast op 05 februari 2019.

2.2. De docent van het opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie heeft op 29 januari 2019 alsnog een advies gegeven hoewel er op 11 december 2018 geen advies werd gegeven op vraag van verzoekster.

De docent heeft een negatief advies gegeven:

- wegens te groot verschil in het niveau van de opleidingsonderdelen
- wegens te grote discrepantie van de inhoud van de betrokken opleidingsonderdelen

Daarbij is de volgende toelichting gegeven:

[...]

2.2.1. In het advies van de docent wordt beweerd dat er een te groot verschil is in het niveau van de opleidingsonderdelen en een te grote discrepantie van de inhoud van de betrokken opleidingsonderdelen.

- Er werd niet gedefinieerd wat er wordt bedoeld met de omschrijvingen ‘een te groot verschil in het niveau’ en ‘een te grote discrepantie van de inhoud van de betrokken opleidingsonderdelen.’

Dit zijn volgens verzoekster subjectieve omschrijvingen zodat er niet kan geoordeeld worden of dit al dan niet correcte beweringen zijn.

- Hoewel in artikel II.58 Codex Hoger Onderwijs het ‘theoretisch’ onderscheid tussen professionele en academische gerichtheid wordt gedefinieerd, betekent dit in geen geval dat dit in werkelijkheid ook zo is.

Verzoekster had voor het eerste semester vak 'Consumentengedrag' ook een vrijstelling aangevraagd maar dit werd geweigerd. Nochtans bleek dat er, nadat verzoekster alle lessen had gevolgd van het UGent-opleidingsonderdeel, nauwelijks een verschil was tussen het reeds met succes gevolgde HoGent-opleidingsonderdeel en het UGent-opleidingsonderdeel. Meer nog, in het HoGent-opleidingsonderdeel had verzoekster zelfs meer theorieën gezien en de geziene theorieën waren ook uitgebreider besproken.

Verzoekster stelt hierbij vast dat het beweerde verschil tussen de professionele gerichtheid van het HoGent-opleidingsonderdeel en de academische gerichtheid van het UGent-opleidingsonderdeel niet of minstens onvoldoende aanwezig is.

Een vrijstelling weigeren voor een opleidingsonderdeel van een academische opleiding, indien als grond voor de aanvraag enkel wordt verwezen naar studiebewijzen/creditbewijzen van een professionele bachelor, is bijgevolg ontrecht.

Tevens heeft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen in verschillende arresten geoordeeld dat een vrijstellingsaanvraag enkel en alleen op basis van de vaststelling van duidelijke verschillen qua leerinhoud of -doelstellingen kan worden afgewezen.

Bijgevolg kan enkel een vergelijking van wat er in werkelijkheid wordt gedoceerd in de betrokken opleidingsonderdelen duidelijkheid geven over het verschil in niveau en de mogelijke discrepantie tussen het UGent-opleidingsonderdeel en de door Verzoekster reeds met succes gevolgde opleidingsonderdelen.

2.2.2 In het advies van de docent wordt beweerd dat het vak Marketingcommunicatie een academische insteek heeft en vertrekt vanuit academisch onderzoek om studenten inzicht te geven in strategische beslissingen met betrekking tot marketingcommunicatie.

- Dit werd met niets aangetoond, dit blijkt ook niet uit de studiefiche van het opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie (bijlage 6).
- In bijlage 5 staat een vergelijking van het handboek van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie met wat verzoekster reeds heeft gezien in haar vooropleidingen.

Daaruit blijkt dat Verzoekster nagenoeg alles uit het handboek al heeft gezien in de door haar met succes gevolgde vooropleidingen.

2.2.3. In het advies van de docent wordt beweerd dat de inzichten die verzoekster heeft verworven aan de hogeschool eerder gericht zijn op de praktische uitwerking van marketingcommunicatie en dat er daardoor een andere finaliteit is.

- Dit werd met niets gestaafd.
- In de studiefiche (bijlage 6) van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie staat:
 - dat binnen dit vak alle stappen worden doorlopen die deel uitmaken van het opstellen van een communicatieplan.
 - dat de cursus marketingcommunicatie zich focust op de communicatie van producten en diensten van een bedrijf.
 - dat er vaardigheden zullen worden aangeleerd om op een strategische wijze een communicatieplan op te stellen (eindcompetentie).
 - dat er een praktisch Twitteropdracht is voorzien waarbij studenten tweeten over een actuele case.

Een praktische Twitteropdracht werd bovendien ook al uitgevoerd in het eerste semester voor het opleidingsonderdeel Consumentengedrag aan de UGent.

Ook in het handboek van het UGent-opleidingsonderdeel (bijlage 7), een kopie met enkel tekst die beschikbaar is op de website van de bibliotheek van de UGent, wordt er voortdurend teruggekoppeld naar de praktijk. Op het einde van ieder hoofdstuk staat minstens 1 praktijkgerichte case en bovendien worden in de hoofdstukken zelf ook geregeld praktijkvoorbeelden gegeven.

Daarnaast wordt, in het handboek van het UGent-opleidingsonderdeel (bijlage 7), de ‘marketeer’ meer dan 120 maal aangehaald zodat men kan stellen dat de marketeer een redelijk centrale rol speelt in dit opleidingsonderdeel.

Bijkomend begon de docent haar eerste les als volgt (verzoekster citeert): “*In deze lessen gaan we heel veel reclame kijken om uit te zoeken hoe marketingcommunicatie effectief kan zijn. Hoe kan je er als marketeer voor zorgen datje reclame effectief is en zoveel mogelijk opbrengt?*”

Dit impliceert dat het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie ook zeer praktijkgericht is. Zelfs al verwijst men af en toe naar een academisch onderzoek, de finaliteit is praktijkgericht.

Bijgevolg kan men niets anders besluiten dan dat er geen of althans weinig verschil is in finaliteit.

2.2.4. In het advies van de docent wordt beweerd dat verzoekster verschillende eindcompetenties niet of onvoldoende heeft behaald om een vrijstelling te kunnen krijgen voor dit vak. Zo is er binnen het vak ruime aandacht voor theoretische inzichten m.b.t. werking van marketingcommunicatie (Dual Processing Theories, Advertising Literacy Theory, Persuasion Knowledge Model, Privacy Calculus Theory, Social Proof theory, etc.) (eindcompetenties 1, 2, 4 en 7), theorieën die studente niet uitgebreid gezien heeft in de vooropleiding en die cruciaal zijn in dit vak.

- Dat verzoekster verschillende eindcompetenties niet of onvoldoende heeft behaald om een vrijstelling te kunnen krijgen, werd niet of minstens onvoldoende aangetoond.
- Er werd niet gedefinieerd wat er wordt bedoeld met ‘...theorieën die studente niet uitgebreid gezien heeft in de vooropleiding...’.
- Dit is volgens verzoekster een subjectieve omschrijving zodat er niet kan geoordeeld worden of dit al dan niet een correcte bewering is. Tevens werd er niet vermeld hoe de docent tot deze conclusie is gekomen of waarop deze bewering is gebaseerd.
- Er werd niet aangetoond waarom de voornoemde theorieën cruciaal zijn in het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie.
- Hierbij dient opgemerkt dat er in het handboek van het UGent-opleidingsonderdeel helemaal niets terug te vinden m.b.t. de aangehaalde theorieën. Hoe cruciaal kunnen deze theorieën dan zijn?
- Er worden een aantal theorieën vernoemd maar er is geen duidelijkheid over wat er zal gedoceerd worden m.b.t. de inhoud van die theorieën.
- In het HoGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie I werd ‘Dual Processing Theories’ uitgebreid behandeld (bijlage 12).

De uitwerking van de theorie ‘Persuasion Knowledge Model’ werd behandeld in het opleidingsonderdeel ‘Verkooptechnieken’ van de opleiding Bedrijfsmanagement Marketing. Daarbij heeft verzoekster zeer uitgebreid gezien hoe men consumenten kan overtuigen (bijlagen 63, 64 en 65).

Onder meer in het opleidingsonderdeel ‘Dienstenmarketing’ van de opleiding Bedrijfsmanagement Marketing werd de uitwerking van de ‘Privacy Calculus Theory’, o.a. perceived risk en risicobeheersing, uitgebreid besproken (bijlagen 27, 28 en 29).

Verzoekster heeft ook de uitwerking gezien van de ‘Social Proof Theory’, o.a. conformeren aan personen, in het opleidingsonderdeel ‘Consumentenpsychologie’ van de opleiding Bedrijfsmanagement Marketing (bijlagen 17 en 18).

- De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen heeft in een arrest geoordeeld dat het niet vereist is dat er een volledige inhoudelijke overeenstemming is tussen het opleidingsonderdeel waarvoor vrijstelling wordt gevraagd en de door verzoekende partij eerder met succes gevolgde opleidingsonderdelen.

2.2.5. In het advies van de docent staat dat de studente in dit vak zal leren kritisch reflecteren over recente ontwikkelingen in het domein van Marketingcommunicatie, zowel in de hoorcolleges als de praktische opdracht (impact van GDPR voor online datacollectie, blockchain technologie, ethisch adverteren voor kinderen, rol van EASA, JEP, etc.). Studente heeft dit slechts summier gezien in haar vooropleiding (eindcompetentie 6 en 8),

- Dat verzoekster dit slechts summier gezien heeft in haar vooropleiding, wordt met niets aangetoond. Daarbij wordt ook niet gedefinieerd wat er wordt bedoeld met de subjectieve omschrijving ‘summier’. Tevens wordt er ook niet aangetoond dat wat verzoekster heeft gezien m.b.t. de voornoemde onderwerpen, onvoldoende zou zijn in vergelijking met wat er zal gedoceerd worden in het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie.
- GDPR is aan bod gekomen in de vooropleidingen (bijlagen 9, 12, 15, 24 en 29), alsook in het eerste semester van het schakelprogramma Communicatiewetenschappen (bijlage 58). Blockchain werd besproken in de vooropleidingen (bijlagen 24 en 36), alsook in het eerste semester van het schakelprogramma Communicatiewetenschappen (bijlage 60). Ook het ethisch adverteren voor kinderen en JEP kwamen aan bod in de vooropleidingen (bijlagen 9, 12 en 18), alsook in het eerste semester van het schakelprogramma Communicatiewetenschappen (bijlage 58). EASA kwam aan bod in de vooropleiding (bijlage 36).
- De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen heeft in een arrest geoordeeld dat het niet vereist is dat er een volledige inhoudelijke overeenstemming is tussen het opleidingsonderdeel waarvoor vrijstelling wordt gevraagd en de door verzoekende partij eerder met succes gevolgde opleidingsonderdelen.

2.2.6. In het advies van de docent staat dat er tevens veel aandacht is voor recente ontwikkelingen door middel van een Digital Marketing Trends dag waar sprekers uit de praktijk en uit academisch onderzoek studenten inzicht geven in de recente trends m.b.t. digital marketing (bijv. search ads, influencer marketing, online video, etc.).

- Verzoekster heeft in haar vooropleiding het HoGent-opleidingsonderdeel ‘Digitale Marketing’ met succes afgerond met een score van 17/20. Daarbij heeft verzoekster waarschijnlijk veel meer gezien dan wat er in het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie zal gedoceerd worden m.b.t. ‘Digitale marketing’. Bijlage 22 is een kopie van de studiefiche van het met succes gevolgde HoGent-opleidingsonderdeel ‘Digitale Marketing’ en bijlage 24 is een kopie van de gebruikte slides van dat opleidingsonderdeel. Er werd ook gebruik gemaakt van het handboek: “Een digitaal marketingplan in 100 dagen”.
- Aangezien verzoekster in 2017-2018 een opleiding Bedrijfsmanagement Marketing volgde, is haar kennis nog [up-to-date]. De voorbeelden die de docent aanhaalt, search ads, influencer marketing en online video, bestonden toen ook al. Deze heeft verzoekster dan ook al uitgebreid gezien in het opleidingsonderdeel ‘Digitale marketing’ van de opleiding Bedrijfsmanagement Marketing.
- Verzoekster heeft in haar vooropleiding deelgenomen aan de Digital Masters Academy waarbij zij de volgende Google certificaten behaalde (bijlage 23):
 - AdWords Search-certificering

- Certificering voor Analytics
 - Online Marketing-certificering van Google
- Verzoekster heeft in haar voorgaande opleidingen geregeld presentaties van gastsprekers bijgewoond. In de opleiding Bedrijfsmanagement Marketing werd er zelfs een marketing-dag georganiseerd waarbij er o.a. gesproken werd over digitale marketing. Presentaties van gastsprekers zijn natuurlijk altijd interessant, maar dit kan volgens verzoekster geen aanleiding zijn om de vrijstelling te weigeren.

2.3. Verzoekster meent dat het noodzakelijk is om een meer concrete vergelijking te maken op basis van het lesmateriaal daar de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen in meerdere arresten heeft vermeld dat er, indien de vrijstelling niet wordt toegestaan, moet aangewezen worden welke de duidelijke verschillen zijn qua leerinhoud.

De Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen heeft in een arrest ook geoordeeld dat het niet vereist is dat er een volledige inhoudelijke overeenstemming is tussen het opleidingsonderdeel waarvoor vrijstelling wordt gevraagd en de door Verzoekster eerder met succes gevolgde opleidingsonderdelen.

Door enkel de studiefiches te vergelijken, waar er zeer beknopte en voor interpretatie vatbare informatie staat, is er onvoldoende duidelijkheid over wat er in werkelijkheid werd gedoceerd in de door Verzoekster met succes gevolgde vooropleidingen en wat er wordt gedoceerd in het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie.

2.4. De inhoud, vermeldt in de studiefiche (bijlage 6) van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie, is een kopie van de titels van de hoofdstukken in het handboek (bijlage 7) van het UGent-opleidingsonderdeel.

Verzoekster heeft een overzicht gemaakt waar naast alle titels van alle onderverdelingen in het handboek de vergelijkbare opleidingsonderdelen staan vermeld waarbij verzoekster nagenoeg dezelfde lesinhoud heeft gezien in haar vooropleidingen (bijlage 5). Hierbij dient opgemerkt te worden dat hoofdstuk 9 ‘public relations’, in het handboek ‘Marketingcommunicatie’, niet gekend moet zijn voor dit opleidingsonderdeel.

Er kan worden vastgesteld dat verzoekster nagenoeg alles uit het handboek al heeft gezien in de door haar met succes gevolgde vooropleidingen.

2.5. Het is volgens verzoekster noodzakelijk om ook de documentatie en slides van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie, die besproken worden tijdens de hoorcolleges en gastlezingen, te onderzoeken om een correcte vergelijking te kunnen maken met de door Verzoekster reeds met succes gevolgde opleidingen.

Verzoekster kan echter zelf geen vergelijking maken op basis van de documentatie en slides van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie en de reeds gevolgde opleidingen. Verzoekster heeft immers nog maar één les kunnen volgen van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie daar dit een tweede semester opleidingsonderdeel betreft.

De Institutionele Beroepscommissie kan daarentegen, conform artikel 100 §4 OER, alle stukken en inlichtingen opvragen of inwinnen die nuttig zijn voor de behandeling van het beroep. De leden van de universitaire gemeenschap zijn er immers toe gehouden de gevraagde stukken en informatie op eerste verzoek ter beschikking te stellen van de Institutionele Beroepscommissie.

Daarnaast heeft de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen in arrest 2018/662 het volgende geoordeeld:

“Onder meer in het licht van de zorgvuldigheidsplicht en de materiële motiveringsplicht mag van de instelling worden verwacht dat zij in een onderzoek van een vrijstellingsaanvraag, desnoods ambtshalve, de voor haar beslissing dienstige gegevens betreft. Te denken valt bijvoorbeeld aan relevante informatie over de inhoud van het eigen opleidingsonderdeel waarvoor een vrijstelling wordt gevraagd— ook wanneer de student die informatie niet of onvolledig heeft aangehaald.”

De Institutionele Beroepscommissie kan bijgevolg het lesmateriaal opvragen bij de docent van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie alsook de handboeken die verzoekster heeft gebruikt in de reeds met succes gevolgde opleidingsonderdelen.

Verzoekster kan zelf deze handboeken niet bezorgen aan de Institutionele Beroepscommissie daar verzoekster deze handboeken niet meer in haar bezit heeft. Het is volgens verzoekster ook niet redelijk dat verzoekster deze handboeken zou moeten aankopen om deze voor te leggen aan de Institutionele Beroepscommissie daar deze handboeken door de Institutionele Beroepscommissie in de bibliotheek van de UGent kunnen opgevraagd worden.

Tevens kan de Institutionele Beroepscommissie, conform artikel 100 §4 OER, elkeen van wie ze de aanwezigheid nuttig acht voor de behandeling van het dossier, uitnodigen om te worden gehoord.

M.a.w. ook de docent van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie en de docenten van de reeds gevolgde opleidingen kunnen gehoord worden om die opleidingen toe te lichten.

2.6. Verzoekster heeft hierbij een overzicht van de reeds behaalde credits die een vrijstelling van het UGentopleidingsonderdeel Marketingcommunicatie verantwoorden alsook een verwijzing naar de behaalde studieresultaten in de vooropleidingen:

[...]

2.7. Verzoekster heeft in haar vooropleiding een professionele Bachelor Bedrijfsmanagement -afstudeerrichting KMO- en een professionele Bachelor Bedrijfsmanagement -afstudeerrichting Marketing- behaald, telkens met grote onderscheiding. Daarbij was verzoekster voor alle opleidingsonderdelen geslaagd in eerste zit.

Tevens was verzoekster zeer teleurgesteld omdat haar de vrijstelling was geweigerd voor het eerste semester vak ‘Consumentengedrag’, hoewel in dit opleidingsonderdeel nogenoeg niets nieuws werd gedoceerd in vergelijking met het reeds met succes gevolgde opleidingsonderdeel ‘Consumentenpsychologie’ aan de HoGent, heeft verzoekster alsnog een score van 15/20 behaald.

Hiermee wil verzoekster aantonen dat zij haar studies ernstig neemt én een gemotiveerde studente is. Het is haar bedoeling om een waardevol en nuttig traject te volgen. Het nogmaals volgen van een vak, waarvoor zij reeds voldoende credits behaalde, lijkt dan ook geen meerwaarde voor haar traject en is tevens zeer ontmoedigend.

2.8. Verzoekster wil hierbij ook nog wijzen op de flexibilisering van het hoger onderwijs zoals opgenomen in de Codex Hoger Onderwijs.

De decreetgever heeft veel aandacht besteed aan de procedures rond EVC en EVK/vrijstellingen. De memorie van toelichting bij het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen en houdende dringende hogeronderwijsmaatregelen geeft als doelstelling aan dat moet gestreefd worden naar de uitbouw van een meer open hoger onderwijs via o.a. het in aanmerking

nemen van eerder verworven competenties en eerder verworven kwalificaties. Als algemeen principe wordt vooropgesteld dat elke competentieverwerving officieel gevaloriseerd moet kunnen worden. De decreetgever heeft ook expliciet bepaald dat een vrijstelling kan betrekking hebben op een opleidingsonderdeel als geheel of op een gedeelte ervan.

2.9. Verzoekster vraagt aan de Institutionele Beroepscommissie om rekening te houden met de volgende arresten van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen:

[...]

3. Conclusie

Op basis van bovenstaande feiten en middelen is het volgens verzoekster verantwoord om de vrijstelling voor het vak ‘Marketingcommunicatie (K001173)’ toe te kennen.

Bovendien blijkt uit de studiefiche dat het vak ‘Marketingcommunicatie (K001173)’ slechts een inleidende basiscursus is. Aangezien verzoekster reeds een zuivere marketinggerichte opleiding heeft gevolgd waarin marketingcommunicatie één van de belangrijkste opleidingsonderdelen was, alsook een algemene opleiding bedrijfsmanagement KMO, heeft zij al meer gezien dan een loutere inleiding tot marketingcommunicatie. Beide opleidingen waren zowel theoretisch als praktijkgericht. Tevens is het vak ‘Marketingcommunicatie (K001173)’ een inleiding op de cursus ‘Consumentengedrag’. Verzoekster heeft de cursus ‘Consumentengedrag’ echter al met succes afgerond, dit met een score van 15/20. Het vak ‘Consumentengedrag’ overlap met het vak ‘Marketingcommunicatie’ en bovendien worden beiden vakken gedoceerd door prof. [H.]

Verzoekster meent dat de met succes gevolgde vooropleidingen voldoende aantonen dat het doel van het opleidingsonderdeel zoals beschreven in de studiefiche, nl. de studenten de nodige kennis, inzicht en vaardigheden aan te leren met betrekking tot marketingcommunicatie, ontgensprekelijk werd behaald.

Gelet op de voornoemde arresten van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, zou de Institutionele Beroepscommissie deze vrijstellingsaanvraag niet mogen weigeren. Verzoekster heeft immers aangetoond dat er geen duidelijke verschillen zijn qua leerinhoud of -doelstellingen. Tevens heeft de Raad geoordeeld dat het niet vereist is dat er een volledige inhoudelijke overeenstemming is tussen het opleidingsonderdeel waarvoor vrijstelling wordt gevraagd en de door verzoekende partij eerder met succes gevolgde opleidingsonderdelen.

Indien de Institutionele Beroepscommissie de vrijstelling zou weigeren, dan vraagt verzoekster dat, conform de arresten van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, de duidelijke verschillen qua leerinhoud en/of -doelstellingen worden aangetoond met gestaafde argumenten onder meer uit het lesmateriaal van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie.

Verzoekster vraagt de Institutionele Beroepscommissie om de vrijstelling voor het vak ‘Marketingcommunicatie’ toe te kennen.”

Op 17 februari 2019 dient verzoekster nog de volgende ‘aanvullende nota’ in:

“1. In de bijlage 71 vindt u het lesmateriaal van de eerste les marketingcommunicatie. Hierin kunt u vaststellen dat het vak praktijkgericht is aangezien het lesmateriaal hoofdzakelijk bestaat uit reclamespotjes.

2. Verzoekster heeft een overzicht gemaakt op basis van de studiefiches waarin de eindcompetenties van het vak ‘Marketingcommunicatie’ van het schakelprogramma communicatiewetenschappen, gelinkt worden aan de reeds behaalde eindcompetenties uit de voorgaande opleidingen (bijlage 72).

Dit was echter niet eenvoudig aangezien de vermelde eindcompetenties in de studiefiches slechts summiere en onvolledige verwoordingen zijn van wat de student geleerd heeft in de reeds met succes gevolgde opleidingen en wat de student nog zal leren in het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’.

Bovendien zijn de omschrijving in de studiefiches voor interpretatie vatbaar. Zo is het bijvoorbeeld niet duidelijk, in de studiefiche van het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’, welke theorieën men bedoelt bij de eerste competentie ‘Kennis hebben van theorieën gebruikt binnen marketingcommunicatie’. Hierdoor is het moeilijk om een correcte vergelijking te maken louter op basis een vergelijking van de eindcompetenties. Zoals in het beroepschrift d.d. 12/02/2019 reeds is aangehaald, kan er enkel een correcte vergelijking gemaakt worden op basis van de inhoud. Verzoekster heeft deze inhoudelijke vergelijking reeds gemaakt (bijlage 5).

3. Verzoekster wil hierbij nog duiden op de vaststelling dat zij in het eerste semester 2 vrijstellingen kreeg, nl. voor ‘Statistiek (K00044)’ en voor ‘Inleiding tot communicatiewetenschappelijk onderzoek (K001240)’, op basis van reeds behaalde professionele credits van de HoGent opleidingen ‘Bedrijfsmanagement KMO’ en ‘Bedrijfsmanagement Marketing’ (bijlage 4 in het beroepschrift d.d. 12/02/2019).

Dit geeft aan dat de finaliteit van een professionele bachelor en academische bachelor blijkbaar toch gelijk kan zijn. Het niet hebben van credits op basis van het academisch niveau kan dus geen reden zijn om deze vrijstelling voor het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’ te weigeren, gezien er in het eerste semester 2 vrijstellingen werden toegekend terwijl verzoekster nog geen credits had behaald op academisch niveau.

Indien de vrijstelling voor het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’ niet wordt toegestaan, dan zou verzoekster graag de gestaafde argumentatie krijgen waarom de andere 2 vrijstellingen (‘Statistiek’ en ‘Inleiding tot communicatiewetenschappelijk onderzoek’) in het eerste semester wel werden toegekend.

4. Ondertussen heeft verzoekster alle academische credits van het eerste semester met succes behaald in eerste zit, onder andere voor het UGent-opleidingsonderdeel ‘Consumentengedrag’.

Daarbij dient vastgesteld dat het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’ zich situeert in de leerlijn communicatiemanagement. De cursus marketingcommunicatie focust zich op de communicatie van producten en diensten van een bedrijf. Consumentengedrag (gedoceerd in BA2) zal zich verder richten op de factoren die het aankoopgedrag beïnvloeden naast communicatie.

M.a.w. het door verzoekster met succes gevolgde UGent-opleidingsonderdeel ‘Consumentengedrag’ is een vervolgopleiding van het UGent-opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’.

Het lijkt dan ook niet logisch dat verzoekster nog de inleidende basiscursus ‘Marketingcommunicatie’ zou moeten volgen, terwijl ze al geslaagd is voor de vervolgopleiding ‘Consumentengedrag’.

5. Verzoekster heeft in het beroepschrift d.d. 12/02/2019 aangegeven dat het volgens haar niet redelijk is dat verzoekster alle handboeken, van de opleidingsonderdelen die zij reeds met succes heeft gevolgd, aan de Institutionele Beroepscommissie zou moeten voorleggen daar deze handboeken in de bibliotheek van de UGent beschikbaar zijn en de Institutionele Beroepscommissie deze boeken conform artikel 100 §4 kan opvragen.

Verzoekster gaat er echter vanuit dat de leden van de Institutionele Beroepscommissie, van een universiteit die de digitale (r)evolutie op de voet volgt, deze boeken ook online kunnen raadplegen. Daardoor is het hen nog eenvoudiger om de handboeken te raadplegen om zo een correcte vergelijking te kunnen maken op basis van inhoud.

6. Verzoekster wil hierbij nog een toelichting geven m.b.t. bijlage 5 van het beroepschrift. Deze bijlage is een overzicht van alle titels in het handboek ‘Marketingcommunicatie’, dat gebruikt wordt bij het UGent-opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’ in het schakelprogramma tot Master of Science in de communicatiewetenschappen afstudeerrichting communicatiemanagement.

In die bijlage wordt naast alle titels weergegeven in welke vakken verzoekster dit al heeft gezien in haar vooropleidingen.

Verzoekster heeft daarbij niet verwezen naar de specifieke hoofdstukken waar verzoekster de leerstof heeft gezien omdat de tabel anders te onoverzichtelijk zou worden door de zeer grote hoeveelheid informatie.

Via de zoekfunctie van een pdf-viewer kunnen die specifieke hoofdstukken wel teruggevonden worden in de bijlagen bij het beroepschrift, daar alle bijlagen in pdf-formaat werden bezorgd.

7. Verzoekster wil hierbij nog een toelichting geven m.b.t. bijlage 9 van het beroepschrift. Deze bijlage is een kopie van de inhoudsopgave van het handboek ‘Marketingcommunicatiestrategie’ dat gebruikt werd in het HoGent-opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie 1’ van de opleiding ‘Bedrijfsmanagement Marketing’.

Er kan vastgesteld worden dat heel veel titels van die inhoudsopgave overeenkomen met, of gelijkaardig zijn aan, de titels die vermeld staan bij ‘Inhoud’ op de studiefiche van het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’ van het schakelprogramma tot Master of Science in de communicatiewetenschappen afstudeerrichting communicatiemanagement.

Dit geeft aan dat de inhoud van beide opleidingsonderdelen gelijklopend is.

8. Verzoekster heeft ook nog vastgesteld dat er in het handboek ‘Marketingcommunicatiestrategie’ (bijlage 9 in het beroepschrift), dat gebruikt werd in het HoGent-opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie 1’, het volgende staat in het woord vooraf:

“Het boek marketingcommunicatiestrategie is al 25 jaar een standaardwerk binnen opleidingen en in de marketing- en communicatiewereld. Het is een boek dat marketingcommunicatie een fundament geeft. Door middel van een doordacht stappenplan en inzichten die gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek.”

De institutionele beroepscommissie behandelt verzoeksters beroep in zitting van 25 februari 2019 en komt tot de volgende beslissing:

“De studente vermeldt in het verzoekschrift de volgende argumenten:
[...]

De studente en haar vader, dhr. [J.D.], die als haar raadsman optreedt, geven in een aanvullende nota nog volgende argumenten mee:
[...]

De institutionele beroepscommissie heeft integraal kennis genomen van de argumenten en alle bewijsstukken zoals die zijn geformuleerd en opgenomen in het beroepschrift.

De institutionele beroepscommissie heeft inzage gekregen in de beslissing van de curriculumcommissie, in de in het kader van het beroepschrift opgevraagde motivering van de verantwoordelijk lesgever en alle bewijsstukken waarnaar verwezen wordt.

De curriculumcommissie besliste de vrijstelling niet toe te kennen op basis van onderstaande motivering:
[...]

De institutionele beroepscommissie wijst op de discretionaire bevoegdheid waarover ze beschikt, waardoor haar beslissing integraal in de plaats van de curriculumcommissie komt.

De inhoud van het UGent-opleidingsonderdeel is als volgt vastgelegd in de studiefiche:

- *Geïntegreerde marketingcommunicatie
- *Merkenbeleid
- *Werking van marketingcommunicatie
- *Doelgroepen
- *Doelstellingen
- *Budgetten
- *Reclame
- *Reclameonderzoek
- *Sponsoring
- *Merkaktivatie
- *Direct marketing
- *Online communicatie
- *Mediaplanning
- *Marketingcommunicatie en ethische kwesties

De te behalen eindcompetenties zijn als volgt vastgelegd:

1. Kennis hebben van theorieën gebruikt binnen marketingcommunicatie
2. Theoretische concepten en strategieën m.b.t. marketingcommunicatie relateren, kaderen en de implicaties ervan duiden
3. Kennis van de spelers en tactieken in het domein van marketingcommunicatie
4. Inzicht in de werking van marketingcommunicatie

5. Kritisch reflecteren over recente ontwikkelingen binnen het domein van marketingcommunicatie
6. Vaardigheden aanleren om op een strategische wijze een communicatieplan op te stellen
7. Mogelijke inzichten uit psychologie betrekken binnen het domein van marketingcommunicatie
8. Ethische aspecten m.b.t. marketingcommunicatie begrijpen en kunnen duiden

Met betrekking tot grief 2.2.1 over de concrete invulling van de beschrijvingen ‘een te groot verschil in het niveau’ en een ‘te grote discrepantie’ van de inhoud van de betrokken opleidingsonderdelen en het naar aanvoelen van de studente ‘subjectieve omschrijvingen’, geeft de verantwoordelijk lesgever volgende motivering:

Mevr. [D.] geeft in haar beroep aan dat ze de inhouden uit de betreffende cursus in verschillende cursussen reeds heeft gezien (cf. Bijlage 5 - vergelijking leerstof). Ze verwijst hiervoor zowel naar cursussen uit de HoGent als naar cursussen aan de UGent. Wat betreft de leerstof gezien aan de HoGent, wordt er inderdaad verwezen naar verschillende vakken waar ze stukken uit de leerstof van het vak Marketingcommunicatie al gezien zou hebben. De documentatie die wordt toegevoegd (lesmateriaal, studiefiches) tonen echter aan dat verschillende aspecten zeer summier en oppervlakkig aan bod komen (bijv. geïntegreerde communicatie, werking van MaCo, budgetteringsmethoden, etc.). Er wordt voor elk (sub)hoofdstuk in het handboek verwezen naar een vak waarin ze het betreffende hoofdstuk zou hebben gezien. De leerstof en theorieën gezien in deze vakken (bijv. verkooptechnieken, dienstenmarketing) hebben echter vaak een andere finaliteit/ doelstelling dan de leerstof in het vak marketingcommunicatie (specifieke focus op marketingcommunicatie). Er wordt bijv. aangehaald dat de privacy calculus theorie uitgebreid behandeld werd. Dit is niet correct. De theorie zelf en de principes worden niet aangehaald en bovendien werden de risicofactoren (die inderdaad een onderdeel vormen van deze theorie, maar niet als dusdanig zo worden gekaderd in de leerstof) toegespitst op diensten (terwijl het in het vak marketingcommunicatie gaat om personalisatie van marketingcommunicatie). Daarnaast blijkt uit alle lesslides die werden meegestuurd dat de verschillende topics uit de leerstof zeer oppervlakkig en kort worden behandeld. De cursus marketingcommunicatie gaat op elk hoofdstuk diepgaand in vanuit wetenschappelijke literatuur, theorie, aangevuld met een toepassing van de theorie op praktische cases. De leerstof uit het vak marketingcommunicatie wordt dan ook ondersteund door recente wetenschappelijke inzichten, inzichten die niet aan de hogeschool aan bod komen. Voor een overzicht van een aantal studies die aan bod komen per hoofdstuk zie bijlage 1.

Wat betreft de cursussen aan de UGent, geeft het vak van Prof. [J.] een summier overzicht van theorieën die relevant zijn binnen persuasieve communicatie. Daar wordt explicet aangehaald dat deze en andere theorieën in de betreffende vakken (consumentengedrag, corporate communicatie, marketingcommunicatie, etc.) diepgaand worden uitgewerkt en aangevuld met andere belangrijke theorieën. De theorieën gezien in het vak consumentengedrag zijn tevens complementair aan de theorieën gezien binnen het vak marketingcommunicatie. Bovendien worden de theorieën in dit vak aangehaald om te verklaren waarom consumenten bepaalde

keuzes maken. Dit is verschillend van de aanpak in het vak marketingcommunicatie waar de theorieën verklaren waarom bepaalde tactieken effectief zijn.

De institutionele beroepscommissie acht deze motivering afdoende en niet onredelijk en maakt deze, na aftoetsing van de motivering met de meegestuurde bewijsstukken van beide partijen, tot de hare.

Met betrekking tot de verwijzing doorheen het beroepschrift van de studente naar UGentopleidingsonderdelen in het betreffende schakelprogramma, merkt de institutionele beroepscommissie op dat het tot de bevoegdheid van de opleidingscommissie behoort om een evenwichtig schakelprogramma samen te stellen die studenten met een professioneel bachelordiploma moet leiden naar de noodzakelijke algemene wetenschappelijke competenties en wetenschappelijk-disciplinaire basiskennis om de masteropleiding succesvol te kunnen aanvatten. De institutionele beroepscommissie wijst daarbij in het bijzonder op de eigen finaliteit van het schakelprogramma, zoals bepaald in artikel I.3, 56° Codex Hoger Onderwijs:

“Schakelprogramma: een programma dat kan worden opgelegd aan een student die zich wenst in te schrijven voor een masteropleiding op grond van een in het professioneel hoger onderwijs uitgereikt bachelordiploma. Het programma beoogt de in artikel II.141, 3° bedoelde algemene wetenschappelijke competenties en wetenschappelijk-disciplinaire basiskennis bij te brengen;”

Dat er tussen de verschillende UGent-opleidingsonderdelen enige overlap kan bestaan doet hieraan geen afbreuk. Er zijn immers geen dwingende begincompetenties om deze opleidingsonderdelen in het curriculum van het schakelprogramma te kunnen opnemen. De opleidingsonderdelen kunnen bijgevolg enige overlap hebben maar het betreft hier opleidingsonderdelen die andere eindcompetenties dan Marketingcommunicatie nastreven en bijgevolg een andere focus hebben.

In zoverre het beroepschrift argumenten bevat met betrekking tot het niet krijgen van de vrijstelling voor Consumentengedrag, merkt de institutionele beroepscommissie op dat deze argumenten niet meer ontvankelijk zijn. Indien de studente niet akkoord was met het arrest van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen dan had zij hiertegen in beroep kunnen gaan bij de Raad van State conform de modaliteiten vermeld op het arrest zelf.

Met betrekking tot het argument 2.2.2 inzake de academische insteek en het academisch vertrekpunt om studenten inzicht te geven in strategische beslissingen met betrekking tot marketingcommunicatie en de twijfel hierover bij de studente aangezien dit volgens haar niet blijkt uit de studiefiche en de studente nagenoeg alles uit het gebruikte handboek al gezien heeft, meldt de institutionele beroepscommissie dat ze het argument van de studente niet volgt. Uit de studiefiche blijkt wel degelijk de academische insteek, getuige daarvan volgende te behalen eindcompetenties:

- 1 Kennis hebben van theorieën gebruikt binnen marketingcommunicatie
- 2 Theoretische concepten en strategieën m.b.t. marketingcommunicatie relateren, kaderen en de implicaties ervan duiden

De institutionele beroepscommissie heeft eveneens alle lesmateriaal vergeleken en stelt uit het beschikbare lesmateriaal van vorig academiejaar (dat dit jaar geüpdateert wordt met recent wetenschappelijk onderzoek maar waar de basis van vast staat) vast dat het UGent-opleidingsonderdeel bij de inhouden vertrekt van wetenschappelijk onderzoek en dit ook uitgebreid kadert. Getuige daarvan de slides op de elektronische leeromgeving Minerva en volgende studies die explicet vermeld worden in de lessen en waar tijdens de lessen voortdurend wordt naar teruggekoppeld:

Geïntegreerde marketingcommunicatie

- Chang, Y., & Thorson, E. (2004). Television and Web Advertising Synergies. *Journal of Advertising*, 33(2), 75-84.
- Voorveld, H., & Valkenburg, S. (2015). The fit factor: the role of fit between ads in understanding crossmedia synergy. *Journal of Advertising*, 44(3), 185-195.
- Eagle, L., & Dahl, S. (2018). Product Placement in Old and New Media: Examining the Evidence for Concern. *Journal of Business Ethics*, 147(3), 605-618.
- John B. Ford, Barbara Mueller, Charles R. Taylor, Nigel Hollis (2011). The tension between strategy and execution: Challenges for International Advertising Research. *Journal of Advertising Research*, March.
- DOI: 10.2501/JAR-51-1-027-041
- Neijens, P. & Voorveld, H. (2015). Cross-Platform Advertising: Current Practices and Issues for the Future. *Journal of Advertising Research*, December 2015. DOI: 10.2501/JAR-2015-016

Merkenbeleid

- Warren, C., & Campbell, M. (2014). What makes things cool? How autonomy influences perceived coolness. *Journal of Consumer Research*, 41(August), 543-563.
- Gensler, S., Völckner, F., Liu-Thompkins, Y., Wiertz, C. (2013). Managing Brands in the Social Media Environment. *Journal of Interactive Marketing*, 27(2013), 242-256.
- Chun, H. H., Park, C. W., Eisingerich, A. B., & MacInnis, D. J. (2015). Strategic benefits of low fit brand extensions: When and why? *Journal of Consumer Psychology*, 25(4), 577-595
- Zhang, S., & Sood, S. (2002). “Deep” and “surface” cues: brand extension evaluations by children and adults. *Journal of Consumer Research*, 29(1), 129-141

Werking marketingcommunicatie

- Fransen, M. L., Smit, E. G., & Verlegh, P. W. J. (2015). Strategies and motives for resistances to persuasion: an integrative framework. *Frontiers in Psychology*, 6:1201.
- van Reijmersdal, E. A., Lammers, N., Rozendaal, E., & Buijzen, M. (2015). Disclosing the Persuasive Nature of Advergames: Moderation Effects of Mood on Brand Responses via Persuasion Knowledge. *International Journal of Advertising*, 34(1), 70-84.
- Friestad, Marian, and Peter Wright (1994), “The Persuasion Knowledge Model: How People Cope with Persuasion Attempts,” *Journal of Consumer Research*, 21 (1), 1-31.
- Hudders, L., De Pauw, P., Cauberghe V., Panic K., Zarouali, B., & Rozendaal, E. (2017). Shedding new light on how advertising literacy can affect children’s processing of embedded advertising formats: a future research agenda. *Journal of Advertising*, 46(2), 333-49.

- Topolinski, S., Lindner, S., & Freudenberg, A. (2014). Popcorn in the cinema: Oral interference sabotages advertising effects. *Journal of Consumer Psychology*, 24(2), 169-176.
- De Pauw, P., De Wolf, R., Hudders, L., & Cauberghe, V. (2018). From persuasive messages to tactics: exploring children's knowledge and judgements of new advertising formats. *New Media & Society*, 20(7), 2604-2628.
- Rozendaal, E., Lapierre M.A., van Reijmersdal, E.A., & Buijzen, M. (2011). Reconsidering advertising literacy as a defense against advertising effects. *Media Psychology*, 14(4), 333–54.
- Bandara, R., Fernando, M., & Akter, S. (2017). The privacy paradox in the data-driven marketplace: the role of knowledge deficiency and psychological distance. *Procedia Computer Science*, 121, 562-567.
- Barth, S., & de Jong, M. D. T. (2017). The privacy paradox – investigating discrepancies between expressed privacy concerns and actual online behavior – A systematic literature review. *Telematics and Informatics*, 34, no7: 1038-1058. doi:10.1016/j.tele.2017.04.013

- Forentberry, J.L. & McGoldrick, P.J. (2019). Do billboard advertisements drive customer retention?
- Expanding the AIDA model to AIDAR. *Journal of Advertising Research*, January, 2019. DOI: 10.2501/JAR2019-003

Doelgroepen

- Zhang, S., & Sood, S. (2002). "Deep" and "surface" cues: brand extension evaluations by children and adults. *Journal of Consumer Research*, 29(June), 129-141.
- Amatulli, C., Guido, G., & Nataraajan, R. (2015). Luxury purchasing among older consumers: exploring inferences about cognitive age, status and style motivations. *Journal of Business Research*, 68, 1945-1952
- Fulgoni, G.M. (2018). Are you targeting too much? Effective marketing strategies for Brands. *Journal of Advertising Research*, 58(1), March 2018. DOI: 10.2501/JAR-2018-008
- Alpert, F. & Saxton, M. K. (2015). Can multiple new-product messages attract different consumer segments? Gaming Advertisements' Interaction with Targets affects brand attitudes and purchase intentions. *Journal of Advertising Research*, September 2015. DOI: 10.2501/JAR-2015-011

Doelstellingen

- Chaney, I., Hossany, S., Wu, M.S.S., Chen, C.-H. S., & Nguyen, B. (2018). Size does matter: Effect of in-game advertising stimuli on brand recall and brand recognition. *Computers in Human Behavior*, 86, 311-318. Ghosh, T. (2016). Winning versus not losing: exploring the effects of in-game advertising outcome on its effectiveness. *Journal of Interactive Marketing*, 36, 134-147. Reclame
- Rosengren, S., Dahlén, M., & Modig, E. (2013). Think Outside the Ad: Can Advertising Creativity Benefit More Than the Advertiser? *Journal of Advertising*, 42(4), 320-330.
- Sobol, K., & Darke, P. R. (2014). "I'd like to be that attractive, but at least I'm smart": how exposure to ideal advertising models motivates improved decision-making. *Journal of Consumer Psychology*, 24(4), 533-540.

Terlutter, R., & Capella, M.L. (2013). The Gamification of Advertising: Analysis and Research Directions of In-Game Advertising, Advergames, and Advertising in Social Network Games. *Journal of Advertising*, 42, 2-3, p. 95-112.

Reclameonderzoek

Dens, N., De Pelsmacker, P., Wouters, M. & Purnawirawan, N. (2012). Do You Like What You_Recognize? The Effects of Brand Placement Prominence and Movie Plot Connection on Brand Attitude as Mediated by Recognition. *Journal of Advertising*, 41(3), 35-53.

Tessitore, T., & Geuens, M. (2013). PP for ‘Product Placement’ or ‘Puzzled Public’? The Effectiveness of Symbols as Warnings of Product Placement and the Moderating Role of Brand Recall. *International Journal of Advertising*, 32(3), 419-442.

Yoo, C.Y. (2014). Branding Potentials of Keyword Search Ads: The Effects of Ad Rankings on Brand Recognition and Evaluations. *Journal of Advertising*, 43(1), 85–99. Sponsoring

Koo, J., & Lee, Y. (2018). Sponsor-event congruence effects: the moderating role of sport involvement and mediating role of sponsor attitudes. *Sport Management Review*.

Mazodier, M., & Quester, P. (2014). The role of sponsorship fit for changing brand affect: a latent growth modelling approach. *International Journal of Research in Marketing*, 31(1), 16-29. Mediaplanning

Bakopoulos, V., Baronello, J., & Briggs, R. (2017). How brands can make smarter decisions in mobile marketing: strategies for improved media-mix effectiveness and questions for future research. *Journal of Advertising Research*, 54(4), 447-461.

Dens, N., De Pelsmacker, P., Goos, P., Aleksandrovs, L., & Martens, D. (2018). How consumers’ media usage creates synergy in advertising campaigns. *International Journal of Market Research*, 60(3), 268-287.

Schultz, D.E., & Block, M.P. (2018). Beyond demographics: enhancing media planning with emotional variables. In V. Cauberghe, L. Hudders, & M. Eisend (Eds.), *Advances in Advertising Research IX* (pp. 177-190). European Advertising Academy. Springer Gabler, Wiesbaden.

Merkaktivatie

Majid, K. & Laroche, M. (2019). What’s the big deal? How sales promotions displayed by others online can influence online and offline purchase intentions. *Journal of Interactive Marketing*

Terblanche, N.S. (2018). Revisiting the supermarket in-store customer shopping experience. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 40, 48-59.

Direct marketing

Morimoto, M., & Chang, S. (2006). Consumers’ attitudes toward unsolicited commercial e-mail and postal direct mail marketing methods: intrusiveness, perceived loss of control, and irritation. *Journal of Interactive Advertising*, 7(1), 8-20.

Malthouse, E.C., Maslowska, E., & Franks, J. U. (2018). Understanding programmatic TV advertising. *International Journal of Advertising: The review of Marketing Communications*, 37(5), 769-784.

Online Communicatie

Cf. Overzicht presentaties academische sprekers Hands-On Digital dag.

Marketingcommunicatie & Ethiek

Malbon, J. (2013). Taking Fake Online Consumer Reviews Seriously. *Journal of Consumer Policy*, 36, 139–157 DOI 10.1007/s10603-012-9216-7.

Van de Sompel, D., & Vermeir, I. (2016). The influence of source attractiveness on self-perception and advertising effectiveness for 6-to 7-year-old children. *International Journal of Consumer Studies*, 40(5), 575-582.

Met betrekking tot de meegestuurde bijlage 5 waarin een vergelijking wordt gemaakt van het handboek dat in het UGent-opleidingsonderdeel wordt gebruikt en wat de studente in haar vooropleidingen al gezien heeft, merkt de institutionele beroepscommissie op dat de studente hier voorbij gaat aan het feit dat het handboek maar één van de elementen is bij het instuderen van het opleidingsonderdeel, naast documentatie en slides die besproken worden tijdens de hoorcolleges en gastlezingen, beschikbaar via Minerva, en naast de toelichting gegeven door de lesgeefster en door gastsprekers tijdens de colleges, die ook nog aanvullend zijn en kunnen zijn op het beschikbare lesmateriaal.

De studente beweert in punt 2.2.3 dat de docente met niets ststaat dat de inzichten die de studente heeft verworven in de hogeschool eerder gericht zijn op de praktische uitwerking van marketingcommunicatie waardoor het een andere finaliteit betreft. De studente verwijst hiervoor naar de studiefiche, de praktische twitteropdracht die reeds in het opleidingsonderdeel Consumentengedrag werd uitgevoerd, het handboek en de inleidende woorden van de docente tijdens de eerste les. Dit alles sterkt de studente in de overtuiging dat het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie, zelfs al verwijst men af en toe naar een academisch onderzoek, praktijkgericht is.

De institutionele beroepscommissie heeft hierboven al geoordeeld dat, in tegenstelling tot het persoonlijk aanvoelen, het opleidingsonderdeel wel degelijk academisch onderbouwd is.

Met betrekking tot de melding dat de inzichten die de studente verwierf aan de Hogeschool gericht zijn op de praktische uitwerking van marketingcommunicatie, wat een andere finaliteit is, wijst de institutionele beroepscommissie de studente naar de website van de HoGent, richting bedrijfsmanagement, waar ze afstudeerde en waar expliciet het verschil in finaliteit wordt gemeld:

“Welke afstudeerrichting je ook kiest, *je duikt meteen de praktijk in*. Wat betekent dat? Dat je tijdens je opleiding het werkveld écht leert kennen en er voortdurend mee in contact komt. Hoe? Via groepswerken, gastsprekers uit de praktijk, projecten, bedrijfsbezoeken, je bachelorproef, enzovoort. Dat is een *wezenlijk verschil met bijvoorbeeld een opleiding aan de universiteit*.”

<https://www.hogent.be/opleidingen/bachelors/bedrijfsmanagement/>

De verantwoordelijk lesgever geeft volgende aanvullende motivering met betrekking tot de twitteropdracht:

De praktische opdracht binnen dit vak kan gekaderd worden binnen activerend leren. Doel is om studenten aan te zetten om gedurende het semester actief met de leerstof bezig te zijn, alsook hen de attitude aan te leren om de actualiteit op te volgen (kranten lezen, nieuwsberichten volgen, academisch onderzoek opvolgen, etc.). De opdracht stelt hen in staat om de theorie die ze zien binnen het vak zelf te

leren toepassen aan de hand van actuele cases en hier kritisch over te leren reflecteren.

Ook binnen het vak consumentengedrag moeten studenten een opdracht doen in het kader van activerend leren. Verschil is dat dit een groepsopdracht betreft en dat er een vlogbericht gemaakt moet worden, i.p.v. een PowerPoint. Daarnaast is het bij deze opdracht de bedoeling dat studenten de leerstof uit dit specifieke vak leren toepassen en dit verder kritisch evalueren aan de hand van wetenschappelijk onderzoek.

Beide opdrachten zijn gelijklopend in die zin dat ze als doel hebben studenten te activeren (zodat ze de leerstof niet laten liggen tot aan het examen), de theorie te leren toepassen aan de hand van actuele cases en kritisch te leren reflecteren over deze cases. Verder is de opdracht inhoudelijk echter verschillend, gezien de leerinhouden van beide vakken verschillend zijn, aangezien studenten de twitteropdracht van het vak marketingcommunicatie begrippen uit het vak marketingcommunicatie bespreken en studenten voor de twitteropdracht (gekoppeld aan een vlog) van het vak consumentengedrag begrippen uit het vak consumentengedrag bespreken.

De institutionele beroepscommissie acht deze motivering niet onredelijk nu onomstotelijk blijkt dat het om een inhoudelijk andere opdracht gaat in het kader van Marketingcommunicatie.

De verantwoordelijk lesgever motiveert verder de academische insteek als volgt:

De academische insteek kan worden aangetoond aan de hand van de lijst met wetenschappelijke artikels (die bovendien slechts een deel van de studies toont die worden besproken tijdens de lessen) en de theoretische invalshoek van het vak. Er wordt zeer veel aandacht besteed aan de onderliggende theorieën die kunnen verklaren waarom bepaalde technieken en strategieën effectief zijn. bijv. waarom kan het positief zijn om beroemdheden in te schakelen (Balance Theory - Source Credibility Model - Source Attractiveness Model - Meaning Affect Transfer - etc.). Dit wordt voor elke tactiek zo aangepakt. Dit wordt telkens geïllustreerd aan de hand van bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek. Uiteraard is er ook veel aandacht voor voorbeelden uit de praktijk om alles te illustreren (welke zaken lopen fout en waarom? welke zaken zijn zeer succesvol en waarom?). Aan de hogeschool is enkel aandacht voor deze praktijkvoorbeelden, zonder oog voor de onderliggende theorieën of wetenschappelijke studies.

De institutionele beroepscommissie stelt, na terugkoppeling met alle aangeleverde bewijsstukken, dat de academische insteek bewezen is. Het vak behelst een geïntegreerde aanpak waarbij de theoretische invalshoek en wetenschappelijk onderzoek gekoppeld worden aan de praktijk en waarbij deze academische insteek de rode draad vormt doorheen het opleidingsonderdeel. De studente ontkent ontrecht de academisch wetenschappelijke basis die doorheen het opleidingsonderdeel is verweven en hier met bewijzen wordt gestaafd (zie wetenschappelijke artikelen cf. supra).

Met betrekking tot de verwijzing naar een citaat van de lesgever tijdens de eerste les, meldt de institutionele beroepscommissie dat ze het ten zeerste betreurt dat de studente slechts een deel van de woorden citeert die de lesgeefster in de eerste les heeft gemeld en niet verwijst naar de academische insteek die de docente eveneens heeft gemeld tijdens die eerste les. Zonder hieraan afbreuk te doen maar enkel voor de volledigheid merkt de institutionele beroepscommissie op dat de loutere bewering dat een bepaald iets

zou zijn gezegd tijdens de les, ook niets meer is dan een loutere bewering die door niets wordt gestaafd, en dus ook niet als bewijs kan dienen.

In argument 2.2.4 stelt de studente nogmaals dat niet voldoende is aangetoond dat ze de eindcompetenties van het UGent-opleidingsonderdeel niet of onvoldoende heeft behaald om de vrijstelling te kunnen verkrijgen voor het opleidingsonderdeel. De studente hekelt opnieuw enkele, naar haar aanvoelen, subjectieve omschrijvingen zoals ‘niet uitgebreid gezien’. De studente koppelt in dit argument diverse theorieën aan met succes afgelegde HoGent-opleidingsonderdelen.

De verantwoordelijk lesgever weerlegt deze argumentatie als volgt:

Het is duidelijk uit het lesmateriaal dat werd bijgevoegd dat studente geen theoretische inzichten heeft verworven in haar bachelor. Het Persuasion Knowledge Model (Friestad & Wright, 1994) wordt in de les uitgebreid besproken (belang van agent - topic knowledge, de rol van coping, etc.) en gekoppeld aan de werking van marketingcommunicatie. Studenten leren de samenhang tussen de verschillende theorieën begrijpen (bijv. samenhang tussen Elaboration Likelihood Model en het persuasion knowledge model). Ook bijv. de privacy calculus theorie komt niet aan bod in het kader van personalisatie en persoonlijke datacollectie in de bijlagen naar waar wordt verwezen (er wordt enkel 2 keer kort het woord privacy vermeld en er wordt ook gesproken over risico's, maar dat is een andere context). De privacy calculus theorie wordt uitgebreid besproken, alsook naast andere gerelateerde theorieën geplaatst die kunnen verklaren hoe consumenten omgaan met persoonlijke datacollectie voor marketingcommunicatie doeleinden en personalisatie in reclame.

Zoals boven al werd aangehaald heeft de studente weinig tot geen theoretische inzichten verworven in haar HoGent opleiding. (...) De studente heeft geenszins de diepgaande inzichten verworven m.b.t. de theoretische werking van marketingcommunicatie in deze vakken. Binnen dit vak wordt er onder andere theoretisch dieper ingegaan op verschillende omzet-responsmodellen (bijvoorbeeld STAS-model) en de theoretische onderbouwing van cases die het belang van budgettering binnen maco bespreken wordt uitgediept.

- *Met betrekking tot de uitwerking van de theorie ‘Persuasion Knowledge Model’ dat de studente zag in het HoGent-opleidingsonderdeel “verkooptechnieken”. Het theoretisch model zelf wordt niet aangehaald in de bijlagen van HoGent. Bovendien is het model in een andere context gezien (verkooptechnieken), en niet in de context van marketingcommunicatie. De relevantie, het belang en de limitaties van de theorie in de context van marketingcommunicatie wordt in dit vak diepgaand besproken. O.m. aan de hand van papers van Rozendaal et al. (2012) en Hudders et al. (2016).*
Er wordt verwezen naar volgende argument “Daarbij heeft Verzoekster zeer uitgebreid gezien hoe men consumenten kan overtuigen.” Het vak dat wordt aangehaald als bewijsstuk en de bijhorende bijlagen bevatten geen vermelding naar het Persuasion Knowledge Model zoals dat in onze lessen wordt behandeld. Het PK-model dat in onze lessen wordt gegeven gaat onder andere in op weerbaarheid van de consument voor communicatietechnieken. Huidige wetenschappelijke bronnen worden in de lessen gebruik om dit model te

ondersteunen (o.a. recent academisch onderzoek van de vakgroep dat ingaat op PK bij kinderen).

- *Met betrekking tot de uitwerking van de Privacy Calculus Theory' in het HoGent-opleidingsonderdeel "Dienstenmarketing".*

Deze concrete theorie, noch de theoretische onderbouwing van deze specifieke theorie werd teruggevonden in het aangereikte materiaal van de studente. Deze theorie wordt in het UGent-vak marketingcommunicatie niet alleen theoretisch verklaard, maar ook specifiek gekaderd binnen het domein marketingcommunicatie. Specifiek wordt ingegaan op privacyafwegingen van consumenten bij blootstelling aan digitale dataverzameling. Binnen het UGent-vak wordt bovendien ook actueel eigen academisch onderzoek rond deze specifieke theorie in de lessen geïntegreerd (namelijk studies door [L.D.S.] en [S.H.]).

- *Met betrekking tot de uitwerking van de Social Proof Theory in het opleidingsonderdeel Consumentenpsychologie.*

Deze theorie wordt niet explicet vermeld in de aangeleverde bijlagen, noch de grondlegger ervan (Cialdini) wordt explicet vermeld. Delen van de theorie (bv. conformisme) worden inderdaad, zoals aangehaald in de beroepsmotivering, aangehaald in de cursus die wordt aangeleverd, maar dit wordt niet gekaderd binnen de theorie en bovendien wordt dit in ons vak gekoppeld aan andere theorieën binnen marketingcommunicatie.

De institutionele beroepscommissie acht deze motivering duidelijk en niet onredelijk en maakt deze motivering, na afroetsing met alle aangeleverde bewijsstukken, tot de hare. Het is niet omdat een theorie zijdelings wordt vermeld of kort wordt gekaderd binnen een HoGent-opleidingsonderdeel dat moet worden aangenomen dat de theorieën als dusdanig gekend zijn zoals verwacht wordt in het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie. Uit de bewijsstukken blijkt, in tegenstelling tot het persoonlijk aanvoelen van de studente, niet dat ze de onderliggende theorieën geënt op Marketingcommunicatie reeds in voldoende mate verworven heeft om een vrijstelling of deelvrijstelling toe te kennen.

De studente gaat in argument 2.2.5 niet akkoord met het feit dat ze in het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie kritisch zal leren reflecteren over recente ontwikkelingen in het domein van marketingcommunicatie. De verantwoordelijk lesgever meldt dat ze dit slechts summier gezien heeft in haar vooropleiding maar toont dit volgens de studente met niets aan. De institutionele beroepscommissie stelt, niet voor het eerst, vast dat de studente hier van een omgekeerde redenering vertrekt. De UGent moet aantonen wat de studente nog niet (in voldoende mate) zag, wat hier ook correct gebeurd is. Doorheen de bewijsstukken die de studente aanlevert, ontbreekt de kritisch-wetenschappelijke reflectie die in het UGent-opleidingsonderdeel wel aan bod komt. Het is niet aan de UGent om in dergelijk geval aan te tonen wat de studente in zo'n geval wel al gezien heeft in haar vooropleiding en dit minutieus te vergelijken met het UGent-opleidingsonderdeel. Dit zou onevenredig veel werk vragen van de UGent-betrokkenen terwijl de bewijslast in sé bij de verzoekende partij in casu de studente ligt. De institutionele beroepscommissie stelt na onderzoek vast dat GDPR, Blockchain, ethisch adverteren voor kinderen, JEP en EASA niet in vergelijkbare mate aan bod zijn gekomen in de vooropleiding van de studente als wat in het UGent-opleidingsonderdeel bedoeld wordt. Zo is bijvoorbeeld een loutere verwijzing naar de EASA-website (slide 629 uit de meegestuurde bijlage 36, HoGent-opleidingsonderdeel) geen afdoende bewijs dat de studente de rol van ESA kritisch heeft leren bekijken. Wat de impact van GDPR betreft

voor online datacollectie, merkt de institutionele beroepscommissie op dat bijlage 9 niets hierover vermeldt (in tegenstelling tot wat de studente aangeeft), en de overige bijlagen weliswaar naar GDPR verwijzen zonder echter daarbij aandacht te hebben voor de impact die GDPR zal hebben/heeft voor online datacollectie. Hetzelfde geldt voor Blockchain, ethisch adverteeren voor kinderen, JEP, ... Uit de HoGent bewijsstukken is enkel op te maken dat naar deze begrippen verwezen wordt. Evenwel blijkt uit niets dat deze begrippen ook op de wetenschappelijk-kritische manier behandeld zijn als aan de UGent het geval is. De studente staat dit ook niet verder met andere bewijsstukken.

Wat betreft de verwijzing naar UGent-opleidingsonderdelen, meldt de institutionele beroepscommissie zoals eerder dat vergelijkingen met de vermelde UGent-opleidingsonderdelen niet opgaan aangezien deze elk op zich bijdragen tot het behalen van de doelstellingen van een schakelprogramma en enige overlap in behandelde thema's betekent niet dat een (deel)vrijstelling zou moeten worden gegeven, is aangezien de opleidingsonderdelen andere eindcompetenties nastreven en die thema's telkens vanuit een andere invalshoek worden benaderd. (cf. *infra*).

Met betrekking tot argument 2.2.6 inzake de Digital Marketing Trends die volgens de studente geen reden kan zijn om de vrijstelling te weigeren, merkt de institutionele beroepscommissie op dat dit geen doorslaggevend element was om de vrijstelling te weigeren. Het doorslaggevende zit in een samenlezen van de motieven die hier door de institutionele beroepscommissie niet alleen bevestigd maar ook verder uitgewerkt worden.

De studente meldt in het beroepschrift dat de institutionele beroepscommissie het lesmateriaal, waaronder de handboeken die de studente gebruikt heeft in de reeds met succes gevolgde opleidingsonderdelen, kan opvragen en elkeen van wie ze de aanwezigheid nuttig acht voor de behandeling van het dossier kan uitnodigen om te worden gehoord. De institutionele beroepscommissie merkt op dat ze goed vertrouwd is met de voorgeschreven procedure voor het behandelen van een beroepsdossier. De institutionele beroepscommissie is eveneens vertrouwd met het arrest 2018/662 en merkt op dat de verwijzing van de studente naar dit arrest niet volledig is. Er mag inderdaad van de instelling verwacht worden dat ze de voor haar dienstige gegevens betreft, ook wanneer de student die informatie niet of onvolledig heeft aangehaald. Echter, het arrest vermeldt meer dan wat de studente neerschrijft. Vooral de zin die volgt maar door de studente niet meer is gekopieerd, is hier van belang:

Een student die op basis van een eerder verworven kwalificatie zoals een creditbewijs aan een andere instelling een vrijstelling verzoekt, dient aan het daartoe bevoegde orgaan de nodige stukken voor te leggen om dat verzoek te staven en het onderzoek naar de vereiste mate van overeenstemming van de betrokken opleidingsonderdelen te faciliteren. Daarmee wil niet gezegd zijn dat de organen van de instelling, en in fine de interne beroepsinstantie, ter zake geheel passief kunnen blijven. Onder meer in het licht van de zorgvuldigheidsplicht en de materiële motiveringsplicht mag van de instelling worden verwacht dat zij in een onderzoek van een vrijstellingsaanvraag, desnoods ambtshalve, de voor haar beslissing dienstige gegevens betreft. Te denken valt bijvoorbeeld aan relevante informatie over de inhoud van het eigen opleidingsonderdeel waarvoor een vrijstelling wordt gevraagd – ook wanneer de student die informatie niet of onvolledig heeft aangehaald. Aan de student valt het evenwel in beginsel toe om

de gegevens te verstrekken over de elders reeds verworven kwalificatie – in casu een studiebewijs betreffende een aan een andere instelling met succes gevolgd opleidingsonderdeel – aangezien dit informatie is waarover de instelling aan wie de vrijstelling wordt gevraagd, niet geacht wordt te beschikken.

Concreet betekent dit dat institutionele beroepscommissie ertoe gehouden is de informatie van het eigen opleidingsonderdeel op te vragen, wat ze in deze ook gedaan heeft, maar niet verplicht is om informatie van of aan een andere instelling op te vragen. Zonder hieraan afbreuk te doen maar enkel voor de volledigheid, meldt de institutionele beroepscommissie dat er zeker en vast voldoende stukken vorhanden waren, zowel van de studente als van de verantwoordelijk lesgever, om een gemotiveerde beslissing te kunnen nemen.

Met betrekking tot het argument van de studente dat ze telkens in eerste zittijd slaagde voor de professionele bacheloropleiding, afstudeerde met de graad van grote onderscheiding en ook nu in de eerste zittijd mooie cijfers behaalde, merkt de institutionele beroepscommissie op dat dit gegeven vreemd is aan de vraag of ze de eindcompetenties van het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie heeft verworven. Dit blijkt na grondig onderzoek niet het geval.

De institutionele beroepscommissie kan aannemen dat de studente teleurgesteld is nu ze opnieuw geen vrijstelling kan krijgen voor een UGent-opleidingsonderdeel en twijfelt niet aan de ernst waarmee de studente de UGent studies ter harte neemt. De institutionele beroepscommissie stelt echter vast dat het verschil in finaliteit tussen de professionele bacheloropleiding en de academische bacheloropleiding zoals door de Codex Hoger Onderwijs vastgelegd, in combinatie met het gegeven dat de focus, aanpak en niveau van diepgang tussen het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie en de HoGent-opleidingsonderdelen dermate verschillen, het niet geven van een vrijstelling of deelvrijstelling verantwoorden. Voor wat betreft de deelvrijstelling motiveert de institutionele beroepscommissie dat de studente ondanks vergelijkbare inhouden niet heeft aangetoond deze inhouden op dezelfde academisch-wetenschappelijke basis te hebben verworven waardoor een deelvrijstelling, gelet op de verwevenheid van de theoretische inzichten met de praktijk, niet aan de orde is.

Met betrekking tot het argument van de studente dat Marketingcommunicatie slechts een inleidende basiscursus is en tevens een inleiding is op het opleidingsonderdeel Consumentengedrag dat ze met succes aflegde (15/20) waarbij er overlappende inhouden zijn, merkt de institutionele beroepscommissie op dat het argument inzake overlap hierboven reeds behandeld werd en ongegrond werd bevonden.

Wat betreft het argument inzake een inleidende basiscursus waarbij de studente aangeeft aan HoGent reeds heel wat meer te hebben gezien, meldt de institutionele beroepscommissie dat ook dit argument reeds behandeld werd. Het gaat om een inleidende basiscursus op het academisch-wetenschappelijk niveau en niet op het niveau van praktijkgerichte opleidingsonderdelen zoals door de studente gevolgd aan de HoGent.

Wat betreft het argument dat Marketingcommunicatie eveneens een inleiding zou zijn op de cursus Consumentengedrag waar de studente met 15/20 voor slaagde, stelt de institutionele beroepscommissie vast dat dit argument, los van het feit dat het niet gestaafd wordt met een concreet bewijs, ook niet opgaat: het zijn twee vakken die

inderdaad een sterke link hebben met elkaar. Ze behoren nu eenmaal ook tot dezelfde leerlijn met name de leerlijn “communicatiemanagement” (zie de toelichting in de ECTS-fiche). Maar het is niet zo dat het ene vak een inleiding is op het andere vak. Ook dat blijkt duidelijk uit de toelichting in de ECTS-fiche rond de invulling van de leerlijn. Elk van de vakken in die leerlijn bekijkt het communicatiemanagement vanuit een andere invalshoek, en het is niet zo dat het eerder in het modeltraject geprogrammeerde vak een inleiding is op het later in datzelfde modeltraject geprogrammeerde vak. De volgorde waarin de vakken worden gevuld is voor schakelstudenten in principe zelfs iets logischer. Als marketeer ga je eerst inzicht verwerven in de consument (de invloeden die keuzes bepalen) om deze inzichten te kunnen gebruiken bij het uitwerken van een marketingcommunicatiestrategie. Het eerste zien de studenten in het vak consumentengedrag (hoe maken consumenten keuzes en welke invloeden ervaren ze hierbij), het tweede in het vak marketingcommunicatie.

Studenten die een regulier traject volgen krijgen inderdaad eerst het vak marketingcommunicatie en dan pas het vak consumentengedrag. Het vak marketingcommunicatie wordt in de studiefiche omschreven als “Deze cursus is een inleidende basiscursus en heeft als doel de studenten de nodige kennis, inzicht en vaardigheden aan te leren met betrekking tot marketingcommunicatie”. In dezelfde studiefiche staat ook:

“Consumentengedrag (gedoceerd in BA2) zal zich verder richten op de factoren die het aankoopgedrag beïnvloeden naast communicatie.” Beiden vakken staan dus naast elkaar en beiden zijn nodig om een goed inzicht te verkrijgen in communicatiewetenschappen. Dit argument is ongegrond.

De institutionele beroepscommissie heeft eveneens de aanvullende nota ter harte genomen. In zoverre het nieuwe argumenten betreft of argumenten die in deze beslissing nog niet voldoende zijn uitgewerkt, heeft de institutionele beroepscommissie ze meegenomen in haar beslissing.

Wat betreft het lesmateriaal uit de eerste les die zou moeten aangeven dat het vak praktijkgericht is en het lesmateriaal hoofdzakelijk uit reclamespotjes bestaat, stelt de institutionele beroepscommissie vast dat het niet ernstig is te stellen dat studiemateriaal uit de eerste les representatief zou zijn voor het volledige opleidingsonderdeel. De slides van les 1 zijn bovendien slides van de inleidende les, waar heel veel voorbeelden inzitten om de studenten warm te maken voor het vak en hen voeling te geven met de leerstof.

Wat betreft het overzicht (bijlage 72) stelt de institutionele beroepscommissie na onderzoek vast dat dit haar niet op andere gedachten kan brengen wat betreft het weigeren van de vrijstelling. Integendeel, uit de bijlage blijkt duidelijk dat de HoGent-opleidingsonderdelen praktijkgerichte eindcompetenties nastreven waar de UGent academisch-wetenschappelijke eindcompetenties beoogt.

Met betrekking tot het argument dat de studente in het eerste semester twee vrijstellingen kreeg op basis van behaalde credits aan HoGent, wat volgens haar aangeeft dat de finaliteit van een professionele bachelor en academische bachelor blijkbaar toch gelijk zijn, verwijst de institutionele beroepscommissie graag naar het voornoemde Arrest 2018/662 waar de studente eveneens verzoekende partij was. Dit argument werd toen ook aangehaald waarbij de Raad het volgende oordeelde:

Verzoekster voert aan dat haar voor twee andere opleidingsonderdelen vrijstelling werd toegekend op basis van creditbewijzen uit de professionele bacheloropleiding. Zoals verzoekster elders in haar beroep zelf uitvoerig aangeeft, dient een vrijstelling voldoende concreet en opleidingsonderdeel per opleidingsonderdeel te worden onderzocht. Anders dan verzoekster met het bovenstaande suggereert, zegt een toegekende vrijstelling dan ook in beginsel niets over de mate van overeenstemming tussen twee andere opleidingsonderdelen.

Verzoeksters argument zou enkel dienstig kunnen zijn indien de omvang, uitgedrukt in studiepunten, en de aard (professioneel of academisch) van het opleidingsonderdeel de enige criteria waren geweest op basis waarvan de beroepscommissie over de hier betwiste vrijstellingsaanvraag heeft geoordeeld. Dat is evenwel, zoals hieronder blijkt, niet het geval.

De bestreden beslissing weigert de vrijstelling op grond van verschillende motieven.

De institutionele beroepscommissie ziet niet in hoe ze hier anders kan over oordelen nu ook in voorliggend dossier blijkt dat de vrijstelling voor Marketingcommunicatie op grond van de eigen aard en inhoud werd beoordeeld en geweigerd. Dat de studente vrijstellingen kreeg voor twee andere opleidingsonderdelen staat hier bijgevolg los van en hoeft in deze beslissing niet gemotiveerd te worden.

Stellen dat hierdoor de finaliteit tussen een professionele en academische bacheloropleiding blijkbaar toch gelijk kan zijn, gaat evenmin op. Het feit dat de studente voor twee opleidingsonderdelen een vrijstelling kreeg, betekent enkel dat de curriculumcommissie geoordeeld heeft dat ze voor deze opleidingsonderdelen de eindcompetenties reeds heeft verworven. Dit betekent echter geenszins dat moet worden aangenomen dat ze de volledige academisch-wetenschappelijke finaliteit die met het schakelprogramma wordt beoogd, heeft bereikt. Een dergelijke redenering is dan ook kort door de bocht.

Met betrekking tot het argument inzake het handboek ‘Marketingcommunicatiestrategie’, gebruikt in het HoGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie I en de vergelijking met het UGent-opleidingsonderdeel Marketingcommunicatie, merkt de institutionele beroepscommissie ook hier, net als met bijlage 5, op dat de studente voorbij gaat aan het feit dat het handboek maar één van de elementen is bij het instuderen van het opleidingsonderdeel, naast documentatie en slides die besproken worden tijdens de hoorcolleges en gastlezingen, beschikbaar via Minerva, en de toelichtingen tijdens de hoorcolleges en gastlezingen zelf. Wat betreft het argument dat het handboek gebruikt in het HoGent-opleidingsonderdeel meldt dat de inzichten gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek, stelt de institutionele beroepscommissie vast dat de studente hier niet verder komt dan dit neer te schrijven maar dat dit zegt niets over de wijze waarop het handboek aan de Hogeschool Gent werd gebruikt.

De institutionele beroepscommissie stelt vast dat ze op basis van deze beslissing waaruit blijkt dat niet alleen eindcompetenties, inhouden maar ook lesmateriaal (handboek, slides, documentatie, ...) grondig werd vergeleken, tegemoetkomt aan haar motiveringsplicht om de vrijstelling niet toe te kennen.

De institutionele beroepscommissie erkent dat bepaalde inhouden overlappen maar stelt dat zelfs dan de focus, de aanpak en het niveau van diepgang te ver uiteen liggen om een vrijstelling of deelvrijstelling te kunnen toekennen. Bij het nagaan van een vrijstelling moeten de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel worden bekeken in combinatie

met de vak inhoud, en hoe de eindcompetenties worden nagestreefd is afhankelijk van hoe het vak wordt ingevuld. De institutionele beroepscommissie heeft hierbij alle bewijsstukken bekeken zoals meegestuurd door de studente en de verantwoordelijk lesgever. De institutionele beroepscommissie is, na vergelijking van alle bewijsstukken en argumenten, van oordeel dat ‘Marketingcommunicatie’ een meer uitdiepend en een meer verbredend karakter heeft waarbij het opleidingsonderdeel op een academisch wetenschappelijk niveau wordt aangebracht.

Uit niets blijkt dat de studente aan de Hogeschool Gent de verschillende wetenschappelijke theorieën heeft gezien zoals ze binnen de UGent vanuit academisch wetenschappelijk oogpunt worden aangebracht.

Bijgevolg heeft de studente, in tegenstelling tot het eigen aanvoelen, nog niet aangetoond dat ze de specifieke wetenschappelijke eindcompetenties van het UGent-opleidingsonderdeel heeft verworven.

Het intern beroep wordt ongegrond verklaard.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Regelmatigheid van de rechtspleging

De Raad herinnert er vooreerst aan dat een verzoekende partij krachtens artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs in de procedure voor de Raad geen nieuwe middelen kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde. De Raad kan voor de beoordeling van het beroep derhalve slechts acht slaan op de grieven die verzoeker voorheen ook in de interne beroepsprocedure heeft opgeworpen, aangezien de hiervoor vermelde uitzonderingen zich niet voordoen.

Ofschoon het voormelde voorschrift zich niet uitdrukkelijk uitspreekt over het aanwenden van nieuwe overtuigingsstukken, is de Raad van oordeel dat eenzelfde redenering zich opdringt. Overeenkomstig artikel II.291, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs immers, is de Raad niet bevoegd om een eigen appreciatie over de waarde van de verzoekende partij uit te spreken. De bevoegdheid van de Raad is derhalve, zoals artikel II.291, eerste lid van diezelfde Codex ook uitdrukkelijk stelt, beperkt tot een wettigheidstoezicht en een marginale toetsing inzake de naleving van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Dit heeft tot gevolg dat de Raad onmogelijk kan oordelen of het bevoegde orgaan van de hogeronderwijsinstelling de materiëlemotiveringsplicht heeft nageleefd en bij de beoordeling van alle elementen in het dossier binnen de grenzen van de redelijkheid en de evenredigheid is

gebleven, wanneer de Raad die beoordeling zou moeten maken op grond van stukken die aan dat orgaan nooit werden voorgelegd en waarop het derhalve bij het tot stand komen van de bestreden beslissing geen acht heeft kunnen slaan.

Deze regel lijdt enkel uitzondering in het evidentie geval van stukken waarvan de verzoekende partij op het ogenblik van het instellen van het intern beroep geen kennis had, waarvan zij aantoont dat zij ze niet eerder kon verkrijgen, of waarvan de verzoekende partij aannemelijk maakt dat zij binnen de grenzen van de redelijkheid mocht aannemen dat zij niet moesten worden neergelegd omdat zij slaan op feiten waarvan niet kon worden vermoed dat zij zouden worden betwist.

Verzoekster heeft bij haar verzoekschrift meer dan 75 bijlagen gevoegd die, zoals verzoekster zelf aangeeft, samen meer dan 14.000 pagina's beslaan. Hieruit mag worden afgeleid dat verzoekster in de mogelijkheid is geweest om haar verzoekschrift te documenteren met de stukken die zij nodig achtte.

Bij haar wederantwoordnota voegt verzoekster negen stukken. Voor zover deze geen deel uitmaakten van verzoeksters initieel stukkenbundel of van het administratief dossier, worden zij buiten de debatten gelaten.

V. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet ambtshalve evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is ontvankelijk.

VI. Ten gronde

Uit wat verzoekster onder randnummer 1.4 van haar beroepsschrift uiteenzet met betrekking tot de lering die zij hoopt dat verwerende partij heeft getrokken uit een voorgaande beroepsprocedure inzake de geweigerde vrijstelling voor een ander opleidingsonderdeel, begrijpt de Raad dat deze uiteenzetting niet is geformuleerd als een middel tegen de thans bestreden beslissing. De Raad gaat hier dan ook niet verder op in.

Eerste middel

In een eerste middel beticht verzoekster de bestreden beslissing van valsheid en van een onbehoorlijke feitenvinding.

Standpunt van partijen

Verzoekster betwist de feitelijke juistheid van de overweging van de institutionele beroepscommissie dat zij integraal kennis heeft genomen van de argumenten en alle bewijsstukken zoals die in het beroepsschrift zijn geformuleerd en opgenomen, en dat inzage werd verkregen in de beslissing van de beroepscommissie, de in het raam van het beroepsschrift opgevraagde motivering van de verantwoordelijke docent en alle bewijsstukken waarnaar wordt verwezen.

Verzoekster stelt ter zake dat in het intern beroep duidelijk werd aangegeven welke handboeken werden gebruikt bij de opleidingsonderdelen waarvoor zij reeds een credit behaalde, alsook wie de betrokken lesgevers waren. Verzoekster beweert dat de interne beroepsinstantie geen enkele van deze handboeken heeft ingekijken en geen enkele van de lesgevers heeft gevraagd of gehoord. Daardoor werd volgens verzoekster zeer belangrijke informatie niet gebruikt om tot een correcte beslissing te komen.

In haar antwoordnota is verwerende partij het met dat standpunt niet eens. Zij stelt (voetnoot werd weggelaten):

“Vooraleer de argumenten van verzoekster punctueel te overlopen, merkt verwerende partij op dat bij diverse argumenten wordt aangevoerd dat de institutionele beroepscommissie geen enkele van de door verzoekster naar voor geschoven handboeken zou hebben ingekijken en ook geen enkele van de lesgevers aan de HoGent om toelichting heeft gevraagd of gehoord, waardoor belangrijke informatie niet zou zijn gebruikt om een correcte beslissing te nemen.

Verwerende partij beklemtoont dat zij wel degelijk inzage heeft genomen van alle documenten die verzoekster haar heeft toegestuurd, wat de institutionele beroepscommissie ook met zoveel woorden aangeeft. Als verzoekster beweert dat dit niet met de werkelijkheid stroopt, dan houdt dat in dat ze de beslissing van de institutionele beroepscommissie op dat punt van valsheid beticht. De beoordeling hiervan valt buiten de bevoegdheid van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen en

komt enkel toe aan de bevoegde strafrechter. Indien verzoekster vasthoudt aan deze bewering, dient de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen te worden geschorst in afwachting van een uitspraak ter zake door de bevoegde strafrechter.

Dat de institutionele beroepscommissie geen boeken zou hebben geconsulteerd die verzoekster niet toevoegde aan haar dossier, is vervolgens vooreerst een blote bewering die door niets wordt gestaafd. Bovendien merkt verwerende partij op dat het in eerste instantie verzoekster zelf is die het nodige materiaal ter beschikking moet stellen over vakken die ze aan een andere instelling volgde, en dat het niet de taak van de institutionele beroepscommissie is om ook die handboeken te gaan opvragen of bijkomende informatie te gaan opvragen bij de betrokken lesgevers, te meer daar de institutionele beroepscommissie van oordeel was en ook redelijkerwijze kon zijn, dat er al voldoende documentatie voorlag om de vrijstellingsaanvraag te onderzoeken. Verzoekster verschuilt zich thans achter het feit dat ze de betrokken handboeken niet in haar bezit heeft en zou moeten aankopen om ze ter beschikking te stellen van de institutionele beroepscommissie. Nog los van het feit dat dit vragen doet rijzen omtrent of die handboeken wel behoren tot de effectieve leerstof – verzoekster achtte het alvast blijkbaar niet nodig om zich die handboeken aan te schaffen – kan dit geen argument zijn om dan maar de institutionele beroepscommissie te verplichten deze handboeken zelf te gaan verzamelen.

Ook kan de institutionele beroepscommissie er niet toe verplicht worden om lesgevers van andere instellingen te horen of om informatie te vragen in het raam van de behandeling van een vrijstellingsaanvraag. Opnieuw dient erop gewezen te worden dat het in eerste instantie toekomt aan de aanvrager van de vrijstelling om de nodige informatie ter beschikking te stellen van de curriculumcommissie resp. de institutionele beroepscommissie voor de behandeling van een vrijstellingsaanvraag. Er kan van de institutionele beroepscommissie niet worden verlangd dat ze bijkomend ook nog contact opneemt met de betrokken lesgevers van de andere instelling (waarbij het hier om 23 vakken ging !) om nog extra informatie op te vragen. Dit gaat de grenzen te buiten van wat redelijkerwijze kan worden gevraagd aan de instantie die over een vrijstellingsaanvraag uitspraak moet doen.

Overigens bepaalt artikel II.241 §2 codex hoger onderwijs uitdrukkelijk dat het onderzoek met het oog op het verlenen van een vrijstelling op stukken gebeurt. Die stukken dienen in eerste instantie te worden aangeleverd door de student die een vrijstelling vraagt, zeker wat de stukken betreft die betrekking hebben op opleidingsonderdelen die deze student aan andere instellingen heeft gevolgd.

De institutionele beroepscommissie heeft in de bestreden beslissing de vrijstellingsaanvraag onderzocht op basis van het door de studente aangeleverde materiaal, de ECTS-fiche van het vak zelf, het leermateriaal dat ter beschikking is gesteld door de betrokken lesgever, en de bijkomende toelichting die de betrokken lesgever heeft gegeven omtrent het litigieuze vak. De commissie heeft daarbij kennisgenomen van alle naar voor gebrachte argumenten in het verzoekschrift en in de aanvullende nota die de vader van de studente nog indiende.

De institutionele beroepscommissie heeft bij dat onderzoek vastgesteld dat er inderdaad wel overlappingen zijn in behandelde thema's maar dat de wijze waarop die thema's

worden behandeld aanzienlijk verschilt op vlak van diepgang, finaliteit enz., waardoor equivalentie niet kan worden aangenomen. Dat wordt ook uitvoerig toegelicht in de zeer uitgebreide motivering van de bestreden beslissing. Dit oordeel is niet onredelijk, laat staan kennelijk onredelijk, en wordt ook gestaafd door het leermateriaal dat ter beschikking is en dat door de institutionele beroepscommissie grondig werd vergeleken.”

Verzoekster harerzijds betoogt in haar wederantwoordnota dat zij de procedure tot aanvraag van een vrijstelling heeft doorlopen zoals aangegeven op de website van verwerende partij en spontaan cursusmateriaal heeft aangeleverd. Zij betwist de overwegingen in de antwoordnota van verwerende partij als zou zij een al te summier dossier hebben ingediend.

Ten slotte herneemt verzoekster in essentie haar standpunt omtrent het raadplegen van boeken door de beroepscommissie.

Beoordeling

In de bestreden beslissing wordt uitdrukkelijk aangegeven dat de institutionele beroepscommissie integraal kennis heeft genomen van de argumenten en alle bewijsstukken zoals die in het beroepsschrift zijn geformuleerd en opgenomen, en dat inzage werd verkregen in de beslissing van de beroepscommissie, de in het raam van het beroepsschrift opgevraagde motivering van de verantwoordelijke docent en alle bewijsstukken waarnaar wordt verwezen.

Voor zover verzoekster beoogt aan te voeren dat de institutionele beroepscommissie ten onrechte stelt dat zij van haar voorgelegde stukken kennis heeft genomen, beticht verzoekster de bestreden beslissing van valsheid. Wie beoogt zulks te doen, dient de valsheid van de hem of haar gerichte beslissing te laten vaststellen.

Aangezien dat niet is gebeurd – *in casu* blijkt niet en wordt door verzoekster ook niet aangevoerd dat bij de bevoegde rechter een klacht wegens valsheid werd ingediend – moet ervan worden uitgegaan dat wat aldus aan verzoekster werd meegedeeld met de werkelijkheid overeenstemt.

In de mate dat verzoekster aan de institutionele beroepscommissie daarentegen verwijt dat zij geen verder onderzoek heeft gedaan naar andere literatuur of standpunten van externe personen waarop verzoekster heeft geattendeerd, zal verzoekster in ’s Raads arrest nr. 4.631

van 4 januari 2019 – dat te haren aanzien werd gewezen – hebben kunnen lezen dat van het orgaan dat inzake de toekenning van de vrijstelling bevoegd is – te dezen final de institutionele beroepscommissie – wel wordt verwacht dat het nodige wordt gedaan om in voorkomend geval door de student onvolledig aangereikte informatie over de inhoud van het eigen opleidingsonderdeel waarvoor een vrijstelling wordt gevraagd te verzamelen *c.q.* aan te vullen, maar dat het daarentegen aan de student toevalt om de gegevens te verstrekken over de elders reeds verworven kwalificatie.

Dit laatste sluit ook de handboeken en andere bronnen in die bij die opleidingsonderdelen van andere onderwijsverstrekkers werd gebruikt. Het is niet onredelijk dat die bewijslast bij de student wordt gelegd.

De bestreden beslissing geeft, wat de inhoudelijke beoordeling betreft, uitdrukkelijk en integraal het standpunt van de betrokken docent, prof. L.H., weer, waar de curriculumcommissie en vervolgens ook de institutionele beroepscommissie zich bij aansluiten.

Het middel – en elk daarmee gelijklopende argument in de andere middelen, waaronder de gehele randnummers 1.7 en 1.11 en 1.12 van het verzoekschrift – wordt verworpen.

Tweede middel

Verzoekster steunt een tweede middel op een onbehoorlijke feitenvinding.

Standpunt van partijen

Verzoekster verwijt de institutionele beroepscommissie dat zij heel selectief informatie heeft ingewonnen en zij oppert dat aan de verantwoordelijke docent opdracht werd gegeven om in het verleende advies enkel motieven te vermelden die tot afwijzing van de gevraagde vrijstelling zouden leiden. Het bevreet dat verzoekster dat de bestreden beslissing geen enkel motief bevat op grond waarvan de vrijstelling zou kunnen worden toegestaan.

Verder verwijst verzoekster naar een voorgaande procedure (zaak gekend onder rolnummer 2018/662), waarin de betrokken docent adviseerde om een gevraagde vrijstelling wél toe te staan, en dit uiteindelijk door de curriculumcommissie en de beroepsinstantie werd geweigerd.

Verwerende partij repliceert in haar antwoordnota dat het haar taak is om alle informatie op te vragen die nodig is om de vrijstellingsaanvraag te kunnen behandelen, met dien verstande dat het aan de aanvrager van de vrijstelling is om eventuele informatie te bezorgen die betrekking heeft op EVK's die aan andere instellingen zijn behaald. Verwerende partij beklemtoont dat zij zich zorgvuldig van die taak heeft gekweten en bij de betrokken lesgever bijkomende informatie heeft opgevraagd, waarbij ook om toelichting werd gevraagd bij het advies dat deze lesgever aan de curriculumcommissie had gegeven en op basis waarvan de vrijstelling door deze commissie werd gewezen. Zij stipt aan dat de institutionele beroepscommissie haar informatievragen zeer objectief en neutraal heeft zijn en dat louter om bijkomende toelichting is gevraagd, maar niet om argumenten aan te reiken pro of contra het verlenen van een vrijstelling. Verwerende partij licht toe dat de institutionele beroepscommissie vervolgens op basis van het vele materiaal dat in het dossier aanwezig was, heeft onderzocht of de vrijstelling terecht werd geweigerd of niet, en tot de conclusie is gekomen dat de toelichting door de betrokken docente strookt met wat ze zelf kon vaststellen op basis van de door haar opgevraagde documenten en de door verzoekster zelf aangeleverde documenten, om vervolgens te beslissen dat de vrijstelling niet kon worden verleend.

Verzoekster toont volgens verwerende partij niet aan dat de instelling niet correct zou hebben gehandeld, en komt niet verder dan het formuleren van loze beweringen en misplaatste suggesties die op geen enkele manier worden gestaafd. Wat in dat verband in het dossier nr. 2018/662 is gebeurd, in welk dossier geen bijkomende informatie werd opgevraagd aan de betrokken lesgever, is daarbij naar oordeel van verwerende partij niet relevant: dit dossier staat volledig los van het huidige, en bovendien is de institutionele beroepscommissie niet verplicht om bijkomende informatie op te vragen aan de betrokken lesgever. Verwerende partij stipt ten slotte aan dat de Raad de in dat voorgaand dossier bestreden beslissing niet heeft vernietigd, en dus klaarblijkelijk van oordeel was dat de voorliggende informatie in de omstandigheden van het geval kon volstaan om de vrijstellingsaanvraag te beoordelen.

In haar wederantwoordnota herhaal verzoekster haar standpunt. Zij voegt eraan toe dat het onduidelijk is of de antwoorden die in stuk 9 van het administratief dossier worden toegeschreven aan de betrokken docent prof. L.H. wel degelijk van deze docent afkomstig zijn.

Tevens zet zij uiteen dat het voormalde dossier nr. 2018/662 wel degelijk relevant is, omdat daaruit volgens verzoekster blijkt dat de curriculumcommissie waarschijnlijk bewust geen verdere informatie opvraagt.

Beoordeling

Wat hier ter beoordeling voorligt, is de thans bestreden beslissing, en niet de beslissing die aanleiding heeft gegeven tot het arrest nr. 4.631 van 4 januari 2019. De wijze waarop de beroepscommissie van verwerende partij in die zaak tot haar beslissing is gekomen – beslissing die in voormald arrest overigens standhield – is te dezen irrelevant.

Overigens zijn de beweringen van verzoekster met betrekking tot het bewust niet opvragen van relevante informatie, loutere speculaties waarvoor zelfs geen begin van bewijs voorligt. De Raad herinnert er, voor zover nodig, ook aan dat wordt uitgegaan van de deskundigheid van de docenten en de objectiviteit van de bij de beoordeling betrokken personen en organen; die vermoedens worden te dezen door niets aan het wankelen gebracht.

De Raad wijst er verder op dat waar verzoekster in twijfel trekt of de in stuk 9 van het administratief dossier voorgelegde verklaring van prof. L.H. werkelijk van deze docent afkomstig is, het enerzijds een verklaring is die is ondertekend met een handtekening en anderzijds dat verzoekster het stuk niet van valsheid beticht.

In dat opzicht mist de argumentatie van verzoekster alle ernst en getuigt zij niet van loyaal procesgedrag.

Het tweede middel is ongegrond.

Derde middel

Verzoekster steunt een derde middel op het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster betoogt dat het advies van de betrokken docent onzorgvuldig tot stand is gekomen doordat zij geen gebruik heeft gemaakt van de handboeken van de

opleidingsonderdelen waarvoor verzoekster reeds een credit behaalde. Tevens voert zij aan dat de overweging dat verschillende aspecten in die voorgaande opleidingsonderdelen slechts “summier” en “oppervlakkig” aan bod kwamen, steunt op subjectieve omschrijvingen die niet worden gedefinieerd. Het gebruik van de handboeken had volgens verzoekster alleszins tot een ander oordeel geleid.

In haar antwoordnota herhaalt verwerende partij dat verzoekster slechts suggesties doet die op niets zijn gebaseerd. Bovendien herhaalt verwerende partij dat het aan verzoekster is om het nodige materiaal aan te reiken dat betrekking heeft op de vakken die ze volgde aan de HoGent, en dat het niet aan de institutionele beroepscommissie noch aan de lesgeefster is om boeken op te vragen of aan te kopen die aan de HoGent worden gebruikt. Verzoekster legt die handboeken zelf niet voor, naar haar zeggen omdat ze niet in het bezit ervan is. Los van het feit dat dit volgens verwerende partij vragen doet rijzen of die boeken wel tot de leerstof behoorden, doet dit naar oordeel van verwerende partij geen afbreuk aan het feit dat verzoekster niet van de lesgeefster noch van de institutionele beroepscommissie kan verlangen dat zij dan zelf die boeken opvragen om de vrijstellingsaanvraag te beoordelen. Verwerende partij merkt bij dat alles ook nog op dat uit niets blijkt of die handboeken ook tot de werkelijke leerstof behoorden en in voorkomend geval welke stukken leerstof waren en welke niet, zodat een studie van die handboeken daar waar die handboeken niet zouden zijn geconsulteerd, hoe dan ook geen licht zou kunnen werpen op de vrijstellingsaanvraag.

Beoordeling

Zoals de Raad bij de beoordeling van het eerste middel reeds heeft overwogen, lag het op de weg van verzoekster om, wat overtuigingselementen vreemd aan verwerende partij betreft, zelf de nodige stukken voor te leggen. In dat opzicht overtuigt ook het derde middel niet.

Wat het gebruik van de woorden ‘summier’ en ‘oppervlakkig’ betreft: hieraan lijkt de institutionele beroepscommissie geen bijzondere juridische betekenis te hebben willen geven. Zij zijn derhalve te begrijpen in hun normale taalkundige betekenis. Zo verzoekster daarmee niet vertrouwd is, nodigt de Raad haar uit een verklarend woordenboek te raadplegen. Alleszins zijn deze woorden voor de Raad in voldoende mate de uitdrukking van een objectieve

vaststelling opdat zij niet tot onduidelijkheid, en daardoor onregelmatigheid van de bestreden beslissing moeten leiden.

Het derde middel is ongegrond.

Vierde middel

In een vierde middel beroept verzoekster zich op de materiëlemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster zet dit middel als volgt uiteen:

“In de beslissing van de IBC [] staat op pagina 7 onder andere het volgende:

‘Met betrekking tot het argument 2.2.2 inzake de academische insteek en het academisch vertrekpunt om studenten inzicht te geven in strategische beslissingen met betrekking tot marketingcommunicatie en de twijfel hierover bij de studente aangezien dit volgens haar met blijkt uit de studiefiche en de studente nagenoeg alles uit het gebruikte handboek al gezien heeft, meldt de institutionele beroepscommissie dat ze het argument van de studente niet volgt. Uit de studiefiche blijkt wel degelijk de academische insteek, getuige daarvan volgende te behalen eindcompetenties:

1 Kennis hebben van theorieën gebruikt binnen marketingcommunicatie

2 Theoretische concepten en strategieën m.b.t. marketingcommunicatie heeft leren relateren, kaderen en de implicaties ervan duiden.’

> De raadsman van verzoekster meent dat in het intern beroepschrift (bijlagen 2 en 4) voldoende werd aangetoond dat verzoekster kennis heeft opgedaan van theorieën gebruikt binnen marketingcommunicatie alsook theoretische concepten en strategieën m.b.t. marketingcommunicatie heeft leren relateren, kaderen en de implicaties ervan duiden
Dit werd onder andere duidelijk aangetoond op pagina 1 van bijlage 1 sub-bijlage 72.”

Verwerende partij repliceert in de antwoordnota dat verzoekster bij dit alles geen concrete argumenten aanvoert waaruit zou blijken dat de bestreden motivering niet correct is; zij komt volgens verwerende partij niet verder dan te stellen dat ze voldoende heeft aangetoond dat ze kennis heeft opgedaan van de theorieën gebruikt binnen marketingcommunicatie en de theoretische concepten en strategieën m.b.t. marketingcommunicatie heeft leren relateren, kaderen en de implicaties ervan duiden. Daarmee is dat argument in de beslissing van de institutionele beroepscommissie, waar bovendien verderop in de beslissing nog uitgebreid verder op wordt ingegaan, uiteraard niet weerlegd.

In haar wederantwoordnota handhaaft verzoekster haar argumentatie.

Beoordeling

Het middel is ertoe beperkt dat verzoekster het met de aangehaalde motivering niet eens is.

Deze loutere bewering kan niet als een ontvankelijk middel worden beschouwd. Van een verzoekende partij wordt immers verwacht dat zij voldoende duidelijk aangeeft *waarom* zij het met de bestreden beslissing – te dezen: met het aangehaalde motief – niet eens is en/of waarom het op gespannen voet zou staan met een reglementaire bepaling of een beginsel van behoorlijk bestuur waaraan de Raad vermag te toetsen. Die kritiek moet bovendien in het verzoekschrift worden uiteengezet: met een loutere verwijzing naar haar stukkenbundel kan verzoekster niet volstaan.

Het middel is niet ontvankelijk.

Vijfde middel

Verzoekster beroept zich in een vijfde middel op de materiëlemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster voert vooreerst – andermaal – aan dat de institutionele beroepscommissie niet alle aangereikte lesmateriaal heeft vergeleken.

Daarnaast stelt verzoekster dat de slides met betrekking tot lesmateriaal van vorig academiejaar waar de bestreden beslissing naar verwijst, in tegenstelling tot wat de beroepscommissie overweegt, niet beschikbaar zijn op het elektronisch platform. Evenmin werd een kopie overgemaakt, zodat verzoekster stelt niet in staat te zijn de bestreden beslissing op dit punt te verifiëren. Bovendien, zo stelt verzoekster, is het niet omdat naar bepaalde teksten wordt verwezen bij de colleges, dat die teksten ook tot de te kennen leerstof behoren.

Wat de te kennen leerstof betreft, wijst verwerende partij naar de ECTS-fiche, waarin in het leermateriaal duidelijk wordt verwezen naar een handboek en naar documentatie en slides die werden besproken tijdens de hoorcolleges en de lessen. Daaruit blijkt volgens verwerende partij dat de inhoud van die studies, waarnaar in de colleges werd verwezen en die in de colleges werden besproken, wel degelijk tot de leerstof behoorden.

Waar verzoekster vervolgens stelt dat ook in de lessen waarvoor zij een credit behaalde, naar studies werd verwezen, wat zou aantonen dat de leerstof op wetenschappelijk onderzoek is gebaseerd, merkt verwerende partij op dat beweren dat leerstof op wetenschappelijk onderzoek is gebaseerd – dat laatste mag overigens worden verhoopt, en men mag er hopelijk vanuit gaan dat leerstof niet zomaar uit de lucht is gegrepen maar op onderzoek is gebaseerd – nog niet betekent dat die wetenschappelijke achtergrond ook gekend moet zijn en dat de leerstof ook wordt benaderd vanuit die wetenschappelijke achtergrond, eerder dan vanuit een praktijkzicht. Daar zit voor verwerende partij precies het grote verschil tussen het vak waarvoor verzoekster vrijstelling vraagt en de vakken die ze reeds eerder volgde. Verwerende partij verwijst ter zake nogmaals naar de uitgebreide motivering van de bestreden beslissing op dat punt en in het bijzonder naar de bladzijden 11 tot en met 14 van de bestreden beslissing.

Beoordeling

Wat de grief betreft dat de beroepscommissie zou hebben nagelaten kennis te nemen van of rekening te houden met alle bronnen omtrent de door verzoekster reeds verworven credits waar zij naar heeft verwezen, verwijst de Raad naar de verwerping van dat argument in voorgaande middelen.

In de bestreden beslissing wordt verwezen slides op de elektronische leeromgeving en naar meer dan veertig publicaties die bij de colleges van het opleidingsonderdeel ‘Marketingcommunicatie’ worden betrokken. Verzoekster lijkt, bij lezing van haar middel, niet te verwachten dat de voormelde publicaties haar zouden worden overgemaakt; dat is een visie die de Raad alvast kan bijvallen.

Zo de slides op het elektronisch leerplatform inderdaad voor verzoekster niet toegankelijk zijn, dan had het op de weg van verzoekster gelegen om kopie daarvan op te vragen. Uit de stukken waarop de Raad vermag acht te slaan, blijkt niet dat verzoekster zulks heeft gedaan. In die

omstandigheden kan het gemis aan inzage in die teksten de motivering van de bestreden beslissing niet vitiëren.

Het vijfde middel is ongegrond.

Zesde middel

In een zesde middel beroept verzoekster zich op een schending van de materiëlemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster verwijst naar de passage waarin de beroepscommissie overweegt dat uit de website van de hogeschool waar haar professionele bachelor behaalde, het verschil in finaliteit blijkt tussen die opleiding en een academische opleiding aan de universiteit. Volgens verzoekster interpreteert de beroepscommissie deze informatie niet correct, en bestaat “het wezenlijke verschil met een opleiding aan een universiteit” erin “dat studenten naast de op wetenschappelijk onderzoek gebaseerde theoretische opleidingen – waar de noodzakelijke theorieën uitgebreid aan bod komen – ook het werkveld écht leren kennen en er voortdurend mee in contact komen.”

Beoordeling

De Raad beantwoordt hier wat verzoekster uiteenzet in de randnummers 1.8, 1.9, 1.13 en 2.4 van haar verzoekschrift.

De Raad leest wat verzoekster argumenteert en parafraseert haar betoog: de hogeschoolopleiding omvat de theoretische vorming die aan de universiteit wordt aangeboden, aangevuld met praktische toepassing.

Ofschoon het de Raad voorkomt dat de onzinnigheid van verzoeksters bewering evident is, wijst de Raad voor de volledigheid naar de bepalingen van artikel II.58 van de Codex Hoger Onderwijs, waarin het onderscheid tussen een professionele bacheloropleiding en een academische opleiding wordt uiteengezet:

“§1. (...)

§2. Bacheloropleidingen zijn ofwel professioneel gericht ofwel academisch gericht. Masteropleidingen zijn academisch gericht maar kunnen daarenboven een professionele gerichtheid hebben.

§3. Professionele gerichtheid houdt in dat de opleidingen gericht zijn op de algemene vorming en de verwerving van professionele kennis en competenties, gestoeld op de toepassing van wetenschappelijke of artistieke kennis, creativiteit en praktijkkennis. Meer in het bijzonder hebben professioneel gerichte bacheloropleidingen tot doel de studenten te brengen tot een niveau van algemene en specifieke kennis en competenties nodig voor de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen.

§4. Academische gerichtheid houdt in dat de opleidingen gericht zijn op de algemene vorming en op de verwerving van academische of artistieke kennis en competenties eigen aan het functioneren in een domein van de wetenschappen of van de kunsten. Academisch gerichte opleidingen zijn op wetenschappelijk onderzoek gebaseerd.

Meer in het bijzonder hebben de academisch gerichte bacheloropleidingen tot doel de studenten te brengen tot een niveau van kennis en competenties eigen aan het wetenschappelijk of artistiek functioneren in het algemeen en aan een specifiek domein van de wetenschappen of de kunsten in het bijzonder, met als doelstelling het doorstromen naar een masteropleiding of het uitstromen naar de arbeidsmarkt.

§5. De masteropleidingen hebben tot doel de studenten te brengen tot een gevorderd niveau van kennis en competenties eigen aan het wetenschappelijk of artistiek functioneren in het algemeen en aan een specifiek domein van de wetenschappen of de kunsten in het bijzonder, dat noodzakelijk is voor de autonome beoefening van de wetenschappen of de kunsten of voor de aanwending van wetenschappelijke of artistieke kennis in de zelfstandige uitoefening van een beroep of groep van beroepen.

(...)"

De overwegingen van de bestreden beslissing kunnen worden bijgevallen. Verzoeksters middel vertrekt vanuit een verkeerde premissie en is ongegrond.

Zevende middel

Ook het zevende middel van verzoekster zoekt steun in de materiëlemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekster verwijst naar volgende passage uit de bestreden beslissing:

“Met betrekking tot de verwijzing naar een citaat van de lesgever tijdens de eerste les, meldt de institutionele beroepscommissie dat ze het ten zeerste betreurt dat de studente slechts een deel van de woorden citeert die de lesgeefster in de eerste les heeft gemeld en niet verwijst naar de academische insteek die de docente eveneens heeft gemeld tijdens die eerste les. Zonder hieraan afbreuk te doen maar enkel voor de volledigheid merkt de institutionele beroepscommissie op dat de loutere bewering dat een bepaald iets zou zijn gezegd tijdens de les, ook niets meer is dan een loutere bewering die door niets wordt gestaafd, en dus ook niet als bewijs kan dienen.”

en vraagt zich af waar de beroepscommissie de informatie haalt dat de docente ook de academische insteek zou hebben vermeld tijdens de eerste les. Zelf verwijst verzoekster naar wat zij van de docente heeft geciteerd.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij dat voor zover verzoekster argument al enige relevantie zou hebben, kan worden verwezen naar de slides van het eerste college, die door de lesgever werden besproken. In slide 5 wordt een overzicht gegeven van de onderzoektopics waarop zal worden ingegaan, en in slide 42 worden de eindcompetenties van het vak opgegeven. Die slides, die werden besproken in de colleges, wijzen op de wetenschappelijke achtergrond en insteek. Dat de lesgeefster naar die academische insteek heeft verwezen, wordt volgens verwerende partij dan ook gestaafd door de slides die in dat college werden besproken.

Beoordeling

Wat verwerende partij beweert inzake de inhoud van het eerste college van academiejaar 2018-2019, vindt steun in stuk 11 van het administratief dossier. In dat opzicht schendt de bestreden beslissing derhalve niet de materiële motiveringsplicht.

Wat verzoekster als citaat van de betrokken docente aanvoert, wordt daarentegen door geen enkel stuk bewezen.

Die vaststellingen volstaan om het zevende middel ongegrond te verklaren.

De ‘bijkomende vaststellingen’ en andere middelen van verzoekende partij

Onder de randnummers 2.1 tot 2.3 van haar verzoekschrift geeft verzoekster nog kritiek op het verloop van het dossier voor de curriculumcommissie.

Gelet op de volheid van bevoegdheid van de institutionele beroepscommissie zijn die grieven irrelevant voor de beoordeling van de bestreden beslissing, en bijgevolg onontvankelijk.

Waar verzoekster in randnummer 2.5 van haar verzoekschrift argumenten aanvoert die volgens haar aannemelijk maken dat het verantwoord was om op basis van de reeds behaalde credits een vrijstelling toe te staan, maakt verzoekster niet duidelijk waarom dat, binnen de grenzen van de discretionaire bevoegdheid van de institutionele beroepscommissie, ook de beslissing *moest* zijn. In de bestreden beslissing is naar genoegen van recht uiteengezet om welke redenen de beroepscommissie de vrijstelling heeft geweigerd. De door verzoekster aangehaalde rechtspraak van de Raad doet daaraan geen afbreuk.

In haar wederantwoordnota voert verzoekster aan dat de behandelingstermijn binnen de diensten van verwerende partij te lang in beslag heeft genomen en dat dit raakt aan de regelmatigheid van de bestreden beslissing.

Ter zake merkt de Raad op dat dit een nieuw middel is, dat op grond van artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs in de huidige stand van de procedure niet op ontvankelijke wijze voor het eerst kan worden aangevoerd. Bovendien heeft verzoekster bij dit middel geen belang, aangezien een vernietiging op die grondslag enkel aanleiding kan geven tot het nemen van een nieuwe beslissing en verzoekster geenszins een recht op een vrijstelling verleent.

Eveneens in de wederantwoordnota werpt verzoekster op dat geen volmacht voorligt waaruit blijkt dat Sabien Lust als vertegenwoordiger van verwerende partij mag optreden.

De Raad kan ter zake enkel vaststellen dat verzoekster hardleers is, en redenen lijkt te zien om voorbij te gaan aan wat de Raad omtrent een identiek middel heeft geantwoord in het arrest nr. 4.631 van 4 januari 2019 dat tussen dezelfde partijen is gewezen.

De Raad herneemt derhalve zijn overwegingen uit dat arrest. De persoonlijke verschijning van de partijen of hun vertegenwoordiging op de zittingen van de Raad is geregeld in artikel II.309 van de Codex Hoger Onderwijs. Dit voorschrift luidt als volgt:

“De partijen kunnen zich bij een procedure voor de Raad laten bijstaan door een raadsman.

De raadsman legt ten laatste ter zitting een schriftelijke machtiging voor, behoudens indien:

1° de raadsman ingeschreven is als advocaat of als advocaat-stagiair, of

2° de raadsman samen met de betrokken partij ter zitting verschijnt.”

Als rechtspersoon kan de Universiteit Gent evident onmogelijk ‘in persoon’ verschijnen.

Artikel 7 van het bijzonder decreet van 26 juni 1991 betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen bepaalt dat de rector van de Universiteit Gent de instelling in en buiten rechte vertegenwoordigt.

De Raad van State aanvaardt, omwille van de aard van de administratiefrechtelijke procedure en de aard van het contentieux, dat een openbaar bestuur zich op de zitting kan laten vertegenwoordigen door een ambtenaar (J. BAERT en G. DEBERSAQUES, *Raad van State – Afdeling Administratie – Ontvankelijkheid*, Brugge, Die Keure, 1996, 181, nr. 178). De Raad ziet in het administratief contentieux waarvoor hij bevoegd is, geen redenen om er anders over te oordelen.

De Universiteit Gent is een publiekrechtelijke onderwijsinstelling en derhalve een administratieve overheid. Uit het administratief dossier blijkt dat Sabien Lust lid is van het zelfstandig academisch personeel van de Universiteit Gent en bovendien als juridisch raadgever bij de beraadslaging van de institutionele beroepscommissie aanwezig was (stuk 6), alsook dat zij door de institutionele ombud ná het instellen van het huidig beroep bij het dossier werd betrokken middels mededeling – op 19 november 2018 – van de e-mail die voor verzoeksters vader op 23 oktober 2018 werd verzonden (stuk 5). De Raad acht het in die omstandigheden en gelet op het bovenstaande, niet nodig dat Sabien Lust een formeel bewijs van volmacht of opdracht tot vertegenwoordiging voorlegt.

Ten slotte voert verzoekster in de wederantwoordnota – andermaal: voor het eerst – aan dat de bestreden beslissing vermeldt dat zij met unanimiteit van stemmen is genomen en zij oppert het vermoeden dat de leden de beroepscommissie zich ertoe hebben beperkt akkoord te gaan met een vooraf voorbereide tekst, zonder van alle stukken kennis te nemen.

Nog daargelaten dat ook dit nieuw middel, om de hierboven uiteengezette redenen, onontvankelijk is, verwijst de Raad naar wat in de beoordeling van het eerste middel is overwogen.

VII. Anonimisering

Verzoekster vraagt in haar verzoekschrift de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoekster weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 1 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.844 van 1 april 2019 in de zaak 2019/089

In zake: xxx

tegen:

KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES ZUID
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Matthias Castelein
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 6 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 31 januari 2019 waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Bekwamingsstage’ een examencijfer van 6/20 wordt toegekend en van de beslissing van de interne beroepscommissie van Katholieke Hogeschool Vives Zuid van 27 februari 2019 waarbij het intern beroep van xxx tegen die beslissing ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 1 april 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en de heer xxx en mevrouw xxx, die verschijnen voor verzoekende partij, en advocaat Matthias Castelein, die *loco* advocaat Sofie Logie verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2017-2018 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor sociaal werk verkorte leeroute, na bachelor in sociaal-agogisch werk via afstandsonderwijs, afstudeerrichting maatschappelijk werk’.

Tot het curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Bekwamingsstage’ (18 studiepunten). Omwille van haar vooropleiding, dient verzoekster de in principe daaraan voorafgaande ‘Verkenningsstage’ niet te volgen.

Na vroegtijdige stopzetting van de Bekwamingsstage bekomt verzoekster een quitering ‘NA’ (niet afgelegd).

In het academiejaar 2018-2019 schrijft verzoekster zich opnieuw in voor dezelfde opleiding, en neemt zij ook het opleidingsonderdeel ‘Bekwamingsstage’ op. Die stage wordt van 3 september 2018 tot 31 december 2018 gelopen in een woonzorgcentrum.

Na feedbackmomenten vindt op 5 november 2018 een gesprek plaats, waarbij zowel de stagebegeleider van verwerende partij als de werkbegeleiders van de stageplaats van oordeel zijn dat er ten aanzien van eerder gemelde werkpunten geen verbetering kan worden vastgesteld, en dat verzoekster niet voldoende kan functioneren als professioneel sociaal werker. Er wordt besloten tot stopzetting van de stage. Het verslag ter zake vermeldt het volgende:

“Evaluatie werkbegeleider ([G.V.R.])

Verloop tussentijdse evaluatie xxx:

xxx heeft een groot gemis aan communicatieve vaardigheden en zelfreflectie, ze overschrijdt de grenzen bij gesprekken, ofwel verschuilt ze zich in een isolement. Dit wordt door alle partijen gezien en we besluiten hierop dat de stage best wordt stopgezet. Iedereen, inclusief xxx lijdt eronder om dit te laten voortlopen tot half december. We zien geen verbetering en voorzien dit ook niet tegen half december als de stage normaal zou aflopen.

We halen xxx bij het gesprek en geven deze boodschap:

Ingevolge de vorige feedbackgesprekken meldt de werkbegeleidster vrij onmiddellijk dat het over een ‘slecht nieuws’ gesprek gaat en het beste lijkt de stage vroegtijdig te stoppen aangezien het onmogelijk wordt op nog 6 weken tijd de nodige eindtermen te behalen. xxx reageert onmiddellijk aanvallend ‘*dan ga ik naar de rechtbank*’, ‘*ik heb toch niet gestolen of iemand fysiek aangevallen of zo?*’

De stagebegeleider meldt haar dat ze niet voldoende kan functioneren als professioneel sociaal werker. Er is tot nu toe te weinig met de gegeven feedback aan de slag gegaan. xxx vroeg zelf nooit feedback, niet van haar stagebegeleider en niet van haar werkbegeleider. Er worden zowel van de werkbegeleider als de stagebegeleider voorbeelden aangehaald ter verduidelijking. Ze ontkent zo goed als alle feedback. Ze kijkt niemand aan, geeft de indruk niet te luisteren.

Ze verlaat de spreekruimte, ze vlucht weg van het gesprek. 10 min later is ze terug ‘*praat nu maar verder, het is beter dat ik zwijg.*’

De stagebegeleider, [C.V.], verwijst dat haar vorige stage, die xxx zelf stopzette, in dezelfde lijn lag inzake feedback. Ook dit wordt door xxx ontkend: ‘*Dat was anders.*’ Ze wordt erg boos op hem, is aanvallend. Hij wijst haar op haar rechten te kunnen trissen indien ze de studiegebiedsdirecteur hiertoe de vraag stelt, ze kan zich ook wenden tot de ombudsdiens van de school. xxx vraagt achter positieve feedback. De werkbegeleidster geeft aan dat ze wel ook positieve punten heeft zoals het klasseren van papieren bij de codex bijvoorbeeld maar dat dit niet de essentie is van sociaal werk.

De werkbegeleidster raadt haar tot slot nog aan om naar een loopbaancoach te gaan zodat, op basis van haar mogelijkheden en tekortkomingen, kan nagegaan worden welke job meer geschikt zou zijn voor xxx.

Evaluatie stagebegeleider ([C.V.])

Onderstaande evaluatie bestaat uit het samenvattend samenbrengen van alle feedback die de voorbije stageperiode schriftelijk werd bezorgd aan de studente als respons op het stageleerplan, de stagedagboeken en supervisiebespreking.

Het fundamentele punt waardoor het proces van professionalisering zich niet kan ontvouwen, is een contactprobleem. Er is bij xxx onvoldoende gewaar zijn van wat er wisselwerkend in een contact gebeurt én van daaruit geen grensbesef waardoor niet passende acties gebeuren. De dimensie van ‘in contact gaan’ met belanghebbenden (werkbegeleiding, stagebegeleiding, bewoners, ...) om zichzelf te kunnen reguleren, kende geen enkele evolutie. Om die reden kan xxx de feedback niet ontvangen en blijft hangen in eigen overwegingen en verrechtvaardiging op een soms defensieve wijze. Gegeven feedback wordt doorgaans met een keten aan argumentatie weerlegd of ook afgebroken door de student als ‘*dit doet niets ter zake*’. Gegeven feedback valt doorgaans ook op een sterk aanwezige grond van ‘angst’ die verkrampend werkt tijdens het stagefunctioneren zelf. Dit uit zich ook in het herhaaldelijk gebruik in stagedagboeken van woorden zoals ‘angst’, ‘bang’, ‘onzeker’, ... Hierdoor kan xxx onvoldoende tot echte actiepunten komen gezien deze nooit scherp in het besef kunnen komen. Hiertoe is immers de wederkerigheid van het contact nodig waarin de gegeven feedback het leerproces op gang brengt. Het leerproces ontvouwt zich niet door een gemis aan passende attitudes en vaardigheden die minimaal moeten aanwezig zijn om het professionaliseringsproces van een bachelor sociaal werk op gang te brengen (cf. domeinspecifieke leerresultaten).

Kritische reflectie op het eigen functioneren vanuit het vereiste professionaliseringsproces – gekoppeld aan domein specifieke leerresultaten – is onvoldoende aanwezig en komt ook niet verder op gang. De reflecties blijven hangen in een opsomming van feiten waarbij niet wordt gereflecteerd op het identiteitsprofiel van een sociaal werker in een woonzorgcentrum in confrontatie met de eigen persoon. De groei in de identiteit van een sociaal werker kan onmogelijk uit de dagboeken én ook het tussentijds evaluatieverslag worden afgeleid. Er zijn weinig tot geen kritische kanttekeningen waarbij de student zichzelf een spiegel voorhoudt. Inbreng van waarneming en gewaarwording (wat neem ik waar én wat doet dit met mij), het in contact

brengen (via verslagen en gesprekken) van de eigen innerlijke processen gebeurt zo goed als niet.

Ook na herhaalde feedback blijft dit steken in ‘*het was wat lastig*’ of ‘*het gaat al iets beter*’ of ‘*het lukte behoorlijk*.’ Het is voor xxx niet mogelijk om weer te geven wat er dan aan innerlijke processen en in het wisselwerkend contact met de omgeving gebeurt wanneer dergelijke beschrijvingen worden gebruikt (wat is lastig, wat gaat beter, wat merk je bij jezelf als het lastig is of beter gaat, hoe ga je dan in en uit contact, wat leer je hieruit, wat pak je anders aan en hoe doe je dit, enzovoort).

xxx integreerde in haar reflectiedocumenten niet de kritieke werkpunten die herhaaldelijk, zowel schriftelijk als mondelijk, werden meegegeven door de werkbegeleiding en de stagebegeleiding. De werkbegeleiding liet de student na een maand stage een document met cruciale werkpunten aftekenen. De student liet na de stagebegeleider hiervan op de hoogte te brengen. Nadat de stagebegeleider kennisnam van deze nota via de werkbegeleiding zelf weiger[de] de studente deze nota aan de stagebegeleider te bezorgen.

De mailing door de stagebegeleider met feedback op de stagedagboeken wordt niet beantwoord door de xxx. Ook op deze wijze kan niet worden vastgesteld of zij de feedback opneemt. Het lijkt soms alsof de feedback niet bestaat. Er wordt ook geen enkele verwijzing gemaakt – noch in de gesprekken, noch in de verslagen – naar deze feedback. In het tussentijds verslag is dit in beperkte mate wel gebeurd op basis van verplichte actie hiertoe door de stagebegeleider. Dit op basis van het oorspronkelijk tussentijds verslag dat geen kritische groeireflectie bevatte.

Ik merk dat xxx het belangrijk vindt de kleine stappen te kunnen verwoorden. Deze werden ook bevestigd maar zijn echter te geringe stappen – zelfs in evidentie noodzakelijk aanwezig als basisvoorwaarde – in een intens professionaliseringsproces dat op een aantal maanden dient ontwikkeld te worden. Vanuit de werkbegeleiding en de stagebegeleiding bleven we voortdurend ernstige vragen stellen rond het professionaliseringsproces en vooral het gebrek aan gestadige voortgang hierin. Op deze basis werd door het wzc Dijlehof beslist om de stage stop te zetten.”

Nadat verzoekster de stagebegeleider op 12 november 2018 vraagt omtrent de beëindiging van de stage, wordt haar dit verslag op 28 november 2018 meegedeeld. Daarop volgt tussen partijen blijkbaar, niettegenstaande een aanbod daartoe door de stagebegeleider, geen verder gesprek.

Op 30 januari 2019 beslist de examencommissie van de opleiding ten aanzien van verzoekster het volgende:

“De examencommissie overloopt de resultaten van de studenten verkorte leerroute afstandsonderwijs (onderweggers).

- [...]

- xxx niet geslaagd voor bekwamingsstage. De stage werd eenzijdig stopgezet door de stageplaats. De studente had voor de tweede maal bekwamingsstage op haar programma, de eerste stage werd stopgezet door de studente zelf. De eerste stagebegeleidster heeft

dezelfde moeilijkheden/problemen ervaren, studente is het gesprek en de confrontatie uit de weg gegaan door zelf de stage te beëindigen.

De examencommissie neemt kennis van het huidige stagedossier. De studente kreeg uitvoerig en op geregelde tijdstippen feedback van de werkbegeleider en stagebegeleider, zowel mondeling als schriftelijk. De stageplaats zag zich genoodzaakt om de stage stop te zetten omwille van de vele problemen en ernstige contactstoornis van studente. Dit staat duidelijk beschreven in het stagedossier. De stagebegeleider en werkbegeleider zien geen enkele mogelijkheid tot progressie, de stageplaats heeft aangegeven ook een verantwoordelijkheid te hebben naar haar bewoners en familieleden.

De beslissing tot stopzetting werd aan de studente medegedeeld tijdens een gesprek met de drie partijen op de stageplaats. Gelet op de reactie en de onmogelijkheid om tot gesprek te komen heeft de stagebegeleider haar gewezen op de mogelijkheid om contact te nemen met de ombudsdiest of de stagecoördinator. Studente is hier niet op ingegaan, onmiddellijk aansluitend op beëindiging verstuurde ze een “dreigende mail” met de vraag om het stagedossier over te maken en de reden van beëindiging door de stageplaats te vernemen. De gevraagde informatie werd overgemaakt opnieuw met uitnodiging tot gesprek. Geen reactie meer ontvangen van de studente.

De examencommissie bevestigt conform de stagehandleiding de score van 6/20.”

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Tegen deze beslissing tekent verzoekster het volgende interne beroep aan:

“Mijn stage, gelopen vanaf 3/09/2018 in WZC Dijlehof (zie hieronder), werd op maandag 5/11/2018 éénzijdig stopgezet. Ik mocht op mijn stageplaats niet meer terugkeren. Op deze datum deelden de andere partijen mij dit tijdens het tussentijds mondeling evaluatiegesprek mede.

Voorgaanden

In het kader van mijn opleiding ‘Bachelor sociaal werk verkorte leeroute na bachelor in sociaal-agogisch werk via afstandsonderwijs, afstudeerrichting maatschappelijk werk’, dien ik een bekwaamingsstage van 18 studiepunten te lopen. Deze stage bedraagt 65 werkdagen.

Ik heb deze stage gelopen vanaf 3/09/2018 in WZC Dijlehof, Minderbroederstraat 9, 3000 Leuven. Op maandag 5/11/2018 is tijdens het tussentijds evaluatiegesprek, na 38,5 dagen stage, door de andere partijen mondeling te kennen gegeven dat deze stage éénzijdig werd stopgezet en ik niet meer mocht terugkeren naar de stage.

Tijdens deze stage waren [C.V.] stagebegeleider Vives SAW, [G.V.R.] werkbegeleidster WZC Dijlehof, [H.O.] 2e werkbegeleidster onthaal WZC Dijlehof, [J.V.M.] verantwoordelijke studenten WZC Dijlehof en xxx studente.

Na de eerste examencommissie, staat volgend bericht op mijn KULoket bij ‘Examenresultaten’ (bijlage 28) en bij ‘Studievoortgangsdossier’ (bijlage 29).

art. 5. Beëindigen van de stage

(Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO)

De mondelinge mededeling op 5/11/2018 van de stopzetting van de stage is nietig aangezien de contractuele voorwaarden niet zijn nageleefd en deze zowel qua vormvereisten die moeten worden nageleefd als de reden van stopzetting van de stage.

Al. 2 van art. 5 bepaalt: '*De dienst kan eens stageovereenkomst éénzijdig opzeggen, enkel en alleen bij herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen van de student.*'(bijlage 30)

Zo dienen de redenen voor stopzetting van de stage, namelijk '*herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen*' vermeld, in casu quod non.

Op maandag 12/11/2018 (bijlage 16.1) met herinnering op dinsdag 20/11/2018 (bijlage 16.1) stuurde ik een e-mail met de vraag welke '*de herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen*' waren die mij ten laste werden gelegd en op grond waarvan de stageovereenkomst éénzijdig door de andere partijen werd opgezegd.

Pas op woensdag 21/11/2018 antwoordde [C.V.] (stagebegeleider vanuit de hogeschool) per mail (bijlage 16.1, bijlage, 16.1.1).

De punten die aangehaald worden (bijlage 16.1.1), vallen echter niet onder '*herhaalde en ernstige en formele tekortkomingen*', zoals aangegeven in art. 5 Beëindigen van de stage, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO.

Bovendien werd ook duidelijk tijdens het tussentijds evaluatiegesprek aangehaald dat het niet over zware feiten gaat. Op de vragen vervolgens of er gestolen werd of fysiek aangevallen werd zeer duidelijk ontkennend geantwoord. Ook werd duidelijk aangegeven dat er niemand geschoffeerd werd.

Hetgeen wat wordt aangehaald is dat men verwacht dat de communicatievaardigheden niet genoeg zouden verbeteren om te kunnen slagen op de stage: "*We zien geen verbetering en voorzien dit ook niet tegen half december als de stage normaal zou aflopen*" iets wat geen ernstige fout is en bovendien kan het niet-slagen geen voorwerp zijn voor stopzetting (zie volgend deel).

Bovendien gaan de zaken die verder worden aangehaald in verband met de communicatie over subjectieve beweringen en bevatten deze ook onwaarheden (zie verderop). Dit zijn zeker geen ernstige fouten en eenzijdige verdraaiing en visie van de werkelijkheid, waarbij heel wat elementen uit de context werden gerukt of doelbewust verzweven worden in het verslag (zie verderop).

Over een aantal zaken werd bovendien tijdens het verslag achteraf voor het eerst melding gemaakt, ook al was er zeer frequent een feedbackmoment (zie verderop) en niet verder verduidelijkt. Er werd tevens in voorgaande gesprekken nooit aangehaald dat grenzen overschreden werden. Ook in contacten met cliënten, andere collega's, heb ik noch van de personen met wie ik contact heb gehad, noch van de werkbegeleiders nadien, deze opmerking gekregen. Dit staat ook in geen enkel van de evaluatieverslagen waarover ik beschik, vermeld. Tevens heb ik nooit van enige cliënt klachten ontvangen of zijn deze mij gemeld.

Het verslag gaat, in tegenstelling tot wat [C.V.] vermeldt, dus niet helemaal om een synthese en herhaling van de feedback waarover op dat moment beschikking was. De enige schriftelijke evaluatiepapieren die toen ter beschikking waren, waren een evaluatieformulier opgemaakt door de werkbegeleiders van de cliënte van WZC Dijlehof die heeft plaatsgevonden op 28/09/2018 (bijlage 18) en een evaluatieformulier opgemaakt door mezelf van een evaluatiegesprek dat heeft plaatsgevonden op 5/10/2018 (bijlage 19). Ik heb pas van het tussentijdsevaluatieverslag kennis kunnen nemen toen ik aan [C.V.] gevraagd heb mij het dossier te bezorgen. Dit is echter de eerste keer dat ik van dit verslag kennis heb kunnen nemen. Dit is ook te zien aan het feit dat mijn handtekening op dit verslag niet vermeld staat. (bijlage 20)

Zowel in het evaluatiegesprek van [G.V.R.] als [C.V.] komt naar voor dat ze vinden dat ik te weinig of niet aan zelfreflectie doe en te weinig om feedback vroeg. Dit gebeurde inderdaad niet zoveel, gezien heel frequent (elke vier dagen) een uitgebreid evaluatiegesprek reeds door de werkbegeleider gepland stond en zij later in de stage zelf

na elke taak al meteen alle feedback gaf, waardoor de noodzaak om het zelf te vragen er helemaal niet was. Als ik zelf niet voldoende feedback had gekregen, had ik hier zeker wel naar gevraagd. Bovendien is het niet-vragen van feedback, geen ernstige formele en deontologische tekortkoming.

De evaluatie- en feedbackmomenten waren overigens momenten waarop systematisch enkel werden vermeld die minder gingen, maar nooit de positieve elementen over de sociaalwerkgerichte zaken werden vermeld. Cliënten hadden bijvoorbeeld bv. eens een positief compliment over mij gegeven aan de werkbegeleider, of gingen er zaken beter, doch is dit nooit in enig feedbackmoment of –verslag terecht gekomen. Ook werd nooit geluisterd of ingeleefd als ik aangaf dat bepaalde zaken minder waren gegaan door zenuwen. Alles werd altijd onterecht afgedaan als ontkenning, wat absoluut niet het geval was. Er werd vaak geluisterd naar de feedback en niet tegenin gegaan, en met de feedback aan de slag gegaan. Ik werkte heel vaak thuis aan mijn stage, dacht vaak hierover na en probeerde elke dag beter te doen dan de vorige, alsook de gegeven feedback hierin te betrekken. Ook hierin werden de inspanningen niet gezien. Er kwam geen enkele constructieve houding van de werkbegeleiding uit. Ikjzelf zie het gebrek aan zelfreflectie, dat door de werk- en stagebegeleiding wordt aangehaald, dus anders en tevens is dit geen '*herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkoming*' (art. 5 Beëindigen van de stage, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO) (bijlage 30).

Daarenboven zat ik ook tussen twee vuren voor wat betreft het opstellen van de reflectiedocumenten, wat ook als punt wordt aangehaald in het punt ter stopzetting van de stage. [C.V.], de stagebe[ge]leider, haalt in zijn evaluatiestuk van het tussentijdsevaluatieverslag onder andere het volgende aan: "Cliënte integreerde in haar reflectiedocumenten niet de kritieke werkpunten die herhaaldelijk, zowel schriftelijk als mondeling, werden meegegeven door de werkbegeleiding en de stagebegeleiding." Op het eerste stagedagboek dat ik heb gemaakt, reageerde de werkbegeleiding, en vooral met name de 2^e werkbegeleidster [H.O.], nogal aangevallen []. Ze waren lastig en zegden in deze stagedagboeken, als '*boemannen*' naar voor geschoven te worden, ook over de inhoud waren ze niet tevreden. Werkbegeleidster [H.O.] dicteerde bovendien wat zeker in het volgende stagedagboek van het evaluatiegesprek diende te vermelden. De reactie van de werkbegeleiding deed mezelf voorzichtiger worden in mijn volgende stagedagboeken waardoor ik meer taakgericht ben beginnen schrijven, omdat ik niemand tegen de schenen wou schoppen. Het gaat hier dus zeker niet om een ernstige fout, integendeel, ik kon niet anders. Dit heb ik tijdens mijn eerste supervisiegesprek dat ik met [C.V.] heb gehad op 1/10/2018 ook aan hem meegedeeld.

Heel het eindgesprek wordt bovendien zoals eerder vermeld een heel eenzijdige beschreven. Ik citeer niet-limitatief, onder meer: '*Toen ik terugkwam na het inderdaad onderbreken van het gesprek is mij door [H.O.] verweten dat ik 10 min. van hun tijd heb afgenomen, daar ik inderdaad even de spreekruimte verlaten had, omdat ik niet iedereen deelgenoot van mijn tranen, die ik voelde opkomen, wou laten worden.*' Op een bepaald moment zei [J.V.M.] lachend dat heel mijn reactie tijdens dit gesprek, voldeed aan de redenen om de stage stop te zetten. [J.V.M.] zei op een ander ogenblik toen ik besloot te zwijgen in het gesprek, dat zij dan ook niets meer gingen zeggen,... En zo zijn er nog tal van zaken gebeurd die niet in dit verslag vermeld staan.

Gegeven reden stopzetting stage

In het tussentijdsevaluatiegesprek, zoals uit bovenstaande al aangehaald, is vooral aan bod gekomen dat de stage gestopt werd omdat ze een verder doen van de stage, als een niet-slagen hiervoor zagen. Dit komt ook in het tussentijdsevaluatiegesprek aan bod. (bijlage 16.1.1)

Zo wordt in het begin van het tussentijdsevaluatieverslag bij de ‘Evaluatie werkbegeleider ([G.V.R.])’ het volgende vermeld: *‘We zien geen verbetering en voorzien dit ook niet tegen half december als de stage normaal zou aflopen.’* (bijlage 16.1.1)

Tevens wordt ook het volgende in het tussentijds evaluatiegesprek vermeld: *‘Ingevolge de vorige feedbackgesprekken meldt de werkbegeleidster vrij onmiddellijk dat het over een ‘slecht nieuws’ gesprek gaat en het beste lijkt de stage vroegtijdig te stoppen aangezien het onmogelijk wordt op nog 6 weken tijd de nodige eindtermen te behalen.’* Dit is inderdaad als reden aan mij vermeld. (bijlage 16.2)

Na het tussentijds evaluatiegesprek, heb ik nog een gesprek gehad met de dagelijks verantwoordelijke van WZC Dijlehof, [R.L.]. Hij gaf aan dat ze vanuit de stageplaats hadden besloten de stage stop te zetten omdat ze geen verbetering zagen en de stage ging uitmonden op een niet-slagen en het dan geen zin meer had mij langer bij hen stage te laten lopen. Dit was beslist tijdens een bijeenkomst de vrijdag voor het tussentijdsevaluatiegesprek (2/11/2018) waarop [G.V.R.] (werkbegeleidster WZC Dijlehof), [J.V.M.] (verantwoordelijke studenten WZC Dijlehof) en [R.L.] (dagelijks verantwoordelijke WZC Dijlehof) zelf, aanwezig waren geweest. Hierop hadden ze naar [C.V.] een e-mail gestuurd de stage stop te zetten. Geen één keer is in het gesprek tussen de dagelijks verantwoordelijke en mezelf vernoemd geweest, dat de stage was stopgezet wegens *‘herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen’* (art. 5 Beëindigen van de stage, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO). (bijlage 30)

Er wordt dus meerdere keren aangehaald dat de stage wordt stopgezet omdat de eindtermen niet meer gehaald zouden kunnen worden. Dit is tegenstrijdig met volgende clause die in het stagecontract vermeld staat: *‘Uit de tussentijdse evaluatie kan nooit blijken dat een student niet geslaagd is voor zijn stage.’* (art. 4 Begeleiding en beoordeling, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO) en komt niet tegemoet aan *‘de herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen’* (art. 5 Beëindigen van de stage, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO). (bijlage 30)

Heel eigenaardig is ook de vermelding in het ‘*Studievoorgangsdossier*’ (bijlage 29) van een quotatie van 6/20 voor de stage, hoewel nooit uit een tussentijdse evaluatie kan blijken dat een student niet geslaagd is voor zijn stage (art. 4 Begeleiding en beoordeling, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO) (bijlage 30), en dus een cijfer beneden de 10 kan hebben. De stage kon voor de helft niet afgelegd worden afgelegd, doordat deze eenzijdig werd stopgezet. Ik heb niet de kans gekregen om de andere helft van de stage af te leggen en mezelf nog te verbeteren en te tonen wat ik nog in mijn mars had. Ik had op het einde nog grote progressie kunnen maken, groter dan wat vermoed werd.

Evaluatiegesprek op vrijdag 28/09/2018

[C.V.] schrijft in zijn deel van de evaluatie op een bepaald moment onder andere het volgende: *‘De werkbegeleiding liet de student na een maand stage een document met cruciale werkpunten aftekenen. De student liet na de stagebegeleider hiervan op de hoogte te brengen. Nadat de stagebegeleider kennis nam van deze nota via de werkbegeleiding zelf weigerde de studente deze nota aan de stagebegeleider te bezorgen.’* Ik ontken dit met klem. Het evaluatiegesprek met de twee werkbegeleiders heeft plaatsgevonden op vrijdag 28/09/2018 (bijlage 18). Ikzelf heb met [C.V.] een supervisiegesprek gehad op de stageplaats dat heeft plaatsgevonden die maandag erop op 1/10/2018 omstreeks 16.30u. Dit gesprek heeft ongeveer een uur geduurd. In dit supervisiegesprek heb ik het specifiek gehad over het evaluatiegesprek dat die vrijdag

28/09/2018 had plaatsgevonden. Het klopt dat ik het document zelf niet aan hem heb overhandigd, maar heb dus wel heel het gesprek met hem overlopen toen en hij heeft toen al deze puntjes genoteerd. Mocht hij echter hebben aangegeven dat hij het document echt wilde hebben, had ik dit formulier, daar ik toch al heel de inhoud aan hem had overgemaakt, zeker overhandigd.

Na het supervisiegesprek dat maandag 1/10/2018 had plaatsgevonden, heb ik volgende e-mail van [C.V.] (bijlage 4.1) ontvangen, eveneens op maandag 1/10/2018 om 23.13u. (De uren van mijn mailbox kloppen niet met de reële tijd). In bijlage zijn hier enkele voorbeelden van te vinden. Teneinde dit op te lossen heb ik hiervoor op woensdag 19/12/2018 omstreeks 11.18u hiervoor een e-mail gestuurd (bijlage 26, 27). In deze e-mail heeft hij onder andere het volgende geschreven: ‘*Je liet me ook kennis nemen van de punten die door jouw werkbegeleiding werden aangekaart. Je werd door hen gevraagd dit te ondertekenen.*’ (bijlage 4.1) Dit is dus volledig tegenstrijdig met hetgeen [C.V.] in zijn evaluatie van het tussentijds evaluatieverslag heeft neergeschreven.

De dag nadat ik het supervisiegesprek met [C.V.] had gehad (2/10/2018), hebben de twee werkbegeleiders mij omstreeks 13u aangesproken over het evaluatiegesprek dat vrijdag 28/09/2018 had plaatsgevonden. [G.V.R.] deelde mij mee dat ze van [C.V.] de vraag had gekregen dit evaluatieformulier door te sturen.

Ik heb dus helemaal niet nagelaten [C.V.] hiervan in kennis te stellen. Ik heb dit bovendien ook zeer snel gedaan zoals blijkt uit bovenstaande beschrijving (op maandag over een evaluatiegesprek van de vrijdag ervoor). Ik had enkel nog sneller kunnen zijn dit in het weekend ertussen te laten weten.

Verzoekster vraagt de wraking van de heer [C.V.] (art 828 – 842 Ger.W.) [C.V.] vermeldt in zijn deel van de evaluatie in het tussentijds evaluatieverslag het volgende: ‘*Gegeven feedback wordt doorgaans met een keten aan argumentatie weerlegd of ook afgebroken door de student als ‘dit doet niets ter zake’.*’ (bijlage 16.1.1)

Ten eerste dient vermeldt te worden dat de supervisiegesprekken met [C.V.] niet altijd even gemoedelijk verliepen. Het eerste supervisiegesprek verliep gemoedelijk, maar vanaf het tweede supervisiegesprek begon ik het gevoel te hebben dat hij allerlei zaken van mijn zelf-stopgezette stage bij het OCMW (mijn stage van het academiejaar ervoor) had vernomen en hij hierdoor bevoordeeld negatief naar mij keek en ik geen eerlijke kans meer kreeg. Hij bekeek allesbehalve nog objectief.

In een later gesprek tussen mezelf en de werkbegeleiding, is verder naar boven gekomen dat de werkbegeleiding van mijn huidige stageplaats, WZC Dijlehof, ook op de hoogte was van mijn zelf-gestopte stage in het OCMW. Dit blijkt gebeurd te zijn in een telefoongesprek tussen [C.V.] en [H.O.]. Deze informatie werd doorgegeven, terwijl WZC Dijlehof, een losstaande stageplaats is, die niets met het OCMW in Tienen te maken heeft en mijn beoordeling enkel op hun observaties zouden mogen doen.

Bij het tussentijds evaluatiegesprek wordt in het stuk van de evaluatie van [C.V.] het volgende vermeld: ‘*De stagebegeleider, [C.V.], verwijst dat haar vorige stage, die xxx zelf stopzette, in dezelfde lijn lag inzake feedback. Ook dit wordt door xxx ontkend: ‘Dat was anders.’*’ (bijlage 16.1.1) Hij zei hierbij ook tegen mij: “*Ik heb alles gelezen.*” Dit bevestigt het vermoeden van mij dat hij meer wist en bevoordeelder was dan hij heeft laten uitschijnen. Ik heb altijd het gevoel gehad geen volwaardige tweede kans te hebben gekregen, wat toch zou moeten. Een schone lei en alles gewoon opnieuw, zoals normaal gezien is bij het bissen van een vak, heb ik dus nooit mogen doen. Ik begon bij voorbaat niet meer met een 0, zoals een andere student die voor deze stage inschrijft, maar met een -10.

In het supervisiegesprek dat heeft plaatsgevonden op 23/10/2018 ter vervanging van de tussentijdse evaluatie wegens ziekte werkbegeleidster [G.V.R.], begon [C.V.] bovendien al te alluderen op het feit of ik mijn stage wel zou mogen afmaken. Ik weet tot nu toe niet wat ik hiervan moet denken. De twijfel of ik mijn stage wel zal kunnen afmaken, wordt ook al aangeraakt in de e-mail van [C.V.] op 1/10/2018 (na nog maar 19! dagen stage) naar zowel mezelf als werkbegeleidster [G.V.R.] waar het volgende wordt geschreven: (bijlage 4.1) ‘*Het is ook aan jou om te ervaren of je de nodige energie, uitdaging en enthousiasme hiervoor kan ontwikkelen.*’ Dit wijst erop dat hij toen al, na zelfs nog geen 1/3de stage zijn twijfel al uitdrukte bij het volmaken hiervan.

Hieruit volgt dat [C.V.], bevooroordeeld door het afbreken van de eerste stage bij het OCMW Tienen, zich in ieder geval had dienen te wraken (art 828 – 842 Ger.W.). Dit deed hij kennelijk – totaal ten onrechte – niet.

Gezondheidstoestand

In het deel van [C.V.] staat ook het volgende vermeld: ‘*Gegeven feedback wordt doorgaans met een keten aan argumentatie weerlegd of ook afgebroken door de student als ‘dit doet niets ter zake’.*’ Cliënte heeft ‘*dit doet niets ter zake*’, enkel vermeld als [C.V.] begon over mijn gezondheidstoestand (bijlage 16.1.1).

In het evaluatieformulier van 28/09/2019 (bijlage 18) staat volgende opmerking geschreven onder het onderdeel ‘persoonlijk voorkomen en functioneren’: ‘*Opmerkingen collega’s: Toiletbezoek gebeurt vaak, gangdeur is steeds toe. Ze dacht dat dit zo moest.*’ Naar mijn oordeel is het ontoelaatbaar dat dit vermeld wordt in mijn evaluatieformulier. Ik staaf mijn oordeel met enkele rechtsgronden. Allereerst verwijst ik naar art. 9 Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna AVG-wet genaamd). In dit artikel spreekt men over de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, waaronder gezondheidsgegevens ressorteren. Ik citeert art. 9, al. 1 AVG-wet: ‘*Verwerking van persoonsgegevens..., of gegevens over gezondheid,... zijn verboden*’. Onrechtstreeks verwijst de zin ‘*Opmerkingen collega’s: Toiletbezoek gebeurt vaak, gangdeur is steeds toe. Ze dacht dat dit zo moest.*’ naar mijn medische toestand, een persoonlijkheidsrecht, mijn recht op lichamelijke en fysieke integriteit (art. 8 EVRM, art. 3 Handvest Grondrechten EU en art. 10 Wet Patiëntenrechten), waarover ik met niemand (behoudens mijzelf en mijn zelf gekozen beroepsbeoefenaar (art. 6 Wet Patiëntenrechten, en art. 458 Sw.) en eventueel gekozen vertrouwenspersoon (art. 7, §2 Wet Patiëntenrechten) dien te communiceren.

De aantasting van mijn persoonlijkheidsrecht gaat ook verder dan wat ik hard kan maken op basis van het geschrift, weergegeven in het evaluatieformulier. In latere gesprekken met de stagebegeleider kwamen aantijgingen als ‘*misschien stoort het de stageplaats wel?*’ en ‘*Is het niet door de stress dat je zoveel naar het toilet moet? Maar was dit ook het geval in het OCMW?*’. Kennelijk wou hij insinueren dat ik de stageplek ‘*stoorde*’ omdat ik inderdaad dagelijks naar het toilet ging en daarenboven moest ik blijkbaar een soort van bewijs leveren dat ik aan een aandoening zou lijden om geloofd te worden.

Art. 9, §1 Wet Patiëntenrechten geeft mij het recht op een zorgvuldig bijgehouden en veilig bewaard patiëntendossier. Op basis van §2 van ditzelfde artikel kan ik mij ook buigen op een inzagerecht. Deze rechten komen mij persoonlijk toe, hoe kan het dat ik op de weergegeven mondelinge vragen dient te antwoorden? De Wet Patiëntenrechten is bovendien van dwingend recht. Hier kan niet van afgeweken worden. Ik roep dan ook de nietigheid in van het schriftelijk argument ‘*Opmerkingen collega’s: Toiletbezoek gebeurt vaak, gangdeur is steeds toe. Ze dacht dat dit zo moest.*’ en de daaruit voortkomende mondelinge aantijgingen.

Daarnaast is de stageplaats verschillende keren uit de bocht gegaan door commentaar te geven over mijn lichaamsbouw. Tevens werd er ook in andere contexten betreffende mijn gezondheidstoestand op een schaamteloze minimaliserende wijze gereageerd.

Reactie op de stage en de evaluaties

Tijdens de evaluatiegespreken werd zoals gezegd systematisch gefocust op het negatieve, in plaats van opbouwende kritiek te geven. Dit had een negatieve invloed op mijn stageverloop. Als commentaar altijd negatief is, voel ik me hier niet goed door wat weer een invloed had op de volgende dagen stage en dit weer voer was voor een nieuw stagegesprek.

Ik heb al vrij snel het gevoel gehad dat ik niets goeds kon doen. Op de evaluaties werd alles uitvergroot of zonder context vermeld. Wat me ook stoorde in de stagegesprekken is dat elk klein detail dat gebeurd was hierop werd vermeld, wat op die manier verheven werd tot een algemeen feit. Als ik bij iets uitlegde hoe dit kwam, bv. *'Ik was gespannen'*, werd er gezegd dat ik altijd wel '*eenv uitleg*' had, terwijl ik hiermee de feiten niet wilde ontkennen, maar enkel wilde duiden. Van het tussentijds evaluatieformulier dat ik met het opvragen van het dossier heb ontvangen, ben ik erg geschrokken. Ik heb het moeilijk met de feiten die niet stroken met de werkelijkheid die erin staan vermeld en ook in het algemeen doorheen de stage werd de waarheid soms geweld aangedaan.

Ik citeer niet-limitatief, onder meer. Er staat onder andere in vermeld dat ik geen feedback meer wenste te ontvangen. Dit tegen de werkelijkheid in. Omdat ik maar vier vijfde werkte en elke vrijdag een evaluatie had, vond deze altijd plaats na ongeveer 3, 3,5 dagen. Daar deze, zoals hierboven gezegd, op het negatieve focuste en dit bijgevolg een invloed had op mijn volgende dagen stage, had ik het gevoel een beetje in een vicieuze cirkel te zijn beland. Teneinde deze vicieuze cirkel te doorbreken, sprak ik mijn werkbegeleidster hier eens over aan en zei dat deze vele evaluaties voor mij moeilijk vol te houden waren. Ik stelde in plaats van een evaluatie elke week, een evaluatie om de paar weken voor. Mijn werkbegeleidster stelde daarop voor om ook meer onmiddellijke feedback, na bv. het doen van een taak, te geven. Hiermee ging ik akkoord. Ik was dus helemaal niet tegen het krijgen van feedback, maar vroeg gewoon of dit op een iets andere manier kon, toch wordt dit dan onterecht verheven tot '*Je hebt duidelijk aangegeven dat je geen feedback meer wenst te krijgen*'.

Tevens staat er ook in vermeld dat ik geen oplossing heb bedacht toen ik een document was kwijtgeraakt. Ook dit klopt niet, daar ik een nieuw document in de verpleegsterspost ben gaan leggen. Ik was inderdaad een document kwijtgeraakt, en achteraf hoorde ik hiervan dat er aan de werkbegeleidster werd gezegd dat ik meerdere documenten was kwijtgeraakt, terwijl dit in werkelijkheid maar over één document ging.

Altijd alles werd onmiddellijk doorgezegd en dan nog in het negatieve zin verwoord, dat ik op den duur wel ben beginnen twijfelen aan waarom ze dit deden, aan de bedoeling hiervan. Waarom konden ze, als ik iets positiefs deed, dit ook niet vermelden? Terwijl een negatief punt er wel meteen in stond. Zo had ik cliënten eens alleen een rondleiding en uitleg doorheen WZC Dijlehof gegeven. Na de uitleg zei één van de cliënten tegen mijn werkbegeleidster [G.V.R.] '*dat ze een goede stagiaire had*', doch is dit nooit in mijn evaluatieformulier vermeld.

Ook staat onder andere in vermeld dat ik twee keer aan het onthaal in de namiddag '*betrapt*' ben op indommelen. Dit geheel tegen de werkelijkheid in.

Samenvatting

Ik vraag om de nietigverklaring van deze beslissing en vraag bijgevolg om dit opleidingsonderdeel op een andere stageplaats te mogen opnemen. Het spreekt vanzelf

dat het vertrouwen om terug naar de stageplek te gaan die de stage heeft stopgezet, geschaad en niet meer mogelijk is.

Er wordt gevraagd om de nietigheid van deze beslissing om de volgende redenen:

- De wettelijk voorwaarden voor de stopzetting van de stage zijn niet nageleefd. Zoals qua vormvereisten, als de reden van de stopzetting van de stage (art. 35 Decr. VI. Openbaarheid van Bestuur[], art. 1-7 Wet betreffende de uitdrukkelijke motiveringen van de bestuurshandelingen)
- Tijdens het tussentijdsevaluatiegesprek, alsook in het gesprek met de dagelijks verantwoordelijke, [R.L.], is aangegeven dat er werd beslist de stage stop te zetten aangezien ze het onmogelijk achtten dat ik met nog 6 weken stage te lopen, de nodige eindtermen zal behalen. Dit is in strijd met het stagecontract waar het volgende vermeld staat: ‘Uit de tussentijdse evaluatie kan nooit blijken dat een student niet geslaagd is voor zijn stage’ (art. 4 Begeleiding en beoordeling, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO). Tevens is dit in strijd met art. 5 Beëindigen van de stage van de Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO, waarin wordt gesteld dat de dienst de stageovereenkomst éénzijdig kan opzeggen, *enkel en alleen* bij ‘herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen van de student’ (art. 5 Beëindigen van de stage, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO);
- Tevens is er in de inhoud van het tussentijds evaluatieverslag dat als ‘herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen van de student’ is gegeven voor de éénzijdig stopzetting van de stage geen sprake van herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen’ (art. 5 Beëindigen van de stage, Stageovereenkomst Stage Verkorte Leeroute BaSW AO). Er zijn hierin enkel verbeterpunten, die enkel subjectieve beweringen zijn, vermeld.

In het kader van de tegenspraak, zou ik graag gehoord worden. (Art. 91 Interne beroepsprocedure, §3).”

Na verzoekster te hebben gehoord, komt de beroepscommissie op 27 februari 2019 tot de volgende beslissing:

“Beschouwingen van de beroepscommissie:

U heeft uw bekwamingsstage in WZC Dijlehof te Leuven op 3 september 2018 aangevat. De normale duur van de stage bedraagt 65 werkdagen. Op maandag 5 november 2018 werd uw stage op initiatief van de stageplaats voortijdig stopgezet omwille van ernstige tekortkomingen.

Op woensdag 30 januari 2019 besliste de examencommissie om conform de stagehandleiding een score van 6/20 voor dat opleidingsonderdeel toe te kennen, aangezien geen van de vooropgestelde competenties op een voldoende wijze behaald werden.

Hieronder gaat de beroepscommissie in op 4 elementen/argumenten uit uw klacht.

1. Met betrekking tot de stopzetting van de stage

De stage werd op initiatief van de stageplaats stopgezet. Een opleiding kan nooit een stageplaats dwingen om een student verder stage te laten lopen, maar dat neemt niet weg

dat de opleiding de beslissing van de stageplaats om de stage stop te zetten op basis van ernstige tekortkomingen in elk geval onderschrijft.

De feedback-documenten die door de stageplaats aan u overgemaakt werden, diverse mails van de stagebegeleider en het verslag van 5 november 2018 bevatten een uitvoerige en zeer overtuigende weergave van de herhaalde en ernstige tekortkomingen. We verwijzen daarbij naar:

- het feedbackformulier van 17 oktober 2018:
 - *“Je durft geen voicemail in te spreken omdat je dit nog nooit in je leven hebt gedaan of willen doen. Op een sociale dienst heb je echter heel veel telefonische contacten en mag dit geen issue zijn.*
 - *Je mailt liever dan te bellen, je ontwijkt situaties die je oncomfortabel maken. Ook dit strookt niet met het werk van een maatschappelijk werker.*
 - *Je blijft naast je kijken. Je maakt nog steeds weinig oogcontact. Ook als je aan het woord komt tijdens vergaderingen, kijk je steeds naar je blad, je ontwijkt contact met anderen ... (...)*
 - *Telefonische contact met externen gebeurt nog niet naar behoren: stel je voor (dit is al verschillende keren aan je meegedeeld) ... Ook kom je niet altijd vriendelijk over aan de telefoon.*
 - *Je hebt nog niet zelfstandig een intakegesprek gedaan omdat je hier nog niet klaar voor bent. Ook al ken je de verschillende voorzieningen in Dijlehof, je hebt overall mogen meedraaien. Je vergeet belangrijke informatie zoals naam, periode voor kortverblijf, ... gesprekken zijn daardoor zeer kort en komen niet spontaan over.*
 - *Je toont geen open houding (non verbale communicatie) naar andere collega's en toont weinig enthousiasme.*
 - *Je nodigt familie ook weinig uit om vragen te stellen. Als medewerker van de sociale dienst/onthaal ben jij vaak de eerste persoon die een nieuwe bewoner/familie ziet. Je moet iedereen welkom heten en zich thuis laten voelen en dit is niet het gevoel dat we van je krijgen. Als jij niet vriendelijk, spontaan en enthousiast overkomt, hoe kan je mensen zich dan wel welkom doen voelen?*
 - *Je lijkt tijdens vergaderingen in slaap te vallen, je geeuwit, je hebt geen inbreng en lijkt soms niet te weten waarover gesproken wordt (concentratieprobleem?) ... (...)*
 - *Je moet nog veel werken aan je verbale interactievormen: je mag NIET in discussie gaan met klanten/familie. Dit is niet hoe we in Dijlehof omgaan met bewoners/familie/collega's.*
 - *Non-verbale communicatie: je geeft ons de indruk geen interesse te hebben (is dit zo of lijkt dit enkel zo?), je toont geen enthousiasme: komt moe over.*
 - *Je leest de tekst letterlijk af op infobox, wees spontaner! (...)*
 - *Je communiceert naar bewoner/familie toe niet altijd in duidelijke taal. Verwoord alles op een begrijpelijke manier, geen artikels “aframelen” bij een contract, niet te traag erover gaan, duidelijk spreken. Je moet je aanpassen aan de persoon die je voor je hebt: bijvoorbeeld contracten en Katzschaal: informatie op een verstaan bare manier verduidelijken. (...)*

- *Je kan niet kritisch naar je eigen functioneren kijken: er is een erg verkeerde zelfreflectie: “alles loopt goed”, je ziet je functioneren anders dan wij dit zien. Dit is bij elk reflectieverslag gezegd doch geen verbetering merkbaar.*
- *Je bent erg gespannen voor evaluatiemomenten, je vraagt er niet naar. Je aanvaardt ook niet alle feedback. Je ontkent of weerlegt deze ondanks voorbeelden.*
- *Je zegt niet waar je mee bezig bent: je gaat weg tijdens vergaderingen zonder iets te zeggen, ook aan bureau weten we niet altijd waar je bent.*
- *Je hebt duidelijk aangegeven dat je geen feedback meer wenst te krijgen...*

- het verslag van 5 november 2018:

“xxx heeft een groot gemis aan communicatieve vaardigheden en zelfreflectie, ze overschrijdt de grenzen bij gesprekken, ofwel verschuilt ze zich in een isolement” ...

“Het fundamentele punt waardoor het proces van professionalisering zich niet kan ontvouwen, is een contactprobleem. Er is bij xxx onvoldoende gewaar zijn van wat er wisselwerkend in een contact gebeurt én van daaruit geen grensbesef waardoor niet passende acties gebeuren. De dimensie van ‘in contact gaan’ met belanghebbenden (werkbegeleiding, stagebegeleiding, bewoners,...) om zichzelf te kunnen reguleren, kende geen enkele evolutie. Om die reden kan xxx de feedback niet ontvangen en blijft hangen in eigen overwegingen en verrechtvaardiging op een soms defensieve wijze.” ...

“Het leerproces ontvouwt zich niet door een gemis aan passende attitudes en vaardigheden die minimaal moeten aanwezig zijn om het professionaliseringsproces van een bachelor sociaal werk op gang te brengen.”

Deze vaststellingen zijn duidelijk ernstige tekortkomingen, die de voortijdige beëindiging van de stage door de stageplaats verantwoorden.

De enge invulling die u in uw klacht probeert te geven aan het begrip “ernstige tekortkomingen” is zonder meer onjuist en kan geen afbreuk doen aan de ernst van de tekortkomingen die werden vastgesteld. Voor het standpunt dat er geen sprake zou kunnen zijn van “herhaalde en ernstige formele tekortkomingen” omdat er niet “gestolen werd offysiek aangevallen werd”, ontbreekt elke grondslag.

Aan de ernst van de tekortkomingen wordt evenmin afbreuk gedaan door de wijze waarop u poogt om de integriteit van de betrokken stage- en werkbegeleiders in vraag te stellen. Er is geen enkele objectieve reden om aan te nemen dat zowel de stage- als de werkbegeleiders u zouden geviseerd hebben door over u onwaarheden te verkondigen, feiten te verdraaien, zaken te verzwijgen, enz.

2. Met betrekking tot de onvoldoende voor stage

Bij beslissing van 30 januari 2019 kende de examencommissie een score van 6/20 toe voor het opleidingsonderdeel ‘bekwamingsstage’, op basis van de vaststelling dat geen van de vooropgestelde competenties op voldoende wijze behaald werd. De examencommissie heeft na bespreking van het dossier vastgesteld dat de stageplaats correct gehandeld heeft door de stage voortijdig stop te zetten.

3. Met betrekking tot de vraag tot “wraking” van de heer [C.V.]

U toont geenszins aan dat, uit het loutere feit dat de stagebegeleider kennis heeft genomen van elementen uit de vorige (door u afgebroken) stage, zou voortvloeien dat hij vooringenomen of bevoordeeld zou zijn geweest, laat staan dat dit een invloed zou gehad hebben op de beoordeling van de stage.

Een docent begeleidt studenten in hun leerproces en is uiteraard geen rechtsprekend orgaan (in de zin van art. 828 – 842 Ger. W.). Dat de betrokken stagebegeleider bijkomende informatie heeft proberen in te winnen toen hij zag dat de stage fout liep, kan hem niet ten kwade geduid worden, wel integendeel. Het getuigt net van betrokkenheid om in overleg te gaan en ervaringen en vaststellingen af te toetsen bij collega's die u in een gelijkaardige context (stage OCMW) hebben weten functioneren.

4. Met betrekking tot uw gezondheidstoestand

Uw gezondheidstoestand werd op geen enkel ogenblik mee in overweging genomen bij de beoordeling van de stage. Ook de verwijzing naar een vermeende schending van enig "persoonlijkheidsrecht" of andere fundamentele rechten gaat niet op. Het is immers van twee dingen één: ofwel kan een student tijdens de stage probleemloos functioneren en dan is zijn/haar medische toestand volkomen irrelevant, ofwel heeft de student medische problemen die zijn/haar functioneren in meer of mindere mate belemmeren. In het laatste geval is de student uiteraard nog altijd niet verplicht om zijn/haar medische toestand in detail te bespreken met de stageplaats of stage- of werkbegeleider, maar een volledig stilzwijgen kan anderzijds ook niet: er moet minstens gecommuniceerd worden over de concrete gevolgen die de betrokken medische toestand kan hebben voor het functioneren van de student tijdens de stage. Een student kan immers niet verwachten dat hij/zij een niet normaal functioneren tijdens de stage post factum kan verantwoorden door te verwijzen naar een medische toestand die hij/zij niet staat of toelicht omdat dit strijdig zou zijn met enig persoonlijkheidsrecht of zijn recht op privacy. In het voorliggende geval heeft u zich tijdens de stage nooit beroepen op enig medisch probleem dat enige tekortkoming tijdens de stage zou kunnen verantwoorden. De verwijzingen hiernaar in uw klacht zijn dan ook niet relevant.

Conclusie

De beroepscommissie concludeert dat er geen elementen zijn om te veronderstellen dat de stopzetting van de stage en de beoordeling niet correct verlopen zijn. Na grondige beraadslaging en heroverweging van het administratief dossier heeft de beroepscommissie beslist de eerder genomen beslissing te handhaven."

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet uitdrukkelijk de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad onderzoekt de ontvankelijkheid desnoods ambtshalve.

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 31 januari 2019 waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel 'Bekwamingsstage' een examencijfer van 6/20 wordt toegekend (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne

beroepscommissie van 27 februari 2019 waarbij verzoeksters intern beroep ongegrond wordt verklaard (tweede bestreden beslissing).

Of een initiële studievoortgangsbeslissing, zoals een examenbeslissing, in de huidige stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 91, §4 van het onderwijs- en examenreglement van de verwerende partij dat de beroepsinstantie de oorspronkelijke beslissing op gemotiveerde wijze bevestigt of herziet. Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en bijgevolg niet meer in rechte aanvechtbaar is.

De Raad stelt dan ook ambtshalve vast dat het beroep onontvankelijk is ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en enkel ontvankelijk is ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

Daarnaast doet verwerende partij, bij haar bespreking van het enig middel, opmerken dat verzoekster op grond van artikel 5 van de stage-overeenkomst tegen de beslissing tot opzegging van de stageovereenkomst, beroep kan instellen bij de ombudsdienst van het departement, en dat zij heeft nagelaten zulks te doen.

Het is de Raad niet duidelijk of verwerende partij daarmee een exceptie van onontvankelijkheid beoogt op te werpen, op grond van het niet of niet rechtsgeldig uitputten van een georganiseerd administratief beroep.

Zo dit het geval is, wordt die redenering alleszins niet gevuld. De stopzetting van een stage is omschreven in artikel II.246, §2 van de Codex Hoger Onderwijs en is door de decreetgever aldus ondergebracht onder de titel ‘studievoortgangsbewaking’. Krachtens artikel I.3, 69°, f) van diezelfde Codex zijn de maatregelen van studievoortgangsbewaking uit artikel II.246 studievoortgangsbeslissingen, waarvoor de Raad bevoegd is en waarvoor de

hogeronderwijsinstelling een interne beroepsprocedure moet organiseren. Verwerende partij heeft zulks gedaan: krachtens artikel 91 van het onderwijs- en examenreglement staat een intern beroep open tegen, onder meer, “het ontzeggen van het recht op het verder volgen van een opleidingsonderdeel”, en dus niet enkel, zoals verwerende partij ten onrechte betoogt, tegen een examenquatering. Dat beroep moet worden gericht tot de beroepsinstantie, wat verzoekster ook heeft gedaan.

Een contractuele bepaling tussen de hogeronderwijsinstelling, de student en de stageplaats kan daaraan geen afbreuk doen. Bovendien wijst de Raad erop dat, in letterlijke lezing, artikel 5 van de stageovereenkomst handelt over een beroep tegen de eenzijdige opzegging van de stageovereenkomst “door de dienst”, terwijl verzoekster zich keert tegen de beëindiging van de stage door verwerende partij.

Dat de Raad niet bevoegd is voor geschillen inzake de beëindiging van overeenkomsten neemt niet weg dat verwerende partij ook zelf de beslissing heeft genomen om de stage als opleidingsonderdeel te beëindigen (zonder aanbod van een andere stageplaats). Voor die beslissingen is, zoals hierboven is aangegeven, de beroepsinstantie van verwerende partij wel degelijk bevoegd, en bijgevolg – aangezien het om een studievoortgangsbeslissing gaat – de Raad eveneens.

De exceptie wordt verworpen.

V. Ten gronde

De Raad stipt aan dat verzoekster een omstandig verzoekschrift heeft neergelegd, waarin op pagina 13 de titel is opgenomen: “bezwaren op de beslissing van de interne beroepscommissie”.

De Raad neemt dan ook aan dat wat aan deze titel voorafgaat, niet als rechtsmiddelen tegen de bestreden beslissing moet worden beschouwd.

Enig middel

Verzoekster steunt een enig middel op een schending van de materiëlemotiveringsplicht en het *patere legem*-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster, die zowel het examencijfer als de rechtsgeldigheid van de beëindiging van de stage betwist, bekritiseert vooreerst de overweging in de bestreden beslissing dat de stage voortijdig werd stopgezet “omwille van ernstige tekortkomingen”. Zij stelt dat een dergelijke stopzetting op grond van de reglementen van verwerende partij niet mogelijk is, omdat de bepalingen van artikel 5 van haar stageovereenkomst (“De dienst kan een stageovereenkomst eenzijdig opzeggen, enkel en alleen bij herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen van de student.”) moeten worden gelezen in het licht van artikel 57 van het onderwijs- en examenreglement:

“De opleiding kan in haar reglementering bepalen dat, wanneer een student herhaaldelijk of op ernstige wijze de verplichtingen opgelegd door een stageovereenkomst of een andere overeenkomst met VIVES en/of derden niet nakomt, de overeenkomst stopgezet wordt. Zij bepaalt ook of de student voor een deel van het opleidingsonderdeel een nul krijgt of dat het als ‘niet -afgelegd’ wordt beschouwd. Deze sanctie moet in dat geval in de ECTS-fiche worden vermeld. In dit geval heeft de student geen recht op een alternatieve opdracht.”

Bovendien, zo betoogt verzoekster, wordt in het document ‘Stopzetting stageovereenkomst (...)’ geen enkele melding gemaakt van “herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen”; er wordt integendeel gesteld – in lijn met wat ook de examencommissie overwoog – dat de stage wordt stopgezet omdat de eindtermen niet meer konden worden behaald. Dat motief is volgens verzoekster ook aangehaald door de heer R.L., dagelijks verantwoordelijke van WZC Dijlehof, in een gesprek met verzoekster na het tussentijds evaluatiegesprek. Dit alles staat voor verzoekster ook op gespannen voet moet de bepaling in de stageovereenkomst die stelt dat uit een tussentijdse evaluatie nooit kan blijken dat een student niet geslaagd is voor zijn stage. Verzoekster leest in de bestreden beslissing daarop geen antwoord.

Verder verwondert verzoekster zich erover dat de in het vorige academiejaar stopgezette stage inderdaad tot een score ‘NA’ heeft geleid, terwijl thans een examencijfer is toegekend.

Vervolgens gaat verzoekster in op vier motieven die in de bestreden beslissing aan bod komen. Daaromtrent voert zij het volgende aan (verwijzingen naar rechtspraak en rechtsleer zijn weggelaten):

“1. ‘Met betrekking tot de stopzetting van de stage’ (bijlage 17.1.2)

In het verzoekschrift schrijft de interne beroepscommissie: “*De stage werd op initiatief van de stageplaats stopgezet. Een opleiding kan nooit een stageplaats dwingen om een student verder stage te laten lopen, maar dat neemt niet weg dat de opleiding de beslissing van de stageplaats om de stage stop te zetten op basis van ernstige tekortkomingen in elk geval onderschrijft.*” (bijlage 17.1.2). Om volledig te zijn dient echter vermeld te worden dat in de stageovereenkomst vermeld staat dat de dienst de stageovereenkomst enkel éénzijdig kan opzeggen, “*enkel en alleen bij herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen van de student.*” (art. 5 bijlage 30).

Er staat in geen enkele wetgeving betreffende de stage vermeld dat een opleiding de stageplaats nooit kan dwingen om een student verder stage te laten lopen. Indien dit wel het geval zou zijn, had de hogeschool voor een oplossing of een alternatieve opdracht dienen te zorgen, omdat de stage onwettig is afgebroken.

Ten eerste heeft de stageplaats een contract ondertekend waarin duidelijk staat dat de stageplaats de stage niet zomaar éénzijdig mag afbreken.

Ten tweede staat [in] art. 57 van het onderwijs- en examenreglement vermeld (bijlage 32) dat er voor een alternatieve opdracht gezorgd had moeten worden. “*Deze sanctie moet in dat geval in de ECTS-fiche worden vermeld. In dit geval heeft de student geen recht op een alternatieve opdracht.*” (zie hieronder: art. 57 Niet-naleven van stageverplichtingen (OER Vives 2018-2019). Vermits er in mijn geval geen sanctie vermeld stond en ik niet voldoe aan de voorwaarden om de stage éénzijdig te verbreken, had de school voor een oplossing dienen te zorgen.

Ten derde dient de hogeschool, zoals hieronder vermeld staat voor een oplossing te zorgen: het kan gebeuren dat de onderwijsinstelling - meestal na rugge[n]spraak met de stageplaats – beslist om de stage vroegtijdig te beëindigen. Ook bij een dergelijke beslissing dient het bestuur de eigen reglementen de beginselen van behoorlijk bestuur in acht te nemen.

In geval van een vroegtijdige beëindiging van de stage heeft de onderwijsinstelling in elk geval tot taak zodanig te handelen dat een objectieve evaluatie mogelijk is, bijvoorbeeld hetzelf door de kans te geven de stageperiode verder af te werken in een andere stageplaats, i.c. quod non [...], hetzelf door een vervangende taak als equivalent van de nog resterende duur van de stage, i.c. quod non [...]. In elk geval dient de instelling de omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot de vroegtijdige beëindiging in hun juiste context te plaatsen, i.c. quod non [...].

Tevens staat er in dit stuk het volgende vermeld: “*De feedback-documenten die door de stageplaats aan u overgemaakt werden, diverse mails van de stagebegeleider en het verslag van 5 november 2018 bevatten een uitvoerige en zeer overtuigende weergave van de herhaalde en ernstige tekortkomingen. We verwijzen daarbij naar: het*

feedbackformulier van 17 oktober 2018: ... het verslag van 5 november 2018.” (bijlage 17.1.2)

Ten eerste gaat het over “*herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen*” (art. 5 bijlage 30) die in het licht begrepen moeten worden van het niet-naleven van stageverplichtingen waar de aangehaalde punten in het ‘Antwoord intern beroep xxx’ geen[s]zins tegemoet aan komen. Tevens geven deze punten een éénzijdige visie van de werkelijkheid weer. Zo staan er veel elementen in die uit de context zijn gerukt en werd elk klein detail dat bv. eenmaal plaatsvond in evaluatiedocumenten vermeld en werden deze op deze manier verheven tot algemeenheden (zie hierboven: ‘Reactie op de stage en de evaluaties’ en ‘art. 5 Beëindigen van de stage’).

Er wordt specifiek verwezen naar punten aangehaald vanuit ‘het feedbackformulier van 17 oktober 2018’ en ‘het verslag van 15 november 2018’. Van beiden heb ik pas na opvragen van het dossier op 21/11/2018 kennis kunnen nemen. Dit is tevens te zien aan het feit dat mijn handtekening op het feedbackformulier van 17 oktober 2018 ontbreekt (bijlage 20) (zie hieronder: ‘art. 5 Beëindigen van de stage’). Dit is geheel in strijd met de wet, waarin staat dat deze punten mij vooraf schriftelijk meegedeeld hadden dienen te worden (art. 870 Ger.W. en 1341 BW).

Deze punten kunnen dus niet in aanmerking genomen worden in het kader van de ‘herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen’.

In de beslissing van de interne beroepscommissie wordt het volgende geschreven: “*Voor het standpunt dat er geen sprake zou kunnen zijn van ‘herhaalde en ernstige formele tekortkomingen’ omdat er niet “gestolen werd of fysiek aangevallen werd”, ontbreekt elke grondslag.*” (bijlage 17.1.2)

Buiten het feit dat er tijdens de tussentijdse evaluatie en tevens stopzetting van de stage negatief is geantwoord op de vragen of er door mij gestolen werd of iemand fysiek werd aangevallen, heb ik ook gevraagd of ik iemand geschoffeerd had tijdens mijn stage (zie hieronder: ‘art. 5 Beëindigen van de stage’). Hier is eveneens ontkennend op geantwoord, doch is dit punt niet in het verslag: ‘Stopzetting stageovereenkomst [...]’ (bijlage 16.1.1) vermeld. Er dient vermeld dat dit begrepen dient te worden onder de vorm van art. 57 dat stelt: ‘*De opleiding kan in haar reglementering bepalen dat, wanneer een student herhaaldelijk of op ernstige wijze de verplichtingen opgelegd door een stageovereenkomst of een andere overeenkomst met VIVES en/of derden niet nakomt, de overeenkomst stopgezet wordt.*’ (art. 57 OER Vives 2018-2019) Deze feiten dienen dus wel naar deze zwaarte geïnterpreteerd te worden.

Even nalezen leert echter ook dat de ernst van die feiten echter wel van dit kaliber moeten zijn als bij een ontslag om dringende redenen waar de formule ‘ernstige tekortkoming’, wat zelfs nog niet tegemoetkomt aan de ‘herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen’ (waar in de stageovereenkomst van Vives gewag van wordt gemaakt) (bijlage 30: art. 5), worden gebruikt om de overeenkomst te beëindigen. Tevens dienen deze ook te vallen onder art. 57 van het onderwijs- en examenreglement van Vives (bijlage 32), waar deze helemaal niet aan tegemoetkomen. Voorbeelden van een ernstige tekortkomingen die hierin worden gegeven, zijn onder andere; diefstal, dronkenschap op het werk, geweld, verspreiding van vertrouwelijke informatie, niet-verantwoorde afwezigheid, ... Tevens dienen deze zeer goed schriftelijk gedocumenteerd en gemotiveerd te worden.

<http://www.bbtk.org/MijnRechten/Pages/Ontslagomdringendereden.aspx>,

<https://nl.workpocket.be/4/1/het-ontslag-om-dringende-reden/>

In de beslissing van de interne beroepscommissie wordt het volgende geschreven: “*Er is geen enkele objectieve reden om aan te nemen dat zowel de stage- als de werkbegeleiders u zouden geviseerd hebben door over u onwaarheden te verkondigen, feiten te verdraaien, zaken te verwijjgen, enz.*” (bijlage 17.1.2)

Deze holle frasen zijn gemeenplaatsen zonder enige vorm van bewijs.

2. Met betrekking tot de onvoldoende voor stage (bijlage 17.1.2)

In het onderdeel ‘Beschouwingen van de beroepscommissie’ wordt het volgende aangehaald: “*Op woensdag 30 januari 2019 besliste de examencommissie om conform de stagehandleiding een score van 6/20 voor dat opleidingsonderdeel toe te kennen, aangezien geen van de vooropgestelde competenties op een voldoende wijze behaald werden.*” Dit is volledig in tegenspraak met wat in de stageovereenkomst vermeld staat: “*Uit de tussentijdse evaluatie kan nooit blijken dat een student niet geslaagd is voor zijn stage.*” (aft. 4, bijlage 30). Men kan bovendien niet weten hoe ik de competenties op het einde van de stage behaald zou hebben, halverwege de stage. Een kleine kanttekening, opmerkelijkheid: vorig academiejaar toen ik mijn stage zelf stopzette, na een [even lange] stage afgelegd te hebben, heb ik een code 'NA' (niet afgelegd) hiervoor toegekend gekregen. (bijlage 31) (zie hierboven: ‘Gegeven reden stopzetting stage’).

3. Met betrekking tot de vraag tot ‘wraking’ van de heer [C.V.] (bijlage 17.1.2)

In de beslissing van de interne beroepscommissie staat het volgende geschreven: “*U toont geenszins aan dat, uit het loutere feit dat de stagebegeleider kennis heeft genomen van elementen uit de vorige (door u afgebroken) stage, zou voortvloeien dat hij vooringenomen of bevoordeeld zou zijn geweest, laat staan dat dit een invloed zou gehad hebben op de beoordeling van de stage. Een docent begeleidt studenten in hun leerproces en is uiteraard geen rechtsprekend orgaan (in de zin van art. 828 — 842 Ger. W.). Dat de betrokken stagebegeleider bijkomende informatie heeft proberen in te winnen toen hij zag dat de stage fout liep, kan hem niet ten kwade geduid worden, wel integendeel. Het getuigt net van betrokkenheid om in overleg te gaan en ervaringen en vaststellingen af te toetsen bij collega’s die u in een gelijkaardige context (stage OCMW) hebben weten functioneren.*”

Een docent is inderdaad geen rechtsprekend orgaan. Voor de wraking verwijss ik uitdrukkelijk naar het gemeen recht van art. 828 – 842 Ger. W, dat hier naar analogie mag toegepast worden.

In de uitleg die in dit punt gegeven wordt, wordt duidelijk aangetoond dat de stagebegeleider inderdaad, informatie over mijn zelf-gestopte stage, is gaan inwinnen en hij hierdoor niet meer onbevoordeeld naar mij en mijn stage keek. Tevens staat er in mijn verzoekschrift voor de interne beroepscommissie voorbeelden waarin duidelijk wordt dat hij vooringenomen of bevoordeeld was en dit dus een invloed heeft gehad op de beoordeling van mijn stage (zie hierboven: ‘Evaluatiegesprek op vrijdag 28/09/2018, Verzoekster vraagt de wraking van de heer [V.] (art. 828-842 Ger.W.)’).

3. Met betrekking tot uw gezondheidstoestand (bijlage 17.1.2)

In de beslissing van de interne beroepscommissie staat het volgende geschreven: “*Uw gezondheidstoestand werd op geen enkel ogenblik mee in overweging genomen bij de beoordeling van de stage.*” (bijlage 17.1.2) Vraag is dan waarom dit juist in een evaluatieformulier is opgenomen. (bijlage 18). Het feit dat dit in een evaluatieformulier opgenomen is geweest, wijst erop dat dit wel in de beoordeling van de stage is opgenomen geweest.

“Ook de verwijzing naar een vermeende schending van enig ‘persoonlijkheidsrecht’, of andere fundamentele rechten gaat niet op. Het is immers van twee dingen één. Ofwel kan een student tijdens de stage probleemloos functioneren en dan is zijn/haar medische toestand volkomen irrelevant, ofwel heeft de student medische problemen die zijn/haar functioneren in meer of mindere mate belemmeren. In het laatste geval is de student uiteraard nog altijd niet verplicht om zijn/haar medische toestand in detail te bespreken met de stageplaats of stage- of werkbegeleider, maar een volledig stilzwijgen kan anderzijds ook niet: er moet minstens gecommuniceerd worden over de concrete gevolgen die de betrokken medische toestand kan hebben voor het functioneren van de student tijdens de stage. Een student kan immers niet verwachten dat hij/zij een niet normaal functioneren tijdens de stage postfactum kan verantwoorden door te verwijzen naar een medische toestand die hij/zij niet staat of toelicht omdat dit strijdig zou zijn met enig persoonlijkheidsrecht of zijn recht op privacy. In het voorliggende geval heeft u zich tijdens de stage nooit beroepen op enig medisch probleem dat enige tekortkoming tijdens de stage zou kunnen verantwoorden. De verwijzingen hiernaar in uw klacht zijn dan ook niet relevant.”

Ik heb tijdens het startgesprek op 17/09/2018 waarop ikzelf, de stagebegeleider en de werkbegeleiders aanwezig waren, aangegeven dat ik een darmprobleem heb. Ik heb dus redelijk snel gecommuniceerd over de concrete gevolgen die de betrokken medische toestand had voor mijn functioneren tijdens de stage. Het klopt dus niet dat ik dit volledig heb stilgezwegen. Tevens dateert het evaluatieformulier waarop dit vermeld staat, van 28/09/2018; nadat dit startgesprek had plaatsgevonden en de betrokken partijen hiervan dus op de hoogte waren (zie hier: ‘Gezondheidstoestand/Herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen’).

Ik heb niet, zoals aangegeven in het verzoekschrift in de interne beroepscommissie (bijlage 17.1.2) gevraagd dit gezondheidsprobleem mee in rekening te brengen, aangezien ik ervan overtuigd ben dat mijn stage met de aan- of afwezigheid van dit probleem min of meer op dezelfde manier was verlopen.”

Verwerende partij betwist in haar antwoordnota verzoeksters aanspraken.

Wat de beweerde strijdigheid van de stopzetting van de stage met de bepalingen van de stageovereenkomst betreft, ontkent verwerende partij dat er geen sprake zou zijn van ‘herhaalde en ernstige tekortkomingen’ in de zin van artikel 5 van het stagecontract of artikel 57 van het onderwijs- en examenreglement.

In de mate dat verzoekster haar middel steunt op voormeld artikel 57 is het middel volgens verwerende partij onontvankelijk, daar die rechtsgrond in het intern beroep niet is opgeworpen.

Wat het beweerde niet-naleven van de formaliteiten betreft, stipt verwerende partij aan dat er noch in het stagecontract, noch in het onderwijs- en examenreglement formaliteiten voor de eenzijdige opzegging van het stagecontract zijn bepaald. Ter zake kan op artikel 870 Gerechtelijk Wetboek en artikel 1341 Burgerlijk Wetboek geen beroep worden gedaan. Wat

de eerste bepaling betreft, wijst verwerende partij erop dat deze betrekking heeft op de bewijsvoering, dat daaruit niet volgt dat een eenzijdige opzegging schriftelijk moet zijn opdat zij rechtsgeldig is, dat verzoekster de mondeline beëindiging niet betwist (zij heeft immers na het evaluatiegesprek geen verdere stage meer uitgevoerd) en dat er wel degelijk een schriftelijk verslag is opgesteld. De tweede bepaling ziet op het bewijs door getuigen, en niet op de geldigheid van een beslissing. Verwerende partij voert nog aan dat zij geen administratieve overheid is en derhalve noch aan de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, noch aan artikel 35 van het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur (thans: artikel II.21 van het Bestuursdecreet) is onderworpen.

Inzake de draagwijdte van het begrip ‘herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkomingen’ is verwerende partij van oordeel dat verzoekster die ten onrechte beperkt tot diefstal, schofferen, enz. Een dergelijke stringente interpretatie vindt volgens verwerende partij geen steun in het stagecontract of het onderwijs- en examenreglement. Het volstaat volgens haar dat er sprake is van een herhaalde en ernstige formele of deontologische tekortkoming, en zij wijst op het woord “of” in de bepalingen van artikel 57 van voormeld reglement: “herhaaldelijk *of* op ernstige wijze”. De andersluidende omschrijving in artikel 5 van het stagecontract (waar sprake is van ‘en’) moet voor verwerende partij de voorrang van het onderwijs- en examenreglement ondergaan. Naast diefstal en fysieke agressie zijn er voor verwerende partij evident nog tal van andere situaties denkbaar die een verder verloop van de stageduur onmogelijk maken. Ter zake wijst verwerende partij erop dat in de kennisgeving tot stopzetting van de stageovereenkomst onder meer is opgemerkt dat verzoekende partij wegvlucht van de feedbackmomenten, hetgeen nochtans een verplichting voor de student is in het kader van de stage. Ook uit de verschillende mails van de stagebegeleider blijkt duidelijk dat verzoekende partij geen enkel gevolg geeft aan de feedback. Er blijkt, nog steeds volgens verwerende partij, ook geen grensbesef te zijn in hoofde van verzoekster bij haar contacten met bewoners, hun familieleden, ... van het woonzorgcentrum. Evident is het niet te tolereren dat verzoekster niet op een professionele wijze omgaat met de bewoners, hun familieleden, ... In dit merkt verwerende partij op dat verzoekster in het woonzorgcentrum ook de onthaalfunctie waarnam, waarbij een professioneel contact met de bezoekers, bewoners, ... des te meer van belang is. Uit de voorliggende stukken blijkt daarenboven voor verwerende partij duidelijk dat verzoekster zich totaal geen houding weet te geven in

contacten met andere mensen, zowel collega's als cliënten en familieleden, hetgeen leidt ofwel tot een angstig stilzwijgen en wegkijken ofwel tot volstrekt ongepaste reacties. Zo stapelden de genante incidenten zich op. In die zin is er voor verwerende partij wel degelijk een ernstige formele of deontologische tekortkoming in hoofde van verzoekster, die bovendien ernstig en herhaald is.

Verwerende partij stipt verder nog aan dat verzoekster op zich genomen het niet kunnen omgaan met feedback niet ontket, maar zich beperkt tot het geven van tegenindicaties, zoals bijvoorbeeld dat er ook bezoekers waren die over haar tevreden waren.

Ten slotte betoogt verwerende partij dat verzoekster de score van 6/20 voor het opleidingsonderdeel 'Bekwamingsstage', als dusdanig niet betwist.

Vervolgens gaat verwerende partij in op het standpunt dat de tussentijdse evaluatie niet van een niet-slagen blijkt zou kunnen geven, minstens dat er onjuistheden en onvolledigheden in het verslag van deze tussentijdse evaluatie staan.

Ter zake stelt verwerende partij dat de beroepscommissie terecht de beoordeling van de examencommissie is bijgevalen dat ernstige tekortkomingen door de stage- en werkbegeleiders werden vastgesteld en dat die de basis vormden voor de voortijdige stopzetting van de stage. Verwerende partij beklemtoont dat krachtens de ECTS-fiche en de stagehandleiding blijkt dat de student aan *alle* competenties moet voldoen om te kunnen slagen. Verwerende partij is de mening toegedaan dat verzoekster één en ander verwart: er zijn de tekortkomingen vereist voor de stopzetting van de stage enerzijds, en de evaluatie van de stage voor de puntentoekenning anderzijds. In gevolge artikel 4 van het stagecontract volstaat een louter slechte tussentijdse evaluatie niet voor de voortijdige opzegging, maar het is niet omdat in casu het tijdstip van de tussentijdse evaluatie en het tijdstip van de kennisgeving van de opzegging van het stagecontract vrij dicht bij elkaar liggen dat kan besloten worden dat er louter omwille van de tussentijdse evaluatie wordt stopgezet. Verwerende partij stelt daaromtrent:

"Er wordt stopgezet omwille van 'tekortkomingen' op de stageplaats die duidelijk niet tolereerbaar zijn in hoofde van de stageplaats, en die dus mede voorwerp uitmaken van de tussentijdse evaluatie. Dit is onvermijdelijk. Het 'momentum' van beide valt (quasi) samen, maar dit had geenszins het geval moeten zijn."

In de redenering van verzoekende partij volgende, zou dit betekenen dat er *in een tussentijds evaluatieverslag nooit zwaarwichtige tekortkomingen zouden mogen vermeld worden*. Anders zou, althans volgens verzoekende partij, het tussentijds evaluatieverslag minstens de indruk kunnen doen ontstaan dat de student niet geslaagd

is voor deze stage. Dit wordt naar de mening van verzoekende partij verboden door de stageovereenkomst.

Dit zou tevens betekenen dat een stage nooit vroegtijdig zou kunnen stopgezet worden, bijvoorbeeld halverwege de stage, zoals *in casu* het geval was, aangezien de negatieve feiten die aanleiding gaven tot de stopzetting evenmin zouden mogen opgenomen worden in het tussentijds evaluatieverslag. Anders zou dit andermaal verwerende partij beletten om de student in kwestie alsnog niet-geslaagd te verklaren.

Het is verwerende partij niet geheel duidelijk hoe er anders moet gehandeld worden. Het is nogal evident dat een tussentijdse evaluatie (bijzonder) negatieve indicaties kan bevatten. Het tegenovergestelde, een onterecht gunstige tussentijdse evaluatie geven om daarna terecht een ongunstige eindevaluatie te geven, zou immers zeer onzorgvuldig zijn en des te meer procedures uitlokken. *Ex absurdo* geredeneerd zou verwerende partij verzoekende partij moeten geslaagd verklaren ondanks een vroegtijdige stopzetting van de stage wegens herhaalde en/of zwaarwichtige tekortkomingen aan de vereiste competenties.

Deze oneigenlijke interpretatie van de stagehandleiding kan dus hoegenaamd niet gevuld worden.”

Verwerende partij zet daarnaast uiteen dat verzoekster ook op geen enkele wijze aantoonbaar waarom de score van 6/20 (kennelijk) onredelijk zou zijn en dat zij aldus wél de vooropgestelde competenties op een voldoende wijze zou behaald hebben of kunnen behalen. Zij geeft weliswaar aan dat bepaalde negatieve elementen niet geheel stroken met de werkelijkheid en bepaalde positieve elementen niet of althans te weinig vermeld werden, maar daarmee toont zij uiteraard geenszins aan dat zij wél had kunnen of zelfs moeten geslaagd zijn. Zij klaagt meer specifiek over het feit dat zij “*niet de kans heeft gekregen om de andere helft van de stage af te leggen en mezelf nog te verbeteren en te tonen wat ik nog in mijn mars had. Ik had op het einde nog grote progressie kunnen maken, groter dan wat vermoed werd.*” Verzoekster maakt daarbij voor verwerende partij evenwel op geen enkele (concrete) manier aannemelijk waarom zij plotsklaps dergelijke aanzienlijke progressie had kunnen maken en haast miraculeus had kunnen uitgroeien tot een studente die zich onderscheidde. Integendeel, het gebrek aan zelfreflectie over de herhaaldelijk gegeven feedback vormde een cruciaal element in de (uiterst) negatieve evaluatie van verzoekster. De score van 6/20 is voor verwerende partij op zich nog mild te noemen, aangezien in wezen aan geen enkele van de vijf clusters (DLR) op voldoende wijze voldaan was door verzoekende partij. Dat de vroegtijdige stopzetting van de bekwaamingsstage gebeurde door de stageplaats, betekent niet dat ook de stagebegeleider van verwerende partij het hiermee

niet eens was. Immers blijkt uit zijn diverse verslagen en mails dat ook hij de door verzoekende partij gepresteerde stage ondermaats vond.

Verwerende partij betwist dat zij in een alternatieve opdracht of oplossing diende te voorzien.

In hoofdorde acht verwerende partij het middelonderdeel onontvankelijk, omdat het steunt op artikel 57 van het onderwijs- en examenreglement en die bepaling in de interne beroepsprocedure niet is opgeworpen.

Alleszins is het argument voor verwerende partij ongegrond. Zij stelt dat uit de voormelde bepaling immers uitdrukkelijk volgt dat de student bij stopzetting van de stage geen recht heeft op een alternatieve opdracht. Ondergeschikt kan enkel nog de helft van het aantal dagen stage voorzien worden. Verwerende partij zou immers o.a. het gelijkheidsbeginsel schenden door aan verzoekende partij meer tijd dan aan andere studenten te geven om zich te ‘bewijzen’ in de stage. Gelet evenwel op de ernstige tekortkomingen, is verwerende partij van oordeel dat de beoogde competenties onmogelijk via een vervangopdracht kunnen worden getoetst, voor zover er al een andere stageplaats beschikbaar zou zijn.

Met betrekking tot de ‘wraking’ van stagebegeleider C.V. zet verwerende partij het volgende uiteen:

“De interne beroepscommissie oordeelt evident dat de stagebegeleider geen rechtsprekend orgaan is of ooit kan zijn (stuk 27):

“U toont geenszins aan dat, uit het loutere feit dat de stagebegeleider kennis heeft genomen van elementen uit de vorige (door u afgebroken) stage, zou voortvloeien dat hij vooringenomen of bevoordeeld zou zijn geweest, laat staan dat dit een invloed zou gehad hebben op de beoordeling van de stage.

Een docent begeleidt studenten in hun leerproces en is uiteraard geen rechtsprekend orgaan (in de zin van art. 828 – 842 Ger.W.). Dat de betrokken stagebegeleider bijkomende informatie heeft proberen in te winnen toen hij zag dat de stage fout liep, kan hem niet ten kwade geduid worden, wel integendeel. Het getuigt net van betrokkenheid om in overleg te gaan en ervaringen en vaststellingen af te toetsen bij collega’s die u in een gelijkaardige context (stage OCMW) hebben weten functioneren.”

Verzoekende partij kan uiteraard evenmin (naar analogie) toepassing maken van de bepalingen van burgerlijk procesrecht uit het Gerechtelijk Wetboek in een procedure voor Uw Raad.

Hoe dan ook loopt de vergelijking met de ‘wraking’ op elke mogelijke manier mank. Zo vraagt verzoekende partij niet de wraking van de stagebegeleider, maar stuurt zij aan dat de stagebegeleider zichzelf zou wraken. Dergelijk standpunt aanvaarden, zou bijvoorbeeld tot gevolg hebben dat geen enkele docent een student in tweede zit schriftelijk of mondelijk zou mogen ondervragen op straffe van vooringenomenheid. Dat is uiteraard volstrekt absurd.

Te dezen was het overigens de eerste keer dat de betrokken stagebegeleider in contact kwam met verzoekende partij. Het is pas *na* de vaststelling dat zij systematisch ondermaats presteerde op de stage, dat de stagebegeleider zijn licht opstak bij een vorige stageplaats. Van vooringenomenheid kan derhalve geen sprake zijn. Verzoekende partij heeft aldus met een zgn. propere lei kunnen beginnen aan dit opleidingsonderdeel.

Het lijkt daarentegen, zoals de interne beroepscommissie ten andere ook aanhaalt, eerder te spreken voor de zorgvuldigheid van de betrokken stagebegeleider dat hij navraag deed bij de vorige stageplaats om zijn eigen vaststellingen en de gelijklopende conclusies van de werkbegeleidsters te verifiëren.

Het is logisch dat de betrokken stagebegeleider een verklaring probeerde te zoeken voor de ‘angst’ van verzoekende partij, zeker in de wetenschap zij in haar vorige stage er zelf de brui aan heeft gegeven.

Dat verzoekende partij uit de loutere bezorgdheid van de betrokken stagebegeleider, vragend naar de oorzaak en de draagwijdte van haar mindere gezondheidstoestand, afleidt dat hij haar vanuit een kwaadwillige ingesteldheid zou discrimineren op basis van ziekte, is volstrekt onjuist en wekt verbazing op.

Het lijdt geen twijfel dat de vragen en opmerkingen van de stagebegeleider goed bedoeld zijn en in geen geval geïnterpreteerd mogen en kunnen worden als een negatieve vooringenomenheid in hoofde van de stagebegeleider.

Daarnaast kan op basis van het administratief dossier onmogelijk ontkend worden dat de stagebegeleider minstens deed wat hem krachtens de ECTS-fiche voor dit opleidingsonderdeel (stuk 3), de Handleiding stage (stuk 4) en de stageovereenkomst (stuk 8) werd opgelegd.

Meer bepaald werd zeer frequent en omstandig in gesprek getreden met verzoekende partij en werd ook uitvoerig feedback gegeven, zowel op de stageleerboeken (stuk 9 t.e.m. stuk 15) en het stageleerplan (stuk 16 en stuk 17)."

Ten slotte gaat verwerende partij in op het aspect van de gezondheid van verzoekster en de wijze waarop dit al dan niet op regelmatige wijze in rekening werd gebracht. In haar antwoordnota betoogt verwerende partij daaromtrent het volgende:

“Het recht op privacy beperkt zich zolang het geen impact heeft op het stageverloop en/of de kwaliteit van de uitvoering van de stage.

Indien het inderdaad zo is dat verzoekende partij tijdens de stage zelf veelvuldig naar het toilet gaat, dan heeft dit inderdaad een impact.

Wat geenszins wil zeggen dat de score van 6/20 hieraan te wijten is, of mede te wijten is.

In de gehele motivering is duidelijk dat het toiletbezoek van verzoekende partij maar één van de vele overwegingen zijn.

Terecht stelt de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing (stuk 28):

“Uw gezondheidstoestand werd op geen enkel ogenblik mee in overweging genomen bij de beoordeling van de stage. Ook de verwijzing naar een vermeende schending van enig “persoonlijkheidsrecht” of andere fundamentele rechten gaat niet op. Het is immers van twee dingen één: ofwel kan een student tijdens de stage probleemloos functioneren en dan is zijn/haar medische toestand volkomen irrelevant, ofwel heeft de student medische problemen die zijn/haar functioneren in meer of mindere mate belemmeren. In het laatste geval is de student uiteraard nog

altijd niet verplicht om zijn/haar medische toestand in detail te bespreken met de stageplaats of stage- of werkbegeleider, maar een volledig stilzwijgen kan anderzijds ook niet: er moet minstens gecommuniceerd worden over de concrete gevolgen die de betrokken medische toestand kan hebben voor het functioneren van de student tijdens de stage. Een student kan immers niet verwachten dat hij/zij niet staat of toelicht omdat dit strijdig zou zijn met enig persoonlijkheidsrecht of zijn recht op privacy. In het voorliggende geval heeft u zich tijdens de stage nooit beroepen op enig medisch probleem dat enige tekortkoming tijdens de stage zou kunnen verantwoorden. De verwijzingen hiernaar in uw klacht zijn dan ook niet relevant.” [eigen benadrukking]

De inschatting van de interne beroepscommissie is te dezen dan ook correct. Ofwel kiest verzoekende partij om te zwijgen over gebeurlijke medische aandoeningen, maar hoeft het dan niet te verbazen dat de kans bestaat dat er vroeg of laat opmerkingen komen over de eventuele weerslag ervan op haar persoonlijk voorkomen en functioneren. Ofwel geeft zij op een discrete manier bij de daartoe best geplaatste personen aan dat er een bepaald probleem is of zou kunnen zijn, waardoor daar op gepaste wijze mee omgegaan kan worden.

Als normaal, zorgvuldig en vooruitziend stagiaire kon verzoekende partij evenwel ook zelf inzien dat zij op een stageplaats moest in contact te komen met andere personen, zoals cliënten en hun familieleden, en samen te werken met collega's, waardoor zij onvermijdelijk in haar doen en laten werd gevolgd.

Met andere woorden, het is logisch dat, hoewel zij soms volledig in zichzelf teruggetrokken was, zij niet zomaar met de regelmaat van de klok onaangekondigd kon verdwijnen op het toilet of naar waar dan ook, zonder dat dit opgemerkt kon blijven. Dit wordt ook in de bestreden beslissing, verwijzend naar de feedbackmomenten, opgemerkt (stuk 28):

“- Je zegt niet waar je mee bezig bent: je gaat weg tijdens vergaderingen zonder iets te zeggen, ook aan bureau weten we niet altijd waar je bent.”

In wezen zijn evaluatieformulieren en –verslagen immers louter een schriftelijke neerslag van bepaalde vaststellingen die lopende de stage worden gedaan. Als collega's op de stagevloer opmerken dat verzoekende partij zich opvallend veel afzondert op het toilet zonder verdere duiding of dat zij meermaals uit vergaderingen zonder aanwijsbare reden wegliep, dan is het niet onredelijk te noemen dat dit terloops ‘gesignalerd’ wordt in een evaluatie, zonder dat daarvoor noodzakelijkerwijs gevlogen worden aan gekoppeld, wat *in casu* alvast allerminst het geval was.

Zodoende heeft de interne beroepscommissie deze aanklacht terecht als irrelevant beschouwd. Dat verzoekende partij in haar extern beroepschrift bijkomend verwijst naar opmerkingen van patiënten over haar lichaamsbouw kan met des te meer stelligheid van de hand gewezen worden als niet ter zake doend, laat staan aan verwerende partij te (ver)wijten.

Voor zover Uw Raad toch zou aannemen dat de gezondheidstoestand van verzoekende partij mede tot haar niet-slagen zou hebben geleid, ten zeerste quod non, dan nog voegt dit niets wezenlijks toe aan de algemene vaststelling dat verzoekende partij, overigens volgens alle betrokken partijen, doorgaans erg afwezig was, moe oogde, een ongeïnteresseerde attitude had, een angstige en nerveuze indruk gaf en weinig enthousiasme uitstraalde.

Ten overvloede kan nog opgemerkt worden dat zij beweert dat het niet correct is dat zij betrapt was op indommelen, terwijl zij bijvoorbeeld in haar eerste stagedagboek op 21 september 2018 te kennen gaf dat zij reeds dergelijke opmerkingen kreeg (stuk 9):

“En het is spijtig dat ik van de dagen dat ik heb meegelopen, alleen heb vernomen dat ik even in slaap ben gevallen en dit het dan is.”

In haar wederantwoordnota gaat verzoekster nog uitvoerig in op het in de antwoordnota gevoerde verweer.

Beoordeling

Wat de gevorderde ‘wraking’ van stagebegeleider C.V. betreft, valt de Raad de beroepsinstantie bij dat de bepalingen van artikel 828 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek uitdrukkelijk – en uitsluitend – betrekking hebben op de regels inzake wraking en verschoning in de schoot van een rechtsprekend orgaan. De Raad ziet geen grondslag, en verzoekster reikt er ook geen aan, op basis waarvan deze bepalingen ‘naar analogie’ op een stagebegeleider van toepassing zouden zijn. Wél van toepassing zijn de beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder het onpartijdigheidsbeginsel.

Het mag voor de toetsing aan dat beginsel als vaste rechtspraak van de Raad worden beschouwd – en de Raad ziet geen redenen om het hier anders te zien – dat aan docenten en hun beoordelingen een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit kleeft. Daaruit volgt dat een verzoekende partij een middel, gesteund op vooringenomenheid of een gebrek aan objectieve beoordeling, slechts met goed gevolg kan aanvoeren wanneer dat vermoeden op basis van concrete, duidelijke en verifieerbare elementen aan het wankelen kan worden gebracht (R.Stvb. 18 oktober 2017, nr. 3.905; R.Stvb. 22 september 2017, nr. 3.786; R.Stvb. 14 september 2017, nr. 3.758).

In de stukken waarop hij vermag acht te slaan, ziet de Raad geen concrete redenen om aan de objectiviteit van stagebegeleider C.V. te twijfelen. Zulks blijkt niet uit de feedback die hij verzoekster heeft gegeven, en het loutere feit dat hij op de hoogte is van een vorige stage van verzoekster die vroegtijdig is beëindigd, toont dat evenmin aan.

In dat opzicht is het middel ongegrond.

De Raad wijst er, wat de principiële vraag naar het toekennen van een examencijfer betreft, op dat artikel 57 van het onderwijs- en examenreglement bepaalt:

“[De opleiding] bepaalt ook of de student voor het deel van het opleidingsonderdeel een nul krijgt of dat het als ‘niet-aangelegd’ wordt beschouwd. Deze sanctie moet in dat geval in de ECTS-fiche worden vermeld. In dit geval heeft de student geen recht op een alternatieve opdracht.”

Aangenomen wordt dat ‘deze sanctie’ betrekking heeft op zowel de nulquotering als de beoordeling ‘niet-aangelegd’. De ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Bekwamingsstage’ (stuk 3 administratief dossier) bevat ter zake geen enkele bepaling. Aan verzoekster kon bijgevolg, op grond van een vroegtijdige beëindiging van de stage, geen nulquotering of quotering ‘niet-aangelegd’ worden toegekend.

Hoewel de Raad kan begrijpen dat het voor verzoekster merkwaardig overkomt dat zij niettegenstaande de stopzetting van de stage toch een examencijfer heeft gekregen – te weten: 6/20 – blijkt dit op grond van de interne regels van verwerende partij een juiste werkwijze te zijn. Het toekennen van een examencijfer op zich leidt dan ook niet tot de onregelmatigheid van de beslissing tot stopzetting van de stage.

Ook in dat opzicht kan het middel niet worden aangenomen.

Artikel II.246, §2, dat luidt als volgt:

“§2. Het instellingsbestuur kan in bijzondere gevallen en op objectieve gronden de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig beëindigen, als de student door zijn gedragingen blijk heeft gegeven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een beroep waartoe de opleiding die hij volgt, hem opleidt.

De student van wie de stage of het praktische opleidingsonderdeel met toepassing van het eerste lid is beëindigd, heeft geen recht op een tweede examenkans als vermeld in artikel II.223, tenzij aan de opgelegde bindende voorwaarden is voldaan.

De beslissing om een stage of praktisch opleidingsonderdeel vroegtijdig te beëindigen, wordt omstandig gemotiveerd.”

is – destijds als §3 – in de Codex Hoger Onderwijs ingevoerd bij artikel 25 van het decreet van 21 maart 2014 tot aanpassing van enkele hogeronderwijsbepalingen die de organisatie en controle van het onderwijs faciliteren en de plan- en implementatielasten verminderen.

De indiener van het ontwerp heeft daaromtrent in de memorie van toelichting de volgende verantwoording gegeven (*Parl. St. VI. Parl. 2013-2014, nr. 2399, 26-27*):

“In artikel II.246 wordt eveneens de mogelijkheid ingeschreven om bepaalde opleidingsonderdelen vroegtijdig te beëindigen in welbepaalde gevallen.

Door toevoeging van een derde paragraaf aan artikel II.246 wordt het voor het instellingsbestuur mogelijk gemaakt de stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel van een student vroegtijdig te beëindigen, indien de student niet geschikt is om het beroep uit te oefenen waartoe de opleiding hem opleidt.

Het is zeker niet de bedoeling om studenten *ab initio* te weigeren voor de opleiding omwille van persoonlijkheidsproblemen, het is decretaal niet mogelijk om studenten hierop te screenen bij inschrijving en hen op grond hiervan te weigeren. Wel wordt het mogelijk gemaakt dat instellingen – als er zich duidelijk in de loop van het parcours van een student ernstige problemen voordoen – niet gedwongen worden om bijvoorbeeld stages en practica te moeten blijven doen doorlopen en om ook niet verplicht te zijn een tweede examenkans voor deze studenten te organiseren.

In de praktijk heeft zich onder andere bij de opleidingen geneeskunde de situatie voorgedaan dat tijdens de opleiding bleek dat de student ongeschikt was voor het beroep van arts. De ongeschiktheid van de student kan blijken uit onprofessioneel gedrag in een fase van de opleiding waar praktijkoefering plaatsvindt. Het probleemgedrag kan worden veroorzaakt door (seksuele) gewelddadigheid, bedreigend optreden of algemeen disfunctioneren ten gevolge van een persoonlijkheidsstoornis.

De vroegtijdige beëindiging kan alleen in uitzonderlijke gevallen en op objectieve gronden. Het kan bijvoorbeeld in geen geval gaan om onvoldoende inzet of prestaties van studenten. Vroegtijdige beëindiging van een stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel is een zware bevoegdheid die in verhouding moet staan met de zwaarte van de overlast.

De instellingen zullen uiterst behoedzaam moeten omspringen met deze bevoegdheid en hun beslissingen omstandig moeten motiveren. De student kan tegen deze beslissing immers een beroep aantekenen bij de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen. In de beslissing tot het vroegtijdig beëindigen van praktijkonderdelen moet de student, zoals bij alle studievoortgangsbeslissingen, gewezen worden op de beroeps mogelijkheden en modaliteiten hiertoe.

Het is van groot belang dat het instellingsbestuur zorgvuldig vaststelt in welk geval en op welke gronden men beslist tot een vroegtijdige beëindiging van stages of andere praktische opleidingsonderdelen. Beroepsprofielen en ethische codes kunnen het kader vormen voor de beoordeling van de gedragingen van de student.

De wijze van beoordeling van het gedrag van de student kan op verschillende manieren worden vormgegeven. De instelling kan deze taak toevertrouwen aan de organen of personen die verantwoordelijk zijn voor de bepaling van de studievoortgang. Dit zou ook een gezamenlijke commissie kunnen zijn van enkele instellingen die dezelfde opleidingen aanbieden.

(...)

Door deze regelgeving worden problemen opgelost waar de instellingen in de praktijk mee worstelen en waarvoor ze genoodzaakt zijn zelf op zoek te gaan naar creatieve oplossingen.

Deze aanpassing creëert meer rechtszekerheid en een betere rechtsbescherming voor de student die zich in deze situatie bevindt.”

Zoals hierboven bij de bespreking van de ontvankelijkheid reeds is overwogen, volgt uit de regelgeving dat de decreetgever zich heeft uitgesproken over de vroegtijdige beëindiging van

‘een opleidingsonderdeel’. De bevoegdheid van de Raad, en derhalve het voorwerp van huidig geschil, heeft geen betrekking op de beëindiging van een onderliggende contractuele relatie die in het raam van de stage tot stand is gekomen.

Verder blijkt duidelijk dat het voleindigen van een stage de regel is, en dat de decreetgever de vroegtijdige beëindiging heeft aangemerkt als een uitzonderlijke beslissing die (i) veronderstelt dat de student niet geschikt is om het beroep uit te oefenen waartoe de opleiding opleidt en (ii) moet steunen op objectieve gronden, waarbij onvoldoende inzet of prestaties uitdrukkelijk zijn uitgesloten. Dit laatste kan, indien op overtuigende wijze vastgesteld, gewis resulteren in een tekort voor de stage, maar niet in een vroegtijdige beëindiging ervan.

Aangenomen – bij gebreke aan andere bepalingen ter zake – dat artikel 57 van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij de concretisering beoogt van de in de voormelde memorie van toelichting bedoelde instellingseigen toepassing van artikel II.246, §2 van de Codex Hoger Onderwijs, is de Raad van oordeel dat de in artikel 57 gehanteerde begrippen – “herhaaldelijk of op ernstige wijze de verplichtingen opgelegd door een stageovereenkomst (...) niet nakom[en]” – moeten worden gelezen en toegepast binnen de geest van wat de decreetgever heeft uiteengezet en hierboven in herinnering is gebracht.

In casu heeft het opleidingsonderdeel ‘Bekwamingsstage’ betrekking op een stage van vier maanden (van 3 september tot 31 december 2018) die verzoekster zou volgen in een woonzorgcentrum.

De eerste feedback die uit het administratief dossier blijkt, is deze op het stageboek van 8 tot 12 oktober 2018 (stuk 13 administratief dossier). De Raad leest hierin een aantal suggesties en aanzetten tot reflectie, en in beperkte mate de opmerking dat er geen inzicht in verzoeksters ontwikkelingsproces kan worden verkregen. Deze laatste kritische terugkoppeling neemt de bovenhand in de feedback op het stageboek van 22 tot 26 oktober 2018 (stuk 15 administratief dossier). Het evaluatieformulier van de stagebegeleider voor de periode van 17 tot 28 september 2018 (stuk 18a administratief dossier) vermeldt verschillende werkpunten, maar net als de evaluatie door de werkbegeleiders (stuk 18b administratief dossier) worden ook positieve evoluties aangestipt, en hebben alle terugkoppelingen betrekking op de inhoudelijke prestaties van verzoekster.

In het feedbackformulier voor de periode van 8 tot 17 oktober 2018 (stuk 19 administratief dossier) komt naar voren dat verzoeksters prestaties over nagenoeg de hele lijn negatief worden geëvalueerd. In het licht van de vraag of dit slechts de vooruitgeworpen schaduw is van een tekort voor het opleidingsonderdeel, dan wel of – meer dan dat – het functioneren op de stageplaats dermate slecht verloopt dat er kan worden getwijfeld aan verzoeksters geschiktheid voor de uitoefening van het beroep, noteert de Raad dat de stagebegeleider op dat ogenblik “nog te weinig expertise over dementie” en “te weinig notie [] van het ziektebeeld” aanstipt, en dat hij van oordeel is dat verzoekster blijk geeft van een verkeerde zelfreflectie, het verzwijgen van problemen, een gebrekkige communicatie en een uitgesproken onwil om nog verdere feedback te krijgen. Uit de communicatie naar aanleiding van de tussentijdse evaluatie (stukken 22a en 22b administratief dossier) blijkt eenzelfde teneur. Ten slotte is er de e-mail van vrijdag 2 november 2018 (stuk 23 administratief dossier), waarin de stagebegeleider in aanloop naar een gesprek op maandag 5 november 2018 nog feedback geeft.

Met betrekking tot het verslag van het gesprek van 5 november 2018 waarin de stopzetting van de stage aan verzoekster wordt meegedeeld, stelt de Raad vooreerst vast dat verzoekster dat verslag niet van valsheid beticht. Er wordt dan ook aangenomen dat de schriftelijke weergave van het gesprek waarheidsgetrouw is.

Inhoudelijk blijkt dat er tussen de stagebegeleider, de twee werkbegeleiders en de ‘verantwoordelijke studenten’ van het woonzorgcentrum overeenstemming bestaat dat verzoekster een groot gemis aan communicatieve vaardigheden en zelfreflectie vertoont en dat zij bij gesprekken de grenzen overschrijdt of zich juist in isolement verschuilt, en dat de betrokkenen daaruit afleiden dat de stage wordt stopgezet. Er is geen verbetering merkbaar en een normale afwikkeling van de stage tegen medio december ligt niet in de verwachtingen. Er wordt aan verzoekster dan ook meegedeeld dat zij onmogelijk de eindtermen nog kan behalen.

Belangrijk in het licht van de beoordeling van verzoeksters geschiktheid voor de uitoefening van het beroep – zoals uiteengezet in artikel II.246, §2 van de Codex Hoger Onderwijs – is dat het verslag vermeldt dat de stagebegeleider medeelt dat verzoekster niet voldoende kan functioneren als professioneel sociaal werker, en dat de positieve evaluatie-elementen van de stage niet raken aan de essentie van sociaal werk. Daarnaast stelt de stagebegeleider uit de dagboeken en de tussentijdse evaluatie geen groei in de identiteit van een sociaal werker kan

worden vastgesteld. Een en ander wordt nader onderbouwd aan de hand van feitelijke vaststellingen die ook in de hierboven vermelde feedback reeds aan bod kwamen.

De examencommissie is deze inschatting bijgevallen en de beroepscommissie heeft de motieven uit het verslag van 5 november 2018 uitdrukkelijk tot de hare gemaakt.

Aldus is naar oordeel van de Raad in voldoende mate voldaan aan de vereiste uit artikel II.246, §2 van de Codex Hoger Onderwijs om een vroegtijdige beëindiging van de stage te wettigen. Anders dan verzoekster het ziet, veronderstelt de toepassing van die bepaling – op zich en samen gelezen met artikel 57 van het onderwijs- en examenreglement – niet dat er sprake is van een misdrijf of deontologische inbreuken. Evenmin kunnen mogelijke redenen tot een arbeidsrechtelijk ontslag om dringende redenen dwingend op de beëindiging van de stage worden betrokken.

Daar de beslissing er in de eerste plaats toe strekt om de stage te beëindigen, staat de beslissing niet op gespannen voet met het voorschrift dat het inhoudelijk niet-slagen niet bij de tussentijdse evaluatie mag worden vastgesteld. De bestreden beslissing is in dat opzicht vóór alles een studievoortgangsbeslissing, en geen examenbeslissing. Dat er niettemin tot een quatering is overgegaan, is – zoals hiervoor reeds is overwogen – op zich een correcte, maar ondergeschikte toepassing van het onderwijs- en examenreglement.

De specifieke redenen die aan de vroegtijdige beëindiging ten grondslag liggen, sluiten *in casu* in zich dat er binnen dezelfde opleiding ook geen andere stageplaats kan *c.q.* moet worden aangeboden.

De beslissing tot vroegtijdige beëindiging is op regelmatige wijze tot stand gekomen.

De stelling van verzoekster dat de beslissing tot stopzetting van de stage (onmiddellijk) schriftelijk had moeten zijn genomen en gemotiveerd moest zijn, kan niet leiden tot de onregelmatigheid van de thans bestreden beslissing.

Daargelaten dat, zoals verwerende partij terecht opmerkt, de artikelen 870 van het Gerechtelijk Wetboek en 1341 van het Burgerlijk Wetboek hier niet dienend zijn, wijst de Raad erop dat verzoekster tegen de beslissing van de examencommissie beroep heeft kunnen instellen, dat de

beslissing van de beroepsinstantie gemotiveerd is en dat verzoekster zich ook tegen die beslissing in rechte heeft kunnen voorzien.

Wat het examencijfer van 6/20 betreft, is de Raad van oordeel dat de tekortkomingen die in het verslag van de stagebegeleider, de beslissing van de examencommissie en de bestreden beslissing zijn vastgesteld, in voldoende mate die quotering kunnen wettigen.

Ten slotte merkt de Raad, wat de gezondheidstoestand van verzoekster, op dat de bestreden beslissing uitdrukkelijk overweegt dat die bij de beoordeling van de stage niet in overweging is genomen. Aangezien de beroepscommissie met volheid van bevoegdheid een eigen beslissing heeft genomen en daarbij niet steunt op verzoeksters gezondheid, is het zonder belang of dit aspect in een evaluatieformulier ter sprake is gebracht.

Het enig middel is ongegrond.

VI. Gevorderde injunctie

Verzoekster vraagt dat de Raad zou bevelen dat zij het opleidingsonderdeel op een andere stageplaats kan hernemen.

De voorwaarden die de Raad kan opleggen, zijn krachtens artikel II.292, §2 van de Codex Hoger Onderwijs een corrolarium van een vernietigingsarrest.

Hierboven is vastgesteld dat het enig middel van verzoekster ongegrond is, en niet tot vernietiging kan leiden.

Deze vaststelling volstaat om ook de gevorderde injunctie te verwerpen.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 1 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris **De voorzitter**

Melissa Thijs **Jim Deridder**

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.843 van 1 april 2019 in de zaak 2019/095

In zake: xxx

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Wim Mertens en Philippe Dreesen
kantoor houdend te 3580 Beringen
Paalsesteenweg 81
alwaar woonplaats wordt gekozen

tegen:

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Kristof Caluwaert en Alain François
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 99
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 7 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de beroepsinstantie van de faculteit Geneeskunde en Farmacie van de Vrije Universiteit Brussel van 28 februari 2019, waarbij het intern beroep van verzoeker ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 8/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 1 april 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker, advocaat Philippe Dreesen die *loco* advocaat Wim Mertens verschijnt voor verzoekende partij, en advocaat Kristof Caluwaert, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

In het academiejaar 2017-2018 is verzoeker ingeschreven in de opleiding ‘Master of Medicine in de geneeskunde’.

Tot het curriculum behoort de ‘masterproef’, bestaande uit stationsproeven. Verzoeker behaalt een deelcijfer van 13/20 voor station 1, maar slechts 8/20 voor station 2; conform de studiefiche geldt deze laatste quatering (het laagste cijfer wanneer de student voor één van de onderdelen minder dan 50% behaalt) als examencijfer.

Tegen dit examencijfer stelt verzoeker op 25 januari 2019, voorafgaand aan de proclamatie van het examenresultaat, het volgend bewarend intern beroep in:

“III. Met betrekking tot de grieven tegen de bestreden beslissing”

III.1. Algemeen

Het universiteitsbestuur dient bij het nemen van een beslissing te handelen overeenkomstig de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Ik ben van mening dat de bestreden beslissing is tot stand gekomen op een wijze waarbij de volgende beginselen in het gedrang zijn.

Het *zorgvuldigheidsbeginsel* houdt in dat het bestuur zijn beslissing op zorgvuldige wijze moet voorbereiden. Dit impliceert dat de beslissing dient te steunen op een zorgvuldige feitenvinding en een nauwgezette belangenafweging zodat het bestuur op basis van een afdoend en volledig onderzoek van het concrete geval tot zijn besluit komt. De zorgvuldigheid verplicht het bestuur onder meer om zorgvuldig te werk te gaan bij de voorbereiding van de beslissing en ervoor te zorgen dat de feitelijke en juridische aspecten van het dossier deugdelijk geïnventariseerd en gecontroleerd worden, zodat het bestuur met kennis van zaken kan beslissen (RvS 22 maart 2010, nr. 202.182).

Verder is er sprake van een schending van het *redelijkheidsbeginsel*, wanneer een beslissing steunt op feitelijk juiste en rechtens relevante motieven, maar er een kennelijke wanverhouding bestaat tussen die motieven en de inhoud van de beslissing (RvS 5 april 2013, nr. 223.111).

De *materiële motiveringsplicht* houdt in dat er voor elke besturshandeling rechtens aanvaardbare motieven moeten bestaan. Dit betekent onder meer dat die motieven steunen op werkelijk bestaande en concrete feiten die relevant zijn en met de vereiste zorgvuldigheid door het bestuur werden vastgesteld (RvS 29 augustus 2016, nr. 235.644).

Een beslissing kan slechts rechtsgeldig worden genomen op grond van vaststaande en behoorlijk bewezen feiten. Die feiten moeten blijken uit het administratief dossier. De bestreden beslissing mist dan ook een deugdelijke materiële grondslag, wanneer zij niet met de vereiste zorgvuldigheid tot stand is gekomen (RvS 5 januari 2012, nr. 217.120). Uit het *legaliteitsbeginsel* wordt afgeleid dat de administratieve overheid bij een individuele beslissing niet mag afwijken van de algemene regeling die zij zelf heeft uitgevaardigd (*patere legem quam ipse fecisti*).

III.2. Geen motivering bij het examencijfer — schending van de rechten van verdediging

De Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen heeft reeds meermaals geoordeeld dat “bij proeven die geen kennisexamens uitmaken, zoals in casu, de toegekende punten niet volstaan om het examencijfer te motiveren” (R.Stvb. nr. 2016/677 van 19.01.2016; R.Stvb. nr. 2015/663 van 8.02.2016).

Ik heb geen enkel document ontvangen waaruit blijkt welke motieven aan het negatieve examencijfer ten grondslag liggen. Nochtans hangt het van dit resultaat af of ik al dan niet kan slagen voor de opleiding.

Daarom heb ik per e-mail van 25.01.2019 uitdrukkelijk verzocht een kopij van het examen te verkrijgen. Zoals voorzien is in het artikel 153, van het OER behoud ik dan ook uitdrukkelijk het recht voor om mijn verzoekschrift aan te vullen, nadat ik daadwerkelijk inzage verkregen heb in het examenkopij.

Bij de redactie van dit verzoekschrift heb ik geen enkel verslag ontvangen. Hieruit is af te leiden dat er geen verslag opgesteld werd.

Ten eerste dien ik hierbij op te merken dat dit een schending van de materiële motiveringsverplichting uitmaakt.

Ik kan bijgevolg niet nagaan of de evaluatie volgens de vooropgestelde criteria is verlopen en/of kennelijk onredelijk tot stand is gekomen.

Dit maakt eveneens een schending uit van de rechten van verdediging. Zonder kennis van de materiële motivering kan ik niet nagaan of het examencijfer steunt op overwegingen die zowel in feite, als in rechte juist en pertinent zijn. Op die wijze wordt mij de mogelijkheid ontnomen om met kennis van zaken intern beroep in te dienen bij uw beroepscommissie.

Ik behoud in alle geval het recht voor om alsnog bijkomende grieven te ontwikkelen tegen de bestreden beslissing na ontvangst van een dergelijk verslag en/of motivering waarom ik niet geslaagd ben voor dit opleidingsonderdeel.

III.3 Geen beoordeling op het niveau van basisarts - schending van het legaliteitsbeginsel

Zoals ik onder rubriek III.2 heb uiteengezet, heb ik noch inzage, noch afschrift verkregen in een evaluatieverslag en/of motivering van het betrokken examen ontvangen.

De evaluatie is echter gebeurd in strijd met de richtlijnen die via het ECTS-fiche ter beschikking werden gesteld. Daarin staat te lezen (bijlage 2):

“Het Klinisch Geïntegreerd Eindexamen beoordeelt een deel van de competenties van de student om als basisarts te functioneren en te kunnen starten met een vervolgopleiding... Het geheel van de eindtermen voor de opleiding telt als basis voor dit eindexamen. Het klinisch Geïntegreerd Eindexamen is echter expliciet geen kennisexamen op het niveau van deelspecialismen.”

Tijdens de tweede ‘Korte casus’ die ik opnieuw diende af te leggen bij professor dr. [P.], professor dr. [D.], professor dr. [L.] en professor dr. [B.], werden kennisvragen gesteld op het niveau van deelspecialismen.

Professor [P.] stelt geen vragen en kijkt naar beneden. Af en toe schrijft ze iets op en geeft met bepaalde gelaatsuitdrukking blijk dat zij mijn antwoorden afkeurt.

Professor dr. [B.] vraagt op een bepaald ogenblik de startdosis van bètablokkers bij hartfalen. Hierop stelt professor dr. [P.] voor het eerst tijdens het examen: “Doses moeten zij niet kennen.” Dit schept een negatieve sfeer of alleszins de indruk dat ik niet verstandig genoeg geacht wordt om een bètablokker voor te schrijven. Daarna wordt de vraag gesteld: “Wat ga je nog geven?” Hierop geef ik als antwoord: “Diuretica, ACE inhibitor, dan nitroglycerine sublinguaal.” Daarop wordt nog gevraagd: “Wat ga je alsnog geven om hem uit zijn lijden te verlossen?” Hierop kon ik niet verder antwoorden.

In de richtlijnen staat duidelijk dat ik bij de casus een aanzet moet kunnen geven tot een behandelplan. Tijdens dit station van de tweede korte casus werd steeds meer therapie gevraagd die ik niet van plan ben om aan een patiënt te geven als basisarts. Op dit niveau gaat een basisarts m.i. de patiënt doorverwijzen.

Vervolgens werd er door professor [P.] gelachen dat morfine niet als “fantastisch product” wordt gezien. Het geven van morfine is voor mij echt niet meer “de aanzet tot een behandelplan”. Ik werd gewoon genegeerd bij mijn opmerking dat ik dacht dat het niet echt bij hartfalen zou werken/aan hartfalen zou remediëren, maar er werd over mij heen gesproken en deze opmerking werd gewoon genegeerd. Morfine geeft nochtans ademhalingsdepressie en iemand die al dyspnoe heeft, zou ik niet zonder overleg met derden morfine geven. Volgens mij breng je hiermee de patiënt wel degelijk in gevaar, maar er werd niet naar geluisterd.

Verder heb ik ook nog opgemerkt dat hartfalen eventueel zou kunnen worden opgespoord met BNP, een biomarker voor chronisch hartfalen. Er wordt mij gevraagd hoe de waarde te interpreteren. Als we geen doses van geneesmiddelen uit het hoofd moeten kennen, lijkt het me niet logisch dat de waarden van niet-courante biomarkers gevraagd worden. Ik heb hierop geantwoord dat het een hoge negatief voorspellende waarde heeft.

Tot slot vraagt professor dr. [D.] nog “Wat wil je later doen?”, waarop professor dr. [P.] antwoordt in mijn plaats: “Radiologie.” Op exact dezelfde wijze werd mijn tweede examen tijdens het academiejaar 2017-2018 afgesloten. Enerzijds kenden zij het antwoord al. Anderzijds is dit element ook niet relevant om mij te beoordelen. Het lijkt erop alsof dit mij niet gegund is.

Bij dergelijke casus vraag ik mij ten eerste af of het ethisch verantwoord is om in de handtas van een patiënt te kijken. Indien ik deze patiënt op een normale wijze zou hebben kunnen ondervragen en onderzoeken, ben ik ervan overtuigd dat ik tot de diagnose van hartfalen was gekomen zonder de andere oorzaken uit het oog te verliezen (longemboool, pneumothorax, ...).

De tweede casus bij deze groep ging over borstpathologie. De *case based* sessie over dit topic werd niet gegeven. Er wordt mij meegeleerd dat ik niet volledig gezegd had wat er bedoeld werd met de vraag, maar mijn antwoord was behoorlijk volledig. Dit klemt des te meer nu de *case based* sessie over dit topic niet doorging.

Verder vroeg professor dr. [L.] nog: “Hoe voer je praktisch een SNLB uit (sentinel node procedure)?” Ik heb dat nooit zien gebeuren, maar ik kon wel uitleggen waarom de procedure gedaan werd en dat slechts op zoek gegaan werd naar de eerste drainerende klier.

Ik heb voor de oppuntstelling van de module in de borst gesuggereerd om een FNAC (fine needle aspiration cytology) of een core needle biopsy te doen (echo guided). Hij was het niet eens met FNAC. Er werd nog gevraagd: “Wat ga je doen als je maligne cellen uit een cyste haalt. Wat ga je doen?” Ik zei: “eruit halen.” Als basisarts zou ik moeten doorverwijzen, maar niets dienen te ondernemen. Er werd dus wederom doorgevraagd naar kennis op het niveau van deelspecialismen.

Er is gevraagd naar de mammo screening voor vrouwen, waarop ik geantwoord heb: “Vanaf 50 jaar dient er om de twee jaar een onderzoek te gebeuren.” Ze vroegen naar de einddatum en ik heb gezegd: “Levenslang”. Blijkbaar moest ik “69 jaar” antwoorden. Naar mijn mening is het niet, omdat de overheid maar terugbetaal[t] tot en met de leeftijd van 69 jaar, dat het nadien geen zin meer zou hebben om dergelijke screening te doen. Elke screening - ook die tussen de leeftijd van 50 tot en met 69 jaar gebeurt - is uiteraard in functie van hoe de conditie van de patiënt is.

Het werkingsmechanisme van Tamoxifen werd tot slot nog bevraagd. Deze vraag is evenmin op [z’n] plaats wanneer gepeild wordt naar het kennisniveau van een basisarts en niet tot op het niveau van deelspecialismen.

Uit alle aangehaalde omstandigheden en geciteerde vragen, blijkt dat er een negatieve stemming hing rond mijn persoon, maar vooral dat vragen gesteld worden die peilen naar kennis op het niveau van deelspecialismen in plaats van het niveau basisarts. Het examen is dan ook afgangen in strijd met de leerresultaten die vooropgesteld werden in de ECTS-fiche (bijlage 2).

III.4. (Schijn van) Partijdigheid

Het onpartijdigheidsbeginsel waarborgt zowel de persoonlijke (subjectieve) onpartijdigheid van de personeelsleden en de leden van de bestuurlijke organen die mede een beslissing nemen, als de structurele onpartijdigheid van die personeelsleden en bestuurlijke organen op het vlak van de organisatie van deze organen, het verloop van de procedure en het tot stand komen van hun beslissingen (Raad van State nr. 208.927 van 16 november 2010).

Bij een vergelijking van het tweede examen met het derde examen, valt het op dat bij de eerste korte casus niet tweemaal dezelfde professoren aanwezig waren, maar bij de tweede korte casus was dit wél het geval.

Bij het tweede examen in het academiejaar 2017-2018 diende ik de korte casus station 1 af te leggen bij professor dr. [Ve] (interne), professor dr. [Va] (pediatrie) en professor dr. [D.B.] (heelkunde). Bij het derde examen voor het academiejaar 2018-2019 gebeurde dit bij professor dr. [Ve], professor dr. [D.S.] en professor dr. [S.]. De samenstelling van deze commissie was dus grotendeels gewijzigd, waardoor er ook geen aangenomen worden dat er tijdens het derde examen geen vooringenomen[heid] bestaat over het eerder afgelegde tweede examen.

In deze samenstelling werd mij over het examen ook meegedeeld: “Het was goed.” De tweede korte casus bij het tweede examen in het academiejaar 2017-2018 diende ik af te leggen bij professor dr. [P.], professor dr. [D.] en één voor mij onbekende. Tijdens het derde examen tijdens dit academiejaar diende ik dit opnieuw af te leggen bij professor dr. [P.], professor dr. [D.], professor dr. [L.] en professor dr. [B.].

Net zoals tijdens het tweede examen verliep de sfeer tijdens het derde examen moeizamer (cf. uiteenzetting in rubriek III.3).

Doordat de samenstelling grotendeels gelijklep, werd minstens de schijn van vooringenomenheid gewekt, aangezien ik hierbij opnieuw beoordeeld werd door een commissie waarbij het zwaartepunt van de boordeling bij dezelfde professoren gelegen was. Gelet op het verloop van dit examen waarbij ook gepeild werd naar kennis boven het niveau van basisarts, werd die vooringenomenheid ten aanzien van mij alleen maar bevestigd.

Verder is dit ook gebleken uit het feit dat professor dr. [P.] met de twee andere kandidaten een tussentijds evaluatiegesprek gehouden heeft, terwijl dit voor mij niet het geval was. De reden hiervoor is mij niet bekend.

De beslissing om mij niet geslaagd te verklaren, is dus tot stand gekomen met een schending van het onpartijdigheidsbeginsel en kan bijgevolg niet hernomen worden.

III. 5. Vooropgestelde leerresultaten werden behaald

In ondergeschikte orde wil [ik] nog benadrukken dat de examencommissie op grond van artikel 132, §2 van het OER “*In uitzonderlijke [...] in afwijking van artikel 143 [kan] verklaren dat een student geslaagd is voor het geheel van de opleiding. Uit de motivatie blijkt dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal verwezenlijkt zijn. Ze dient voor elk geval afzonderlijk en concreet te worden gemotiveerd. Het feit dat een student globaal geslaagd wordt verklaard, betekent niet dat hij in aanmerking komt voor een creditbewijs voor die opleidingsonderdelen waarvoor hij niet is geslaagd. Wanneer de student niet geslaagd wordt verklaard dient hij alle vastgestelde onvoldoendes te hernemen.*”

Gedurende de volledige opleiding heb ik goede resultaten behaald. Ik was geslaagd met ruime voldoendes geslaagd voor alle opleidingsonderdelen van de master.

Ook al mijn stages waren uitstekend. Ik werd gunstig geëvalueerd met zeer goede punten en heb steeds positieve commentaren verkregen.

Dit zou nooit het geval zijn geweest, indien ik patiënten in gevaar zou brengen bij onzorgvuldig handelen of door onvoldoende kennis. Alleszins wordt hiermee aangetoond dat ik in het werkveld wel degelijk op meer dan behoorlijke wijze kan functioneren. In het andere geval zou ik ook geen aanspraak hebben kunnen maken op het contingent ticket voor Radiologie dat mij werd toegekend.

Op basis hiervan meen ik te kunnen stellen dat ik de doelstellingen van het opleidingsprogramma globaal behaald heb.

Het examen ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ bestaat uit drie onderdelen, waarbij ik een onvoldoende heb op het geheel omwille van slechts één examenonderdeel, namelijk de besproken tweede ‘Korte casus’. Dit maakt een uitzonderlijk omstandigheid uit, omdat het onvoldoende tweemaal na elkaar te wijten is aan éénzelfde examenonderdeel dat bevraagd wordt door dezelfde professoren. Zoals ik hierboven toegelicht heb, werd dit examen ook gevraagd op een eindniveau dat dit van basisarts overstijgt.

Bijkomende uitzonderlijke omstandigheid is het verkregen contingent ticket voor Radiologie waarmee ik volgend academiejaar zou kunnen starten. Indien ik niet geslaagd verklaard zou worden, wordt mij deze kans ontnomen.

IV. Verzoek tot horen

(...)"

Nadat een inzagemoment wordt georganiseerd, dient verzoeker op 15 februari 2019 een aanvulling op dit intern beroep in:

“Opmerkingen na inzage van maandag 4.02.2019

De Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen heeft reeds meermaals geoordeeld dat “bij proeven die geen kennisexamen uitmaken, zoals in casu, de toegekende punten niet volstaan om het examencijfer te motiveren” (R. Stvb. nr. 2016/677 van 19.01.2016; R.Stvb. nr. 2015/663 van 8.02.2016).

Bij mijn inzage heb ik kunnen vaststellen dat per bevraagde categorie een waardeschaal van onvoldoende-voldoende-goed-zeer goed bepaald werd.

Bij het eerste gedeelte van het examen behaalde ik 13/20.

Bij het tweede gedeelte behaalde ik 8/20. Op vijf categorieën werd ‘onvoldoende’ aangeduid zonder verdere motivering.

Nergens blijkt [hier]uit dat wat de achterliggende reden hiervan is en waarom mijn antwoord niet zou volstaan.

Er werd tijdens de inzage door professor [P.] meegedeeld dat wanneer op de eerste categorie ‘identificeert pertinente elementen uit de casus’ onvoldoende wordt gescoord, het moeilijk is om op de overige categorieën nog een voldoende te behalen. Dit is onjuist omdat van het feit dat elke categorie beoordeeld moet worden. Het tegendeel blijkt reeds uit een aantal evaluatieformulieren van bijvoorbeeld professor [B.] en professor [L.], waarop de vierde en de vijfde categorie wel voldoende bevonden worden ten opzichte van een onvoldoende voor de eerste, tweede en derde categorie.

* Bovendien wordt een 10/20 toegekend, ook al zijn er eventueel een aantal tekortkomingen.

Een negatief cijfer wordt enkel toegekend vanaf het ogenblik dat het leven van de patiënt in gevaar wordt gebracht. Dit blijkt uit de beoordelingsschaal, waarbij de graad ‘niet geslaagd’ omschreven wordt als “Meerdere zwakheden en tekorten, met potentieel gevaar voor de patiënt.”

Uit de evaluatieformulieren blijkt niet waarom er tekortkomingen zijn met gevaar voor de patiënt. Er wordt geschreven dat er “gevaar is voor de patiënt” zonder dit evenwel concreet te motiveren. Als motivering is dat nietszeggend. De omschrijving van een graad in een beoordelingsschaal kan niet dienstig zijn als motivering waarom dergelijke graad toegekend moet worden.

Bij de motivering van het cijfer 8/20, hetgeen neerkomt op een ‘onvoldoende’ wordt vermeld dat getwijfeld wordt om als resultaat ‘onaanvaardbaar’ te weerhouden, terwijl bij geen enkele categorie ‘onaanvaardbaar’ aangeduid werd.

Zonder enige specificatie staat vermeld dat er lacunes qua kennis zouden zijn, terwijl dit niet blijkt uit de individuele evaluatieformulieren van de professoren in kwestie.

Casus ‘Borst’

Op mijn voorbereidingsblad staat duidelijk wat ik versta onder een triple test.

Een onderdeel van het eerste punt van de triple test is o.a. het klinisch onderzoek. Inderdaad zijn er duidelijke kenmerken van een maligne letsel, zoals het feit dat het prototype van een maligne letsel bij klinisch onderzoek niet makkelijk onder de huid beweegt en er zelfs in kan groeien en aanleiding kan zijn tot een vervorming van de borst in deze regio. Anderzijds kan op basis van het wel verschuiven van een borst nodule niet zomaar besloten worden dat het gaat om een goedaardig letsel en ook zeker niet dat het zonder meer zal gaan om een cyste. Er zijn er nog ander goedaardige letsel, zoals een fibroadenoma.

Bij het tweede punt van de triple test zou het eruit gekomen zijn wat de natuur van het letsel is. Ik heb genoeg stage gedaan op radiologie om te weten dat een huisarts dan mammografie - echografie kan aanvragen. Ik heb daar gezien dat de radioloog omwille van de jonge leeftijd van de patiënte en het feit dat jonge vrouwen vaak dens borstklierweefsel kan hebben, beslist om eerst de echografie uit te voeren met speciale aandacht voor dat letsel. In functie daarvan kan de radioloog al dan niet een mammografie laten uitvoeren (geen must, stralingshygiëne). Een nodule en borstklierweefsel hebben soms een vergelijkbare densiteit waardoor o.a. de randen moeilijk te bordelen zijn.

Nodules in borsten waar het borstklierweefsel met de leeftijd is weggetrokken, zijn veel makkelijker detecteerbaar. Er is een verschil in de dan overblijvende vetdensiteit en de nodule. Na het tweede punt van de triple test kan in geval van een duidelijk antwoord van de radioloog gestopt worden, zoals bijvoorbeeld in geval van een cyste. Voor andere goedaardige letsen geeft de radioloog mee welke richtlijnen bestaan, bijvoorbeeld controle echografie na 6 maanden om eventuele veranderingen (bv. groei) op te sporen. Zou ik altijd aan beeldvorming denken: jawel, de leeftijd is immers geen goede indicator om een verdacht letsel uit te sluiten. Ik geeft dat ook mee op mijn voorbereidingsblad: in geval van een komende vraag naar zwangerschap denk ik eraan om eicellen in te vriezen. UZ Brussel is voor deze mogelijkheid voor patiënten (al dan niet met maligniteit) met kinderwens bekend.

Als bijvraag werd door professor [L.] gesteld: "Wat kun je zien op echografie van de borsten?" Aangezien ik veel stage heb gedaan op radiologie heb ik die vraag gestructureerd beantwoord. Ik heb gezegd dat je kon zien naar de aflijning, of er calcificaties in zaten, ... Vervolgens worden verschillende items gescored in de BI-RADS classificatie. Als antwoord heb ik gekregen dat een BI-RADS classificatie alleen bestaat voor mammografie. Iedereen kan in de literatuur lezen dat dit gebruikt wordt voor mammografie, echografie van de borsten en magnetische resonantie van de borsten. Aangezien ik veel stage gedaan heb op radiologie, weet ik dat deze scores ook echt wel gebruikt worden. Je ziet op een echografie geen 'cyste'. Het samengaan van enkele kenmerken zoals een gave aflijning en de echotextuur en de afwezige calcificaties doen je besluiten tot een BIRADS I en daar vind je de cyste terug.

* Verder heb ik nog volgende opmerkingen over het beoordelingsblad:

1. Identificatie van pertinente elementen uit de casus:

Ik ga er inderdaad niet zonder meer vanuit dat het een goedaardig letsel is op basis van de verschuifbaarheid onder de huid. Een massa die licht gevoelig is die tegen vast klierweefsel gedrukt wordt geeft ook geen indicatie van GA of KA. Het kan even goed het klierweefsel zijn waartegen de nodule gedrukt wordt bij een jonge vrouw dat pijn doet. Geen erytheem maakt alleen een abces heel onwaarschijnlijk (dat trouwens wel drukpijnlijk zou zijn).

2. Opbouw differentiaaldiagnose:

Deze vloeit voort uit de triple test: stop in geval de radioloog zegt cyste. Volg richtlijnen die radioloog aangeeft (of moeten worden nagekeken) in geval van ander GA letsel. Bij verdacht letsel (radioloog zegt alle[e]n dat het verdacht is en zegt niet zomaar dat het een tumor is), volgt stap 3 van de triple test. Als HA kan ik zelf histologie/cytologie aanvragen, maar mijns inziens is dit het moment om door te sturen naar een gynaecoloog.

3. Principes van pre- en post-test probabiliteit:

Voor de anamnese en het klinisch onderzoek en het technische onderzoek kan ik een maligne letsel niet uitsluiten op basis van de bevindingen. Na de test zou ik stoppen, indien het een cyste was, zou de diagnose met zekerheid gesteld kunnen worden (dat kan je besluiten na de echografie). Ik schrijf dan ook: alle drie de takken van de triple test moeten negatief zijn. Wat betreft de principes van cytologie/histologie ben ik ook duidelijk. FNAC geeft cytologie, indien dit KA cellen toont is de maligniteit bewezen. Indien de maligniteit niet bewezen is, kan je zomaar niet uitgaan van een GA letsel. Een core biopsie (met een cilinder weefsel) geeft wel rechtstreeks het onderscheid tussen een

maligniteit en benigniteit van een letsel, zoals op mijn voorbereidingsblad ook vermeld wordt.

4. Kan keuze voor bijkomende onderzoek verantwoorden:

Bij been 2 van de triple test wordt een keuze gemaakt om verder te gaan met karakteriseren en opvolgen. Je hebt alleen histologie nodig als de radioloog het letsel als verdacht beschrijft. Ook de regel van opvolging worden in zo'n radiologie verslag vermeld.

5. Kan aanzet tot behandelplan geven:

Ik beschrijf de stagering wanneer van toepassing voor een verdacht letsel, maar tegen die tijd zou ik als basisarts de patiënt toch wel al doorverwezen hebben naar een gynaecoloog. Ik kan de patiënt wel inlichten over wat haar te wachten staat in de oppuntstelling om lokale ziekte van gevorderde (metastatische) ziekte te onderscheiden met CT thorax/abdomen/neuro of PET-CT-scan of echo. Ik kan ook uitleggen dat een sentinel procedure bestaat waarin gezocht naar de eerst drainerende klier. Ik kon inderdaad niet uitleggen hoe precies zo'n ingreep wordt uitgevoerd want dat heb ik op mijn stages nooit gezien.

Ik beschrijf ook hoe de opties zijn voor de borstingreep: een borstsparende ingreep heeft dezelfde overleving als een volledige mastectomie (in geval van 2 cm in het bovenste buitenste kwadrant heeft ze goede kans voor een borstsparende ingreep). Niet vermeld, maar ook niet levensgevaarlijk: uiteraard zal de gynaecoloog beslissen en niet ikzelf als basisarts.

Ik stel vast dat het notieblad van Prof. [L.] alleen gaat over de borst. Ik denk voldoende te kunnen weerleggen dat ik geen gevaar voor de patiënt geweest ben en kan omgaan met de middelen die bestaan om achter een zekere diagnose te komen en niet van plan ben om histologie op cysten te doen. Het verslag van de radioloog (punt 2 van de triple test) is sturend voor wat nadien volgt. En de BIRADS classificatie die bestaat voor mammografie, echografie en magnetische resonantie is hier- belangrijk, bestaat degelijk en wordt gebruikt, ook binnen UZ Brussel: <https://www.acr.org/Clinical-Resources/Reporting-and-DataSystems/Bi-Rads>, deze atlas bevat gestandaardiseerde terminologie voor de beschrijving van mammografie, echografie, en MRI en follow-up en outcome monitoring). De opmerking over de bestraling en het Tamoxifen waren niet doo[r]slaggevend voor zijn beoordeling heeft hij me laten weten.

Ik stel vast op het notieblad van professor [P.] dat ze de hele theorie van de triple test gehoord heeft. Specifiek voor deze casus begrijp ik dat ik er volgens haar vanuit zou moeten gaan dat het een benigne letsel is. De vraag rijst of de triple test niet uitgevoerd moet worden en al gestopt moet worden na punt 1? Dat heb ik zo niet geleerd. Ik ben van mening dat een kwaadaardig letsel met enige zekerheid voorspeld kan worden na anamnese en klinisch onderzoek, maar dat er weinig argumenten zijn om bij een eerste contact met een patiënt ervan uit te gaan dat als de nodule geen typisch KA kenmerken toont, deze dus als goedaardig moet worden geschouwd. De opmerking op het blad dat ik het verschil niet ken tussen een GA/KA letsel is mijn inziens dan ook niet terecht. (meerdere klinisch goedaardige overkomende noduli gezien op stage radiologie die histologisch toch maligne bleken). Ik heb me inderdaad een moment versproken en het in plaats van bilaterale mammografie gehad over bilaterale bestraling. Op de opmerking: "Ga je twee borsten bestralen?", heb ik uiteraard "Nee" geantwoord. Ik breng zo wel geen patiënt in gevaar. Ik heb geen bevoegdheden om te bestralen en ga dat ook niet doen. Ik lees dat ik het werkingsmechanisme van Tamoxifen niet ken. Dat is echter geen

onderdeel van de te examineren stof (typische kennisvraag). Ik kan wel zeggen dat het werkt bij borsttumoren die de juiste hormonale receptoren hebben.

Ik stel vast dat op het blad van Prof. [D.] geen opmerkingen staan over het item borst.

Ik stel vast dat Prof. [B.] geen noties heeft gemaakt die zijn blad motiveren. Ooit heb ik stagegelopen op de dienst endocrinologie en kreeg ik van prof. [B.] uitstekende punten, zoals voor professionele kennis een score van 20/20 en voor professionele attitude een score van 18/20 met bijkomend compliment dat de casus presentatie uitstekend was.

Ik ben het met de beoordelingen van de verschillende examinatoren niet eens en vind dat mijn antwoorden zeker voldoen volgens aan de criteria om hiervoor geslaagd te zijn.

Casus ‘Hartfalen’

1. Identificatie van de pertinente elementen uit de casus:

Tijdens de oefensesssies die voor drie niet-geslaagde studenten werden ingericht, werd verschillende keren benadrukt om symptoom per symptoom af te gaan. Het meest bedreigende symptoom krijgt de meeste aandacht. Voor mij waren dat de ademhalingsproblemen, zoals op mijn voorbereidingsblad vermeld is. Ik denk van urgent naar minder urgent en begin bij een longemboel en pneumothorax (zie beoordelingsblad Prof. [P.]). Mijn blad vermeldt nog meerdere andere oorzaken van tachypneu zoals pneumonie, rechtszijdig hartfalen, linkszijdig hartfalen, longoedeem, ...

2. Differentieel diagnose rangschikken op onderbouwde manier:

Ik ben van mening dat ik van urgent naar minder urgent moet gaan. Ik heb me geconcentreerd op longembolen en een CT-scan longembolen voorgesteld, wetende dat dit zeer spoedig uitgevoerd kan worden.

Vervolgens heb ik zeker gedacht aan de mogelijkheid van hartfalen, al was het alle[e]n al omwille van de diuretica die in haar handtas bleken te zitten. Li hartfalen geeft eerst pulmonale tekens en ook het woord ‘longoedeem’ staat op mijn blad. Rechter hartfalen (kan volgen op linker hartfalen) geeft oedemen en gestuwde jugularis venen (voorbereidingsblad). De symptomen van rechter hartfalen kunnen worden uitgelokt door een (groot) longemboel.

Huid voelt koel, clam en zweterig (geen koorts). In mijn achterhoofd blijft een septische shock zitten ondanks de eerder hoge bloeddruk.

3. Principes van pre- en post test probabiliteit:

Aangezien niet echt alles in dezelfde richting wijst en een bredere anamnese niet echt mogelijk blijkt omwille van de dyspnoe (zie tekst), houd ik me aan de oppuntstelling van de longemboel en stel een CT-scan longembolen voor. Na stage op radiologie weet ik dat dit vlot kan gebeuren (binnen een half uur als je wat aanhoudt). Ondertussen kan een bredere bloedanalyse gebeuren met o.a. D-dimeren die verhoogd zijn o.a. in geval van longembolen. Ook pneumothorax wordt op dezelfde scan uitgesloten. Zelfs longoedeem is erop zichtbaar.

In geval van hartdecompensatie: dit bestaat gezien de furosemide in haar handtas dan toch al even. Dat is volgens mij is een bijkomende behandeling opstellen voor hartfalen dan ook iets minder urgent (te doen binnen de eerste uren). Gefocused wordt op behandeling.

De septische shock die in mijn achterhoofd blijft zitten, is minder waarschijnlijk gezien de hoge bloeddruk. Dus daar wacht ik op bijkomende bloeduitslagen en uitslagen van urineonderzoek.

4. Kan keuze voor bijkomende onderzoeken verantwoorden:

In het kader van de longembolen heb ik de Wells criteria vernoemd die een inschatting geven van de probabilitet op basis van anamnese (maligniteit in VG — geen anamnese) en klinisch onderzoek (bv. hartritme > 100/min, P 02 < 95% en leeftijd > 50 jr). Aangezien hier toch wel gescoord wordt, acht ik een CT longembolen te verantwoorden.

CT longembolen sluit uit: longembolen, pneumothorax, pneumonie en ernstig longoedeem (verdikte septae, opvulling van alveolaire ruimte met matglasopaciteiten). Labo: standaard bloed en urine analyse, geven richting aan mogelijke infectieuze component.

Beide onderzoek[en] staan op het blad.

Ik heb gezegd dat ik ook een EKG zou nemen in verdere oppuntstelling hartfalen.

5. kan aanzet geven tot behandelingsplan:

In geval van longembolen heb ik de antistollingstherapie uitgelegd (zie blad). Ik heb laten weten wat wel en niet met INR gevuld kon worden.

Voor longoedeem heb ik verwezen naar diuretica; beta-blokkers en dopamine (dit laatste ter bevordering van de contractiliteit).

Ik heb ook gesproken over een vochtbeleid bij hartfalen. Ik meende te zeggen in geval de situatie zou eindigen in een shock. Zo ver ben ik in mijn antwoord niet gekomen, want het woord werd overgenomen door professor [P.]. “Zou je echt vocht geven aan een overvulde patiënt?” Ik zei: “neen”. Een basisarts of huisarts start trouwens ook geen vochttherapie op.

Op scoreformulier van professor [P.] lees ik na overlopen van de symptomen met professor [B.] stelt ze dat ik vind dat geen enkel symptoom overeenkomt met de gevolgen van hartfalen. Mijn voorbereidingsblad toont toch wel aan dat daar wel aan gedacht is (linker hartfalen en rechter hartfalen samen, al dan niet gevolg van cardiomyopathie, longoedeem). Haar bijvraag was: “Wat kun je doen voor longoedeem?” Zie haar blad: onderzoek: RX thorax zou een cardiomegalie tonen. Als aanzet tot therapie had ik het al gehad over diuretica (en op een onbewaakt moment vocht). Ik lees op haar blad dat ik inderdaad in de therapie plaats heb gezien voor beta blokkers en ACE inhibitoren, maar dat het tempo haar te traag was. Het was het moment dat ik blijkbaar aan morfine moest denken, maar dat geeft ademhalingsdepresie dus ik zou dat als basisarts nooit zonder overleg met een collega opstarten zoals ik ook in mijn vorig schrijven vermeld heb.

Op het scoreformulier van Prof. [D.] lees ik een terechte opmerking: “patiënt in shock met opgezette vena jugularis is niet logisch.” De casus is evenwel niet volledig logisch (bijvoorbeeld koude voeten, klam, zweterig, minimale temperatuursverhoging tot 37.5°C (37.5-38.4 is subfebriel) ook niet typisch voor hartfalen). Verder zie ik geen motivering om mij onvoldoende te geven. Op het scoreformulier van professor [B.] ontbreekt enige motivering voor de als onvoldoende gequoteerde items.

Op het scoreformulier van professor [L.] ontbreekt de quatering over deze casus volledig.

Tegenstrijd van belangen

Tijdens het inzagmoment beschikten de aanwezige professoren reeds over mijn intern beroep. Dit is in strijd met het fair play beginsel en het beginsel van wapengelijkheid.

Ik meen dat mijn belangen om op eerlijke wijze intern beroep in te dienen geschonden werden.

Hierdoor bestond immers de mogelijkheid om de evaluatieformulieren aan te passen in functie van de grieven die in het intern beroepsschrift vermeld werden.

Daarnaast werden er intimiderende opmerkingen gemaakt tijdens het inzagemoment door professor [P.], zoals “*Je wilt je diploma toch niet cadeau krijgen?*” “*Ga je jezelf later wel in de spiegel kunnen zien*”; “*Zeer goed oppassen met wat je nu verder gaat doen met dit intern beroep*” en “*vertrouwensbreuk*”.

Schijnbaar heeft zij het intern beroep opgevat als een persoonlijke aantijging, terwijl dit enkel een weergave bevatte van het examenverloop.

Het recht op rechtsbescherming wordt mij ontnomen, indien ik in het kader van een intern beroep niet zou kunnen weergeven wat wel en niet gezegd werd tijdens een mondelinge proef. Gelet op de geformuleerde grieven, die gebaseerd zijn op het feit dat niet zozeer gepeild werd naar de kennis van basisarts, maar ook naar deelspecialismen, is het des te meer essentieel het examenverloop toe te lichten.

Het is volstrekt onbegrijpelijk dat dit als een persoonlijke aantijging beschouwd wordt. Dit versterkt de indruk die ik heb verkregen tijdens de mondelinge proef dat mijn examen niet correct verlopen is en dat ik op subjectieve wijze beoordeeld werd. Het tegendeel wordt alleszins niet bewezen, hetgeen blijkt uit de uiterst summiere motivering van het eindcijfer. Om die reden meen ik dat - in hoofdorde - een nieuwe beslissing dient genomen te worden waarbij minstens een 10/20 toegekend wordt, minstens - in louter ondergeschikte orde - het betrokken onderdeel van het eindexamen opnieuw te organiseren met andere examinatoren en in aanwezigheid van een externe observator. Tijdens het inzagemoment en aan de hand van de geciteerde opmerkingen, heb ik verder de indruk gekregen dat professor [P.] het gezag van de interne beroepscommissie ondermijnt.

Gelet op de functies die professor [P.] binnen de VUB bekleedt, ben ik bevreesd voor mijn verdere carrière, zeker in geval van een negatieve beslissing over mijn intern beroep. Zij is lid van het onderwijsteam van het opleidingsonderdeel “Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen”; titularis van meerdere vakken; voorzitter van de opleidingsraad geneeskunde aan de VUB, stagedocent; ... Dit wekt de indruk van een schijn van partijdigheid, aangezien zij gelet op deze belangrijke functies een professor met invloed is.

Gelet op het recht op rechtsbescherming, vermag het indienen van een beroep geen negatieve weerslag te hebben op een student.”

De beroepscommissie behandelt het intern beroep van verzoeker in zitting van 19 februari 2019. Na verzoeker, bijgestaan door zijn raadsman, te hebben gehoord, komt zij tot de volgende beslissing:

“(…)

In het verzoekschrift haalt de student vooreerst een schending aan van de rechten van verdediging, nu hij geen enkel document heeft ontvangen waaruit de motieven van het examencijfer blijken.

De beroepscommissie stelt vast dat de student tijdens de examenperiode, met name op vrijdagavond 25.01.2019, inzage heeft gevraagd via een e-mail aan de faculteitssecretaris (niettegenstaande dit conform de facultaire aanvullingen aan de titularis moet worden gevraagd), en vervolgens reeds op maandag 28.01.2019 een intern beroep heeft ingediend. Op 04.02.2019 — en zodoende ook binnen de in art. 114, §§ 3 en 4 van het OER voorziene termijn — heeft de student inzage kunnen nemen, en heeft hij feedback

gekregen van de titularis en verschillende juryleden. Vervolgens was de student ook in de mogelijkheid zijn beroep nog aan te vullen, hetgeen hij ook gedaan heeft. De student heeft zijn rechten dan ook op afdoende wijze kunnen laten gelden in het kader van de interne beroepsprocedure. De kritiek in het verzoekschrift dat de student geen inzage noch afschrift heeft gekregen, mist feitelijke grondslag.

De beroepscommissie wijst de student er tevens op dat in eerste instantie aan de student vanzelfsprekend het examencijfer ter kennis wordt gebracht, zoals voorzien in art. 145 e.v. van het OER, waarbij dit cijfer steun moet vinden in de onderliggende stukken. In casu is zulks ook het geval, zoals blijkt uit hetgeen volgt.

De beroepscommissie laat verder gelden dat zij overeenkomstig art. 153, §2 van het OER met volheid van bevoegdheid handelt. De beroepscommissie beslist over de grond van de zaak, en de beoordeling ten gronde door de beroepscommissie komt in de plaats van de examenbeslissing, dewelke uit het rechtsverkeer verdwijnt. Om die reden kan de schending van de *materiële motiveringsplicht* dan ook niet worden aangenomen.

Overeenkomstig de inhoud van de opleidingsonderdeelfiche gebeurt de beoordeling in het kader van het ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’ in 3 stations; zowel bij station 1 als station 2 (korte casussen) dient de student korte klinische casussen te bespreken voor een multidisciplinair samengestelde jury, anderzijds dient de student onderzoek aan bed uit te voeren voor het derde station (lange casus). In de opleidingsonderdeelfiche wordt bovendien bepaald dat indien de beoordeling voor één van de drie stations een cijfer lager dan 50% inhoudt, dit cijfer ook het eindcijfer uitmaakt. In casu heeft de student voor kennissstation 2, een 8/20 behaald, en maakt dit zodoende ook zijn eindcijfer uit.

De beroepscommissie stelt vast dat bij het ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’ wordt geëvalueerd of de student op betrouwbare en patiëntveilige manier kan functioneren als eerste arts die de patiënt evalueert, ongeacht de vervolgopleiding die de student beoogt. In de opleidingsonderdeelfiche wordt benadrukt dat als doorslaggevende factor geldt dat de student moet aantonen dat hij adequaat klinisch kan redeneren. Hiervoor moet hij uit een casus alle relevante tekens en symptomen kunnen identificeren en deze gebruiken om tot een onderbouwde en gerangschikte differentieel diagnose te komen, rekening houdend met pre- en post-test probabiliteit. Tevens wordt verwacht dat de student de klachten en diagnoses kan koppelen op basis van patho(fysio)logische mechanismen en dat hij werkingsmechanismen van behandeling kan verklaren.

Het evaluatieschema dat gehanteerd wordt bij de kennissstations, sluit hier dan ook aan.

In zijn verzoekschrift en aanvullend schrijven uit de student uitsluitend kritiek op de beoordeling die hij heeft verkregen voor kennissstation 2. Teneinde met kennis van zaken te kunnen oordelen, heeft de beroepscommissie de titularis en de juryleden die de casussen binnen station 2 beoordeeld hebben, dan ook om een toelichting verzocht.

Uit de handgeschreven notities op de evaluatieformulieren door het jurylid-verslaggever, en uit de uitgeschreven toelichting door de juryleden, blijkt o.m. het volgende:

- weliswaar kan de student vanuit een theoretisch kader een bepaalde pathologie benaderen, maar hij blijft in gebreke om deze toe te passen op een actuele casus;
- de student heeft bij kennissstation 2 geenszins aangetoond rekening te houden met de beschreven tekens en symptomen van een casus bij het formuleren van de

differentieel diagnose (DD); evenmin bleek dat de student alarmtekens herkende terwijl er ook een beperkt begrip bleek van de mechanismen die aan bod kwamen. De juryleden hebben dan ook unaniem besloten dat de student onvoldoende het vermogen tot klinisch redeneren aantoont, waarbij de student onvoldoende scoort op de verschillende evaluatiecriteria, te weten:

- de student slaagt er niet in de pertinente elementen uit de casus te identificeren, doch focust zich op een beperkt aantal elementen (tunnelvisie), waarbij tekens en symptomen die zijn geprefereerde diagnose tegengaan, worden genegeerd.
- de student geeft bij geen van de casussen een gerangschikte DD weer, hij toont fragmentarische basiskennis die hij onvoldoende kan gebruiken;
 - casus CFEMD3-038: de student vertrekt van een acuut longemboool en in tweede instantie van o.m. cardiogene shock of hartfalen. In zijn bijkomende DD komt acuut longoedeem niet voor. Prof. [B.] overloopt de casuspresentatie stap voor stap om met de student te bekijken of de symptomen en tekens passen bij longemboool. Dit is niet het geval, waardoor longemboool zeer laag in de rangschikking had moeten voorkomen. Gezien de patiënt een zeer hoge bloeddruk heeft, is een cardiogene shock zeer onwaarschijnlijk. Zelfs na het overlopen van de casus kan de student met tot de diagnose van longoedeem komen. Bij oorzaken van hartfalen blijft hij opnieuw hangen bij massief longemboool.

Ten overvloede wordt er nog op gewezen dat de vermelding in de casusbeschrijving dat er in de tas een doosje met furosemide tabletten werd gevonden, een belangrijk element is voor de DD, en er ook op wijst dat de patiënt al onder behandeling stond.

- casus CFFMD4-049: de student vertrekt onmiddellijk van een kwaadaardige tumor, en kan niet bijsturen op basis van de actuele casusbeschrijving, zelfs niet wanneer hem dit explicet gevraagd wordt door prof. [L.];
- de student kan niet aantonen de principes van pre- en post-test probabiliteit goed te begrijpen.

De student kan de pre-test probabiliteit van een diagnose niet correct inschatten, omdat hij de mate van waarschijnlijkheid van de mogelijke DD niet bepaalt. Hij gaat niet over tot rangschikking van de differentieel diagnosen, hetgeen erop duidt dat hij de principes niet goed begrijpt. Zonder een inschatting van deze factor is het onmogelijk om een goed begrip te hebben van de waarde van bijkomende onderzoeken en rekening te houden met vals positieve en vals negatieve resultaten. De student kan de post-test probabiliteit niet adequaat evalueren.
- De student kan de keuze voor bijkomende onderzoeken niet verantwoorden en de resultaten adequaat interpreteren.

Vertrekkend van zijn tunnelvisie naar diagnose toe, stelt de student mogelijk adequate onderzoeken voor, maar deze bijkomende onderzoeken zijn onvoldoende gefundeerd op het onderzoeken van de meest waarschijnlijke DD. Hij kiest bovendien voor dat (die) onderzoek(en) die hem het gemakkelijkst en snelst uitvoerbaar lijken, en niet voor deze die het meest

aangewezen zijn op basis van de kenmerken van de patiënt. Dit is geen adequate verantwoording.

- casus CFEMD3-038: de student stelt dat hij sowieso een CT longembolen zou doen omdat dit onderzoek spoedig kan worden uitgevoerd. Bij een kritisch acuut longoedeem houdt het neerleggen van de patiënt voor de duurtijd van de CT een risico in op verergering en mogelijk overlijden. Voor een acuut longoedeem is in eerste instantie een eenvoudige thorax aangewezen, en in tweede instantie, na stabilisatie van de patiënt, een echocardiografie. Geen van de beide onderzoeken wordt spontaan door de student aangedragen.
- casus CFFMD4-049: de student stelt onmiddellijk een FNAC voor, en geeft aan dit sowieso te doen, ongeacht wat er te men zou zijn op de echografie van de borst. De waarde van de echografie kan hij niet aangeven gezien hij niet kan zeggen wat er gedifferentieerd kan worden op dit onderzoek (cystisch versus solide, ...). Een positieve FNAC staat voor de student bovendien al gelijk aan kanker waarvoor resectie noodzakelijk is. De student kent het verschil niet tussen ductaal carcinoma in situ en invasief carcinoma, en kan daardoor het resultaat van de FNAC niet correct interpreteren. De student kan niet uitleggen wat het belangrijke verschil IS tussen cytologie (via FNAC) en histologie (via weefselbiopsie), en wat de implicaties voor behandeling zijn. De student kan de principes van een sentinel-procedure niet uitleggen.

De vraag van prof. [L.] n.a.v. de verwijzing van de student naar een FNAC was geenszins te specialistisch van aard, integendeel werd gepeild of de student het verschil kent tussen een DCIS en een invasief carcinoom (wat niet het geval was), en of de student wist dat men met een FNAC geen lokalisatie van kwaadaardige cellen kan doen, en bijgevolg het verschil tussen kanker/geen kanker niet kan maken.

De bewering van de student dat de case based sessie niet was doorgegaan, gaat eraan voorbij dat deze stof wel degelijk werd behandeld in de topics en door de student moest gekend zijn. De student verliest uit het oog dat aan drie studenten die vorig academiejaar niet geslaagd waren voor het ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’, waaronder de student in casu, bijkomend en vrijwillig (en zonder dat dit deel uitmaakt van het opleidingsprogramma) een specifiek, tweeledig remediëringstraject werd aangeboden teneinde het klinisch redeneervermogen bij deze drie studenten te verbeteren, m.o.o. het behalen van een credit voor dit belangrijke opleidingsonderdeel (zie ook hieronder)

- De student kan een aanzet tot behandelplan niet adequaat voorstellen, zeker niet voor ‘kritische problemen’.

De student kan een aantal behelpistes voorstellen die overeenstemmen met zijn geprefereerde diagnoses. Het lukt hem echter zeer moeilijk om hiervan af te wijken wanneer de diagnose wordt aangepast naar de meest waarschijnlijke.

- casus CFEMD3-038: de student stelt in eerste instantie als behandeling thoracocentesse voor, wat aangeeft dat hij het verschil tussen pleuravocht en longoedeem niet kent. In tweede instantie stelt hij

vochttoediening voor, hetgeen bij een patiënt in acuut longoedeem een belangrijk risico op overlijden creëert. Voor de behandeling na de acute crisis stelt de student onder meer dobutamine voor, hetgeen echter enkel IV kan worden toegediend en enkel in kritische situaties gebruikt wordt. Morfine kent de student niet (alle andere studenten die een vergelijkbare casus voorgelegd krijgen, zouden dit wel onmiddellijk toedienen). Pas na verdere bespreking stelt de student diuretica en een ACE-inhibitor of bètablokker voor.

- casus CFFMD4-049: de student stelt een resectie en bilaterale bestraling voor; ook hier differentieert hij de behandelingsopties niet in functie van de casusbeschrijving. Er wordt verwacht dat de student getrapt uitlegt wat hij met een goedaardig letsel zou doen, met een DCIS en een IDC. De student doet dit niet. Hij kan met redeneren over wanneer een partiële mammectomie, dan wel een totale overwogen moet worden en wanneer adjuvante behandeling aangewezen is. De algemene indicaties en werkingsmechanismen van de adjuvante behandeling (radiotherapie en chemotherapie, bv. tamoxifen) kan hij niet uitleggen.

Ook de criteria voor screening en terugbetaling werden duidelijk besproken in de topics, net zoals de werkingsmechanismen van klassen van geneesmiddelen, waaronder deze van chemotherapeutica.

- Uit het voormelde blijkt aldus o.m. dat de student behandelingsopties voorstelt die schade kunnen berokkenen aan de patiënt (bilaterale bestraling, heelkunde voor een goedaardig letsel van de borst), tot zelfs levensbedreigend kunnen zijn (thoracocentese en vochttoediening bij een patiënt met een acuut longoedeem). Anders dan de student voorhoudt, zijn deze antwoorden wel degelijk terug te vinden in de notities van het jurylid-verslaggever.
- Omwille van deze vaststellingen, die blijken uit de evaluatieschema's die werden ingevuld en de aantekeningen die in hoofdorde gemaakt werden door het jurylid dat instond voor de notities tijdens het examen, als uit de uitgeschreven toelichting door de vier juryleden dewelke steun vindt in de notities genomen tijdens het examen, zijn de juryleden bij consensus tot de vaststelling gekomen dat de student voor station 2 een onvoldoende heeft behaald, met meerdere tekorten en waarbij er potentieel gevaar was voor de patiënt.

De beroepscommissie merkt nog op dat het aan de juryleden toekomt om onder hen een verslaggever aan te duiden; de student houdt ten onrechte voor dat alle juryleden een uitgeschreven- tekst zouden moeten hebben neergepend tijdens het verloop van het examen, quod non.

De beroepscommissie neemt deze motieven over, op basis waarvan op afdoende wijze wordt toegelicht om welke reden tot het eindcijfer van 8/20 werd gekomen.

Dat de student voor het eerste kennisstation, waarbij andere casussen behandeld werden, wel geslaagd was, kan geen afbreuk doen aan voormelde vaststellingen en motivering.

De student gaat er overigens verkeerdelijk van uit dat hij een onvoldoende kreeg omdat hij niet kon antwoorden op vragen die al te specialistisch van aard waren; de beroepscommissie wijst erop dat:

- bij dit ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’, zoals ook explicet is opgenomen in de opleidingsonderdeelfiche, geëvalueerd wordt of de student in staat is om adequaat klinisch te kunnen redeneren en handelen, hetgeen, naast de anamnese en fysiek onderzoek, ook het opstellen van een gerangschikte differentiële diagnose en een diagnostisch plan omvat, en de aanzet tot een behandelplan. Tevens wordt erop gewezen dat “het onderscheiden van courante en zeldzame pathologie, maar ook herkennen van red flags met correct inschatten van urgentiegraad, hierbij belangrijk is. Bij de differentieel diagnostiek dient rekening gehouden te worden met epidemiologische kenmerken van de casus en met pre- en post- test probabiliteit” Het is markant dat waar de student in zijn verzoekschrift citeert uit de opleidingsonderdeelfiche, hij deze belangrijke onderdelen buiten beschouwing laat. Ook bij de aanvullende informatie inzake de stations 1 en 2 wordt benadrukt dat de student “uit de casus de relevante gegevens moet identificeren, eventueel naar bijkomende informatie peilen, om daaruit een voorstel van differentieel diagnose, diagnostisch plan en aanzet tot beleidsplan naar voor te brengen”;
- de student laat uitschijnen alsof van een basisarts geen kennis inzake behandeling mag worden verwacht, terwijl de aanzet tot een behandelplan net inhoudt dat de student de grote lijnen van behandeling moet kunnen aangeven onder vorm van klassen van geneesmiddelen met hun werkingsmechanisme of heelkunde, zeker voor de courante en levensbedreigende aandoeningen, maar niet de details van productnamen en precieze dosissen.
Net om die reden merkte prof. [P.] tijdens station 2, toen een vraag naar de startdosis van bètablokkers werd gesteld, ook op dat de studenten de precieze dosissen niet moeten kennen. Zulke opmerking wordt, in dergelijke omstandigheden, bij om het even welke student gemaakt; waar de student hieruit een voorbeeld van negatieve sfeerschepperij poogt te puren, kan hij dan ook niet gevuld worden.
- indien er al vragen gesteld werden die als meer specialistisch zouden kunnen worden bestempeld, waren deze vragen en antwoorden niet doorslaggevend, maar werden deze gesteld om te peilen naar de diepgang.

De kritiek van de student dat kennisvragen werden gesteld op het niveau van deelspecialismen en dit determinerend was voor het eindcijfer, kan dan ook niet worden bijgetreden.

De beroepscommissie benadrukt hierbij tevens dat de student, door louter te verwijzen naar zijn eigen aanvoelen, geen objectieve elementen aanbrengt die afbreuk kunnen doen aan het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de examinatoren.

Overeenkomstig vaststaande rechtspraak van de Raad moet worden aangenomen dat het voor elk opleidingsonderdeel toegekende examencijfer in beginsel een geldige en betrouwbare weergave is van de stand van de kennis en kunde van de betrokken student (zie ook R.Stvb. 27 juni 2018, nr. 4.324).

Het loutere aanvoelen van een student die o.m. meent dat hij een behoorlijk volledig antwoord had gegeven (...) en dat hij een hoger cijfer had moeten krijgen, is een louter subjectief gegeven, dat op zich niet toelaat de beoordeling door de examinatoren te herzien.

Evenmin kan de student dienstig verwijzen naar de notities bij zijn schriftelijke voorbereiding. Blijkens de opleidingsonderdeelfiche gebeurt de evaluatie via een mondeling klinisch eindexamen. De schriftelijke voorbereiding vormt geen neerslag van de antwoorden die gegeven werden tijdens het mondeling examen, maar is een ruggensteun voor de student tijdens dit examen. Enkel de student beschikt tijdens het mondeling examen over zijn schriftelijke voorbereiding, zodat de jury vanzelfsprekend enkel rekening houdt met de antwoorden die de student effectief aanbrengt tijdens het examengedeelte.

Ook de aanvullende antwoorden en/of toelichting die de student geeft in zijn aanvullend schrijven, zijn om voormalde reden niet relevant. Geenszins maakt de student aannemelijk dat hij deze antwoorden op die manier heeft gegeven tijdens zijn mondelinge examen. Hij slaagt er niet in het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de examinatoren, te weerleggen.

De student voert verder een *schijn van partijdigheid* aan, nu de jury voor kennisstation 2 uit dezelfde juryleden was samengesteld als tijdens het examen in tweede zittijd van academiejaar 2017-2018, terwijl dit niet het geval was voor de jury bij kennisstation 1. De beroepscommissie wijst erop dat deze kritiek vooreerst al feitelijke grondslag mist, nu prof. [B.] door ziekte niet aanwezig kon zijn in augustus en prof. [L.] zich ingevolge onbeschikbaarheid had laten vervangen door prof. [Va.] (die de les borstkanker gegeven heeft).

Daarenboven kan de grief van de student sowieso niet worden bijgetreden; het spreekt voor zich dat een gelijke multidisciplinaire samenstelling van de jury over de academiejaren heen, net het streefdoel is (los van de nominatieve invulling). Geenszins weerlegt de student het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid in hoofde van de examinatoren, omdat zij het voorbije academiejaar deels ook al deel uitmaakten van de jury bij een kennisstation. De grief van de student impliceert trouwens dat studenten die voor het tweede academiejaar ingeschreven zijn voor een opleidingsonderdeel, examen zouden moeten afleggen voor een andere examinator dan de andere studenten, hetgeen niet kan worden bijgetreden.

Waar de student verwijst naar een moeizamer verloop, vormt dit een subjectief aanvoelen, dat geen afbreuk kan doen aan het vermoeden van objectiviteit en deskundigheid. Ook de verwijzing van de student naar de examens tijdens het vorige academiejaar, die niet het voorwerp uitmaken van het beroep, is om voormalde reden niet relevant.

Ook de bewering dat de student ongelijk zou behandeld zijn in vergelijking met twee andere medestudenten, kan niet worden bijgetreden. De student blijft in gebreke aan te tonen dat de titularis verplicht met hem een tussentijds evaluatiegesprek zou moeten hebben gehad; nergens in de opleidingsonderdeelfiche wordt zulks voorzien. De student laat tevens na melding te maken van het tweeledig remediëringstraject dat vrijwillig werd aangeboden aan drie studenten die vorig academiejaar niet geslaagd waren voor het ‘Klinisch geïntegreerd eindexamen’:

- enerzijds werd afgesproken dat de student vrijwillig zou worden opgevolgd door prof. [Ve.] samen met prof. [B.], en dat de twee andere studenten door prof. [P.] zouden worden opgevolgd;
- anderzijds werden een vijftal artsen bereid gevonden om de drie studenten te helpen om hun klinisch redeneervermogen te verbeteren.

Wederom missen de beweringen van de student elke grondslag.

In het aanvullend schrijven voert de student tevens een ‘tegenstrijd van belangen’ aan, omdat de juryleden kennis hadden van zijn intern beroep. Het spreekt voor zich dat n.a.v. een intern beroep tegen een examenresultaat bij de betrokken examinator(en) een kopie van het examen en/of notities wordt opgevraagd, evenals input van de examinator(en) inzake het verloop van het examen. Het was de eigen keuze van de student om reeds op 28.01.2019 een intern beroep in te dienen, zonder het inzage- en feedbackmoment af te wachten. Terwijl deze kennisname van het indienen van een intern beroep, evenmin als beweerde opmerkingen die door prof. [P.] zouden gemaakt zijn tijdens het feedbackmoment van 04.02.2019, vanzelfsprekend geen invloed kunnen gehad hebben op de beoordeling van het examen. Deze kritiek is dan ook niet ter zake dienend in het kader van dit beroep dat gericht is tegen het examencijfer, nu dit onmogelijk een invloed kan hebben gehad op de beoordeling van het examen waarover de feedback verleend werd.

Waar de student oppert dat de mogelijkheid bestond dat de evaluatieformulieren aangepast werden, laat de beroepscommissie deze insinuerende en ongeloofwaardige opmerkingen volledig voor rekening van de student; in casu kan enkel worden vastgesteld dat de student zijn beweringen niet hardmaakt.

Ook de vermeende ‘vrees voor zijn carrière’ gelet op de functies die prof. [P] bekleedt, waaraan de student een schijn van partijdigheid koppelt, kan geenszins worden bijgetreden. Los van het gegeven dat de student voorbijgaat aan de professionaliteit die door prof. [P.] aan de dag wordt gelegd – en om die reden al niet kunnen worden bijgetreden – hebben zijn beweringen ook geen betrekking op het examencijfer als dusdanig. De beroepscommissie beklemtoont dat de beide kennisstations voor een multidisciplinair samengestelde jury moeten worden afgelegd.

Tot slot verwijst de student naar art. 132, §2 van het OER, met verzoek geslaagd te worden verklaard voor het geheel van de opleiding. Hiertoe moet de student, die aldus impliciet ook beroep indient tegen het proclamatieresultaat, aantonen dat er sprake is van bijzondere omstandigheden, en dat hij de doelstellingen globaal genomen behaald heeft. Als uitzonderlijke omstandigheid haalt de student aan dat hij een onvoldoende heeft op het geheel omwille van één onderdeel, waarbij het onvoldoende tweemaal na elkaar te wijten is aan eenzelfde examenonderdeel dat door dezelfde professoren bevraagd werd, en dit examen bevraagd werd op een eindniveau dat dit van basisarts overstijgt. De beroepscommissie verwijst naar de motivering hierboven, waarbij deze concrete kritiek van de student weerlegd werd.

Waar de student verwijst naar ‘het verkregen ticket voor Radiologie’, mist deze bewering feitelijke grondslag. De selectieprocedure voor de vervolgopleidingen geneeskunde, contingent 2019 omvat 4 stappen, waarbij de eindbeslissing door de decaan tot toekenning van een contingentplaats pas in de loop van de maand april 2019 kan worden genomen.

Daarenboven, en zelfs indien het niet slagen op het opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ als een studiegerelateerde bijzondere omstandigheid

zou kunnen worden aangezien, moet worden vastgesteld dat de student in gebreke blijft aan te tonen dat de opleidingsdoelstellingen globaal verwezenlijkt zijn.

Door te verwijzen naar de credits die de student behaald heeft voor de andere opleidingsonderdelen van het mastercurriculum, toont de student enkel aan dat hij zich mogelijks in de toepassingsvoorraarden bevindt, zonder dat de student hiermee voldaan heeft aan de bewijslast die op hem rust inzake het globaal bereikt hebben van alle opleidingsdoelstellingen. Een examenresultaat van 8/20 voor het – in de opleiding centraal staande – opleidingsonderdeel ‘Masterproef: klinisch geïntegreerd eindexamen’ kan evenmin als een miniem tekort worden aangezien, temeer dit resultaat impliceert dat de student meerdere zwakheden en tekorten vertoont, met potentieel gevaar voor de patiënt.

De beroepscommissie benadrukt verder dat de ‘Masterproef: Klinisch geïntegreerd eindexamen’ samen met de thesisverdediging als sluitstuk van de masteropleiding geneeskunde geldt, en derhalve onbetwistbaar verband houdt met de totaliteit van de opleidingsspecifieke leerresultaten. Er is duidelijk sprake van een unieke band tussen de ‘Masterproef: Klinisch geïntegreerd eindexamen’, als sluitstuk van de opleiding, en de globale opleidingsdoelstellingen. Om die reden wordt in de opleidingsonderdeelfiche ook gestipuleerd dat “het geheel van de eindtermen voor de opleiding geneeskunde telt als basis voor dit eindexamen”. Uit het integratieve karakter van dit opleidingsonderdeel volgt ipso facto dat het tekort een breder verband houdt met de opleidingsdoelstellingen.

In casu gaat de student evenwel niet eens in op de opleidingsdoelstellingen, laat staan dat hij aantoont dat hij deze globaal behaald heeft. Hij beperkt zich tot een verwijzing naar de ruime voldoendes en gunstige evaluatie, en de bewering dat hij heeft aangetoond in het werkveld op meer behoorlijke wijze te kunnen functioneren, zonder de link met de opleidingsdoelstellingen te maken, en aan te tonen dat hij deze globaal behaald heeft niettegenstaande het tekort voor dit unieke opleidingsonderdeel binnen de opleiding.

Het beroep van de student wordt dan ook verworpen. Ten overvloede wijst de beroepscommissie de student wel op de mogelijkheid om in toepassing van en onder de voorraarden voorzien in art. 114, §2 van het OER, aan de voorzitter van de examencommissie de aanwezigheid van een waarnemer bij het mondeling examen in tweede zittijd te vragen.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep, voor zover het tijdig werd ingediend.

Dat is het geval, en de Raad ziet ambtshalve geen andere redenen om tot onontvankelijkheid van het beroep te besluiten.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Ten gronde

Eerste middel

Verzoeker steunt een eerste middel op de materiëlemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het legaliteitsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker voert aan dat in de ECTS-fiche van het betrokken opleidingsonderdeel is voorgeschreven dat de beoordeling van de masterproef gebeurt door een ‘multidisciplinair samengestelde jury’, maar dat drie van de vier juryleden geen of nauwelijks eigen aantekeningen maakten en dat het aantekeningen van het ‘jurylid-verslaggever’ geen duiding geven bij het examencijfer. Ook is volgens verzoeker niet aangetoond dat de juryleden tot een collectieve beoordeling zijn gekomen, waarbij nog wordt opgemerkt dat het evaluatieformulier niet door de juryleden werd ondertekend.

Wat de informatie betreft die de juryleden na het instellen van het intern beroep zouden hebben aangeleverd, merkt verzoeker op dat de volheid van bevoegdheid van de beroepscommissie om verzoeker te beoordelen, beperkt is tot de stukken die zich in het administratief dossier bevonden op het ogenblik dat het intern beroep of de aanvullende nota werd ingediend.

In haar antwoordnota zet verwerende partij uiteen dat voor zover verzoeker beweert dat er geen collectieve beoordeling zou zijn gebeurd door de examenjury, het middel feitelijke grondslag mist. Verzoeker blijkt volgens verwerende partij immers ten onrechte enkel rekening te houden met de aantekeningen (of het beweerde gebrek daaraan) op de evaluatieformulieren, daarbij uit het verliezend oog dat de evaluatieformulieren die door de leden van de examenjury werden gebruikt een gestandaardiseerd scoreformulier bevatten. Verwerende partij stipt aan dat elk jurylid tijdens het verloop van het station individueel een scoreformulier voor zich heeft, waarop reeds een appreciatie kan worden gegeven ter voorbereiding op de collectieve bespreking; hierbij dient voor elk van de evaluatiecriteria een beoordeling te worden gegeven gaande van onaanvaardbaar (<8/20) tot uitzonderlijk (>18/20). Wanneer deze scoreformulieren binnen station 2 naast elkaar worden gelegd, blijkt dat de vier juryleden samen niet minder dan

17 keer het vakje “onvoldoende” (8-9/20) hebben aangekruist en slechts driemaal het vakje “voldoende met tekorten” (10-11/20). Het hoeft voor verwerende partij dan ook niet te verbazen dat op het *gezamenlijke evaluatieformulier* door de juryleden samen voor elk van de vijf evaluatiecriteria uiteindelijk de beoordeling “onvoldoende” werd aangeduid. Verwerende partij betoogt dat dit overigens eenvoudig kan worden vastgesteld, zonder dat het daarbij nog nodig is te kijken naar de aanvullende handgeschreven notities die door de juryleden op de scoreformulieren werden genoteerd. Die aanvullende notities spreken deze vaststelling volgens verwerende partij ook op geen enkele wijze tegen. Integendeel, zo betoogt zij, bevestigen ze de gezamenlijke beoordeling dat verzoeker voor station 2 een onvoldoende heeft behaald, met meerdere tekorten en waarbij er potentieel gevaar was voor de patiënt. In die omstandigheden ziet verwerende partij niet in hoe er enige twijfel zou kunnen bestaan dat er een consensus bestond tussen de juryleden omtrent de (negatieve) beoordeling van de verzoekende partij. Een en ander werd, zo geeft verwerende partij nog aan, voor zoveel als nodig ook nog eens uitdrukkelijk bevestigd in de bijkomende schriftelijke motivering die door de examenjury werd bijgebracht in het kader van het intern beroep. Daaruit blijkt duidelijk dat de jury “unaniem” besliste “*dat het resultaat van dit examen globaal onvoldoende is, met meerdere tekorten en potentieel gevaar voor de patiënt*”: daaruit blijkt dat het wel degelijk gaat om een collectieve beoordeling.

Verzoeker dupliceert in zijn wederantwoordnota nog het volgende:

“De Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen heeft reeds meermaals geoordeeld dat “bij proeven die geen kennisexamen uitmaken, zoals *in casu*, de toegekende punten niet volstaan om het examencijfer te motiveren” (R.Stvb. nr. 2016/677 van 19.01.2016; R.Stvb. nr. 2015/663 van 8.02.2016).

In dat opzicht is het niet voldoende dat de juryleden in kwestie tijdens het verloop van het mondeling examen zich er voornamelijk toe beperkt hebben enkel ‘kruisjes’ te plaatsen op het gestandaardiseerd scoreformulier zonder enige kwalitatieve commentaar aan te brengen waarmee zij een onvoldoende hadden kunnen staven.

Dit is niet afdoende en geeft alleszins geen blijk van een beoordeling door de overige juryleden, met uitzondering van het jurylid-verslaggever.

De verwerende partij haalt aan “dat niet minder dan 17 keer het vakje ‘onvoldoende’ werd aangeduid en slechts driemaal het vakje ‘voldoende met tekorten’.” Daartegenover staat dat geen enkele keer het vakje ‘onaanvaardbaar’ werd aangeduid, terwijl op het gezamenlijke evaluatieformulier te lezen staat ‘*twijfel tussen onvoldoende of onaanvaardbaar*’. Dit is geen eenduidige conclusie wanneer de evaluatieformulieren van alle professoren in overweging zouden genomen worden. Hieruit blijkt o.m. dat geen beoordeling door een multidisciplinaire jury plaatsgehad heeft.

Verder blijkt nergens uit dat de gezamenlijke beoordeling voor dit mondeling examen door alle professoren ondertekend werd en zich deze motivering eigen hebben gemaakt. De verwerende partij slaagt er niet in het tegenbewijs te leveren door te verwijzen naar de ‘kruisjes’ op het gestandaardiseerd scoreformulier, aangezien dat niet volstaat als beoordeling van een mondeling examen.

* In de antwoordnota stelt de verwerende partij dat dit, voor zoveel als nodig, nog eens uitdrukkelijk bevestigd werd in de bijkomende schriftelijke motivering die door de examenjury werd bijgebracht in het kader van het intern beroep.

Deze schriftelijke motivering wordt niet bijgebracht als stuk en is bijgevolg ook geen dienstig bewijs om aan te tonen dat de professoren tot een collectieve beoordeling van verzoekende partij zijn overgegaan. De verwerende partij verwijst hiervoor naar haar stuk 7, hetwelk de bestreden beslissing zelf betreft.

Behoudens de weergave ervan in de bestreden beslissing, ligt geen bewijs voor van deze bijkomende schriftelijke motivering achteraf.

Ten eerste is het in de bestreden beslissing zelf niet duidelijk welke overwegingen in de bestreden beslissing nu citaten uit deze bijkomende schriftelijke motivering betreffen en welke overwegingen de beoordeling van de Interne Beroepscommissie zelf weerspiegelen.

Er ligt ten tweede nog steeds geen bewijs voor van het bestaan ervan, van wie deze bijkomende schriftelijke motivering uitgaat, enzovoort ... Het is niet duidelijk op welke gegevens van het administratief dossier verwerende partij zich gesteund heeft om deze overwegingen te maken.

Ten derde blijkt dan ook niet dat dit een ‘unanieme’ beslissing betrof van de volledige examenjury.

Tot slot dient de verwerende partij deze vaststellingen en overwegingen te kunnen maken op basis van het administratief dossier, zijnde alle evaluatieformulieren die hebben geleid tot de initiële beoordeling. Verwerende partij kan bezwaarlijk – na het indienen van het intern beroep – een bijkomende schriftelijke motivering toevoegen waaruit vervolgens zou moeten blijken dat tijdens het examenverloop en de beraadslaging achteraf de student in kwestie door de professoren in kwestie gezamenlijk beoordeeld werd.

Dit is manifest niet het geval en kan redelijkerwijze ook niet afgeleid worden uit de stukken van het administratief dossier.”

Beoordeling

Verzoeker kan niet worden bijgetreden waar hij stelt dat de volheid van bevoegdheid van de beroepscommissie – zoals zij volgt uit artikel 153, §2 van het onderwijs- en examenreglement en zoals zij door verzoeker als dusdanig niet wordt betwist – zou worden begrensd door de elementen die van het administratief dossier deel uitmaakten op het ogenblik dat het intern beroep werd ingesteld *c.q.* verzoeker zijn aanvullende nota heeft neergelegd.

Die beperking volgt niet uit de voormelde bepaling van het onderwijs- en examenreglement, en verstaat zich integendeel evenmin met de eigen onderzoeksbevoegdheden waarover de beroepscommissie omwille van die volheid van bevoegdheid beschikt.

De beroepscommissie vermocht derhalve bijkomende informatie op te vragen bij de juryleden en die informatie te betrekken bij haar beoordeling.

Daarmee wil niet gezegd zijn dat die bijkomende informatie op regelmatige wijze bij de totstandkoming van de bestreden beslissing is betrokken, maar dat komt aan bod in het tweede middel.

In die mate is het middel ongegrond.

Deze vaststelling leidt ertoe dat verzoeker bij de overige onderdelen van het eerste middel geen belang heeft.

Voorwerp van huidig beroep is immers niet de beoordeling door de jury, maar de beslissing van de beroepscommissie. De hiervoor besproken volheid van bevoegdheid heeft tot gevolg dat de initiële examenbeslissing uit het rechtsverkeer is verdwenen en dat de thans bestreden beslissing daarvoor in de plaats is gekomen. Eventuele vormgebreken die zouden hebben gekleefd aan de initiële examenbeslissing – voor zover zij al zijn aangetoond, nu verzoeker alvast niet de interdisciplinariteit van de jury *an sich* betwist – kunnen aan de beslissing van de beroepscommissie niet worden tegengeworpen.

Het eerste middel is, voor zover ontvankelijk, ongegrond.

Tweede middel

Verzoeker steunt een tweede middel op een schending van ‘het motiveringsbeginsel’ en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Een credit wordt volgens verzoeker enkel geweigerd wanneer het leven van de patiënt in gevaar wordt gebracht. Hij verwijst ter zake naar de beoordelingsschaal, waarbij de quotering ‘niet geslaagd’ wordt omschreven als ‘meerdere zwakheden en tekorten, met potentieel gevaar voor de patiënt’. Dergelijke tekortkomingen blijken naar oordeel van verzoeker niet uit de

evaluatieformulieren, waarin weliswaar wordt gesteld dat er gevaar is voor de patiënt, maar zonder dit concreet te motiveren.

Verzoeker besluit hieruit dat zijn examen niet correct is verlopen en dat hij op subjectieve wijze werd beoordeeld. Hij stipt aan dat bij het examenonderdeel waarvoor hij een deelcijfer van 8/20 behaalde, vijf categorieën als ‘onvoldoende’ werden gescoord zonder verdere motivering.

Voorts herhaalt verzoeker dat slechts één jurylid verschillende aantekeningen maakte, maar dat die geen duiding geven bij het toegekende examencijfer, en dat de beroepscommissie niet vermag te steunen op elementen die zich niet in het administratief dossier bevonden op het ogenblik van het instellen van het intern beroep.

Daarnaast is het voor verzoeker eveneens ten onrechte dat de bestreden beslissing overweegt dat uit de beoordelingen blijkt dat de antwoorden van verzoeker werden beoordeeld als een ‘gevaar voor de patiënt’. In de bijgevoegde uitgeschreven toelichting wordt volgens verzoeker niet rechtstreeks naar de beoordelingsformulieren verwezen en de loutere vaststelling dat er een overeenstemming tussen bepaalde woorden op die formulieren en een achteraf opgestelde motivering, volstaan voor verzoeker niet.

Verzoeker zet uiteen waarom de handelingen inzake ‘bilaterale bestraling’, ‘heelkunde voor een goedaardig letsel van de borst’ en ‘thoracocentese en vochttoediening bij een patiënt met een acuut longoedeem’ ten onrechte als een ‘gevaar voor de patiënt’ zijn aangemerkt.

Verwerende partij repliceert in haar antwoordnota dat in de rechtspraak wordt aangenomen dat tijdens een mondeling examen door de examinator “minimale maar precieze aantekeningen” worden gemaakt en dat deze notities beknopt mogen zijn, zolang zij voldoende inzicht geven hoe de quotering tot stand is gekomen. Tevens wijst verwerende partij op rechtspraak waarin wordt aanvaard dat initiële summiere aantekeningen door de docent naderhand verder kunnen worden uitgewerkt in een meer omvangrijke toelichting, met inbegrip van een verklaring voor de examencommissie op intern beroep, althans voor zover de in de toelichting opgenomen uitgebreidere motivering steun vindt in de eerder genomen notities.

Tegen die achtergrond stelt verwerende partij vast dat gedurende het betrokken examen door drie van de vier juryleden weldegelijk extra aantekeningen werden gemaakt en dat de aantekeningen van prof. dr. [P.], die binnen de jury was aangeduid als jurylid-verslaggever,

zelfs vrij uitgebreid zijn. Naar aanleiding van het intern beroep van verzoeker werd bovendien een uitgeschreven toelichting door de betreffende professoren bijgebracht. Anders dan verzoeker beweert, vindt die “post hoc” motivering voor verwerende partij wel degelijk steun in de notities genomen tijdens het examen, zodat hiermee wel degelijk rekening kan worden gehouden.

Het argument van verzoeker dat noch uit de evaluatieformulieren, noch uit de beslissing van de interne beroepscommissie zou blijken waarom er tekortkomingen zouden zijn met gevaar voor de patiënt, overtuigt verwerende partij dan ook niet. Zij verwijst in de eerste plaats naar uitgebreide motivering van de bestreden beslissing; daaruit blijkt volgens verwerende partij dat de beweringen van verzoeker duidelijk worden tegensproken door de stukken van het dossier, waaronder de handgeschreven notities op de evaluatieformulieren die reeds de antwoordelementen van de student omvatten die leiden tot schade en zelfs een potentieel gevaar voor de patiënt, én de uitgeschreven toelichting van de juryleden. Verwerende partij doet gelden dat de beroepscommissie die motieven tot de hare heeft gemaakt en zij wijst erop dat uit de stukken blijkt dat verzoeker tijdens het mondelinge examen wel degelijk behandelingsopties voorstelde die schade kunnen berokkenen aan de patiënt. Bijgevolg kon de beroepscommissie volgens verwerende partij terecht tot het besluit komen dat op basis van die stukken op afdoende wijze wordt toegelicht om welke reden tot het eindcijfer 8/20 werd gekomen. Dat “*nergens uit [blijkt] wat de achterliggende reden is [van de onvoldoende] en waarom [het antwoord van de verzoekende partij] niet zou volstaan*”, noemt zij een standpunt van verzoeker dat door de stukken wordt tegengesproken.

Waar verzoeker meent de motieven van de examenjury te kunnen weerleggen, stipt verwerende partij aan dat de interne beroepscommissie van oordeel is geweest dat verzoeker er geenszins in geslaagd is om de kritieken van de juryleden in de verslagen te weerleggen tijdens de mondelinge verdediging. Verzoeker slaagt daar, nog steeds volgens verwerende partij, ook in de huidige procedure niet in. Verwerende partij herinnert er daarbij aan dat de lat wel degelijk hoog ligt: het is aan verzoeker om, gelet op de het vermoeden van professionaliteit en deskundigheid dat kleeft aan de examinatoren, voldoende overtuigend aannemelijk te maken dat de aanvullende post-factum motivering feitelijk niet correct is. Daarin slaagt verzoeker volgens verwerende partij niet: de louter subjectieve inschatting van verzoeker dat zijn antwoorden voldoende zouden zijn om te kunnen slagen, volstaat alleszins niet om het vermoeden van deskundigheid en objectiviteit in hoofde van de beoordelaars te weerleggen.

Wat dit betreft, wijst verwerende partij er ook op dat het intern beroep niet mag worden opgevat als een nieuwe examenkans, die de student partij zou toelaten om gebrekkige/onvolledige antwoorden tijdens het mondelinge examen recht te zetten of verder aan te vullen. De interne beroepscommissie, zo besluit verwerende partij, heeft zulks dan ook terecht meegenomen in de bestreden beslissing. Die beslissing kan door de Raad binnen de hem toegekende bevoegdheid niet worden overgedaan.

Verzoeker van zijn kant betwist de visie van verwerende partij, en zet in zijn wederantwoordnota nog het volgende uiteen:

“Verwerende partij meent dat het tweede middel ongegrond zou zijn, omdat zij meent dat een *post factum* motivering mogelijk zou zijn, voor zover de in de toelichting opgenomen uitgebreidere motivering steun vindt in de eerder genomen notities.

Dit is hier niet het geval.

In een eerder arrest van 7 augustus 2014 nr. 2014/112 was uw Raad van oordeel dat:

“..., indien een docent een zuiver mondeling (i.e. zonder schriftelijke voorbereiding) examen organiseert deze bij gebrek aan stukken de nodige en precieze aantekeningen voor elke student afzonderlijk tijdens het examen zelf dient te maken over de gestelde examenvragen en de in concreto door de student gegeven antwoorden om de toegekende score te motiveren. De Raad is van oordeel dat deze aantekeningen immers de motivering voor een onvoldoende in zich moeten dragen en als zodanig ook moeten voorgelegd worden indien de examinator zich erop beroept of de student naar de motivering voor de score vraagt of deze betwist. Zulks geldt des te meer wanneer zoals in casu verschillende maanden zijn verlopen tussen het examen en de zitting van de interne beroepscommissie, in het raam waarvan de docent de toegekende quitering nader heeft gediend. Gelet op het feit dat er geen aantekeningen of andere bewijzen werden voorgelegd, die het cijfer kunnen ondersteunen, is de Raad van oordeel dat de beroepsbeslissing niet afdoende gemotiveerd is.”

Zoals verzoekende partij heeft aangehaald in het verzoekschrift zijn, vindt de bestreden beslissing geen steun in de opgestelde evaluatieformulieren.

Verder verwijst verwerende partij naar een arrest van uw Raad van 11 december 2014 nr. 2014/371, waarbij het volgende geoordeld werd:

“In tegenstelling tot wat verzoekster voorhoudt, is de uitgetypte nota geen motivering *post factum* van de toegekende score, maar een louter informatief stuk met het oog op de feedback. De Raad ziet geen grappen in het feit dat de getypte nota iets beter is uitgewerkt en gestructureerd, aangezien dit eigen is aan de werkwijze op PC. Evenmin valt aan de gevuldte werkwijze ten kwade te duiden dat in de getypte nota ook beter tot uiting komt hoe het gegeven antwoord geëvalueerd (goed, onvoldoende, voldoende, etc.) werd terwijl in de aantekeningen met ‘-’ en ‘+’ gewerkt werd.”

In voormeld toepassingsgeval is de uitgewerkte nota een louter informatief stuk waarmee enkel structuur en verduidelijking werd aangebracht in de aantekeningen. Hieruit blijkt ook dat een *post factum* motivering net niet mogelijk is. De uitgetypte nota in kwestie betreft een weergave van de aantekeningen, maar voegen geen ‘nieuwe’ informatie toe.

Een vergelijking tussen de aantekeningen van de professoren die verzoekende partij beoordeeld hebben (stuk 5) met de uitgeschreven tekst op p. 3 tot en met 5 van de bestreden beslissing (stuk 8), leert duidelijk dat het examencijfer wel degelijk *post factum* gemotiveerd werd.

Verder werd in datzelfde toepassingsgeval met ‘-’ en ‘+’ gewerkt, hetgeen kan aanduiden hoe een bepaald antwoord geëvalueerd werd. Ten aanzien van verzoekende partij werden geen aantekeningen gemaakt die hiervan enige duiding geboden hadden.

Tot slot blijkt uit het aangehaalde arrest nr. 2017/012 van 23 januari 2017:

Uit het loutere gegeven dat nota's die tijdens het examen werden genomen, achteraf nader worden uitgewerkt ter motivering van het examencijfer, kan evenmin worden besloten dat de examenbeslissing onregelmatig is. Integendeel luidt de rechtspraak van de Raad dat naast de aantekeningen over de gestelde vragen en de gegeven antwoorden die tijdens het examen worden gemaakt (RStvb. 7 augustus 2014, nr. 2014/112), ook acht kan worden geslagen op aantekeningen die naderhand door de docent worden uitgetypt in een nota. Die nota vormt om die reden alleen, niet een post factum motivering die buiten beschouwing moet worden gelaten (RStvb. 11 december 2014, nr. 2014/371). Het enkele feit dat een dergelijke nota pas na het instellen van een beroep aan de student wordt meegedeeld, is voor de Raad niet van aard om aan de waarachtigheid ervan te twijfelen.

Een *post factum* motivering moet buiten beschouwing gelaten worden. Het is niet uitgesloten dat de aantekeningen uitgetypt worden, maar het toevoegen van nieuwe informatie is niet mogelijk.

Verder merkt verzoekende partij op dat deze *post factum* motivering, m.n. de bijkomende schriftelijke motivering, niet eens aan hem werd meegedeeld ...

* De aantekeningen van het jurylid-verslaggever waren evenzeer beperkt en hielden zeker geen beoordeling van de antwoorden van de verzoekende partij in. Dit is uitdrukkelijk betwist.

Verzoekende partij heeft in zijn verzoekschrift niet beweerd dat er geen enkele aantekening gemaakt werd, maar wel dat geen enkele aantekening duiding verschafft heeft bij het uiteindelijke examencijfer.

Met de *post factum* motivering kan geen rekening gehouden worden.

* In zijn verzoekschrift heeft verzoekende partij aangehaald dat (p. 10/16):

“Geen enkele aantekeningen van de betrokken professoren wezen concreet op een ‘gevaar voor patiënt’ en de uiteindelijke gezamenlijke evaluatieformulier vermeldt louter ‘gevaar voor patiënt’ zonder dit in verband te brengen met één van de antwoorden waarvan de gemaakte aantekeningen blijk hadden moeten geven (bijlage 5).

In de bestreden beslissing wordt schijnbaar een ‘uitgeschreven toelichting’ van de betrokken professoren weergegeven. Ook hierin wordt niet rechtstreeks verwezen naar de evaluatieformulieren. De loutere vaststelling dat er een overeenstemming is aan bepaalde woorden op de formulieren en de achteraf geboden motivering, volstaat echter niet.”

De verwerende partij spreekt dit niet tegen in haar antwoordnota. Zij poneert louter het tegendeel. Ook in de bestreden beslissing meent de verwerende partij hiermee te kunnen volstaan, niettegenstaande de pertinente kritiek van de verzoekende partij. Alleszins had de verwerende partij – in het licht van het motiveringsbeginsel – minstens concreet moeten kunnen duiden op welke aantekeningen zij zich steunde om het uiteindelijke examencijfer te motiveren.

* In het verzoek tot vernietiging heeft verzoekende partij de weerhouden door de verwerende partij aangehaalde ‘*behandelingsopties die schade kunnen berokken aan de patiënt*’ toegelicht en weerlegd.

Verzoekende partij was hiertoe geenszins verplicht, aangezien de verwerende partij zich voor deze “*behandelingsopties die schade kunnen berokkenen aan de patiënt*” enkel heeft kunnen baseren op de *post factum* motivering, doch niet van de evaluatieformulieren die uitgingen van de examenjury.

Verwerende partij onderneemt geen enkele poging om dit inhoudelijk te weerleggen.

Zij stelt daartegenover alleen maar dat verzoekende partij er niet in zou slagen aan te tonen dat de *post factum* motivering feitelijk niet correct was. Nochtans blijkt uit de rechtspraak van uw Raad dat een *post factum* motivering niet kan, tenzij dit reeds zou blijken uit de reeds bestaande stukken van het administratief dossier.

Tot slot merkt de verzoekende partij op dat hij het intern beroep en aanvullende nota niet aangegrepen heeft om onvolledige antwoorden tijdens het mondeling examen aan te vullen, zoals de verwerende partij verkeerdelyk suggereert. Hij heeft hiermee aangeduid dat de gegeven antwoorden correct waren en dat uit de aantekeningen niet gebleken is dat de voorgestelde behandelingsoptie een ‘gevaar voor de patiënt’ inhielden, zoals hij concreet heeft aangehaald in het verzoek tot vernietiging (p. 11-12/16), hetgeen door de verwerende partij ook niet tegengesproken wordt in de antwoordnota.

* De verwerende partij kon dan ook in alle redelijkheid niet op basis van de evaluatieformulieren besluiten dat het examencijfer ten aanzien van verzoekende partij correct tot stand gekomen was.”

Beoordeling

Waar verzoeker in dit middel zijn grief herhaalt dat niet alle juryleden aantekeningen hebben gemaakt en dat de beroepscommissie niet kan steunen op elementen die dateren van nà het indienen van het (uitgebreide) intern beroep, verwijst de Raad naar de verwerping van die argumenten bij de bespreking van het eerste middel.

Wat de motiveringsplicht van de bestreden beslissing betreft, merkt de Raad het volgende op.

Blijktens de ‘beoordelingsschaal’ (stuk 9 administratief dossier) zijn er twee appreciaties die overeenstemmen met een tekort *c.q.* die ertoe leiden dat de student niet geslaagd wordt verklaard. Een ‘onvoldoende’ vertegenwoordigt een cijfer van 8 of 9 en duidt op “meerdere zwakheden en tekorten, met potentieel gevaar voor de patiënt”, een ‘onaanvaardbaar’ leidt tot een cijfer van minder dan 8/20 en duidt op “meerdere ernstige tekorten, student niet klaar/geschikt voor de vervolgopleiding”.

Bij de stationsproef van ‘kennisstation KGE’ waarvoor verzoeker 8/20 behaalde, liggen vijf criteria ter beoordeling voor: (i) ‘identificeert pertinente elementen uit de casus’, (ii) ‘kan

differentieel diagnose op onderbouwde, gemotiveerde wijze opstellen en rangschikken’, (iii) ‘toont aan principes van pre- en post-test probabilitet goed te begrijpen’, (iv) ‘kan keuze voor bijkomende onderzoeken verantwoorden en de resultaten adequaat interpreteren’, en (v) ‘kan een aanzet tot behandelplan voorstellen, zeker voor de ‘kritische’ problemen’.

Prof. B. beoordeelt verzoeker ‘onvoldoende’ op de eerste drie criteria, en ‘voldoende met tekorten’ op de laatste twee; prof. D. beoordeelt verzoeker ‘onvoldoende’ op alle vijf de criteria, met een aantal persoonlijke notities; prof. L. beoordeelt verzoeker ‘onvoldoende’ op alle criteria, uitgenomen het vierde, waarop hij ‘voldoende met tekorten’ geeft, opnieuw met enkele persoonlijke notities; prof. P. ten slotte beoordeelt verzoeker ‘onvoldoende’ op alle criteria en vermeldt uitvoerige persoonlijke notities.

Op het gezamenlijk scoreformulier scoort verzoeker voor alle vijf de criteria ‘onvoldoende’. Prof. P. noteert als voorzitter “zwaar onvoldoende maar globaal op sommige punten onaanvaardbaar. Twijfel tussen onvoldoende en onaanvaardbaar. Voor (sommige) juryleden niet geschikt [?] patiënt omdat hij lacunes niet erken[t]”.

In de globale eindbeoordeling noteert prof. P. “Gezien voor sommige elementen manifest onaanvaardbare antwoorden met gevaar voor de patiënt blijft laagste cijfer [] 2 weerhouden.”

De vermeldingen die te lezen zijn op de beoordelingsformulieren zijn, met uitzondering van de notities van prof. P, onbestaande of erg kort en moeilijk ontcijferbaar. Wat prof. P. noteert is voor de Raad ook niet volledig leesbaar.

Op basis van die stukken alleen kan de Raad zich geen beeld vormen over de wijze waarop het examen – dat geen louter kennisexamen is en waarvoor dus een woordelijke appreciatie moet voorliggen – precies is beoordeeld.

Blijkbaar volstonden de scoreformulieren voor de interne beroepscommissie evenmin om zich een beeld van verzoekers prestaties te kunnen vormen, of alleszins niet om op verzoekers middelen op intern beroep te antwoorden. In de bestreden beslissing wordt immers gesteld: “*Uit de handgeschreven notities op de evaluatieformulieren door het jurylid-verslaggever, en uit de uitgeschreven toelichting door de juryleden, blijkt o.m. het volgende: (...)*”.

Niet alleen steunt de bestreden beslissing op een stuk waarvan verzoeker terecht opmerkt dat het niet tot het administratief dossier behoort – met name: de voormalde uitgeschreven

toelichting door de juryleden – dit blijkt ook een decisief stuk in de beoordeling te zijn geweest. De gedetailleerde analyse die de beroepscommissie overheen drie volle pagina's in de bestreden beslissing omtrent verzoekers prestaties uitschrijft, kan immers onmogelijk steunen op enkel de scoreformulieren. Alleszins kan de Raad die gedetailleerde beoordeling onmogelijk uit de scoreformulieren afleiden.

Ter zitting legt verwerende partij de door de vier docenten opgestelde toelichting bij de quatering neer. Verzoeker heeft zich tegen die neerlegging niet verzet. Het kan worden aangenomen dat dit stuk in het raam van de materiëlemotiveringsplicht in die stand van het geding nog aan het dossier kan worden toegevoegd. Dat neemt evenwel niet weg dat die laattijdige mededeling verzoeker de mogelijkheid heeft ontzegd om op een nuttig ogenblik van die motieven kennis te nemen en er, in voorkomend geval, bezwaren tegen aan te voeren.

Bij gebreke aan voorlegging van deze uitgeschreven toelichting is het voor de Raad derhalve onmogelijk om zijn wettigheidscontrole uit te oefenen; evenzeer kan worden aangenomen dat verzoeker zich niet ten volle tegen de bestreden beslissing kan verweren wanneer hij van dat stuk geen kennis heeft kunnen nemen.

In die mate schendt de bestreden beslissing de motiveringsplicht.

Het middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de beroepsinstantie van de faculteit Geneeskunde en Farmacie van de Vrije Universiteit Brussel van 28 februari 2019.

2. Het daartoe bevoegde orgaan neemt ten aanzien van verzoeker een nieuwe beslissing en doet zulks uiterlijk op 23 april 2019.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 1 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.846 van 1 april 2019 in de zaak 2019/101

In zake: Leonie BAERT
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Marc Martens
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 235
alwaar woonplaats wordt gekozen

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 8 februari 2019 waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Statistiek voor psychologen, deel 1, met practicum’ een examencijfer van 7/20 wordt toegekend en van de beslissing van de interne beroepsinstantie van de Katholieke Universiteit Leuven van 5 maart 2019 waarbij het intern beroep tegen die studievoortgangsbeslissing ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 1 april 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, advocaat Marc Martens, die verschijnt voor verzoekende partij, en Toon Boon, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

In het academiejaar 2018-2019 is verzoekster ingeschreven in de bacheloropleiding in de Psychologie.

Tot het curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Statistiek voor psychologen, deel 1, met practicum’. Verzoekster behaalt daarvoor een examenresultaat van 7/20.

Dat is de eerste bestreden beslissing.

Tegen dat examenresultaat stelt verzoekster volgend intern beroep in:

“Ik ben derdejaars student psychologie en tot dusver geslaagd voor al mijn vakken met uitzondering van het vak “Statistiek 1” dat ik reeds vijf maal heb afgelegd. Mijn cumulatieve studie-efficiëntie over de laatste drie jaar zijn respectievelijk 86%, 87% en 84%. Tot op heden heb ik geen enkel vak moeten tolereren.

Beschrijving van de klachten

- 1) De hoorcolleges, de practica en het proefexamen vormen geen adequate voorbereiding op het examen.
- 2) Bij het quoteren van het examen wordt geen of onvoldoende rekening gehouden met de uitgebreide opgebouwde redeneringen, berekeningen en uitwerkingen voorafgaand aan het invullen van het examenblad.
- 3) De beoordeling van mijn examen weerspiegelt niet mijn werkelijk opgedane kennis en mijn verworven statistische vaardigheden.

De theoretische hoorcolleges staan in schril contrast met de aard van het examen waar uitsluitend berekeningen en praktische oefeningen worden opgevraagd. Tijdens de hoorcolleges wordt de theorie gedoceerd, terwijl het examen enkel bestaat uit numerieke praktische vraagstukken. Daarenboven moeten de zowat twintig examenvragen opgelost worden onder een zeer hoge tijdsdruk. Deze laat niet toe om alle oefeningen op te lossen, laat staan grondig na te lezen.

De bovenvermelde leemte wordt geenszins opgevuld door de reguliere practica, noch door de bisserspractica. Deze practica schieten ruimschoots tekort om de student in de mogelijkheid te stellen om zich naar behoren voor te bereiden op de vereisten van het examen. Door de assistenten worden geen oefeningen uitgewerkt. Van de studenten wordt verwacht dat ze de oefeningen eerst thuis oplossen en dan beperken de practica zich tot een onderlinge besprekking door de studenten zelf, in groepjes van vijf, waarbij er onder de studenten onderling moet worden ‘overlegd’ (gebrainstormd) wat het mogelijke antwoord zou kunnen zijn. De directe inbreng en toegevoegde waarde van de assistenten

tijdens deze sessies zijn ontoereikend. Wegens tijdsgebrek kunnen ook slechts een kleine minderheid van de vraagstukken worden behandeld. Ook de vele vragen van de studenten zelf blijven grotendeels onbeantwoord waardoor onduidelijkheden niet worden weggenomen.

Ook stelt zich een probleem met het proefexamen. Niettegenstaande het feit dat er meerdere derdejaars het vak Statistiek 1 nog niet behaald hebben, was het proefexamen in november 2018 tot mijn grote teleurstelling en frustratie exact identiek aan het proefexamen van twee jaar geleden. Als dusdanig leverde het proefexamen mij geen nuttige feedback op. Ik behaalde hiervoor een 11/14. Bij de nabespreking is mij bevestigd dat er blijkbaar slechts twee proefexamens voorhanden zijn. Terwijl een dergelijk proefexamen net cruciaal is in de voorbereiding. Daarenboven beperkt het proefexamen zich tot de leerstof van de eerste twee maanden.

Wat betreft het examen en de manier van quotering. Het examen bestaat deels uit [typevragen] waar de student de kans krijgt om een korte verantwoording toe te voegen aan de finale uitkomst, en deels uit vragen waar de student enkel de ruimte krijgt om de uiteindelijke getallenuitkomst in te vullen. Voorafgaandelijk aan beide [typevragen] wordt door de student een uitgebreide redenering uitgeschreven op bijlagen die deel uitmaken van de examenbundel en als dusdanig overhandigd worden aan het eind van het examen. Bij de quotering wordt echter geen rekening gehouden met deze bewerkingen. Bij de nabespreking van mijn examen in september 2018 bleek daarenboven dat voor wat betreft de quotering, niet alleen geen rekening werd gehouden met de bijlagen, maar ook niet met de vermelde redenering op het eigenlijke examenblad. Er wordt blijkbaar enkel en alleen gequoteerd op basis van de finale getallenuitkomst. Dit is het geval zowel voor de [typevragen] met als voor de [typevragen] zonder vereiste verantwoording. Het gevolg hiervan is dat voor wat betreft de quotering er geen ruimte is voor voldoende nuance waarbij nagegaan wordt in welke mate de student een bepaalde redenering correct opbouwt. Voorts dient hier opgemerkt te worden dat de bijlagen niet vorhanden zijn, noch mee opgenomen worden bij de nabespreking.

Tijdens de nabespreking, in antwoord op mijn vraag om verder advies en ondersteuning werd me geadviseerd om contact op te nemen met de studiebegeleider voor statistiek. In september vorig jaar, na mijn vierde poging, werd me door de studiebegeleider van de faculteit gesuggereerd om van universiteit te veranderen. Dit tot grote verbazing en verontwaardiging van professor [V.M.].

Het ‘stappenplan’ dat me werd overhandigd tijdens de nabespreking van het examen biedt voorts geen enkel concreet antwoord op de bovenvermelde problematiek.

Niet correcte beoordeling

Overwegende de aangehaalde tekortkomingen in de didactische aanpak en de wijze van quotering, ben ik in alle bescheidenheid van oordeel dat mijn laatste twee uitslagen (examen september 2018 en januari 2019) mijn verworven kennis en de vele inspanningen door mij geleverd over de laatste drie jaar, niet correct weerspiegelen.

De resultaten behaald voor alle andere vakken staan hierbij in schril contrast en onderstrepen mijn inspanningen en intellectuele capaciteiten om mijn bachelor in de psychologie te behalen.

De mogelijks en dreigende verwijdering van de universiteit zou naar mijn aanvoelen geheel onrechtvaardig zijn en niet in verhouding staan met mijn vaardigheden en reeds behaalde resultaten, voortvloeiend uit de geleverde inspanningen en opofferingen.

Het is mijn innige wens en betrachting om mijn studies in de psychologie te vervolledigen aan de KU Leuven.

Bovenstaande motivering is onder voorbehoud van eventueel bijkomende argumentatie na overhandiging van mijn examenkopij. Hiervoor is een gemotiveerd verzoek ingediend.”

De vicerector Studentenbeleid, te dezen de interne beroepsinstantie, meldt op 15 februari 2019 het volgende:

“Ik ontving uw beroep tegen dit examenresultaat.

Ik wil op de eerste plaats benadrukken dat een eventueel beroep tegen een examenresultaat betrekking zal hebben op de beoordeling van de objectiviteit van het examen tijdens de voorbije examenperiode (i.c. de eerste examenperiode 2018-19). Zoals vermeld op [...] betekent dit dat zal worden nagegaan in welke mate de beoordeling gebeurde op basis van een duidelijk beoordelingsschema, dat consequent werd toegepast en waarbij je als student vooraf ook duidelijk geïnformeerd werd over de examenverwachtingen. De inhoudelijke beoordeling van het examen (m.i.v. het bepalen van het soort opdrachten die tijdens het examen worden gegeven) behoort evenwel op de eerste plaats tot de verantwoordelijkheid van de docent (zolang kan worden gegarandeerd dat deze beoordeling op een consequente en transparante manier gebeurde).

Voor zover ik uw beroep op dit ogenblik correct interpreteer, vermeldt u geen concrete elementen die erop zouden kunnen wijzen dat deze beoordeling niet op een correcte manier gebeurde.

Om u toch in staat te stellen uw argumentatie eventueel te verduidelijken, heb ik uw beroep als een bewarend beroep geregistreerd. Dit houdt in dat, indien u dit beroep effectief wenst verder te zetten, ik van u uiterlijk op 19 februari bijkomende argumentatie verwacht (dus met uw concrete argumenten op basis waarvan u meent dat dit examen in de voorbije examenperiode niet op een correcte manier verlopen is).

Indien ik van u binnen deze periode geen dergelijke argumentatie ontvang, ga ik ervan uit dat u dit beroep wenst stop te zetten.”

Hierop repliceert verzoekster dat zij op 13 februari 2019 reeds een verzoek heeft gericht om een kopie van het gehele examenbundel te bezorgen, dat die vraag 14 februari 2019 werd herhaald en dat nog geen kopie werd overgemaakt, zonder dewelke verzoekster ook geen bijkomende argumentatie kan opstellen. Verzoekster dringt erop aan de vervaltermijn ondertussen op te schorten.

De vicerector antwoordt op haar beurt op 15 februari 2019 dat de mogelijkheid om beroep in te stellen los staat van de mogelijkheid om een kopie van het examen op te vragen, zodat het feit dat verzoekster deze kopie nog niet heeft ontvangen, geen opschortend effect heeft op de beroepsprocedure. De vicerector stelt verder dat verzoekster al de mogelijkheid heeft gehad tot feedback over dit examenresultaat, en dat zij op basis van dit feedbackgesprek over alle nodige informatie moet beschikken om de gevraagde argumentatie te kunnen doorsturen. De vicerector herhaalt dat uiterlijk 19 februari 2019 bijkomende verduidelijking wordt verwacht.

De ouders van verzoekster repliceren op 20 februari 2019 het volgende:

“(…)

Het beroep, zoals uitvoerig geformuleerd en gemotiveerd (zie in bijlage), voldoet naar ons inzicht en aanvoelen volledig aan de vereisten van ontvankelijkheid. Het beroep geeft een duidelijke beschrijving van de klachten waarop de betwisting is gestoeld. De interne beroepsprocedure van de KU Leuven schrijft overigens niet voor dat de afwezigheid van objectiviteit het enige criterium is waarop een betwisting van een individuele examenbeslissing kan ingesteld worden.

Leonie’s beroep is ingediend onder ‘voorbehoud van eventueel bijkomende/aanvullende argumentatie’ na verdere inzage van haar examenkopij. Het is dus geen ‘bewarend beroep’. Het feedbackgesprek alleen stelde haar niet in staat om deze eventueel bijkomende argumentatie reeds door te sturen. Zo heeft ze bijvoorbeeld geen inzage gekregen in de bijlagen die integraal deel uitmaken van het examenbundel zoals ingediend tijdens de examensessie. Leonie heeft reeds op woensdag 13 februari een aanvraag ingediend voor het bekomen van een kopij. Tot op vandaag heeft ze nog geen kopij ontvangen.

Leonie en de mensen met haar begaan rekenen er dan ook op dat haar betwisting ten gronde zal behandeld worden. We zouden het als vrij kafkaaans ervaren als haar beroep (gelet op de omstandige motivatie) om die redenen afgewezen zou worden.”

waarop namens de beroepsinstantie, eveneens op 20 februari 2019, wordt geantwoord:

“Ik ontving van u persoonlijk geen reactie meer op onderstaande mail. Ik ontving vandaag – en dus strikt genomen reeds buiten de afgesproken termijn – nog een reactie van uw vader, waarin hij aandringt om dit beroep toch ten gronde te beoordelen. Ik wil benadrukken dat de officiële beroepsinstantie de vicerector Studentenbeleid, prof. [C.V.A.], is. Ik zet haar echter in cc. zodat zij volledig op de hoogte is van deze mail.

Ik kan echter enkel herhalen wat ik reeds in de eerste mail die ik u op 15 februari stuurde (zie bijlage) vermeldde, nl. dat een eventueel beroep zich beperkt tot de objectiviteit van de beoordelingsprocedure en de motiveerbaarheid van het resultaat.

Voor zover ik dit kan inschatten, betekent dit dan ook dat de vicerector geen uitspraak zal kunnen doen over de opmerkingen die u in uw huidig verzoekschrift vermeldt. Het bewarend beroep biedt u dan echter net de mogelijkheid om uw beroep te verduidelijken (i.c. door het doorsturen van uw argumenten op basis waarvan u meent dat dit examen

toch niet correct zou verlopen zijn). Ook in de mail die ik vandaag van uw vader ontving, lees ik geen dergelijke argumentatie.

Indien u dit beroep toch als een effectief beroep wenst te beschouwen, ontving ik graag uiterlijk vandaag 20/2, uw finale argumentatie.”

Aansluitend hierop wordt verzoekster uitgenodigd voor een hoorzitting op 21 februari 2019.

Op 5 maart 2019 wordt aan verzoekster de beslissing van de interne beroepsinstantie meegedeeld. Die luidt:

“Uw argumenten

Tijdens dit gesprek en via uw mail van 14 februari stelde u dat naar uw aanvoelen deze beoordeling oneerlijk verlopen was. U ervaarde een “schril contrast” tussen het hoorcollege waar de theorie aan bod kwam en het examen dat uit berekeningen en praktische oefeningen bestond, die bovendien onder tijdsdruk dienden te worden opgelost. Naar uw aanvoelen werd dit evenmin opgevangen door de practica, waarvan u vermeldde dat er teveel inbreng van de studenten verwacht werd en dat de directe inbreng en toegevoegde waarde van de assistenten tijdens deze sessies te beperkt waren. U verwees ook naar het proefexamen dat voor u evenmin nuttige feedback had opgeleverd, aangezien het proefexamen dat u dit jaar had afgelegd hetzelfde was als het proefexamen dat u twee jaar geleden reeds had afgelegd. M.b.t. het examen meende u dat het onredelijk was dat enkel en alleen gequoteerd werd op basis van de finale getallenuitkomst, waardoor er naar uw aanvoelen geen ruimte was om na te gaan of een student, ondanks een foutief eindresultaat toch een correcte redenering gevuld had. Naar uw aanvoelen hadden de feedbackgesprekken die u de voorbije jaren reeds gevoerd had, voor u weinig handvatten voor remediëring van dit resultaat opgeleverd. Tot slot, verwees u ook naar uw aanvraag voor een kopie van dit examen. Deze kopie had u tot hiertoe nog niet ontvangen. U had weliswaar reeds feedback van prof. [V.M.] gekregen, maar stelde dat een kopie van het examen voor u de enige manier was waarop u zich uw antwoorden effectief zou kunnen herinneren. U had ondertussen ook een aanbod gekregen van prof. [V.M.] voor een bijkomend gesprek als mogelijk alternatief voor deze kopie. U meende echter dat een dergelijk bijkomend feedbackgesprek voor u weinig zinvol was, aangezien u recent reeds een dergelijk gesprek met prof. [V.M.] gehad had en ook gedurende de twee voorbije academiejaren telkens gebruik gemaakt had van dit recht op feedback. Via uw aanvraag wou u niet alleen een kopie van de examenkopij van het examen van de afgelopen januarizittijd, maar ook van het examen van september van vorig academiejaar en eveneens een kopie van alle kladbladen die u in het kader van uw examen had uitgewerkt. U stelde dat u enkel op deze manier kon aantonen dat u voor bepaalde delen van het antwoord wel degelijk een correcte denkwijze gehanteerd had. Reeds tijdens ons gesprek verduidelijkte ik dat het onderwijs- en examenreglement het recht op het verkrijgen van inzage en een kopie beperkt tot max. 1 maand na het betreffende academiejaar. Daarnaast vermeldde ik reeds dat kladbladen geen deel uitmaken van de officiële examenkopij en als zodanig ook niet onder dit ‘kopierecht’ vallen.

Motivering door de faculteit

In opvolging van uw beroep heb ik bijkomende motivering opgevraagd bij de docent, prof. [I.V.M.].

Prof. [V.M.] verduidelijkte dat het januari-examen voor dit opleidingsonderdeel bestond uit 19 items die elk op 2 punten werden gescoord met als scoringsalternatieven 0/1/2. Dit resulteerde in een ruwe score op 38. De score op 38 werd, op basis van psychometrische controles, omgezet in een score op 20 door vermenigvuldiging met 20/35 (en afronding naar boven). Dit betekent dat een omzetting met een opwaartse aanpassing (38/35) werd uitgevoerd.

De scoring werd uitgevoerd door twee scorers (de docent en een medewerker), waarbij elke scorer alle vragen van alle studenten scoorde (en elk examenprotocol dus dubbel werd verbeterd). U behaalde op de 19 items de volgende scores: 2/2/2/0/2/1/0/2/0/0/0/0/0/0/0/0/2/0/0. Dit resulteerde in een ruwe score van 13/38 en een omgezette score van 7/20.

Ook van zijn kant benadrukte prof. [V.M.] dat de kladbladen geen deel uitmaakten van de evaluatie. In 9 van de 19 vragen werd evenwel explicet gevraagd naar een verantwoording of afleiding die op het netblad diende te worden geschreven en die deel uitmaakte van de evaluatie, eventueel naast één of meerdere uitkomsten. In die zin werd er bij deze vragen explicet rekening gehouden met opgebouwde redeneringen, berekeningen en uitwerkingen voorafgaand aan de uitkomst. Voor één van deze negen vragen waren verantwoording en uitkomst correct, wat leidde tot een score van 2/2. Twee andere van de negen vragen werden volledig blanco gelaten, wat resulteerde in een score van 0/2. In de zes overige vragen waren de redeneringen of afleidingen hetzij helemaal fout hetzij fout op stuk van een essentiële schakel; in vijf van deze zes vragen werden bovendien ook één of meerdere uitkomsten gevraagd, welke allemaal fout waren; voor elk van deze items resulteerde dit in een score van 0/2. Dit alles resulteerde in het feit dat u op de 10 items waarin enkel uitkomsten werden gevraagd een score behaalde van 11/20 en op de 9 items waarin ook explicet werd gevraagd naar een afleiding of verantwoording een score van 2/18.

Prof. [V.M.] verduidelijkte ook zijn aanbod voor een bijkomend gesprek naar aanleiding van uw vraag naar een kopie van het examen vanuit zijn bekommernis voor de vergelijkbaarheid van scores over verschillende zittijden en academiejaren heen, gebaseerd op de principes van test equating in de psychometrie. Hij verduidelijkte dat hij op die manier bereid was om samen met u het afgelegde examen en, indien nodig, ook de vorige examens te analyseren in de hoop op die manier te komen tot een zo nauwkeurig mogelijke analyse van de juiste en foute redeneringen en werkwijzen, zodat u op basis hiervan ook een actieplan zou kunnen opstellen om dit resultaat te verbeteren. Dit betekent dan ook dat hoewel de examens van de voorbije academiejaren strikt genomen buiten het kopierecht vallen prof. [V.M.] bereid is om ook deze examens in deze analyse te betrekken. Naar zijn aanvoelen was een dergelijk gesprek zowel qua tijd als qua diepgang duidelijk uitgebreider dan de feedbackgesprekken die in het verleden steeds naar aanleiding van een specifiek examenresultaat gevoerd werden.

Mijn beslissing

Zoals reeds verduidelijkt werd in de eerdere mailcorrespondentie met de medewerkers van de beroepsinstantie kan ik in het kader van deze beroepsprocedure me enkel uitspreken over de objectiviteit van de beoordelingsprocedure in de voorbije examenperiode in januari/februari. Ik moet hierbij vaststellen dat u noch in uw brief, noch tijdens ons gesprek feitelijke argumenten vermeldde die erop zouden kunnen wijzen dat deze beoordeling niet correct zou verlopen zijn. Nochtans had u, op basis van

de informatie die aan bod kwam tijdens het feedbackgesprek met prof. [I.V.M.], wel degelijk de gelegenheid om dergelijke argumentatie – indien nodig – te ontwikkelen. In ondergeschikte orde moet ik bovendien vaststellen dat de door u beschreven opdeling met theorie in het hoorcollege en oefenzittingen in de practica evident is en alvast conform is met de informatie die ik hierover in de ECTS-fiche terugvind. Ook het feit dat als voorbereiding voor het practicum studenten thuis een aantal opgaven dienen op te lossen die vervolgens in kleine groep en plenair tijdens de practica worden besproken, staat duidelijk vermeld in deze ECTS-fiche. Een dergelijke aanpak lijkt me in elk geval te kaderen binnen een activerende onderwijsaanpak. Aangezien de proefexamens [...] geen deel uitmaken van deze evaluatie, zijn eventuele opmerkingen hierover evenmin voorwerp van dit beroep.

Op basis van de informatie die prof. [V.M.] me doorstuurde blijkt in elk geval dat de berekening van uw punt op basis van de deelscores van alle vragen correct gebeurd is. Of de beoordeling van een bepaalde vraag enkel op basis van het eindresultaat gebeurt dan wel of ook deelpunten kunnen worden gegeven voor een deels correcte argumentatie maakt fundamenteel deel uit van de antwoordsleutel die de betrokken docent hiervoor hanteert. Bovendien moet ik vaststellen dat uw bewering dat u tijdens dit examen enkel zou beoordeeld zijn op basis van het eindresultaat niet correct is. Het resultaat dat u behaalde voor die vragen die expliciet peilden naar een opgebouwde redenering, afleiding of verantwoording ligt immers beduidend lager dan dat van de vragen waar een loutere uitkomst volstond. Ik vind hierbij geen enkele aanwijzing dat deze beoordeling niet conform geweest zijn met de antwoordsleutel die voor alle studenten gehanteerd werd. Gezien het ontbreken van enige concrete argumentatie van uw kant die erop zou kunnen wijzen dat deze evaluatie toch niet correct zou verlopen zijn, kan ik op basis van deze informatie enkel vaststellen dat het examenpunt dat u behaalde in de afgelopen examenperiode (i.c. 7/20) correct werd vastgesteld en dan ook niet meer gewijzigd wordt.

Wat uw vraag naar een kopie van het examen betreft, wil ik – zoals reeds vermeld tijdens ons gesprek – nog eens herhalen dat u op basis van het onderwijs- en examenreglement wel degelijk recht heeft op een dergelijke kopie. Anderzijds kan ik er niet om heen dat het huidige aanbod van prof. [V.M.] voor een bijkomend feedbackgesprek voor u duidelijk veel informatiever is en veel meer mogelijke aanknopingspunten voor remediëring van dit resultaat biedt dan een dergelijke kopie. Voor zover ik kan nagaan gaat een dergelijk gesprek ook verder dan het feedbackgesprek dat u reeds had met prof. [V.M.]. Ik kan u dan ook enkel aanraden om vanuit een open houding om zwakheden en tekortkomingen in uw aanpak en bemeestering van dit opleidingsonderdeel te identificeren en te remediëren ook effectief gebruik te maken van dit aanbod. Ik wil hierbij benadrukken dat dit zeker geen manier is om u dit recht op een kopie te ontzeggen. Indien u ook na dit gesprek ervan overtuigd zou zijn van het feit dat een dergelijke kopie voor u toch nog een meerwaarde biedt, wil ik als vicerector Studentenbeleid er zeker op toeziен dat u deze kopie ook effectief krijgt.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

A. Voorwerp

Standpunt van partijen

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het beroep, in zoverre het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing. Zij stelt dat een extern beroep “enkel betrekking [heeft] op de interne beroepsbeslissing”.

Verzoekster gaat in haar wederantwoordnota op deze exceptie niet in. Ter zitting verklaart zij zich naar de wijsheid van de Raad te gedragen.

Beoordeling

Verzoekster tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 8 februari 2019 waarbij aan verzoekster voor het opleidingsonderdeel ‘Statistiek voor psychologen, deel 1, met practicum’ een examencijfer van 7/20 wordt toegekend (eerste bestreden beslissing) en tegen de beslissing van de interne beroepsinstantie van 5 maart 2019 waarbij verzoeksters intern beroep ongegrond wordt verklaard (tweede bestreden beslissing).

Of een initiële studievoortgangsbeslissing, zoals een examenbeslissing, in de huidige stand van de procedure nog het voorwerp kan uitmaken van een beroep bij de Raad, is afhankelijk van de omvang van de bevoegdheid van het orgaan dat instaat voor de behandeling van het intern beroep, dat de student op straffe van onontvankelijkheid van zijn beroep bij de Raad eerst dient uit te putten.

Te dezen bepaalt artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement van de verwerende partij dat het intern beroep kan leiden tot een nieuwe beslissing door de beroepsinstantie. Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing, die dan op haar beurt uit de rechtsorde verdwijnt en bijgevolg niet meer in rechte aanvechtbaar is.

De exceptie is gegrond. Het beroep is onontvankelijk ten aanzien van de eerste bestreden beslissing, en is enkel ontvankelijk ten aanzien van de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing).

B. Actueel belang

Standpunt van partijen

Ter zitting verklaart verzoekster dat zij na kennisname van de kopie van het examen, die zij ondertussen ontving, “geen objectieve redenen heeft om het examen te betwisten”.

In dat licht bevraagt omtrent haar actueel belang bij de procedure, antwoordt verzoekster dat zij het gedrag van verwerende partij inzake het niet-afleveren van de kopie van het examen laakbaar vindt, en dat zij een principiële uitspraak ter zake wenst te bekomen.

Verwerende partij neemt er ter zitting akte van dat het examencijfer niet langer wordt betwist.

Beoordeling

Ook wanneer de toelichting in acht zou worden genomen die verwerende partij ter zitting geeft omtrent een aantal antecedenten in verzoeksters studieverleden, kan de Raad enkel vaststellen dat verzoekster onredelijk lang moet wachten op de voorlegging van de kopie van het examen.

Zelfs met de verstengde regeling die de decreetgever met artikel 107 van Onderwijsdecreet XXIX heeft ingevoerd – die nog niet in werking is getreden en die door de Raad te dezen niet in het licht van artikel 32 van de Grondwet wordt onderzocht – beschikt de student over een afdwingbaar recht op kopie van een door hem afgelegd examen.

Het staat vast dat verzoekster haar vraag tot openbaarheid tijdig heeft gesteld.

Zo verwerende partij van oordeel was dat dit verzoek niet was gericht aan de juiste persoon of instantie, dan had de door verzoekster aangesproken persoon hetzij dat moeten melden, hetzij de aanvraag aan de bevoegde instantie moeten doorzenden. Door aan verzoekster op 13 februari 2019 te antwoorden dat een gemotiveerde, individuele aanvraag per e-mail moet worden ingediend en door een motivering op te vragen, heeft de onderwijs- en studentenadministratie

van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen geen van beide gedaan, en integendeel de indruk gewekt dat zij de aanvraag, mits motivering zoals gevraagd, verder zou behandelen. Meer nog: in een e-mail van 21 februari 2019 bevestigt diezelfde dienst ook de (zoals gevraagd gemotiveerde) aanvraag tot kopie van het examen.

De stelling van verwerende partij in haar antwoordnota, dat de bestreden beslissing verzoekster niet de kopie van de examenkopij ontzegt, is niet van enig cynisme gespeend: het feit dat de beroepsinstantie de afgifte niet weigert, betekent immers nog niet dat verzoekster ze ontvangt.

Dit gezegd zijnde, moet de Raad verzoekster er evenwel op attenderen dat hij niet de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur is, noch een rechter met bevoegdheid over burgerlijke rechten, en dat geschillen inzake openbaarheid van bestuur door de Raad enkel kunnen worden onderzocht wanneer zij betrekking hebben op een betwisting over een studievoortgangsbeslissing.

Van dit laatste is thans geen sprake meer, nu verzoekster aangeeft het examencijfer niet te betwisten.

Het beroep is onontvankelijk bij gebrek aan actueel belang.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 1 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.842 van 1 april 2019 in de zaak 2019/102

In zake: xxx

bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Myriam Van den Abeele
kantoor houdend te 1700 Dilbeek
Kaudenaardestraat 13
alwaar woonplaats wordt gekozen

tegen:

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Kristof Caluwaert en Patrick Hofströssler
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 99
alwaar woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de beroepsinstantie van de faculteit Recht en Criminologie van de Vrije Universiteit Brussel van 22 februari 2019, waarbij het intern beroep van verzoekster onontvankelijk wordt verklaard en beslissing van de decaan tot weigering van de regularisatie van de niet-inschrijving voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef’ niet wordt hervormd of vernietigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 1 april 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekster en advocaat Kristof Caluwaert, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Master of Laws in de Rechten’.

Bij de elektronische registratie van de op te nemen opleidingsonderdelen blijkt verzoekster problemen te ondervinden. Verzoekster meldt dit aan de studietrajectbegeleider, die de problemen bij andere studenten bevestigt en verzoekster vraagt om een duidelijk overzicht op te geven van de opleidingsonderdelen waarvoor zij wenst in te schrijven, met vermelding van de naam en het studiegidsnummer van elk opleidingsonderdeel. Hierop antwoordt verzoekster op 20 september 2018:

“Het probleem ligt juist in het feit dat ik de vakken niet kan zien, bijgevolg kan ik de naam + studiegidsnummer niet geven. Enkel de enquête + het herinschrijving is me gelukt. Na het klikken op ‘doorgaan’ krijg ik een foutmelding. Ik heb nooit de vakken kunnen zien. Aangezien iedereen problemen ondervindt, stel ik u voor om bij een medestudent die óók voor strafrecht heeft gekozen, te kijken. Uiteindelijk zijn mijn vakken dezelfde als een andere student die ook strafrecht koos. Het keuzevak is ‘fiscale procedure en handhavingsrecht’, opnieuw kan ik het studiegidsnummer niet geven, omdat ik niet kan zien op het scherm.

Nogmaals mijn excuses voor het ongemak.”

Per kerende laat de dienst studiebegeleiding het volgende weten:

“Beste xxx

Indien mijn collega vraagt naar een exacte opsomming van de vakken (inclusief de studiegidsnummers) heeft dit zijn redenen en is dit niet om het jullie onnodig moeilijk te maken.

Via onderstaande link naar het onderwijsaanbod kan je de vakken (en studiegidsnummers) terugvinden.

<http://www.vub.ac.be/opleiding/rechten#over-de-opleiding>.

Kan je de gevraagde gegevens bezorgen?

Op deze manier kunnen wij op een vlotte manier alle studenten van dienst zijn en jullie verder helpen met de vakkenregistratieproblemen.”

Hierop antwoordt verzoekster daags nadien:

“Beste mevrouw [L.]

Bedankt voor de link. Deze stond niet op de mail van uw collega, noch waar ik die eventueel kon vinden.

Bijzonder strafrecht: 4013002FZEW

Bijzondere strafwetten: 4005952FEW

Bijzondere vraagstukken uit het strafprocesrecht: 4012996FEW

Comparative Criminal Law and Criminal Procedure: 4000745FEW

Economisch en financieel strafrecht; 4001538FEW

(Keuzevak) Fiscaal procedure- en handhavingsrecht: 4022055FEW

Met een vriendelijke groet

[”]

De studietrajectbegeleider bevestigt:

“ Beste xxx

Dank je wel om ons dit door te sturen.

Wij [volgen] de vakkenregistratie verder op.

Komende week zullen de vakken toegevoegd worden aan jouw traject.”

Op 26 september 2018 zendt verzoekster de studietrajectbegeleider een nieuw bericht, met volgende inhoud:

“Beste mevrouw [L.]

Ik heb vorige week de studiegidsnummers van de vakken van de werkstudenten gegeven zonder te weten. Ik ben een dagstudent.

Bij deze zou ik willen de juiste studiegidsnummers te geven.

Bijzonder[] strafrecht: 4013003FER

Bijzondere strafwetten: 4006953FER

Bijzondere vraagstukken van het strafprocesrecht: 4012997FER

Comparative 400746FER

Eco en Finan Strafr. 4001539FER

Mijn excuses voor het ongemak.”

Op 27 september 2018 bevestigt de studietrajectbegeleider dat een en ander zal worden nagekeken en aangepast.

Vervolgens komt verzoekster blijkbaar tot de vaststelling dat zij haar curriculum alsnog wenst te wijzigen. In een bericht aan de decaan en de studietrajectbegeleiders vraagt verzoekster om haar keuzevak op 25 oktober 2018 te veranderen naar “penologie en penetrair recht”:

“Ik wil dat zeker want in het tweede semester zou ik mij toewijden op mijn thesis met mijn nieuw onderwerp aangezien ook dat veranderd is met die radicale beslissing van afstudeerrichting te veranderen.

Dit laatste (woelige) jaar aan de VUB is de eerste keer dat ik zo uitzonderingsaanvragen indien, alvast gemeende excuses ervoor. Ik ben al dankbaar dat ik fiscaal recht mag doen. Maar ik vind het wel jammer dat ik maar mijn draai niet kan vinden voor het economisch keuzevak.”

Op 26 oktober 2018 meldt de studietrajectbegeleider dat de studietrajectcommissie de volgende beslissing heeft genomen: “*Je krijgt toelating om je uit te schrijven voor het opleidingsonderdeel International and Comparative Economic Law en in te schrijven voor Penologie penitentiair recht.*” Aan verzoekster wordt meegedeeld dat dit ondertussen in orde is gebracht en zij dit kan nakijken in haar selfservice, met verzoek de studietrajectbegeleider te contacteren indien dit niet correct is.

In januari 2019 vervolgens, komt verzoekster blijkbaar tot de vaststelling dat zij zich voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef’ niet heeft ingeschreven. Op 15 januari 2019 deelt de studietrajectbegeleider aan verzoekster mee dat de decaan haar uitzonderingsvraag (om alsnog in te schrijven) niet meer in overweging neemt, wegens overschrijding van de deadline die in het onderwijs- en examenreglement is bepaald. De studietrajectbegeleider voegt hieraan toe dat uit nazicht van verzoeksters jaarprogramma blijkt dat zij niet officieel is geregistreerd voor de masterproef, ten gevolge waarvan zij dat academiejaar niet zal kunnen afstuderen.

Hierop herneemt verzoekster blijkbaar haar verzoek tot inschrijving. Op 16 januari 2019 bevestigt de studietrajectbegeleider het volgende:

“Geachte mevrouw xxx

Ten aanzien van uw mondeling verzoek van 16 januari 2019 om uw niet-inschrijving voor het vak ‘Masterproef’ te regulariseren, heeft de decaan beslist dat het niet mogelijk is om op dit verzoek in te gaan.

Los van de overweging dat het onderwijs- en examenreglement een dergelijke laattijdig aangevraagde afwijking niet toelaat, heeft de decaan op basis van een grondige analyse van de feitelijke gebeurtenissen vastgesteld dat de administratie geen fout heeft begaan en niets te verwijten valt.”

Tegen die beslissing stelt verzoekster op 4 februari 2019 het volgende interne beroep in (de Raad citeert letterlijk):

“(…)

De beslissing van de decaan houdende weigering de inschrijving van masterproef 2 waarbij ik dacht dat alles wat betreft dit academiejaar in orde geregeld door die studietrajectbegeleiders met [M.L.] aan het hoofd zoals de vorige jaren waarbij mijn

selfservice ook niet werkte. Er is dus door mij geen aanvraag inschrijving van masterproef 2 na de termijnoverschrijding ingediend. Er werd meegedeeld in midden januari 2019 dat ik niet ingeschreven zou zijn voor masterproef 2 waarbij ik wel dacht ingeschreven te zijn ruimscho[o]ts voor de termijn in het eerste semester. Her woord termijnoverschrijding gebruiken ze zelf omdat ze mij het nieuws pas in middel januari 2019 medelden.

Ik ben het niet eens met deze beslissing omdat: Met de grootste schrik heb ik in januari 2019 drie dagen voor de start van mijn fiscale examens moeten vernemen dat ik niet ingeschreven zou zijn voor masterproef 2 en bijgevolg afstuderen dit jaar niet mogelijk zou zijn. Ik vernam vol ongeloof dit nieuws vlak voor de examens 2019, wat verschrikkelijk was om als laatstejaar[s]studente zonder vak van vorig jaar opgenomen te hebben mee te maken. Mijn inschrijving op selfservice is elk jaar een miserie aangezien dat platform in het begin van het tijdstip van het schooljaar niet werkt; ik moet genoodzaakt ritueel altijd via de weg van studiewegtrajectbegeleiders de inschrijving in orde brengen.

[M.L.] en co. schiep dit jaar het rechtmatig vertrouwen dat dit jaar de inschrijving in orde gebracht werd. Vorige jaren als ze zei dat bet in orde gebracht was (gebeurd via mail), dan was het degelijk in orde, al is dat met een tussenkomst van een derde persoon aan het infopunt van de vub en na 4 weken wachten. Ik heb elk jaar mijn inschrijving via haar of haar team waar zij aan de leiding staat (dat is duidelijk) moeten regelen, met de nadruk op moeten. Want selfservice liet mij elke keer begin schooljaar in de steek.

Vorig academiejaar heb ik werkelijk 4 weken zitten wachten vooraleer ik een antwoord van bevestiging kreeg van mevrouw [L.] en uiteindelijk heb ik de contactpersoon [C.M.] aan het infopunt moeten inschakelen om ingeschreven te geraken. Kort na de mail van mevrouw [C.M.] krijg ik een uitgebreide mail van mevrouw [L.] (met mevrouw [C.M.] aan CC) en met zelfs de link naar de vakken van selfservice toe om te verifiëren dat ik ingeschreven was voor 1e master. Zo een uitgebreide uitleg van hulp kreeg ik de jaren ervoor nooit. Ik heb toen niets van studiegidsnummers moeten doorgeven (bijvoorbeeld van master l: onderzoeksplan) om de inschrijving ervan in orde te krijgen, Enkel geween en frustraties aan de telefoon met mevrouw [C.M.] hebben mij eindelijk op selfservice doen inschrijven vorig academiejaar. Mijn telefoon aan het infopunt was eerst bedoeld om een klacht in te dienen maar de hulp van mevrouw [C.M.] had mij kalmer gemaakt. 1 telefoon van mevrouw [C.M.] naar mevrouw [M.L.] en 1 mail vervolgens van mevrouw [C.M.] naar mevrouw [M.L.] waren voldoende om diezelfde dag ingeschreven te geraken na 4 weken wachten (dan mijn eigen mail naar mevrouw [M.L.]). Dit vertel ik allemaal omdat al die factoren van vorig academiejaar 2017-18 in dezelfde periode een link van ervaring vertonen met de administratieve fout/nalatigheid/dwaling of wat dit ook is van dit academiejaar 2018-19. Daarom vraag ik om mijn geval niet te vergelijken met die van mijn jaargenoten want niet eenieder wacht 4 weken lang om in te schrijven voor vakken vorig jaar en niet bij eenieder werkt de selfservice even slecht. En niet eenieder vindt de moed om een derde persoon in te schakelen tegen mevrouw [M.L.].

Dit jaar bestaat het team van [M.L.] uit 4 personen (het verandert elk jaar), en blijkbaar hebben ze hun manier van aanpakken aanzienlijk veranderd om de studenten ter hulp te schieten sinds dit jaar. Dit dringt me allemaal nu pas door, als ik de puzzelstukken (na het vreselijke nieuws in januari 2019) naast elkaar neerleg.

Ik heb in mijn mail benadrukt dit dat ik een [laatstejaarsstudent] ben met vermelding van mijn afstudeerrichting en heb mijn mail duidelijk zoals de mail van mevrouw [C.M.] van vorig academiejaar (haar mail van vorig academiejaar nam ik als voorbeeld voor dit

academiejaar) duidelijk gesteld wat ik wil. Afstudeerrichting staat er letterlijk op; voor mij is de thesis de evidentie zelve om af te studeren en voor haar als studietrajectbegeleider ook, althans zo dacht ik, want vorig jaar schreef ze zelf mij in voor masterproef 1: onderzoeksplan (na mijn telefoon aan mevrouw [C.M.]) zonder studiegidsnummer of iets gelijkaardigs te moeten ingeven. Het ‘eerste jaar master’ zeggen was voldoende om masterproef 1: onderzoeksplan (dit is de link) ingeschreven te krijgen. De van mevrouw [C.M.] staat bij bewijstukken. Dit jaar, toen ze studiegidsnummers van de vakken vroeg (in haar antwoord op mijn individueel verzoek van mail), gaf ik haar de studiegidsnummers van de vakken. Ik gaf zelfs eerst per ongeluk de studiegidsnummers van de vakken van de werkstudenten mee en door mijn eigen attentie heb ik mijn fout zelf opgemerkt en heb de dagstudentstudiegidsnummers [onmiddellijk] na mijn inzien doorgegeven. Ik zie dit zelf ook als iets serieus en ik weet best goed dat er met de inschrijving voor de vakken niet gelachen wordt net als die voor de examens. Attent, was ik ook. Het is bovendien niet dat ik enige hulp die ik moet krijgen omdat selfservice niet werkt niet waardeert of dergelijke. Ik heb telkens mijn dank ook geuit in begin schooljaar 2018, maar het bleek in januari 2019 niet in orde te zijn, en dit wordt mij gezegd vlak voor de examens 2019. We bleven dus begin schooljaar 2018 regelmatig mails sturen (bij bewijstukken) en dit academiejaar is de eerste keer dat er studiegidsnummers gebruikt worden voor de “vlotte” samenwerking, waarom kreeg ik tijdens de “vlotte” interactie van de mails tenminste met de opmerking van de mevrouw [M.L.] waar mijn studiegidsnummer van masterproef 2 blijft? Vorig jaar kreeg ik toch een uitgebreide mail van hulp met alles erop en eraan (na de tussenkomst van mevrouw [C.M.] en in de CC)? Zou dit ook geen terechte en behulpzame vraag geweest zijn van haar kant toe als begeleider dit begin schooljaar, zeker als ze nu haar methode/techniek van hulp verandert, en het woord hulp anders interpreteert in tegenstelling tot vorige jaren en vanaf nu (2018-2019) enkel registreert van wat ze krijgt via mail (onder dit uitdrukkelijk te waarschuwen, wat een nalatigheid is tegenover de hulp die ze bood vorige jaren) en dit mij pas doordringt sinds midden januari 2019 na het [verschrikkelijke] nieuws (wat ik ook heel gevvaarlijk vind om enkel vanuit de mail te coördineren want vorige jaren keken de studietrajectbegeleiders de selfservice van de student in kwestie zelf en de mail hield louter een afspraak of een vraag in of ze geholpen kunnen worden met de inschrijving). En hier ligt exact het probleem, en daarom weiger ik dat de fout integraal naar mij toegeschoven wordt. Ik heb hier zelfs geen fout. Vorig academiejaar 2017-2018, mevrouw [C.M.] heeft explicet masterproef 1 niet vermeld in haar mail terwijl [M.L.] mij ook voor dat vak had ingeschreven na haar mail omdat ik volledig naar het 1e master ben overgegaan vorig academiejaar. Inschrijving voor onderzoeksplan 1 was het gevolg/de evidentie van het feit dat ik overgegaan was naar 1e master. Het is toch rechtmataig in mijn hoofde om te denken dat ik opnieuw met dezelfde logica zal geholpen worden bij een herhalend hetzelfde probleem op de selfservice dit academiejaar 2018-2019? Ze stellen zelf dit academiejaar niet duidelijk genoeg hoe ze precies gaan aanpakken en ik stuur individueel bovendien een mail dat registreren niet lukt opnieuw; dat ze enkel zullen registreren van wat ze krijgen via mail moeten ze dan maar letterlijk zeggen (want dit is iets nieuws sinds dit jaar) en niet enkel in de naam van “voor de vlotte samenwerking” ervan. Het feit dat ik studiegidsnummers van de “vakken” moet doorgeven verandert hier niets aan de manier van hulp die ik kreeg op een bepaald stramien vorige jaren want vorig jaar moest ik ook een ULB-vak explicet meegeven én dit betekende toen niet dat ik alleen ingeschreven was voor dat ULB-vak en niet voor mastenroef 1: onderzoeksplan omdat deze laatste niet uitdrukkelijk gemeld geweest zou zijn. Compleet omgekeerde logica blijkbaar dit academiejaar (heb ik na januari 2019 moeten vaststellen) zonder dit degelijk waar te schuwen als studietrajectbegeleider begin

dit schooljaar als antwoord op mijn mail. En ik vraag me nu continu af waarom ze dat nazicht deden in midden januari 2019 pas? Want ik bleef meerdere keren in contact met hen ruim voor de overschrijding van de termijn van de inschrijving. Ik ben van afstudeerrichting veranderd, van keuzevak veranderd, bij aanvragen naar de decaan prof. dr. [R.] hiertoe telkens mijn modeltraject gezet, ze hebben telkens de kansen gekregen om mijn jaarprogramma te bekijken en het nazicht te plegen (buiten dat in januari 2019). Verdiende ik tenminste niet om zelfs geen opmerking tijdens het mailverkeer in eerste semester te krijgen in plaats van mijn blokstudie in 2019 te versturen met dit nieuws? Is het omdat in januari rustiger is en daarom *studenten informeren* gemakkelijker is daar vanuit hun bureau dan in het begin van het schooljaar? Is het dan niet professioneler om dit gewoon te zeggen in plaats van mij in zo een onrecht te duwen als begeleider?

Ook belangrijk dat zou kunnen liggen aan de administratieve fout/dwaling die ik hard verdedig: als u kijkt op de cumulus ziet u die vakken van fiscaal als 1 blok, ik was dus toen bezig met de studiegidsnummers over te schrijven en bij nummers overschrijven moet je opletten en telkens op dat vak klikken om de studiegidsnummers gezien te krijgen, dan denk je niet aan scrollen naar links of rechts of naar beneden of naar boven of iets anders maar moet je op die vakken klikken en juist overschrijven die nummers en doorgeven via mail aan haar want dat vraagt ze; de studiegidsnummers van de vakken. Dat geef ik hen en door te geven krijg ik ook een bevestiging dat het in orde is van haar in 2018. Op de cumulus zag ik begin schooljaar direct na de site open te maken de vakken die zij wou hebben begin schooljaar. Pas in midden januari na de het nieuws begon ik de linken te leggen en drong me op dat ze met ‘vakken’ wel in een heel ruime zin van het woord bedoelde want deze systeem van haar manier van aanpakken is (zoals ik hierboven uitgelegd heb en vergeleken heb met vorige jaren) een nieuw systeem sinds dit jaar en vorige jaren bestond zo een vaag van ‘geef mij de studiegidsnummers van vakken’ zelfs niet. Ik redeneer dit begin schooljaar op dezelfde manier als de lay-out op de cumulus. En het feit dat ze mij erop niet geconfronteerd heeft begin schooljaar en daarnaast ook gewoon mijn mail met studiegidsnummers van vakken confirmeert, bevestigde mijn redenering en werkwijze [toentertijd] enkel. Zelfs nu zeggen ze niet eens waar mogelijk het probleem gebeurd zou kunnen zijn. Ik probeer zelf uit eigen initiatief probleem en de mogelijke oorzaak op te sporen na de donder van het nieuws. [M.L.] is een studietrajectbegeleider die elk vak handmatig (zonder studiegidsnummer) kan opnemen, ik weet dit want dat was het geval bij mij elk jaar achter elkaar in die vier jaar tijd op de VUB. Ik weet niet hoe selfservice die zij gebruikt om onze selfservice *na te zien* in elkaar zit. Ze kon evengoed de studiegidsnummers van de fiscale vakken nodig geacht hebben omdat die vakken niet lukken handmatig op te nemen of wat dan ook de reden is op selfservice, want de vorige jaren nam ze altijd handmatig op en vroeg ze geen studiegidsnummers, laat staan van masterproef 1: onderzoeksplan. Ik kan niet weten *hoe* ze mij helpt, ik weet enkel dat zij de bevoegde persoon is daar die *helpt*. En zo te zien verschilt haar hulp dit jaar tegenover vorig jaar, aangezien dezelfde selfservice ook mankeerde vorig jaar. Vorige jaren was ik wel degelijk ingeschreven voor masterproef 1. Ik leg mijn inzicht gedetailleerd uit om zo de [administratieve] fout/dwaling uit te leggen. Ik weet enkel begin schooljaar dat de selfservice niet werkt door foutmelding, meer niet. Wat er niet werkt, de oorzaak of bij welke vakken niet werkt, weet ik niet, en het is niet aan mij om de onderliggende systeemfout te ondervragen want ik wil gewoon fatsoenlijk ingeschreven worden voor de afstudeerrichting om af te studeren. De achterliggende reden waarom ze anders aanpakken of waarom ze studiegidsnummers van vakken vroegen stond niet ook uitgelegd in de mail (enkel voor “vlotte” samenwerking) en dat ze enkel zouden registreren wat ze kregen ook niet en dit is juist compleet tegenovergestelde

van hulp die ik kreeg uit vorige jaren. Teveel ondervragen via mail wordt ook als arrogantie opgevat door haar, dat weet ik door mijn vier jaren op de VUB. Ik deed braaf wat er van mij gevraagd werd. Begin dit jaar stond daar dus niet bij stil (dat ze haar systeem van hulp zou veranderen) want wat ze vroeg was te letterlijk (“studiegidsnummers van de vakken”). Ik zat met mijn gsm thuis en ik ga naar de cumulus en ik pak een pen en papier en schrijf dus alles van dat blok een voor een over door op dat vak te klikken om dan over te typen in mailhokje in office 365. Ik moest ook op dat vak klikken om het studiegidsnummer te zien en dan teruggaan naar hoofdmenu om dat 1 blok van vakken terug te zien en naar het volgende vak te klikken. Ik herinner mij dat ik geconcentreerd bezig was omdat ik nummers overschrijven iets moeilijks vond en telkens moet nalezen of ik juist overgeschreven had. Geen haar op mijn hoofd dacht op dat moment aan beneden scrollen van de site zelf want ik zie die vakken toch als 1 blok die ik moet hebben om door te geven die ze erom vroeg en ik moet mij concentreren tijdens het overschrijven. En ik moet gewoon op die vakken klikken. Ik kan mij dit nog heel goed herinneren mij in januari 2019. En als dit niet goed genoeg blijkt te zijn wat ik gedaan heb, want ik denk dat ik goed bezig ben, wat zou een studietrajectbegeleider doen? Mij daarop wijzen. Ik heb in elke mail mijn afstudeerrichting duidelijk vermeld, en je kan niet afstuderen zonder uw thesis te verdedigen. Maar vorige jaren kon je je wel inschrijven en registreren zonder dit van studiegidsnummers en het overschrijven ervan want zo zat de hulp toen in elkaar. Omdat mevrouw [M.L.] zelf haar systeem van helpen aanpast weet ze zelf beter hoe haar systeem in elkaar zit dan ik, en weet ze zelf beter wat ze precies verwacht van de studenten die haar om hulp vragen en ingaan op haar nieuwe vraag van studiegidsnummers door te geven sinds dit academiejaar dan ik. Desnoods moet ze dit individueel schrijven als antwoord op mijn vraag, zeker naar een student toe met elk jaar een mislukte selfservice en elk jaar via die weg van studietrajectbegeleider om hulp gaat en elke keer hulp krijgt op dezelfde wijze met [uitzondering] van de hulp van dit jaar. Want juist omdat mijn selfservice nooit werkt wanneer het moet en juist omdat ik jaar najaar ingeschreven ben geweest zonder studiegidsnummers door te geven, moet ze precies aan mij schrijven (desnoods in een persoonlijke mail als antwoord op mijn hulpvraag dat ik mij niet kan [registreren]) wat effectief ze deze keer verwacht zodat ik weet wat ik kan doen op straffe van niet-inschrijving van elk afzonderlijk door het nieuwe aanpak vanaf dit academiejaar. Als ik als student mijn afstudeerrichting vermeld en voor alles slaag van vorig jaar en dus een modeltraject heb maar ik geef enkel de studiegidsnummers van de vakken (in de strikte zin wel, en als ze de fout bij mij willen leggen, dan ligt hier de fout, wat over haar dubbelzinnigheid over het woord ‘vak’ die de misleiding heeft veroorzaakt?) omdat enkel dit wordt gevraagd (en als u kijkt naar haar mail en vlak erna de lay-out van de cumulus op de gsm), dan was ik degelijk goed bezig met te doen wat er van mij gevraagd werd voor de inschrijving voor dit academiejaar. Of tenminste goed genoeg om een opmerking als antwoord op mijn mail te krijgen van ‘en waar blijft dat van masterproef 2? aangezien je dit ook nodig hebt in uw afstudeerrichting die je telkens vermeldt in uw mail.’ De mail die ik kreeg ter bevestiging wekte niets anders dan het rechtmatig vertrouwen dat dat ik goed bezig was. En als ik iets niet goed deed, dan verdiende ik tenminste een terechte opmerking want ik vermeld mijn afstudeerrichting. En om af te studeren moet je eerst uw thesis verdedigen, maar *dit weten* staat los van wat uw studietrajectbegeleider van u verwacht om administratief de registratie in orde te krijgen. Zeker als je van diezelfde studietrajectbegeleider ook van vorige jaren hulp gekregen had die compleet verschilt met die van dit jaar en geen sprake was van verwachting van zaken die je moest doorgeven. Want dit systeem van studiegidsnummers doorgeven is pas sinds dit jaar zo. Tot dit academiejaar was handmatige hulp met studentenummer + het studiejaar de realiteit. Je gaf uw naam, uw

studentennummer, uw jaar en voor de rest kon zij zelfzien wat ingeschreven dient te worden via de selfservice die de student op dat moment ontoegankelijk bleef. En ik check regelmatig op 1 dag mijn mails om alles altijd tijdig te antwoorden. Ik verdiende tenminste een opmerking van haar waar dat van masterproef 2 nog blijft voor de compleetmaking van het modeltraject want zeggen ‘het komt volgende week in orde’, is juist de hoofdoorzaak van de dwaling hier. “Het komt volgende week in orde” bevestigt dat ik mijn werk goed heb gedaan en voltooid is wat mijn werk als bijdrage als student aan haar betreft. Dit systeem (de studiegidsnummers via mail doorgeven) is sinds dit academiejaar en is dus compleet nieuw en (volgens mij gevaarlijk voor de studenten met slechte selfservice die jaren ervoor telkens manueel hulp gekregen gehad hebben, niet per se voor de [nieuwe studenten] met geen ervaring selfservice en met haar). De hulp lijkt niet zo anders dan vorig jaar maar de manier van aanpak is aanzienlijk anders dan vorig jaar, ik kan de hulp over de jaren heen met elkaar heel goed vergelijken door mijn gebrekkig selfservice over de jaren heen en daarom vind ik niet dat ik met andere studenten met een goede selfservice vergeleken zou moeten worden. Want de oorzaak van mijn dwaling is juist de manuele hulp van vorige jaren en aangezien ik in eerste semester daarop niet aangewezen werd (dat ik mijn werk als bijdrage aan haar niet voldoende gedaan heb volgens de manier van aanpak sinds dit academiejaar), toont dat [M.L.] zelf moest wennen aan dit nieuwe aanpak om studenten te helpen bij de [registratie]. Het is in mijn specifiek geval als [laatstejaarsstudent] ernstig verwarring tegenover de vorige jaren. Want zit hier 5 jaar op de VUB met 4 jaar met de oude hulp zonder studiegidsnummers van die studietrajectbegeleiders. Vorige jaren nog nooit zo iets meegeemaakt. Vorig jaar heb ik immers zulke dingen nooit moeten doorgeven. En dit is de link van de vorige jaren met de dwaling van dit jaar. De manier van hulp is verschillend dan het eruit ziet op het eerste zicht dan vorige jaren. Ik leg mijn redenering gedetailleerd uit. Er zijn studenten bij wie de inschrijving enkel *sinds dit jaar* niet lukt en vorige jaren wel en volgens mijn inziens is mijn geval niet hetzelfde met hen, zij hebben nooit het infopunt moeten bellen om derde persoon in te schakelen of via mail een vraag moeten sturen aan een studietrajectbegeleider dit in orde moeten doen krijgen en in te schrijven voor een [gans] academiejaar vorige jaren omdat de selfservice blokkeert (foutmelding met een rode kruisteken). En zij hebben geen link van ervaring naar de vorige jaren toe met de manier waarop ze toen geholpen werden. Vorig jaar zou 1 mail (niks van studiegidsnummers in die mails) voldoende moeten zijn maar ik zat 4 weken te wachten. Als een student teveel mails stuurt, wordt dit als een lasterij opgevat maar ik vond die tijdspanne van 4 weken ook redelijk veel verdacht. Het besef van het bestaan van het reglement en de termijn had ik toen ook. Ik had geen andere optie dan de VUB zelf je bellen (niet het secretariaat en iemand anders dan zij), om iemand in te schakelen die als derde persoon voor mij in actie kon schieten. Opnieuw dit jaar moest ik via [M.L.] en co. gaan omdat selfservice opnieuw niet werkt, ik had beter met mijn verstand van vandaag mevrouw [C.M.] opnieuw ingeschakeld.

Enkel in mijn eerste jaar en een beetje in mijn tweede jaar heb ik mij fatsoenlijk kunnen inschrijven in het systeem met die winkelwagens, nadien heb ik altijd (weliswaar te laat) hulp moeten krijgen. Ik moet hen benaderen en mij onderdanig opstellen (vooral vorige jaren) voor hulp alsof ik smeek om mij voor gebuisde vakken door te laten, terwijl ik moet krijgen wat ik zou moeten krijgen maar niet lukt door selfservice. Omdat de samenstelling van haar team elk jaar verandert en daarom ook de aanpak van de hulp dus ook blijkbaar, ga ik nu mijn diploma niet in september kunnen krijgen omdat inschrijving voor masterproef 2 overschreden is. Wat ik niet accepteer; ik heb niks van aanvraag tot inschrijving van masterproef 2 na de termijnoverschrijding ingediend, want ik dien geen

aanvraag in van inschrijving van iets dat ingeschreven is. Ze delen me mee in midden januari 2019 dat het toch niet ingeschreven is en daar plakken ze nu het woord termijnoverschrijding op. Ik zat voor alle duidelijkheid niet in het hoofd met de termijnoverschrijding als ik dacht dat het ik in orde was in totaal voor dit afstudeerjaar. Tot midden januari 2019 dacht ik dat ik in orde was. Ik zit vijf lange jaren op deze universiteit. Ik weet dat reglementen en termijnen belangrijk zijn en worden toegepast door deze universiteit. Ik *dacht* dat ik in orde was. Ik ben niet akkoord met de beslissing want er is hier oftewel een [administratieve] nalatigheid tijdens het mailverkeer (fout) oftewel een dwaling en al die jaren ontoegankelijke selfservice en de stijl van hulp van mevrouw [M.L.] in die jaren zitten er hier achter (achter de dwaling). In de laatste beslissing van de decaan staat er dat er (geen expliciete verwijzing naar haar) niets te verwijten valt, ik ben daar niet mee eens, rekening houdend met de hulp die ze bood vorige jaren moest ze dan dit jaar transparanter en consistent te werk gaan als ze beslist anders aan te pakken. Desnoods individueel vermelden, ik stuur onmiddellijk begin schooljaar dat ‘registeren’ niet lukt, hoe moet ik nog meer waakzaam zijn? Ze moet duidelijker en minder dubbelzinnig stellen wat verwacht van mij in plaats van “de vlotte samenwerking”. Als ze haar manier van hulp opeens dit jaar verandert en anders beredeneert, dan kan ik daar in moeilijk onmiddellijk op vooruitlopen begin schooljaar. Hulp krijgen vanuit die hoek wordt elk jaar zienbaar moeilijker en moeilijker. Ik kon niet weten dat haar manier van aanpakken verandert en opeens en als ze studiegidsnummers van de vakken vraagt, dan geef ik haar de studiegidsnummers van de vakken. Zoals ik begrijp of interpreteer of de technologie van mijn gsm gebruik, probeerde ik op haar vraag in te gaan, en als ik iets verkeerds doet dan moet zij als studietrajectbegeleider mij op mijn fout (strikte [interpretatie], ruime interpretatie was of wat ook) op wijzen, zij is de begeleider en ik ben de student. En we bleven in contact met elkaar via mail gedurende die tijd. En vorig jaar vroeg mevrouw [C.M.] mij in te schrijven voor 1e master zonder het masterproef I: onderzoeksplan explicet te vermelden en ik was degelijk ingeschreven in masterproef 1. Waarom heb ik dit jaar opeens iets misdaan terwijl ik bleef doen wat er van mij gevraagd werd? Het zijn zij die hun manier van aanpak veranderd hebben zonder degelijk te waarschuwen tegen de studenten met elk jaar een ontoegankelijke selfservice en elk jaar afhankelijk zijn van hun hulp, Bovendien dit jaar, het feit dat ik eerst de studiegidsnummers van werkstudent ingaf en dan heb gecorrigeerd met die van dagstudent, toon ik dat ik attent ben. En als ik iets te kort heb gedaan en ik vermeld dat naar 2e master ben overgegaan, dan moet ze mij daarop wijzen, want deze methode van hulp is een nieuwe methode en niet duidelijk en niet waarschuwend genoeg en dubbelzinnig voor nieuw te zijn naar mijn geval toe die elk jaar om hulp vroegen door systeemfout op selfservice. En ik zit hier vijf jaar op de VUB en ik benader hen elk jaar. Ik wil ook absoluut zoals de meesten alles zelf via selfservice in orde brengen zonder hen te moeten benaderen, maat als dit niet gaat? En zij de enige optie zijn?

In de eindbeslissing staat er dat de nieuwe decaan prof. dr. [D.J.] deze beslissing genomen heeft na een grondige analyse, ik heb respect voor deze beslissing maar ik zou heel graag willen weten hoe men mijn chronische onmogelijkheid tot inschrijving op de selfservice en hoe men half en half hulp van de studietrajectbegeleiders die van elkaars werk niet op de hoogte zijn begin schooljaar elk jaar telkens opnieuw, grondig geanalyseerd heeft.

Er zit hard werk en gezwoeg achter mijn diploma, het ging mij verdiend lukken om rechten in vijf jaar af te maken zonder vakken van 1e master op te nemen en door zo iets zie ik het gemeend niet zitten om mijn diploma later (1 jaar of 6 maand) te krijgen. Ik heb geen enkele schuld aan het feit dat mijn selfservice niet werkt en ik daardoor hen een mail

ter hulp moet sturen aan mevrouw [M.L.]. Als ik iets strikts en daardoor verkeerds interpreteer (wat niet direct een fout is) is zij de studietrajectbegeleider om mij daarop te wijzen want ik heb haar aangesproken voor de verstrijking van de termijn want ik ben hier de student die tijdig om hulp vroeg en zelf het mailverkeer start om registratie in orde te krijgen, dit is haar nalatigheid tijdens de interactie van de mails en mijn dwaling als gevolg rekening houdend met de manier waarop ze hulp aanbood vorige academiejaren en het niet-waarschuwen/duidelijk maken dit academiejaar voor verwarring en misleiding zorgde. En dit (dat ik niet ga kunnen afstuderen) zeggen ze tegen mij in midden januari 2019. Vlak voor de examens. Ongeoorloofd hoe de administratie een [laatstejaarsstudent] die volop studeert in midden januari, behandelt. Ik heb letterlijk mijn boeken opzij moeten schuiven en moeder op het werk moeten bellen om onmiddellijk naar VUB te gaan. Terwijl ik met hoge motivatie moest studeren voor de fiscale examens, ben ik sindsdien beland in een depressie. (Desondanks, geslaagd voor de drie fiscale vakken omdat ik stevig had gestudeerd in de blok). Ik geraak nu amper uit mijn neerwaartse spiraal. Ik weet wat falen betekent. Dat diploma pakken op vijf jaar tijd zoals het hoort op de VUB had naast alles voor ook een symbolische en emotionele waarde.

Dit tart al mijn logica.”

Dit intern beroep wordt gevolgd door een verzoekschrift op intern beroep uitgaande van de raadsman van verzoekster en gedateerd op 8 februari 2019. Daarin wordt in essentie hetzelfde betoogd, en wordt gevraagd om rekening te houden met uitzonderlijke omstandigheden om de inschrijving voor de masterproef alsnog toe te staan. Bijkomend wordt aangestipt dat rekening moet worden gehouden met de bepalingen van artikel 93 van het onderwijs- en examenreglement, dat gelijke kansen voor iedere student waarborgt, en in het licht waarvan de bestreden beslissing van de decaan in verband wordt gebracht met het redelijkheidsbeginsel, het evenredigheidsbeginsel en het verbod op machtsmisbruik.

De facultaire beroepscommissie behandelt verzoeksters beroep in zitting van 22 februari 2019. Na verzoekster, in aanwezigheid van haar moeder, te hebben gehoord, komt de beroepscommissie tot de volgende beslissing:

“De studente heeft de decaan verzocht om haar niet-registratie voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef’ te willen regulariseren. De decaan heeft dit verzoek niet ingewilligd; hiertegen stelt de studente een intern beroep in.

Op vraag van de beroepscommissie ter zitting van 22.02.2019 of de commissie bevoegd is gelet op het voorwerp van het beroep, deelde de studente mee dat het nooit tot een beroep had mogen komen en de studietrajectbegeleider zich toegankelijker had moeten opstellen.

De beroepscommissie laat verder gelden dat artikel 151 van het OER de studievoortgangsbeslissingen omschrijft waartegen overeenkomstig artikel 153 van het OER een intern beroep kan worden ingediend. De in casu bestreden beslissing kan

evenwel niet worden beschouwd als een studievoortgangsbeslissing ex artikel 151 van het OER.

Tegen de beslissing van de decaan om het verzoek tot regularisatie van de niet-registratie niet in te willigen, is geen interne beroepsprocedure voorzien in het OER.

Geheel ten overvloede wijst de beroepscommissie de studente erop dat ook in zoverre mondelinge verzoek tot regularisatie zou moeten worden aangezien als een uitzonderingsaanvraag – die conform de facultaire aanvullingen bij art. 79 van het OER enkel schriftelijk en onder de voorwaarden gestipuleerd in dat artikel kan worden ingediend –, en de beslissing van de decaan zou moeten worden beschouwd als een weigering tot opname van een opleidingsonderdeel in het studiecontract, deze beslissing nog steeds geen aanvechbare studievoortgangsbeslissing uitmaakt.

Immers volgt studente geen individueel studietraject, noch liggen aan de weigering redenen van volgtijdelijkheid ten grondslag; er is dan ook geen sprake van ‘het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het contract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich niet eerder heeft ingeschreven’.

Volledigheidshalve verwijst de beroepscommissie naar relevante rechtspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen in die zin (R.Stvb. nr. 4.392 van 05.02.2018 [...]):

“Het kan immers niet worden betwist dat verzoekster om een inschrijving voor de tweede zittijd heeft gevraagd. Op grond van artikel 74, §4 van het onderwijs- en examenreglement 2017-2018 is een registratie voor opleidingsonderdelen in het tweede semester in regel slechts mogelijk tot 28 februari, en is een laattijdige aanvraag van 1 maart tot 3 juni onderworpen aan een toelating door de decaan. Uit wat in §1 van dat artikel is bepaald, moet worden afgeleid dat buiten deze periodes inschrijvingen of curriculumwijzigingen niet mogelijk zijn.

Of verwerende partij ten aanzien van beslissingen over dergelijke aanvragen al dan niet in een interne beroepsprocedure voorziet – en de Raad is prima facie van oordeel dat het onderwijs- en examenreglement ter zake geen procedure bevat – behoort tot de onderwijsvrijheid van de instelling. Deze aangelegenheden is niet onderworpen aan de bepalingen van artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs, dat (enkel) verplicht tot de inrichting van een interne beroepsmogelijkheid tegen een ongunstige ‘studievoortgangsbeslissing’.

Vast staat immers dat de voorliggende weigering tot inschrijving – hetzij binnen, hetzij buiten de termijn bedoeld in artikel 74, §4 van het onderwijs- en examenreglement 2017-2018, geen studievoortgangsbeslissing is zoals bedoeld in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs.

De enige studievoortgangsbeslissing waarmee het voorwerp van het beroep enige verwantschap vertoont, is de in artikel I.3, 69°, g) bedoelde beslissing die strekt tot het weigeren van het opnemen van bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven. Deze bevoegdheid is ingevoerd bij het decreet betreffende het Onderwijs XIX van 8 mei 2009.

Zoals de Raad eerder reeds heeft overwogen (R.Stvb. 27 januari 2016, nr. 2.801, bevestigd in RvS 15 juni 2017, nr. 238.531, XXX), kan de in deze bepaling bedoelde weigering tot inschrijving niet los worden gezien van het bestaan van een onderliggende inschrijving, of minstens van een beoogde inschrijving die op grond van volgtijdelijkheid geheel of ten dele wordt geweigerd. De ratio legis van de decreetgever is er immers in gelegen de student rechtsbescherming te bieden tegen een onredelijke toepassing van het beginsel van de volgtijdelijkheid: “Uiteraard primeert in principe de algemene regel van de volgtijdelijkheid, tevens gelet op de autonomie van de instellingen. Evenwel kan blijken dat in uitzonderlijke gevallen de principes van volgtijdelijkheid leiden tot een onredelijke weigering tot inschrijving van een student bij wijze van een geïndividualiseerd traject. In dergelijke gevallen is het opportuun, gelet op de bescherming van de rechten de student, dat een onafhankelijk rechtscollege de betwiste weigeringsbeslissing kan toetsen,” (Parl. St. Vl.Parl. 2008-2009, nr. 2159, 69). De bestreden beslissing laat zich daarmee niet vereenzelvigen.”

De beroepscommissie stelt derhalve vast dat de studente beroep instelt tegen een beslissing die niet kan worden beschouwd als een studievoortgangsbeslissing ex artikel 151 van het OER. zodat de beroepscommissie zonder bevoegdheid is om zich uit te spreken over het beroep.

De beroepscommissie is zonder bevoegdheid om zich uit te spreken over het beroep.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid - bevoegdheid

Standpunt van partijen

In haar verzoekschrift stelt verzoekster dat de bestreden beslissing wel degelijk tot de bevoegdheid van de interne beroepscommissie, en vervolgens ook van de Raad, behoort omdat er “geen andere instantie vorhanden is om dit probleem aan te kaarten.” Het uitsluiten van enige mogelijkheid tot aanvechten van de bestreden beslissing, zou verzoeksters rechten onredelijk beknotten.

Verwerende partij van haar zijde voert in haar antwoordnota een exceptie van onbevoegdheid van de Raad aan.

Anders dan wat verzoekende partij betoogt, zo stelt verwerende partij, is de Raad uitsluitend bevoegd voor beslissingen die te kwalificeren zijn als “studievoortgangsbeslissingen”, zoals gedefinieerd in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs. Verwerende partij zet uiteen dat de decreetgever aan de Raad geen algemene bevoegdheid heeft toegekend inzake geschillen omrent een weigering tot inschrijving, en dat de Raad dit in zijn rechtspraak ook bevestigt.

Meer bepaald betoogt verwerende partij dat de Raad niet uitdrukkelijk bevoegd is gemaakt voor geschillen met betrekking tot een laattijdige inschrijving, laat staan voor een verzoek tot regularisatie van de niet-inschrijving na het aanvangen van de examenperiode. Dergelijke beslissingen werden immers niet opgenomen in de definitie van ‘studievoortgangsbeslissing’ in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs.

Verwerende partij acht het dan ook duidelijk dat de thans bestreden beslissing, en bij uitbreiding het voorwerp van het intern beroep, niet onder een van de in dat artikel omschreven studievoortgangsbeslissingen kan worden gebracht. De interne beroepscommissie besloot volgens verwerende partij bijgevolg terecht, met verwijzing naar een eerder arrest van de Raad, dat het intern beroep niet is gericht tegen een studievoortgangsbeslissing in de zin van artikel 151 van het OER, zodat de interne beroepscommissie – en bij uitbreiding daarvan de Raad – niet bevoegd is om zich uit te spreken over dit beroep.

Het argument van verzoekster dat “er geen andere instantie vorhanden is om dit probleem aan te kaarten” mist naar oordeel van verwerende partij bovendien feitelijke en juridische grondslag. Zij stipt aan dat immers uit de relevante rechtspraak van de Raad van State moet worden afgeleid dat betwistingen zoals degene die thans het voorwerp uitmaken van het voorliggende beroep, krachtens artikel 145 van de Grondwet tot de bevoegdheid van de justitiële rechter behoren, “behoudens de bij de wet gestelde uitzonderingen”.

In haar wederantwoord stelt verzoekster enkel dat zij in haar argumentatie inzake de bevoegdheid van de Raad, zoals in haar verzoekschrift uiteengezet, volhardt.

Beoordeling

De Raad beschikt enkel over een toegewezen bevoegdheid.

Zoals door de beroepscommissie terecht in herinnering is gebracht, en door de Raad derhalve wordt bijgevallen, behoort een geschil omtrent een weigering tot inschrijving of wijziging van een curriculum, buiten de hier niet van toepassing zijnde gevallen bedoeld in artikel I.3, 69°, g) van de Codex Hoger Onderwijs, niet tot de aan de Raad toegewezen bevoegdheid.

De Raad is niet bevoegd, zodat het beroep onontvankelijk is.

Verzoeksters betoog dat er geen andere rechtsprekend orgaan voorhanden is waaraan dit geschil kan worden voorgelegd, kan daaraan geen afbreuk doen en is bovendien onjuist. Op goede grond stipt verwerende partij aan de onbevoegdheid van de administratieve rechter niet betekent dat de justitiële rechter niet zou kunnen worden gevat.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 1 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jan Geens	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 10 april 2019

Arrest nr. 4.873 van 15 april 2019 in de zaak 2019/107

In zake: xxx
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Christophe Vangeel
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Lange Lozanastraat 24
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
Woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 7 maart 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 10 april 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Mevrouw Manon Lafere, die verschijnt voor de verzoekende partij, en de heer Toon Boon, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Postgraduaat in de bemiddeling’.

Voor het opleidingsonderdeel “Basis bemiddeling: praktijk, training en integratie” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 18 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 7 maart 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie wil vooreerst verduidelijken dat een examen enkel kan worden beoordeeld in functie van de effectieve antwoorden en gedragingen die tijdens het examenmoment werden vastgesteld. Het feit dat de student, wellicht omwille van opportuniteitsredenen, gekozen heeft voor een casus in een familiale context, alsook dat hij vanuit zijn achtergrond weinig affiniteit heeft met dergelijke context en ook niet van plan is om in zijn verder professioneel leven deze richting uit te gaan, zijn dan ook geen elementen die de examenbeslissing hadden kunnen beïnvloeden.

Op basis van de informatie van de docenten, moet de interne beroepsinstantie in elk geval vaststellen dat de docenten op gedetailleerde manier aantonen welke essentiële bemiddelingsvaardigheden de student mist en waarom hij dus niet kon slagen voor dit opleidingsonderdeel. Voor zover de interne beroepsinstantie kon nagaan, heeft het onvoldoende resultaat dan essentieel te maken met het te beperkt en niet-correct parafraseren alsook met het feit dat de student te weinig actief luisterde en dat zijn tussenkomsten niet aansloten bij de leefwereld van zijn cliënten. De interne beroepsinstantie stelt vast dat dit criteria betreft die deel uitmaken van de lijst met de evaluatiecriteria, waarvan het ook op basis van het verhaal van de student duidelijk is dat deze hem bekend was. In die zin kan er dan ook geen discussie bestaan over het feit dat het hier gaat om een aantal vaardigheden die essentieel zijn in een bemiddelingsgesprek, en dus ook in de evaluatie van dit opleidingsonderdeel. De interne beroepsinstantie wil hierbij benadrukken dat er geen enkele reglementaire bepaling bestaat die zou opleggen dat hierbij ook een apart deelresultaat zou worden toegekend aan elk van deze beoordelingscriteria. De evaluatie van een examen kan wel degelijk via een globale evaluatie gebeuren. Volgens de interne beroepsinstantie neemt het feit dat dit hier inderdaad gebeurde niet weg dat de student wel degelijk via de gedetailleerde feedback die hij ondertussen kreeg,

ondertussen wel inzicht kreeg in welke van de beoordelingscriteria doorslaggevend waren om hem niet-geslaagd te verklaren.

Verder lijkt de interne beroepsinstantie het feit dat bij een bemiddelingsgesprek aandacht wordt besteed aan hoe de cliënten de tussenkomst van de bemiddelaar ervaren een essentieel kenmerk van een dergelijk bemiddelingsgesprek te zijn. Het feit dat dit ook gebeurde in de context van dit examen, kan zij dan ook niet anders beschouwen dan als een garantie voor het realistische en waarheidsgetrouwe karakter van deze evaluatie. De interne beroepsinstantie benadrukt dat dit niet betekent dat deze rollenspelers hiermee ook een rol als beoordelaar zouden hebben opgenomen. Zij stelt vast dat de nota's bij de eerste les, zoals de docenten hebben doorgestuurd, duidelijk het belang van een actieve luisterhouding benadrukkken. De interne beroepsinstantie kan enkel vaststellen dat de student dit tijdens dit gesprek niet of onvoldoende heeft gedaan, dat hij onvoldoende geparafraseerd heeft en dat hij bij de weinige pogingen waar hij dit toch deed een te formele, te afstandelijke taal heeft gehanteerd.

In tegenstelling tot wat de student blijkbaar heeft begrepen, is het ook niet zo dat de opmerking over zijn zelfevaluatie zou zijn dat deze niet of onvoldoende zou zijn uitgewerkt, maar wel dat acties die essentieel zijn in een bemiddelingsgesprek hierin ontbreken en dat deze zelfevaluatie niet aansloot bij hetgeen werd vastgesteld tijdens het effectieve examenmoment.

Ten slotte kan de interne beroepsinstantie, rekening houdend met het postgraduaatkarakter van de opleiding, het feit dat examens in de avonduren worden georganiseerd zeker niet als onredelijk beschouwen. Zij kan dit enkel beschouwen als een keuze die is ingegeven vanuit een bekommernis om ook bij de organisatie van de examens rekening te houden met de professionele activiteiten van de studenten. De interne beroepsinstantie betreurt uiteraard de vertraging die hierbij ontstaan is, maar zij moet ook hier vaststellen dat deze op de eerste plaats ontstaan is door de zorgvuldigheid waarmee dit examen georganiseerd werd. Volgens haar vormde dit late uur op het moment van de feiten overigens geen probleem voor de student.

Op basis van deze informatie stelt de interne beroepsinstantie vast dat de docenten op een voldoende en overtuigende manier het examenresultaat van de student motiveren. Zij stelt vast dat de beoordeling correct is verlopen. Het betrokken examenresultaat van 9/20 wordt dan ook niet meer gewijzigd.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 7 maart 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 14 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroept zich in een eerste middel op de schending van het motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en artikel 5 Decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur .

Standpunt van partijen

Verzoeker verwijst vooreerst naar het eerste middel uit zijn intern beroepschrift, zijnde het feit dat hij op geen enkele wijze in staat is de motieven achter zijn beoordeling te begrijpen en dat hij daarin geen inzage krijgt. Hij benadrukt dat hij nooit de kans heeft gekregen om zijn beoordelingsdocument in te kijken. Hij is tweemaal op gesprek geweest en hij heeft tweemaal inzage gevraagd in zijn beoordelingsdocument, maar dit werd hem geweigerd. Volgens verzoeker hebben de docenten slechts summier de criteria overlopen, maar hebben ze hem nooit enige indicatie gegeven van een puntentelling/-verdeling of welke competenties werden behaald en welke niet. Verzoeker kon zich bovendien niet vinden in de door de docenten beschreven tekortkomingen.

Verzoeker merkt op dat hij nu, na het doorlopen van de interne beroepsprocedure, nog steeds geen kennis heeft kunnen nemen van zijn beoordelingsdocument. Volgens hem is dit document echter cruciaal, aangezien het – zoals bij een mondeling examen – een minimale leidraad moet zijn en waardoor ook post-factum kan worden achterhaald wat er zich wel of niet heeft afgespeeld tijdens het (mondelinge) examen. Verzoeker stelt dat hierdoor voorbij wordt gegaan

aan het doel van de interne beroepsprocedure. Hij stipt ook aan dat het – in het licht van de rechten van verdediging – vereist is dat de student inzage heeft kunnen nemen van alle relevante stukken alvorens hij in het raam van het intern beroep standpunt inneemt.

Verzoeker stelt vervolgens vast dat verwerende partij wel enkele motieven voorlegt, waarop zijn tekort zou zijn gebaseerd. Volgens verzoeker zijn deze motieven echter niet correct en kunnen ze op geen enkele wijze zijn resultaat onderbouwen. Het gaat daarbij immers om de eigen post-factum verantwoording van de docenten. Verzoeker toont daarna aan op welke wijze de beslissing op diverse manieren niet correct is aan de hand van concrete elementen.

Verder leest verzoeker in de conclusie van de docenten die in de interne beroepsbeslissing is opgenomen dat zijn werkpunten gaan over: ‘opbouw gesprek’, ‘niet parafraseren’, ‘niet verdiepen in de inhoud van de cliënt’, ‘niet verdiepen in de vraagstelling’ en ‘onvoldoende kritisch reflecteren’. Volgens hem staan deze werkpunten echter op geen enkele wijze in verhouding met alle overige competenties die verzoeker wel heeft behaald en kunnen zij dus geen onvoldoende rechtvaardigen. Naar aanleiding van deze motieven – die pas aan het licht kwamen na de interne beroepsprocedure – kan verzoeker een vergelijking maken met de vooropgestelde te behalen competenties, die op Toledo (niet in de ECTS-fiche) vermeld staan. Volgens verzoeker kunnen de door de interne beroepsinstantie aangehaalde motieven voor slechts maximaal drie aspecten eventueel gekoppeld worden aan de vooropgestelde evaluatiecriteria. De overige kritiek omtrent opbouw en feedback van verzoeker zijn hierin niet terug te vinden. Verzoeker merkt op dat hij aldus slechts aan 3 van de 14 criteria niet voldoet en stelt vast dat nergens vastgelegd is dat men aan alle criteria moet voldoen om te slagen, noch werd vastgelegd dat er aan bepaalde criteria een groter belang wordt gehecht.

Verzoeker stelt ten slotte vast dat de docenten blijkbaar een bijzonder gewicht hebben gehecht aan de eigen evaluatie van de student na het gesprek. Nochtans is kritische reflectie of zelfevaluatie geen van de te behalen competenties, laat staan een evaluatieform, zodat niet kan worden begrepen op welke manier dit aspect een doorslaggevende rol zou kunnen spelen.

In haar *antwoordnota* wijst verwerende partij er vooreerst op dat de grief van verzoeker in zijn intern beroep betrekking had op het feit dat tijdens het feedbackgesprek de evaluatiecriteria overlopen werden, maar dat hem geen concrete puntentelling werd gegeven. De interne beroepsinstantie stelt echter vast dat verzoeker in zijn aanpak van deze casus onvoldoende blijk heeft gegeven van het beheersen van een aantal vaardigheden die, op basis van de lijst met de

beoordelingscriteria, essentieel zijn in het voeren van een dergelijk bemiddelingsgesprek. Meer concreet betreft het tekorten op het vlak van de opbouw van een dergelijk gesprek, op het vlak van het actief luisteren en het correct parafraseren, op het hanteren van een gepaste taal die aansluit bij de leefwereld van de cliënten en die verder werkt met de inhoud die wordt gegeven door de cliënten en deze verdiept, en op het correct en kritisch reflecteren over zijn eigen handelen als bemiddelaar tijdens dit gesprek. Gezien deze tekorten op het vlak van een aantal essentiële vaardigheden stelde de interne beroepsinstantie vast dat verzoeker niet kon slagen voor dit opleidingsonderdeel.

Verwerende partij stipt aan dat de interne beroepsbeslissing verder verwijst naar het feit dat het examenpunt (9/20), rekening houdend met de vermelde evaluatiecriteria, op basis van een globale evaluatie werd toegekend. Deze globale evaluatie verhindert echter niet dat verzoeker, op basis van beide feedbackgesprekken en waar nodig nog aangevuld met de informatie uit de interne beroepsbeslissing, ondertussen wel inzicht kreeg in het feit welke van de beoordelingscriteria doorslaggevend waren om hem niet-geslaagd te verklaren. Volgens verwerende partij betekent dit dan ook dat de interne beroepsinstantie, in het kader van deze beroepsprocedure, wel degelijk geantwoord heeft op de klacht van verzoeker met betrekking tot de “concrete puntentelling”. Voor zover verwerende partij kan afleiden uit het verdere verzoekschrift hebben de opmerkingen van verzoeker dan ook niet zozeer betrekking op het ‘beoordelingsdocument’, maar wel op het kunnen verifiëren van de correctheid van de beoordeling aan de hand van de persoonlijke notities van de docent.

Verwerende partij stuurt de notities van beide docenten mee door. Zij benadrukt dat deze notities in elk geval verwijzen naar de fundamentele tekortkomingen die reeds tijdens het intern beroep werden vastgesteld, *in casu*:

- Het feit dat verzoeker bij het begin van het gesprek aan de tweede cliënt onmiddellijk een aantal vragen stelde en deze cliënt niet de kans bood om zijn eigen kant van het verhaal te brengen, en dus dat onvoldoende aandacht besteed werd aan de structuur van een bemiddelingsgesprek;
- Het niet-systematisch en niet-correct parafraseren;
- Het feit dat de taal die verzoeker hanteerde niet aansloot bij de leefwereld van de cliënten;
- Het feit dat te weinig werd doorgevraagd;

- Het feit dat de betrokken cliënten zich niet begrepen voelden en dat zij weinig progressie op basis van dit bemiddelingsgesprek ervoeren.

Verwerende partij overloopt ten slotte de opmerkingen van verzoeker inzake de elementen die niet correct zouden zijn vermeld in de interne beroepsbeslissing. Ze stelt vast dat verzoeker op basis van een letterlijke interpretatie probeert aan te tonen dat hij “slechts aan 3 van de 14 criteria” niet zou hebben voldaan. Verwerende partij merkt op dat de structuur van het gesprek geen doel op zich is, maar eerder een voorwaarde is die moet garanderen dat het gesprek ook aan andere kwaliteitseisen voldoet.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker vooreerst vast dat nu plots nota's worden gevoegd bij de antwoordnota, die niet gedateerd zijn en onduidelijk werden opgesteld. Volgens verzoeker werden hier bovendien teksten bijgeschreven, wat hij afleidt door de andere inkt op de documenten op de laatste twee pagina's. Hij stipt aan dat uit deze nota's – voor zover deze al rechtens zouden kunnen worden aangewend – ook geenszins blijkt dat verzoeker een onvoldoende moet krijgen op basis van de evaluatiecriteria die door verwerende partij worden gehanteerd. Op basis van deze nota's besluit verzoeker dat 11 van de 18 parameters minstens voldoende waren. Verzoeker vindt ten slotte het argument van verwerende partij dat de criteria niet letterlijk geïnterpreteerd mogen worden zeer merkwaardig. Deze criteria zijn namelijk de toetsingselementen waardoor de student in staat is zich op behoorlijke wijze voor te bereiden op zijn examen.

Beoordeling

De Raad leest in het verzoekschrift vooreerst dat verzoeker in zijn intern beroepsschrift heeft aangehaald dat de docenten de criteria hebben overlopen waaraan het praktijkexamen werd afgetoetst, maar dat geen concrete puntentelling is gegeven. Het is voor verzoeker daarom onduidelijk op welke wijze de score is samengesteld en hoe de docenten tot een score van 9/20 zijn gekomen.

De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie bijkomende informatie had opgevraagd bij de faculteit voor de beoordeling van het intern beroep. Daarin wordt aangehaald dat bij de beoordeling is nagegaan of de student de verschillende vaardigheden/houdingen/beoordelingscriteria beheerste om als bemiddelaar buiten de opleiding een eerste bemiddeling aan te vatten. Dit gebeurde via een globale analyse, waarbij alle

vermelde beoordelingscriteria werden betrokken. Deze criteria zijn als bijlage bij de interne beroepsbeslissing gevoegd. Uit deze bijkomende informatie van de faculteit blijkt ook dat bij het optreden van de student tijdens het examen werd vastgesteld dat hij bepaalde essentiële vaardigheden onvoldoende beheerste. Er werd hierbij verwezen naar parafraseren, actief luisteren en aansluiten bij de leefwereld van de cliënten (verbaal en non-verbaal). De docenten hebben daarna nog samenvattend overwogen dat het onvoldoende resultaat van 9/20 kon worden verklaard vanuit de vaststelling dat:

- “*De opbouw van een bemiddelingsgesprek niet gevuld werd;*
- *De techniek van het parafraseren niet of onjuist werd toegepast;*
- *U tijdens dit gesprek niet gewerkt heeft met de inhoud van de cliënten en deze niet verder verdiept heeft, maar integendeel ‘eigen’ vragen bent gaan stellen;*
- *Ondanks het feit dat u tijdens het feedbackgesprek stelde dat u de exploratiefase gedaan had, u geen vragen die verdiepend waren of die peilden naar de belangen van beide cliënten gesteld had;*
- *Uw feedback (zoals die blijkt uit uw reflectieverslag) onvoldoende aansloot bij wat effectief in de bemiddelingsopdracht werd vastgesteld. Dit wijst erop dat [u] onvoldoende kritisch over uw werkwijze kan reflecteren, om deze, waar nodig [] bij te schaven.”.*

De interne beroepsinstantie heeft vervolgens in haar beslissing het volgende overwogen:

“(...) Op basis van de informatie die beide docenten me doorstuurden, moet ik in elk geval vaststellen dat zij op gedetailleerde manier aantonen welke essentiële bemiddelingsvaardigheden u mist en waarom u dus niet kon slagen voor dit opleidingsonderdeel. Voor zover ik [kan] nagaan heeft dit onvoldoende resultaat dan essentieel te maken met het te beperkt en niet-correct parafraseren, met het feit dat u te weinig actief luisterde en dat u[w] tussenkomsten niet aansloten bij de leefwereld van uw cliënten. Dit zijn criteria die duidelijk deel uitmaken van de lijst met de evaluatiecriteria, waarvan het ook op basis van uw verhaal, duidelijk is dat deze u bekend was. In die zin kan er dan ook geen discussie bestaan over het feit dat het hier gaat om een aantal vaardigheden die essentieel zijn in een bemiddelingsgesprek, en dus ook in de evaluatie van dit opleidingsonderdeel. Ik wil hierbij benadrukken dat er geen enkele reglementaire bepaling bestaat die zou opleggen dat hierbij ook een apart deelresultaat zou worden toegekend aan elk van deze

beoordelingscriteria. De evaluatie van een examen kan wel degelijk via een globale evaluatie gebeuren. Het feit dat dit hier inderdaad gebeurde neemt niet weg dat u via de gedetailleerde feedback die u ondertussen kreeg, ondertussen wel inzicht kreeg in welke van de beoordelingscriteria doorslaggeven[d] waren om u niet-geslaagd te verklaren. (...)".

Ondanks deze motivering in de interne beroepsbeslissing stelt verzoeker dat hij niet in staat is om de motieven achter zijn beoordeling te begrijpen omdat hij daarin geen inzage krijgt.

De Raad stelt vast dat de inhoud van de beoordelingsdocumenten – die helaas pas voor het eerst in de procedure voor de Raad zijn bijgebracht – duidelijk overeenstemt met de tekortkomingen die in de interne beroepsbeslissing zijn weergegeven. Waar verzoeker in zijn wederantwoordnota de waarachtigheid van deze beoordelingsdocumenten in twijfel trekt, moet de Raad vaststellen dat uit het dossier niet blijkt dat er verdere concrete stappen zijn ondernomen om dit te betwisten, zodat hij deze documenten dan ook bij zijn beoordeling kan betrekken. De Raad stelt vast dat de essentie van de beoordeling van de docenten duidelijk in de interne beroepsbeslissing is opgenomen en bovendien derwijze in de beslissing is geïntegreerd dat het de beslissing van de interne beroepsinstantie om de initieel toegekende score (9/20) te handhaven draagt. Op basis van de interne beroepsbeslissing kan verzoeker dan ook niet in redelijkheid aanvoeren dat het voor hem niet duidelijk is op basis van welke elementen hij een onvoldoende scoorde voor de bemiddelingsoefening.

Verder is de Raad van oordeel dat een globale beoordeling die is gegeven op basis van een aantal vaststellingen met betrekking tot de tijdens de bemiddeling gebleken competenties, zonder dat deze afzonderlijk gescoord zijn en zonder dat een scoretabel (met een specifiek aantal punten per item dat door een rekenkundige bewerking tot een eindscore voert) werd meegedeeld, de geldigheid van de evaluatie niet aantast.

De Raad, hoewel hij het betreurt dat de aantekeningen van de beoordelaars bij de bemiddelingsoefening en reflectie niet eerder in hun handgeschreven vorm zijn voorgelegd, acht het zorgvuldigheidsbeginsel *in casu* niet geschonden omdat verwerende partij in ieder geval in het kader van het intern beroep de inhoud van de beoordelingsdocumenten – zij het niet in letterlijk getranscribeerde vorm – heeft opgenomen in de voor de Raad aangevochten beslissing.

Ten overvloede merkt de Raad nog op dat waar verzoeker aanvoert dat het decreet met betrekking tot de openbaarheid van bestuur zou zijn geschonden deze schending de evaluatiebeslissing op zich niet onrechtmatig maakt. De documenten waaromtrent de openbaarheid wordt gevraagd zijn bovendien in het administratief dossier van verwerende partij opgenomen.

Verzoeker is daarnaast ook van oordeel dat de motieven die in de interne beroepsbeslissing zijn opgenomen niet correct zijn. Volgens hem kunnen ze zijn resultaat niet onderbouwen. Voor verzoeker is dan ook sprake van een schending van de materiële motiveringsplicht. Hij betwist de door de docenten gegeven versie van de feiten op twaalf punten.

De Raad stelt met betrekking tot de eerste opmerking vast dat de hoge score van 16/20 voor een theoretisch opleidingsonderdeel niet volstaat om een onvoldoende voor het opleidingsonderdeel dat het voorwerp uitmaakt van de betwisting voor de Raad. Aangezien de beide opleidingsonderdelen een andere strekking hebben en andere competenties beogen is de score op het ene opleidingsonderdeel niet van aard de rechtmatigheid of redelijkheid van de score op het andere opleidingsonderdeel aan te tasten. Dat de docente zou hebben gezegd dat verzoeker een positieve evolutie heeft doorgemaakt, is volgens de Raad geen afdoende argument om de betwiste score, gemotiveerd door duidelijke tekortkomingen die door de beoordelaars zijn vastgesteld, onderuit te halen.

Wat de keuze voor de casus betreft, stelt de Raad vast dat – wat ook zijn keuze zou hebben bepaald – verzoeker voor een familiale casus heeft gekozen. Naar het oordeel van de Raad wordt de in deze context gegeven evaluatie niet aangetast door het feit dat verzoeker beweert dat in de interne beroepsbeslissing verkeerdelyk melding is gemaakt van “praktische redenen” die zijn keuze zouden hebben bepaald.

In de interne beroepsbeslissing wordt aangehaald dat verzoeker aangaf te beseffen dat hij nog veel te leren had op het vlak van bemiddeling – zeker in een familiale context – en dit ook opnam in zijn zelfevaluatie. In zijn extern verzoekschrift verduidelijkt verzoeker dat hij dit heeft vermeld omdat hij door enkel basisbemiddeling te hebben gedaan, zonder de specialisatie, weinig praktijkervaring onder de knie had, temeer daar hij dit als student in de praktijklessen veel te weinig kon doen. Wat ook de reden was om dit te vermelden, de Raad oordeelt dat deze reden niet pertinent is om de betwiste beoordeling te doen wankelen. Verwerende partij heeft dit argument niet gebruikt om de onvoldoende van verzoeker te motiveren.

De vermelding van “exploratiefase” op pagina 2 van de interne beroepsbeslissing is, zoals verwerende partij ook erkent, een verschrijving. Zij haalt de beslissing echter niet onderuit. Uit de context van de beslissing blijkt immers de verschrijving en bovendien maakt de verschrijving deel uit van de weergave van de argumenten van verzoeker op intern beroep en niet van de sectie waarin deze argumenten – ondanks de verschrijving correct gelezen – worden beoordeeld.

Verzoeker betwist de impact van de zelfevaluatie op de scorebepaling, zoals weergeven in de interne beroepsbeslissing, en beweert dat de docent heeft gezegd dat deze zelfevaluatie doorslaggevend was om te slagen. Ongeacht de precieze impact van de zelfevaluatie op de scorebepaling moet de Raad vaststellen dat de interne beroepsinstantie veeleer heeft geoordeeld dat de zelfevaluatie de score van verzoeker niet kon opkrikken, integendeel. Zij overweegt immers dat uit de zelfreflectie precies een gebrek aan correcte zelfinschatting blijkt.

Wat de opmerking van verzoeker met betrekking tot het late aanvangsuur van het examen betreft, kan de Raad enkel toejuichen dat de docenten zich, zoals verzoeker beweert, zouden hebben verontschuldigd. Dat dit niet vermeld is in de aangevochten beslissing tast de rechtmatigheid ervan niet aan. De Raad treft bovendien geen elementen in het dossier aan waaruit blijkt dat verzoeker onder druk zou zijn gezet of zijn eerste examenkans zou zijn verloren indien hij bezwaar zou hebben gemaakt tegen het late aanvangsuur van het examen.

De in de zevende opmerking vermelde wijziging van de essentiële vaardigheden die onvoldoende aanwezig zouden zijn, waarbij verzoeker verwijst naar de feedbackgesprekken, kan de Raad op basis van de dossiergegevens niet bijtreden. Uit de nota's van de docenten tijdens het examen blijkt dat de erin vermelde tekortkomingen overeenstemmen met de motieven die aan de interne beroepsbeslissing ten grondslag liggen (zie stuk 6 van verwerende partij). Daarbij komt dat, zo de feedback die is gegeven niet steeds gelijklopend mocht zijn, dit de evaluatie niet aantast. Bovendien gaat het niet om inconsistenties, maar eerder om elementen die nu eens niet en dan weer wel zouden zijn vermeld. Verzoeker merkt terecht op dat de positieve elementen slechts een geringe aandacht krijgen in de interne beroepsbeslissing. De Raad kan aannemen dat dit verzoeker ontstemt, temeer nu deze elementen wel in de handgeschreven documenten staan. Dit betekent evenwel niet dat de werkpunten die zijn

opgenomen in de bestreden beslissing de toegekende score niet zouden kunnen dragen of deze onredelijk zouden maken.

Met betrekking tot de achtste opmerking verwijst de Raad – die erop wijst de evaluatie door de bevoegde instantie in de schoot van verwerende partij niet te mogen overdoen – naar de interne beroepsbeslissing (en met name naar de in de antwoordnota hernoemde passage), waaruit blijkt dat verzocht werd naar het “probleem” voor elk van de partijen te peilen en dit te parafraseren. Hierbij was trouwens vooral problematisch, zo blijkt uit de interne beroepsbeslissing, dat verzoeker slechts één van de partijen hieromtrent het woord verleende en dat hij bij de parafrasing van de antwoorden niet de taal van de cliënten sprak. Dat er een verbod zou zijn opgelegd om tijdens het examen de ‘4-ja’s’ te bewandelen alsook dat er geen concrete examenopgave bestaat, weet verzoeker voor de Raad niet aannemelijk te maken.

De negende opmerking van verzoeker, inzake zijn taalgebruik, wordt bij het tweede middel behandeld.

Wat het parafraseren betreft, kan de Raad slechts vaststellen dat verzoeker, anders dan de evaluatoren, beweert meermaals te hebben geparafraseerd. De Raad ziet geen elementen in het dossier, het verzoekschrift mede in acht genomen, om aan te nemen dat de evaluatoren een niet-correcte beoordeling zouden hebben gegeven. De Raad wijst hierbij op de vermoede deskundigheid in hoofde van de bevoegde evaluatoren en ziet, op basis van hetgeen verzoeker bijbrengt, geen reden om hieraan te twijfelen.

De Raad ziet – omwille van de voorgaande overweging – ook geen reden om aan te nemen dat de opmerking inzake zijn zelfevaluatie niet correct zou zijn. Verzoeker beweert in zijn zelfevaluatie wel te hebben aangegeven niet volledig genoeg te hebben geparafraseerd. De – volgens verzoeker – foute inschatting van de evaluatoren, die hebben opgemerkt dat verzoeker in de zelfevaluatie niet had opgenomen dat hij geparafraseerd had, is volgens de Raad van belang aangezien uit de interne beroepsinstantie het belang van de vaardigheid “parafraseren” blijkt. Een en ander voert – rekening houdend met wat de Raad bij de vorige opmerking reeds omtrent dit parafraseren heeft overwogen – evenwel niet tot de vernietiging van de aangevochten beslissing. De Raad ziet immers geen reden om te twijfelen aan de vaststelling van de evaluatoren en van de interne beroepsinstantie dat verzoeker slechts in uiterst beperkte mate heeft geparafraseerd. Wat de aarzeling betreft, ziet de Raad evenmin, niettegenstaande de

loutere bewering van verzoeker, reden om te twijfelen aan de vaststellingen van de evaluatoren ter zake.

Wat tenslotte de opmerking van verzoeker betreft aangaande de verklaring van de cliënten dat zij zich onvoldoende gehoord voelden, is de Raad van oordeel dat de bewering van verzoeker dat één van de partijen dit nog heeft genuanceerd niet van aard is de vaststelling te ontkrachten dat verzoeker er niet in slaagde beide partijen zich voldoende begrepen te laten voelen en vooruitgang te laten ervaren.

De Raad stelt vast dat verzoeker van oordeel is dat de vermelde negatieve punten geen onvoldoende kunnen rechtvaardigen omdat zij op geen enkele wijze in verhouding staan tot de overige behaalde competenties.

Bij de beoordeling van dit argument brengt de Raad nogmaals de terughoudendheid onder de aandacht die hij moet hanteren bij de beoordeling van een evaluatie. De Raad mag geenszins de rol van evaluator opnemen. De Raad kijkt enkel of het regelgevend kader is gerespecteerd en of, tegen de achtergrond van de motieven, de evaluatie niet kennelijk onredelijk is.

Volgens verzoeker is slechts aan 3 van de 14 (in de wederantwoordnota spreekt hij over 7 van de 18) evaluatiecriteria niet voldaan. De Raad merkt met verzoeker op dat verwerende partij op betreurenswaardig summiere wijze de doelstellingen van het opleidingsonderdeel in de ECTS-fiche heeft omschreven. In essentie beperkt verwerende partij zich ertoe dat het doel van het opleidingsonderdeel is dat de studenten de vaardigheden verwerven waarover ze moeten beschikken om de rol van bemiddelaar op te nemen. Als er geen beoordelingscriteria vorhanden zouden zijn geweest dan had de Raad moeten vaststellen dat de studenten in het ongewisse waren over hetgeen van hen verwacht werd en waarop zij beoordeeld zouden worden. De Raad stelt evenwel vast dat de evaluatiecriteria kenmerken bevatten van een goed bemiddelingsgesprek. Dat de tekortkomingen van verzoeker hier niet strikt naar verwijzen belet niet dat er een voldoende relatie vorhanden is tussen de redenen waarom het bemiddelingsgesprek niet voldoende goed verlopen is en de evaluatiecriteria. Dat slechts een beperkt aantal evaluatiecriteria rechtstreeks aangesproken zouden zijn, belet ook niet dat uit de motieven voor de evaluatie voldoende blijkt dat verzoeker in zijn houding en contact met de cliënten alsook in het gebruik van gesprekstechnieken tekortschoot om een goed bemiddelingsgesprek te laten plaatsvinden (zie stuk 6 van verwerende partij). Ook de opbouw

van het gesprek, hoewel dit niet expliciet als evaluatiecriterium werd aangeduid, liet niet toe een gesprek op te zetten waarin kwaliteitsvolle bemiddeling plaatsvond.

Dat de zelfreflectie, die blijkens de interne beroepsbeslissing relevant is gebleken voor de evaluatie van verzoeker, slechts heel zijdelings en niet letterlijk in de “doelstellingen” is geformuleerd, betreurt de Raad zeer. De Raad wenst in deze context nog eens te hernemen dat, anders dan verzoeker voorhoudt, de bestreden beslissing geen doorslaggevende rol heeft toegekend aan de zelfreflectie, zoals hij beweert. Voor deze zelfreflectie vindt de Raad wel meerdere aanknopingspunten in de ECTS-fiche. Zo wordt bij de onderwijsleeractiviteit “Kennismaking en leervragen: bemiddelingsprincipes toepassen” onder ‘inhoud’ het volgende aangehaald:

“Leerproces opzetten

- (...)
- *Eigen kwaliteiten en vaardigheden detecteren*
- *Leerpunten formuleren*

Reflectie over en toepassen van bemiddelingsprincipes

- (...)"

Daarnaast leest de Raad in de toelichting bij de evaluatieactiviteiten inzake het praktijkexamen: “*Na het rollenspel dient de bemiddelaar in eerste instantie zichzelf te beoordelen en vervolgens krijgt deze ook feedback van de ‘cliënten’ en de beoordelaars.*”.

Dankzij deze aanknopingspunten, omwille van de overige zwaarwichtige commentaren op de bemiddeling van verzoeker en aangezien uit het dossier blijkt dat de zelfreflectie verzoeker geenszins heeft verrast, oordeelt de Raad, zij het met een ernstige ten aanzien van verwerende partij geuite bekommernis, dat de evaluatie in het concrete geval kan standhouden.

Het middel is niet gegrond.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op de schending van het redelijkheids- en het rechtszekerheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stipt aan dat hij reeds in zijn intern beroepsschrift heeft aangekaart dat er een ontrecht belang werd gehecht aan zijn vermeende ‘juridisch taalgebruik’. Hij stelt vast dat in de interne beroepsbeslissing plots wordt ontkend dat hij een opmerking kreeg omtrent zijn ‘juridisch taalgebruik’ en dat er plots wordt gesteld dat zijn taalgebruik te formeel was. Het gaat om de uitspraak ‘Hij is verhuisd naar een woonst niet conform je wensen’, die volgens verwerende partij wijst op een taalgebruik dat formeel en afstandelijk is en niet aansluit bij de taal, de perceptie en de beleving van de cliënt.

Verzoeker vindt het merkwaardig dat verwerende partij op basis van één zin kan concluderen dat hij afstandelijk is en ingaat tegen de perceptie en beleving van de cliënt. Verzoeker wijst erop dat het bovendien gaat om een zeer subjectief argument. Het gaat immers om een correcte zin in het algemeen Nederlands. Hij stipt ook aan dat de rollenspelers uit de casus eveneens gebruik maakten van het algemeen Nederlands, waardoor hij absoluut niet ongepast overkwam en dus wel degelijk aansloot op de taal van de cliënten.

In haar *antwoordnota* benadrukt verwerende partij vooreerst dat de docenten ontkennen dat tijdens de feedbackgesprekken een opmerking zou zijn gemaakt in termen van een “te juridische taalgebruik”. Zij hebben wel vastgesteld dat verzoeker een zeer formele taal hanteerde die niet was aangepast aan de taal van de cliënten. Daardoor werd een onnodige afstand gecreëerd tussen hem als bemiddelaar en de cliënten. Volgens verwerende partij kan niet worden ontkend dat de taal van verzoeker in de context van deze bemiddeling zeer formeel was en daardoor aanleiding geeft tot het creëren van een afstand met het taalgebruik en de beleving van zijn cliënten. Verwerende partij wijst erop dat de opmerking over zijn te formeel en te afstandelijk taalgebruik slechts één van de opmerkingen is die tijdens het feedbackgesprek aan bod kwamen. Het is dan ook zeker niet zo dat de beslissing om verzoeker niet geslaagd te verklaren enkel en alleen zou zijn gebaseerd op deze ene vaststelling.

Verwerende partij merkt nog op dat de interne beroepsinstantie ook heeft vastgesteld dat het feit dat bij een bemiddelingsgesprek aandacht besteed wordt aan hoe de cliënten de tussenkomst van de bemiddelaar ervaren hebben, een essentieel kenmerk is van een dergelijk

bemiddelingsgesprek. Het feit dat dit ook gebeurde in de context van dit examen kon zij dan ook niet anders beschouwen dan als een garantie voor het realistische en waarheidsgetroouwe karakter van deze evaluatie. Verwerende partij benadrukt dat dit niet betekent dat deze rollenspelers hiermee ook een rol als beoordelaar zouden hebben opgenomen.

In zijn *wederantwoordnota* gaat verzoeker hierop niet verder in.

Beoordeling

De Raad moet vaststellen dat de interne beroepsinstantie een onderscheid hanteert tussen te formeel taalgebruik en juridisch taalgebruik. Niet dit laatste blijkt de aangevochten beslissing te dragen, maar wel het te formele, niet bij de cliënten aansluitende, taalgebruik. De Raad stelt vast dat het de bemiddeling bemoeilijkt omdat het te veraf staat van de cliënten. De Raad ziet geen gegronde reden om te twijfelen aan de vaststelling van de evaluatoren wat het formele karakter van de gebruikte taal betreft. De loutere bewering dat het om een subjectief argument gaat, is voor de Raad geen reden om het evaluatie-element buiten beschouwing te laten. Niettegenstaande verzoeker de vaststellingen van de evaluatoren betwist, ziet de Raad in het dossier geen elementen om te twijfelen aan hun in deskundigheid gedane beoordeling van het bij de bemiddeling gehanteerde taalgebruik.

Het middel is niet gegrond.

C. Derde middel

Verzoekende partij beroept zich in een derde middel op de schending van het motiverings- en het *patere legem*-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker heeft in zijn intern beroepsschrift grieven opgeworpen omtrent het aandeel van de rollenspelers in zijn beoordeling. Hij vindt hierop echter geen antwoord terug in de bestreden beslissing. Verzoeker stelt vast dat verwerende partij aanhaalt dat de docenten de beoordeling hebben gemaakt, maar dat de mening van de rollenspelers hierin van groot belang is. Hij vindt dit zeer merkwaardig aangezien nergens in de regelgeving vermeld staat dat de rollenspelers mee instaan voor het cijfer van de student.

In haar *antwoordnota* benadrukt verwerende partij dat de beoordeling door beide docenten is gebeurd, waarbij ook werd nagegaan hoe beide cliënten bemiddeling van verzoeker hadden ervaren. Het feit dat in een bemiddelingsgesprek, en dus ook in de context van dit examen, ook werd gepolst naar de beleving van de betrokken cliënten betekent volgens verwerende partij niet dat deze hiermee ook een rol als beoordelaar toebedeeld kregen. Verwerende partij stelt vast dat deze aanpak ook overeenkomt met de informatie in de ECTS-fiche, waarin het volgende wordt vermeld: “*na het rollenspel dient de bemiddelaar in eerste instantie zichzelf te beoordelen en vervolgens krijgt deze ook feedback van de ‘cliënten’ en de beoordelaars.*”.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat de vage/subjectieve/handgeschreven parameter inzake ‘zelfevaluatie’ geen objectief criterium vormt. Dit kan volgens verzoeker enkel leiden tot zelf-incriminatie omdat de student hierdoor afhankelijk wordt gesteld van een subjectieve appreciatie/perceptie door de docent en de partijen. Volgens verzoeker creëert de deur openzetten om een zelfevaluatie te hanteren als een criterium in een beoordeling een vrije val naar arbitraire beslissingen. Dit blijkt bovendien uit het feit dat de opleiding zelf al sinds enige tijd kritiek heeft op dit systeem van zelfevaluatie en waarvoor formeel klacht werd neergelegd bij de POC, zodat verzoeker het aangewezen acht dat verwerende partij hierin zelf de nodige maatregelen treft. Volgens verzoeker kan met dit onderdeel van het examen dan ook geen enkele rekening worden gehouden voor de beoordeling. Verzoeker merkt ten slotte op dat de onzorgvuldige handelswijze van verwerende partij ook weer aan het licht komt inzake de gezamenlijke klacht die werd ingediend door de studenten voor dit opleidingsonderdeel. Op deze klacht werd echter nog niet geantwoord.

Beoordeling

De Raad stelt vast dat in de ECTS-fiche wordt bepaald dat de bemiddelaar na het rollenspel ook feedback krijgt van de ‘cliënten’.

Anders dan verzoeker aangeeft “evalueren” deze cliënten hem niet. De Raad stelt vast dat de interne beroepsinstantie hieromtrent ook duidelijk is. De Raad leest erin dat de beoordeling door beide docenten gebeurt, waarbij zij hebben nagegaan hoe beide cliënten de bemiddeling door verzoeker ervaren hadden.

De Raad leidt hieruit af dat – *in casu* – de beoordeling niet mee gebeurde door de cliënten, die hiertoe niet bevoegd zijn. De cliënten hebben aangegeven hoe zij de bemiddeling hebben

ervaren. Deze vaststellingen alsmede de eigen vaststellingen brachten de evaluatoren tot een eindscore. Voor deze eindscore dragen zij ook de verantwoordelijkheid. De Raad is bijgevolg van oordeel dat de evaluatie *in casu* niet in strijd met de eigen regelgeving is gebeurd.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 15 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.894 van 23 april 2019 in de zaak 2019/109

In zake: Beste BOZDAG
Woonplaats kiezend te 3971 Heppen
Hamsesteenweg 27/2

Tegen: KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
Woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 14 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 10 februari 2019 waarbij aan de verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “biab55 implement-studio” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 maart 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 10 april 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij en de heer Antoon Boon, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleidingen “Schakelprogramma: Master in de interieurarchitectuur” en “Master in de interieurarchitectuur”.

Voor het opleidingsonderdeel “biab55 implement-studio” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 16 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 8 maart 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat de interne beroepsinstantie, in opvolging van het beroep, toelichting bij de beoordeling heeft opgevraagd bij de atelierbegeleider van het opleidingsonderdeel, [P.V.M.]. In haar antwoord nam de interne beroepsinstantie de evaluatieve en de toelichting van de docent daarbij op. De examinator beoordeelt de verschillende leerdoelen met scores van dubbel min tot plus. Hij wijst op een aantal kwaliteiten (heldere tekeningen, interessant uitgangspunt), maar ook op belangrijke tekorten (fouten in organisatie, gebreken in de uitwerking, gebrek aan visie op het gebruik van het gebouw, enz.). Dit is in overeenstemming met de score van 9/20 die verzoekende partij kreeg.

Vervolgens gaat de interne beroepsinstantie in op de verschillende elementen die verzoekende partij aanbracht. Vooreerst haalt verzoekende partij aan dat de samenwerking met haar projectpartner fout is gelopen en dat zij een groot deel van het project alleen heeft moeten realiseren. In zijn reactie op deze opmerking stelt de docent [P.V.M.] dat dit opmerkelijk is, daar hij steeds een open communicatie naar de docenten heeft gehanteerd. De review van het visieplan (einde van de fase waarbij ze met twee studenten aan een masterplan en visieontwikkeling werken) ging door in week 5 (op de totale looptijd van 13 weken) en daar kreeg verzoekende partij reeds een duidelijk signaal van code rood (= duidelijk onvoldoende in deze fase). Ook in het tweede deel van het procesverloop (individuele fase) heeft de docent duidelijk vermeld dat er nog zéér veel moet gebeuren. Van de looptijd van 13 weken is er een beginperiode voorzien van teamwork van 5 weken, ze hebben samen de teampresentatie gedaan (die niet voldeed), nadien werken ze individueel verder. De interne beroepsinstantie verwijst tevens naar de timing volgens de leerfiche van het opleidingsonderdeel. Het ontwerp was van in het begin voorzien als een individuele opdracht, met een opstart en conceptvorming in kleine groepjes. Het deel groepswerk liep tot de vijfde week. Daarna ging de oefening als individueel werk verder. Het kan zijn dat verzoekende partij in de laatste drie weken veel werk verzet heeft,

maar dit is maar een deel van de totale looptijd van de oefening (13 weken) of van de looptijd van het individuele gedeelte. Verzoekende partij was over de progressie van haar project ingelicht tijdens de presentatie van de visieplannen (de waarschuwingsscore “rode bol”) en tijdens de wekelijkse begeleidingen.

Verzoekende partij verwijst verder in algemene termen naar problemen in haar privéleven en naar de fysieke gevolgen van een auto-ongeval. Hier is volgens haar te weinig rekening mee gehouden. Verzoekende partij kan echt niet begrijpen dat ze “genadeloos een 9/20 [heeft] gekregen”. De interne beroepsinstantie stelde dat verzoekende partij door KU Leuven erkend is als student met een functiebeperking. Het beroep bevat o.a. het attest voor de volledige studieloopbaan aan de KU Leuven (dd. 30 april 2018) en dokters- en andere attesten (daterende van 2015 en 2017). Navraag bij de zorgcoördinator van campus Brussel leert dat verzoekende partij voor 2018-2019 geen faciliteiten heeft aangevraagd (wat verzoekende partij misschien voor de toekomst moet overwegen). Zonder de activering van het attest in een aanvraag voor onderwijs- of examenfaciliteiten, blijft het attest een loutere vaststelling van een functiebeperking en heeft het geen direct effect op de onderwijsverstrekking of het examen. De organisatie van de examens en van eventuele faciliteiten is erop gericht dat alle “studenten de kans krijgen te bewijzen dat zij over de voor het opleidingsonderdeel vereiste competenties beschikken” (OER 2018-2019, artikel 37). Faciliteiten houden niet in dat kan afgewezen worden van de leerdoelen van een opleidingsonderdeel. De faciliteiten hebben tot doel de belemmerende factoren die voortvloeien uit een functiebeperking, in de mate van het mogelijke weg te werken. De faciliteiten worden toegekend op basis van een assessment. De docent kan alleen rekening houden met toegekende faciliteiten. De attestering van een functiebeperking is geen onderdeel van de beoordeling door de examinator. Docent [P.V.M.] bevestigt in dat hij in algemene termen weet had van de privéproblemen waar verzoekende partij naar verwijst. De docent kan zich in zijn beoordeling niet baseren op elementen extern aan het leerproces en het eindresultaat binnen dit opleidingsonderdeel: “De taak van de examinator bestaat erin om na te gaan of studenten de leerresultaten hebben behaald van een bepaald opleidingsonderdeel” (OER 2018-2019, artikel 61).

Vervolgens verwijst verzoekende partij naar haar andere studieresultaten (o.a. voor expliciet-studio) om aan te tonen dat ze wel degelijk de capaciteit heeft om het opleidingsonderdeel met succes af te ronden. De interne beroepsinstantie stelde dat verzoekende partij verwijst naar het feit dat ze vorig academiejaar slaagde voor “biab55 expliciet-studio” (een ander

opleidingsonderdeel ontwerpen) en ook voor een keuze-opleidingsonderdeel uit het masterprogramma. Daarnaast moet de interne beroepsinstantie ook vaststellen dat verzoekende partij “biab55 implement-studio” reeds voor de tweede maal opnam. De motivering van een beoordeling of van een beslissing van de examencommissie kan niet worden gemotiveerd aan de hand van de resultaten die verzoekende partij in een vorig academiejaar of voor gelijkaardige opleidingsonderdelen behaalde. Het slagen voor andere opleidingsonderdelen ontwerpen doet niet automatisch veronderstellen dat verzoekende partij ook voor dit opleidingsonderdeel ontwerpen moet slagen. Dat verzoekende partij het opleidingsonderdeel herneemt, betekent ook niet automatisch dat ze een geslaagd cijfer mag verwachten.

Verder haalt verzoekende partij aan dat haar projectpartner een uitstel van de eindpresentatie heeft gekregen, en zij niet. De beroepsinstantie stelde dat de medestudente, [K.D.], uitstel van de eindpresentatie heeft aangevraagd bij de ombuds. De ombuds heeft een nieuwe evaluatiedatum (i.c. 1 februari 2019) vastgelegd. Het Onderwijs- en Examenreglement bepaalt: *“Examinatoren en studenten houden zich strikt aan de vastgelegde examenregeling. Examens kunnen enkel om een zwaarwichtige reden verplaatst worden. De examenombuds oordeelt daarover soeverein en treft in dat geval een nieuwe regeling. De ombuds beslist eveneens over de toewijzing van een examenmoment”* (OER 2018-2019, artikel 45). De ombuds beslist per individuele vraag wat binnen de vigerende regelgeving, de kalender en de praktische organiseerbaarheid aangewezen is. Dit houdt geen ongelijke behandeling in. Verzoekende partij had evengoed als al haar medestudenten de mogelijkheid om de ombuds te contacteren en een gelijkaardige vraag te stellen. Verzoekende partij heeft geen uitstel gevraagd. De examinator kan natuurlijk geen rekening houden met een hypothetische mogelijkheid van uitstel.

De elementen die verzoekende partij aanbrengt, wijzen allemaal naar de context van haar studieprestatie: functiebeperking, familiale situatie, andere opleidingsonderdelen, enz. Op geen enkel moment geeft verzoekende partij aan op welke manier ze denkt toch te hebben voldaan aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel. Haar beroep bevat eigenlijk geen formeel bezwaar tegen de beoordeling zelf, maar enkel pogingen om haar prestatie te plaatsen en te verklaren. De interne beroepsinstantie is zich er terdege van bewust dat de studiecontext van verzoekende partij haar het goed presteren moeilijk maakt. Ze zou er dan ook op willen aandringen dat verzoekende partij de mogelijkheden van de faculteit om een faciliterend traject uit te bouwen (studiebegeleiding, aanvragen van faciliteiten, contact met de ombuds, etc.), gebruikt.

Op basis van deze informatie stelt de interne beroepsinstantie vast dat het examencijfer op een correcte manier werd vastgesteld en dus gehandhaafd blijft. Hiermee is de interne beroepsprocedure aan de KU Leuven afgesloten.

De beslissing op intern beroep werd aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 14 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep.

Verzoekende partij tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 10 februari 2019 waarbij aan verzoekende partij een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “biab55 implement-studio” (eerste bestreden beslissing) en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 8 maart 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 104 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Het beroep van verzoekende partij wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoekende partij onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroeft op een schending van het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoekende partij stelt dat ze het oneens is met verschillende van de argumenten van de docent, [P.V.M.]. Met betrekking tot LR2 stelt verzoekende partij dat haar ontwerp inderdaad een trappenlandschap heeft, maar dat was niet het concept. Haar concept draaide rond verticaliteit. Verzoekster heeft het gebouw verticaal georganiseerd volgens de duur van het verblijf van de gebruiker. De verticaliteit weerspiegelt de privacy door de ruimtelijke verdeling, die van de meest open benedenverdieping naar een meer besloten gebied loopt. De publieke programma's op het grondniveau staan open voor de omringende gemeenschap. Daarnaast kan elke ruimte voor meer dan één doel worden gebruikt. Door vrije en open ruimtes te combineren, wilde verzoekende partij een genereuze campus creëren tussen studenten, oud-studenten en onderzoekers en streefde ze op die manier naar communicatie tussen de verschillende verdiepingen.

Met betrekking tot LR5, stelt verzoekende partij dat de bewering van de docent niet klopt, want alle steunbalken zijn behouden. Mocht de docent genoeg interesse getoond hebben om in de documentatie te neuzen, had hij gezien dat verzoekende partij een bundel had gemaakt met 'onderzoek' erop. Hierin heeft verzoekende partij de skeletbouw digitaal getekend met alle primaire en secundaire balken aangeduid in twee verschillende kleuren. Verzoekende partij begrijpt ook niet waarom de docent verwijst naar een vide, want deze is absoluut niet aanwezig in haar ontwerp. Wat zij wel ontworpen heeft, is één trapopening die het gelijkvloers en de eerste verdieping verbindt. Voor het vak 'Constructie en detail', dat dit jaar werd gegeven door

[S.B.], hebben ze een individuele oefening gehad waar de studenten ook een trap moesten ontwerpen in dezelfde campus. Bij hem kreeg verzoekende partij meer info i.v.m. waar de trapopening kon gemaakt worden en op die manier heeft verzoekende partij de haalbaarheid nagegaan. Mocht verzoekende partij met de draagstructuur van het gebouw geknoeid hebben, dan zou de stabiliteit uiteraard in gevaar gekomen zijn. Daar was verzoekende partij zich al bewust van, omdat ze tijdens haar vooropleiding interieurvormgeving reeds grootschalige opdrachten zoals deze ontworpen heeft. Wat de docent aanhaalt, is een grote fout tijdens een ontwerpproces. Verzoekende partij vraagt zich af waarom hij dit niet meteen tijdens de jury heeft aangewezen. Verzoekende partij hoort hier voor het eerst over via de beslissende brief. Zo'n grote fout kan niet ongezien blijven. Nog tijdens de jury, noch tijdens de twee feedbackgesprekken is er echter sprake geweest van doorgesneden steunbalken. Verzoekende partij heeft zo'n grote fout eenvoudigweg niet begaan. De motivatie van de docent aan de hand van de leerdoelstellingen is foutief en hierdoor heeft hij punten afgetrokken. In bijlage kunnen de plannen van verzoekende partij geraadpleegd worden. Om een duidelijk antwoord te krijgen, heeft verzoekende partij de docent gemaild. Helaas koos deze ervoor om geen toevoegingen meer te doen, waardoor haar vraag onbeantwoord blijft.

Met betrekking tot LR6, stelt verzoekende partij dat ze voor elke verdieping verschillende scenario's heeft uitgetekend met haar renders. Tijdens haar onderzoek is verzoekende partij naar de campus gegaan en heeft ze interviews afgelegd met verschillende studenten. Ze was nieuwsgierig naar wat de studenten vonden dat ontbrak op de campus. Verzoekende partij heeft hen een papier laten invullen met enkele vragen. De ruimtes die de docent bestempelt als 'zinloos', heeft verzoekende partij ontworpen als antwoord op de noden van de studenten uit haar onderzoek.

Met betrekking tot LR7, stelt verzoekende partij dat het klopt dat haar ontwerpproces moeizaam verlopen is, ze heeft dit ook nooit ontkend. Verzoekende partij heeft meermaals aan de docent uitgelegd dat dit lag aan haar situatie, de pech die zij met haar projectpartner gehad heeft, een auto-ongeval, haar privéleven... Toch is zij erin geslaagd om aanwezig te zijn op het voorziene jurymoment met een presentabel project, wat duidelijk zichtbaar was. Ook de klasgenoten van verzoekende partij waren volgens haar onder de indruk. Zij waren vanaf het begin op de hoogte van wat er allemaal misliep. De docent vroeg ook naar hun feedback tijdens het jurymoment en verzoekende partij was na de positieve reacties voldaan. Verzoekende partij wil nogmaals onderstrepen dat de docent het volgende zei: "Jij hebt potentieel, anders stond je hier nu niet".

Na dit gehoord te hebben, was verzoekende partij enorm opgelucht. Ondanks alles heeft de docent haar 9/20 gegeven. Hieruit concludeert verzoekende partij dat haar situatie hem niet geraakt heeft.

Verder stelt verzoekende partij dat ze tijdens de jury haar doktersattesten aan de docent heeft gegeven. Hij keek deze niet eens en zei dat verzoekende partij ze moest afgeven aan [P.V.]. De dag dat verzoekende partij haar doktersbrieven wou afgeven, was [P.V.] er niet. Een medewerkster adviseerde verzoekende partij om deze toch aan haar docent te geven. Intussen zijn deze wel terechtgekomen bij [P.V.].

Tevens stelt men dat verzoekende partij geen faciliteiten heeft aangevraagd voor het academiejaar 2018-2019. Zij is reeds erkend als student met een motorische functiebeperking voor de volledige studieloopbaan gedurende haar studies. Verzoekende partij dacht dat deze erkenning voldoende zou zijn en was niet op de hoogte dat er aparte faciliteiten moesten worden aangevraagd voor elk academiejaar. In de toekomst zal ze dit zeker in orde brengen.

Verder wordt er besproken dat de docent in algemene termen op de hoogte was van de privéproblemen van verzoekende partij. Tijdens het feedbackmoment van 11 februari 2019 was de docent volgens verzoekende partij op de hoogte van het auto-ongeluk en wat er is misgeloepen met haar projectpartner. Hij was niet op de hoogte van haar fysieke problemen en haar verantwoordelijkheden thuis. Verzoekende partij heeft besloten om hem beter in te lichten. Hiervoor heeft ze de docent gemaild en gevraagd of ze hem een laatste keer kon spreken, wat de docent accepteerde. Hun tweede gesprek vond plaats op 15 februari 2019 en verzoekende partij heeft hem meer informatie gegeven. Wat de docent dus beschrijft als “heeft ze iets over gezegd”, vindt verzoekende partij beledigend licht uitgedrukt. Daarnaast ging het gesprek niet “voornamelijk over het misgeloepen tijdsevenwicht tussen werken en school”. Het lijkt verzoekende partij enorm onbeschaafd om over haar werk te speculeren en haar er kort door de bocht op te wijzen om haar leven beter te organiseren. Waar verzoekende partij het wél voornamelijk over had, is dat ze een motorische functiebeperking heeft waar de docent tot 15 februari niet van op de hoogte was. Verzoekende partij heeft hem ingelicht dat ze sinds 2015 lijdt aan chronische pijn vanaf haar rechterschouder tot rechtervoet wegens een lumbale discuscorrectie. Verzoekende partij vermeldde dat ze dacht de situatie onder controle te hebben, maar dat ze beter uitstel had gevraagd.

Verzoekende partij heeft de docent kort geschatst wat haar te wachten staat en dat er van haar schakeljaar ‘implement studio’ overblijft. Dit betekent dat zij volgend academiejaar in het eerste semester alleen ‘implement studio’ moet opnemen en in het tweede semester geen vakken meer zal hebben, omdat ze al geslaagd is. Dan zal ze een pauze van 9 maanden moeten nemen vanaf midden januari tot midden september tot aan de masterproef. Verzoekende partij vroeg naar mogelijke oplossingen zonder een lange schoolrust. Daar stond de docent echter niet voor open. Hij zei dat verzoekende partij er binnen een week over zou zijn en dat een 9/20 niet het einde van de wereld is, omdat hij ervan uit ging dat verzoekende partij het kon tolereren. Helaas is dit voor haar geen optie, omdat ze als schakelstudent maar 6 studiepunten mag inzetten. Verzoekende partij heeft ook gemeld dat ze tijdens haar parcours van interieurvormgeving nooit een buis heeft gehad of tolerantiepunten heeft ingezet. Verzoekende partij merkte dat de docent dit niet wou geloven en hier verbaasd over was. Hij voegde er nogmaals aan toe dat verzoekende partij dit moest aanvechten met de tolerantiepunten, gezien ze een positieve voorgeschiedenis heeft.

De interne beroepsinstantie wees er ook op dat het slagen voor andere opleidingsonderdelen (mastervakken en expliciet studio), niet automatisch doet veronderstellen dat verzoekende partij ook voor dit opleidingsonderdeel ontwerpen moet slagen. Verzoekende partij stelt dat zij niet lukraak veronderstelde dat ze automatisch zou slagen op implement studio omdat ze reeds geslaagd is voor het vak dat daarop volgt. Haar motivatie is ontstaan omdat de docent zelf tijdens het feedbackgesprek van 11 februari verwees naar het vak ‘expliciet studio’ en zei dat verzoekende partij het moeilijk zou hebben. Verzoekende partij informeerde hem dat ze reeds geslaagd is, waarna hij zijn verhaal verdraaide en zei dat verzoekende partij tegen een muur zou botsen tijdens haar masterproef.

De interne beroepsinstantie wijst er tevens op dat verzoekende partij niet zou aangegeven hebben op welke manier ze denkt toch te hebben voldaan aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel. Verzoekende partij stelt dat ze in haar motivatiebrief vermeld heeft op welke manier ze aan de opdracht heeft voldaan. In een korte tijd is ze terug naar de locatie gegaan en heeft ze 50 interviews afgenomen, ze heeft zoals verwacht vier A0 plannen getekend, situatietekeningen/renderings afgewerkt, zowel in 2D als in 3D gewerkt en een maquette vervaardigd. Ze is zowel digitaal als manueel tewerk gegaan.

Verzoekende partij stelt dat ze een duidelijke tekentaal heeft, met de juiste communicatievaardigheden. Het klopt dat ze tekortkomingen heeft, die toe te schrijven waren aan verschillende factoren i.v.m. privéleven. Verzoekende partij is erin geslaagd haar bereidheid te tonen, dat ze bekwaam is en de docent is zich hiervan bewust. Hij heeft volgens verzoekende partij onterecht punten afgetrokken, omdat ze doorheen de draagstructuur van het gebouw zou zijn gegaan, wat niet het geval is. De betonskeletbouw is behouden. Hierdoor voelt een 9/20 voor verzoekende partij aan als een onterecht en subjectief cijfer.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat verzoekede partij in het huidige bezwaarschrift ingaat op negen passages uit het antwoord van de interne beroepsinstantie. [P.V.] schrijft in de toelichting bij leerresultaat 2: “conceptueel ontstaat er een boeiend idee met veel groepotentieel, namelijk een open trappenlandschap in de voorvleugel aan de straatzijde.” Verzoekende partij vindt dit geen goede beschrijving van het concept van haar ontwerp. De docent drukt hier zijn appreciatie uit voor het standpunt van het ontwerp – een trappenlandschap – en ziet hier groepotentieel. Er is ook geen tegenstelling tussen een “trappenlandschap” en “verticaliteit”. Het een veronderstelt het ander. Verzoekende partij maakt in het huidig beroep niet duidelijk hoe deze positieve appreciatie haar cijfer negatie zou kunnen beïnvloed hebben. In het huidig beroep gaat verzoekende partij verder niet in op het vervolg van de motivatie bij leerresultaat 2: geen doordachte visie op de organisatie, amper leslokalen en ateliers, foute maat en verhoudingen, plaatsverlies, te grote circulatieruimten, geen aandacht voor evacuatie van het gebouw, mist schaalgevoel, enz.

[P.V.] schrijft in de toelichting bij leerresultaat 5: “In de voorgevel werden alle steunbalken doorgesneden voor het maken van de vide over de meeste verdiepingen.” Verzoekende partij voert aan dat er helemaal geen vide achter de voorgevel werd voorzien en dat er geen balken werden doorgesneden. Een blik op de plannen leert dat dit correct is. De vloeren van het bestaande gebouw blijven – op een occasioneel trapgat na – ongeschonden. De opmerking zoals ze in de toelichting bij de motivatie staat, is dus niet juist. De opmerking over de vide komt op de fiche terecht als een verwijzing naar een opmerking tijdens de review. Wanneer [P.V.] op vraag van de interne beroepsinstantie de fiche toelicht, wordt in die toelichting niet duidelijk dat deze opmerking slaat op een voorontwerp. Naar aanleiding van de opmerking tijdens de review, elimineerde verzoekende partij de vide volledig uit haar project. Ze elimineerde daarmee ook elk structureel uitdagend element uit haar project. De verwijzing naar de vide in de toelichting bij de evaluatiefiche is – zonder expliciete vermelding dat daarmee het

voorontwerp wordt besproken – niet correct. De motivatie voor wat betreft leerresultaat 5 wijst op de afwezigheid van details en constructievoorstellen zowel op de groter als op de schaal van het meubel. De evaluatiefiche en de toelichting erbij geven een overzicht van de kwaliteiten en de gebreken van het ontwerpproces en het eindproject van verzoekende partij. Er is een jammerlijke vergissing of onduidelijkheid in de tekst geslopen, waarbij de bespreking van een voorontwerp en van het uiteindelijke project niet duidelijk van elkaar afgescheiden zijn. Dit betreft een opmerking in verband met de ondoordachte ingreep op de draagstructuur. Ten gronde verandert dit volgens verwerende partij echter niets aan de veelheid van argumenten die het cijfer onderbouwen.

[P.V.] schrijft in de toelichting bij leerresultaat 6: “In het voorgelegd project krijgen we een organisatie van ruimten met hun specifieke functies, deze worden echter nooit getest in mogelijke scenario’s van gebruikers op specifieke tijdstippen.” In haar reactie verwijst verzoekende partij naar de verschillende scenario’s die ze heeft uitgetekend en in bijlage heeft meegestuurd. Het is hierbij volgens verwerende partij niet duidelijk welk van de documenten uit de meegestuurde bundel verzoekende partij als een onderzoek van verschillende gebruiksscenario’s ziet. In het bundel is alleszins geen zoekwerk of zijn geen alternatieve indelingen af te lezen. Verzoekende partij citeert het vervolg van de toelichting: “*Zoals reeds vermeld loopt het organiseren van ruimten en haar ontwerp grondig fout en ontstaan er zinloze en functieloze ruimtes die niets bijdragen tot het beter beleven en gebruiken van dit ontwerp in de bestaande context.*” Als reactie verwijst verzoekende partij naar een beperkte enquête die ze door 50 studenten heeft laten invullen. Daaruit zou blijven dat de zinloze ruimtes specifiek gevraagd werden door de studenten/toekomstige gebruikers van deze ruimtes. Het bundel bevat de ingevulde vragenlijsten, maar geeft geen inzicht in de methode waarmee die is opgesteld, noch in hoe de gegevens zijn verzameld en verwerkt. In ieder geval kan met deze enquête geen enkel ontwerp onderbouwd worden. Het is denkbaar om een proces van advocacy planning op te zetten of een toetsing van het ontwerp aan stakeholders te voorzien, maar dat is hier niet gebeurd. De studenten hebben het bijna niet over specifieke ruimtes, maar wel over een gebrek aan orde, netheid, een printer, personal space... Bovendien lijkt verzoekende partij de kritiek niet te begrijpen. Ze plaatst midden in de grote ruimte aan de voorgevel een langse balk met per verdieping wisselende functies. Daardoor ontstaan twee langse zones van telkens ongeveer een derde van de diepte van het gebouw. Het wordt nergens duidelijk wat er in deze zones- samen meer dan twee derde van elke verdieping – zou kunnen gebeuren. Waarvoor zouden die lange, gangachtige ruimtes – die bovendien ook als toegang dienen voor de ruimtes in de midden zone

– kunnen worden gebruikt? Die ruimtes blijven in de schema's in het bundel en op de twee meegestuurde plannen leeg. De renders bieden ook geen oplossing. De kritiek gaat hier dus niet zozeer over welke functies al of niet voorzien moeten worden, maar over al die ongedefinieerde en vanuit hun proporties, verbindingen en plaatsing moeilijk tot niet bruikbare ruimtes. Het gaan met andere woorden over de kunde en de kunst om een ruimte in te delen en activiteiten te voorspellen. Dit ontbreekt hier volgens verwerende partij overduidelijk.

[P.V.] schrijft in de toelichting bij leerresultaat 7: “*Ook het individueel ontwerpproces gedurende de verschillende weken loopt zéér moeizaam.*” Verzoekende partij bevestigt dat het ontwerpproces moeizaam is verlopen. Ze verwijst daarvoor naar haar projectpartner, haar auto-ongeval en haar familiesituatie. Verzoekende partij had ook een goede indruk van haar presentatie en de bemoedigende commentaren van haar medestudenten. Ook de docent zou zich positief hebben uitgelaten. Verzoekende partij schrijft: “*Ondanks alles heeft hij mij een 9/20 gegeven. Hiermee kan ik concluderen dat mijn situatie zijn koude kleren niet geraakt heeft.*” Verwerende partij benadrukt dat de examinator in zijn beoordeling en motivatie geen rekening kan houden met elementen extern aan de oefening en de leerdoelen ervan. In het zevende element van het huidig beroep geeft verzoekende partij bovendien aan dat [P.V.] tijdens de oefening en de beoordeling niet op de hoogte was van haar thuissituatie of van haar fysieke problemen.

Verzoekende partij verwijst naar een passage uit de bespreking van het eerste element in het antwoord van de interne beroepsinstantie: “*Ze was veelvuldig ziek en beloofde mij om de doktersattesten aan [P.V.] te bezorgen, dit is blijkbaar dit academiejaar nooit gebeurd.*” Verzoekende partij schrijft: “*Tijdens de jury heb ik mijn doktersattesten aan hem gegeven. Hij keek ze niet eens en zei dat ik ze moest afgeven aan [P.V.]. De dag dat ik mijn doktersbrieven wilde afgeven was [P.V.] er niet maar een medewerker, een jonge vrouw, adviseerde mij om deze toch te geven aan mijn docent. Ondertussen zijn deze wel terecht gekomen bij [P.V.].*” Het is volgens verwerende partij niet helemaal duidelijk welke doktersattesten verzoekende partij hier precies bedoelt. Ze heeft de attesten van het auto-ongeval en haar erkenning als student met een functiebeperking inderdaad aan de docent getoond. De erkenning heeft, zonder de activering van de examen- of lesfaciliteiten, eerder het karakter van een mededeling van een toestand, maar zonder direct gevolg in de les- of examenpraktijk. Voor wat betreft specifieke doktersbriefjes bij afwezigheid heeft verzoekende partij na de eindpresentatie twee doktersbriefjes binnengebracht ik het studentensecretariaat. “Biab55 implement-studio” is een

praktijkopleidingsonderdeel, waar een aanwezigheidsplicht geldt. Verwerende partij verwijst naar de ECTS-fiche ter zake. Aanwezigheid op zich is geen onderdeel van de beoordeling. Bij onvoldoende aanwezigheid kan de docent wel beslissen een student de toegang tot het examen te ontzeggen en de score NA (niet afgelegd) toe te kennen. Dat is hier niet gebeurd. De afwezigheden van verzoekende partij waren niet bevorderlijk voor haar ontwerpproces, maar deze hebben geen rechtstreeks gevolg gehad op het cijfer noch is haar de toegang tot het examen ontzegd.

De interne beroepsinstantie antwoordde in haar tweede element: “*U bent door KU Leuven erkend als student met een functiebeperking. [...] Navraag bij de zorgcoördinator van campus Brussel leer dat u voor 2018-2019 geen faciliteiten heeft aangevraagd.*” Verzoekende partij geeft in het huidig beroep aan dat zij erkend werd als student met een motorische functiebeperking. Zij schrijft: “*Ik dacht dat deze erkenning voldoende zou zijn en was niet op de hoogte dat er aparte faciliteiten moesten aangevraagd worden voor elk schooljaar. Ik was daarvan niet op de hoogte.*” Het attest “Erkenning als student met een functiebeperking” vermeldt: “*Opgelet, een erkenning impliceert niet dat je automatische toegang hebt tot redelijke aanpassingen. Dit document handelt ENKEL over de erkenning als student met een functiebeperking en houdt geen advies tot redelijke aanpassingen of faciliteiten in.*” De webpagina “studeren met een functiebeperking” van KU Leuven geeft de procedure om erkend te worden als student met een functiebeperking. Bij stap 2 in de procedure vermeldt de webpagina: “*belangrijk! Je erkenning geeft je niet automatisch recht op (examen)faciliteiten.*” De webpagina “examenfaciliteiten” van KU Leuven geeft dan weer een overzicht van de mogelijke faciliteiten en de procedure om die aan te vragen. Bij elk gesprek over faciliteiten bij de zorgcoördinator of de studieloopbaanbegeleiders wordt telkens verwezen naar de websites en het belang om per semester opnieuw faciliteiten aan te vragen. De toegestane faciliteiten houden immers verband met de specifieke opleidingsonderdelen die de student in haar individueel studieprogramma wenst op te nemen. Een aanpassing van de leerdoelen en hun beoordeling maakt geen deel uit van de mogelijke faciliteiten. Wel eventueel mogelijk zijn aanpassingen aan de timing van de examens, de examenvorm, eisen i.v.m. de aanwezigheid tijdens de lessen, enz. Het mag van een student verwacht worden dat zij zich informeert over de mogelijkheden en daar de gepaste stappen in neemt. Zoals de interne beroepsinstantie schrijft: “*Zonder de activering van het attest in een aanvraag voor onderwijs- of examenfaciliteiten blijft het attest een loutere vaststelling van een functiebeperking en heeft het geen direct effect op de onderwijsverstrekking of het examen.*”

Verzoekende partij verwijst tevens naar volgend citaat in het antwoord van de interne beroepsinstantie: “*Heeft ze iets over gezegd, maar voornamelijk dat ze ook werkt in een architectenbureau in Brussel, ik heb haar ook gewezen op het gezonde tijdsevenwicht tussen werken en studeren en hier lijkt het me misgelopen te zijn.*” Verzoekende partij schrijft dat [P.V.] op het feedbackmoment van 11 februari op de hoogte was van het auto-ongeluk en van de slechte relatie met haar medestudent. Ze schrijft dat hij op dat moment niet op de hoogte was van haar fysieke problemen en haar verantwoordelijkheden thuis en dat zij hem toen verder heeft ingelicht. Het is verwerende partij niet helemaal duidelijk wat de bedoeling van deze opmerkingen is. Verzoekende partij beschrijft feedbackgesprekking (11 en 15 februari 2019) waarin blijkt dat [P.V.] – zoals hij schrijft – tijdens het verloop van de oefening slechts beperkt op de hoogte was van haar situatie. Aan de ene kant verlang verzoekende partij dat [P.V.] bij de quotering rekening hield met haar situatie, die hij niet volledig kende. Aan de andere kant wenst verzoekende partij dat de score aangepast wordt op basis van documenten – de doktersattesten – die ze pas op het einde van de oefening presenteerde. De examinator kan zich in zijn beoordeling niet baseren op elementen extern aan het leerproces en het eindproduct binnen dit opleidingsonderdeel, laat staan dat de beoordeling zich *post factum* zou moeten baseren op onbekende contexten, nog niet ingediende doktersattesten, niet aangevraagde faciliteiten en op een niet aangevraagd uitstel van het examen.

Tijdens de feedbackgesprekken werden de gevolgen van het niet-slagen voor het vervolg van het studieprogramma besproken. De gevolgen van de examenbeslissing voor de samenstelling van toekomstig individueel studieprogramma, voor eventuele studieduurverlenging, enz. liggen buiten de examenbeoordeling voor dit opleidingsonderdeel. De effecten van het niet-slagen zijn het loutere gevolg van de beslissing en geen onderdeel van die beslissing. De examinator kan in zijn quotatie geen rekening houden met deze effecten (die bovendien kunnen samenhangen met behaalde en nog te behalen resultaten in andere opleidingsonderdelen). Tijdens die gesprekking is ook de mogelijkheid van tolerantie ter sprake gekomen. In reactie op de opmerkingen van verzoekende partij hierover schrijft [P.V.]: “*Ik heb aangehaald op de feedback dat ze misschien kon tolereren maar haar meteen uitdrukkelijk doorverwezen naar studietrajectbegeleiding in Brussel. Nadien heb ik vernomen dat ze als schakelstudent te weinig tolerantiepunten beschikt, kan haar goede voorgeschiedenis in IV (nooit geen tolerantiepunten moeten inzetten) meegenomen worden, was mijn opmerking en vraag.*” De laatste twee elementen kwamen ter sprake in het tweede feedbackgesprek (15 februari 2019), waar het niet

meer in de eerste plaats over een toelichting van de examenbeslissing ging, maar over de randfactoren en de gevolgen. Het feedbackgesprek geeft een toelichting bij de behaalde score, maar is geen onderdeel van dit examen of van het beoordelingsproces.

Verzoekende partij verwijst naar het derde element in het antwoord van de interne beroepsinstantie, waarin die schrijft: “*Het slagen voor andere opleidingsonderdelen ontwerpen doet niet automatisch veronderstellen dat u ook voor dit opleidingsonderdeel ontwerpen moet slagen.*” Verzoekende partij geeft aan dat [P.V.] tijdens het feedbackgesprek aangaf dat zij het bij het volgende opleidingsonderdeel ontwerpen (i.c. “biab65 Explicit-studio”) moeilijk zou hebben en dat terwijl zij al het vorige academiejaar voor dit opleidingsonderdeel slaagde. In het feedbackgesprek wordt het behaalde resultaat besproken. [P.V.] heeft net vastgesteld dat de doelstellingen voor “biab55 implement-studio” niet werden behaald. De gevolgtrekking dat dit weinig goeds voorspelt voor andere opleidingsonderdelen ontwerpen, is dan snel gemaakt. Opnieuw, deze opmerkingen tijdens het feedbackgesprek – overlopend in studieadvies – hebben evenwel geen uitstaans met de examenbeslissing zelf.

Als laatste opmerking schrijft de interne beroepsinstantie: “*Op geen enkel moment geeft u aan op welke manier u denkt toch te hebben voldaan aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel. Uw brief bevat eigenlijk geen formeel bezwaar tegen de beoordeling zelf maar enkel pogingen om uw prestatie te plaatsen en te verklaren.*” Verzoekende partij is het niet eens met deze opmerking en somt het geleverde werk op: “*In een korte tijd ben ik terug naar de locatie gegaan en heb 50 interviews afgenumen, heb zoals verwacht vier A0 plannen getekend, situatietekeningen/renderings afgewerkt, ik heb zowel in 2D als in 3D gewerkt en tenslotte heb ik een maquette vervaardigd. Ik ben zowel digitaal als manueel te werk gegaan.*” Dit lijstje komt inderdaad ook voor in de brief aan de interne beroepsinstantie. Het is een opsomming van het geleverde materieel werk. Dat dit werk geproduceerd werd, wordt ook niet tegengesproken door de beoordeling en de motivatie. De beoordeling baseert zich op de toets of de leerresultaten verbonden met dit opleidingsonderdeel, behaald werden. De tekeningen en maquettes dienen om het uitgedachte ontwerp concreet en leesbaar te maken. De grafische middelen zijn een voorwaarde om tot een beoordeling te kunnen komen. De plantekeningen op zich werden beoordeeld als onderdeel van leerresultaat 7: “*De student beheerst diverse communicatieve skills, zowel in beeld als woord om zijn ontwerp te representeren.*” Verzoekende partij scoort hiervoor op de evaluatieve een plus, met als toelichting: “*De student legt heldere tekeningen (plannen en sneden) voor, ook de renderings zijn helder en*

communicatief, maar missen een persoonlijke expressieve meerwaarde. De tekentaal is juist en leesbaar, maar stralen geen geanimeerde ruimte en ontwerp uit. De mondelinge toelichting is correct, maar kan natuurlijk niet ingaan op de ontbrekende ontwerpelementen.” Voor de andere leerresultaten bevatte het beroep bij de interne beroepsinstantie geen informatie of argumenten. In het huidig beroep ging verzoekende partij wel in op de motivatie zoals vervat in het antwoord van de interne beroepsinstantie. Deze motivatie was verzoekende partij voor het indienen van het intern beroep gekend via twee feedbackgesprekking en de besprekking van de evaluatiefiche.

In haar *wederantwoordnota* benadrukt verzoekende partij dat zij meldt heeft dat de samenwerking met haar partner niet goed verliep en dat dit één van de oorzaken van het moeizame proces was. Hierdoor heeft verzoekende partij de knoop doorgehakt om het project in haar eentje verder te zetten. Voor het soloproject is zij helemaal terug van nul begonnen. Ze stelt dat dit geen vervanging, maar een volledig ander concept is.

Vervolgens gaat verzoekende partij ook in op het feedbackgesprek op 11 februari 2019. Ze stelt dat ze het met de docent nooit gehad heeft over de haalbaarheid en de technische gevolgen van de ingreep op de balken die onderbroken zouden zijn. LR5 werd nooit besproken. Verzoekende partij stelt dat zij deze fout niet heeft gemaakt in haar uiteindelijke soloproject. De docent baseert zijn cijfer op de groepsopdracht met de projectpartner, wat volgens verzoekende partij niet zou mogen. Tijdens het tweede gesprek verwees de docent naar de evaluatiefiche, waarbij verzoekende partij om een kopie vroeg, aangezien ze haar werkpunten op papier wou. Verzoekende partij stelt dat ze dit tweede gesprek heeft aangevraagd omdat de docent niet op de hoogte was van haar kritieke toestand en zaken die zij niet in de hand had, maar die wel een rol hebben gespeeld bij het moeizame proces. Ze benadrukt dat ze de docent niet kort door de bocht heeft gevraagd om iets aan de 9/20 te doen. Eens hij wel in detail op de hoogte was, heeft verzoekende partij gevraagd naar een andere oplossing waarbij ze geen 9 maanden schoolrust moet nemen, bijvoorbeeld door het project (gedeeltelijk) opnieuw te maken. Verzoekende partij heeft haar bereidheid getoond en heeft niet om extra punten gesmeekt. Verzoekende partij stelt dat de mening van de docent nu helemaal anders overkomt dan tijdens de gesprekken. De docent wees tijdens de gesprekken ook op het tolerantiekrediet.

Verzoekende partij erkent ook dat ze “implement studio” voor de tweede keer opneemt, maar stelt dat de huidige situatie niet vergelijkbaar is met vorig jaar, toen ze terecht niet slaagde.

Ook wil verzoekende partij benadrukken dat ze niet over “onkunde van medestudenten” is begonnen, maar enkel een toevoeging heeft gedaan bij de bemerkingen van de docent, die zelf begon over de onkunde van zijn studenten in Brussel.

Verzoekende partij stelt dat ze nu uitkomt op de zaak van “vide en balken”, omdat de docent hiervan nooit iets heeft toegelicht. Ze mist inderdaad een detailtekening, dit is ook het enige materiële wat ontbrak. De docent schrijft op de evaluatiefiche van het soloproject dat verzoekende partij door de balken (dus de betonskeletbouw) gaat, maar dat is volgens haar niet het geval. Daarnaast verwijst hij ook niet naar het groepswerk. Het gaat duidelijk over het soloproject. Hij bevestigt ook dat hierover niets is gezegd tijdens de jury. Verzoekende partij stelt dat zij wel nagedacht heeft over de haalbaarheid en stabiliteit van het gebouw.

Verzoekende partij stelt dat ze weet dat haar project tekortkomingen had, maar dat dit niet wil zeggen dat zij niet heeft nagedacht over haar ontwerp. Verzoekster heeft tijdens de jury uitgelegd dat ze de campus toegankelijker wil maken, zowel voor studenten, oud-studenten, onderzoekers en externe bezoekers. Doordat er al twee campussen aanwezig zijn in Gent, wou verzoekende partij ‘out of the box’ denken en heeft ze uitgelegd dat ze streefde naar een communicatieve ontmoetingsplek waarbij studeren, tentoonstellen, leven en beleven centraal staat. Verzoekende partij wil benadrukken dat ze met het tweede gesprek nooit de intentie had om “iets aan die 9/20 te doen”, zoals de docent het verwoordt. Vanwege een subjectief cijfer, dat gebaseerd is op het groepswerk, is verzoekende partij ongerust over haar toekomst en hierdoor heeft zij gepleit voor een realistische oplossing, zonder dat ze 9 maanden schoolpauze moet nemen.

Beoordeling

Het beroep voor de Raad heeft betrekking op het examenresultaat van verzoekende partij voor het opleidingsonderdeel “biab55 implement-studio” (9 op 20).

De Raad onderzoekt de diverse opmerkingen van verzoekende partij in het verzoekschrift voor de Raad.

Vooreerst maakt verzoekende partij een opmerking over het feit dat de docent in zijn toelichting bij LR2 heeft geschreven dat conceptueel een boeiend idee ontstaat met veel groeipotentieel,

namelijk een open trappenlandschap in de voorvleugel aan de straatzijde. De Raad leest hierin een positieve opmerking en het is de Raad bijgevolg niet duidelijk hoe verzoekende partij hiermee haar negatieve evaluatie wil aanvechten. Indien verzoekende partij van oordeel is dat deze positieve appreciatie betekent dat zij een hoger cijfer verdient, wijst de Raad erop dat verzoekende partij desgevallend blijkt geeft van een selectieve lezing van de toelichting bij LR2, die een veel genuanceerdere appreciatie laat zien die uitmondde in de beoordeling “+/-“.

Dat achter het trappenlandschap volgens verzoekende partij een ruimer concept schuilging, dat draaide rond “verticaliteit”, doet geen afbreuk aan de opmerking van de docent. Dat de docent dit concept niet in de commentaar bij LR2 heeft vermeld, zo hij het reeds in het ontwerp heeft gelezen, brengt zijn inschatting van de door verzoekende partij geïllustreerde competenties met betrekking tot het vermogen synthetisch tot een relevant ruimtelijk antwoord op de ontwerpvaagstelling te komen niet in het gedrang. Uit de commentaar blijkt volgens de Raad trouwens ook dat de docent niet enkel acht heeft geslagen op het trappenlandschap. Zo wijst hij bijvoorbeeld tevens op de noden van een architectuurcampus.

Daarnaast vermeldt verzoekende partij de opmerking van de docent bij LR5. De docent meldt dat bijna alle steunbalken in de voorgevel werden doorgesneden om een vide te maken over de meeste verdiepingen. Verzoekende partij merkt op dat deze opmerking niet klopt, aangezien de steunbalken behouden zijn. De Raad stelt vast dat, zoals ook de antwoordnota aangeeft, er op zijn minst een verwarring is ontstaan met betrekking tot de opmerkingen aangaande de vide en het doorknippen van de steunbalken. Het betreft immers een euvel uit de “review” fase, dat niet terugkomt in het eindontwerp.

De Raad stelt ook vast dat verwerende partij dit niet uit de weg gaat. De Raad leest bijvoorbeeld in de antwoordnota: *“Er is een jammerlijke vergissing of onduidelijkheid in de tekst geslopen waarbij de bespreking van een voorontwerp en van het uiteindelijke project niet duidelijk van elkaar afgescheiden zijn. Dit betreft een opmerking in verband met de ondoordachte ingreep op de draagstructuur. (...)"*

De Raad merkt op dat bij LR5 (het integreren van bouwtechnische oplossingen in de uitwerking van het project) nog andere opmerkingen zijn geformuleerd, zoals het ontbreken van uitgewerkte en bestudeerde details en constructies in de eindpresentatie en het ontbreken van antwoorden op constructie of ontworpen meubeldetails en aansluitingen op andere

bouwtechnische elementen. Daarnaast merkt de Raad de veelheid aan opmerkingen bij de overige leerresultaten op. De Raad, die de beoordeling niet mag overdoen, kan niet aannemen dat de onduidelijkheid met betrekking tot deze opmerking *in casu* van dien aard is dat de beoordeling, in het licht van de totaliteit ervan, onredelijk streng zou zijn, rekening houdend met de te bereiken eindcompetenties.

Verzoekende partij formuleert tevens een opmerking bij het feit dat de docent bij LR6 (“De student kan het standpunt innemen van diverse gebruikers van zijn ontwerp”) opmerkt dat het organiseren van ruimten en het ontwerp grondig fout loopt en dat er zinloze en functieloze restruimtes ontstaan, die niets bijdragen tot het beter beleven en gebruiken van het ontwerp in de bestaande context. Verzoekende partij betwist dit en wijst hierbij op door haar afgenumde interviews bij gebruikers (*i.c.* studenten).

In de overige opmerkingen die bij LR6 zijn geformuleerd, leest de Raad: “*In het voorgelegde project krijgen we een organisatie van ruimten met hun specifieke functies, deze worden echter nooit getest in mogelijke scenario's van gebruikers op specifieke tijdstippen. De veelvuldig gevraagde testen in ruimte en tijd van het ontwerp blijven onbestaande, indien de inkomhal zou getest worden vanuit haar gebruikers zien we onmiddellijk problemen ontstaan in de omvang van ruimten, circulatieruimte, akoestiek naar de bovenliggende verdiepingen, functionaliteit, ergonomie, densiteit, veiligheid, materialiteit, ...*”. Verzoekende partij weerlegt deze opmerking door te stellen dat zij met haar renders voor elke verdieping verschillende scenario's heeft uitgetekend.

De Raad merkt op dat verwerende partij het door verzoekende partij meegestuurde materiaal niet als voldoende aanmerkt om het als een onderzoek van verschillende gebruikersscenario's te kwalificeren. Het komt de Raad niet toe deze beoordeling door de evaluator – die geacht wordt deskundig te zijn in de te beoordelen materie – in de schoot van de verwerende partij over te doen. Daarnaast kan de Raad niet vaststellen dat deze beoordeling blijkt geeft van een kennelijk onredelijke inschatting, waardoor de beoordeling kant noch wal zou raken.

Wat de eerste opmerking bij LR6 betreft kan de Raad niet concluderen dat de voorgelegde interviews, waarbij verwerende partij terechte vragen uit (o.a. inzake methodologie, verzameling en verwerking van gegevens en het feit dat de enquête niet toelaat een ontwerp te onderbouwen), *ipso facto* afbreuk doen aan de commentaar van de evaluator betreffende de

organisatie van de ruimtes en de bijdrage ervan tot het beleven en gebruiken van het ontwerp. Verzoekende partij brengt geen afdoende elementen bij om de Raad, rekening houdend met zijn appreciatiebevoegdheid die beperkt is, ertoe te brengen te besluiten dat de evaluatie van de bevoegde evaluator in de schoot van verwerende partij onredelijk zou zijn.

Verzoekende partij formuleert vervolgens een opmerking waar de docent bij LR7 aangeeft dat het individueel ontwerpproces zeer moeizaam verloopt. Verzoekende partij erkent dit en schrijft dit toe aan haar situatie. Zij stipt evenwel aan dat zij erin slaagde aanwezig te zijn op het voorziene jurymoment met een presentabel project. Zij wijst erop dat haar klasgenoten, die op de hoogte waren van wat er allemaal misliep, onder de indruk waren. Zij schrijft voldaan te zijn door de feedback die de docent bij haar klasgenoten had ingewonnen. Zij merkt ook nog op dat de docent zei dat ze potentieel heeft. Dat zij ondanks dit alles toch een 9 op 20 krijgt, doet haar besluiten dat haar situatie de koude kleren van de docent niet heeft geraakt.

De Raad sluit niet uit dat verzoekende partij in moeilijke omstandigheden heeft gewerkt. Dit neemt de rechtmatigheid van de beslissing van verwerende partij, in zoverre gebaseerd op de mate waarin verzoekende partij in haar opdracht heeft getoond de te bereiken competenties onvoldoende te hebben verwezenlijkt, evenwel niet weg. Dat hierbij de door verzoekende partij aangehaalde omstandigheden buiten beschouwing zijn gelaten, zoals verzoekende partij beweert, maakt de beoordeling *an sich* noch onrechtmatig noch onredelijk. Ten overvloede stipt de Raad hierbij nog aan dat uit het verzoekschrift (met name uit het zevende punt) blijkt dat de fysieke problemen en de thuissituatie van verzoekende partij niet gekend waren door de evaluator op het ogenblik van de evaluatie en tijdens het ontwerpproces.

Verzoekende partij vindt tevens dat het feit dat de docent schrijft dat zij veelvuldig ziek was en beloofde de doktersattesten aan [P.V.] te bezorgen, hetgeen blijkbaar dit academiejaar niet is gebeurd, de rechtmatigheid van de beoordeling aantast. Zij schrijft immers: “*Tijdens de jury heb ik mijn doktersattesten aan hem gegeven. Hij bekeek ze niet eens aan en zei dat ik ze moet afgeven aan [P.V.]. De dag dat ik mijn doktersbrieven wilde afgeven was [P.V.] er niet maar een medewerker, een jonge vrouw, adviseerde mij om deze toch te geven aan mijn docent. Ondertussen zijn deze wel terecht gekomen bij [P.V.]*”.

Uit de antwoordnota blijkt dat specifieke doktersbriefjes eerst na de eindpresentatie zijn binnengebracht. Aan de docent zijn wel de attesten m.b.t. het auto-ongeval van verzoekende

partij getoond en haar erkenning als student met een functiebeperking. Evenwel blijkt verzoekende partij geen beroep te hebben gedaan op hiermee gepaard gaande faciliteiten bij het studeren. Daarnaast blijkt uit het dossier dat de afwezigheden van verzoekende partij het ontwerpproces kunnen hebben bemoeilijkt of vertraagd, maar dat dit geen rechtstreekse invloed had op haar score. Evenmin leidden de afwezigheden er toe dat verzoekende partij niet zou zijn toegelaten om deel te nemen aan het examen, omdat zij niet zou hebben voldaan aan de in de ECTS-fiche voorziene minimale aanwezigheid.

Inzake de studiefaciliteiten schrijft verzoekende partij nog: “*Ik ben reeds erkend als student met een motorische functiebeperking voor de volledige studieloopbaan gedurende mijn studies (...). Ik dacht dat deze erkenning voldoende zou zijn en was niet op de hoogte dat er aparte faciliteiten moesten aangevraagd worden voor elk schooljaar. Ik was daarvan niet op de hoogte. In de toekomst zal ik dit zeker in orde brengen.*”

Het is de Raad niet helemaal duidelijk in hoeverre bovenstaande overweging uit het verzoekschrift voor de Raad tot de conclusie kan leiden dat de aangevochten beslissing vernietigd dient te worden. Het feit dat verzoekende partij geen faciliteiten heeft aangevraagd en dit ook erkend heeft, vooral in het licht van de informatie waarover zij hieromtrent beschikte – zoals blijkt uit de antwoordnota, die ter zake niet tegengesproken wordt – is volgens de Raad geen reden om de evaluatie die verzoekende partij wenst te betwisten, te vernietigen. De Raad herinnert er in deze nog eens aan dat verzoekende partij in het verzoekschrift aangeeft het aanvragen van faciliteiten zeker in orde te brengen naar de toekomst toe en geen goede redenen bijbrengt die het niet-aanvragen ervan verschonen. Met betrekking tot de opmerking van verzoekende partij ten aanzien van de eerste alinea van pagina 7 van de beslissing op intern beroep kan de Raad in essentie dan ook volstaan met de vaststelling dat verzoekende partij in het verzoekschrift voor de Raad erkent geen faciliteiten te hebben aangevraagd, hoewel zij daar wellicht recht op had omwille van de motorische functiebeperking waarmee zij kampt.

Verzoekende partij haalt tevens de zesde alinea van pagina 7 van de aangevochten beslissing aan. De Raad leest er het volgende: “[P.V.M.] bevestigt dat hij in algemene termen weet had van de privéproblemen waar je naar verwijst. Hij schrijft (mail dd. 18 februari 2019): ‘Heeft ze iets over gezegd, maar voornamelijk dat ze ook werkt in een architectenbureau in Brussel, ik heb haar ook gewezen op het gezond tijdsevenwicht tussen werken en studeren en hier lijkt het me misgelopen te zijn.’”

Verzoekende partij geeft aan dat de docent op het feedbackgesprek van 11 februari 2019 op de hoogte was van het auto-ongeluk en wat er misgelopen was met haar projectpartner. Daarentegen was hij niet op de hoogte van haar fysieke problemen en verantwoordelijkheden thuis. Verzoekende partij vroeg om een laatste gesprek om hem hierover in te lichten. Dit gesprek vond plaats op 15 februari 2019. Verzoekende partij vindt dat de docent zich in voornoemde mail beleidigend licht heeft uitgelaten over het gesprek. Zij vindt ook dat het gesprek niet voornamelijk over de balans tussen werken en school ging. Verzoekende partij is van mening dat het onbeschaafd is te speculeren over haar werk en haar te wijzen op de organisatie van haar leven. Zij zou het voornamelijk over haar motorische functiebeperking hebben gehad. Zij meldde de docent ook dat zij beter uitstel had kunnen vragen voor het project. Verzoekende partij geeft ook aan dat het feit dat enkel het opleidingsonderdeel “implement studio” overblijft, tot gevolg heeft dat zij een pauze van 9 maanden in haar studies moet inbouwen. Hiervoor zou zij naar mogelijke oplossingen hebben gevraagd. Zij geeft aan dat de docent daar niet voor open stond en hij veronderstelde dat het tekort tolereerbaar was. Dit blijkt volgens haar niet zo te zijn, aangezien zij als schakelstudent slechts een tolerantiekrediet van 6 studiepunten mag inzetten. De docent zou haar hebben aangeraden dit aan te vechten omwille van haar positieve studievoorgeschiedenis.

De Raad, die het verzoekschrift nochtans welwillend leest, ziet niet goed welke hefboom verzoekende partij in de samengevatte passage van het verzoekschrift voor ogen heeft om de aangevochten beslissing te vernietigen. De Raad kan aannemen dat verzoekende partij van oordeel is dat de docent niet beschaafd otradt en zich in zijn aangehaalde mail beleidigend heeft uitgelaten over het gesprek dat zij met hem had, doch - zelfs zo dit met de werkelijkheid overeen mocht stemmen - ziet de Raad niet in hoe dit de betwiste evaluatie ongeldig maakt. Het feit dat de docent niet open zou hebben gestaan voor het zoeken naar oplossingen - zelfs zo deze de evaluatie niet mochten betreffen - voor de gedwongen pauze in de studieloopbaan van verzoekende partij, is volgens de Raad ook geen element dat de evaluatiebeslissing aantast. Hetzelfde geldt voor het feit dat de docent de tolerantiemogelijkheid verkeerd zou hebben ingeschat of verzoekende partij zou hebben aangeraden het feit dat zij geen tolerantie kon genieten voor het opleidingsonderdeel aan te vechten.

De Raad kan in elk geval uit de opmerkingen van verzoekende partij niet afleiden dat de docent van de door haar aangevoerde omstandigheden op de hoogte zou zijn geweest op het ogenblik

dat hij haar werk heeft geëvalueerd. Het lijkt voor de Raad dan ook moeilijk de docent aan te wrijven bij de evaluatie onvoldoende rekening te hebben gehouden met deze omstandigheden. Zo lijkt verzoekende partij bijvoorbeeld *post factum* tot het besluit te zijn gekomen dat zij misschien uitstel had kunnen vragen aangezien zij haar chronische pijn onvoldoende onder controle had en in het licht van de motorische functiebeperking waaraan zij lijdt. Bovendien wijst de Raad erop dat de beoordeling van verzoekende partij in het licht van de beoogde eindcompetenties dient te gebeuren. Externe omstandigheden zijn geen reden om dit evaluatiecriterium los te laten. De Raad stipt tevens aan dat de gevlogen van het niet-slagen voor een opleidingsonderdeel – *in casu* de door verzoekende partij beweerde invloed op haar studieduur – elementen zijn die buiten de quotering van het werk en proces in het kader van het betwiste opleidingsonderdeel liggen.

Tenslotte wenst de Raad nog eens te herinneren aan het feit dat verzoekende partij in het lopende academiejaar niet om faciliteiten heeft verzocht en voor de Raad niet aannemelijk maakt dat de doktersattesten – waarbij het nog onduidelijk is of het gaat om de attesteren van het auto-ongeval en de erkenning als student met een functiebeperking, dan wel om specifieke doktersbriefjes bij afwezigheid (deze laatste zouden volgens de verwerende partij pas na de eindpresentatie zijn ingediend op het studentensecretariaat) – voorafgaand aan de jurypresentatie aan de docent zijn gegeven. Het is dan ook moeilijk deze bij de beoordeling van de taak en de procesorganisatie en procesbeoordeling in rekening te nemen, in de mate waarin dit trouwens mogelijk zou zijn. Het is de Raad trouwens ook niet duidelijk in hoeverre de aangevoerde elementen de kwaliteit van de procesactiviteiten verhinderden of verzoekende partij bemoeilijkten een kwaliteitsvol juryproject te maken. *A fortiori* ziet de Raad op basis van het dossier niet hoe de bedoelde elementen de rechtmatigheid van de beoordeling door de docent zouden aantasten.

De Raad wenst verzoekende partij ten overvloede nog even te herinneren aan het verschil tussen een feedbackgesprek, dat inzicht verschaft in een evaluatie, en de evaluatie zelf.

Wat de afwezigheden betreft wil de Raad tenslotte nog herinneren aan het reeds aangehaalde feit dat verzoekende partij hiervoor niet de – zoals de ECTS-fiche in bepaalde omstandigheden toelaat (80%-aanwezigheidsvereiste) – sanctie van niet-deelname aan het examen werd opgelegd.

Met betrekking tot punt 3 op pagina 7 van de beslissing van de interne beroepsinstantie geeft verzoekende partij aan dat zij niet veronderstelde dat zij automatisch zou slagen voor “implement studio” omdat zij reeds slaagde voor het daaropvolgende opleidingsonderdeel. Zij wijst daarentegen op het gegeven dat de docent tijdens het feedbackgesprek van 11 februari 2019 zelf verwees naar “explicit studio” en aangaf dat verzoekende partij het er moeilijk mee zou hebben, terwijl zij reeds slaagde.

De Raad kan uit het aldus geformuleerde middel geen grond putten om de aangevochten beslissing te vernietigen. De Raad acht de beslissing van de beroepsinstantie op dit punt voldoende gemotiveerd en rechtmatig. De interne beroepsinstantie wijst vooreerst op het feit dat, niettegenstaande verzoekende partij slaagde voor “biab55 explicit-studio”, zij reeds voor de tweede maal “biab55 implement-studio” aflegde. De Raad leest daarnaast in de interne beroepsbeslissing: *“De motivering van een beoordeling of van een beslissing van de examencommissie kan niet worden gemotiveerd aan de hand van de resultaten die u in een vorig academiejaar of voor gelijkaardige opleidingsonderdelen behaalde. Het slagen voor andere opleidingsonderdelen ontwerpen doet niet automatisch veronderstellen dat u ook voor dit opleidingsonderdeel ontwerpen moet slagen. Dat u het opleidingsonderdeel herneemt betekent ook niet automatisch dat u een geslaagd cijfer mag verwachten.”* Het feedbackgesprek zelf, dat niet de evaluatie betreft, bevat *in casu* ook geen argument dat de beoordeling op losse schroeven zet.

Tot slot voert verzoekende partij elementen aan waaruit zij afleidt dat zij dient te zijn geslaagd. Zij gaat hiermee in tegen de passage uit de interne beroepsbeslissing volgens dewelke zij niet zou hebben aangegeven op welke manier zij meent te hebben voldaan aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel. Verzoekende partij vermeldt wel het materieel werk dat zij heeft gedaan, doch dit werk is op zich geen bewijs van het bereikt hebben van de minimale eindcompetenties. Ook geeft verzoekende partij aan een duidelijke tekental te hebben met de juiste communicatievaardigheden. Zij vermeldt dat er tekortkomingen zijn, die te wijten zijn aan factoren met betrekking tot haar privéleven. Zij slaagde er, naar eigen zeggen, echter in haar bereidheid en bekwaamheid te tonen en stelt dat haar docent zich daarvan bewust is. Zij oordeelt dat hij onterecht punten aftrok, omdat zij doorheen de draagstructuur van het gebouw zou zijn gegaan.

Wat dit laatste aspect betreft, verwijst de Raad naar het eerder overwogene. De Raad oordeelt daarnaast dat privé-elementen misschien wel bepaalde tekortkomingen kunnen verklaren, doch niet tot gevolg hebben dat zij de tekortkomingen wegvegen. Daarnaast blijkt uit het dossier dat de door verzoekende partij aangehaalde tekentaal en communicatieve vaardigheden niet genegeerd werden, doch niet kunnen verhullen dat er achterliggende tekortkomingen zijn. Er wordt in de toelichting bij de evaluatiefiche van verzoekende partij (mail [P.V.] van 28 februari 2019 – bijlage 3 van verwerende partij) melding gemaakt van een gebrek aan persoonlijke expressieve meerwaarde, het niet uitstralen van een geanimeerde ruimte en ontwerp en het ontbreken van ontwerpelementen, waaraan een correcte mondelinge toelichting niet kan verhelpen.

De Raad is dan ook van oordeel dat het laatste argument van verzoekende partij evenmin tot vernietiging van de beslissing van de interne beroepsinstantie kan leiden.

Het beroep is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 23 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

Melissa Thijs

De voorzitter

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.943 van 13 mei 2019 in de zaak 2019/111

In zake: Jean GUESSOU
 Woonplaats kiezend te 2100 Deurne
 Confortalei 49

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
 Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
 Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 15 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 11 februari 2019 waarbij aan verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Ethiek’ en hij niet geslaagd werd verklaard voor de opleiding ‘Master in de Rechten’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 10 april 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Geert de Hoon, verzoeker, Ingrid Goesaert en Melissa Vanmeenen, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding “Master in de Rechten”.

Voor het opleidingsonderdeel “Ethiek” bekomt verzoeker een examencijfer van 9/20. Verzoeker wordt tevens niet geslaagd verklaard voor de opleiding “Master in de Rechten”.

Verzoeker stelde op datum van 18 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 25 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie stelde dat ze van oordeel is dat het intern beroep niet kan worden ingewilligd, en wel om volgende redenen. Er kan geen toepassing worden gemaakt van de toekomstige deliberatieregels die door de Onderwijsraad werden goedgekeurd met het oog op de implementatie ervan in het Onderwijs- en examenreglement vanaf 2019-2020. Immers, deze toekomstige deliberatieregels zijn kennelijk nog niet van toepassing, nu het Onderwijs- en examenreglement 2018-2019 niet in die zin werd aangepast en de beslissing van de Onderwijsraad ook explicet vermeldt dat deze nieuwe deliberatieregels (pas) zullen worden meegenomen in het Onderwijs- en examenreglement 2019-2020. Omwille van het legaliteits- en rechtzekerheidsbeginsel heeft de Faculteitsraad van 17 januari 2019 dan ook formeel beslist om de voorgestelde nieuwe deliberatieregels in het academiejaar 2018-2019 niet toe te passen. De meerderheid van de faculteiten aan de Universiteit Antwerpen beslisten in dezelfde zin.

Hoewel de examencommissieleden het engagement als studentenvertegenwoordiger ten zeerste waarderen, kan deze hoedanigheid en de ermee gepaard gaande inspanningen niet worden ingeroepen als bijzondere omstandigheden die een geslaagdverklaring met een behaald tekort, in weerwil van het toepasselijke Onderwijs- en examenreglement, kunnen verantwoorden. Dat het mandaat van studentenvertegenwoordiger van een sterk sociaal engagement en een inzet voor de medestudenten en voor de universiteit getuigt, evenals van competenties die samenhangen met de uitvoering van dat mandaat, lijdt geen twijfel, maar de uitoefening van een dergelijk mandaat kan de beoogde doelstellingen van het opleidingsprogramma niet (mee) verwezenlijken.

De beroepsinstantie geeft een opsomming van de competenties die volgens het getuigschrift studentenvertegenwoordiger werden verworven. Op generlei wijze toont verzoeker aan dat door

deze competenties meteen ook de kerncompetenties van de masteropleiding worden bereikt, die de beroepsinstantie tevens opsomt. Dat door de, zelfs succesvolle, invulling van het mandaat van studentenvertegenwoordiger de kerncompetenties van de masteropleiding rechten kunnen worden bereikt, zou betekenen dat het bereiken van deze kerncompetenties opleidingsonafhankelijk is, aangezien dit zou betekenen dat ook studentenvertegenwoordigers uit andere opleidingen door de loutere invulling van het voornoemde mandaat deze kerncompetenties van de masteropleiding rechten (deels) zouden kunnen bereiken, *quod non*, aangezien deze allen steeds insteek hebben, die in de vernoemde competenties van de studentenvertegenwoordiger niet of zeker niet in gelijkwaardige mate aan bod komt.

Daarnaast lijst de interne beroepsinstantie de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel ‘Ethiek’ op. Door de, zelfs succesvolle, invulling van het mandaat van studentenvertegenwoordiger worden volgens de beroepsinstantie evenmin de eindcompetenties van dit opleidingsonderdeel bereikt. Immers, het studentenvertegenwoordigersmandaat getuigt zoals hoger gesteld van sterk sociaal engagement en een inzet voor de medestudenten en voor de universiteit en scherpt de sociale vaardigheden van de studentenvertegenwoordiger aan, maar garandeert niet dat hierdoor inzicht in ethische begrippen en theorieën wordt bereikt, hetgeen tevens wordt weerspiegeld door het behaalde resultaat van verzoeker voor ‘Ethiek’ van 9/20. Bovendien betreft het hier een plichtvak in het curriculum van alle masterstudenten, waardoor de faculteit te kennen heeft gegeven dat het opleidingsonderdeel ‘Ethiek’ cruciaal is in de opleiding van juristen. Het omvat een specifieke competentie, namelijk een algemeen inzicht in de theorieën en begrippen van de ethiek. Dit komt niet aan bod in de andere opleidingsonderdelen die hoogstens enkele praktische toepassingen aanraken, maar geen breed systematisch referentiekader aanbieden zoals in dit opleidingsonderdeel.

De examencommissieleden zijn dan ook van oordeel dat artikel II.229 Codex Hoger Onderwijs niet van toepassing is, nu zij menen dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma niet globaal verwezenlijkt zijn. Bijgevolg blijft de beslissing om verzoeker niet geslaagd te verklaren, gehandhaafd.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 8 maart 2019 aan verzoeker overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 15 maart 2019 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verzoeker tekent beroep aan tegen de studievoortgangsbeslissing van 11 februari 2019 waarbij aan verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel “Ethiek” en hij niet geslaagd werd verklaard voor de opleiding “Master in de Rechten” en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard (tweede bestreden beslissing).

Uit artikel 21.4.2 van het onderwijs- en examenreglement (verder: OER) van verwerende partij blijkt dat de interne beroepsinstantie bevoegd is om, in voorkomend geval, de bestreden beslissing te wijzigen.

Dit betekent dat zij voor de beoordeling van de grond van de zaak in de plaats treedt van de examencommissie. In dat geval verdwijnt de beslissing van de examencommissie uit de rechtsorde, en kan zij niet meer het voorwerp uitmaken van een beroep bij de Raad.

Verzoekers beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard in de mate dat het is gericht tegen de eerste bestreden beslissing.

Wel kan verzoeker onregelmatigheden die kleven aan deze beslissing, nog op ontvankelijke wijze aanvoeren tegen de beslissing op intern beroep.

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep in zoverre het is gericht tegen de tweede bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) en de Raad ziet evenmin redenen om zulks te doen.

Het beroep is in die mate ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoeker zich in een eerste middel beroept op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel, het motiveringsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat de examencommissie, naar zijn mening, op de verkeerde elementen gefocust heeft in het kader van de interne beroepsbeslissing. Verzoeker is van oordeel dat hij wél bijzondere studie-gerelateerde omstandigheden kan voorleggen die een beslissing om hem geslaagd te verklaren voor de masteropleiding rechten kunnen verantwoorden.

Verzoeker haalt aan dat hij in het academiejaar 2018-2019 21 van de 24 opgenomen studiepunten behaalde, wat neerkomt op een studierendement van 88% en een graadbepaling van 62,5% voor de gehele masteropleiding, met inbegrip van het tekort voor ‘Ethiek’. Verder stelt hij dat zijn studietraject nooit het voorwerp is geweest van een studievoortgangsmaatregel. In de bacheloropleiding was hij voor alle opleidingsonderdelen geslaagd, zonder deliberatie. Bovendien is zijn studierendement verbeterd na het behalen van zijn bachelordiploma.

De beraadslaging van de masteropleiding rechten verloopt volgens verzoeker aan de hand van een *full credit*-systeem. Dit heeft tot gevolg dat het tekort van verzoeker voor het opleidingsonderdeel “Ethiek” (9/20) niet kan worden gedelibereerd. Bijgevolg is hij niet geslaagd verklaard en kan hij zijn diploma niet behalen. Op het inzage- en feedbackmoment voor het examen “Ethiek” gaf de betrokken professor als feedback dat de antwoorden van verzoeker niet onjuist waren, maar onvolledig, vaag en vaak niet in de context geplaatst.

Vooreerst haalt verzoeker als middel aan dat de examencommissie de zaak niet zorgvuldig bekeken heeft. Verzoeker stelt vast dat de examencommissie vooral de focus heeft gelegd op twee zaken: de vraag naar de precieze impact van de nieuwe deliberatieregels op zijn studietraject en op de toepassing van het gelijkheidsbeginsel aan de Universiteit Antwerpen enerzijds, en het engagement van studentenvertegenwoordiger als enige bijzondere omstandigheid van studie-gerelateerde aard anderzijds. In zijn verzoekschrift had verzoeker nochtans ook andere bijzondere omstandigheden van studie-gerelateerde aard aangegeven: het verloop van zijn studietraject en het behalen van een tekort voor het opleidingsonderdeel “Ethiek”. Een tekort voor een opleidingsonderdeel staat volgens verzoeker een deliberatie niet

in de weg, ook niet in een zogenaamde *full credit*-masteropleiding. Doordat de examencommissie niet alle elementen in rekening heeft gebracht bij haar beslissing, ligt er volgens verzoeker een schending van de zorgvuldigheidsplicht voor. De examencommissie had, naar het oordeel van verzoeker, tot een andere beslissing kunnen komen indien zijn studietraject en zijn (licht) tekort voor “Ethiek” wel in aanmerking waren genomen. Bovendien vindt verzoeker ook nergens in de beslissing terug waarom zijn studietraject in deze niet relevant was. De examencommissie betwist immers geen elementen uit zijn studietraject, maar stelt dit vast als een feit en niet als een bijzondere omstandigheid van studie-gerelateerde aard, zonder precies uit te leggen waarom.

Verder stelt verzoeker dat de examencommissie onvoldoende rekening heeft gehouden met het specifieke middel van de impact van de nieuwe deliberatieregels en de toepassing op het gelijkheidsbeginsel. De examencommissie beperkt zich in haar beslissing door aan te geven waarom de nieuwe deliberatieregels in dit geval niet van toepassing kunnen zijn. Verzoeker stelt vast dat de examencommissie niet betwist dat hij onder de toekomstige deliberatieregeling zou vallen, indien deze wel van toepassing was. De plichtvakken (waarnaar de examencommissie refereert) zijn daar niet uitgesloten van deliberatietoepassing. Verzoeker stelt zich daarom de vraag in hoeverre die opleidingsonderdelen dan dermate cruciaal zijn. Het volgende academiejaar lijken die opleidingsonderdelen minder cruciaal. Verzoeker stelt dat de examencommissie nergens verantwoordt waarom deze opleidingsonderdelen dit academiejaar wél cruciaal zijn. Bovendien antwoordt de examencommissie nergens op het middel dat er sprake is van discriminatie, doordat de deliberatieregels wel worden toegepast binnen de faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie, maar niet bij de faculteit Rechten. De examencommissie beperkt zich tot het verwijzen naar het legaliteits- en rechtszekerheidsbeginsel om de beslissing de regels nog niet toe te passen, te rechtvaardigen.

Tevens stelt verzoeker dat de competenties binnen de studentenvertegenwoordiging van de faculteit Rechten wél relevant kunnen zijn om aan te tonen dat aan de globale opleidingsdoelstellingen en aan de opleidingsonderdeel-doelstellingen van “Ethiek” in het bijzonder voldaan is. De examencommissie is van oordeel dat verzoeker op generlei wijze aantoont hoe hij door de competenties die hij bereikte als studentenvertegenwoordiger, ook de kerncompetenties van de masteropleiding heeft bereikt. Het is volgens verzoeker voor de toepassing van artikel 17.1.6 van het Onderwijs- en examenreglement echter niet vereist om aan te tonen dat door deze competenties *alle* kerncompetenties van de masteropleiding worden

bereikt. In dit geval waren enkel de kerncompetenties die door de faculteit zelf in verband gebracht worden met het opleidingsonderdeel “Ethiek” relevant. Het is immers door de combinatie van zijn engagement als studentenvertegenwoordiger én het feit dat hij voor alle overige opleidingsonderdelen geslaagd is, dat verzoeker van oordeel is dat hij geslaagd kan worden verklaard op basis van het bereiken van de globale opleidingsdoelstellingen. Bovendien heeft verzoeker niet enkel verwezen naar die competenties die expliciet erkend worden door het getuigschrift, maar heeft hij ook aangegeven hoe hij via zijn engagement die competenties verworven heeft. Verzoeker heeft ook nergens in zijn verzoekschrift gesteld dat door de invulling van het mandaat van studentenvertegenwoordiger *alle* kerncompetenties van de master kunnen worden bereikt. Hij heeft zich beperkt tot de twee kerncompetenties die in verband worden gebracht met het opleidingsonderdeel “Ethiek”, namelijk kerncompetentie 4 en 8 van de gehele masteropleiding Rechten en heeft deze gekoppeld aan twee andere competenties als studentenvertegenwoordiger.

Ook haalt verzoeker aan dat de examencommissie onvoldoende aan het kwantitatieve luik van art. II.229 van de Codex heeft getoetst. De examencommissie heeft naar zijn mening nergens in haar beoordeling rekening gehouden met het lichte tekort van 9/20 voor het opleidingsonderdeel “Ethiek”, noch met het feit dat het gaat om een opleidingsonderdeel van slechts 3 studiepunten en het gewogen gemiddelde van 63% in de masteropleiding. Ook heeft de examencommissie geen rekening gehouden met zijn resultaten voor de verplichte stage en de masterproef – eveneens elementen die bij de nieuwe deliberatieregels wél zouden hebben meegespeeld. Door die zaken niet of niet duidelijk mee te nemen in haar beslissing, schendt de examencommissie volgens verzoeker de motiveringsplicht.

Ook stelt verzoeker dat de examencommissie onvoldoende aan het kwalitatieve luik van art. II.229 van de Codex heeft getoetst. De examencommissie geeft op het einde aan wat de precieze eindcompetenties van het opleidingsonderdeel “Ethiek” zijn. Verzoeker stelt dat de examencommissie lijkt aan te nemen dat het opleidingsonderdeel “Ethiek” een dermate unieke band heeft met de globale doelstellingen van de opleiding. Net omdat verzoeker een tekort van 9/20 heeft behaald voor het opleidingsonderdeel, zou dat het bewijs leveren dat hij de *specifieke competentie van het algemeen inzicht in de theorieën en begrippen van de ethiek* niet heeft behaald. Ook kon hij die specifieke competentie niet verwerven via andere opleidingsonderdelen. Het tekort werkt volgens de examencommissie dus door naar de niet-verwezenlijking van de doelstellingen van de opleiding. Verzoeker gaat evenwel niet akkoord

met deze zienswijze. Ten eerste bevat de beslissing van de examencommissie geen enkele indicatie welke unieke band het opleidingsonderdeel net heeft met de kerncompetenties van de masteropleiding in de rechten. Ten tweede heeft de examencommissie enkel getoetst aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel, zonder te kijken naar de kerncompetenties verbonden aan het opleidingsonderdeel. Tenslotte trekt de examencommissie een verkeerde conclusie uit die specifieke toetsing: de kerncompetenties verbonden aan het opleidingsonderdeel “Ethiek” zijn ook verbonden met een aantal andere opleidingsonderdelen, zodat het wel degelijk mogelijk is dat deze kerncompetenties zijn verworven in andere opleidingsonderdelen die dezelfde kerncompetenties nastreven.

Verzoeker verduidelijkt dit verder. Hij stelt dat de specifieke competentie van “het algemeen inzicht in de theorieën en begrippen van ethiek”, zoals vermeld door de examencommissie in haar beslissing, nergens uitdrukkelijk te vinden is in de lijst van kerncompetenties die de faculteit o.a. heeft gepubliceerd op haar website en in haar eigen zelfevaluatie-rapport. Daaruit leidt verzoeker af dat het om een doelstelling van het opleidingsonderdeel zelf gaat en dus geen globale doelstelling van de opleiding. Dat betekent dus ook dat de specifieke competentie niet zo specifiek is binnen de lijst van de globale opleidingsdoelstellingen. Het feit dat het hier gaat om een doelstelling van het *opleidingsonderdeel*, impliceert niet noodzakelijk dat verzoeker ook niet aan de globale doelstellingen van de opleiding of de kerncompetenties voldeed en betekent dat verzoeker de kerncompetenties die verbonden zijn aan het opleidingsonderdelen, via andere opleidingsonderdelen zou kunnen behalen. De faculteit heeft elk opleidingsonderdeel van de masteropleiding rechten gekoppeld aan kerncompetenties van de masteropleiding. Dat gebeurde ook voor het opleidingsonderdeel “Ethiek”, dat gekoppeld is aan twee kerncompetenties, namelijk 4 en 8:

- kerncompetentie 4: de master is in staat om het recht te plaatsen in de waarde- en contextgebondenheid in tijd en ruimte;
- kerncompetentie 8: de master is in staat om bij de oplossing van een juridisch probleem de betrokken belangen naar waarde te schatten en om rekening te houden met de maatschappelijke gevolgen van de voorgestelde oplossingen.

In haar beslissing refereert de examencommissie ook niet naar die twee specifieke kerncompetenties, maar beperkt zich ertoe vast te stellen dat aan de doelstelling van het opleidingsonderdeel niet is voldaan.

Verzoeker heeft in zijn oorspronkelijk verzoekschrift aangegeven aan welke opleidingsonderdelen beide kerncompetenties kunnen verbonden zijn en wat het aandeel daarvan is in het totaal aantal studiepunten. Het gaat om 84 van de 120 studiepunten uit de opleiding (namelijk de juridische plichtvakken, de grondige studies en de masterproef – deel thesis), wat dus meer dan twee derde van de opleiding is. Verzoeker heeft hiervan 81 studiepunten behaald en bovendien gaat het om een tekort van 9/20 – wat eerder al door de Raad aanzien is als een licht tekort – en om een opleidingsonderdeel van 3 studiepunten. De toets is hier immers niet of verzoeker de doelstelling van het opleidingsonderdeel heeft volbracht, maar wel of hij de globale opleidingsdoelen heeft bereikt op basis van de elementen die hij in zijn verzoek heeft aangereikt. Om bovenstaande redenen kon de examencommissie volgens verzoeker niet in alle redelijkheid beslissen dat hij beide kerncompetenties niet via een andere weg verworven heeft. Er zijn immers een aantal opleidingsonderdelen waar hij minstens heeft aangetoond dat hij wel degelijk het recht kan plaatsen in de waarde- en contextgebondenheid in tijd en ruimte en dat hij wel degelijk bij de oplossingen van een juridisch probleem de betrokken belangen naar waarde kan inschatten en rekening kan houden met de maatschappelijke gevolgen van de voorgestelde oplossingen.

Door ervan uit te gaan dat het opleidingsonderdeel “Ethiek” een specifieke competentie behelst, namelijk “het algemeen inzicht in de theorieën en begrippen van de ethiek”, zonder (afdoende) aan te geven waarin het precies een unieke band heeft met de globale doelstellingen van de opleiding, schendt de examencommissie volgens verzoeker de motiveringsplicht. Zij vermeldt immers nergens waarin het opleidingsonderdeel “Ethiek” binnen het kader van de globale opleidingsdoelstellingen of kerncompetenties specifiek is. Het feit dat het gaat om een plichtvak en dat de specifieke competentie niet aan bod komt in de andere opleidingsonderdelen die hoogstens praktische toepassingen aanraken, is volgens verzoeker irrelevant, aangezien niet de opleidingsonderdelen onderling moeten worden vergeleken, maar de band tussen elk opleidingsonderdeel en de globale opleidingsdoelstellingen moet worden veruitwendigd. Uit de beslissing blijkt nergens dat de examencommissie wel degelijk een kwalitatieve toetsing binnen het bereiken van de globale opleidingsdoelstellingen heeft gedaan. Indien dit wel gebeurd is, is de toetsing volgens verzoeker op een gebrekige wijze tot stand gekomen.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat zij, anders dan verzoeker beweert, het studietraject van verzoeker *niet* als een louter feit heeft vastgesteld. Conform het arrest nr. 2015/494 van 19 november 2015 van de Raad, neemt verwerende partij aan dat uitzonderlijke

omstandigheden ook te maken kunnen hebben met het studietraject dat een student doorlopen heeft en waaruit redelijkerwijze kan worden afgeleid dat de betrokken student, ondanks het tekort, geacht kan worden de voor de opleiding vereiste globale doelstellingen te hebben behaald. Verwerende partij beaamt dat het studietraject van verzoeker nooit het voorwerp is geweest van een maatregel van studievoortgangsbewaking. Dit feit op zich kan moeilijk als een bijzondere omstandigheid worden beschouwd. De regel is immers dan een student een studietraject aflegt zonder dat studievoortgangsmaatregelen noodzakelijk zijn. Verwerende partij wil daarbij opmerken dat het opleggen van een maatregel van studievoortgangsbewaking neerkomt op het ingrijpen in een studietraject dat niet aan vooraf bepaalde *minimumnormen* voldoet. Het succesvol doorlopen van de studies is erop gericht dat studenten 100% van de door hen opgenomen studiepunten behalen. Daarop is ook de werking van het leerkrediet ingesteld. Een student die een vlekkeloos parcours doorloopt, houdt op het einde van de opleiding 200 studiepunten over. Behaalt hij/zij voor de eerste maal het (initiële) masterdiploma, worden de oorspronkelijk toegekende 140 studiepunten afgetrokken, waarna 60 studiepunten overblijven om gebeurlijk een tweede (en volgende) diploma te behalen. Voor studenten die onderweg een steek laten vallen, moet voor het behalen van een bijkomend diploma uitzonderingsmaatregelen worden getroffen, onder de vorm van toelating ondanks onvoldoende leerkrediet of verhoogd studiegeld. Wanneer studenten echter minder dan 100% behalen, worden minimumvereisten voor het behaalde studierendement opgelegd. Worden deze vereisten niet gehaald, dan legt de onderwijsinstelling een maatregel van studievoortgangsbewaking op. Dat verzoeker in de loop van zijn studietraject boven de minimumnormen is gebleven, kan bezwaarlijk als een bijzondere omstandigheid van studie-gerelateerde aard worden beschouwd die zou verantwoorden dat daardoor meteen de doelstellingen van de opleiding globaal verwezenlijkt zijn.

Daarnaast kan verwerende partij niet anders dan vaststellen dat het studietraject in de rechtenopleiding van verzoeker zich over bijna acht academiejaren (onder studieonderbreking) uitstrekkt, daar waar deze opleiding in principe vijf academiejaren omvat. Verzoeker kreeg in deze periode geen maatregel van studievoortgangsbewaking opgelegd, maar zijn studietraject kan evenmin als standaard worden beschouwd. De behaalde studieresultaten over de jaren heen variëren. Verzoeker legt de nadruk op het uiteindelijk behaalde eindresultaat van 60%, maar laat na te duiden dat het eindresultaat van de masteropleiding behaald werd over een periode van vier jaar in plaats van twee jaar. Verwerende partij looft het engagement dat verzoeker door zijn extra-curriculaire activiteiten als studentenvertegenwoordiger op zich heeft genomen. Verwerende partij heeft het volste begrip dat verzoeker door de combinatie van zijn

studies met extra-curriculaire activiteiten langer dan vijf jaar over de rechtenstudies gedaan heeft, maar deze – door verzoeker zelf gekozen – combinatie kan op zich evenmin als een bijzondere omstandigheid van studie-gerelateerde aard worden beschouwd. Mogelijk zijn er voor deze studieduurvertraging andere oorzaken die als bijzondere omstandigheid zouden kunnen worden beschouwd, maar die worden door verzoeker niet aangevoerd. Overigens zou de loutere opname van het mandaat van studentenvertegenwoordiger er in de hiervoor aangehaalde optiek toe leiden dat elke studentenvertegenwoordiger zichzelf door deze opname verzekert van een automatische deliberatiemogelijkheid, die ingaat tegen artikel 17.1.4 OER.

Tevens wijst verzoeker erop dat hij slechts een licht tekort voor “Ethiek” behaalde, en dat dit naar zijn mening ook een bijzondere omstandigheid van studie-gerelateerde aard zou kunnen uitmaken. Verwerende partij stelde echter vast dat verzoeker meermaals was ingeschreven voor “Ethiek”. Verwerende partij merkt op dat het behalen van een hoogste resultaat van 9/20 na zeven examenkansen bezwaarlijk als een bijzondere omstandigheid van studie-gerelateerde aard kan worden beschouwd. Dit vermeend licht tekort wordt in een ander daglicht gesteld door het studieverleden van verzoeker. Na vier effectieve deelnames aan het examen behaalde verzoeker immers nog steeds de vooropgestelde competenties niet.

Verzoeker stelt in zijn extern verzoekschrift vast “dat de examencommissie niet betwist dat ik onder de toekomstige deliberatieregeling zou zijn gevallen, indien deze wel van toepassing was.” Dit argument acht verwerende partij niet relevant. In voorliggende procedure dient de examencommissie te oordelen of er sprake is van bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 17.1.6 OER. Immers, of verzoeker onder de toekomstige deliberatieregeling zou vallen, doet niet ter zake. Het is de huidige deliberatieregeling die door de examencommissie moet worden afgetoetst en toegepast, en volgens de huidige – geldende – deliberatieregeling kan verzoeker niet geslaagd worden verklaard, aangezien artikel 17.1.5 OER een eventuele deliberatie met tekort enkel mogelijk maakt in geval van bachelor- en schakelprogramma’s. Aan toekomstige regels kunnen geen actuele rechten worden ontleend. Ook het argument dat de deliberatieregels wél zouden worden toegepast binnen de Faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie, doet evenmin ter zake. Verzoeker is ingeschreven in de opleiding master in de rechten aan de Faculteit Rechten en de examencommissie kan niet anders dan de huidige geldende deliberatieregeling toepassen, en kan/moet zich daarbij niet aligneren met een afwijkende toepassing door een andere faculteit, die in weerwil van het geldende OER handelt. Het gelijkheidsbeginsel is enkel van toepassing op studenten die zich in een vergelijkbare

situatie bevinden, d.w.z. *in casu* binnen eenzelfde academiejaar en opleiding. Studenten kunnen zich niet vergelijken met studenten die zich in een toekomstig academiejaar mogelijk zullen inschrijven, laat staan dat zij, op grond van het gelijkheidsbeginsel, reeds toepassing kunnen vorderen van reglementen die alleen voor de toekomst gelden. Studenten bevinden zich uiteraard ook niet in een vergelijkbare situatie met studenten uit andere faculteiten die een totaal ander programma volgen met andere kerncompetenties en onderwijsdoelstellingen. Er kan derhalve geen sprake zijn van “discriminatie”, aangezien het geen vergelijkbare situatie betreft. Overigens zou het toepassen van de nieuwe regels op verzoeker wél daadwerkelijk tot een schending van het gelijkheidsbeginsel leiden ten aanzien van andere rechtenstudenten, die zich in een vergelijkbare situatie bevinden.

Verzoeker is verder van oordeel dat de competenties die hij binnen de studentenvertegenwoordiging van de Faculteit Rechten heeft verworven, relevant kunnen zijn om aan te tonen dat voldaan is aan de globale opleidingsdoelstellingen en aan de doelstellingen van het opleidingsonderdeel “Ethiek” in het bijzonder. Verwerende partij werpt in dit verband op dat de neergelegde getuigschriften geen enkele verwijzing naar deze kerncompetenties in een “juridische context” bevatten. Wel verwijzen ze naar competenties binnen de context van studentenvertegenwoordiging. In het algemeen lijkt verzoeker sociale competenties zonder meer gelijk te willen stellen met juridisch-ethische inzichtscompetenties. In wezen wil verzoeker het tekort behaald voor het opleidingsonderdeel “Ethiek” compenseren met de vaardigheden die hij verworven heeft als studentenvertegenwoordiger. Verzoeker meent in zijn verzoekschrift immers dat hij geslaagd kan worden verklaard op grond van de combinatie van zijn engagement als studentenvertegenwoordiger en het feit dat hij voor alle overige opleidingsonderdelen geslaagd is. Aannemen dat (een deel van) de kerncompetenties van de masteropleiding rechten bereikt kunnen worden door de invulling van het mandaat van studentenvertegenwoordiger, zou betekenen dat deze kerncompetenties opleidingsafhankelijk zijn. Dit brengt op zijn beurt mee dat ook studentenvertegenwoordigers uit andere opleidingen door de loutere invullen van het voornoemde mandaat de kerncompetenties van de masteropleiding rechten (deels) zouden kunnen bereiken, *quod non*, aangezien de kerncompetenties van de masteropleiding allen steeds een juridische insteek hebben.

Verwerende partij benadrukt verder dat de examencommissie wel degelijk is overgegaan tot toetsing van het kwantitatieve luikt van art. II.229 Codex Hoger Onderwijs. Immers, de

examencommissie heeft vastgesteld dat verzoeker weliswaar een globaal slaagpercentage van 63% heeft behaald, maar dat hij voor één van de opleidingsonderdelen in het opleidingsprogramma een tekort had behaald en bijgevolg in toepassing van artikel 17.1.5 OER niet geslaagd kon worden verklaard. Bijgevolg voldeed verzoeker niet aan de kwantitatieve voorwaarden die artikel 17.1.5 OER stelt voor het geslaagd verklaren van een student. Hierboven toonde verwerende partij reeds aan dat de resultaten, 63% gecombineerd met één tekort van 9/20, tevens beoordeeld werden in het kader van het individuele studietraject van verzoeker, om op correcte wijze te kunnen evalueren of aan de globale opleidingsdoelstellingen in de zin van artikel 17.1.6 OER werd voldaan. Verzoeker kan niet worden gevuld waar hij argumenteert dat de examencommissie in haar beoordeling specifiek rekening zou moeten houden met de resultaten voor de verplichte stage en de thesis, aangezien het ook hier gaat om elementen die in het huidige – geldende – OER niet in aanmerking worden genomen voor deliberatie, die door het OER enkel voorbehouden wordt voor bachelor-, schakel- en voorbereidingsprogramma's. De examencommissie was bijgevolg niet gehouden om in de globale beoordeling van het intern beroep van verzoeker met de specifieke resultaten voor stage en masterproef afzonderlijk rekening te houden.

Verwerende partij wenst verder op te merken dat de examencommissie wel degelijk is overgegaan tot toetsing van het kwalitatieve luik van art. II.229 Codex Hoger Onderwijs. Immers, de examencommissie heeft de kerncompetenties D. en H. van de masteropleiding onderzocht. Deze luiden als volgt:

- D. “*... is de student in staat om het recht te plaatsen in de waarde- en contextgebondenheid in tijd en ruimte.”*
- H. “*...is de student in staat om bij de oplossing van een juridisch probleem de betrokken belangen naar waarde te schatten en rekening te houden met de maatschappelijke gevolgen van de voorgestelde oplossingen.”*

De kritiek dat de examencommissie de doelstelling van het opleidingsonderdeel verwart met de kerncompetentie, gaat niet op. Verwerende partij verwijst naar wat de Congruentietabel Master op p. 1 vermeldt als “eindcompetentie van het opleidingsonderdeel Ethisiek”. Deze competenties van het opleidingsonderdeel worden vervolgens gelinkt met de kerncompetenties van de opleiding. De examencommissie mag en moet wel degelijk de kerncompetenties linken aan de competenties die met het opleidingsonderdeel worden nagestreefd. Immers, de examencommissie doet uitspraak over het al dan niet globaal verwezenlijkt zijn van de

doelstellingen of kerncompetenties van de masteropleiding, zodat het verband tussen beide competenties grondig moet worden onderzocht.

Verwerende partij benadrukt dat het opleidingsonderdeel “Ethiek” een uniek opleidingsonderdeel is in de masteropleiding: het betreft een plichtvak in het curriculum van alle masterstudenten, waardoor de faculteit te kennen heeft gegeven dat het opleidingsonderdeel “Ethiek” cruciaal is in de opleiding van juristen. Verwerende partij beperkt het onderzoek in voorliggend dossier niet tot de vraag of verzoeker voldoet aan de eindcompetentie van het opleidingsonderdeel “Ethiek”, maar heeft zorgvuldig rekening gehouden met de plaats van dit opleidingsonderdeel in de volledige masteropleiding. Het feit dat hoger vermelde eindcompetenties D en H ook aan bod komen in andere opleidingsonderdelen in een andere inhoudelijke context, betekent niet dat de ethische competenties zonder meer aan de kant mogen worden geschoven. In die zin is er onbetwistbaar een unieke band tussen het opleidingsonderdeel “Ethiek” en de algemene doelstellingen van de master in de rechten. In dit plichtvak worden competenties aangeleerd die voor elke jurist van belang zijn. De hoger vermelde algemene competenties H en D worden in het opleidingsonderdeel “Ethiek” vertaald naar specifieke ethische competenties, die elke jurist moet beheersen. In deze zin maken de specifieke ethische competenties integraal deel uit van de globale kerncompetenties van de masteropleiding.

In het algemeen redeneert verzoeker zeer abstract vanuit de congruentietabel waarbij telkens verwezen wordt naar dezelfde eindcompetenties, maar laat hij na om enig praktisch voorbeeld te geven waaruit zou blijken dat de ethische “context” op gelijkwaardige wijze aan bod is gekomen tijdens andere opleidingsonderdelen. Hierbij is vooral “context” van belang. De redenering van verzoeker zou er finaal op neerkomen dat het opleidingsonderdeel “Ethiek” overbodig is voor het behalen van de kerncompetenties van de masteropleiding. Verzoeker maakt geenszins duidelijk waar hij het nodige inzicht verworven zou hebben in hedendaagse ethische theorieën. De examencommissie heeft precies duidelijk willen maken dat deze specifieke eindcompetentie “waardencontext van het recht” zich situeert binnen het opleidingsonderdeel “Ethiek” en niet zomaar kan worden afgeleid uit de eindcompetenties van de andere opleidingsonderdelen. Dit illustreert verder de unieke band tussen het opleidingsonderdeel “Ethiek” en de algemene doelstellingen van de master in de rechten.

Dat het opleidingsonderdeel “Ethiek” slechts 3 studiepunten telt, kan vanzelfsprekend niet op zichzelf als argument gelden. Dit zou immers betekenen dat alle opleidingsonderdelen, louter omwille van de kwantitatieve vaststelling van hun (beperkte) studiepuntenaantal, voor deliberatie in aanmerking komen, zonder verdere kwalitatieve toetsing. Dit is niet het geval, aangezien artikel II.229 Codex Hoger Onderwijs zowel een kwantitatieve als een kwalitatieve toetsing vereist. De toepassing van artikel II.228 Codex Hoger Onderwijs “verwacht dat de student kan *aantonen* dat er sprake is van bijzondere omstandigheden en dat hij kan *aantonen* dat hij de doelstellingen globaal genomen behaald heeft”. Verzoeker toont echter geenszins aan hoe hij de vereiste kerncompetentie, die betrekking heeft op de waardencontext van het recht via inzicht in de ethische theorieën, verworven zou hebben. Het gebrek aan inzicht in deze theorieën en context blijkt precies uit het behaalde resultaat van 9/20 en de motivering van de examinator bij het examenresultaat. Daarbij heeft deze examinator explicet te kennen gegeven dat een kerncompetentie, volgens hem, niet bereikt was. Door zich uitsluitend te beroepen op zijn activiteit als studentenvertegenwoordiger, zijn globale resultaten en door uitsluitend *in abstracto* te verwijzen naar de opleidingsdoelstellingen in andere opleidingsonderdelen die aansluiten bij de kerncompetenties, maar zonder duidelijk aan te geven waar hij dan wél inzicht in de ethische theorieën zou hebben verworven, heeft verzoeker geenszins het bewijs geleverd dat hij de globale onderwijsdoelstellingen heeft behaald. Men kan de examencommissie niet verwijten dat zij niet in detail op elk opleidingsonderdeel is ingegaan, waar verzoeker geen concrete gegevens aanvoert die aantonen dat hij de kerncompetenties op dit punt bereikt zou hebben. Gezien het een “kerncompetentie” betreft, kan men er ook niet van uitgaan dat het slagen op andere opleidingsonderdelen zou volstaan om dit gemis te “compenseren”.

Verwerende partij is dan ook van oordeel dat zij het zorgvuldigheidsbeginsel, noch het redelijkheidsbeginsel, noch het motiveringsbeginsel geschonden heeft.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat het naar zijn mening in de oorspronkelijke beslissing van de examencommissie niet duidelijk was in welke zin de effectieve resultaten hebben meegespeeld, ook al werden ze bereikt na vier jaar. Verzoeker wenst te benadrukken dat hij net 2% mist om een onderscheiding te kunnen behalen. Hij stelt tevens dat hij heeft uitgelegd in welke zin de opname van het mandaat van studentenvertegenwoordiger heeft kunnen bijdragen aan het verwerven van de globale opleidingsdoelstellingen in het algemeen en van het opleidingsonderdeel “Ethiek” in het bijzonder. Verzoeker stelt tevens dat hij nog steeds van mening is dat het ‘licht tekort’ voor het opleidingsonderdeel “Ethiek” een bijzondere

omstandigheid van studie-gerelateerde aard kan uitmaken. Het aantal keer dat dit opleidingsonderdeel is afgelegd, is in dat kader irrelevant, omdat het Onderwijs- en examenreglement erkent dat het hoogst behaalde resultaat telt. Bovendien heeft verzoeker ook geen gebruik gemaakt van de eerdere deliberatiemogelijkheid van de bachelor.

Verder stelt verzoeker dat de toekomstige deliberatieregeling naar zijn mening wél relevant is. Het is immers een vaststaand feit dat hij onder de nieuwe deliberatieregels wel geslaagd zou zijn. Bovendien stelt verzoeker dat hij zich wel degelijk in een vergelijkbare situatie bevindt met de studenten van de faculteit Bedrijfswetenschappen en Economie. Vervolgens wil verzoeker erop wijzen dat onder de toekomstige deliberatieregeling het statuut van het opleidingsonderdeel “Ethiek” als plichtvak dan wel overeind blijkt, maar niets in de weg staat om studenten dan te delibereren voor dit opleidingsonderdeel. Ten slotte maakt de toepassing van de toekomstige deliberatieregels op verzoeker volgens hem geen schending van het gelijkheidsbeginsel uit.

Verzoeker wenst tevens te benadrukken dat de competenties die verworven zijn binnen de studentenvertegenwoordiging ruimer zijn dan de competenties die in de neergelegde getuigschriften staan. Bovendien wenst verzoeker niet alleen te bewijzen dat de competenties hebben bijgedragen tot de competenties beoogd in het opleidingsonderdeel “Ethiek”, maar ook tot de globale opleidingsdoelstellingen of de kerncompetenties die met het opleidingsonderdeel “Ethiek” verbonden zijn. Verzoeker benadrukt dat hij voor alle overige opleidingsonderdelen geslaagd is.

Verzoeker wenst ook te benadrukken dat verwerende partij ontrecht heeft gesteld dat het behalen van één licht tekort *in casu* geen bijzondere studie-gerelateerde omstandigheid kan uitmaken, omdat verzoeker het opleidingsonderdeel meermaals heeft opgenomen. Verzoeker stelt tevens dat de examencommissie de doelstelling van het opleidingsonderdeel verwart met de kerncompetenties van de masteropleiding. Hij stelt vast dat in de kerncompetenties van de opleiding nergens gewag wordt gemaakt van het verwerven van specifieke ethische competenties. Het feit dat “Ethiek” een plichtvak is en dat de leerstof niet aan bod komt in andere opleidingsonderdelen, bewijst volgens verzoeker *an sich* niet dat daarom niet aan de globale opleidingsdoelstellingen zou zijn voldaan. Verzoeker stelt dat uit de congruentietabel blijkt dat de globale doelstellingen of kerncompetenties die bereikt worden door het opleidingsonderdeel “Ethiek”, niet enkel door de overige plichtvakken kunnen worden bereikt,

maar ook door de grondige studies en de meesterproef. Volgens verzoeker kan er dan ook geen sprake zijn van een “unieke band”. Verzoeker benadrukt tevens dat de beslissing van de examencommissie *in casu* onredelijk is, omdat voor het opleidingsonderdeel “Ethiek” een 9/20 werd behaald en het OER zelf erkent dat het hoogste cijfer telt.

Beoordeling

De Raad leest dat verzoeker van oordeel is dat de interne beroepsinstantie onzorgvuldig heeft gehandeld. Volgens verzoeker is onvoldoende rekening gehouden met bijzondere omstandigheden van studie-gerelateerde aard, zoals het verloop van zijn studietraject en het specifieke voor het opleidingsonderdeel “Ethiek” behaalde tekort.

In het verzoekschrift houdende intern beroep leest de Raad dat verzoeker de voorzitter van de examencommissie van de opleiding “Master in de rechten” verzoekt de examencommissie samen te roepen in een bijzondere vergadering, om de beslissing tot “niet-diplomering” te laten heroverwegen en verzoeker alsnog geslaagd te verklaren. Verzoeker meent dat hij hiertoe bijzondere “studie-gerelateerde en privé-gebonden omstandigheden” kan voorleggen die een dergelijke beslissing verantwoorden. In het verzoekschrift houdende intern beroep geeft verzoeker aan zijn specifieke studiesituatie en de bijhorende bijzondere omstandigheden uiteen te zetten.

De Raad merkt op dat verzoeker hierbij melding maakt van zijn studieresultaten en studieprogramma in het academiejaar 2018-2019. Verzoeker haalt ook aan nooit maatregelen van studievoortgangsbewaking te hebben opgelopen en niet eerder te zijn gedelibereerd.

Tevens wijst verzoeker op volgende, naar zijn oordeel bijzondere omstandigheden, waarvan hij meent dat zij de beslissing om hem alsnog geslaagd te verklaren voor de opleiding kunnen verantwoorden:

“Ik was in 2017-2018 voor alle andere opleidingsonderdelen van de masteropleiding geslaagd, op drie opleidingsonderdelen na. Ik heb me in academiejaar 2018-2019 ingeschreven voor deze drie opleidingsonderdelen en een beroep gedaan op de procedure “vervroegd afstuderen” in februari. Omdat ik nu opnieuw een tekort behaalde (9/20), betekent dit dat ik nu pas ten vroegste kan afstuderen in september 2019 – tenzij de examencommissie zou besluiten dat ik het examen Ethiek in juni kan afleggen.

Mochten we één jaar later zijn, dan zou mijn situatie er helemaal anders kunnen uitzien. Op de Onderwijsraad (d.d. 16 oktober 2018) lagen immers de aanpassingen aan de deliberatieregels voor, die inmiddels zijn goedgekeurd (...) en aan een graduele toepassing onderworpen.”

De Raad slaat tevens acht op de beslissing van de interne beroepsinstantie, waarbij het beroep van verzoeker niet ingewilligd wordt.

De Raad leest in de motivering van de beslissing dat de interne beroepsinstantie het laatst vermelde punt uit het verzoekschrift houdende intern beroep uitvoerig behandelt. De Raad leest hieromtrent het volgende:

“Er kan geen toepassing worden gemaakt van de toekomstige deliberatieregels die door de Onderwijsraad werden goedgekeurd met het oog op de implementatie ervan in het Onderwijs- en examenreglement vanaf 2019-20. Immers, deze toekomstige deliberatieregels zijn kennelijk nog niet van toepassing, nu het Onderwijs- en examenreglement 2018-2019 niet in die zin werd aangepast en de beslissing van de Onderwijsraad ook explicet vermeldt dat deze nieuwe deliberatieregels (pas) zullen worden meegenomen in het Onderwijs- en examenreglement 2019-2020. Omwille van het legaliteits- en rechtszekerheidsbeginsel heeft de Faculteitsraad van 17 januari 2019 dan ook formeel beslist om de voorgestelde nieuwe deliberatieregels in het academiejaar 2018-2019 niet toe te passen. De meerderheid van de faculteiten aan de Universiteit Antwerpen beslisten in dezelfde zin.”

De Raad moet vaststellen dat de interne beroepsinstantie de overige elementen (bijv. inzake studievoortgangsbewaking en het feit dat er geen eerdere deliberaties plaatsvonden; het studieprogramma van verzoeker in 2018-2019 en zijn behaalde resultaten; het globaal behaalde percentage en de studievoortgangsbeslissing voor het opleidingsonderdeel “Ethiek”) die verzoeker bijbracht in zijn intern beroepschrift, niet bij de totstandkoming van haar beslissing heeft betrokken. Minstens kan de Raad uit de motivering van de voor de Raad aangevochten beslissing niet afleiden of en hoe deze elementen in de besluitvorming door de beroepsinstantie zijn geïntegreerd.

Hoewel de Raad vaststelt dat verwerende partij in de antwoordnota in het kader van het extern beroep haar standpunt met betrekking tot deze door verzoeker bijgebrachte elementen uitvoeriger toelicht en omschrijft, kan de Raad er niet aan voorbij dat de aangevochten

beslissing zelf geen afdoende antwoord biedt op de door verzoeker in het intern beroepschrift bijgebrachte elementen betreffende zijn studiesituatie.

Het door verzoeker bijgebrachte middel is in de aangegeven mate gegrond.

Verzoeker haalt in het verzoekschrift houdende intern beroep vervolgens de realisatie van de globale doelstellingen van de masteropleiding in de rechten en van de doestellingen van het opleidingsonderdeel “Ethiek” aan. Verzoeker brengt een en ander in verband met de competenties die hij oordeelt te hebben verworven als studentenvertegenwoordiger. Hij meent dat deze in grote mate bijdragen tot de verwezenlijking van de globale doelstellingen van de masteropleiding in de rechten en van het opleidingsonderdeel “Ethiek” in het bijzonder. In het intern beroepschrift geeft hij aan te verduidelijken wat hij geleerd heeft uit zijn actief engagement en beoogt hij dit in verband te brengen met de kerncompetenties van de masteropleiding in de rechten en de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel waarvoor hij niet slaagde.

De Raad leest in de beslissing van de interne beroepsinstantie dat het mandaat van studentenvertegenwoordiger van verzoeker getuigt van een sterk sociaal engagement en van een inzet voor de medestudenten en voor de universiteit. De aangevochten beslissing overweegt tevens dat het mandaat getuigt van competenties die samenhangen met de uitvoering van dat mandaat. Evenwel kan de uitoefening van een dergelijk mandaat, aldus de beroepsinstantie, de beoogde doelstellingen van het opleidingsprogramma niet (mee) verwezenlijken. De beroepsinstantie verwijst hierbij naar de competenties die volgens het “getuigschrift studentenvertegenwoordiger” zijn verworven. Volgens verwerende partij toont verzoeker op generlei wijze aan dat hij door de aan het mandaat van studentenvertegenwoordiger verbonden competenties ook de kerncompetenties van de masteropleiding heeft bereikt, zoals opgeliist in de beslissing op intern beroep.

De Raad leest voorts in de aangevochten beslissing:

“Dat door de, zelfs succesvolle, invulling van het mandaat van studentenvertegenwoordiger de kerncompetenties van de masteropleiding rechten kunnen worden bereikt, zou betekenen dat het bereiken van deze kerncompetenties opleidingsonafhankelijk is, aangezien dit zou betekenen dat ook studentenvertegenwoordigers uit andere opleidingen door de loutere invulling van het voornoemde mandaat deze kerncompetenties van de masteropleiding rechten (deels) zouden

kunnen bereiken, quod non, aangezien deze allen steeds een juridisch insteek hebben, die in hoger vernoemde competenties van de studentenvertegenwoordiger niet of zeker niet in gelijkwaardige mate aan bod komt.”

De Raad merkt op dat verzoeker in zijn verzoekschrift houdende intern beroep onder “II 2 Realisatie van de globale doelstellingen van de masteropleiding Rechten en van de doelstellingen van het opleidingsonderdeel Ethiek in het bijzonder” weliswaar verwijst naar de uit voormeld getuigschrift blijkende competenties, doch daarnaast, aan de hand van een bespreking van de taken die hij als studentenvertegenwoordiger stelt te hebben vervuld, aanduidt hoe de rol die hij vervulde heeft bijgedragen tot volgende eindcompetenties die aan het opleidingsonderdeel “Ethiek” – waarvoor hij 9 op 20 scoorde – zijn verbonden:

- Inzicht in de dynamische verhouding tussen recht en ethiek en de wijze waarop die verhouding in wetgeving en rechtspraak tot uiting komt;
- Ertoe in staat zijn een genuanceerde en kritisch inzicht uit te spreken over ethische kwesties en dilemma’s in specifieke domeinen van recht- en wetgeving.

Tevens betoogt verzoeker in zijn verzoekschrift houdende intern beroep hoe de functie van studentenvertegenwoordiger verband houdt met de kerncompetenties van de opleiding “Master in de rechten”, waartoe het opleidingsonderdeel “Ethiek” met de erdoor beoogde eindcompetenties mede bijdraagt.

Daarnaast merkt de Raad ten overvloede op dat verzoeker in het verzoekschrift houdende intern beroep tevens wijst op andere opleidingsonderdelen uit het masterprogramma rechten die tot voormelde “kerncompetenties” bijdragen. Verzoeker wijst hierbij op:

- “- de juridische plichtvakken: fundamentele rechten en vrijheden, internationaal privaatrecht, rechtsrelativiteit- en rechtsvergelijking en insolventierechten met inbegrip van zekerheden, deontologie;*
- de grondige studies in kader van de modules;*
 - de meesterproef, deel -thesis”.*

Volgens verzoeker vertonen deze opleidingsonderdelen een vergelijkbare relevantie in functie van de globale doelstellingen van de masteropleiding rechten, die hij weliswaar via het opleidingsonderdeel “Ethiek” niet helemaal heeft bereikt.

De Raad stelt ten overvloede vast dat verwerende partij zich er in de aangevochten beslissing toe beperkt te overwegen dat verzoeker, middels de “geattesteerde” competenties verbonden aan het door hem uitgeoefende mandaat, “op generlei wijze toont dat door deze competenties meteen ook de kerncompetenties van de masteropleiding werden bereikt”, waarna zij deze opsomt.

Verwijzend naar de geattesteerde competenties overweegt de voor de Raad aangevochten beslissing nog dat de juridische context waarbinnen de kerncompetenties van de masteropleiding rechten zich situeren, tot gevolg hebben dat voornoemde competenties van de studentenvertegenwoordiger deze juridische insteek niet of zeker niet in gelijkwaardige mate aan bod laten komen.

De Raad stelt ten overvloede vast dat verwerende partij hiermee onvoldoende antwoord biedt op het door verzoeker – die voor het opleidingsonderdeel “Ethiek”, ten belope van 3 studiepunten, 9 op 20 scoorde – ontwikkelde argument dat hij middels het mandaat van studentenvertegenwoordiger, zoals door hem *in concreto* vorm gegeven en rekening houdend met de overige opleidingsonderdelen die volgens verzoeker bijdragen tot de aan het opleidingsonderdeel “Ethiek” verbonden opleidingsdoelstellingen (“kerncompetenties van de masteropleiding”), de globale opleidingsdoelstellingen heeft bereikt.

De Raad merkt op in de beslissing van de interne beroepsinstantie wel te lezen dat het studentenvertegenwoordigersmandaat getuigt van sterk sociaal engagement en een inzet voor de medestudenten en voor de universiteit, alsook dat het de sociale vaardigheden van de studentenvertegenwoordiger aanscherpt. Tevens leest de Raad dat dit volgens de interne beroepsinstantie evenwel niet garandeert dat hierdoor inzicht in ethische begrippen en theorieën wordt bereikt. Dit ziet de interne beroepsinstantie tevens weerspiegeld in de door verzoeker behaalde score voor “Ethiek”, die 9 op 20 bedroeg.

Hierbij stelt de Raad ook vast dat de interne beroepsinstantie bij de, blijkens de eindscore van 9 op 20, in onvoldoende mate bereikte eindcompetenties van het opleidingsonderdeel “Ethiek” wijst op vier competenties, waaronder twee die verzoeker in het verzoekschrift op intern beroep niet met het mandaat van studentenvertegenwoordiger in verband heeft gebracht, met name:

- inzicht hebben in enkele basisbegrippen van de ethiek en in de belangrijkste hedendaagse ethische theorieën;

- inzicht hebben in de wijze waarop deze begrippen en theorieën in maatschappelijk instituties en de brede *civil society* aan de orde zijn en in maatschappelijk discussies gehanteerd worden.

Nog ten overvloede belet zulks niet dat de Raad, tegen de achtergrond van de argumenten die verzoeker in zijn verzoekschrift houdende intern beroep heeft ontwikkeld, uit de motivering van de aangevochten beslissing niet kan afleiden hoe het niet in voldoende mate op het examen aangetoond hebben de eindcompetenties van het opleidingsonderdeel “Ethiek” te hebben bereikt, er *in casu* toe leidt dat verzoeker de opleidingscompetenties onvoldoende heeft bereikt.

Wat dit betreft, beperkt de interne beroepsinstantie er zich immers toe te overwegen dat “Ethiek” een plichtvak is. Dit betekent volgens de interne beroepsinstantie dat het een cruciaal opleidingsonderdeel is in de opleiding van juristen.

Ook geeft de interne beroepsinstantie aan dat het opleidingsonderdeel een specifieke competentie omvat, namelijk een algemeen inzicht in de theorieën en begrippen van de ethiek. Dit komt volgens de beroepsinstantie niet aan bod in de andere opleidingsonderdelen die hoogstens enkele praktische toepassingen aanraken, maar geen breed systematisch referentiekader aanbieden, anders dan het opleidingsonderdeel “Ethiek”.

Eveneens ten overvloede is het de Raad niet duidelijk in hoeverre deze vaststelling eraan in de weg staat, in het licht van de eerder aangehaalde elementen die verzoeker in het verzoekschrift houdende intern beroep uitdrukte, dat de opleidingsdoelstellingen globaal zijn verwezenlijkt. De Raad moet immers vaststellen dat de interne beroepsinstantie, niettegenstaande alle argumenten die in de antwoordnota in het kader van de procedure voor de Raad worden bijgebracht, zich ertoe beperkt te besluiten dat de examencommissieleden dan ook van oordeel zijn dat artikel II.229 Codex Hoger Onderwijs niet van toepassing is, nu zij menen dat de doelstellingen van het opleidingsprogramma niet globaal verwezenlijkt zijn.

Het beroep is in de aangegeven mate gegrond. De overige middelonderdelen die verzoeker aanvoert dienen niet verder te worden onderzocht, gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 28 mei 2019 een nieuwe beslissing nemen, rekening houdend met de hierboven vermelde overwegingen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 13 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.944 van 13 mei 2019 in de zaak 2019/112

In zake: Jean GUESSOU
 Woonplaats kiezend te 2100 Deurne
 Confortalei 49

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
 Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
 Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 16 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de studievoortgangsbeslissing van 11 februari 2019 waarbij aan verzoeker een score van 9 op 20 werd toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Ethiek’ en hij niet geslaagd werd verklaard voor de opleiding ‘Master in de Rechten’ en de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoeker heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 10 april 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

Geert de Hoon, verzoeker, Ingrid Goesaert en Melissa Vanmeenen, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding “Master in de Rechten”.

Voor het opleidingsonderdeel “Ethiek” bekomt verzoeker een examencijfer van 9/20. Verzoeker wordt tevens niet geslaagd verklaard voor de opleiding “Master in de Rechten”.

Verzoeker stelde op datum van 18 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 25 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, maar ongegrond verklaard.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 8 maart 2019 aan verzoeker overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 16 maart 2019 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

De Raad onderzoekt, desnoods ambtshalve, de ontvankelijkheid van het beroep bij de Raad.

Artikel II.294, §2 van de Codex Hoger Onderwijs schrijft met betrekking tot de indiening van een beroep bij de Raad het volgende voor:

§2. De beroepen worden ingesteld bij wijze van verzoekschrift, waarin ten minste een feitelijke omschrijving is opgenomen van de ingeroeopen bezwaren.

Het verzoekschrift wordt gedagtekend en, op straffe van onontvankelijkheid, ondertekend door de verzoeker of zijn raadsman.

De ondertekening van een bij de Raad ingesteld beroep is door de decreetgever uitdrukkelijk op straffe van onontvankelijkheid voorgeschreven.

De Raad stelt vast dat het verzoekschrift van verzoeker niet is ondertekend.

Het beroep wordt derhalve onontvankelijk verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 13 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Henri Verhaaren	bestuursrechter – bijzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Melissa Thijs	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Melissa Thijs

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 26 april 2019

Arrest nr. 4.897 van 26 april 2019 in de zaak 2019/067

In zake: Brecht ROOSE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Van Reybrouck
kantoor houdend te 8820 Torhout
Boeiaardstraat 25

tegen:

ARTEVELDEHOGESCHOOL
woonplaats kiezend te 9000 Gent
Hoogpoort 15

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 27 februari 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de examencommissie waarbij aan verzoeker voor het opleidingsonderdeel ‘Afstudeerstage’ een examencijfer van 8/20 is toegekend, en van de beslissing van de interne beroepscommissie van Arteveldehogeschool van 14 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoeker tegen die beslissing ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Bart Van Reybrouck , die verschijnt voor verzoekende partij en Luc Faes en Veerle Vandenbergh, die verschijnen voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: secundair onderwijs.

Voor het opleidingsonderdeel ‘Afstudeerstage’ behaalt verzoeker een examencijfer van 8/20.

Tegen die beslissing stelt verzoeker 4 februari 2019 een intern beroep in. Hierin wordt het volgende uiteengezet:

“Bij deze zouden wij de interne beroepscommissie willen verzoeken om de negatieve beoordeling van de afstudeerstage van Brecht Roose (201589798) in heroverweging te nemen. Brecht behaalde voor deze afstudeerstage slechts 8/20, een quotering waarmee wij het niet eens zijn. Hieronder vindt u, conform artikel 129, eerste lid van het studiecontract, een feitelijke omschrijving en motivering van de ingeroepen bezwaren.

1. Betreffende de gebrekige eindevaluatie van het vak wiskunde

De eindevaluatie van het vak wiskunde, gemaakt door vakmentor [N.D.], stemt hoegenaamd niet overeen met de begeleidingsdocumenten die deze mentor na elke afzonderlijke les opstelde (zie stukken nummer 1 en 2). Gelet op het feit dat Brecht elk van deze begeleidingsdocumenten ondertekende, en de negatieve eindevaluatie buiten zijn weten om gebeurde, moge het duidelijk zijn dat hij zich op geen enkele manier heeft kunnen verweren tegen deze negatieve eindevaluatie. Hij viel dus compleet uit de lucht bij het vernemen ervan.

Bovendien hoeft het geen betoog dat indien de vakmentor in kwestie (de heer [N.D.]) van mening was dat Brecht zijn lessen ronduit onvoldoende waren, hij de verplichting had om dit te gepasten tijde te laten weten aan Arteveldehogeschool. Het feit dat hij dit niet heeft gedaan, gecombineerd met het feit dat er pas helemaal op het einde van de stage een stagebegeleidster van Arteveldehogeschool een les is komen evalueren (cf. infra, punt 3 en stuk nummer 6) en met het feit dat de heer [N.D.] na elke les overwegend positieve feedback gaf aan Brecht, tart dan ook alle verbeelding.

Wij zouden ook absoluut uw aandacht willen vestigen op het gebrek aan consistentie bij de beoordeling van de heer [N.D.]. Zo haalt hij bij zijn eindevaluatie verschillende keren aan dat Brecht veel te weinig tijd in zijn voorbereiding stak, en gaat hij zelfs zo ver om te stellen dat hij niet weet of dit uit luiheid of koppigheid is (zie stuk nummer 1). Echter heeft hij in zijn begeleidingsdocumenten slechts bij 2 van de 27 lessen aangehaald dat Brecht onvoldoende voorbereid was voor die les in kwestie (zie de lessen van 06/11 en 30/11, stuk nummer 2). Ook de opmerking dat Brecht onvoldoende voorbereidingen heeft afgegeven op het standaardformulier (zie stuk nummer 1), is volslagen ridicoluul. Het is namelijk zo dat Brecht de eerste twee lessen wel degelijk op het standaardformulier van Arteveldehogeschool had voorbereid (zie stuk nummer 3), maar hiervan is afgestapt op verzoek van de heer [N.D.] zelf. Zo blijkt duidelijk uit de evaluatie van de derde les (dit is de eerste les die hij niet had voorbereid op het standaardformulier, zie stuk nummer 4), dat de heer [N.D.] deze voorbereiding veel beter vond dan de vorige voorbereidingen. Zo schrijft hij letterlijk: “Voorbereiding goed! Veel beter dan eerste keer!” (zie stuk nummer 2, bij het begeleidingsdocument van les 3).

Uit het voorgaande blijkt heel duidelijk dat de eindevaluatie die de heer [N.D.] maakte, loodrecht in strijd is met de begeleidingsdocumenten die hij na elke les maakte. Wij zijn dan ook van mening dat een dergelijke evaluatie elke geloofwaardigheid verliest, en verzoeken de beroepscommissie om de begeleidingsdocumenten van de afzonderlijke lessen grondig onder de loep te nemen.

2. Betreffende de documenten die Brecht niet op Onedrive zou hebben geplaatst (quod certe non)

Na het feedbackgesprek dat wij op 31/01/2019 gevoerd hadden met zowel de stagecoördinator als de stagebegeleidster, gingen wij naar de ombudsdiens om te kijken welke stappen wij verder konden ondernemen. Op het moment dat wij daar aanwezig waren, kwam de stagecoördinator ons daar opzoeken met de melding dat ze net had gezien dat Brecht enkele begeleidingsdocumenten van de verschillende vakmentoren (waar dus elke les afzonderlijk wordt geëvalueerd en beoordeeld), niet op Onedrive zou hebben geplaatst. Ondertussen heeft Brecht reeds duidelijk aangetoond dat hij dit wel degelijk en tijdig heeft gedaan (zie stuk nummer 5). Wij stellen ons echter vragen bij deze opmerking van de studentencoördinator. Ons inziens kunnen hier twee dingen uit geconcludeerd worden.

Ten eerste is het zo dat de stagebegeleidster tijdens het tussentijds feedbackgesprek het volgende stelde: “Het is jammer dat jouw documenten op Onedrive nog niet in orde zijn, dit na meermaals te vragen. Hier verwachten we toch iets meer inspanning van jou” (zie stuk nummer 6). Het is duidelijk dat deze stagebegeleidster bij de eindevaluatie rekening heeft gehouden met het feit dat Brecht zogezegd niet in orde was met zijn documenten op Onedrive. Wij verzoeken de beroepscommissie dan ook om op gepaste wijze rekening te houden met het feit dat Brecht wel degelijk in orde was met deze administratieve zaken (zie stuk nummer 5).

Ten tweede blijkt zeer duidelijk uit het feit dat de stagecoördinator pas op 31/01 stelde dat deze afzonderlijke begeleidingsdocumenten niet beschikbaar waren op Onedrive, dat men bij de beoordeling van zijn stage absoluut geen rekening heeft gehouden met hetgeen werd aangegeven in die begeleidingsdocumenten. Gelet op enerzijds de discrepantie tussen de begeleidingsdocumenten van de heer [N.D.] en de eindevaluatie die deze vakmentor maakte (zie punt 1, stukken I en 2), en anderzijds het feit dat men zich bij de beoordeling van de stage uitsluitend gebaseerd heeft op die eindevaluatie, hoeft het geen betoog dat een kritische kijk op de afzonderlijke begeleidingsdocumenten een grote invloed zou hebben gehad op de eindscore van Brecht zijn stage.

3. Betreffende het gebrek aan tijdige feedback

Het is de bedoeling om in het midden van de didactische stage een grondig tussentijds feedbackgesprek te voorzien (zie stuk nummer 6). Dit tussentijds feedbackgesprek vond echter plaats op 05/12 (nadat 53 van de 54 lessen reeds gegeven werden). Wanneer wij dit probeerden aan te kaarten tijdens het gesprek dat wij op 31/01 voerden met de stagebegeleidster, de stagecoördinator en de begeleider voor het vak fysica, werd gesteld “dat Brecht wel af en toe na een les feedback kreeg van de stagebegeleidster”. Ook hierbij hebben wij echter twee opmerkingen.

Ten eerste is het zo dat er slechts 1 keer een stagebegeleidster ([A.C.]) aanwezig is geweest bij een les wiskunde. Deze stagebegeleidster is uiteraard geen begeleidster van het vak wiskunde, waardoor Brecht nooit een afdoende inhoudelijke feedback kreeg op die les. Zoals de stagecoördinator tijdens ons gesprek van 31/01 reeds terecht aangaf, is het de bedoeling dat indien er problemen zijn bij het lesgeven van een bepaald vak, er een

vakbegeleidster enkele lessen komt meevolgen. Dit is voor het vak wiskunde echter nooit gebeurd.

Ten tweede was deze stagebegeleidster pas aanwezig bij de les van 30/11 (les 23). Gezien het feit dat Brecht 27 lessen wiskunde heeft gegeven in het Bernardustechnicum, is het duidelijk dat hij onvoldoende tijd heeft gekregen om zijn resterende lessen aan te passen aan de feedback die hij daar kreeg.

Gelet op het feit dat Brecht voornamelijk een negatieve quotering kreeg voor zijn lessen wiskunde, hoeft het geen betoog dat een normaal vooruitziende en zorgvuldige stagebegeleidster reeds veel vroeger in actie moest zijn geschoten. Een eerste feedbackmoment doen plaatsvinden door een stagebegeleidster die niet gespecialiseerd is in wiskunde, na les 23 van de 27 lessen, tart alle verbeelding. Dergelijke feedback biedt zelfs geen enkele toegevoegde waarde, gelet op het gebrek aan resterende lessen om rekening te houden met de gegeven opmerkingen.

4. Betreffende het gebrek aan grondige eindevaluatie

Ten slotte is het ook zeer duidelijk dat bij de eindevaluatie door de stagebegeleidster enkele grove fouten zijn gebeurd. Brecht had namelijk een zeer gedetailleerde zelfreflectie opgesteld voor deze eindevaluatie, waarin hij zeker ook voldoende kritisch was voor zichzelf (zie stuk nummer 7). Geconfronteerd met deze zeer grondige zelfreflectie, liet de stagebegeleidster weten “dat ze dit dan wel eens ging bekijken”, en “dat er enkele werklijntjes waren”. Opnieuw kreeg Brecht dus absoluut niet de mogelijkheid om zich te verdedigen tegen een eventueel negatieve beoordeling.

Wat ons echter nog meer tegen de borst stuit, is het feit dat Brecht tijdens deze eindevaluatie zelfs op geen enkele manier werd duidelijk gemaakt dat zijn stage over het algemeen als eerder negatief werd ervaren. Zoals wij tijdens ons gesprek op 31/01 reeds heel duidelijk hebben gemaakt, werd tijdens de infodag van Arteveldehogeschool uitdrukkelijk gesteld dat een student bij hen nooit een onvoldoende zou krijgen voor een stage zonder dat hij dit had kunnen zien aankomen, en zonder dat er voldoende begeleiding en feedback aan de student in kwestie werd aangeboden. Laat dit nu net zijn wat er in Brechts geval is gebeurd...

5. Conclusie

Gelet op het feit dat er toch duidelijk vier grove fouten zijn gebeurd bij de beoordeling van Brecht zijn afstudeerstage, kunnen wij op geen enkele manier akkoord gaan met een negatieve beoordeling van deze stage. Van een hogeschool met een dergelijke uitmuntende reputatie, verwachten wij dat een afstudeerstage op een grondigere manier wordt beoordeeld. Wij hebben er dan ook alle vertrouwen in dat de interne beroepscommissie rekening zal houden met onze bezwaren, en dat deze stage opnieuw kan worden beoordeeld, ditmaal conform alle regels die een onderwijsinstelling geacht mag worden na te leven.”

De interne beroepscommissie van de hogeschool behandelt dit beroep in zitting van 14 februari 2019 en besluit tot de ongegrondheid ervan. De beroepscommissie overweegt daarbij het volgende:

“Een eerste middel wordt gevonden in de gebrekkige eindevaluatie van het vak wiskunde

Verzoeker formuleert het als volgt:

De eindevaluatie van het vak wiskunde, gemaakt door vakmentor [N.D.], stemt hoegenaamd niet overeen met de begeleidingsdocumenten die deze mentor na elke afzonderlijke les opstelde (zie stukken nummer 1 en 2 verzoeker). Gelet op het feit dat Brecht elk van deze begeleidingsdocumenten ondertekende, en de negatieve eindevaluatie buiten zijn weten om gebeurde, moge het duidelijk zijn dat hij zich op geen enkele manier heeft kunnen verweren tegen deze negatieve eindevaluatie. Hij viel dus compleet uit de lucht bij het vernemen ervan.

Bovendien hoeft het geen betoog dat indien de vakmentor in kwestie (de heer [N.D.]) van mening was dat Brecht zijn lessen ronduit onvoldoende waren, hij de verplichting had om dit te gepasten tijde te laten weten aan Arteveldehogeschool. Het feit dat hij dit niet heeft gedaan, gecombineerd met het feit dat er pas helemaal op het einde van de stage een stagebegeleidster van Arteveldehogeschool een les is komen evalueren (cf. infra, punt 3 en stuk nummer 6 verzoeker) en met het feit dat de heer [N.D.] na elke les overwegend positieve feedback gaf aan Brecht, tart dan ook alle verbeelding.

Wij zouden ook absoluut uw aandacht willen vestigen op het gebrek aan consistentie bij de beoordeling van de heer [N.D.]. Zo haalt hij bij zijn eindevaluatie verschillende keren aan dat Brecht veel te weinig tijd in zijn voorbereiding stak, en gaat hij zelfs zo ver om te stellen dat hij niet weet of dit uit luiheid of koppigheid is (zie stuk nummer 1 verzoeker). Echter heeft hij in zijn begeleidingsdocumenten slechts bij 2 van de 27 lessen aangehaald dat Brecht onvoldoende voorbereid was voor die les in kwestie (zie de lessen van 06/11 en 30/11, stuk nummer 2 verzoeker). Ook de opmerking dat Brecht onvoldoende voorbereidingen heeft afgegeven op het standaardformulier (zie stuk nummer 1 verzoeker), is volslagen ridicuul. Het is namelijk zo dat Brecht de eerste twee lessen wel degelijk op het standaardformulier van Arteveldehogeschool had voorbereid (zie stuk nummer 3 verzoeker), maar hiervan is afgestapt op verzoek van de heer [N.D.] zelf. Zo blijkt duidelijk uit de evaluatie van de derde les (dit is de eerste les die hij niet had voorbereid op het standaardformulier, zie stuk nummer 4 verzoeker), dat de heer [N.D.] deze voorbereiding veel beter vond dan de vorige voorbereidingen. Zo schrijft hij letterlijk “Voorbereiding goed! Veel beter dan eerste keer!” (zie stuk nummer 2 verzoeker, bij het begeleidingsdocument van les 3).

Uit het voorgaande blijkt heel duidelijk dat de eindevaluatie die de heer [N.D.] maakte, loodrecht in strijd is met de begeleidingsdocumenten die hij na elke les maakte. Wij zijn dan ook van mening dat een dergelijke evaluatie elke geloofwaardigheid verliest, en verzoeken de beroepscommissie om de begeleidingsdocumenten van de afzonderlijke lessen grondig onder de loep te nemen.

Verwerende partij argumenteert, wat het eerste element uit het verzoek betreft, als volgt:

- a) Gedurende het volledige verzoekschrift spreekt de student enkel over het onderwijsvak wiskunde. Het feit dat student voor twee vakken stage liep in een secundaire school wordt in het verzoekschrift niet aangehaald. De beoordelingen van de vakmentoren van beide onderwijsvakken waren negatief, niet enkel voor het onderwijsvak wiskunde (zie stuk 1 bij het verzoekschrift en bijlage 20: Praktijk 3 afstudeerstage – didactische stage: beoordeling vakmentor fysica).
- b) De student beweert dat er gebrek aan consistentie is bij de beoordeling van de vakmentor wiskunde. De student haalt daarbij aan dat de vakmentor aangeeft op het eindverslag dat de student veel te weinig tijd in zijn voorbereiding stak. Volgens de student heeft de vakmentor “in zijn begeleidingsdocumenten slechts bij 2 van de 27

lessen aangehaald dat hij onvoldoende voorbereid was voor die les in kwestie (zie de lessen van 06/11 en 30/11, stuk nummer 2 verzoeker)”.

Het tekort aan voorbereiding is echter duidelijk in heel wat meer lessen en is terug te vinden in de lesbegeleidingsdocumenten van de vakmentor (bijlage 22a tot 22e):

- Les 1 (6/11): “Je voorbereiding is echter onvolledig. Je hebt geen bordschema afgegeven. Je hebt ook geen voorbereiding van oefeningen gegeven. Maak bij de oefeningen ook een foutenanalyse.”
- Les 2 (6/11): “Zorg er wel voor dat je in je voorbereiding de oefeningen en je bordschema grondiger bekijkt.”
- Les 7: “Blijf wel werken/nadenken over je bordschema.”
- Les 9: “Zorg er voor dat je opbouw logischer is.” “Denk op voorhand goed na over welke oefeningen echt nuttig zijn. Zo kun je veel tijd winnen.”
- Les 13: “Je wil de controle aan de leerlingen tonen, maar hebt dit niet voorbereid. Daardoor ga je in de fout...”
- Les 14: “Probeer de fouten en de problemen op voorhand te zoeken.” “Je denkt op voorhand te weinig na over wat de problemen van de leerlingen kunnen zijn.” “De leerstof loopt parallel, dus minder voorbereiding. Nu heb je dus meer tijd om na te denken over hoe iets voor de leerlingen gemakkelijker kan zijn. Dit doe je weinig of niet.”
- Les 15: “Denk beter na over wat je wil bereiken! Als derdejaars stagiair moet je meer nadenken over lesgeven op lange termijn! Hier moet je echt nog aan werken.”
- Les 18: “Dit is nu al enkele keren dat je hierbij in de mist gaat. Bij een nieuw onderwerp moet je veel meer nadenken over wat je allemaal moet zeggen, over wat de leerlingen fout kunnen doen, over wat voor de leerlingen moeilijker kan zijn.”
- Les 19: “Denk beter na over welke vraagstukken die je samen maakt. Lesgeven start ALTIJD vanuit het leerplan. Voor elk lesonderwerp kan je de nodige uitleg hier in terug vinden. Volgens mij heb je hier nog niet naar gekeken.” “Je bent een derdejaars-stagiair. Je moet je beter organiseren.”
- Les 23 (30/11): “Je hebt je eigen GRM niet mee, dat is wel pijnlijk...” “Vraagstukken zijn het moeilijkste. Denk dan veel meer na over hoe je dit duidelijk kunt maken. Hier heb je veel te weinig tijd in gestoken.” “Een vraagstuk moet heel aanschouwelijk gebracht worden.” “Je moet gewoon meer nadenken hoe je het overbrengt naar de leerlingen.” “Een les staat of valt met een goede voorbereiding. Vandaag heb je veel te weinig nagedacht hoe je iets duidelijk en verstaanbaar kan uitleggen. Werk veel meer aan je voorbereiding, want op deze manier is het bijna onmogelijk om verstaanbaar en goed les te geven.”
- Les 24: “Toen je deze les aan 4TPD gaf, heb ik je gewaarschuwd dat je deze les ging moeten aanpassen voor 4STW. Je deed dit niet.” “Denk eerst na hoe je iets duidelijker kan maken! Hier ga je telkens in de fout.”
- Les 25: “Je denkt nog steeds te weinig na over hoe je iets simpeler kan oplossen!”
- Les 26: “..., maar de opbouw was niet echt logisch. ... Denk hier beter over na.”
- Les 27: “Denk beter na over de structuur die je de leerlingen wil geven.”

- c) De student beweert zich niet te hebben kunnen verweren tegen de negatieve eindevaluatie van de vakmentor omdat deze buiten zijn weten om gebeurde. De student kan geen feedback geven op de beoordeling van de vakmentor. De procedure voor de beoordeling van de vakmentor wordt beschreven in de bijlage 4: Handleiding voor studenten Praktijk 3 Afstudeerstage op pagina 15: “Je vakmentoren vullen per vak een beoordelingsdocument in op het einde van de stage en bezorgen dit aan de stagebegeleider. De beoordeling is gebaseerd op de competentiegerichte standaard voor praktijk.” De student heeft dus wel degelijk weet van het feit dat dergelijk beoordelingsdocument wordt opgemaakt. Aangezien deze rechtstreeks naar de stagebegeleider gaat, heeft de student geen zicht op de inhoud van dit document. De student weet in principe via de vele begeleidingsdocumenten en de lesbesprekingen waar hij staat en waaraan hij moet werken. De student kan deze beoordeling van de vakmentor wel inkijken in zijn stagedossier.
- d) De student beweert dat de vakmentor wiskunde de verplichting had, indien hij van mening was dat de lessen van Brecht ronduit onvoldoende waren, de Arteveldehogeschool op de hoogte te brengen. De communicatie tussen de vakmentor en de stagebegeleider gebeurt ook mondeling tijdens de bezoeken van de stagebegeleider aan de stageschool. In bijlage 4: Handleiding voor studenten Praktijk 3 Afstudeerstage op pagina 14: “De stagebegeleider voert ook gesprekken met de vakmentor.” De problemen met de lessen wiskunde van Brecht die werden vastgesteld waren gelijklopend aan deze van fysica. Voor wiskunde was er echter geen vakinhoudelijk probleem, zoals de vakmentor wiskunde een paar keer aangeeft in zijn lesbegeleidingsdocumenten (zie stuk nummer 2 verzoeker bij het ingediende verzoekschrift). Naast de andere problemen was er echter wel een vakinhoudelijke probleem voor fysica. Daarom is er ook een vakdocent fysica van Arteveldehogeschool bijkomend op stagebezoek gegaan bij Brecht op 26/11/2018 en 3/12/2018.
- e) De student beweert dat de vakmentor wiskunde na elke les overwegend positieve feedback gaf. Deze interpretatie is volledig voor de rekening van de student, gezien er op de lesbegeleidingsdocumenten ook op uitgebreide wijze negatieve en bijsturende feedback wordt gegeven die naarmate de stage vordert steeds steviger wordt.
- f) De student haalt aan dat de vakmentor op het beoordelingsdocument heeft genoteerd dat “Brecht bleef maar voorbereidingen op papier maken i.p.v. op de standaardvoorbereiding van Artevelde.” (zie stuk nummer 1 bij het ingediende verzoekschrift). Dit maakt voor de opleiding niet uit en wordt in de evaluatie van de student ook niet in rekening genomen. Het gaat om de kwaliteit van de voorbereiding. Daarom zijn de opmerkingen op de beoordeling van de vakmentor wiskunde (zie stuk nummer 1 bij het ingediende verzoekschrift) “Hij besefte het belang van een goede voorbereiding totaal niet” en “Gedurende de ganse stageperiode is het hem nooit gelukt om een les van de eerste keer correct te kunnen voorbereiden en goed uit te werken” van groter belang.
- g) De student beweert dat “de eindevaluatie die de heer [N.D.] maakte, loodrecht in strijd is met de begeleidingsdocumenten die hij na elke les maakte”. De opleiding stelt vast

dat de beoordeling van de vakmentor wel consistent is met de begeleidingsdocumenten van de vakmentor. Een eigen aangehaald voorbeeld wordt weerlegd bij punt a hierboven. De andere punten op de beoordeling kunnen op dezelfde wijze worden aangetoond.

Een tweede middel betreft documenten die verzoeker niet op Onedrive zou hebben geplaatst [quod certe non]

Verzoeker formuleert het als volgt:

Na het feedbackgesprek dat wij op 31/01/2019 gevoerd hadden met zowel de stagecoördinator als de stagebegeleidster, gingen wij naar de ombudsdienst om te kijken welke stappen wij verder konden ondernemen. Op het moment dat wij daar aanwezig waren, kwam de stagecoördinator ons daar opzoeken met de melding dat ze net had gezien dat Brecht enkele begeleidingsdocumenten van de verschillende vakmentoren (waar dus elke les afzonderlijk wordt geëvalueerd en beoordeeld), niet op Onedrive zou hebben geplaatst. Ondertussen heeft Brecht reeds duidelijk aangetoond dat hij dit wel degelijk en tijdig heeft gedaan (zie stuk nummer 5 verzoeker). Wij stellen ons echter vragen bij deze opmerking van de studentencoördinator. Ons inziens kunnen hier twee dingen uit geconcludeerd worden. Ten eerste is het zo dat de stagebegeleider tijdens het tussentijds feedbackgesprek het volgende stelde: "Het is jammer dat jouw documenten op Onedrive nog niet in orde zijn, dit na meermaals te vragen. Hier verwachten we toch iets meer inspanning van jou" (zie stuk nummer 6 verzoeker). Het is duidelijk dat deze stagebegeleidster bij de eindevaluatie rekening heeft gehouden met het feit dat Brecht zogezegd niet in orde was met zijn documenten op Onedrive. Wij verzoeken de beroepscommissie dan ook om op gepaste wijze rekening te houden met het feit dat Brecht wel degelijk in orde was met deze administratieve zaken (zie stuk nummer 5 verzoeker).

Ten tweede blijkt zeer duidelijk uit het feit dat de stagecoördinator pas op 31/01 stelde dat deze afzonderlijke begeleidingsdocumenten niet beschikbaar waren op Onedrive, dat men bij de beoordeling van zijn stage absoluut geen rekening heeft gehouden met hetgeen werd aangegeven in die begeleidingsdocumenten. Gelet op enerzijds de discrepantie tussen de begeleidingsdocumenten van de heer [N.D.] en de eindevaluatie die deze vakmentor maakte (zie punt 1, stukken 1 en 2), en anderzijds het feit dat men zich bij de beoordeling van de stage uitsluitend gebaseerd heeft op die eindevaluatie, hoeft het geen betoog dat een kritische kijk op de afzonderlijke begeleidingsdocumenten een grote invloed zou hebben gehad op de eindscore van Brecht zijn stage.

Wat het tweede middel betreft, stelt de opleiding het volgende:

- a) Volgende documenten moeten door de student op OneDrive worden geplaatst:
 1. de weekroosters: Zie bijlage 5: PR3 Afstudeerstage stageopdracht 2018-2019 semester 7, pg 7 “Je maakt voor elke week een gedetailleerd uurrooster van alle stageactiviteiten die je zal uitvoeren in de betrokken week. Je geeft in het weekrooster heel duidelijk aan welke uren je les geeft, in welk lokaal de lessen plaatsvinden, of er specifieke activiteiten gepland zijn (bijvoorbeeld toets, uitstap...), welke mesotaken je opneemt, op welk momentje een medestagiair observeert... Laad je weekrooster op in je digitaal dossier telkens ten laatste de vrijdag van de voorafgaande week.”

2. ingevulde begeleidingsdocumenten van de vakmentoren (A4): Zie bijlage 4: Handleiding voor studenten Praktijk 3 Afstudeerstage, pg 14: “Deze begeleidingsdocumenten laad je regelmatig op in een digitaal dossier op OneDrive en geef je op het einde van je stage af aan je stagebegeleider.”
Zie ook PR3 Afstudeerstage stageopdracht 2018-2019 semester 7, pg II: “Plaats elk volledig ingevuld begeleidingsdocument in je digitaal dossier. Scan in of neem een foto indien nodig.” Dit wordt aangevuld met een extra aankondiging via de Canvascursus PR3 sem7, zie bijlage 17: printscreen van de aankondiging op de Canvascursus PR3 sem 7 van 18/10/2018: “Van zodra een begeleidingsdocument ingevuld is én ondertekend door de vakmentor en door jou (meestal na 2 lessen), plaats je het in jouw map op OneDrive!”
3. de begeleidingsdocumenten van de stagebegeleider: Zie bijlage 5: PR3 Afstudeerstage stageopdracht 2018-2019 semester 7, pg II, 4.1 Begeleiding door de (vak)mentor, de stagebegeleider, docent: ‘Plaats elk volledig ingevuld begeleidingsdocument in je digitaal dossier. Scan in of neem een foto indien nodig.’
4. zelfreflecties in het midden en op het einde: Zie bijlage 5: PR3 Afstudeerstage stageopdracht 2018-2019 semester 7, pg 11: “Ongeveer halverwege de stage reflecteer je over jouw eigen functioneren tijdens de afstudeerstage tot dan toe. Noteer bij elke functioneel geheel, vaardigheden en attitudes hoe jij jouw eigen functioneren inschat. Zorg ervoor datje heel eerlijk en open kijkt naar je eigen functioneren. Dit verhoogt de kans om werkpunten voldoende te analyseren zodat ze aanleiding geven tot bijsturing van je eigen handelen.” Op pg 13 “Je bereidt je grondig voor op het tussentijds feedbackgesprek door het sjabloon ‘zelfreflectie en feedback tussentijds’ in je digitaal dossier in te vullen enkele dagen voor het gesprek gepland is.” Op pg 14: “Je bereidt je grondig voor op het eindfeedbackgesprek door het sjabloon ‘zelfreflectie en feedback einde stage’ in je digitaal dossier in te vullen enkele dagen voor het gesprek gepland is.”

Volgende documenten: werden door Brecht wel/niet op OneDrive geplaatst:

1. de weekroosters: er werd één rooster op 14/11 op OneDrive geplaatst (zie bijlage 13: Screenshot OneDrive Brecht 1 Weekroosters en Bijlage 14: Weekrooster didactische stage secundaire school), waarop aangegeven ‘geldig voor 3 weken’, maar zonder aangeven van specifieke activiteiten, peerobservaties en mesotaken. De student is met het vervullen van deze opdracht dus helemaal niet in orde want het uploaden van de weekroosters is niet volledig. Dit leidde tot een verloren stagebezoek van een vakdocent Fysica omdat er tijdens de bezochte les een schriftelijke proef gepland was voor de leerlingen (die niet was aangegeven op een weekrooster) en de vakdocent het lesgeven van de student dus niet kon observeren. Het niet in orde brengen van de administratie van de student, heeft hiermee geleid tot het missen van een extra begeleidingskans door een vakdocent. Ter verduidelijking: een vakdocent brengt enkel een stagebezoek op aanvraag van de stagebegeleider wanneer de stage vakinhoudelijk niet goed loopt. Zie bijlage 6: Handleiding stagebegeleider PR3 Afstudeerstage, semester 7, 2018-2019 pg 4: “Je contacteert een collega van een bepaald vak indien de stagiair zware vakspecifieke tekorten vertoont.”
2. ingevulde begeleidingsdocumenten van de vakmentoren (A4): deze werden door de student op OneDrive geplaatst op 4/12/2018 (lessen van 6/11/2018 tot 4/12/2018) en op 22/12/2018 (lessen vanaf 4/12/2018 tot einde). De student laadde deze

document dus helemaal niet regelmatig op zoals gevraagd. Aangezien de stage startte op 5/11/2018 had de stagebegeleider een volle maand geen toegang tot de begeleidingsdocumenten van de student.

Deze documenten werden door de student ook niet afgegeven op het einde van de stage aan de stagebegeleider zoals gevraagd in bijlage 4: Handleiding voor studenten Praktijk 3 Afstudeerstage, pg 14: “Deze begeleidingsdocumenten ... geef je op het einde van je stage af aan je stagebegeleider.”

3. de begeleidingsdocumenten van de stagebegeleider: De begeleidingsdocumenten van de stagebegeleiders werden door de student op 2/12/2018 op OneDrive geplaatst. Dit gebeurde dus veel later dan wanneer de lesbezoeken zijn doorgegaan. Het gaat over lesbegeleidingsdocumenten van volgende bezochte lessen: (zie bijlage 21 screenshots van de lesbegeleidingsdocumenten van de stagebegeleiders.)
 1. 7/11/2018, Fysica, lichtbreking, door [I.D.C.] (bijlage 7)
 2. 7/11/2018 Fysica, labo, door [I.D.C.] (bijlage 8)
 3. 15/11/2018 Fysica, druk door [A.C.] (bijlage 9)
 4. 21/11/2018 Fysica, lichtinval door [A.C.] (bijlage 10) Het lesbegeleidingsdocument van 29/11/2018 van wiskunde door [A.C.] werd door de student niet op OneDrive geplaatst. (bijlage II)
- Er waren ook nog stagebezoeken door een vakdocent fysica op 26/11/2018 en 3/12/2018.
4. zelfreflecties in het midden en op het einde: Het document ‘Praktijk 3 didactische stage zelfreflectie en feedback tussentijds’, werd door de student pas op 2/12 op OneDrive geplaatst. Het document ‘Praktijk 3 Didactische stage zelfreflectie en feedback einde stage’ werd door de student helemaal niet op OneDrive geplaatst. Er werd enkel een geprinte versie meegebracht naar het eindfeedbackgesprek op 17/01/2019.

We kunnen daarmee concluderen dat wat de stagebegeleider heeft gesteld op het tussentijdse feedbackgesprek, volgens wat de student beweert in het verzoekschrift “Het is jammer dat jouw documenten op OneDrive nog niet in orde zijn, dit na meermaals te vragen. Hier verwachten we toch iets meer inspanning van jou (zie stuk nummer 6 bij het ingediende verzoekschrift)”, duidelijk gebaseerd is op feiten. In de eindevaluatie is inderdaad rekening gehouden met het feit dat de student met het uploaden van zijn documenten op OneDrive niet in orde is.

b) De stagecoördinator zocht op 31/01/2019 op of de documenten door de student op OneDrive waren geplaatst. Daarbij werd door de stagecoördinator aan de student gevraagd een kopie te mogen nemen van de lesbegeleidingsdocumenten die de student bij zich had en eigenlijk al eerder had moeten afgeven aan de stagebegeleider. Er is effectief vastgesteld dat alle begeleidingsdocumenten wel degelijk allemaal waren opgeladen voor het opstellen van de eindbeoordeling. Ter verduidelijking: de stagecoördinator beoordeelt of quoteert de student niet. De student beweert “dat men bij de beoordeling van zijn stage absoluut geen rekening heeft gehouden met hetgeen werd aangegeven in die begeleidingsdocumenten.” Deze documenten werden echter door de stagebegeleider grondig ingekijken bij het opstellen van de eindbeoordeling van de student en om de consistentie vast te stellen tussen de begeleidingsdocumenten en de beoordeling van de vakmentor. De bewering “het feit dat men zich bij de beoordeling van de stage uitsluitend gebaseerd heeft op die eindevaluatie” is pertinent onwaar.

3. Het derde middel betreft het gebrek aan tijdige feedback

Het is de bedoeling om in het midden van de didactische stage een grondig tussentijds feedbackgesprek te voorzien (zie stuk nummer 6 verzoeker). Dit tussentijds feedbackgesprek vond echter plaats op 05/12 (nadat 53 van de 54 lessen reeds gegeven werden). Wanneer wij dit probeerden aan te kaarten tijdens het gesprek dat wij op 31/01 voerden met de stagebegeleidster, de stagecoördinator en de begeleider voor het vak fysica, werd gesteld “dat Brecht wel af en toe na een lesfeedback kreeg van de stagebegeleidster”. Ook hierbij hebben wij echter twee opmerkingen.

Ten eerste is het zo dat er slechts 1 keer een stagebegeleidster ([A.C.]) aanwezig is geweest bij een les wiskunde. Deze stagebegeleidster is uiteraard geen begeleidster van het vak wiskunde, waardoor Brecht nooit een afdoende inhoudelijke feedback kreeg op die les. Zoals de stagecoördinator tijdens ons gesprek van 31/01 reeds terecht aangaf, is het de bedoeling dat indien er problemen zijn bij het lesgeven van een bepaald vak, er een vakbegeleidster enkele lessen komt meevolgen. Dit is voor het vak wiskunde echter nooit gebeurd.

Ten tweede was deze stagebegeleidsterpas aanwezig bij de les van 30/11 (les 23). Gezien het feit dat Brecht 27 lessen wiskunde heeft gegeven in het Bernardustechicum, is het duidelijk dat hij onvoldoende tijd heeft gekregen om zijn resterende lessen aan te passen aan de feedback die hij daar kreeg.

Gelet op het feit dat Brecht voornamelijk een negatieve quotering kreeg voor zijn lessen wiskunde, hoeft het geen betoog dat een normaal vooruitziende en zorgvuldige stagebegeleidster reeds veel vroeger in actie moest zijn geschoten. Een eerste feedbackmoment doen plaatsvinden door een stagebegeleidster die niet gespecialiseerd is in wiskunde, na Ies 23 van de 27 lessen, tart alle verbeelding. Dergelijke feedback biedt zelfs geen enkele toegevoegde waarde, gelet op het gebrek aan resterende lessen om rekening te houden met de gegeven opmerkingen.

Wat het gebrek aan tijdige feedback betreft, stelt de opleiding:

De student geeft aan “Dit tussentijds feedbackgesprek vond echter plaats op 05/12 (nadat 53 van de 54 lessen reeds gegeven werden).” Dit klopt inderdaad. Zie bijlage 5 PR3 Afstudeerstage stageopdracht 2018-2019 semester 7, pg 11 en 12: “Ongeveer halverwege de stage reflecteer je over jouw eigen functioneren tijdens de afstudeerstage tot dan toe. Noteer bij elke functioneel geheel, vaardigheden en attitudes hoe jij jouw eigen functioneren inschat.” “Verwerk de informatie uit de begeleidingsdocumenten en gesprekken met de vakmentoren en je stagebegeleider, je inzichten uit observatiemomenten en participatiestage, peerobservaties/co-teaching en de volgopdracht.” “Je bereidt je grondig voor op het tussentijds feedbackgesprek door het sjabloon ‘zelfreflectie en feedback tussentijds’ in je digitaal dossier in te vullen enkele dagen voor het gesprek gepland is.”

Het document ‘Praktijk 3 didactische stage zelfreflectie en feedback tussentijds’, werd door de student op 2/12/2018 op OneDrive geplaatst. De lesbegeleidingsdocumenten van de vakmentoren werden door de student op OneDrive geplaatst op 4/12/2018 (lessen van 6/11 tot 4/12). Zowel het document ‘Praktijk 3 didactische stage zelfreflectie en feedback tussentijds’ als de lesbegeleidingsdocumenten vormen de basis van het tussentijdse gesprek. Aangezien deze documenten pas dan ter beschikking van de stagebegeleider werden gesteld, kon het gesprek niet vroeger doorgaan.

c) De student geeft aan dat “tijdens het gesprek dat wij op 31/01 voerden met de stagebegeleidster, de stagecoördinator en de begeleider voor het vak fysica, werd gesteld “dat Brecht wel af en toe na een les feedback kreeg van de stagebegeleidster”.”

De student werd tijdens vijf lessen bezocht door verschillende stagebegeleiders. (Bijlagen 7, 8, 9, 10, 11)

1. 7/11/2018, Fysica, lichtbreking, door [I.D.C.]
2. 7/11/2018 Fysica, labo, door [I.D.C.]
3. 15/11/2018 Fysica, druk door [A.C.]
4. 21/11/2018 Fysica, lichtinval door [A.C.]
5. 29/11/2018 wiskunde door [A.C.]

Daarnaast ging er nog een vakdocent Fysica langs op 26/11/2018 en 03/12/2018.

De algemene richtlijn in de opleiding is dat de stagebegeleider elke stagiair minstens drie maal observeert. (Zie bijlage 6: Handleiding stagebegeleider PR3 Afstudeerstage, semester 7, 2018-2019) Hieraan werd door de stagebegeleiders ruimschoots voldaan. Tijdens deze stagebezoeken wordt gefocust door de stagebegeleider op het leraarschap van de student, niet enkel op de vakinhoud. De feedback die aan de student wordt gegeven is niet aan het vak gebonden en is transfereerbaar van het ene vak naar het andere. Deze feedbackmomenten worden als zeer belangrijk aanzien in de groei van de student. De vakinhoudelijke en specifieke vakdidactische begeleiding van de student ligt grotendeels in handen van de vakmentoren.

Zo kreeg de student de volgende feedback van de stagebegeleiders: (niet-exhaustieve lijst)

1. 7/11/2018, Fysica, lichtbreking, door [I.D.C.]
 - a. Beginsituatie onvoldoende ingeschat!
 - b. Materiele voorbereiding? Ppt klaar zetten VOORAF.
 - c. Aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen: onvoldoende.
 - d. Expliciteer je doelen.
 - e. Schrijf je vragen uit in de lesvoorbereiding.
 - f. Betrekje leerlingen, hoor hen, zie hen!
 - g. Begrippen beter uitleggen!
2. 7/11/2018 Fysica, labo, door [I.D.C.]
 - a. Jij moet de lln. begeleiden! Blijf niet vanop een afstand toekijken...
 - b. Lesvoorbereiding te beperkt uitgeschreven.
 - c. Differentiatiemogelijkheden?
 - d. Ik mis bezieling...
 - e. Zorg ervoor dat de verbanden duidelijk zijn.
3. 15/11/2018 Fysica, druk door [A.C.]
 - a. Bevraag jezelf en je vakmentor nog meer over de beginsituatie en de leerinhouden.
 - b. Noteer grondig de lesdoelen en de leerplandoelstellingen.
 - c. Werk veel aanschouwelijker!
 - d. Breng zelf materiaal of filmpjes mee.
 - e. Bevraag op voorhand of een bordboek aanwezig is.
 - f. Ik mis enthousiasme en bezieling wanneer je lesgeeft.
 - g. Zorg datje op tijd aan jouw voorbereidingen begint.
 - h. Zoek zelf naar creatieve oefeningen of voorbeelden.
4. 21/11/2018 Fysica, lichtinval door [A.C.]

- a. De mentor en ik hebben jou de voorbije lessen reeds heel veel tips gegeven. Het is jammer dat we momenteel weinig verandering zien.
 - b. Steeds lesvoorbereiding op voorhand doorsturen en geprint meebrengen de dag zelf.
 - c. Maak de les veel creatiever en aanschouwelijker.
 - d. Ik mis enthousiasme! Je maakt de les niet boeiend.
5. 29/11/2018 wiskunde door [A.C.]
- a. Meer rekening houden met de tips die je krijgt!
 - b. Kritischer zijn over jouw eigen lessen.
 - c. Lesvoorbereiding?? Dit heb je opnieuw niet bij?
 - d. Doelen?
 - e. Beginsituatie: wasje te weinig van op de hoogte. Op voorhand bevragen bij de mentor

Deze feedback is niet vakgebonden en gaat over het leraarschap van de student. Er is duidelijk consistentie in waar te nemen, dezelfde didactische en pedagogische tekorten zijn in de verschillende lesbegeleidingsdocumenten aanwezig. Dezezelfde tekorten worden ook opgemerkt in de lesbegeleidingsdocumenten van de vakmentor wiskunde 5 (zie stuk 2 bij het ingediende verzoekschrift) en de vakmentoren fysica (zie bijlage 18: begeleidingsdocumenten fysica Mevr. [V.C.] en bijlage 19: begeleidingsdocumenten fysica Mevr. [M.J.]).

d) De student geeft aan dat hij “voornamelijk een negatieve quotering kreeg voor zijn lessen wiskunde”. Zie bijlage 4: Handleiding voor studenten Praktijk 3 Afstudeerstage, pg 15. “Je stagebegeleider bepaalt de beoordeling van de didactische stage op basis van de begeleidingsdocumenten van je vakmentoren, de eigen begeleidingsdocumenten, de begeleiding door de praktijkcoach (indien van toepassing), de beoordelingsdocumenten van je vakmentoren, je stageopdrachten, de feedbackgesprekken, de gesprekken van je stagebegeleider met de vakmentoren en/of mentor. Ook hier vormt de competentiegerichte standaard voor praktijk het uitgangspunt.” De stagebegeleider baseert zich niet vooral op het ene of het andere vak. De beoordeling wordt gebaseerd op de competentiegerichte standaard voor praktijk (zie bijlage 3) waarbij vakinhoudelijke kennis één van de tien functionele gehelen is. Het presteren van de student voor beide vakken en de ruimere schoolopdracht wordt in rekening genomen.

4. Het vierde middel betreft het gebrek aan grondige eindevaluatie

Verzoeker formuleert het als volgt:

Ten slotte is het ook zeer duidelijk dat bij de eindevaluatie door de stagebegeleidster enkele grove fouten zijn gebeurd. Brecht had namelijk een zeer gedetailleerde zelfreflectie opgesteld voor [deze] eindevaluatie, waarin hij zeker ook voldoende kritisch was voor zichzelf (zie stuk nummer 7 verzoeker). Geconfronteerd met deze zeer grondige zelfreflectie, liet de stagebegeleidster weten “dat ze dit dan wel eens ging bekijken”, en “dat er enkele werklijnen waren”. Opnieuw kreeg Brecht dus absoluut niet de mogelijkheid om zich te verdedigen tegen een eventueel negatieve beoordeling. Wat ons echter nog meer tegen de borststuit, is het feit dat Brecht tijdens deze eindevaluatie zelfs op geen enkele manier werd duidelijk gemaakt dat zijn stage over het algemeen als eerder negatief werd ervaren. Zoals wij tijdens ons gesprek op 31/01 reeds heel duidelijk hebben gemaakt, werd tijdens de infodag van Arteveldehogeschool uitdrukkelijk gesteld dat een student bij hen nooit een onvoldoende zou krijgen voor een stage zonder dat hij dit had kunnen zien aankomen, en zonder dat er voldoende

begeleiding en feedback aan de student in kwestie werd aangeboden. Laat dit nu net zijn wat er in Brechts geval is gebeurd...

De opleiding brengt hier het volgende tegen in:

- a) De student geeft volgende aan “een zeer gedetailleerde zelfreflectie opgesteld voor deze eindevaluatie, waarin hij zeker ook voldoende kritisch was voor zichzelf”. In het document zie bijlage 5: PR3 Afstudeerstage stageopdracht 2018-2019 semester 7, pg 14 wordt als opdracht gegeven: “Je bereidt je grondig voor op het eindfeedbackgesprek door het sjabloon ‘zelfreflectie en feedback einde stage’ in je digitaal dossier in te vullen enkele dagen voor het gesprek gepland is.” Dit document is door de student niet aan zijn digitaal dossier toegevoegd waardoor de stagebegeleider dit document voor het gesprek niet kon inkijken. Het document kon bijgevolg niet door de stagebegeleider worden aangevuld. De stagebegeleider heeft dit document enkel op papier gezien op het gesprek zelf en de stagebegeleider had zelf een voorbereiding op papier meegebracht. De student heeft deze feedback op het gesprek gelezen. (Zie bijlage 12: zelfreflectie op het einde van de stage, feedback door de stagebegeleider ter voorbereiding van het eindfeedbackgesprek op 17/01/2019). Dit document bevat in begeleidingstaal voornamelijk bijsturingen die nog nodig zijn, dezelfde die op de lesbegeleidingsdocenten van de verschillende stagebegeleiders te vinden zijn. Het lijkt ons dan ook vreemd dat dit door de student niet als “eerder negatief werd ervaren” (zie verzoekschrift student).
- b) Gedurende het volledige verzoekschrift wordt er geen enkele keer vermelding gemaakt van de lessen fysica die de student heeft gegeven. Het is zo dat voor het opstellen van het de beoordeling van de didactische stage het presteren voor beide vakken in rekening wordt genomen, afgetoetst aan de competentiegerichte standaard voor praktijk (bijlage 3), zie bijlage 4: Handleiding voor studenten Praktijk 3 Afstudeerstage: “Je stagebegeleider bepaalt de beoordeling van de didactische stage op basis van de begeleidingsdocumenten van je vakmentoren, de eigen begeleidingsdocumenten, de begeleiding door de praktijkcoach (indien van toepassing), de beoordelingsdocumenten van je vakmentoren, je stageopdrachten, de feedbackgesprekken, de gesprekken van je stagebegeleider met de vakmentoren en/of mentor. Ook hier vormt de competentiegerichte standaard voor praktijk het uitgangspunt”.

Aan de hand van beide beoordelingen van de vakmentoren, (zie stuk 1 bij het verzoekschrift en bijlage 20: Praktijk 3 afstudeerstage – didactische stage: beoordeling vakmentor fysica), de lesbegeleidingsdocumenten van de vakmentoren (zie stuk 2 bij het verzoekschrift, bijlage 18: begeleidingsdocumenten fysica Mvr. [V.C.] en bijlage 19: begeleidingsdocumenten fysica Mvr. [M.J]), de lesbegeleidingsdocumenten van de stagebegeleiders (bijlage 7, 8, 9, 10, 11) en de feedbackgesprekken zijn duidelijke tekorten aantoonbaar in het behalen van de competenties van de student. Deze worden gestaafd in de beoordeling didactische stage door de stagebegeleider (zie bijlage 15: Praktijk 3 afstudeerstage – didactische stage: beoordeling stagebegeleider) en de eindbeoordeling van de stagebegeleider. (zie bijlage 16: Afstudeerstage: eindbeoordeling stagebegeleider)

5. Verzoeker concludeert het volgende

Gelet op het feit dat er toch duidelijk vier grote fouten zijn gebeurd bij de beoordeling van Brecht zijn afstudeerstage, kunnen wij op geen enkele manier akkoord gaan met een negatieve beoordeling van deze stage. Van een hogeschool met een dergelijke uitmuntende reputatie, verwachten wij dat een afstudeerstage op een grondigere manier wordt beoordeeld. Wij hebben er dan ook alle vertrouwen in dat de interne beroepscommissie rekening zal houden met onze bezwaren, en dat deze stage opnieuw kan worden beoordeeld, ditmaal conform alle regels die een onderwijsinstelling geacht mag worden na te leven.

De opleiding concludeert als volgt:

In de afstudeerstage moet de student aantonen dat hij de nodige competenties en houdingen bezit om als beginnend leerkracht te functioneren (zie bijlage 3: Competentiegerichte standaard voor praktijk). De student moet tijdens de afstudeerstage, als finaliteit van de opleiding, alle competenties behalen uit deze competentiegerichte standaard voor praktijk.

Brecht behaalde volgende competenties niet:

BI Beslissingsvermogen

B3 Kritische ingesteldheid

B4 Leergierigheid

DE STAGIAIR ALS BEGELEIDER VAN LEER- EN
ONTWIKKELINGSPROCESSEN

1.1 De beginsituatie van de leerlingen en de leergroep achterhalen

1.2 Doelstellingen kiezen en formuleren

1.3 De leerinhouden en leerervaringen selecteren

1.4 De leerinhouden structureren en vertalen in leeractiviteiten

1.5 Aangepaste werkvormen en groeperingsvormen bepalen

DE STAGIAIR ALS OPVOEDER

2.1 In overleg een positiefleefklimaat creëren voor de leerlingen in klasverband en op school.

2.5 Adequaat omgaan met leerlingen in sociaal-emotionele probleemsituaties of met gedragsmoeilijkheden.

DE STAGIAIR ALS ORGANISATOR

4.1 Een gestructureerd werkclimaat bevorderen

4.2 Op correcte wijze administratieve taken uitvoeren

Er zijn geen onregelmatigheden opgetreden bij het beoordelen van de student. De quatering gebeurde volledig in overeenstemming met de richtlijnen die hiervoor gelden. Het tekort is gemotiveerd met verwijzing naar de basiscompetenties.

Beoordeling door de commissie

Wat het eerste middel betreft, de gebrekige eindevaluatie van het vak wiskunde.

Verzoeker stelt dat de eindevaluatie onbegrijpelijk is, in die zin dat het niet overeenkomt met de begeleidingsdocumenten die vakmentor [N.D.]. Daarenboven diende de Arteveldehogeschool hier minstens van te worden verwittigd en dat er een gebrek aan consistentie in de beoordeling schuilt.

Verwerende partij merkt op dat het verzoek in elk geval beperkt is, aangezien het opleidingsonderdeel over twee vakken gaat, meer bepaald Wiskunde én Fysica, en dat verzoeker voor geen van de twee vakken een voldoende haalde.

Vervolgens citeert verweerde opmerkingen rond de gebrekige voorbereiding bij 14 wel van de 27 lessen. Dit is heel wat.

De interne beroepscommissie volgt de opleiding dat er wel degelijk veel concrete elementen aangehaald werden en dat ervan een gebrek aan consistentie bijgevolg moeilijk sprake kan zijn.

Het argument kan niet worden gevuld.

Wat het tweede middel betreft, documenten die verzoeker niet op Onedrive zou hebben geplaatst (quod certe non)

Hier stelt verzoeker dat er geoordeld werd vanuit een niet correcte aannname dat de documenten niet werden geüpload terwijl dit wel degelijk het geval was.

Verwerende partij geeft aan wat er allemaal op Onedrive moet geplaatst worden, en wanneer. Een aantal werden door de student niet of erg laat op Onedrive geplaatst.

Tenslotte ontkent verwerende partij dat er geen rekening werd gehouden met hetgeen in de begeleidingsdocumenten stond.

De interne beroepscommissie sluit zich hierbij aan. De [stagecoördinator] is niet de beoordelaar van het opleidingsonderdeel. Verder wordt door verzoeker geen enkel bewijs aangehaald dat de beoordeling gebeurde op basis van onvolledige stukken.

Het argument kan niet worden gevuld.

Wat het derde middel betreft, het gebrek aan tijdige feedback

Verzoeker stelt dat de tussentijdse feedback laattijdig was, waardoor nog weinig remediering mogelijk was. de opleiding toont aan dat de student zijn document pas op 2 december postte, en dat de vakmentoren al op 4 december hun commentaar gaven.

De interne beroepscommissie verwijst hier naar de vaste rechtspraak van de Raad, waar deze stelt dat een gebrek aan begeleiding, wat hier overigens niet aangetoond wordt, niet tot gevolg kan hebben dat een negatieve quatering zomaar kan omgezet worden naar een betere (R.Stvb. 31 juli 2014, nr. 2014/089).

Het argument kan niet worden gevuld.

Wat het vierde middel betreft, het gebrek aan grondige eindevaluatie

Hiervoor verwijst de interne beroepscommissie [naar] [] de ruime motivering van de opleiding en sluit [zich daar] voor zover als nodig, bij aan.

Wat de conclusie betreft, m.n. dat er vier grove fouten gebeurd zijn [: dit] werd door verzoeker bijgevolg niet aangetoond.

Het argument kan niet worden gevuld.”

Dit is de thans bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet daartoe ambtshalve evenmin aanleiding.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Ten gronde

De verwijzing naar het intern beroep – ambtshalve exceptie

De interne beroepscommissie van verwerende partij beschikt overeenkomstig artikel 131 van het studiecontract (stuk 1 administratief dossier) niet over volheid van bevoegdheid. Terecht derhalve, heeft verzoeker ook de initiële beslissing van de examencommissie als voorwerp van huidig beroep aangeduid.

Zelfs in de omstandigheid evenwel dat de beroepsinstantie bij wie het in artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs bedoelde intern beroep wordt ingesteld, niet over volheid van bevoegdheid beschikt – en haar beslissing dus niet in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing – kan bij een gemotiveerde afwijzing van dat intern beroep niet voorbij worden gegaan aan de beslissing van die beroepsinstantie en de daarin vervatte motieven.

Van een verzoekende partij wordt in die omstandigheden dan ook verwacht dat zij voldoende duidelijk en concreet aangeeft wat zij aan de beslissing van de beroepsinstantie verwijt. Zo zij aanvoert dat de beroepsinstantie bepaalde middelen onbeantwoord heeft gelaten, dan kan de Raad aannemen dat een loutere herneming van die middelen kan volstaan als kritiek op de initiële studievoortgangsbeslissing. Anders is het wanneer de beroepsinstantie de haar voorgelegde grieven heeft beantwoord en derhalve aan het vormelijke aspect van de formelemotiveringsplicht heeft voldaan – *a fortiori* wanneer de verzoekende partij het tegendeel niet aanvoert. In dat geval moet er immers op worden gewezen dat de beslissing op intern beroep weliswaar niet *alleen*, maar alleszins *tevens* het voorwerp van het beroep bij de Raad uitmaakt, en dat beide beslissingen samen moeten worden gelezen als de te bestrijden inhoudelijke beslissing en de verantwoording ervan – om die reden trouwens, maakt verzoeker beide bestreden beslissingen tot voorwerp van zijn beroep. Dit geldt des te meer in

de vaststelling dat de eerste bestreden beslissing, uitgaande van de examencommissie, zelf geen motieven vermeldt.

Te dezen stelt de Raad vooreerst vast dat de tweede bestreden beslissing, uitgaande van de interne beroepscommissie, omstandig is gemotiveerd, met name door het weergeven en bijvallen van de repliek op verzoekers argumenten die door de opleiding is gegeven.

Verder merkt de Raad op dat verzoeker aan de tweede bestreden weliswaar een “manifeste inbreuk [] op de motiveringsplicht” verwijt, maar zonder op enige wijze nader uiteen te zetten waaruit die inbreuk dan zou bestaan. Een dergelijk middel is op zich niet ontvankelijk.

In die omstandigheden kan verzoeker er zich niet toe beperken te verwijzen naar het verzoekschrift op intern beroep. Hierdoor bekritiseert verzoeker immers op geen enkele wijze de motieven van de tweede bestreden beslissing. Evenmin onderneemt verzoeker een poging om duidelijk te maken waarom grieven tegen de eerste bestreden beslissing overeind blijven zonder in te gaan op de beoordeling van de interne beroepscommissie.

Het verzoekschrift dat bij de Raad werd ingediend bevat ten slotte ook geen feitelijke uiteenzetting die toelaat om daarin, desgevallend embryonaal, de grieven te lezen die verzoeker in het intern beroep heeft opgeworpen.

De Raad slaat dan ook geen acht op de middelen zoals zij (enkel) in het verzoekschrift op intern beroep zijn uiteengezet.

Eerste middel

In een eerste middel steunt verzoeker zich op een schending van de materiëlemotiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker verwijt de bestreden beslissingen een discrepantie tussen enerzijds de begeleidingsdocumenten en anderzijds de eindevaluatie van wiskunde. Na aan een aantal principes inzake de toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur te hebben gerappelleerd, zet verzoeker het volgende uiteen:

“Zo bepaalde de Raad van State in een arrest uit 2008 het volgende:

“De Raad stelt vast dat de 7 op 20 die werd verleend het gevolg is van een mathematische berekening doch dit neemt niet weg dat er een zodanige discrepancie bestaat tussen enerzijds de tussenbeoordelingen op de stageplaatsen en anderzijds de toegekende deelonvoldoendes zonder dat daarvoor een afdoende motivatie wordt gegeven.”

Indien in de eindevaluatie op een dergelijke wijze wordt afgewezen van wat bepaald is in de begeleidingsdocumenten, moet dit op een grondige wijze gemotiveerd worden. Het is duidelijk dat dit onvoldoende is gebeurd, wat dus een schending inhoudt van de materiële motiveringsplicht.”

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij ten aanzien van het eerste middel het volgende:

“Verzoeker maakt de hele tijd opmerkingen over een gebrekkige begeleiding door vakmentor wiskunde [D.]. Dit is een beetje naast de kwestie. Immers:

1. De ECTS fiche bepaalt dat de student de *tien functionele gehelen (basiscompetenties)* en de aangeduide *beroepsattitudes* op het einde van de stage moet bereikt hebben. Het niet halen van één van de basiscompetenties heeft tot gevolg dat de student niet geslaagd kan zijn. Verzoeker diende zijn onderwijscompetenties te bewijzen via de twee onderwijsvakken die hij binnen de lerarenopleiding koos: bij Brecht gaat het om Fysica en Wiskunde.

Verzoeker stelt in die zin een zeer gefragmenteerd beroep in waarbij hij zich richt op een minder goede begeleiding die hij zou gekregen hebben van de mentor Wiskunde. Indien dat al zo geweest zou zijn, dan zouden we een ander beeld moeten zien bij Fysica (want hiervoor wordt geen beroep ingesteld). We zien evenwel een grote overeenkomst wat de opmerkingen rond Fysica en Wiskunde betreft.

2. Verder wordt als ‘*bewijselement*’ in dit eerste punt vooral gewezen in de discrepancie die er zou zijn in de begeleiding en de beoordelingsdocumenten. Dit argument wordt herhaald in het verzoek voor de Raad.

Het gaat hier evenwel om documenten met een verschillende finaliteit. In de handleiding praktijk 3 staat op pagina 15 overigens dat *de finale beoordeling gebeurt door de stagebegeleider van de hogeschool* die zich hiervoor baseert “op basis van de begeleidingsdocumenten van je vakmentoren, de eigen begeleidingsdocumenten, de begeleiding door de praktijkcoach (indien van toepassing), de beoordelingsdocumenten van je vakmentoren, je stageopdrachten, de feedbackgesprekken, de gesprekken van je stagebegeleider met de vakmentoren en/of mentor. Ook hier vormt de competentiegerichte standaard voor praktijk het uitgangspunt”.

De stagebegeleider moet een helicopterview bewaken en het oordeel vellen *na alle documenten* te hebben geraadpleegd. Er is geen discrepancie vast te stellen tussen wat de mentoren Fysica en Wiskunde zeggen.

Tenslotte dienen we, wat dit punt betreft, te verwijzen naar de vaste rechtspraak van de Raad waarbij gesteld wordt dat een gebrekkige begeleiding niet tot gevolg kan hebben dat een negatief resultaat zomaar omgezet kan worden in een beter [].

De opleiding toonde evenwel met materiële documenten zeer duidelijk aan dat de bewering dat er slechts bij twee lesvoorbereidingen commentaar werd gegeven, niet correct is (zie pagina's 2 – 4 IBC besluit).

Aanvullend voor het beroep naar de Raad stelt verzoeker middels zijn raadsman dat er een grondige motivering vereist is wanneer er een discrepancie terug te vinden is in de begeleidingsdocumenten...

De opleiding ziet niet in waar er van een discrepancie sprake is. De mentoren Fysica en wiskunde deden dezelfde uitspraken. Deze werden in ruime mate gestoffeerd en werden opgenomen in de IBC beslissing (zie bijlage).

Verzoeker zijnerzijds voert in zijn wederantwoordnota ter zake nog het volgende aan:

“Zoals verweerde in zijn antwoordnota opmerkt, zou het feit dat Brecht opmerkingen maakt over een gebrekkige begeleiding door de vakmentor wiskunde “een beetje naast de kwestie” zijn. Dit valt te betreuren. In het verzoekschrift voor de interne beroepscommissie werd immers uitvoerig aangehaald dat deze gebrekkige begeleiding tot gevolg had dat Brecht onmogelijk kon weten dat hij zijn lessen op een andere manier moest aanpakken. Wij vertrouwen erop dat de Raad de gebrekkige begeleiding wel met de nodige ernst behandelt.

Voorts is het wel een beetje naast de kwestie dat verweerde een grote overeenkomst ziet wat de opmerkingen rond fysica en wiskunde betreft. Zoals in het verzoek reeds werd aangehaald, lopen deze opmerkingen absoluut niet gelijk.

Daarnaast heeft Brecht reeds in de bemiddeling duidelijk aangegeven waarom hij zich bij dit eerste punt voornamelijk op de gebrekkige eindevaluatie van wiskunde focust. Tijdens het gesprek op 30/01 zei de stagecoördinator namelijk meermaals dat een discussie over de eindevaluatie van fysica “volledig interpretatief” en zelfs “semantisch” was. Brecht vond de eindevaluatie van de vakmentor van fysica zeker streng, maar meer in lijn met de begeleidingsdocumenten van dit vak (merk trouwens op dat de eindevaluatie van de vakmentor van fysica beduidend positiever was dan die van wiskunde, waardoor het wel logisch is dat meer aandacht aan dit tweede wordt besteed). Om te vermijden om in een louter semantische discussie verzeild te geraken, besloot Brecht om vooral de aandacht te vestigen van de interne beroepscommissie op de duidelijke fouten van Arteveldehogeschool. De Raad zal trouwens willen opmerken dat enkel het eerste argument van Brecht handelt over het vak wiskunde, waar de andere drie argumenten betrekking hebben op zowel wiskunde als fysica.

Wij hebben er alle vertrouwen in dat de Raad de discrepancie tussen enerzijds de begeleidingsdocumenten en anderzijds de eindevaluaties zal opmerken, en dit eerste middel dan ook gegrond zal verklaren.”

Beoordeling

De Raad wijst er vooreerst op dat de door verzoeker geciteerde rechtspraak geen arrest van de Raad van State betreft, maar een uitspraak van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, met name het besluit nr. 2008/052 van 21 oktober 2008.

Daarnaast herinnert de Raad eraan dat, om de redenen die hierboven zijn uiteengezet, voor de beoordeling van huidig beroep enkel acht wordt geslagen op wat verzoeker in zijn verzoekschrift, desgevallend nader toegelicht in de wederantwoordnota, heeft uiteengezet.

Aldus beschouwd, heeft het eerste middel geen betrekking op een gebrekkige begeleiding tijdens het academiejaar, en wordt aan de bestreden beslissingen enkel verweten dat zij de materiëlemotiveringsplicht schenden doordat de begeleidingsdocumenten en de eindevaluatie op gespannen voet staan.

Ter zake heeft de interne beroepscommissie aan de hand van concrete verwijzingen naar de begeleidingsdocumenten omstandig gemotiveerd dat de ongunstige eindbeoordeling wat competenties en attitudes inzake inschatten van de beginsituatie, lesvoorbereidingen, formuleren van lesdoelen en leerdoelplannen betreft ('de stagiair als begeleider van leer- en ontwikkelingsprocessen'), wel degelijk steun vindt in de lesbegeleidingsdocumenten van de vakmentor. De Raad verwijst ter zake naar de citaten uit de beoordelingen van de lessen 1, 2, 7, 13, 14, 15, 18, 19 en 23 tot en met 27.

Verzoeker voert niet aan, laat staan bewijst, dat die overwegingen materieel onjuist zouden zijn, noch dat zij niet zouden volstaan om de bestreden beslissingen te schrageren. De Raad kan dan ook geen schending van de materiëlemotiveringsplicht vaststellen.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

In een tweede middel beroeft verzoeker zich op de materiëlemotiveringsplicht en op een gebrekkige begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoeker zet uiteen dat het late tijdstip van het tussentijds evaluatiegesprek ten onrechte wordt toegeschreven aan het laattijdig door hem doorsturen van documenten die voor de voorbereiding van dat gesprek noodzakelijk waren.

Voorerst, zo stelt verzoeker, had de stagebegeleidster zelf meegedeeld dat het tussentijds evaluatiegesprek niet eerder kon doorgaan omdat zij een andere stagebegeleidster tijdelijk moest vervangen. Bovendien zouden alle studenten pas op het late tijdstip een tussentijds evaluatiegesprek hebben kunnen voeren. Verzoeker meent dat verwerende partij organisatorische problemen niet kan afwenden op de studenten.

Ten slotte ontkent verzoeker dat hij een aantal keren feedback kreeg voor zijn lessen fysica. Hij betoogt dat hij voor het onderdeel wiskunde pas voor het eerst feedback kreeg van de stagebegeleidster op het einde van de stage, en dat daaromtrent werd gesteld dat “dit van geen belang is, aangezien de eindevaluatie van wiskunde gelijkaardig is aan die van fysica en hij dus de opmerkingen die hij voor fysica kreeg ook kon doortrekken naar wiskunde”. Uit de respectieve eindevaluaties blijkt volgens verzoeker evenwel dat dit onjuist is, wat verzoeker illustreert aan de hand van het aspect ‘leergierigheid’ dat voor fysica zou ontbreken terwijl het voor wiskunde net werd geprezen.

Verwerende partij replieert in haar antwoordnota voorerst dat deze grief reeds omstandig is beantwoord in de tweede bestreden beslissing, waarin werd geduid dat verzoeker tekort is geschoten bij het inleveren van de weekroosters, de ingevulde begeleidingsdocumenten van de vakmentoren en van de stagebegeleider, en de zelfreflecties tijdens en op het einde van de stage. Ook werd overwogen dat niet de stagecoördinator maar de stagebegeleider voor de uiteindelijke beoordeling instaat.

Verwerende partij leest in het huidige beroep twee nieuwe argumenten, die verzoeker in het intern beroep niet heeft opgeworpen, met name enerzijds dat alle studenten zo laat een tussentijds evaluatiegesprek hadden en anderzijds een beroep op de beginselen van behoorlijk bestuur. Daar deze grieven thans voor het eerst worden opgeworpen, doet verwerende partij gelden dat zij als onontvankelijk buiten het debat moeten worden gehouden.

Alleszins, ondgeschikt, zijn deze grieven volgens verwerende partij irrelevant. Zij verwijst daarbij naar de door de beroepscommissie bijgevalлен repliek van de opleiding inzake de tussentijdse feedback. Verwerende partij besluit dat het laattijdig indienen van de voormalde documenten een fout van verzoeker is, waardoor hij zelf het normale verloop van de stage doorkruiste, en dat dit aspect als dusdanig ook in de eindbeoordeling is gekwantificeerd (functioneel geheel 4: de stagiair als organisator).

In zijn wederantwoordnota dupliceert verzoeker nog het volgende:

“Wederom valt het te betreuren dat verweerde van mening is dat de “nieuwe middelen” (*quod certe non*) naast de kwestie zijn. Dat verweerde aangeeft dat de tussentijdse feedback laattijdig werd gegeven door een toewijsbare fout van Brecht, tart werkelijk alle verbeelding. Zo gaf de stagebegeleidster in een mail op 29 november (die werd gericht tot alle studenten, *cf. infra*) letterlijk aan “dat het tussentijds feedbackgesprek wegens de verandering van stagebegeleidster iets later zal plaatsvinden dan normaal”. Verweerde gaf zelf aan dat Brecht de gevraagde documenten pas op 2 december op OneDrive plaatste, maar ziet klaarblijkelijk over het hoofd dat de stagebegeleidster via mail opdracht gaf om die documenten “tegen zondag 2 dec om 20u op Onedrive opgeslagen te hebben”. Deze mail bevindt zich op het einde van dit document.

Het is werkelijk schokkend om te zien hoe verweerde stelt dat Brecht zelf het normale verloop van de stage teniet deed. Wat de Raad echter nog meer zal interesseren, is het feit dat verweerde zelf aangeeft dat “de laattijdigheid overigens een meetpunt in de beoordeling is”. Uit deze zinsnede blijkt duidelijk dat Brecht punten heeft verloren voor een vermeende fout die hij duidelijk niet maakte.

Het argument als zou dit een nieuw middel zijn, dient te worden verworpen. Ten eerste werd in het verzoekschrift voor de interne beroepscommissie reeds zeer duidelijk aangehaald dat de stagebegeleidster, door dergelijk laattijdige feedback te voorzien, niet handelde zoals van een normaal, zorgvuldig en vooruitziende stagebegeleidster kan worden verwacht (zie het derde argument in het interne verzoekschrift).

Ten tweede werd Brecht op geen enkel moment op de hoogte gesteld van het feit dat hem, wat deze laattijdige feedback betreft, iets ten laste werd gelegd. Voor het indienen van het verzoekschrift vond immers een gesprek plaats met de stagebegeleidster en de stagecoördinator. Zij haalden allebei aan dat deze feedback laattijdig plaatsvond wegens de verandering van stagebegeleidster. Het hoeft dan ook geen betoog dat Brecht onmogelijk kon verwacht worden dit argument te weerleggen in zijn verzoekschrift, aangezien deze discussie op dat moment niet aan de orde was.

Het feit dat Brecht in zijn verzoekschrift voor de interne beroepscommissie reeds aanhaalde dat de laattijdige tussentijdse feedback een grove fout was van Arteveldehogeschool, en dat deze vermeende fout van Brecht absoluut niet aan de orde was ten tijde van het indienen van het verzoekschrift, tonen duidelijk aan dat het hier niet gaat om nieuwe middelen die uit de debatten moeten worden geweerd.

Samenvattend betreurt Brecht het feit dat verweerde deze grove tekortkoming aan hem toewijst, eerder dan de tekortkoming op een fatsoenlijke manier te weerleggen, doch wij hebben er alle vertrouwen in dat dit de Raad sterkt in de overtuiging dat de laattijdige tussentijdse feedback een ernstige fout is die volledig aan Arteveldehogeschool dient te worden toegewezen.”

Beoordeling

De stage van het opleidingsonderdeel ‘Afstudeerstage’ liep, zo blijkt uit de ‘Handleiding voor studenten. PR3 Afstudeerstage’ (stuk 9 administratief dossier), voor verzoeker van 22 oktober 2018 tot 21 december 2018. De eerste week is een ingroeiweek met observatie en participatiestage, waarna 7 weken ‘doe-stage’ volgen.

De handleiding voorziet in drie soorten begeleiding tijdens de stage: (i) afspraken met de vakmentor(en) aan wie lesvoorbereidingen en een begeleidingsdocument worden afgegeven, (ii) de schoolmentor als algemeen aanspreekpunt en (iii) de stagebegeleider die wekelijks het gedetailleerd weekrooster doorneemt, lessen observeert, begeleidingsdocumenten invult en zowel in het middel als op het einde van de stage een feedbackgesprek voert, dat door de student wordt voorbereid aan de hand van een zelfreflectie.

Dit alles wordt nader uitgewerkt in het document ‘Praktijk 3 afstudeerstage. Stageopdracht’ (stuk 10 administratief dossier).

Wat verzoekers plicht inzake het uploaden van weekroosters, begeleidingsdocumenten en zelfreflecties betreft, heeft de interne beroepscommissie in detail weergegeven wanneer verzoeker bepaalde documenten ter beschikking heeft gesteld en waarom zij van oordeel is dat zulks onvolledig of laattijdig gebeurde. Verzoeker betwist deze vaststellingen niet. Dat het tussentijds feedbackgesprek omwille van onvoorziene omstandigheden later zou plaatsvinden dan voorzien, en dat in de berichtgeving ter zake werd aangegeven wanneer de documenten uiterlijk moeten zijn geüpload, biedt geen verantwoording voor verzoekers talmen.

Het kan uiteraard worden betreurd dat, ongeacht de omstandigheden, een belangrijk feedbackmoment zoals een gesprek met de stagebegeleider moet worden uitgesteld. Daargelaten nog dat verzoeker de daarvoor ingeroepen oorzaak niet betwist, stelt de Raad vast dat het tussentijds feedbackgesprek uiteindelijk op 5 december 2018 is doorgegaan. Dat er dan nog weinig lessen wiskunde restten om op basis van die feedback bij te sturen, lijkt op her eerste gezicht een overtuigende grief.

Zoals hierboven aangegeven, kon verzoeker evenwel nog steunen op andere feedback, onder meer deze van de vakmentor. Op basis van de begeleidingsdocumenten die door vakmentor N.D. voor het vak wiskunde werden ingevuld, stelt de Raad vast dat die feedback er wel degelijk is geweest en dat hij bovendien inhoudelijk niet op gespannen voet staat met de

eindbeoordeling door de stagecoördinator – met name omwille van de vele werkpunten en kritische bemerkingen die de vakmentor formuleert. De Raad ziet in de samenlezing van al deze stukken geen schending van de materiëlemotiveringsplicht, en is van oordeel dat de feedback inzake het vak wiskunde voldoende duidelijk was opdat verzoeker zich niet op de feedback inzake fysica kan beroepen.

Evenmin kan de Raad, gelet op de voormelde feedback van de vakmentor, aannemen dat het uitstel van het tussentijds feedbackgesprek met de stagebegeleidster doorslaggevend is geweest in verzoekers mogelijkheden om tijdig te remediëren. Inzake kritiek op de begeleiding en feedback in de loop van het academiejaar heeft de Raad al meermaals overwogen dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quatering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was. Daarvan levert verzoeker niet het bewijs.

Het tweede middel is ongegrond.

Derde middel

In een derde middel beroeft verzoeker zich op de materiëlemotiveringsplicht, de hoorplicht, het vertrouwensbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en de redelijke termijn-eis, de onderzoeksrecht en informatieplicht en de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker zet dit middel als volgt uiteen (voetnoten zijn weggelaten):

“Volgens mij werden verschillende algemene beginselen van behoorlijk bestuur met de voeten getreden door Arteveldehogeschool.

Ten eerste de materiële motiveringsplicht (cf. supra) Het toekennen van een onvoldoende, wanneer de begeleidingsdocumenten in het algemeen vrij positief zijn, moet op een grondigere manier gemotiveerd worden.

Ten tweede de hoorplicht. Traditioneel luidt de rechtspraak van de Raad van State immers dat een bestuurde (dus ook een student) moet worden gehoord wanneer twee voorwaarden cumulatief vervuld zijn.

- De overheid (dus ook een onderwijsinstelling) moet het voornemen hebben een ernstige maatregel te nemen die van aard is om de belangen van de bestuurde (student) zwaar aan te tasten
- Deze maatregel moet gebaseerd zijn op een gegeven dat de betrokkenen als een tekortkoming wordt aangerekend, m.w. een maatregel die gegrond is op zijn persoonlijk gedrag

Dat in mijn client zijn geval aan beide voorwaarden is voldaan, hoeft geen betoog. Echter is het ook duidelijk dat hij op onvoldoende wijze werd gehoord hieromtrent. Dit blijkt duidelijk uit het feit dat het eindevaluatiegesprek alles samen slechts 20 minuten duurde, en voornamelijk ging over zijn OKAN-stage, die heel positief was.

Ten derde het vertrouwensbeginsel. Het vertrouwensbeginsel is immers een beginsel van behoorlijk bestuur dat inhoudt dat gerechtvaardigde verwachtingen die door het bestuur bij de rechtsonderhorigen zijn gewekt, zo goed als mogelijk moeten worden gehonoreerd. Door de Raad van State wordt het vertrouwensbeginsel omschreven als “één der beginselen van behoorlijk bestuur krachtens hetwelk de burger moet kunnen vertrouwen op een vaste gedragslijn van de overheid, of op toezeggingen of beloften die de overheid in het concrete geval heeft gedaan”.

Gelet op het feit dat de heer [D.] in zijn begeleidingsdocumenten over het algemeen zeer positief was over mijn client zijn stage, vereist het vertrouwensbeginsel dat hij deze vaste lijn doortrekt naar zijn eindevaluatie. Dat hij daar bepaalde puntjes aanhaalt als kritiek, terwijl hij diezelfde puntjes in de begeleidingsdocumenten en de rechtstreekse feedback aan mijn client zeer positief vond (bijvoorbeeld de voorbereidingsdocumenten op een ander sjabloon dan van Artevelde), is ronduit lachwekkend en gaat dan ook loodrecht in tegen het vertrouwensbeginsel.

Ten slotte is er ook een schending van de redelijke termijneis waar te nemen. Het is immers algemeen aanvaard dat bestuurlijke rechtshandelingen moeten worden genomen binnen een redelijke termijn, op straffe van schending van de zorgvuldigheidsplicht. Aangezien mijn client veel te laat een tussentijds evaluatiemoment kreeg aangeboden, is het duidelijk dat ook de redelijke termijneis geschonden is.

Het is derhalve duidelijk dat de stagebegeleidster bij de beoordeling van de stage tekort geschoten is in haar onderzoeksrecht, minstens in haar informatieplicht tegenover mijn client.

Ten slotte meent client dat er een manifest inbreuk is op de motiveringsplicht.”

In haar antwoordnota stelt verwerende partij dat deze grieven, voor zover zij niet als nieuw en dus onontvankelijk te beschouwen zijn, alleszins niet overtuigen.

Wat de materiële motiveringsplicht en de begeleidingsdocumenten betreft, stipt verwerende partij aan dat die documenten een eigen finaliteit hebben, en dienen om de les praktisch op te volgen. Het is daarom evident dat daarin meer positieve aantekeningen staan wanneer het om een eindstage gaat. Bovendien is het slechts één van de documenten waarop de stagebegeleider zich baseert voor de beoordeling; verwerende partij verwijst naar de handleiding, waarin is aangegeven dat de finale beoordeling steunt op de begeleidingsdocumenten van de vakmentoren, de eigen begeleidingsdocumenten, de begeleiding door de praktijkcoach (indien van toepassing), de beoordelingsdocumenten van de vakmentoren, de stageopdrachten, de feedbackgesprekken en de gesprekken van de stagebegeleider met de vakmentoren en/of mentor. Ten slotte stelt verwerende partij dat de begeleidingsdocumenten van de mentor fysica dezelfde tekorten vermelden als deze voor het vak wiskunde.

Wat de hoorplicht betreft, replicateert verwerende partij dat de door verzoeker aangehaalde rechtsleer niet van toepassing is, aangezien hier geen tuchtrectelijk gedrag wordt beoordeeld, maar een competentie. Zij wijst erop dat de hoorplicht ook kan worden voldaan door de betrokkenen de mogelijkheid te geven om schriftelijk zijn standpunt uiteen te zetten, en dat bovendien aan de procedure voor de interne beroepscommissie een bemiddelingsgesprek vooraf is gegaan.

Inzake het vertrouwensbeginsel, werpt verwerende partij op dat het een nieuw middel betreft, en dat de bewering dat er slechts bepaalde puntjes van kritiek op het lesgeven zouden zijn aangehaald, voor rekening van verzoeker wordt gelaten. Verwerende partij benadrukt dat de beoordeling bovendien enkel toekomt aan de stagebegeleider van de hogeschool.

Evenmin ziet verwerende partij in waar een laattijdige tussentijdse evaluatie een schending van de redelijke termijnneis tot gevolg zou hebben. Verzoeker kreeg immers de dag nadat hij zijn basisvoorraarde voor het krijgen van een tussentijdse evaluatie vervulde, reeds zijn tussentijdse evaluatie. De hogeschool kan moeilijk aansprakelijk gesteld worden voor de nalatigheid van de student. Overigens kan dit alles volgens verwerende partij niet tot gevolg

hebben dat verzoeker op het verkeerde been werd gezet: verzoeker had twee mentoren, en kreeg van beide met de nodige regelmaat opmerkingen op de ingediende begeleidingsdocumenten.

Algemeen stipt verwerende partij nog aan dat verzoeker kwistig rondstrooit met vermeende inbreuken tegen beginselen van behoorlijk bestuur, maar daarvoor geen bewijzen voorlegt.

In zijn wederantwoordnota komt verzoeker op dit middel niet meer terug.

Beoordeling

Verzoeker werpt vooreerst op dat de materiëlemotiveringsplicht is geschonden doordat de begeleidingsdocumenten “in het algemeen vrij positief zijn”.

Bij de beoordeling van het tweede middel heeft de Raad reeds geoordeeld dat standpunt niet te kunnen bijvallen. Verzoeker toont in zijn uiteenzetting van het derde middel niets aan dat tot een andere conclusie noopt.

Wat de hoorplicht betreft, valt het binnen de onderwijsvrijheid van de hogeronderwijsinstelling om te bepalen of de student bij de beoordeling van het intern beroep kan of moet worden gehoord, en zo ja of de student daartoe steeds moet worden uitgenodigd dan wel of het initiatief daartoe bij de student wordt gelaten. Er wordt immers aangenomen dat in beginsel aan de hoorplicht is voldaan wanneer de student in staat is geweest om zijn standpunt middels het verzoekschrift op intern beroep op nuttige wijze kenbaar te maken.

Te dezen bepaalt artikel 130 van het studiecontract van verwerende partij niet dat de student recht heeft om voor de interne beroepscommissie te verschijnen. Verzoeker had derhalve geen afdwingbaar recht op een fysieke hoorzitting, en hij heeft daar in zijn verzoekschrift op intern beroep overigens ook niet om gevraagd.

Het stond verzoeker verder vrij om alle stukken die hij dienstig achtte, bij zijn verzoekschrift op intern beroep te voegen.

Artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt dat de student in de procedure voor de Raad geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas

tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd afgehandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

Verzoeker heeft in de interne beroepsprocedure geen middel gesteund op het vertrouwensbeginsel. Voor zover de hier ontwikkelde grief inzake de gevolgen die aan de commentaar in de begeleidingsdocumenten van vakmentor N.D. niet samenvalt met wat daaromtrent reeds in het eerste middel aan bod is gekomen, is die grief niet ontvankelijk.

Wat het zorgvuldigheidsbeginsel en de redelijke termijn-eis betreft, valt verzoekers uiteenzetting in het derde middel samen met wat hij in het tweede middel heeft uiteengezet omtrent het ogenblik waarop het tussentijds feedbackgesprek kon doorgaan. De Raad verwijst naar de verwerving van dat tweede middel.

Ten slotte voert verzoeker nog een schending van de onderzoekspligt, de informatiepligt en de motiveringspligt aan.

Verzoeker zet die middelonderdelen evenwel op geen enkele wijze uiteen; zij zijn derhalve niet ontvankelijk.

Het derde middel is, in zoverre ontvankelijk, ongegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 26 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyvelt	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.898 van 26 april 2019 in de zaak 2019/133

In zake: xxx

tegen:

THOMAS MORE MECHELEN-ANTWERPEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Tom Peeters
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 5 april 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepscommissie van Thomas More Hogeschool van 28 maart 2019 waarbij het intern beroep van verzoekster ongegrond wordt verklaard en het examencijfer van 9/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Thema 9: het jonge kind’ wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

xxx, die verschijnt voor verzoekende partij en advocaat Tom Peeters, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor in het onderwijs: lager onderwijs’.

Tot het curriculum behoort het opleidingsonderdeel ‘Thema 9: het jonge kind’, waarvoor verzoekster een examencijfer van 9/20 behaalt. In het raam van dat opleidingsonderdeel doorloopt verzoekster de stage ‘Opleidingsfase 3, 1^e leerjaar.’ Daarvoor bekomt verzoekster een quatering van 8/20.

Tegen die beslissing stelt verzoekster het volgende intern beroep in:

“Het resultaat werd aan [verzoekster] meegedeeld op 30 januari 2019. Zij heeft reeds contact had met de stagebegeleidster, mevr. [L.F.].

Er werd ook een aanvraag gedaan voor een gesprek in het bijzijn van de ouders maar tot op heden werd daar nog geen gevolg aan gegeven waardoor we genoodzaakt zijn, gezien de termijn ter indiening van beroep, om de interne beroepsprocedure op te starten.

De onderliggende basis voor het toegekende resultaat vormt een stage in het 1ste leerjaar op de school GO Vierhuizen, te 9255 Buggenhout in oktober-november 2018.

In het observatieverslag geeft mentor [K.V.H.] als algemene niveaubepaling van de stage hoofdzakelijk niveau D aan.

Dit betekent dat, wij citeren, de student op het einde van de stage vlot *alle* ankercompetenties van een beginnend leerkracht van het eerste leerjaar *voldoende* beheerst.

Verder lezen wij in de instructies dat het aandeel van de mentor en zijn/haar observatieverslag zeer belangrijk is. Vandaar ons bezwaar tegen een onvoldoende als algemeen resultaat. Wie heeft het resultaat uiteindelijk bepaald? Werd deze beslissing voldoende collegiaal genomen?

Verder wensen wij ook te kaderen dat deze stage heeft plaatsgevonden in het begin van leerfase 3 waarbij wij citeren vanop de website van Thomas More:

“In fase 3 legt men de nadruk op de praktijk. Je maakt de overgang van kleuter naar lager onderwijs aan den lijve mee, je *ontdekt de aanpak in het eerste leerjaar* en je eindigt als een allround zelfstandig leerkracht”. Dat er aanvankelijk nog een aantal werkpunten zijn, lijkt ons logisch, zeker als deze werkpunten gelinkt zijn aan ervaring.

Mentor [K.V.H.] heeft trouwens tijdens de stage meegedeeld dat “[verzoekster] één van haar betere stagiaires was”.

Er werd na de besprekking van het observatieverslag met [verzoekster] op geen enkel moment door mentor [K.V.H.] aangestuurd op een onvoldoende, terwijl transparantie in feedback toch essentieel is.

Wij menen dan ook te mogen concluderen dat het niet de intentie was van mentor [K.V.H.] om een onvoldoende te geven aan[verzoekster], wat ook blijkt uit haar observatieverslag. Indien nodig, zullen wij de mentor hierover interpelleren.

Verder wensen wij op te merken dat er geen éénduidige evaluatiecriteria werden vooropgesteld waardoor de objectiviteit van de beslissing in vraag kan gesteld worden.

In combinatie met voorgaande stellen we ons de vraag of er voldoende tijd werd gespendeerd aan het oefenen van de ankercompetenties, voorafgaandelijk aan de stage. De opleiding is er om leerkrachten in spe 'op te leiden'. Werd er voldoende lang geoefend op de ankercompetenties?

Werd er voldoende geoefend op klasmanagement, vraagstelling, differentiatie etc.? Kortom, werden de leerlingen vooraf voldoende begeleid en/of voorbereid op een eerste leerjaar?

Wij willen verder ook opmerken dat [verzoekster] reeds op de tweede stagedag alleen voor de klas stond omdat de mentor op bijscholing was. Dit wist ze pas de avond voordien. En dit voor een klas van 26 leerlingen, terwijl een stage toch de bedoeling is om te oefenen.

Alhoewel we ons vragen stellen bij deze situatie, interpreteren wij dit als een blijk van vertrouwen van de mentor richting [verzoekster] om haar alleen voor deze grote klas te laten.

Die dag komt tevens de bezoekende docent langs, dhr. [V.d.E.]. Zijn observatie van die dag moet dan ook in deze, toch wel aparte situatie bekijken te worden.

Wij wensen ook op te merken dat mentor [K.V.H.] zelf aangeeft in haar observatieverslag dat de klas "het haar soms ook moeilijk maakt". Uitspraak gedaan door een leerkracht lager onderwijs met 20+ jaren ervaring,

Verder werd de lesinhoud constant gewijzigd via e-mail. [Verzoekster] heeft daarvan voldoende bewijzen die indien nodig voorgelegd kunnen worden.

[Verzoekster] heeft hierbij telkens rekening gehouden met deze wijzigingen en de desbetreffende lessen aangepast volgens de wensen/noden van de mentor.

Dit om de context en omstandigheden aan te geven waarin de stage diende te gebeuren.

Afsluitend willen we nog aanhalen dat [verzoekster] leerfase 2 met een stageresultaat van 12/20 positief heeft beëindigd.

Wij zijn er bijgevolg dan ook van overtuigd dat, op basis van voorgaande, de rechten van [verzoekster] door het toekennen van een onvoldoende (9/20) werden geschonden en het resultaat niet in proportie is tot de afgelegde stage. Bijgevolg wordt bij deze formeel bezwaar aangetekend tegen dit resultaat.

Huidig schrijven wordt u gericht onder voorbehoud van alle recht en zonder enige nadelige erkentenis."

De interne beroepscommissie behandelt dit beroep in zitting van 15 februari 2019 en komt, na verzoekster te hebben gehoord, tot de volgende beslissing:

"Op basis van de overhandigde documenten, uw verklaringen en op basis van de informatie die verstrekt werd door de betrokkenen van de opleiding, heeft de beroepscommissie beslist dat het door u ingestelde beroep ontvankelijk en niet gegrond is.

De beroepscommissie komt tot deze beslissing op basis van volgende overwegingen:

De student argumenteert dat de beoordeling van “deel 2, stage eerste leerjaar” niet overeenkomt met de beoordeling die door de mentor van de stageschool werd gegeven. Ze meent dat de mentor haar stage als ‘voldoende’ beoordeelde, terwijl de stagebegeleiders van de opleiding een 8/20 scoorden.

De interne beroepscommissie meent dat de beoordeling in beginsel uitgaat van de docent en niet van de stagebegeleiders en de docent hanteert daarvoor eigen vaststellingen en ijkpunten. De eindbeoordeling moet wel steun vinden in alle verslagen, zowel van de docenten als van de stagebegeleiders en deze verslagen moeten evenwichtig zijn en alle zwakke en sterke punten van de student bevatten.

In dit geval heeft een docent zich tijdens 2 stagebezoeken een beeld kunnen vormen van het functioneren van de student. Het is dan ook logisch dat deze observaties doorslaggevend zijn bij de eindbeoordeling van de student voor dit opleidingsonderdeel.

De interne beroepscommissie merkt ook op dat de observaties van de mentoren verwerkt werden in het eindverslag.

Bovendien merkt de interne beroepscommissie op dat [] het observatieverslag van de mentor naast positieve feedback, ook vele werkpunten bevat. Zo bevat het observatieverslag van de mentor over de ankercompetentie ‘coach van zichzelf’: “*Stelt weinig of geen vragen omtrent eigen of vernieuwende ideeën. Ik voel een terughoudendheid naar eigen inbreng*”. Nog duidelijker met betrekking tot ankercompetentie ‘coach van groepen’: “*Praat luid genoeg en wacht goed tot iedereen stil is en spreek de kinderen persoonlijk aan als ze niet luisteren en geef complimenten aan wie het goed doet.*” en “*probeer op een spelende manier de leerlingen tot stilte te brengen en aandacht te vragen of bij bepaalde lessen leuke attributen zoals bij het aanbrengen van kern 3. Als jonge kinderen iets niet direct mogen hanteren, laat het dan nog niet in het zicht liggen, zij kunnen zich nog niet genoeg bedwingen om er af te blijven.*”

De interne beroepscommissie oordeelt dat daarmee de aandachtspunten van de mentor in verband met leerkrachtstijl en klasmanagement in lijn liggen met de negatieve beoordeling door de docenten. Dit argument is niet gegrond.

Daarnaast betwijfelt de student dat de stage voldoende werd voorbereid en meent ze dat ze na deze stage nog niet op het eindniveau mag beoordeeld worden.

De stage werd voorbereid tijdens de contactmomenten van het opleidingsonderdeel. De stage is een onmiddellijke toepassing van competenties die ze verworven hebben tijdens de sessies van dit opleidingsonderdeel (‘Thema 9’). Bij deze stage werd niet het eindniveau van de bacheloropleiding beoordeeld, maar wel het functioneren als leerkracht in het eerste leerjaar. Ook dit argument is niet gegrond.”

Tegen deze beslissing stelt verzoekster op 27 februari 2019 een beroep in bij de Raad.

Bij arrest nr. 4.831 van 20 maart 2019 vernietigt de Raad de beslissing van de interne beroepscommissie op grond van een gebrekkige motivering inzake de toegepaste evaluatiecriteria en de wijze waarop begeleiding en feedback werd gegeven.

De interne beroepscommissie van verwerende partij behandelt verzoeksters beroep opnieuw in zitting van 28 maart 2019 en verklaart het beroep ongegrond. De motivering luidt:

“(…)

Op basis van de overhandigde documenten, de verklaringen van de studente, en op basis van de informatie die verstrekt werd door de betrokkenen van de opleiding, heeft de beroepscommissie beslist dat het intern beroep van de studente ontvankelijk maar niet gegrund is.

De beroepscommissie komt tot deze beslissing op basis van volgende overwegingen:

1. Overeenkomst beoordeling mentor – stagedocent

De studente argumenteert dat de beoordeling van ‘deel 2, stage eerste leerjaar’ niet overeenkomt met de beoordeling die door de mentor van de stageschool werd gegeven. Ze meent dat de mentor haar stage als ‘voldoende’ beoordeelde, terwijl de stagebegeleiders van de opleiding een 8/20 scoorden.

De interne beroepscommissie meent dat de beoordeling in beginsel uitgaat van de docent en niet van de stagebegeleiders en de docent hanteert daarvoor eigen vaststellingen en ijkpunten. De eindbeoordeling moet wel steun vinden in alle verslagen, zowel van de docenten als van de stagebegeleiders en deze verslagen moeten evenwichtig zijn en alle zwakke en sterke punten van de student bevatten.

In dit geval heeft een docent zich tijdens 2 stagebezoeken een beeld kunnen vormen van het functioneren van de student. Het is dan ook logisch dat deze observaties doorslaggevend zijn bij de eindbeoordeling van de student voor dit opleidingsonderdeel.

De interne beroepscommissie merkt ook op dat de observaties van de mentoren verwerkt werden in het eindverslag.

Bovendien merkt de interne beroepscommissie op dat het observatieverslag van de mentor naast positieve feedback, ook vele werkpunten bevat. Zo bevat het observatieverslag van de mentor over de ankercompetentie ‘coach van zichzelf’:

“Stelt weinig of geen vragen omtrent eigen of vernieuwende ideeën. Ik voel een terughoudendheid naar eigen inbreng”. Nog duidelijker met betrekking tot ankercompetentie ‘coach van groepen’: *“Praat luid genoeg en wacht goed tot iedereen stil is en spreek de kinderen persoonlijk aan als ze niet luisteren en geef complimenten aan wie het goed doet.”* En *“probeer op een spelende manier de leerlingen tot stilte te brengen en aandacht te vragen of bij bepaalde lessen leuke attributen zoals bij het aanbrengen van kern 3. Als jonge kinderen iets niet direct mogen hanteren, laat het dan nog niet in het zicht liggen, zij kunnen zich nog niet genoeg bedwingen om er af te blijven.”* De interne beroepscommissie oordeelt dat daarmee de aandachtspunten van de mentor in verband met leerkrachtstijl en klasmanagement in lijn liggen met de negatieve beoordeling door de docenten.

Dit argument is ongegrond.

2. Objectiviteit van de beslissing en eenduidige evaluatiecriteria

De studente roept verder in dat de objectiviteit van de studievoortgangsbeslissing in vraag gesteld kan worden omdat er geen eenduidige evaluatiecriteria vorhanden zijn.

Vooreerst merkt de interne beroepscommissie op dat ze uitgaat van de objectiviteit van de beoordelende docent. Het is aan de student om het tegenbewijs te leveren aan de hand van concreet onderbouwde argumenten en stukken. Het louter [beweerdelijk] ontbreken van éénduidige evaluatiecriteria is volgens de interne beroepscommissie geen concreet bewijs dat de docent in casu een subjectief oordeel zou geveld hebben.

Daarnaast is de [interne] beroepscommissie van oordeel dat er wel degelijk duidelijke evaluatiecriteria gehanteerd werden.

Vooreerst bevat de ECTS-fiche de algemene doelstellingen. Hiermee tracht Thomas More duidelijk te maken wat bedoeld wordt om de studenten eigen te maken op gebied van kennis, inzichten en vaardigheden. Ze zijn algemene doelen die studenten zullen verwerven tijdens de opleiding zonder dat daaruit af te leiden is wat de studenten precies hebben geleerd.

Een competentie daarentegen is eerder een bekwaamheid die nodig is voor de adequate uitvoering van de doelstellingen. Ze zijn bedoeld als middel om te beoordelen of iemand de doelstellingen heeft gehaald.

Verder verwijst de ECTS-fiche meermaals naar Toledo voor lesmateriaal, toelichting bij de evaluatie, enz.

De student vindt op Toledo het beoordelingsdocument terug. Daarin worden alle beoordeelde ankercompetenties (m.n. coach van zichzelf, coach van groepen, coach van leren & leven van kinderen en 7 coachingsvaardigheden) en de bijhorende competentiedoelstellingen duidelijk beschreven. De feedback van de mentor en de stagebegeleider gebeurde telkens aan de hand van deze formulieren. Dit betekent dat er niet alleen duidelijke evaluatiecriteria werden vooropgesteld, maar ook dat de student hiervan op de hoogte was.

De interne beroepscommissie oordeelt dat er wel degelijk éénduidige evaluatiecriteria vorhanden zijn. De student toont niet aan dat de studievoortgangsbeslissing niet objectief werd genomen. Het argument is niet gegrond.

3. Onvoldoende voorbereiding

De studente betwijfelt dat de stage voldoende werd voorbereid en meent dat ze na deze stage nog [op] het eindniveau mag beoordeeld worden.

De stage werd voorbereid tijdens de contactmomenten van het opleidingsonderdeel. De stage is een onmiddellijke toepassing van competenties die ze verworven hebben tijdens de sessies van dit opleidingsonderdeel ('Thema 9'). Bij deze stage werd niet het eindniveau van een bacheloropleiding beoordeeld, maar wel het functioneren als leerkracht in het eerste leerjaar.

Ook dit argument is niet gegrond.

4. Onvoldoende begeleiding en feedback

De studente beroeft zich op een gebrek aan voldoende begeleiding en feedback.

De bezoechende docent van Thomas More (dhr. [R.V.d.E.]) informeerde de interne beroepscommissie op welke wijze, wanneer en welke feedback en begeleiding hij heeft gegeven.

- D.d. 06/11/2018: dhr. [V.d.E.] heeft na de les meteen mondeling feedback gegeven. Diezelfde avond werd de feedback in het opgelegde sjabloon ook per mail aan de student bezorgd. De student werd in het verslag gewezen op een groot aantal grote werkpunten.

- d.d. 08/11/2018: opnieuw werd feedback gegeven meteen na de les. Op 11/11/2018 werd de feedback ook per mail bezorgd aan de studente in het daarvoor bedoelde sjabloon.
Ook in dit verslag staan werkpunten.

De interne beroepscommissie merkt op dat de student zeer duidelijke feedback heeft ontvangen. Bijkomend werd deze feedback ook tijdig gegeven. In de praktijk kon de feedback ook niet sneller en duidelijker worden bezorgd.

De interne beroepscommissie is dan ook van oordeel dat er geen tekort is aan begeleiding en feedback. Dit middel is dan ook ongegrond.”

Dit is de bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist niet de ontvankelijkheid van het beroep.

De Raad ziet daar ambtshalve evenmin aanleiding toe.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Verzoekster steunt een eerste middel op het zorgvuldigheidsbeginsel, de plicht tot objectieve beoordeling en een schending van de bepalingen van de ECTS-fiche.

Standpunt van partijen

Verzoekster betoogt dat zij geen antwoord krijgt op haar grief dat zij nergens eenduidige evaluatiecriteria en ijkpunten kan terugvinden omtrent de beoordeling van haar stage. Zij stelt dat zij nog steeds geen enkel document inzake haar stagebeoordeling heeft kunnen inkijken en dat het deelcijfer van 8/20 haar enkel mondeling werd meegeleerd. Aldus, zo zet verzoekster uiteen, kan zij zich enkel baseren op de beoordelingsdocumenten van de mentor en de bezoekende docent. Volgens dat eerste meent verzoekster dat zij geslaagd is,

doordat is aangegeven dat zij de competenties op voldoende wijze bezit; op de beoordeling van de bezoekende docent kan verzoekster geen cijfer terugvinden.

Ook in de nieuwe beslissing van de beroepscommissie, die het voorwerp van huidige procedure uitmaakt, leest verzoekster geen objectieve motivering voor het deelcijfer van 8/20: de samenstelling van het resultaat en de subonderdelen ervan blijven voor verzoekster een raadsel. Het motief dat de docent eigen vaststellingen en ijkpunten hanteert, maakt niet duidelijk welke die ijkpunten dan zijn of hoeveel ankercompetenties een student moet behalen om 10/20 te scoren. De werkpunten die worden geduid, verklaren niet waarom op het stageverslag geen score is aangegeven. Overigens, zo stelt verzoekster, is het ook bij een cijfer van 10/20 logisch dat er nog werkpunten zijn, zodat het louter vermelden van dergelijke werkpunten een cijfer van 8/20 niet voldoende kan motiveren. Bovendien laat de beroepscommissie na melding te maken van de vele positieve commentaren, waarvan verzoekster er een aantal citeert.

Verzoekster besluit hieruit dat het resultaat niet op een zorgvuldige en objectief aantoonbare wijze tot stand is gekomen.

Daarnaast werden er volgens verzoekster bij de beoordeling competenties gehanteerd die niet voorkomen op de ECTS-fiche; verzoekster gaat ervan uit dat zij nochtans op grond van de doelstellingen van de ECTS-fiche moet worden beoordeeld. Zij noemt het frappant dat de (deel)competenties (ankercompetenties) die voorkomen op de beoordelingsdocumenten van de stagementor en de bezoekende docent niet overeenstemmen met de competenties op de ECTS-fiche.

Het loutere feit dat een document op het elektronisch leerplatform, houdt voor verzoekster niet in dat zij zou weten dat zij daarop zou worden beoordeeld; er staat bovendien een veelvoud van documenten op dat leerplatform.

Het motief in de bestreden beslissing dat de ECTS-fiche enkel algemene doelstellingen formuleert (kennis, inzichten en vaardigheden, te onderscheiden van competenties) overtuigt verzoekster niet. Zij vindt dat motief bovendien contradictorisch, omdat ‘competentie’ en ‘vaardigheid’ taalkundig synoniemen zijn. Bijgevolg, zo stelt verzoekster, dienen alle vaardigheden *c.q.* competenties in de ECTS-fiche te worden opgenomen als leidraad voor het curriculum.

Tot slot acht verzoekster het *patere legem*-beginsel en het vertrouwensbeginsel geschonden, doordat verwerende partij haar niet heeft beoordeeld conform de bepalingen van de ECTS-

fiche. Zij duidt nog dat de ‘themagids’ een zeer vaag document is, zonder concrete richtlijnen voor de student en zonder vermelding van de te toetsen competenties.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij dat de bewering van verzoekster als zou zij geen enkel document betreffende haar stagebeoordeling hebben kunnen inkijken, niet ernstig is.

Ook de stelling dat verzoekster niet zou zijn beoordeeld op basis van de competenties uit de ECTS-fiche, maar wel op grond van voor haar onbekende verwachtingen, kan volgens verwerende partij niet overtuigen. Deze laatste zet uiteen dat hier, na het voormelde annulatiearrest van de Raad, enkel een aspect van motiveringsplicht aan de orde is en dat verzoekster dat ook niet ontkent. Verwerende partij haalt aan dat de ECTS-fiche de algemene doelstellingen bevat, aan de hand waarvan de hogeschool tracht duidelijk te maken wat wordt beoogd om de studenten eigen te maken op gebied van kennis, inzichten en vaardigheden. Het zijn algemene doelen die studenten zullen verwerven tijdens de opleiding zonder dat daaruit af te leiden is wat de studenten precies hebben geleerd. Een competentie daarentegen is voor verwerende partij eerder een bekwaamheid die nodig is voor de adequate uitvoering van de doelstellingen. Ze zijn bedoeld als middel om te beoordelen of iemand de doelstellingen heeft gehaald.

Verder, zo stipt verwerende partij aan, verwijst de ECTS-fiche meermaals naar het leerplatform Toledo voor lesmateriaal, toelichting bij de evaluatie, enz., aan de hand waarvan verzoekster het beoordelingsdocument kon terugvinden. Daarin staat wat de verwachtingen en competenties zijn van de studenten met betrekking tot hun stages; deze ankercompetenties (met name coach van zichzelf, coach van groepen, coach van leren & leven van kinderen en 7 coachingsvaardigheden) en de bijhorende competentiedoelstellingen worden duidelijk beschreven. De feedback van de mentor en de stagebegeleider gebeurde telkens aan de hand van het beoordelingsdocument. De ankercompetenties zijn dan ook duidelijk terug te vinden in de observatieverslagen van de mentor en de docent. Bijgevolg zijn er voor verwerende partij niet alleen duidelijke evaluatiecriteria opgesteld, maar was verzoekster hiervan tevens op de hoogte. Verwerende partij verwijst daarnaast nog naar informatie die beschikbaar is op de website en naar de themagids, die verzoekster zelf bij haar argumentatie betrekt, alsook naar de contactmomenten die werden voorzien binnen het opleidingsonderdeel en die de studenten op de stage voorbereiden aan de hand van inhoudelijke sessies, werksessies en feedbackateliers,

waarmee voldoende informatie werd gegeven met betrekking tot de wijze waarop de studenten zouden worden geëvalueerd en tot wat op Toledo beschikbaar is. Dit alles toont naar oordeel van verwerende partij aan dat verzoekster zeer goed kon weten wat er werd verwacht en waarop zij beoordeeld ging worden.

Wat de beoordeling door de stagementor betreft, en waaromtrent verzoekster aanvoert dat daaruit blijkt dat zij de competenties op voldoende wijze heeft behaald, repliceert verwerende partij dat de stagementor niet niveau D als algemene niveaubepaling van de stage heeft aangegeven, maar een beoordeling met spreiding C-D-E. Telkens werd dit verduidelijkt aan de hand van arcering. Zo heeft de stagementor bij niveau E eveneens onderlijnd dat verzoekster af en toe nog de begeleiding van de mentor nodig heeft. Het feit dat de mentor slechts bepaalde zinsdelen/zinnen van de niveaubepaling markeert, toont volgens verwerende partij aan dat zij de gekleurde aspecten als passend beschouwt en niet de volledige generieke omschrijving van het bepaalde niveau.

Verzoekster harerzijds stelt in haar wederantwoordnota nog het volgende (voetnoten zijn weggelaten):

“De bewering van verweerster dat ik documenten zou hebben kunnen inkijken omtrent het resultaat 8/20 is onjuist en zelfs niet ernstig te noemen. Meer nog, het resultaat 8/20 werd tot nu nooit schriftelijk meegedeeld door verweerster. Het resultaat 8/20 werd, op mijn vraag, op 30.01.2019 mondeling meegedeeld door stagebegeleidster [L.F.]. Aan mijn vraag naar inzage en onderbouwing werd nooit gevolg gegeven, ook niet wanneer er per mail een aanvraag wordt gedaan voor een verder gesprek. Dit wordt genegeerd. Tijdens mijn eerste intern beroep (06.02.2019) laat verweerster opnieuw na om onderbouwing te geven bij het resultaat, ondanks mijn uitdrukkelijke vraag tijdens de hoorzitting.

Uw Raad besliste daaromtrent bijgevolg volledig terecht om de beslissing van de interne beroepscommissie te vernietigen. Echter, de nieuwe beslissing van de interne beroepscommissie zoals mij [elektronisch] meegedeeld op 29.03.2019 geeft opnieuw geen inzage in de totstandkoming van het resultaat en legt het arrest van uw Raad naast zich neer.

Het is pas op uitdrukkelijk verzoek van de voorzitter van de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen om onverwijld en uiterlijk bij neerlegging van de antwoordnota van verweerster de stukken neer te leggen op grond waarvan de beslissing genomen is, dat verweerster een document uit de hoed tovert. Dit document zou het resultaat van 8/20 dienen te staven. Echter, dit document en de inhoud ervan in volledig in tegenstrijd met de eigen observatieverslagen van verweerster. Het document is niet gehandtekend, noch gedateerd en nooit eerder aan mij kenbaar gemaakt.

Er rest mij dan ook niets anders dan helaas te moeten concluderen dat document na de feiten inderhaast werd opgemaakt, maar kan geen enkele wettelijke toetsing doorstaan (zorgvuldigheidsbeginsel).

Anderzijds zijn de andere argumenten die verweerster aanhaalt betreffende de gegrondheid van het resultaat niet terecht.

Zo stelt verweerster dat de ECTS-fiche de algemene doelstellingen bevat. Hiermee tracht verweerster duidelijk te maken wat beoogd wordt om de studenten eigen te maken op gebied van kennis, inzichten en vaardigheden. Het zijn volgens verweerster de algemene doelen die studenten verwerven tijdens de opleiding, zonder echter dat daaruit af te leiden is wat de studenten precies hebben geleerd.

Nog volgens verweerster is een competentie daarentegen eerder een bekwaamheid die nodig is voor de adequate uitvoering van de doelstellingen. Ze zouden bedoeld zijn als middel om te beoordelen of iemand de doelstellingen heeft gehaald.

Bovenstaande argumentatie is zeer frappant om te lezen en niet ernstig. Men zou hieruit immers moeten vaststellen dat verweerster als onderwijsinstelling niet zou weten wat een ECTS-fiche is en wat deze tot doel heeft.

Immers, zo leven we in de rechtsleer dat “*Daar waar het onderwijs- en examenreglement opgesteld wordt door het bestuur van de hogeronderwijsinstelling, de opstelling van de ECTS-fiche de principiële verantwoordelijkheid van de docent is. De opstelling van de ECTS-fiche is een cruciaal moment binnen de organisatie van een opleidingsonderdeel. In deze fiches worden namelijk een aantal bindende keuzes gemaakt voor de inrichting en beoordeling van dat opleidingsonderdeel. Handelen in strijd met de vermeldingen van de ECTS-fiche zorgt er mogelijk voor dat het toegekende eindresultaat onwettig is. Dit geeft vooral problemen als het de niet-nakoming betreft van de bepalingen over de evaluatie. Het impliceert dat de student recht zal hebben op een correctie die afhankelijk van het type schendig anders zal zijn. Het is cruciaal dat de onderwijspraktijk in overeenstemming met de ECTS-fiche plaatsvindt.*”

Zoals uit bovenstaande rechtsleer duidelijk blijkt, dienen niet de algemene doelen die studenten verwerven tijdens de opleiding in de ECTS-fiche vermeld te worden, maar wel degelijke de bindende keuzes die gemaakt worden voor de beoordeling van het opleidingsonderdeel.

Ik dien dan ook te moeten vaststellen dat de doelstellingen opgenomen in de ECTS-fiche, dit ook de doelstellingen zijn waarop een student dient geëvalueerd te worden. Zoals blijkt uit de rechtsleer zijn de bepalingen uit de ECTS-fiche bindend. Wanneer verweerster toch van mening blijft dat de competenties die opgenomen zijn in de ECTS-fiche geen betrekking hebben op de beoordeling van het opleidingsonderdeel, heeft zij gehandeld in strijd met haar eigen bindende bepalingen en is het toegekende resultaat onwettig. Ik heb dan ook conform de rechtsleer recht op een correctie van mijn resultaat. Een andere beslissing zou kennelijk onredelijk zijn en ingaan tegen het rechtzekerheidsbeginsel.

Verder ontkent verweerster dat volgens het beoordelingsdocument van de stagementor ik geslaagd zou zijn door de competenties op voldoende wijze te bezitten, m.n. niveau D.

De stagementor zou niet niveau D als algemene niveaubepaling van de stage aangegeven hebben. Ten onrechte.

Uit het beoordelingsdocument van de stagementor blijkt duidelijk dat haar algemene beoordeling niveau D is, m.a.w. dat ik alle ankercompetenties van een beginnend leraar van het eerste leerjaar op voldoende wijze beheers. Het is deze algemene beoordeling die de stagementor in geel heeft aangeduid en geen andere. Iets anders beweren zou moeten beschouwd worden als [te] kwader trouw.”

Beoordeling

De vraag of verzoekster inzage heeft gekregen in de documenten onderliggend aan haar beoordeling, raakt in de eerste plaats aan de openbaarheid van bestuur. In een procedure voor de Raad kan een verzoekende partij zich slechts met goed gevolg op middel ter zake beroepen wanneer zij aantoont dat zij door het gemis aan tijdige mededeling van stukken, niet of onvoldoende in staat is geweest om haar rechten te vrijwaren in de beroepsprocedure.

In haar intern beroep (stuk 8 administratief dossier) heeft verzoekster niet opgeworpen dat haar inzage of kopie van stukken werd onthouden en dat zij daaromtrent een voorbehoud maakt. In die omstandigheden kan het middel in dat aspect niet worden aangenomen.

Evenmin heeft verzoekster in haar intern beroep aangevoerd dat het voor haar onduidelijk is wat het cijfer voor ‘Deel 1’ is of hoe beide cijfers tot stand zijn gekomen. In dat opzicht is het middel nieuw in de huidige stand van de procedure, en bijgevolg niet ontvankelijk.

De bestreden beslissing bevat een formele motivering waarom verzoeksters middel de interne beroepscommissie niet kan overtuigen. De formelemotiveringsplicht is derhalve nageleefd. Verzoekster ziet het overigens zelf blijkbaar niet anders.

Artikel II.221, §1, 5°, c) van de Codex Hoger Onderwijs schrijft voor dat het instellingsbestuur voor elk opleidingsonderdeel de begin- en eindcompetenties vastlegt. Wat een ‘competentie’ is, is door de decreetgever niet nader bepaald. Wel blijkt uit artikel I.3, 24° dat een examen de mate evaluateert waarin een student de competenties, verbonden aan een opleidingsonderdeel, heeft verworven.

Hoewel voormeld artikel II.221, §1 bepaalt dat de in dat artikel opgesomde items worden opgenomen in een ‘onderwijsreglement’, moet dat begrip ruim worden geïnterpreteerd. Het mag als vaste rechtspraak van de Raad worden gezien dat bindende bepalingen ten aanzien van de student niet alleen in het onderwijs- en examenreglement, maar ook in de ECTS-fiches, een studiegids e.d. kunnen zijn opgenomen, onder de voorwaarde dat deze documenten (tijdig) aan de student bekend worden gemaakt.

Te dezen blijkt uit de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Thema 9: het jonge kind’ dat tien ‘domeinspecifieke leerresultaten’ worden vooropgesteld, geconcretiseerd door het beoogde

resultaat dat de student lessen kan voorbereiden en realiseren voor leerlingen van het eerste leerjaar, dat hij een onderbouwde bijdrage kan leveren over thema's die specifiek zijn voor het eerste leerjaar en dat hij zich bewijst in zijn functioneren binnen een team met bijsturing van gedrag indien nodig. Een ‘leerresultaat’ kan daarbij worden begrepen als een competentie, zijnde wat te verwerven is op het einde van het leerproces.

Gelet op het bovenstaande overtuigt verzoekster er niet van dat de beoordelingscriteria voor het opleidingsonderdeel haar onvoldoende bekend waren. Evenmin kan de Raad de stelling bijvallen dat de competenties die in de beoordelingsdocumenten voorkomen, niet zouden mogen worden gehanteerd. De Raad wijst er ter zake ten overvloede nog op dat, anders dan verzoekster voorhoudt, de ‘ankercompetenties’ niet zonder grondslag in de ECTS-fiche zijn (cf. o.a. functioneren binnen een team).

De Raad kan verder verzoeksters stelling, dat zij op basis van het beoordelingsdocument van de klasmentor als geslaagd zou moeten worden beschouwd, niet bijtreden.

Nog daargelaten dat de eindbeoordeling en quatering niet aan die klasmentor toekomt, blijkt uit diens observatieverslag (stuk 3 administratief dossier) – in tegenstelling tot wat verzoekster voorhoudt – niet dat hij verzoekster globaal scoort op niveau ‘D’. Integendeel worden de verschillende competenties door de klasmentor op drie niveaus gescoord. Zo is de klasmentor van oordeel dat verzoekster de ankercompetenties vlot behaalt (niveau C) waar het gaat om de zorg voor een warme en gemoedelijke klassfeer en het gepast inspelen om de individuele verschillen van de kinderen. Op voldoende wijze (niveau D) beheert verzoekster de ankercompetenties inzake het tonen van inzet en het leveren van inspanningen om een warme klassfeer te creëren en aandacht te hebben voor de individuele verschillen tussen kinderen. Daarnaast evenwel is de klasmentor van oordeel dat verzoekster slechts op minimale wijze de ankercompetenties bereikt (niveau E) waar verzoekster weliswaar de eigen werkpunten kent en een positieve evolutie toont, maar zij af en toe toch nog begeleiding van de mentor nodig heeft. Deze beoordeling gaat gepaard met de volgende uitgeschreven toelichting:

“Denk goed na over hoe, waarom en wat je wil doen, vragen, ondernemen om je doel te bereiken. Denk goed na over de vragen die je wil stellen om een bepaald antwoord te krijgen en voorzie welke vraag je gaat stellen als er een ander antwoord komt dan wat jij zou verwachten, zodat je de les in de goede richting kan sturen.

Denk na is goed onderzoek, nadenken, nalezen, vragen, zelf doen, ... Je doet dit dat zie ik in je materiaal, maar soms niet diepgaand genoeg (vooral naar inhoud toe).

Je levert zeer verzorgd materiaal af en voorziet veel en gevarieerde oefenstof, stop hier niet meer tijd in dan nodig en maak enkel herbruikbaar materiaal als het niet les-specifiek is.

Gebruik goed je stem en mimiek en stop tijdig als je voelt dat de aandacht weer weggaat, speel een spel in verband met de les, doe een concentratiepelletje of een ander tussendoortje. Blijf zeker de opmerkingen die je van mentoren krijgt meenemen in je volgende lessen want die helpen je goed verder dat was zichtbaar in je lessen.

De kinderen kregen veel krediet van jou, maar namen soms de bovenhand, waardoor ik jou als leider een beetje miste in deze grote, drukke groep, die het voor mij ook soms moeilijk maakt, maar dan moeten wij ons als leider aanpassen.”

Noch uit de met een lettercode aangeduid beoordeling, noch uit de bijgevoegde commentaar volgt dat de appreciatie van de klasmentor binnen de grenzen van de redelijkheid enkel tot een slaagcijfer aanleiding zou kunnen geven.

Wat de motivering van de bestreden beslissing betreft, volstaat het verder dat uit het dossier en de woordelijk ten uitdrukking gebrachte beoordeling blijkt waarom een bepaalde quotering is toegekend. Het feit dat in het observatieverslag van de docent ook positieve opmerkingen voorkomen, betekent niet dat *ipso facto* tot een gunstig examencijfer – lees: een credit – moet worden besloten. Op basis van het geheel van aantekeningen van de docent, dus ook de kritische en diegene die duidelijk resterende werkpunten bevatten, is de Raad van oordeel dat het observatieverslag van de docent binnen de grenzen van de redelijkheid niet enkel tot een slaagcijfer moest leiden.

Evenmin schendt de bestreden beslissing, op zich genomen of in samenhang met de materiëlemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel. Verzoekster toont met name niet aan dat het examencijfer niet op een objectieve en zorgvuldige wijze tot stand is gekomen.

Het eerste middel is ongegrond.

Tweede middel

Verzoekster steunt een tweede middel op een schending van de materiëlemotiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het *patere legem*-beginsel.

Standpunt van partijen

Verzoekster stelt dat zij in haar intern beroep heeft aangekaart dat zij op basis van de beoordeling van de stagementor geslaagd was voor de stage, en onverwacht op de eindbeoordeling van de stagebegeleidster een onvoldoende krijgt. Dit is voor verzoekster, in het licht van de positieve feedback van de stagementor – die verzoekster tenslotte dagelijks heeft zien functioneren – merkwaardig: de mentor deelde mee dat verzoekster een van de betere stagiaires was en na de bespreking van het observatieverslag stuurde zij niet aan op een onvoldoende. Voor verzoekster is een dergelijke afwijkende eindevaluatie dan ook onredelijk, en zij ziet daarvoor geen verantwoording in de bestreden beslissing. Alleszins is het volgens verzoekster niet correct te stellen dat de opmerkingen van de hogeschool in de lijn liggen van deze van de mentor. Ook hier werpt verzoekster de vraag op naar de ijkpunten die werden gehanteerd.

De motivering in de bestreden beslissingen dat het verschil te verklaren is doordat de beoordeling in beginsel uitgaat van de lector en dat deze zich tijdens twee stagebezoeken een goed beeld van verzoekster heeft kunnen vormen, overtuigt verzoekster niet. Zij verwijst naar de themagids waarin is aangegeven dat de lesvoorbereidingen en de realisatie ervan in de eerste plaats worden geëvalueerd door de mentor. Bovendien stipt verzoekster aan dat er ook een reden is waarom er twee klasbezoeken werden gehouden, met name dat zij tijdens een eerste lesbezoek onverwacht alleen voor de klas kwam te staan omdat de mentor afwezig was.

Verder doet verzoekster nog gelden:

“Daarbij dient ook nog opgemerkt te worden dat in de eindbeoordeling van de bezoekende docent (alsook in de bestreden beslissingen van de interne beroepscommissie) slechts op een min of meer kritische wijze wordt stilgestaan bij maximaal 2 subonderdelen (!) van alle ankercompetenties.

Slechts bij deze enkele subonderdelen, zijnde klasmanagement en leerkrachtstijl valt enige kritische beoordeling te lezen, bij alle andere zie ik zelfs geen commentaar verschijnen die als negatief zou kunnen worden beschouwd, in die mate dat het een globaal onvoldoende als resultaat zou genereren.

Ik begrijp dan ook helemaal niet hoe deze enkele bemerkingen, bij een enkele subcompetentie, de volledige ankercompetenties, teamspeler, coachen van leren & leven van kinderen, coaching van groepen en 7 andere coachingsvaardigheden (die [alle] uit veel meer onderdelen bestaan) zomaar volledig kan onderuithalen en er zelfs voor zorgen dat ik globaal niet geslaagd ben voor mijn stage (terwijl andere ankercompetenties zelfs door de docenten goed werden beoordeeld).

Dit is kennelijk zeer onredelijk. Dit zou tot gevolg hebben dat ik niet kan afstuderen in juni en het beroep van leerkracht niet kan beginnen uitoefenen. Een tweede examenkans is in deze immers niet voorzien. En deze bijzonder zware consequentie omwille van enkele kritische bemerkingen bij een subonderdeel en een resultaat dat niet objectief kan gemotiveerd worden?

Waaruit blijkt bovendien het gewicht dat aan deze subonderdelen kan worden gegeven? Zelfs uit de eigen synthese van de docent blijkt niet dat deze een dermate gewicht zouden dienen te kennen.

Bovendien merk ik op dat ik in deze enkele subonderdelen duidelijke groei vertoon, zodat het ook onduidelijk is waarom het niveau op deze enkele onderdelen nog een integrale onvoldoende dient op te leveren.

Daar komt nog bij dat men in de bestreden beslissing stelt dat de commentaar van de docent in lijn zou liggen van deze van de mentor. Behalve dit te poneren, onderbouwt de beslissing dit niet en is [zij] in tegenstrijd met de observatieverslagen. Inderdaad, de commentaar van docent en deze van de mentor hebben niets met elkaar te maken en bijgevolg kan de commentaar van de stagementor met als onderbouwing voor de afwijkende commentaar van de docent dienen.

M.b.t. de *organisatie leefklimaat* verliest men overigens uit het oog dat ik voor een zeer moeilijke klas stond, zoals zelf door de mentor (met 20 jaren ervaring) werd aangegeven. Ook de bezoekende docent maakt hier gewag van, ik citeer uit het observatieverslag: “Fijn dat je echt met differentiatie aan de slag gaat. Dit is nog niet altijd zeer effectief, maar dat is ook niet evident in een grote klas van 25 leerlingen (n.v.d.r. het ging om 26 leerlingen) waar je normaal gezien de hulp van en co-teacher hebt”.

Ook omrent dit aspect doen de bestreden beslissingen (tot tweemaal toe) er het zwijgen toe, ondanks het feit dat dit explicet in het kader van het intern beroep wordt naar voren geschoven.

Nu geen deugdelijke motivering voorligt, minstens geen die kennelijk redelijk is en ook niet kan ingezien worden waarop deze dan wel gesteund zou zijn, kan er niet anders worden besloten dat het positieve en gemotiveerde verslag van de stagementor als enige basis kan gelden en een slaagcijfer vertegenwoordigen en verantwoorden.”

Verwerende partij repliceert in de antwoordnota vooreerst dat de bestreden beslissing een uitgebreide motivering bevat en dat dit door verzoekster niet wordt betwist.

De stelling van verzoekster dat zij niet wist wie haar zou beoordelen, en dat de beoordeling vooral bij de mentor lag, noemt verwerende partij fout. Het is niet omdat de praktische samenwerking georganiseerd wordt in samenwerking met de mentor, dat de mentor het laatste woord zou hebben bij de evaluatie. Zoals reeds in de bestreden beslissing van de beroepscommissie werd gemeld, gaat de beoordeling in beginsel uit van de docent en niet van de stagebegeleiders. De docent hanteert daarvoor eigen vaststellingen en ijkpunten. Bovendien dient, zo stelt verwerende partij, benadrukt te worden dat de praktijklectoren verbonden aan de onderwijsinstelling kennelijk het beste zicht genereren op de vaardigheden van verzoekster. Alleen zij zijn ook gemachtigd om – in samenspraak en op basis van het gehele stagedossier –

het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel te bepalen. Verwerende partij wijst op de rechtspraak van de Raad met betrekking tot wie in principe tot quoteren bevoegd is.

De docent heeft zich volgens verwerende partij weldegelijk een beeld kunnen vormen van het functioneren van verzoekster tijdens twee stagebezoeken: in het observatieverslag is steeds uitgebreide en gedetailleerde feedback gegeven, zodat het voor verwerende partij logisch is dat deze observaties doorslaggevend zijn bij de eindbeoordeling van verzoekster.

Bovendien, zo doet verwerende partij opmerken, staan in het observatieverslag van de mentor naast de positieve feedback, veel werkpunten. Zo bevat het observatieverslag van de mentor over de ankercompetentie ‘coach van zichzelf’: “stelt weinig of geen vragen omtrent eigen of vernieuwde ideeën. Ik voel een terughoudendheid naar eigen inbreng.” Nog duidelijker met betrekking tot de ankercompetentie ‘coach van groepen’: “praat luid genoeg en wacht goed tot iedereen stil is en spreek de kinderen persoonlijk aan als ze niet luisteren en geef complimenten aan wie het goed doet” en “probeer op een spelende manier de leerlingen tot stilte te brengen en aandacht te vragen of bij bepaalde lessen leuke attributen zoals bij het aanbrengen van kern 3. Als jonge kinderen iets niet direct mogen hanteren, laat het dan nog niet in het zicht liggen, zij kunnen zich nog niet genoeg bedwingen om er af te blijven.” De aandachtspunten van de mentor in verband met leerkrachtstijl en klasmanagement liggen volgens verwerende partij aldus in lijn met de negatieve beoordeling van de docenten.

De opmerkingen van de mentoren ten slotte, werden volgens verwerende partij weldegelijk verwerkt in het syntheseverslag. Uit dat verslag, gebaseerd op basis van de feedback van de stagebegeleider, de stagementoren en de docent, blijkt dat er wel degelijk negatieve elementen aan de orde waren.

Verwerende partij betwist verzoeksters stelling dat zij tijdens haar tweede stagedag alleen voor een klas van 26 leerlingen stond omdat de mentor afwezig was. Ter zake licht verwerende partij het volgende toe. De stage liep van 22 tot 26 oktober en van 5 tot 9 november 2018. De eerste drie stagedagen (m.n. 22 tot 24 oktober 2018) zijn voorzien als een inloop zonder bezoek. Tijdens de stage bezocht de docent, de heer R.V.d.E., verzoekster op 6 en 8 november 2018, zijnde tijdens de tweede week van de stageperiode. Op 6 november 2018 stond verzoekster inderdaad alleen voor de klas, dit is weldegelijk tijdens de tweede week van de stageperiode en niet de tweede stagedag zoals verzoekster ten onrechte stelt. Verwerende partij betoogt dat ten aanzien van een student in het derde jaar ook een grote graad van zelfstandigheid mag worden verwacht, zodat niet valt in te zien hoe een moment van alleen voor de klas staan als nadelig kan beschouwd worden.

Dat verzoekster beweerdelijk voor een zeer moeilijke klas zou hebben gestaan en dat dit tevens door de mentor werd aangegeven, is voor verwerende partij geen reden om soepeler beoordeeld te worden. Het beroep van leerkracht is nu eenmaal een zwaar beroep, met inbegrip van de competentie om ook voor ‘moeilijker’ klassen te kunnen staan.

Verzoekster reageert in haar wederantwoordnota nog als volgt:

“De tegenargumentatie die verweerster opwerpt omtrent dit middel is opnieuw niet correct.

Verweerster stelt dat het niet de mentor is die het laatste woord zou hebben bij de evaluatie, maar dat de eindbeoordeling uitgaat van de docent. De docent zou daarbij eigen vaststellingen en ijkpunten hanteren.

Opnieuw gaat verweerster volledig en onbegrijpelijk in tegen haar eigen bepalingen. Zo lees ik in de stagegids onder punt 8 m.b.t evaluatie dat de lesvoorbereidingen en de realisatie hiervan, worden geëvalueerd tijdens de stage en in de eerste plaats gebeurt door de *mentor*.

Het is dan ook tergend te moeten vaststellen dat verweerster dit blijft ontkennen en haar eigen bepalingen niet toepast. Opnieuw wordt het rechtszekerheidsbeginsel met de voeten getreden.

Daarnaast stelt verweerster dat de bezoekende docent eigen vaststellingen en ijkpunten zou hanteren. Echter, niemand weet welke deze zijn en opnieuw verzuimt verweerster hierop te antwoorden.

Verder stelt verweerster dat de bezoekende docent kennelijk het beste zicht zou hebben op mijn stagevaardigheden. Ten onrechte.

De mentor heeft mij dagdagelijks gedurende verschillende weken van ‘s morgens tot ‘s avonds zien functioneren voor de klas terwijl de bezoekende docent 2 maal even is langs geweest. Het is dan ook duidelijk dat de mentor een duidelijker beeld heeft op mijn stagevaardigheden dan de bezoekende docent.

Het feit dat de mentor geen zicht zou hebben op het geheel van mijn prestaties als student is niet relevant i.e. zij enkel de stage dient te beoordelen en al mijn andere prestaties tot hiertoe goed tot zeer goed waren. Dit wordt tevens gestaafd door het administratief dossier, ingediend door verweerster.

Verder stelt verweerster dat er in het observatieverslag van de mentor naast de positieve feedback ook werkpunten staan. Dit wordt ook niet ontkend, maar is ondergeschikt gezien de algemene beoordeling van de mentor voldoende aangeeft.

Voor het overige wens ik te verwijzen naar mijn uitvoerige en onderbouwde uiteenzetting in mijn extern verzoekschrift.”

Beoordeling

Waar verzoekster verwijst naar een ‘themagids’ en ‘stagegids’, wijst de Raad er vooreerst op dat, nog daargelaten of daarmee eenzelfde document wordt bedoeld, noch verzoekster noch verwerende partij een stuk met die naam heeft neergelegd.

De Raad kan enkel acht slaan op stukken die regelmatig werden neergelegd. Voor zover het tweede middel steunt op verwijzingen naar niet neergelegde stukken, kan het niet worden aangenomen.

Verder stipt de Raad aan dat bij de beoordeling van het eerste middel reeds is aangenomen dat uit het beoordelingsdocument van de mentor niet volgt dat verzoekster aanspraak kan maken op een credit.

Voor zover verzoekster in het tweede middel van die hypothese blijft uitgaan, is het middel ongegrond.

Wat betreft de omstandigheid dat verzoekster zich op een bepaald ogenblik alleen voor de klas bevond, zonder ondersteuning van de mentor, is door verwerende partij uiteengezet waarom dit gegeven niet tot een gunstiger beoordeling door de docent moest leiden.

In haar wederantwoordnota weerlegt of ontkent verzoekster deze feitelijke duiding van verwerende partij niet. In de door verwerende partij geschatte omstandigheden is de Raad van oordeel dat het niet onredelijk streng is om van een derdejaarsstudent te verwachten dat tijdens een effectieve stage klasmanagement op eigen kracht kan worden volbracht, en dat het derhalve geen miskenning van enig beginsel van behoorlijk bestuur inhoudt dat die omstandigheden niet ten gunste van verzoekster in rekening is genomen.

Inzake de eindbeoordeling door de docent is de Raad van oordeel dat verzoekster niet kan worden bijgetreden in haar analyse dat de quatering onredelijk is omdat slechts op beperkte wijze kritisch wordt stilgestaan bij twee subonderdelen van de ankercompetenties.

Zonder dat daarmee gezegd wil zijn dat alle kritische bemerkingen dezelfde ampleur hebben, stelt de Raad vast dat de docent opmerkingen noteert die materieel de conclusie kunnen onderbouwen dat verzoekster de beoogde doelstellingen nog niet in voldoende mate heeft bereikt.

Zo wordt, wat de ankercompetentie ‘coach van zichzelf’ betreft, opgemerkt dat verzoekster onvoldoende heeft nagedacht over de afwezigheid van de mentor en de co-teacher, waardoor zij onvoldoende beslissingen nam in functie van het alleen voor de klas staan, in het bijzonder

wat organisatie betreft. Daarnaast wordt opgemerkt dat verzoekster weliswaar openstaat voor feedback, maar dat zij die moeilijk kan transponeren naar andere situaties.

Inzake de ankercompetentie ‘coach van leren en leven’ wordt aangegeven dat verzoekster het hoekenwerk onvoldoende heeft doordacht waardoor zij niet kon controleren wie het lesdoel uiteindelijk heeft bereikt, en dat de doelstellingen voor de les soms te weinig samenhangend zijn geformuleerd.

Verder stipt de docent aan dat nog onvoldoende wordt nagedacht over precieze vraagstelling, er te weinig doelgericht wordt gewerkt, er nog diepgang in de les ontbreekt, enz.

Met betrekking tot de ankercompetentie ‘coach van groepen’ geeft de docent aan dat de organisatie van hoekenwerk tijdens de twee visiemomenten onvoldoende efficiënt en erg moeizaam verliep, en dat het klasmanagement nog onvoldoende verworven is.

De synthese na het tweede klasbezoek luidt:

“Ik zie tijdens mijn tweede bezoek een groei in consequent en daadkrachtig reageren op storend gedrag van leerlingen. Je focust hier echter nu zo hard op, dat je het positieve bij de leerlingen vergeet te benoemen. Blijf zoeken naar een evenwicht tussen beide! Dankzij de ondersteuning van je mentor wat klasmanagement betreft slaag je er al beter in om meer leerrendement in je lessen te krijgen. Toch blijven problemen in je organisatie en/of een te weinig inhoudelijke uitdieping van je klas een optimaal leerrendement soms in de weg staan.”

Op basis van deze vaststellingen is het niet onredelijk of disproportioneel om voor het opleidingsonderdeel geen credit toe te kennen. De Raad kan aannemen dat verzoekster dit een strenge beoordeling vindt, maar tegen strenge quateringen kan de Raad geen rechtsbescherming bieden.

De feitelijke gevolgen van de bestreden beslissing – zoals het moment waarop een student kan afstuderen en zich op de arbeidsmarkt kan begeven – zijn vreemd aan de beoordeling of die beslissing op regelmatige wijze tot stand is gekomen, en kunnen als dusdanig dan ook niet leiden tot de vernietiging ervan.

Het tweede middel is ongegrond.

Derde middel

In een derde middel beroep verzoekster zich op een schending van de materiëlemotiveringsplicht en een gebrekkige begeleiding.

Standpunt van partijen

Verzoekster betwist dat de stage voldoende werd voorbereid tijdens de contactmomenten. Zij stelt de vraag wanneer die werden gehouden en wat daarin werd besproken, en voert aan dat op geen enkele manier competenties werden ingeoefend.

Verder stelt verzoekster dat de begeleidende docent niet heeft ingegrepen toen verzoekster onverwacht alleen voor de klas stond.

In haar antwoordnota repliceert verwerende partij dat de stage werd voorbereid tijdens de contactmomenten van het opleidingsonderdeel, en een onmiddellijke toepassing is van competenties die de studenten verworven hebben tijdens de sessies van het opleidingsonderdeel ‘Thema 9’. Deel 1 binnen ‘Thema 9: het jonge kind’ bereidt studenten derhalve voor op de stage en de eigenheid van het eerste leerjaar en dit aan de hand van inhoudelijke sessies, werkssessies en feedbackateliers. Dit aanbod was, zo stelt verwerende partij, voor elke student hetzelfde. Zij voegt eraan toe dat bij deze stage niet het eindniveau van de bacheloropleiding werd beoordeeld, maar wel het functioneren als leerkracht in het eerste jaar.

Daarnaast vestigt verwerende partij er de aandacht op dat de bezochende docent de interne beroepscommissie uitvoering heeft geïnformeerd omtrent de wijze van feedback en begeleiding die hij heeft gegeven. Zo heeft hij op 6 november 2018 meteen na de les mondeling feedback gegeven, gevuld door een feedback in het opgelegde sjabloon per e-mail aan verzoekster, waarin werd gewezen op een groot aantal grote werkpunten. Op 8 november 2018 heeft hij meteen na de les opnieuw feedback gegeven. Op 11 november 2018 werd deze feedback tevens per e-mail bezorgd aan verzoekster in het opgelegde sjabloon. In dit verslag staan eveneens werkpunten.

Verwerende partij besluit dat verzoekster duidelijke feedback heeft gekregen, zowel voor als tijdens haar stage. Wat het beweerde gemis aan ingrijpen betreft tijdens de les dat verzoekster alleen voor de klas stond, meent verwerende partij dat het niet duidelijk is waarom de docent actie zou moeten ondernemen. Verzoekster moet immers ook alleen voor een klas kunnen staan.

Ten slotte herinnert verwerende partij aan de rechtspraak van de Raad inzake de doorwerking van beweerde gebrekkige feedback op de regelmatigheid van de examenbeslissing.

Verzoekster harerzijds stelt in haar wederantwoordnota nog het volgende:

“Verweerster stelt dat de stage voldoende voorbereid werd tijdens de contactmomenten van het opleidingsonderdeel. Echter, opnieuw laat verweerster na inhoudelijk aan te tonen wanneer deze contactmomenten en de relevante voorbereiding op de stage plaatsvonden (materiële motiveringsplicht).

Verder stelt verweerster dat ten aanzien van een student in het derde jaar een grote graad van zelfstandigheid mag worden verwacht, zodat niet valt in te zien hoe een moment van alleen voor de klas staan als nadelig kan beschouwd worden. Ten onrechte.

Als onverwachte omstandigheden een invloed kunnen hebben op de evaluatie, is dit wel degelijk relevant. Het is de standaard dat een stagiair dagdagelijks begeleid wordt door de mentor. Dat is bij mijn collega-studenten ook zo gebeurd, waardoor niet iedereen op éénzelfde manier wordt beoordeeld.

Bovendien kan het feit dat de mentor (én co-teacher) mij een dag alleen laat voor de klas niet anders geïnterpreteerd worden als een blijk van vertrouwen en niemand iemand die je een onvoldoende geeft. Als net die dag dan ook de bezoekende docent langskomt voor zijn “momentopname” kan dit tot een vertekend beeld leiden.

Verweerster stelt bovendien dat het feit dat ik voor een zeer moeilijke klas stond en dit tevens door de mentor ook zo werd aangegeven geen reden is om soepeler beoordeeld te worden. Mijn vraag is niet om soepeler beoordeeld te worden, maar om correct en objectief beoordeeld te worden wat in deze duidelijk niet gebeurd is.

Verder stelt verweerster dat de bezoekende docent, dhr. [R.V.d.E.], de interne beroepscommissie uitvoering geïnformeerd zou hebben omtrent de wijze van feedback en begeleiding die hij heeft gegeven. Dit was echter niet tijdens de hoorzitting in mijn eerste intern beroep. Op de zitting van het tweede intern beroep werd ik bovendien niet uitgenodigd, omdat mijn vader de aanvraag tot gehoord worden zou gedaan hebben.

Niets is minder waar. Mijn vader heeft de mail verstuurd maar duidelijk in mijn naam. Hij heeft trouwens ook een volmacht. Opnieuw worden mijn rechten geschonden.

Verweerster schermt met de feedback die Mr. [V.d.E.] op 06.11.2018 meteen na de les mondeling gegeven heeft en ‘s avonds per e-mail. Echter, nergens wordt in deze feedback verwezen naar een mogelijks onvoldoende, integendeel. Ook tijdens zijn feedback op 08.11.2018 (mondeling) en op 11.11.2018 (schriftelijk) is er op geen enkel moment, noch mondeling, noch schriftelijk een indicatie van onvoldoende gegeven.

Zelfs als er naast de vele positieve punten ook werkpunten zijn, moet ik vaststellen dat daaruit niet zonder kennelijke onredelijkheid kan worden afgeleid dat ik niet geslaagd zou zijn. Er waren immers ook heel wat positieve punten aangehaald, ook in het observatieverslag van de bezoekende docent.

Het feit dat verweerster stelt dat er duidelijke feedback is gegeven is dus niet terecht. Een tijdlige, duidelijke feedback zou mij hebben kunnen bijsturen, indien dit dan al nodig zou geweest zijn, maar dit werd nagelaten. Ik meen dan ook te mogen stellen dat gebrekkige begeleiding en onvoldoende, intransparante en niet tijdlige feedback, zoals in mijn extern verzoekschrift aangetoond, meer dan gerecht twijfel zaaien over de betrouwbaarheid van de evaluatie, waardoor de rechtmatigheid van de beoordeling in vraag moet gesteld worden.

Bovenop het feit dat het er geen objectieve evaluatiecriteria werden gehanteerd, en verweerster op verschillende vlakken haar eigen bepalingen schendt (ECTS-fiche, beoordeling door mentor, ...)."

Beoordeling

Met betrekking tot de les die verzoekster zonder ondersteuning van de klasmentor of de co-teacher heeft volbracht, herhaalt de Raad wat inzake het tweede middel reeds is overwogen, met name dat verzoekster niet betwist dat deze les tijdens de gewone stagedagen viel. De Raad merkt verder op dat de afwezigheid van klasmentor en co-teacher bovendien, naar oordeel van de docent, onvoldoende doordacht werd opgevangen.

De bewering van verzoekster dat het als een teken van vertrouwen in haar kennen en kunnen moet worden beschouwd dat de klasmentor haar alleen voor de klas laat, is voor de Raad moeilijk te rijmen met de conclusie die verzoekster daaraan verbindt als zou die ‘momentopname’ dan een vertekend beeld geven.

De Raad kan ter zake verwerende partij bijtreden dat het de taak is van de bezoekende docent om de prestaties van de student te beoordelen, op gepaste wijze rekening houdend met relevante omstandigheden, en niet om in te grijpen in de klassituatie.

Wat de voorbereiding en begeleiding tijdens het academiejaar betreft, heeft de Raad al meermaals overwogen dat vastgestelde gebreken in de begeleiding van de student in principe niet tot gevolg hebben dat de toegekende beoordeling daardoor onregelmatig wordt of dat de student recht zou hebben op een gunstiger quotering. Het is, in beginsel, één zaak of de student bewezen heeft de van hem verlangde kennis en vaardigheden te bezitten en een andere, wanneer hij die kennis en vaardigheden niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Deze laatste kan diegene zijn die de student op het examen heeft voorbereid door bij die voorbereiding in gebreke te blijven. Een verwijt aan de instelling op het vlak van een gebrekkige begeleiding of communicatie verschuift bijgevolg mogelijk de verantwoordelijkheid voor een slechte prestatie deels naar de instelling, maar in de regel kan dit er niet toe leiden dat de prestatie zelf zonder meer als voldoende moet worden beschouwd. Er kan enkel anders over worden geoordeeld in uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het gebrek aan begeleiding het slagen *de facto* onmogelijk heeft gemaakt, bijvoorbeeld doordat essentiële vragen van de student onbeantwoord zijn gebleven of de begeleiding nagenoeg onbestaande was.

Daarvan levert verzoekster niet het bewijs. De Raad acht het niet geloofwaardig dat verzoekster in het raam van het opleidingsonderdeel niet zou zijn onderwezen. Daarnaast blijkt verzoekster tijdens de hier voorliggende stage alleszins ruime feedback te hebben gekregen, zowel van de klasmentor als van de docent. Wat deze laatste betreft zijn er in beide observatieverslagen, die verzoekster niet ontkent te hebben ontvangen, duidelijke werkpunten aangegeven. Het is in dat stadium van een opleidingsonderdeel niet vereist dat in de feedback *expressis verbis* wordt aangegeven dat de student niet zal slagen.

Dat die docent aan de interne beroepscommissie toelichting heeft gegeven, vitieert niet de bestreden beslissing. Evenmin is de hoorplicht geschonden. Voor zover verzoeksters beroep op die rechtsgrond ontvankelijk is – in haar verzoekschrift maakt zij enkel melding van de weigering om haar opnieuw te horen, pas in de wederantwoordnota wordt dit als een schending van de hoorplicht geduid – is het middel alleszins ongegrond. Verzoekster is immers gehoord voorafgaand aan de initiële beslissing van de beroepscommissie, en zij blijkt na het annulatiearrest van de Raad aan de beroepscommissie geen nieuwe argumenten te hebben voorgelegd.

Het derde middel is ongegrond.

VI. Anonimisering

Verzoekster vraagt in haar verzoekschrift de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoekster weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 26 april 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 26 april 2019

Arrest nr. 4.981 van 31 mei 2019 in de zaak 2019/103

In zake: xxx

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van het Uitgebreid Dagelijks Bestuur van 4 maart 2019 waarbij geen vrijstelling wordt toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en vrouw Ingrid Goesaert, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Master in de rechten’.

Aan verzoekende partij wordt geen vrijstelling toegekend voor het opleidingsonderdeel “GS Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen”.

Verzoekende partij stelde op datum van 31 oktober 2018 en 7 november 2018 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 20 november 2018 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat de bestreden beslissing van 31 oktober 2018 specificeert dat het door de student gevolgde basisvak “Handels-, economisch en vennootschapsrecht” (9 SP) en het “Werkcollege Vennootschapsrecht” (3 SP) weliswaar naar studieomvang, maar niet naar studie-inhoud als equivalent met een grondige studie (6 SP) in de masteropleiding kunnen worden beschouwd, aangezien beide vooroemde opleidingsonderdelen verplichte opleidingsonderdelen in de bacheloropleiding betreffen, daar waar “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” een opleidingsonderdeel in de masteropleiding is, zodat noodzakelijkerwijze niet dezelfde eindcompetenties kunnen worden bereikt.

Volgens de interne beroepsinstantie wijst nalezing van de cursusinformatie van de KU Leuven met betrekking tot het “Werkcollege Vennootschapsrecht” uit dat, in tegenstelling tot wat de student beweert, geen credit is vereist voor het basisvak “Vennootschapsrecht” met het oog op het volgen van het “Werkcollege Vennootschapsrecht”. Wel strekt voorkennis van het vennootschapsrecht tot aanbeveling. De interne beroepsinstantie merkt op dat “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” daarentegen het behalen van de competenties die corresponderen met het diploma van Bachelor in de rechten als aanvangscompetentie oplegt. Deze aanvangscompetentie geldt ook voor het mastervak “Vennootschapsrecht” aan de KU Leuven. Volgens de interne beroepsinstantie blijkt hieruit zeer helder dat het niveau en de competenties beoogd in het “Werkcollege Vennootschapsrecht” in de bacheloropleiding niet als vrijstellingsbasis voor een mastervak kunnen worden aanvaard, aangezien zij behoren tot de bacheloropleiding, die voltooid moet zijn om het mastervak te mogen volgen.

Wat betreft de beoogde competenties en de daaraan gekoppelde werk- en evaluatievormen, stelt de interne beroepsinstantie dat in de bestreden beslissing geenszins het feit dat de student een opleidingsonderdeel met alternatieve werkvormen heeft gevolgd, zoals hij beweert, wordt miskend. Ze benadrukt dat de competenties verworven in het “Werkcollege

Venootschapsrecht” (3 SP) op bachelorniveau waardevol zijn en zij kunnen wellicht gelijkgesteld worden met de competenties die beoogd worden in het opleidingsonderdeel “Practicum Venootschapsrecht” uit de bacheloropleiding van de Universiteit Antwerpen. Het feit dat de student naast een basisvak over (onder andere) venootschapsrecht een bacheloropleidingsonderdeel volgde met betrekking tot venootschapsrecht, waarin een actieve inbreng van de student werd verwacht, impliceert volgens de interne beroepsinstantie niet dat hij (een deel van) de competenties heeft verworven die beoogd worden in de “Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen”. Studenten aan de Universiteit Antwerpen die het basisvak “Venootschapsrecht” en het “Practicum Venootschapsrecht” met succes hebben gevolgd verwerven op grond hiervan immers evenmin een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel “Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen”. Wat betreft de inhoud van beide bachelorvakken “Werkcollege Venootschapsrecht” en “Handels-, economisch en venootschapsrecht” betreft, stelt de interne beroepsinstantie vast dat in de bestreden beslissing wordt gewezen op het feit dat de bacheloropleiding rechten zich richt op het verwerven van *basiskennis* en *basisinzicht* in de grondslagen, de beginselen en de structuren van verschillende juridische vakgebieden en op een basiskennis in de wisselwerking tussen de Belgische, de Europese en de internationale rechtsorde. De masteropleiding rechten ambieert daarentegen een *verdiepte* kennis van en een *verdiept* inzicht in de structuren, methodologie en systematiek van het Belgische, het Europese en het internationale recht en van de grondslagen van het recht. De interne beroepsinstantie benadrukt dat het bachelorvak “Handels-, economisch en venootschapsrecht” en het “Werkcollege Venootschapsrecht” naar studieinhoud dan ook niet als equivalent met de “Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” in de masteropleiding worden beschouwd.

De interne beroepsinstantie merkt vervolgens op dat het bij de beoordeling van het verzoek tot vrijstelling tevens noodzakelijk is om de opleidingsonderdelen “Venootschapsrecht” (KU Leuven) en “Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” (Universiteit Antwerpen) grondig met elkaar te vergelijken. Deze vergelijking gebeurt op basis van de cursusinformatie die beschikbaar is op de websites van beide onderwijsinstellingen. De student legde ter ondersteuning van zijn verzoek tevens een outprint voor van de cursusinformatie uit 2011-2012 met betrekking tot “Venootschapsrecht”. Dit stuk wordt in overweging genomen, maar er wordt tevens rekening gehouden met de bijkomende inhoud van de cursusinformatie (Onderwijsleeractiviteiten en Evaluatieactiviteiten) die niet leesbaar weergegeven is op het

neergelegde stuk van de student, maar wel publiek raadpleegbaar is op de website van de KU Leuven.

De interne beroepsinstantie betrekt volgende punten in de vergelijking: de beoogde eindcompetenties, de inhoud, de werk- en evaluatievormen. Ze geeft een overzicht van de cursusinformatie van het mastervak “Vennootschapsrecht” voor het academiejaar 2011-2012 alsook van “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen”. Uit dit overzicht volgt volgens de interne beroepsinstantie dat, naast het verschil in inhoud, de “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” specifieke eindcompetenties met betrekking tot vaardigheden beoogt, zoals mondeling debatteren, schriftelijk rapporteren, rapporten redigeren, clausules van aandelen- en aandeelhoudersovereenkomsten schrijven. De interne beroepsinstantie stipt aan dat deze eindcompetenties met betrekking tot vaardigheden verschillen van eindcompetenties vereist voor andere rechtsdomeinen en ze zijn toegesneden op de inhoud van het betrokken opleidingsonderdeel. Deze eindcompetenties met betrekking tot vaardigheden zijn niet of niet in dezelfde mate aan bod gekomen in “Vennootschapsrecht” aan de KU Leuven. De interne beroepsinstantie stelt dat een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel “Grondige studie Vennootschapsrecht, vennootschappen en stichtingen” enkel kan worden toegekend wanneer de student aantoont dat hij deze eindcompetenties op een andere wijze heeft verworven. Het credit verworven voor het bachelorvak “Werkcollege Vennootschapsrecht” volstaat niet om deze competenties aan te tonen.

Waar de student meent dat de beoordeling te streng is en dat het onmogelijk is om op deze manier een vrijstelling te bekomen, stelt de interne beroepsinstantie dat in de bestreden beslissing niet wordt uitgesloten dat een vrijstelling wordt verleend op grond van het creditbewijs verworven voor het opleidingsonderdeel “Vennootschapsrecht”. Ze wijst erop dat een vrijstelling mogelijk is op voorwaarde dat in een reeds gevuld opleidingsonderdeel of opleidingsonderdelen naast dezelfde inhoudelijke eindcompetenties ook de inhoud gerelateerde vaardigheden werden bereikt, hetgeen in het voorliggende vrijstellingsdossier niet het geval is.

De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat het concept van de grondige studies aan de Universiteit Antwerpen in het algemeen, en zo ook van de “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen”, een essentieel element vormt in de intensieve interactieve aanpak die gericht is op het bijbrengen van doorgedreven mondeline-

en schriftelijke vaardigheden die de essentie uitmaken van de Antwerpse rechtenopleiding, die in deze aanpak verschilt van de andere rechtenfaculteiten. Ze werpt op dat wanneer een student ervoor kiest om de masteropleiding rechten te volgen aan de Universiteit Antwerpen wordt verwacht dat de student zich deze vaardigheden eigen maakt en de vooropgestelde eindcompetenties bereikt.

Volgens de interne beroepsinstantie blijkt uit het voorgaande helder dat zowel qua studieinhoud als qua werk- en evaluatievormen er belangrijke verschillen bestaan tussen de mastervakken “Venootschapsrecht” aan de KU Leuven en de “Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” aan de Universiteit Antwerpen. Ze handhaaft dan ook de beslissing van 31 oktober 2018 en verleent derhalve geen vrijstelling.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 30 november 2018 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 7 december 2018 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

Bij arrest nr. 4.716 van 11 februari 2019 in de zaak 2018/678 vernietigde de Raad de bestreden beslissing in de aangegeven mate, op grond van volgende overwegingen:

“(…)

De Raad stelt vast dat uit de hoger weergegeven decretaal bepaalde niveaudescriptoren, die zowel voor de KU Leuven als voor de Universiteit Antwerpen hebben geleid tot gemeenschappelijke domeinspecifieke leerresultaten voor de master of Laws in de rechten, kan worden afgeleid dat vakgerelateerde vaardigheden (zie onderlijning in de hogervermelde decretale bepaling) descriptoren zijn die in principe in elke masteropleiding en bijgevolg ook in elk opleidingsonderdeel uit de masteropleiding aan bod komen.

De vergelijking tussen beide opleidingsonderdelen betreft in casu bovendien hetzelfde rechtsdomein. In deze context kan in principe worden aangenomen dat verzoeker in het opleidingsonderdeel “Venootschapsrecht” aan de KU Leuven – dat dezelfde studieomvang, hetzelfde niveau en hetzelfde rechtsdomein betreft als het opleidingsonderdeel “Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” – ook met de aan het rechtsdomein verbonden vaardigheden is geconfronteerd via hoor- en praktijkcolleges. In het licht van dit

vermoeden van gelijkwaardigheid tussen beide opleidingsonderdelen volgt de Raad de grief van verzoeker dat het loutere nazicht van de ECTS-fiche, die door de KU Leuven minder grondig en minder gedetailleerd werd uitgewerkt, en van de beperkte cursusinformatie die vorhanden was niet voldoende is om een substantieel verschil tussen beide opleidingsonderdelen aan te tonen.

De Raad begrijpt dat er bepaalde specifieke vaardigheden kunnen zijn die in mindere mate aan bod komen in het door verzoeker gevolgde gespecialiseerde opleidingsonderdeel op masterniveau. Daarbij kan het gaan om vaardigheden die verwerende partij mogelijk essentieel acht om het betreffende credit te verwerven. De Raad moet met verwerende partij ook vaststellen dat er op dat vlak verschillen zijn in de ECTS-fiche en de toegevoegde cursusinformatie.

De Raad begrijpt ook dat deze vaardigheden niet op hetzelfde diepgaand niveau in een bacheloropleidingsonderdeel worden bereikt. Zoals hoger aangegeven is dit, in het licht van de hogervermelde niveaudescriptoren van een bachelor- en masteropleiding, niet onregelmatig en niet onredelijk.

Er is echter een diepgaander onderzoek op dit vlak vereist. Dit kan eenvoudig worden uitgevoerd aangezien het gaat om twee universiteiten die in Vlaanderen zijn gevestigd. Tenminste moet verwerende partij – die zelf de eindverantwoordelijkheid heeft om dit substantieel verschil aan te tonen – de mogelijkheid en meer ruimte geven aan verzoeker om hiervoor het nodige materiaal en informatie aan te leveren, zodat hij kan aantonen via welke leerervaringen hij deze – eigen aan een masteropleidingsonderdeel in het rechtsdomein vennootschapsrecht – verwachte vaardigheden heeft verworven.

In tweede instantie lijkt de Raad het ook aangewezen dat, ingeval er een essentieel verschil is aangetoond, verwerende partij – in samenspraak met verzoeker – onderzoekt hoe vorm kan worden gegeven aan een ‘deelvrijstelling’ en op welke manier, in voorkomend geval, voor verzoeker een aangepast studieprogramma en een aangepaste evaluatie kan worden uitgewerkt, waarbij deze ontbrekende specifieke vaardigheden (die in fine duidelijk afgelijnd zijn, zoals “In staat zijn clausules van overeenkomsten tot overdracht van aandelen en aandeelhoudersovereenkomsten te schrijven.”) aangeleerd en getoetst kunnen worden. De decreetgever voorziet expliciet dat een vrijstelling betrekking kan hebben op een opleidingsonderdeel als geheel of op een gedeelte ervan (artikel I.3, 77° van de Codex Hoger Onderwijs).

Omtrent de verdere argumentatie van verwerende partij bij de vergelijking van de specifiek vermelde eindcompetenties bij “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en

stichtingen” en bij “Vennootschapsrecht’ van de KU Leuven, met name dat er een verschillende totaalaanpak en conceptuele benadering is, maakt de Raad volgende vaststellingen en overwegingen.

Verwerende partij wijst in haar antwoordnota op het volgende: “De specifiek vermelde eindcompetenties bij ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ zijn een vertaling van het algemeen onderwijskundig concept geldend voor alle grondige studies. Het concept van de grondige studies aan de Universiteit Antwerpen in het algemeen, en zo ook van de ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ is een totaalaanpak en richt zich op het intensief en interactief bijbrengen van doorgedreven mondelinge en schriftelijke vaardigheden. Deze totaalaanpak verschilt duidelijk ten aanzien van het gehanteerde opzet aan de KU Leuven, zodat er in het voorliggende geval tot onvoldoende equivalentie tussen de beide betrokken opleidingsonderdelen moet worden besloten, zelfs nog los van de meermaals aangehaalde en in de beslissing van 20 november 2018 toegelichte inhoudelijke verschillen.”.

De stelling van verwerende partij dat het achterliggende concept verschillend is in beide universiteiten, wil de Raad graag aanvaarden. Een verschillende profiling en conceptuele aanpak is binnen het aangegeven decretaal kader zeker mogelijk. Verzoeker stelt in dit verband echter een pertinente vraag, die verwerende partij naar het oordeel van de Raad niet op een afdoende wijze heeft beantwoord, met name: dat dit mogelijk tot een uitholling kan leiden van de academische mobiliteit.

De Raad volgt prima facie de argumentatie van verzoeker in die zin dat wanneer aanvaard wordt dat de weigering van een vrijstelling louter gebaseerd is op een verschil dat te maken heeft met een conceptuele aanpak, dit an sich ertoe zou kunnen leiden dat onderwijsinstellingen hun autonomie inzake vaststelling van de aanpak, werkvormen en evaluatiemethodes van opleidingsonderdelen in het licht van een eigen conceptuele benadering op zodanige wijze zouden kunnen uitoefenen dat de idee van onderlinge valorisatie van verworven competenties op basis van studiebewijzen (EVK) zeer moeilijk, zo niet onmogelijk wordt gemaakt, wat ingaat tegen de flexibilisering van het hoger onderwijs zoals opgenomen in de Codex Hoger Onderwijs en zoals hoger aangegeven.

Elke instelling heeft de autonomie om een gepaste didactische aanpak, evaluatiemethodes en werkvormen die eigen zijn aan het concept van de betreffende opleiding te koppelen aan een bepaald opleidingsonderdeel. Deze andere conceptuele invalshoek die leidt tot andere werkvormen, evaluatievormen en aanpak kan echter an sich niet de toekenning van een

vrijstelling of deelvrijstelling uitsluiten. Het substantieel verschil in bereikte leerresultaten en vaardigheden moet in voorkomend geval ook voldoende concreet worden geduid, temeer ingeval het opleidingsonderdelen zijn die naar studieomvang, niveau en rechtsdomein gelijkaardig zijn.

De Raad is van oordeel dat de beslissing om geen vrijstelling toe te kennen op basis van het mastervak “Vennootschapsrecht” in casu in de hierboven aangegeven mate niet afdoende een substantieel verschil aangeeft. De argumentatie in de beslissing overtuigt de Raad niet om de op het eerste gezicht in grote mate inhoudelijke gelijkenissen tussen beide opleidingsonderdelen met eenzelfde studieomvang en eenzelfde diepgang, eigen aan de beide mastervakken binnen hetzelfde rechtsdomein die worden vergeleken, naast zich neer te leggen. Als verwerende partij van oordeel is dat een specifieke vaardigheid niet door verzoeker is verworven en deze ook essentieel is om de doelstellingen/leerresultaten van het opleidingsonderdeel “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” te verwerven, dan moet zij dit nader concreet onderzoeken en motiveren. In voorkomend geval moet zij bovendien tenminste onderzoeken in welke mate verzoeker een ‘deelvrijstelling’ kan worden toegekend alsook op welke manier verzoeker nader kan worden opgeleid in en kan worden geëvalueerd over deze ontbrekende specifieke vaardigheden.

Het motiveringsbeginsel is geschonden bij de vergelijking tussen het opleidingsonderdeel “Vennootschapsrecht” enerzijds, en “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” anderzijds.

Het middel is in de aangeven mate gegrond.”

In opvolging van het vernietigingsarrest nr. 4.716 van 11 februari 2019 in de zaak 2018/678 van de Raad heeft het Uitgebreid Dagelijks Bestuur van de Faculteit Rechten op 4 maart 2019 een nieuwe beslissing genomen.

Het UDB beslist om de gevraagde vrijstelling voor het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ niet toe te kennen. In zijn beslissing van 11 februari 2019 geeft de Raad aan dat een weigering van een vrijstelling steun kan vinden in verschillende gronden, zoals de omvang, het niveau en de inhoud van de kwalificatie. Een kwalificatie moet formeel en authentiek zijn en ook het actueel karakter van de verworven leerresultaten/competenties kan een criterium zijn bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid.

In eerste instantie is het belangrijk dat wordt nagegaan of er substantiële verschillen zijn in de aangegeven leerdoelen *c.q.* eindcompetenties van de te vergelijken opleidingsonderdelen.

Op grond van het dossier stelt het UDB vast dat de opleidingsonderdelen ‘Vennootschapsrecht’ (KU Leuven) en ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ (UAntwerpen) wat betreft omvang (6 studiepunten) en niveau (master) gelijkwaardig zijn. Wat betreft de eindcompetenties, de inhoud, de werk- en evaluatievormen is er sprake van substantiële verschillen. Deze verschillen blijken zowel uit de formele inhoud van de gepubliceerde cursusinformatie als uit de bijkomende en gedetailleerde toelichting van beide titularissen van de betreffende opleidingsonderdelen.

Wat betreft de vergelijking van de eindcompetenties van beide opleidingsonderdelen, stelt het UDB volgende substantiële verschillen vast:

- Op het vlak van kennisverwerving (eerste en tweede eindcompetentie) is er sprake van een inhoudelijke beperking: enkel NV aan de KU Leuven vs. Alle vennootschapsvormen, verenigingen en stichtingen aan de UA;
- Wat betreft mondelijke vaardigheden (derde eindcompetentie): aan de KU Leuven is er helemaal géén sprake van de ontwikkeling en toetsing van mondelijke vaardigheden gerelateerd aan het rechtsdomein, terwijl dit aspect een kernpunt is binnen het opleidingsonderdeel aan de UA. Deze vaardigheden komen in alle lessen aan bod, aangezien studenten worden verwacht in alle lessen actief deel te nemen. Bovendien wordt de inbreng van de studenten wekelijks geëvalueerd;
- De schriftelijke vaardigheden die aan de UA geconcretiseerd worden in vier afzonderlijke en specifiek verwoorde eindcompetenties, komen aan de KU Leuven enkel in de vorm van een schriftelijk examen en slechts gedeeltelijk aan bod. Uit de toelichting van de titularis blijkt dat deze vaardigheden in Antwerpen veel uitvoeriger geëvalueerd worden aan de hand van specifieke werkstukken, die na indiening tevens gedetailleerd worden besproken met de studenten. De kennis en de competenties die de studenten in het licht van deze aanpak verwerven, zijn veel uitgebreider en meer doorgedreven. Dit geldt in het bijzonder voor de volgende competenties “*In staat zijn rapporten te redigeren ten behoeve van andere personen (bv. een lid van de raad van bestuur)*” en “*In staat zijn clausules van overeenkomsten tot overdracht van aandelen en aandeelhoudersovereenkomsten te schrijven*”. Het uittreksel uit de cursus Vennootschapsrecht (KU Leuven) dat de student neerlegt ter staving van zijn verworven

competenties op dit vlak, illustreert dat hij wel het theoretische kader bestudeerde, maar toont niet aan dat de student in staat is concrete clausules te schrijven laat staan dat hij in staat is een aandeelhoudersovereenkomst of een *Share Purchase Agreement* te schrijven.

Uit de vergelijking van de inhoud van de opleidingsonderdelen, blijkt dat het opleidingsonderdeel aan de KU Leuven enkel focust op de NV, terwijl het opleidingsonderdeel aan de UA betrekking heeft op alle vennootschapsvormen en tevens aandacht heeft voor verenigingen en stichtingen. In ondergeschikte orde dient tevens rekening te worden gehouden met het door de Raad aangestippte actueel karakter van de verworven competenties. Door de volledige hervorming van het vennootschapsrecht is de kennis van de student niet langer actueel. Alleen al op dit algemene punt inzake actualisering vertoont het opleidingsonderdeel ‘Vennootschapsrecht’ anno 2012-2013 ten aanzien van de ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ anno 2018-2019 een substantieel verschil.

Wat betreft de werk- en evaluatievormen zijn er tevens substantiële verschillen tussen beide opleidingsonderdelen. Aan de KU Leuven gaat het uitsluitend om *ex cathedra* onderwijs aan een grote groep van min. 250 studenten, waarbij de competenties getoetst worden aan de hand van een schriftelijk examen. Aan de UA wordt het opleidingsonderdeel in kleine groepen gedoceerd, op een zeer interactieve wijze. Naast het verdiepen van de kennis is er bijzonder veel aandacht voor het ontwikkelen van zowel mondelinge als schriftelijke vakgerelateerde vaardigheden. Deze aanpak leidt tot een meer diepgaande verwerking van de materie, waarbij niet enkel de algemene theorie maar tevens het omzetten in een praktisch resultaat wordt nastreefd. Studenten worden geacht actief deel te nemen aan de lessen, bereiden concrete werkstukken voor; krijgen regelmatig feedback op hun presentaties en bouwen op deze wijze hun kennis en vaardigheden graduateel op tijdens het semester. Dit brengt met zich mee dat de verworven competenties bij het opleidingsonderdeel ‘Vennootschapsrecht’ onmiskenbaar verschillen van de competenties verworven bij het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’.

In zijn uitspraak van 11 februari 2019 meent de Raad dat het inzake ‘Vennootschapsrecht’ en ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ gaat om “*op het eerste gezicht* in grote mate inhoudelijke gelijkenissen tussen beide opleidingsonderdelen met eenzelfde studieomvang en eenzelfde diepgang”. Door het verduidelijken van bovenstaande

substantiële verschillen, meet het UDB het door de Raad geuite vermoeden van gelijkwaardigheid tussen ‘Vennootschapsrecht’ en ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ op gedetailleerde en gemotiveerde wijze te hebben weerlegd.

Daarnaast stelt de Raad in zijn uitspraak van 11 februari 2019 eveneens “dat het ook aangewezen is dat, ingeval er een essentieel verschil is aangetoond, verwerende partij – *in samenspraak met verzoeker* – onderzoekt hoe vorm kan worden gegeven aan een ‘deelvrijstelling’ en op welke manier, in voorkomend geval, voor verzoeker een aangepast studieprogramma en een aangepaste evaluatie kan worden uitgewerkt, waarbij deze ontbrekende specifieke vaardigheden (die *in fine* duidelijk afgelijnd zijn, zoals “In staat zijn clausules van overeenkomsten tot overdracht van aandelen en aandeelhoudersovereenkomsten te schrijven”) aangeleerd en getoetst kunnen worden”. De Raad verwijst daarbij naar de expliciete voorziening van de decreetgever dat een vrijstelling betrekking kan hebben op een opleidingsonderdeel als geheel of op een gedeelte ervan (artikel I.3, 77° van de Codex Hoger Onderwijs).

Hierboven werd volgens het UDB aangetoond dat de substantiële verschillen niet herleid kunnen worden tot het ontbreken van één specifieke eindcompetentie, maar dat er bij elke vooropgestelde eindcompetentie in het opleidingsonderdeel “Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” duidelijke verschillen zijn met de competenties verworven bij het opleidingsonderdeel “Vennootschapsrecht”. Dit betekent dat er voor elke eindcompetentie onderzocht moet worden in welke mate een aanpassing mogelijk is. Het UDB leest in artikel II.243 Codex Hoger Onderwijs dat de omvang van een vrijstelling moet worden uitgedrukt in gehele studiepunten, en dat de omvang van een vrijstelling voor een opleidingsonderdeel, of een deel ervan, behoudens andersluidende beslissing van het instellingsbestuur wordt gelijkgesteld met de studieomvang van dat opleidingsonderdeel of het deel ervan. Deze bepaling impliceert dat het verlenen van een deelvrijstelling pas mogelijk is voor zover het eventueel vrij te stellen gedeelte voldoende afgebakend kan worden, zodat het voldoet aan de omschrijving “het deel ervan”, zo niet zou het niet mogelijk zijn om de omvang van de deelvrijstelling uit te drukken in studiepunten.

Zowel uit de toelichting van prof. [H.] als uit deze van prof. [W.] blijkt ten overvloede dat de thema’s behandeld in de ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’, in tegenstelling tot ‘Vennootschapsrecht’, inhoudelijk vennootschapsvormoverschrijdend zijn,

zodat deze niet kunnen worden afgebakend met het oog op een deelvrijstelling. Binnen de ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ is er geen sprake van afzonderlijke leerstukken of opdrachten die specifiek betrekking hebben op de NV, waarvoor de student zou kunnen worden vrijgesteld. Dit impliceert dat de eindcompetenties ‘*in staat zijn de nodige en relevante, grondige en diepgaande kennis te verwerven over de verschillende onderwerpen van het recht van de vennootschappen, verenigingen en stichtingen*’ en ‘*in staat zijn basisconcepten en meer specifieke concepten van het recht van vennootschappen, verenigingen en stichtingen weer te geven*’ enkel verworven kunnen worden door deel te nemen aan alle lessen.

Wat betreft de beoogde mondeling en schriftelijke vaardigheden binnen de ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ is een afbakening evenmin realistisch. Het UDB stelt vast dat de student geen vakgerelateerde mondelinge vaardigheden heeft verworven binnen het opleidingsonderdeel ‘Venootschapsrecht’. Om de competentie “*In staat zijn mondeling te debatteren over onderwerpen van vennootschaps- en verenigingsrecht*” te verwerven, dient de student deel te nemen aan alle lessen, aangezien deze vaardigheden daarin wekelijks en gradueel worden opgebouwd. Wat betreft de schriftelijke vaardigheden, blijkt duidelijk dat de invulling en de verwachtingen binnen de ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ sterk verschillen van deze binnen ‘Venootschapsrecht’. Het valt moeilijk in te zien hoe de schriftelijke opdrachten binnen de ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ aangepast zouden kunnen worden om rekening te houden met de reeds verworven vaardigheden naar aanleiding van het afleggen van een schriftelijk examen bij het opleidingsonderdeel ‘Venootschapsrecht’. De competenties ‘*In staat zijn schriftelijk te rapporteren over onderwerpen van vennootschaps- en verenigingsrecht*’ en ‘*In staat zijn een wetenschappelijk onderbouwde juridische redenering schriftelijk weer te geven*’ zijn deels verworven in het opleidingsonderdeel ‘Venootschapsrecht’ op basis van het schriftelijk examen. Deze verworven competenties kunnen evenwel moeilijk buiten beschouwing worden gelaten bij het schrijven van werkstukken in de ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’. De competenties ‘*In staat zijn rapporten te redigeren ten behoeve van andere personen (bv. een lid van de raad van bestuur)*’ en ‘*In staat zijn clausules van overeenkomsten tot overdracht van aandelen en aandeelhoudersovereenkomsten te schrijven*’ kwamen niet of minstens onvoldoende aan bod bij het schriftelijk examen van ‘Venootschapsrecht’, zodat de student niet vrijgesteld kan worden van de opdrachten binnen de ‘Grondige studie Venootschapsrecht,

verenigingen en stichtingen' die betrekking hebben op deze competenties. Bijgevolg kan het UDB noch met betrekking tot de inhoud, noch met betrekking tot de te verwerven vaardigheden overgaan tot het toekennen van een deelvrijstelling.

Tot slot brengt de weigering om een (deel)vrijstelling toe te kennen niet met zich mee dat afbreuk wordt gedaan aan de academische mobiliteit, zoals beoogd door de Lissabon-conventie. Het UDB meent dat het bij zijn beoordeling van het vrijstellingsdossier voor de 'Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen' alle nodige informatie heeft ingewonnen en een individuele en grondige analyse van de feiten heeft gedaan, waarbij de belangen van de verzoeker redelijk werden afgewogen. Vervolgens werd de beslissing grondig gemotiveerd, rekening houdend met de specifieke elementen in het dossier van verzoeker. Het feit dat de uitkomst negatief is in een bepaald vrijstellingsdossier, impliceert niet dat de academische mobiliteit hierdoor op ongeoorloofde wijze wordt belemmerd. De equivalentie geldt als uitgangspunt, maar de academische mobiliteit kan niet worden gebruikt om een vrijstelling af te dwingen in een situatie waarbij er aantoonbare fundamentele verschillen bestaan.

Het UDB treedt het arrest van de Raad bij, waar gesteld wordt dat elke instelling de autonomie heeft om een gepaste didactische aanpak, evaluatiemethodes en werkvormen die eigen zijn aan het concept van de betreffende opleiding te koppelen aan een bepaald opleidingsonderdeel. Deze andere conceptuele invalshoek die leidt tot andere werkvormen, evaluatievormen en aanpak kan echter *an sich* niet de toekenning van een vrijstelling of deelvrijstelling uitsluiten. Het UDB ontkent dat dit het geval zou zijn aan de UA. Bij wijze van voorbeeld verwijst het UDB naar een ander vrijstellingsverzoek ingediend door dezelfde student, waarbij een vrijstelling werd verzocht voor de 'Grondige studie Internationaal fiscaal recht', op basis van het aan de KU Leuven behaalde credit voor 'International Taxation'. In dit dossier wees het onderzoek uit dat er geen sprake was van fundamentele verschillen, zodat de vrijstelling onverkort werd toegekend. Dit illustreert dat het gehanteerde concept van de Grondige studies aan de UA er geenszins voor zorgt dat (deel)vrijstellingen voor Grondige studies onmogelijk zijn. Met andere woorden, het gehanteerde concept van de Grondige studies verhindert de academische mobiliteit *an sich* niet. De weigering van een (deel)vrijstelling voor de 'Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen' kan bijgevolg niet gezien worden als een gevolg van het gehanteerde onderwijskundig concept bij de Grondige studies, maar vloeit voort uit de diepgaande en individuele analyse die in dit dossier is gebeurd.

De beslissing van het Uitgebreid Dagelijks Bestuur werd per e-mail van 6 maart 2019 en vervolgens per aangetekend schrijven aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Enig middel

Verzoekende partij beroeft zich in een enig middel op de schending van het redelijkheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, alsook de schending van het gezag van gewijsde van het arrest van de Raad d.d. 11 februari 2019.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat verwerende partij haar besluit van 31 oktober 2018 behoudt, zonder enig gevolg te geven aan het gezag van gewijsde van het arrest van 11 februari 2019. Hierbij schendt verwerende partij, aldus verzoeker, ook het redelijkheids- en het motiveringsbeginsel. Op 4 maart werd door prof. [W.] het gevraagde uittreksel van de betrokken cursus overgemaakt aan verzoeker. Dit werd vervolgens overgemaakt aan het UDB. Verwerende partij stelde een hele lijst aan suggestieve vragen op en verzond deze aan prof. [W.]. Onverminderd de ontvangst van het betrokken antwoord op 1 maart 2019, werd dit nooit aan verzoeker overgemaakt. Zodoende kon hierover geen enkele tegenspraak zijn. Ter zitting bleef prof. [R.] herhalen waarom er geen cursus wordt bijgebracht. Verzoeker maakte de professor erop attent dat het UDB zelf contact heeft met prof. [W.] en bij deze gelegenheid niet zelf een afschrift van de cursus heeft opgevraagd.

Verzoeker moet vaststellen dat het verslag, dat niet door hem ondertekend is, haaks staat op de feiten van de zitting van 4 maart 2019. Zo stelt verzoeker dat hij herhaaldelijk en integraal heeft verwezen naar het arrest van de Raad, dat afdoende duidelijk is wat de werkvormen betreft. Verzoeker heeft meermaals herhaald dat de procedure verloopt volgens het concept waarbij hij stukken aanbrengt en het aan verwerende partij is om een substantieel verschil aan te tonen. Het is verwerende partij blijkbaar niet geheel duidelijk dat het geen strafrechtelijke getuigenis of ondervraging betreft, maar een hoorzitting waarbij verzoeker zijn standpunten kan toelichten. Verzoeker heeft dan ook op een gewone, gedegen wijze zijn standpunten toegelicht. Verzoeker stelt dat hij heeft aangevoerd dat het UDB voorafgaand diende te bepalen welke aspecten hernomen dienen te worden en dat er bijkomend inderdaad een vrijstelling van de lessen dient te volgen voor de reeds verworven competenties. Bovendien werd er ten overvloede op gewezen dat de betrokken docent aanwezig was op de zitting en het dus aan deze was om te bepalen in welke mate dit uit te voeren was. Volgens de betrokken docent was dit echter onmogelijk, gezien er geen cursus vorhanden zou zijn. Volgens verzoeker is dit bijzonder opmerkelijk voor een opleidingsonderdeel uit de Master in de Rechten. Het UDB bleef herhalen dat verzoeker diende aan te geven hoe de deelvrijstelling geconcieerd diende te worden. Verzoeker stelt tevens dat hij in het geheel niet uitgenodigd werd om nog opmerkingen over te maken bij de toelichting van prof. [W.]. Dit is ook consistent met het tijdstip van de bijeenkomst van het UDB: uit de voorgaande beslissing blijkt immers dat deze functioneert volgens een geheime stemming. Deze stemming moet reeds hebben plaatsgevonden op 4 maart 2019, zodat enige bedenking overmaken *de facto* nutteloos zou zijn. Ter zitting is door verzoeker ook afdoende aangegeven dat hij niet kon reageren op stukken die hem onbekend zijn, zoals *in casu* de correspondentie met prof. [W.]. Verzoeker wenst er de Raad ten overvloede op te wijze dat het bijzonder betreurenswaardig is dat dit verslag eenzijdig en bewust vol onwaarheden werd opgesteld, waarbij de opsteller vooral de houding van verzoeker probeert af te schilderen als contraproductief en niet constructief.

Inzake de toelichting door prof. [H.], werd door verzoeker vastgesteld dat er geen cursus werd aangebracht. Zijn verklaring kan op geen enkele wijze afgetoetst worden aan de feiten. Nochtans kan dit document op eenvoudige wijze worden bijgebracht. Bovendien werd tot niet-vergelijkbaarheid besloten op grond van het nieuwe vennootschapswetboek. Dit is evident een zeer pertinent gegeven bij het beoordelen van de vakinhoud van het betrokken opleidingsonderdeel. Dat verwerende partij hier slechts bij haar inmiddels derde beslissing komt aandraven, is volgens verzoeker volstrekt onaanvaardbaar. Overigens dateert het

wetsontwerp van 12 juli 2018, zodat het niet begrijpelijk is dat dit niet is opgenomen in de ECTS-fiche. In de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel aan de KU Leuven van het huidige academiejaar komt de nieuwe vennootschapswetgeving nochtans uitgebreid aan bod. Volgens verzoeker dient deze fiche toch als basis om te beoordelen of er een vergelijkbaarheid bestaat tussen opleidingsonderdelen, zodat men hiervan toch enige accuraatheid mag verwachten. Anders zou verzoeker immers nooit een vrijstellingsverzoek hebben ingediend. Deze fiche kan dus legitieme verwachtingen scheppen.

De vergelijking van vakinhouden, en in het bijzonder de niet-vergelijkbaarheid wegens andere vennootschapsvormen, wordt volgens verzoeker op geen enkele wijze ondersteund door enig stuk in het dossier, hoewel dit zeer eenvoudig bij te brengen is. Er zou echter geen cursus bestaan van het kwestieuze opleidingsonderdeel. Verwerende partij kan zelf niet duiden in welke mate stichtingen en verenigingen aan bod komen in het betrokken opleidingsonderdeel. Verwerende partij blijft een onaanvaardbare redenering ontwikkelen, waarbij elke academische mobiliteit nog altijd *de facto* onmogelijk is, omdat zij van oordeel is dat de grondige studies verheven zijn boven gelijkwaardige opleidingsonderdelen aan andere onderwijsinstellingen. Om dit te weerleggen, wijst zij op een toegekende vrijstelling voor “GS Internationaal fiscaal recht”. Hier probeert verwerende partij, aldus verzoeker, de Raad om de tuin te leiden. Immers, het betreft hier een grondige studie uit het vakdomein ‘fiscaliteit’, welke – als uitzondering – enkel een werkstuk omvat, terwijl alle grondige studies een permanente evaluatie hanteren (met uitzondering van enkele opleidingsonderdelen uit het vakdomein fiscaliteit, wat samenhangt met de Manama). *De facto* wordt zelfs hier geen vrijstelling toegekend. Immers, [N.C.] is tevens de studieadviseur master, welke ook deel uitmaakt van het UDB. Deze studieadviseur legde op 28 februari onrechtmatige studiebeperkingen op aan verzoeker, welke ongetwijfeld nog het voorwerp zullen uitmaken van een extern beroep voor de Raad, in reactie op het inschrijvingsverzoek van 15 september 2018. Terwijl [N.C.] er dus reeds op 28 februari voor zorgde dat verzoeker zich niet kon inschrijven voor het betrokken opleidingsonderdeel “GS Internationaal fiscaal recht”, beslist deze mee in het UDB dat er een vrijstelling toegekend wordt voor het betrokken opleidingsonderdeel in de mate dat er een inschrijving voorhanden is voor het betrokken opleidingsonderdeel. Deze potestatieve voorwaarde maakt de vrijstelling, aldus verzoeker, *de facto* irrelevant. Eén en ander moet echter gekaderd worden binnen de niet-aflatende van verwerende partij om het afstuderen van verzoeker te blokkeren. Zo is een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel “GS Internationaal fiscaal recht” niet bepalend voor het afstuderen van verzoeker, die nog één grondige studie buiten het domein van fiscaliteit dient

te behalen teneinde het masterdiploma te behalen. De studieadviseur heeft reeds laten weten dat het zijn ambitie is om verzoeker in tweede zittijd te laten terugkomen, zodat hij pas kan afstuderen in september 2019 (dit is, aldus verzoeker, eveneens de hoofdreden voor het opleggen van onrechtmatige studiebeperkingen).

Vervolgens lijst verzoeker de grondige studies op waarvan de evaluatie een permanente evaluatie betreft en er mondelinge competenties moeten worden verworven. Volgens de redenering van het UDB kan dus geen vrijstelling, noch een deelvrijstelling bekomen worden voor minstens 26 grondige studies. Volgens verzoeker maakt deze redenering elke vorm van academische mobiliteit *de facto* onmogelijk. Een dergelijk academisch protectionisme staat haaks op de Bologna-doelstellingen. Bovendien wordt geen enkele bewering inzake vergelijking op enige wijze onderbouwd door enig schriftelijk stuk of begin van een cursus. De weigering tot vaststellen van een deelvrijstelling die steunt op het niet kunnen afbakenen van leerstukken is volgens verzoeker onredelijk, zeker gezien men geen enkel schriftelijk stuk bijbrengt waaruit dit zou blijken. Feitelijk herneemt verwerende partij hierbij gewoon haar motivatie en redenering van de eerdere, vernietigde beslissing, waarbij het gezag van gewijsde wordt geschonden.

In haar *antwoordnota* ontkent verwerende partij de bewering van verzoeker en beklemtoont ze dat het Uitgebreid Dagelijks Bestuur (“UDB”) bij de heroverweging van de beslissing het arrest nr. 4.716 van de Raad zeer nauwgezet heeft opgevolgd. De beslissing van het UDB van 4 maart 2019 motiveert grondig met welke elementen er rekening wordt gehouden bij de beoordeling van het vrijstellingsverzoek. In het arrest bevestigde de Raad dat het UDB de beroepsbeslissing d.d. 20 november 2018 voldoende onderbouwde en dat deze beslissing niet kennelijk onredelijk was voor zover hierin wordt gesteld dat er een substantieel verschil bestaat tussen het opleidingsonderdeel “Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen” en de twee bachelorvakken “Handels-, economisch en venootschapsrecht” en “Werkcollege Venootschapsrecht”, die verzoeker voorlegt. Bijgevolg hernoemde het UDB integraal het onderdeel van haar beslissing d.d. 20 november 2018 met betrekking tot de weigering van het vrijstellingsverzoek op grond van de verworven credits voor de voormalde bachelorvakken gevuld aan KU Leuven.

Tijdens de behandeling van het vrijstellingsverzoek op 4 maart 2019 onderzocht het UDB opnieuw en zeer grondig of het opleidingsonderdeel ‘Venootschapsrecht’ (door verzoeker

gevolgd aan KU Leuven) als gelijkwaardig kan worden beschouwd met het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ (zoals aangeboden aan de Universiteit Antwerpen). Ten eerste kreeg verzoeker maximaal de kans om alle elementen die eigen zijn aan zijn dossier, over te maken en persoonlijk toe te lichten aan het UDB. Verzoeker werd vooraf via e-mail d.d. 26 februari 2019 uitgenodigd om conform het arrest nr. 4.716 “het nodige materiaal en informatie aan te leveren, waaruit blijkt via welke leerervaringen hij de – eigen aan een masteropleidingsonderdeel in het rechtsdomein venootschapsrecht – verwachte vaardigheden heeft verworven.” Bovendien kreeg verzoeker alle kansen om op de zitting van 4 maart 2019 zijn leerervaringen persoonlijk uiteen te zetten. Op deze wijze wenste het UDB ervoor te zorgen dat bij de vrijstellingsbeslissing specifiek rekening wordt gehouden met het voorliggende dossier van de individuele aanvrager. Ten tweede won verwerende partij informatie in bij beide titularissen van de respectievelijke opleidingsonderdelen: prof. [M.W.] wat betreft ‘Venootschapsrecht’ (KU Leuven) en prof. [R.H.] wat betreft ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ (Universiteit Antwerpen). Deze bijkomende informatie-inwinning gebeurde conform het arrest nr. 4.716, waarin opgemerkt werd dat een diepgaand onderzoek “eenvoudig kan worden uitgevoerd, aangezien het gaat om twee universiteiten die in Vlaanderen zijn gevestigd.” Op grond van de informatie aangeleverd door beide titularissen, werd *in concreto* onderzocht of er substantiële verschillen zijn in de aangegeven leerdoelen c.q. eindcompetenties van de te vergelijken opleidingsonderdelen. Op deze wijze komt verwerende partij tegemoet aan haar eindverantwoordelijkheid om het vrijstellingsverzoek grondig te onderzoeken en, indien van toepassing, een substantieel verschil aan te tonen tussen beide opleidingsonderdelen.

In het arrest nr. 4.716 geeft de Raad aan dat het inzake ‘Venootschapsrecht’ (KU Leuven) en ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ (Universiteit Antwerpen) gaat om “*op het eerste gezicht in grote mate inhoudelijke gelijkenis tussen beide opleidingsonderdelen*”. Dit sluit volgens de Raad niet uit dat er sprake kan zijn van een specifieke vaardigheid die niet door verzoeker is verworven en die essentieel is om de doelstellingen/leerresultaten van het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ te bereiken. Conform het arrest nr. 4.716 heeft het UDB dit diepgaand onderzocht en na duidelijke afweging van alle elementen aangebracht in dit dossier een nieuwe beslissing genomen, die grondig gemotiveerd werd. Bij dit onderzoek besteedde het UDB bovendien uitdrukkelijk aandacht aan de vraag in welke mate verzoeker een deelvrijstelling kan worden toegekend, alsook op welke manier verzoeker nader

kan worden opgeleid in en kan worden geëvalueerd over deze ontbrekende specifieke vaardigheden. Wat betreft de mogelijkheid om een deelvrijstelling toe te kennen, werden zowel de verzoeker als de titularis van het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ hierover specifiek ondervraagd. Verwerende partij is dan ook van oordeel dat ze het gezag van gewijsde van het arrest nr. 4.716 geenszins heeft geschonden, maar wel nauwgezet de aanwijzingen van de Raad heeft toegepast. Er is volgens verwerende partij evenmin sprake van een schending van het redelijkheids- en motiveringsbeginsel.

Verzoeker voert verder aan dat zijn recht van verdediging zou zijn geschonden: hij zou zelf welbepaalde stukken waarover hij beschikt transparant medelen, daar waar hij verwerende partij verwijt dat zij dit niet doet. Verwerende partij wenst vooreerst op te merken dat verzoeker via e-mail d.d. 26 februari 2019 werd uitgenodigd voor de bijeenkomst van het UDB op 4 maart 2019 om 10:30 uur. Verzoeker werd hierbij aangespoord om het nodige materiaal en de nodige informatie aan te leveren, zodat hij zou kunnen verduidelijken via welke leerervaringen hij de verwachte vaardigheden heeft verworven. Pas op 4 maart 2019 om 09:58 uur, m.a.w. een half uur voor aanvang van de bijeenkomst, stuurt verzoeker een uittreksel van de syllabus ‘Venootschapsrecht’ 2013-2014, zonder verdere toelichting. Dit stuk kon aan de leden van het UDB niet meer nuttig voorafgaand aan de bijeenkomst worden overgemaakt, zodat de leden pas ter zitting kennis konden nemen van dit stuk.

Verzoeker meent dat zijn rechten van verdediging geschonden zijn door het feit dat de toelichting van prof. [W.], de titularis van ‘Venootschapsrecht’, omtrent de beoogde eindcompetenties, de inhoud en de werk- en evaluatievormen bij het opleidingsonderdeel niet vooraf werden meegedeeld. Het UDB wijst erop dat deze toelichting door prof. [W.] pas op 1 maart 2019 om 18:17 uur werd ontvangen. Deze e-mail werd voorgelegd aan verzoeker tijdens de bijeenkomst van 4 maart en de inhoud ervan werd uitgebreid voorgelezen tijdens de zitting. De informatie opgenomen in de verklaring van prof. [W.] kon in beginsel geen nieuwe informatie bevatten voor verzoeker. Immers, verzoeker heeft reeds vanaf het begin kennis van de inhoud en de wijze waarop het opleidingsonderdeel ‘Venootschapsrecht’ gedoceerd wordt aan de KU Leuven, aangezien hij dit opleidingsonderdeel zelf gevolgd heeft. Bovendien deelde het UDB dit stuk onmiddellijk ter zitting mee en na een uitgebreide voorlezing van dit stuk, kreeg verzoeker de mogelijkheid om hierop te antwoorden. Er werd verzoeker meermaals gevraagd of de verklaring van prof. [W.] over de beoogde eindcompetenties, de inhoud en de werk- en evaluatievormen bij het opleidingsonderdeel ‘Venootschapsrecht’ strookten met de

ervaringen van verzoeker. Verzoeker bevestigde dit, maar sprak dit op andere momenten opnieuw tegen. Om tegemoet te komen aan de bezwaren die verzoeker ter zitting uitte over het gebrek aan mededeling van de e-mail van prof. [W.], besliste het UDB om verzoeker na afloop van de zitting een redelijke termijn te gunnen om schriftelijk zijn eventuele bijkomende opmerkingen over te maken. Dit gebeurde met een e-mail d.d. 4 maart 2019 om 13u08. Verzoeker maakte evenwel geen bijkomende argumenten of stukken meer over.

Uit voorgaand feitenrelaas blijkt volgens verwerende partij dat beide partijen hun stukken quasi simultaan ter kennis hebben gebracht: verzoeker legde zijn stuk neer om 09:58 uur en verwerende partij deelde haar stuk mee tijdens de zitting, die aanving om 10:30 uur. Het stuk van verwerende partij bevatte bovendien geen nieuwe informatie, zodat er moeilijk sprake kan zijn van een schending van het recht van verdediging van verzoeker. Meer nog, het UDB besliste om verzoeker na afloop van de zitting een bijkomende termijn te gunnen om schriftelijk zijn eventuele bijkomende opmerkingen over te maken met betrekking tot de inhoud van de e-mail van prof. [W.]. Verzoeker ging hier echter niet op in. Volgens verzoeker zouden eventuele bijkomende opmerkingen zijnerzijds nutteloos zijn, aangezien het UDB reeds een beslissing nam tijdens de zitting om 10:30 uur. Deze redenering gaat volgens verwerende partij niet op. Verzoeker gaat immers volledig voorbij aan het feit dat verwerende partij in dat geval een nieuwe bijeenkomst gepland had, met het oog op de besprekking van de bijkomende opmerkingen van verzoeker. Dat is niet gebeurd, omdat verzoeker niet is ingegaan op de uitnodiging tot het maken van eventuele opmerkingen. Tot slot stelt verwerende partij vast dat verzoeker evenmin in zijn verzoekschrift met oog op extern beroep bij de Raad inhoudelijke bezwaren uit t.a.v. de toelichting door prof. [W.]. Verwerende partij leidt hieruit af dat verzoeker instemt met de toelichting van prof. [W.] en dat de verstrekte informatie met de waarheid strookt.

Verzoeker betwist de waarachtigheid van het verslag van de zitting van 4 maart 2019 en haalt in dit verband enkele passages aan, die hij door eenvoudige tegenspraak meent te weerleggen. Verwerende partij beklemtoont dat een verslag van het UDB van de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen een publiekrechtelijk document is, dat tot stand komt na nalezing door stemgerechtigde leden die de tekst in consensus en waarheidsgetrouw opstellen. Het UDB bestaat uit vertegenwoordigers van de verschillende betrokken stakeholders van de Faculteit Rechten, nl. het ZAP, AAP-BAP, ATP en studenten, om de belangen van elke geleding optimaal te waarborgen. Dat verzoeker beweert dat “dit verslag eenzijdig en bewust vol met

onwaarheden opgesteld” zou zijn, vormt een lasterlijke aantijging en strookt niet met de waarheid. Verwerende partij betreurt daarin de houding en uitingen van verzoeker. Verwerende partij wenst eveneens te benadrukken dat verzoeker tijdens de zitting inderdaad “ten treure toe heeft herhaald dat de procedure verloopt volgens het concept waarbij hij stukken aanbrengt en het aan verwerende partij is een substantieel verschil aan te tonen.” De zinsnede “ten treure toe herhaald” geeft dan weer de houding van verzoeker ten tijde van de bijeenkomst van 4 maart 2019 goed weer. Immers, op de vragen die worden gesteld, antwoordt verzoeker niet. Hij beperkt zich telkens tot de verwijzing naar “de stukken” die hij heeft aangebracht, maar die op geen enkele wijze zijn stelling onderbouwen. Verwerende partij wenst op te merken dat verzoeker zelf heeft gevraagd om op de bijeenkomst van 4 maart 2019 te worden gehoord, zodat men redelijkerwijze kan verwachten dat hij op die bijeenkomst dan ook bereid is om een mondelinge inbreng te doen. Daarbij vat verwerende partij het tellen van vragen tijdens een bijeenkomst van een beslissingsorgaan geenszins op als een “strafrechtelijke getuigenis of ondervraging”, maar als een oprechte poging om na te gaan in welke mate verzoeker zijn eigen standpunt zou kunnen en willen onderbouwen, hetgeen hij manifest nalaat te doen, om tot een weloverwogen beslissing te komen. Verwerende partij stelt bovendien vast dat verzoeker in het verzoekschrift gericht aan de Raad allerlei grieven inbrengt tegen de vermeende ongeoorloofde werkwijze van verwerende partij en het verslag van de bijeenkomst, waarbij hij verwerende partij in een slecht daglicht wil stellen. Verwerende partij betwist deze aantijgingen met klem. Verzoeker gaat echter in zijn verzoekschrift op geen enkele wijze ten gronde in op de argumenten van verwerende partij om de vrijstelling te weigeren, zodat deze procedure afgewend wordt van de kern van de zaak, m.n. of er sprake is van substantiële verschillen tussen beide opleidingsonderdelen.

Aangaande de toelichting van prof. [H.] beweert verzoeker dat er geen cursus wordt aangebracht, zodat de verklaring van prof. [H.] “op geen enkele wijze afgetoetst kan worden aan de feiten”. Naar de bewering van verzoeker kan “dit document” op eenvoudige wijze worden aangereikt. Het verslag van UDB nr. 201 van 4 maart 2019 geeft volgens verwerende partij de omstandige toelichting van prof. [H.] weer. Deze komt erop neer dat ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ bestaat uit interactieve werkcolleges, die een breed gamma van *capita selecta* intensief behandelen. Een ‘algemene’ syllabus, zoals verzoeker die wellicht kent uit opleidingsonderdelen die enkel uit hoorcolleges bestaan en die zou gelden voor alle studenten die het betrokken opleidingsonderdeel volgen, bestaat bijgevolg niet. In dit opleidingsonderdeel komt het leermateriaal tot stand door de werkzaamheden van de studenten

zelf, door middel van hun eigen intensieve en interactieve verwerking van de leerstof. Bovendien neigt ook deze uitspraak van verzoeker volgens verwerende partij naar lasterlijke beweringen, als zou een titularis tijdens een formele bijeenkomst van het UDB onwaarheden verkondigen. Verwerende partij betreurt daarin de houding en uitingen van verzoeker.

Nog aangaande de toelichting van prof. [H.], voert verzoeker aan dat het onaanvaardbaar zou zijn dat verwerende partij in dit stadium van de procedure de wijzigingen opwerpt die het nieuwe vennootschapswetboek heeft teweeggebracht in het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ en dat het wetsontwerp van 12 juli 2018 niet in de ECTS-fiche voor het academiejaar 2018-2019 is opgenomen. Daarbij stelt verzoeker dat hij nooit een vrijstellingsverzoek zou hebben ingediend, indien de ECTS-fiche wel gewag gemaakt zou hebben van dit wetsontwerp. Verzoeker geeft met andere woorden zelf toe dat hij het vrijstellingsverzoek nooit zou hebben ingediend, indien hij wist dat het nieuwe vennootschapsrecht voorwerp uitmaakt van het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’. Daarmee geeft hij zelf aan dat er, onder meer om deze reden, sprake is van een substantieel verschil tussen ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ en het opleidingsonderdeel dat hij zelf heeft gevolgd. Zoals verzoeker in zijn extern beroep zelf stelt: “[...] werd tot niet-vergelijkbaarheid besloten op grond van het nieuwe vennootschapswetboek. Dit is evidenterwijze een zeer pertinent gegeven bij het beoordelen van de vakinhoud van betrokken opleidingsonderdeel.” Verwerende partij beaamt dit. Het pertinente gegeven dat de ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ het nieuwe vennootschapsboek behandelt en ‘Vennootschapsrecht’ niet, duidt op een substantieel verschil tussen beide opleidingsonderdelen. Het feit dat de behandeling van het nieuwe vennootschapsrecht niet expliciet werd opgenomen in de ECTS-fiche van het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ betekent niet dat de titularis dit aspect niet zou kunnen behandelen. Zoals de Raad in het arrest nr. 4.716 aanstipt, kan het onderzoek over de vrijstelling zich niet beperken tot de inhoud van de ECTS-fiche, maar moet een diepgaand onderzoek gedaan worden naar de werkelijke eindcompetenties, de inhoud en de werk- en evaluatievormen die gelden voor beide opleidingsonderdelen. Verzoeker argumenteerde in een eerder verzoekschrift, daarin gevuld door de Raad, dat “het loutere nazicht van de ECTS-fiche, die door de KULeuven minder grondig en minder gedetailleerd werd uitgewerkt, en van de beperkte cursusinformatie die vorhanden was, niet voldoende is om een substantieel verschil tussen beide opleidingsonderdelen aan te tonen.” Verwerende partij leidt hieruit af dat de

inhoud van de ECTS-fiche niet doorslaggevend kan zijn om te beslissen over de vrijstelling, maar dat de werkelijke inhoud en aanpak primeert. Voor zover als nodig, wijst verwerende partij erop dat de behandeling van het nieuwe vennootschapsrecht slechts één van de inhoudelijke verschillen betreft. In de beslissing van 4 maart 2019 wordt tevens uitdrukkelijk gewezen op het feit dat het opleidingsonderdeel aan de KU Leuven enkel focust op de NV, terwijl het opleidingsonderdeel aan de UA betrekking heeft op alle vennootschapsvormen en tevens aandacht heeft voor verenigingen en stichtingen. Bovendien is de weigeringsbeslissing niet enkel gesteund op inhoudelijke verschillen, maar tevens op verschillen inzake eindcompetenties en werk- en evaluatievormen. Bij de beslissing nam het UDB al deze verschillen in hun totaliteit in aanmerking om de vrijstelling te weigeren.

Naar de bewering van verzoeker als zou de vrijstelling van vakinhouden op geen enkel wijze door enig stuk in het dossier worden ondersteund, verwijst verwerende partij naar de uitvoerige toelichting van prof. [H.], titularis van ‘Grondige studie Vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’, zoals reeds opgenomen in het verslag van het UDB van 4 maart 2019. Daarnaast verwijst verwerende partij naar de uitvoerige toelichting van prof. [W.], titularis van ‘Vennootschapsrecht’, zoals eveneens reeds opgenomen in het verslag van het UDB van 4 maart 2019. Uit de vergelijking van deze beide uitvoerige toelichtingen komen, aldus verwerende partij, substantiële verschillen tussen de beide betrokken opleidingsonderdelen naar voor die verzoeker op geen enkel specifiek punt onderbouwd weerlegt. Hij ontkent een aantal zaken, maar geeft niet aan op welke punten deze niet overeenkomen met wat door beide titularissen formeel wordt verklaard. Beide titularissen bevestigen bovendien explicet in hun verklaring dat er sprake is van substantiële verschillen. Verwerende partij ziet niet in welke schriftelijke stukken bijkomend vereist zijn om substantiële verschillen aan te tonen.

Verzoeker stelt dat verwerende partij een onaanvaardbare redenering blijft ontwikkelen, waarbij elke academische mobiliteit nog altijd *de facto* onmogelijk is. Verwerende partij betwist dit en verwijst hiervoor naar de gemotiveerde beslissing van het UDB van 4 maart 2019, waaruit blijkt dat rekening wordt gehouden met alle concrete aspecten van de te vergelijken opleidingsonderdelen. De weigering tot vrijstelling is niet gesteund op het feit dat het gaat om een grondige studie, maar vloeit voort uit een specifieke en systematische vergelijking van de beoogde eindcompetenties, de inhoud en de werk- en evaluatievormen van beide opleidingsonderdelen. Bijkomend voert verzoeker aan dat verwerende partij door de verwijzing naar de toegekende vrijstelling voor ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ de Raad “om

de tuin probeert te leiden”. Verwerende partij betwist dit en betreurt deze lasterlijke bewering. Bovendien volhardt verzoeker in zijn aanpak om de academische studieadviseur op pijnlijke wijze en stelselmatig in een negatief daglicht te stellen, zonder dat daarvoor enige grond is.

Verwerende partij wijst erop dat verzoeker enerzijds zelfs onvolledige informatie verschafft en anderzijds twee afzonderlijke beslissingen op een misleidende manier voorstelt als een persoonlijke poging van de academische studieadviseur om het afstuderen van verzoeker te verhinderen:

- Ten eerste stelt verzoeker dat er in de ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ enkel sprake zou zijn van een schriftelijk werkstuk, terwijl alle andere grondige studies een permanente evaluatie hanteren. Uit de evaluatievormen van de ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’, blijkt volgens verwerende partij evenwel zeer duidelijk dat er ook in dit opleidingsonderdeel sprake is van permanente evaluatie;
- Ten tweede leidt verzoeker uit een combinatie van twee beslissingen af dat hij geen vrijstelling zou krijgen voor het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’. Verzoeker verwijst naar de beslissing van de academische studieadviseur van 28 februari 2019, waarbij een verzoek tot bijkomende inschrijving (tweede semester – academiejaar 2018-2019) werd geweigerd. Deze weigering heeft onder meer betrekking op een verzoek tot inschrijving voor het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’. De weigeringsbeslissing is gesteund op verschillende formele gronden, die volledig los staan van het verzoek tot vrijstelling (in casu een gebrek aan leerkrediet, het laattijdig indienen van het verzoek, het gebrek aan motivering en het zelf ingediende verzoek tot afstuderen). Volgens verzoeker legde de academische studieadviseur onrechtmatige beperkingen op aan zijn studieprogramma, maar heeft deze “als lid van het Uitgebreid Dagelijks Bestuur mee beslist over de toekenning van de vrijstelling voor ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ in de mate dat een inschrijving voorhanden is voor het betrokken opleidingsonderdeel”. Dit zou volgens verzoeker een dubieuze werkwijze zijn. Verzoeker lijkt hiermee te insinueren dat de academische studieadviseur de beslissing van het UDB manipuleerde. Dit klopt volgens verwerende partij geenszins, aangezien deze manier van werken vanzelfsprekend voor elke student geldt: de vrijstellingstoekenning kan pas uitwerking krijgen van zodra het betrokken opleidingsonderdeel waarvoor vrijstelling werd verleend in het studieprogramma vervat zit. Dit doet niets af van de vrijstellingstoekenning op zich. Wanneer verzoeker beantwoordt aan de formele voorwaarden om te kunnen inschrijven voor ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’, kan de gevraagde inschrijving worden verleend en zal de vrijstelling vanzelfsprekend

uitwerking krijgen. Wat betreft de inhoudelijke argumenten die ten grondslag liggen aan de weigering tot inschrijving van 28 februari 2019 en de interne beroepsbeslissing van 28 maart 2019 verwijst verwerende partij voor het overige naar het verweerschrift en de stukken neergelegd in het kader van de afzonderlijke beroepsprocedure bij de Raad. Bij beslissing van 4 maart 2019 werd door het UDB een vrijstelling toegekend voor het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’. De vrijstelling gebeurde na een concrete vergelijking tussen de betrokken opleidingsonderdelen. Hieruit bleek dat er geen sprake is van fundamentele verschillen. Deze vrijstelling kan vanzelfsprekend enkel uitwerking krijgen in de mate dat het opleidingsonderdeel ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ deel uitmaakt van het studieprogramma van verzoeker.

Tot slot meent verzoeker tevens dat het UDB geen vrijstelling zou toekennen voor “minstens 26 grondige studies” die in de masteropleiding rechten worden aangeboden. Volgens verwerende partij is dat een vreemde redenering, die niet onderbouwd wordt en bovendien niet klopt. Immers, het UDB onderzoekt steeds per opleidingsonderdeel of er voldoende equivalentie is naar studieomvang en -inhoud, eindcompetenties, alsook naar werk- en evaluatievormen, met één of meer reeds gevuld opleidingsonderdelen. De niet-toekenning van de vrijstelling voor ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ is dan ook niet louter ingegeven “door de werkform van permanente evaluatie, waarin onder meer mondelinge competenties moeten worden verworven”. Zoals overvloedig toegelicht in de beslissing van het UDB van 4 maart 2019 werden er substantiële verschillen vastgesteld bij zowel de eindcompetenties, de inhoud als de werk- en evaluatievormen. Bovendien sluit het feit dat de opgesomde grondige studies een component permanente evaluatie bevatten op zich nooit uit dat een vrijstelling kan worden toegekend. Dit wordt ten overvloede geïllustreerd door de reeds vermelde toegekende vrijstelling ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’. Ook in dit opleidingsonderdeel is er immers sprake van permanente evaluatie, maar dit verhinderde geenszins dat een vrijstelling werd toegekend.

Verwerende partij betwist tevens dat de weigering tot het toekennen van een deelvrijstelling, zoals verzoeker stelt, onredelijk zou zijn “gezien men geen enkel schriftelijk stuk bijbrengt waaruit dit zou blijken.” Ten eerste wijst verwerende partij op de mondelinge toelichting van de titularis van ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’, in het bijzijn van verzoeker, waarin de titularis in detail heeft uitgelegd dat de aanpak in de genoemde grondige studie een geïntegreerde aanpak is. Verzoeker kon bovendien steeds bijkomende

toelichting vragen over de inhoud en de gehanteerde werkwijze aan de titularis tijdens de zitting van 4 maart 2019. Uit de toelichting van de titularis blijkt dat zowel naar de vorm als naar de inhoud geen eenduidige opsplitsing mogelijk is en bijgevolg geen deelvrijstelling kan worden verleend. Ten tweede, en voor zover een “schriftelijk stuk” nodig zou zijn, vormt de weergave van deze mondelinge toelichting in het verslag van het UDB van 4 maart 2019 volgens verwerende partij dit schriftelijk stuk. In de beslissing van 4 maart 2019 van het UDB wordt onderzocht of een deelvrijstelling mogelijk is, zowel wat de inhoud van het opleidingsonderdeel als wat de beoogde vaardigheden betreft. Verzoeker werd expliciet uitgenodigd om hierover ook standpunt in te nemen. De beslissing om geen deelvrijstelling toe te kennen, werd uitvoerig gemotiveerd, rekening houdend met artikel II.243 Codex Hoger Onderwijs, arrest nr. 4.716 van de Raad en de informatie verschafft door de titularissen van de respectievelijke opleidingsonderdelen. Verwerende partij is dan ook van oordeel dat zij ook in deze hernieuwde vrijstellingsbeoordeling het redelijkheidsbeginsel noch het motiveringsbeginsel geschonden heeft.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker vast dat, ondanks intensief overleg met beide docenten, er geen enkele cursus wordt gevraagd of overlegd. Het is evident dat zowel docent als student niet meer de inhoud kennen van het vak van jaren geleden. Daarom kan de cursus spreken op dit domein. Er zou volgens verwerende partij geen cursus bestaan, gelet op de werkvormen. De semantische discussie omtrent cursus daargelaten, kan enkel worden vastgesteld dat er dus geen enkel document kan geproduceerd worden door de docent van de UA aangaande zijn mastervak van 6 studiepunten. Verwerende partij heeft echter enkel suggestieve vragen gesteld aan de docent van KU Leuven, enkel uitgaand van hun programma. Verzoeker heeft op de hoorzitting eveneens meegedeeld dat er wel delen van de BVBA aan bod zijn gekomen in het opleidingsonderdeel aan KU Leuven. Verwerende partij voert verder aan dat zij bij een schriftelijke reactie na de zitting, een nieuwe zitting zou organiseren. Volgens verzoeker blijkt dit evenwel niet uit de overlegde stukken. Aangaande het deel “nieuw vennootschapsrecht” kan verwerende partij volgens verzoeker niet aantonen in welke mate dit aan bod komt in het kwestieuze opleidingsonderdeel. Ten aanzien van de vrijstelling voor het vak “GS Internationaal fiscaal recht” merkt verzoeker op dat er geen permanente evaluatie is. Er dienen enkel enige werkstukken gemaakt te worden, wat bezwaarlijk een permanente evaluatie inhoudt waarbij geen schriftelijk examen is, wat wel het geval is voor de andere grondige studies. Inzake de deelvrijstelling wordt wederom niets ondersteund door enig stuk waaruit zou blijken dat er geen deelvrijstelling mogelijk is.

Beoordeling

1. Verzoeker herhaalt in essentie zijn initiële grief. Hij acht de nieuwe beslissing van de interne beroepsinstantie, waarbij hem opnieuw de vrijstelling/deelvrijstelling werd geweigerd voor het opleidingsonderdeel “Grondige studie vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen”, niet afdoende gemotiveerd en onredelijk. In het bijzonder werpt verzoeker op dat de interne beroepsinstantie het gezag van gewijsde van het vernietigingsarrest nr. 4.716 van 11 februari 2019 in de zaak 2018/678 waarin de Raad de draagwijdte van de motiveringsverplichting in het kader van vrijstellingsdossiers heeft geduid, heeft geschonden.
2. Verzoeker betwist vooreerst de waarachtigheid van het verslag van de zitting van 4 maart 2019 van de interne beroepsinstantie. Gezien de gehele procedure gebaseerd is op de inhoud van voorliggend verslag, wordt verzoeker ter zitting van de Raad gevraagd of hij vasthoudt aan zijn betichting van valsheid in geschifte wat het betrokken verslag van de interne beroepsinstantie betreft. In voorkomend geval is het aan verzoeker om dienaangaande een klacht in te dienen bij de onderzoeksrechter, waarbij de Raad genoodzaakt is om de procedure te schorsen in afwachting van een beslissing omtrent deze klacht. Verzoeker stelt geen dergelijke klacht te willen indienen en stelt niet langer vast te houden aan deze betichting van valsheid in geschrifte. De zaak kan vervolgens ten gronde door de Raad worden onderzocht, rekening houdend met het verslag van de vergadering van 4 maart 2019.
3. Verzoeker voert verder aan dat zijn rechten van verdediging zijn geschonden gezien verwerende partij niet alle noodzakelijke stukken op een transparante wijze heeft meegedeeld, wat hijzelf wel heeft gedaan. Verzoeker betwist ook dat hij werd uitgenodigd om opmerkingen te maken met betrekking tot de toelichting van prof. [W.].

De Raad moet in dit verband vaststellen dat verzoeker vooraf de kans werd geboden om zijn leerervaringen met onderbouwend materiaal en informatie aan te leveren (zie e-mail d.d. 26 februari 2019 - bijlage 2 van verwerende partij). In opvolging daarvan heeft verzoeker een uittreksel van de syllabus ‘Vennootschapsrecht’ 2013-2014 voorgelegd aan de beroepsinstantie. Verzoeker kreeg ook de kans om zijn leerervaringen persoonlijk uiteen te zetten op de zitting van 4 maart 2019, waar hij ook aanwezig was. Verder werd de toelichting door prof. [W.] tijdens de bijeenkomst van 4 maart 2019 aan verzoeker voorgelegd en werd de inhoud ervan

uitgebreid voorgelezen tijdens de zitting. De Raad stelt vast dat verzoeker bij deze toelichting over het opleidingsonderdeel dat hij aan de KU Leuven heeft gevolgd, geen inhoudelijke opmerkingen heeft geformuleerd en evenmin formuleert hij hieromtrent duidelijke inhoudelijke bezwaren in het kader van voorliggend extern beroep. Om tegemoet te komen aan de bezwaren die verzoeker ter zitting uitte over het gebrek aan mededeling van de e-mail van prof. [W.], werd bovendien na afloop van de zitting aan verzoeker de kans geboden om schriftelijk eventuele bijkomende opmerkingen over te maken aan de interne beroepsinstantie. Verzoeker heeft hiervan evenwel geen gebruik gemaakt.

De Raad is van oordeel dat verzoeker, die het betreffende opleidingsonderdeel heeft gevolgd aan de KU Leuven en dus de toelichting van de prof. [W.] aan zijn eigen bevindingen heeft kunnen toetsen, in voldoende mate zijn verweer heeft kunnen voeren. Verzoeker was dus in de mogelijkheid om aan te geven waar deze toelichting desgevallend niet zou stroken met wat hijzelf effectief als leerervaring tijdens zijn opleiding heeft ervaren. Hij kon dit tevens onderbouwen met zijn eigen notities en cursusinformatie, om zodoende aan te tonen dat er wel degelijk ook andere vennootschapsvormen naast de NV werden gedoceerd. Verzoeker ontkent ook niet het bestaan van inhoudelijke verschillen (zoals het vernieuwde vennootschapsrecht) tussen beide opleidingsonderdelen. De Raad is van oordeel dat verzoeker in voldoende mate zijn verweer hieromtrent heeft kunnen voeren.

Het middel is niet gegrond.

4. De Raad herhaalt vooreerst dat hij, ook met betrekking tot deze studievoortgangsbeslissingen, zijn appreciatie over het al dan niet verlenen van een vrijstelling/deelvrijstelling niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij en dat hij enkel mag nagaan of de bestreden beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Bij de beoordeling van geschillen omtrent vrijstellingen acht de Raad een goede motivering van groot belang. De motivering moet specifiek ingaan op het voorliggende dossier van iedere individuele aanvrager. In principe kunnen standaarduitdrukkingen of stijlformuleringen niet volstaan. Zeker wanneer een student een intern beroep instelt tegen een initiële weigeringsbeslissing kan dus een individuele analyse van de ingediende aanvraag worden

verwacht. Een beslissing tot weigering van een vrijstelling kan steun vinden in verschillende gronden, zoals de omvang, het niveau en de inhoud van de kwalificatie. Een kwalificatie moet ook formeel en authentiek zijn en ook het actueel karakter van de verworven leerresultaten/competenties kan een criterium zijn bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid. In eerste instantie is het belangrijk dat wordt nagegaan of er substantiële verschillen zijn in de aangegeven leerdoelen *c.q.* eindcompetenties van de te vergelijken opleidingsonderdelen.

De Raad onderzoekt hierna in hoeverre huidige interne beroepsbeslissing voldoet aan deze contouren en derhalve gevolg heeft gegeven aan het eerdere arrest nr. 4.716 van de Raad van 11 februari 2019 in de zaak 2018/678. De kern van de onderzoeksvraag is of er na grondig onderzoek kan worden vastgesteld dat er sprake is van substantiële verschillen tussen beide opleidingsonderdelen.

Aldus verzoeker kan de beslissing van de interne beroepsinstantie niet standhouden gezien ze in eerste instantie gebaseerd is op de toelichting van prof. [H.]. De verklaring van prof. [H.] kan volgens verzoeker echter op geen enkele wijze afgetoetst worden aan de feiten, gezien er geen cursus wordt aangebracht.

Uit de beslissing van de interne beroepsinstantie blijkt dat wat de vergelijking van vakinhouden betreft er als substantieel verschil wordt gewezen op enerzijds het nieuwe venootschapsrecht dat werd gedoceerd en anderzijds de uitgebreidheid van venootschapsvormen welke werden gedoceerd. De interne beroepsinstantie heeft informatie van beide titularissen van de respectievelijke opleidingsonderdelen - prof. [M.W.] wat betreft ‘Venootschapsrecht’ (KU Leuven) en prof. [R.H.] wat betreft ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ (Universiteit Antwerpen) - tegen elkaar afgewogen. Met deze bijkomende informatie-inwinning komt verwerende partij naar het oordeel van de Raad tegemoet aan haar eindverantwoordelijkheid om het vrijstellingsverzoek grondig te onderzoeken en, indien van toepassing, een substantieel verschil tussen beide opleidingsonderdelen aan te tonen.

Aan de KU Leuven werd enkel de NV-vorm (weliswaar op gedetailleerde wijze) gedoceerd, terwijl aan de Universiteit Antwerpen aandacht gaat naar alle venootschapsvormen, verenigingen en stichtingen. Verzoeker weerlegt dit inhoudelijk verschil *in se* niet. Hij stelt wel dat er delen van de BVBA ook aan bod zijn gekomen aan de KU Leuven.

Het gegeven dat het nieuwe vennootschapsrecht niet duidelijk in de ECTS-fiche voor het academiejaar 2018-2019 zou opgenomen zijn, acht de Raad *an sich* niet doorslaggevend. Wat *in casu* telt, is of uit het grondig onderzoek in de feiten blijkt dat er sprake is van een substantieel verschil.

Verder wordt er naast de inhoudelijke verschillen wat kennisverwerving betreft ook gewezen op de mondelinge (interactieve colleges in kleine groepen tegenover de gebruikelijke *ex cathedra* colleges) en schriftelijke vaardigheden (diverse werkstukken tegenover een eindexamen) welke worden vooropgesteld.

De Raad ziet geen reden om de inhoudelijk bijzonder gedetailleerde toelichting van de verantwoordelijke titularissen van beide opleidingsonderdelen om deze substantiële verschillen te duiden, in vraag te stellen. Het gegeven dat een onderliggende inhoudelijke cursus niet is neergelegd om deze informatie te toetsen - waarvoor ook een plausibele uitleg werd gegeven - verandert niets aan de duidelijkheid van deze toelichting. Verzoeker brengt ook geen enkel concreet element aan om aan deze toelichting - welke niet in tegenspraak is met de eerder aangebrachte gegevens op de website, de ECTS-fiches en de cursusinformatie aangebracht door verzoeker - te twijfelen. De waarachtigheid van dergelijke verklaringen in vraag stellen zonder hiervoor een bewijs voor te leggen, kan de Raad vanzelfsprekend niet overtuigen.

Het is niet onredelijk om deze verschillen wat betreft inhoud en vaardigheden, in samenhang met een duidelijk verschil in didactische aanpak - *ex cathedra* colleges tegenover een interactieve lesvorm in kleinere groepen - als een substantieel verschil tussen beide opleidingsonderdelen te beschouwen.

De bewering van verzoeker dat door deze beslissing elke academische mobiliteit nog altijd *de facto* onmogelijk is, overtuigt de Raad - in het licht van het doorgedreven onderzoek dat substantiële verschillen aanbrengt - evenmin. De niet-toekenning van de vrijstelling voor ‘Grondige studie vennootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’ is niet louter ingegeven door de werkform van permanente evaluatie, waarin onder meer mondelinge competenties moeten worden verworven. Zoals overvloedig toegelicht in de beslissing van 4 maart 2019 werden er substantiële verschillen vastgesteld bij zowel de eindcompetenties, de inhoud en vaardigheden, als de werk- en evaluatievormen. Verwerende partij wijst in dat verband ook terecht op de ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’. Ook in dit opleidingsonderdeel is

er immers sprake van permanente evaluatie, maar dit verhinderde geenszins dat een vrijstelling werd toegekend. Het verschillend concept als dusdanig heeft niet geleid tot de afwijzing, maar wel de vaststelling van bestaande substantiële verschillen die uit het concrete grondig onderzoek en vergelijking van de betreffende opleidingsonderdelen zijn gebleken.

Uit de bestreden beslissing blijkt ook dat de interne beroepsinstantie de mogelijkheid van een deelvrijstelling wel degelijk heeft overwogen. Bij dit onderzoek besteedde de interne beroepsinstantie uitdrukkelijk aandacht aan de vraag op welke manier verzoeker nader kon worden opgeleid en geëvalueerd over deze ontbrekende specifieke kennis/vaardigheden en met andere woorden in welke mate er een afbakening kon gebeuren. De mondelinge toelichting van de titularis van de ‘Grondige studie Venootschapsrecht, verenigingen en stichtingen’, in het bijzijn van verzoeker, waarin de titularis in detail heeft uitgelegd dat de aanpak van de genoemde grondige studie een geïntegreerde aanpak is die het opdelen van de leerstof en de evaluatie bemoeilijkt, overtuigt de Raad. Verzoeker heeft geen bijkomende toelichting gevraagd aan de titularis over de inhoud en de gehanteerde werkwijze tijdens de zitting van 4 maart 2019. Uit de toelichting van de titularis blijkt dat zowel naar de vorm als naar de inhoud geen eenduidige opsplitsing mogelijk is en er bijgevolg geen deelvrijstelling kan worden verleend. Verzoeker brengt geen overtuigende elementen aan om deze zienswijze in vraag te stellen.

Het komt de Raad binnen zijn beperkte appreciatiebevoegdheid niet onredelijk over om de toekenning van de deelvrijstelling te weigeren, gezien de beslissing van 4 maart 2019 niet enkel wordt gesteund op substantiële inhoudelijke verschillen, maar tevens op verschillen inzake eindcompetenties en werk- en evaluatievormen waaruit blijkt dat bij een opsplitsing in delen met bijhorende evaluatie niet de beoogde toetsing van de vooropgestelde en ontbrekende leerresultaten op een kwalitatief niveau kan worden gerealiseerd.

De interne beroepsinstantie geeft, naar het oordeel van de Raad, een uitgebreide inhoudelijke motivering waarom ze de vrijstelling/deelvrijstelling niet toekent en heeft het onderzoek met respect voor de principes van de Lissabonconventie uitgevoerd. In het voorliggend dossier vindt de Raad geen voldoende inhoudelijk onderbouwd argument om de inhoudelijke analyse van de interne beroepsinstantie als kennelijk onredelijk te beschouwen. De weigering van de interne beroepsinstantie om de vrijstelling/deelvrijstelling toe te kennen, is afdoende gemotiveerd en niet kennelijk onredelijk.

Het middel is niet gegrond.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 31 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.982 van 31 mei 2019 in de zaak 2019/103bis

In zake: xxx

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 13 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en vrouw Ingri Goesaert, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding “Master in de rechten”.

Voor het opleidingsonderdeel “Advanced Course on European Competition Law in Context” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 5/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 19 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 25 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelt vooreerst dat verzoeker in zijn verzoekschrift de wraking vraagt van verschillende leden, met name [N.C.], [A.V.] en [I.G.]. De beroepsinstantie merkt op dat prof. [A.V.] inderdaad niet kan zetelen, vermits het betwiste tekort voor haar opleidingsonderdeel werd behaald. Dit is echter al beslist door de voorzitter bij de oproeping van de leden. Prof. [A.V.] werd wel opgeroepen om toelichting te geven bij de omstandigheden van het dossier en de wijze waarop verzoeker beoordeeld werd. Wat betreft mevrouw [I.G.], wijst verzoeker naar een tekst op de website waarop staat dat zij effectief lid zou zijn van de examencommissie. Terecht merkt verzoeker op dat dit strijdig is met het OER 2018-2019. Er dient evenwel rekening te worden gehouden met de tekst van de beslissing van de Faculteitsraad houdende samenstelling van de Examencommissie, zoals vastgelegd in de 126ste Faculteitsraad van 17 september 2018, punt 5.5. Hieruit volgt dat mevrouw [I.G.] als raadgevend lid, tevens als notulant, maar dus niet als stemgerechtigd lid optreedt. Aangezien zij niet deelneemt aan de stemmingen, heeft zij geen directe invloed op de eindbeslissing. Als notulant is haar rol vooral administratief. Verder worden geen concrete omstandigheden of feiten aangevoerd die zouden doen vermoeden dat er bijzondere vooringenomenheid zou bestaan, buiten taken die inherent zijn aan haar functie. Wat betreft de deelname van prof. [N.C.] aan de beraadslaging, merkt de commissie op dat verzoeker hier nogmaals boodschapper en boodschap verwart. Het is niet omdat dit lid andere administratieve taken vervult, dat hij daarbij noodzakelijk vooringenomen zou zijn bij examenbeslissingen. De commissie merkt op dat het argument dat prof. [N.C.] voor vertraging zou gezorgd hebben bij de inschrijving van verzoeker, alleszins niet relevant is, aangezien de inschrijving ondertussen een feit is.

Wat betreft het betwiste examenresultaat van 5/20 voor het opleidingsonderdeel ‘Advanced Course on European Competition Law in Context’ licht de titularis, prof. [A.V.], toe dat het opleidingsonderdeel van start is gegaan op 3 oktober 2018. Op 17 oktober 2018 ontving zij een bericht van het onderwijssecretariaat dat verzoeker ingeschreven was voor (onder meer) het voornoemde opleidingsonderdeel. Dat verzoeker op 17 oktober 2018 ingeschreven was, wordt bevestigd door de ombudspersoon, dhr. [M.L.]. Tot het laatste college van 19 december 2018

heeft prof. [A.V.] van verzoeker niets mogen vernemen, niet via e-mail, noch via enig ander kanaal. Dit is vreemd, aangezien verzoeker klaarblijkelijk op de hoogte was van het feit dat er opdrachten moesten worden ingediend, zelf stelt dat er geen duidelijke instructies op Blackboard staan en evenmin naar de lessen kwam. In dergelijke omstandigheden kan men verwachten, in het bijzonder wanneer men als werkstudent niet naar de colleges komt, dat de student zo snel mogelijk contact opneemt met de docent om informatie te krijgen omtrent de aangekondigde opdrachten. Wel was verzoeker aanwezig tijdens het eerste uur van het drie uur durende college van 19 december 2018, het laatste college van het eerste semester. Na afloop van het eerste uur werd zoals gebruikelijk een pauze genomen, waarbij werd meegedeeld dat na de pauze toelichting zou gegeven worden over het examen en de opdrachten. Verzoeker heeft de andere studenten na de pauze niet meer in het leslokaal vervoegd. Verzoeker zocht met andere woorden geen contact met de docent, ook niet tijdens het enige college waarop hij gedurende een uur aanwezig was. De eerstvolgende keer dat de titularis verzoeker opnieuw heeft ontmoet, was tijdens het schriftelijk examen.

Prof. [A.V.] voegt toe dat bij het studiemateriaal aangegeven werd dat doorheen het opleidingsonderdeel opdrachten zouden worden gegeven, in totaal vijf individuele opdrachten met toelichting tijdens het college zelf. Dit academiejaar was de studentengroep zeer gevarieerd en bestond deze uit zowel studenten uit de Nederlandstalige als de Engelstalige master en inkomende Erasmusstudenten, zodat het programma niet één op één gelijklopend kon doorgaan. Vandaar dat prof. [V.B.] opdrachten heeft gegeven naargelang de materie vorderde, om te vermijden dat de opgegeven taken in samenloop zouden komen met taken voor andere opleidingsonderdelen. De groepen waren niet vooraf ingedeeld, omdat pas vrij laat duidelijk werd hoeveel studenten ingeschreven waren (54). Voor de eerste en tweede opdracht mochten studenten zelf de groepsindeling kiezen. Voor de derde opdracht legde de titularis een groepsindeling op, zodat er voldoende spreiding was. Er waren vijf individuele opdrachten en drie groepsopdrachten. Zowel op 24 oktober als op 31 oktober 2018 heeft prof. [A.V.] aan de aanwezige studenten gevraagd of verzoeker aanwezig was. Medestudenten konden niet helpen; ze gaven aan dat ze verzoeker niet kenden. Uiteindelijk heeft prof. [A.V.] verzoeker zelf ingedeeld bij een groep, nu ook zijn medestudenten niet wisten hoe hem te bereiken en hij tot dan toe nooit aanwezig was. Prof. [A.V.] licht toe dat verzoeker zowel de individuele als de groepsopdrachten solo heeft ingediend op 1 februari, zonder nadere toelichting. De drie vermeende groepsopdrachten werden dus niet door een groep van studenten vervuld.

Verzoeker diende op de laatste datum van de januari-examenperiode alle opdrachten in, namelijk op vrijdag 1 februari 2019. Daarop heeft prof. [A.V.] op 4 februari 2019 geantwoord dat zij de taken ontvangen had, maar dat ze buiten de vooropgestelde deadline ingediend waren. De indiedatum voor inlevering van de laatste opdracht was bepaald op 19 december 2018, dus tijdens het laatste college. De titularis licht verder toe dat de deadlines voor de opdrachten niet op de slides werden meegedeeld, omdat het om een zeer diverse studentengroep ging en dat de bepaling van de deadlines gebeurde in onderling overleg met de studenten, rekening houdend met deadlines voor andere opleidingsonderdelen. Aan de studenten werd gevraagd om hun taken in *hard copy* in te dienen, zoals kan worden verwacht van studenten die in een grondige studie geacht worden aanwezig te zijn. De titularis organiseerde een inzagemoment met betrekking tot de behaalde resultaten voor het opleidingsonderdeel op 12 en 13 februari 2019. Deze data werden via Blackboard meegedeeld. De datum van 13 februari 2019 (algemene stakingsdag) werd verplaatst naar 14 februari 2019. Na afloop van beide inzagemomenten vroeg verzoeker op 18 februari 2019 om toelichting bij zijn examenresultaat. De puntenverdeling was de volgende: het examen vertegenwoordigt 40%, de individuele opdrachten 30% en de groepsopdrachten 30%, zoals beschreven in de cursusinformatie. De gevraagde toelichting werd via e-mail bezorgd op 19 februari 2019, namelijk:

- 25,5/40 werd behaald op het schriftelijk examen van 18 januari 2019 (vraag 1: 5,5/10; vraag 2: 10/15; vraag 3: 4/5; vraag 4: 6/10);
- De resultaten van de quiz, die verzoeker zoals alle studenten indiende op het tijdstip van het schriftelijk examen, nl. 18 januari 2019, maakten deel uit van de beoordeling van de eerste individuele opdracht (op 10); hiervoor behaalde verzoeker 4/10;
- Geen van de overige opdrachten bereikten de titularis voor/op de daartoe gestelde indiendata; deze kwamen met andere woorden niet meer voor beoordeling in aanmerking;
- Dit heeft geleid tot het eindresultaat van 29,5/130, zijnde 4,5/20, afgerond naar het eindcijfer 5/20.

Geen enkel element in de toelichting van prof. [A.V.] wordt door verzoeker ter zitting betwist. Verzoeker merkt enkel op dat hij werkstudent is en dat het voor hem onmogelijk is om overdag de colleges bij te wonen. Hij vult aan dat het werkstudentenprogramma twee jaar geleden is afgeschaft en dat hij opleidingsonderdelen heeft moeten kiezen in functie van de haalbaarheid. Een lid wijst erop dat hij toch eerder contact had kunnen opnemen met de titularis, nu het de verantwoordelijkheid van een student is om de docent te contacteren en niet andersom.

Verzoeker geeft op deze opmerking geen reactie. Bovendien lijkt verzoeker wel informatie te kunnen bekomen van andere medestudenten over de wijze waarop de opdrachten moeten worden vervuld, aangezien hij de opdrachten maakte en indiende, maar tegelijk stelt hij niet te kunnen weten wat de daarbij horende deadlines waren. In zijn verzoekschrift stelt verzoeker dat hij op basis van notities ter beschikking gesteld door een medestudent vaststelde dat er mondelinge afwijkingen en aanvullingen op de opdrachten als vermeld in het PowerPoint-bestand door de docent werden doorgevoerd, zonder dat dit op algemene wijze te kennen wordt gegeven aan wie het opleidingsonderdeel volgt. Hieruit leidt de examencommissie af dat verzoeker zich op uitvoerige wijze informeerde over de afspraken gemaakt tijdens de colleges en bijgevolg ook kennis had of minstens kon hebben van de deadlines voor de opdrachten.

De examencommissie wijst unaniem het wrakingsverzoek af. In de beraadslaging en stemming over dit punt, waaraan prof. [N.C.] niet deelneemt, spreken de drie overige leden zich unaniem uit tot verwerping van het verzoek tot wraking. Tevens beslissen de stemgerechtigde leden van de examencommissie na beraadslaging in geheime stemming met unanimiteit om het intern beroep van verzoeker tegen het examenresultaat voor het opleidingsonderdeel ‘Advanced Course on European Competition Law in Context’ niet in te willigen. Bijgevolg blijft het behaalde resultaat van 5/20 gehandhaafd. De examencommissie stelt ten overvloede vast dat verzoeker de criteria van artikel 17.1.4 van het OER om voor de opleiding te slagen, niet heeft bereikt.

Verder stelt de examencommissie vast dat er inderdaad beperkte verschillen zijn tussen de gepubliceerde cursusinformatie en de afspraken die de titularis maakte met de studenten tijdens de colleges. Dit verhinderde evenwel geen enkele student die het opleidingsonderdeel volgde om de opdrachten op een correcte wijze voor te bereiden en tijdig in te dienen. Er bestond met andere woorden geen onzekerheid of twijfel onder de studenten over de verwachtingen binnen het betrokken opleidingsonderdeel. Dit is een belangrijke vaststelling met betrekking tot een divers samengestelde groep: noch studenten uit de Nederlandstalige master in de rechten, noch studenten uit de Engelstalige Master of Laws, noch buitenlandse uitwisselingsstudenten gaven aan dat er geen duidelijke afspraken zouden zijn over de verwachtingen of de opdrachten binnen dit opleidingsonderdeel. Zowel uit het verzoekschrift van verzoeker als uit de toelichting van de titularis, die op geen enkel punt ter zitting door verzoeker wordt tegengesproken, blijkt duidelijk dat verzoeker ervan op de hoogte was dat studenten zowel individuele als groepsopdrachten moesten indienen. Verzoeker geeft in zijn verzoekschrift ook aan dat hij op

de hoogte was van de puntenverdeling. De betreffende informatie heeft verzoeker probleemloos gevonden op Blackboard. Verzoeker had toegang tot de betreffende PowerPoint-presentatie vanaf het moment waarop hij was ingeschreven. Bovendien geeft hij in zijn verzoekschrift zelf aan dat hij zich minstens wat betreft de inhoud van de opdrachten informeerde bij zijn medestudenten, zodat het weinig geloofwaardig overkomt dat hij niet op de hoogte was van de geldende deadlines.

In de hypothese dat verzoeker toch geen toegang had tot de nodige informatie, diende hij zich onverwijld te informeren bij de docent. In de periode tussen 17 oktober en 21 december nam verzoeker geen contact op met de docent om nadere toelichting te krijgen omtrent de opdrachten. Hij stelde evenmin een vraag over de opdrachten op 19 december 2018, het enige moment waarop hij wel gedurende een uur de colleges bijwoonde. Het feit dat verzoeker slechts op 17 oktober werd ingeschreven, stond er niet aan in de weg dat hij zich na dit tijdstip informeerde bij de titularis van het opleidingsonderdeel over de opdrachten. Zeker in geval van een latere inschrijving, welke daarvan ook de oorzaak mag zijn, wordt verwacht van de student dat hij onverwijld de docent contacteert om na te gaan hoe de verlopen periode best kan worden ingehaald.

Daar waar verzoeker zich op zijn statuut als werkstudent beroept om een afwijkende onderwijs- en/of examenregeling te verantwoorden, merkt de examencommissie op dat, hoewel het werkstudentenprogramma in zijn vroegere vorm werd afgeschaft, aan de Universiteit Antwerpen de mogelijkheid bestaat voor werkstudenten om zich bij Centrum WeST (Centrum voor Werken en Studeren) te registreren. Geregistreerde werkstudenten kunnen in bepaalde gevallen genieten van bijzondere faciliteiten. Verzoeker heeft zich tijdens zijn studies aan de Universiteit Antwerpen nooit als werkstudent geregistreerd, zodat hij zich bezwaarlijk kan beroepen op dit statuut. Bovendien geldt in dergelijk geval evenzeer dat de student tijdig contact opneemt met de docent om deze te informeren over zijn/haar situatie, zodat onderzocht kan worden of er bijzondere faciliteiten kunnen worden toegestaan.

De examencommissie stelt vast dat de indiening van de opdrachten eenzijdig gebeurde, zonder te informeren naar de modaliteiten en de deadlines van zowel de individuele als de groepsopdrachten. Rekening houdend met bovenstaande feiten en argumenten, oordeelt de examencommissie dat verzoeker wist of minstens behoorde te weten dat de indiening laattijdig

was. In die omstandigheden kunnen de laattijdig ingediende opdrachten niet in rekening worden gebracht bij de berekening van het einderesultaat.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail en bij aangetekend schrijven van 8 maart 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 13 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Uit het verzoekschrift kan worden opgemaakt dat de verzoekende partij zich in een eerste middel beroept op een schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, in combinatie met de motiveringsplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt dat hij enkel nog een credit dient te behalen voor één opleidingsonderdeel grondige studie buiten het vakdomein fiscaliteit, *in casu* het kwestieuze opleidingsonderdeel, teneinde zijn opleiding met succes af te ronden. Verzoeker nam met voldoening deel aan het schriftelijke examen voor het kwestieuze opleidingsonderdeel, wat slechts gequoteerd wordt op 40% van het totaal. Individuele opdrachten en groepswerken vervolledigen dit. Deze opdrachten werden op 1 februari 2019 ingediend bij de betrokken docent. De betrokken docent weigert deze te quoteren, gezien zij niet binnen de vooropgestelde termijnen ingeleverd zouden zijn. Hierdoor behaalt verzoeker een onvoldoende en slaagt hij ook niet voor de opleiding in totaliteit. De examencommissie is van oordeel dat de laattijdige inschrijving van verzoeker geen invloed heeft op zijn studietraject en in het bijzonder op het kwestieuze opleidingsonderdeel. Gezien dit het laatste opleidingsonderdeel is dat verzoeker moet afleggen, heeft de weigering tot quatering verregaande gevolgen. Deze opdrachten zullen immers pas gequoteerd worden

tijdens de tweede zittijd, wat slechts in september 2019 is. Hieraan besteedt de examencommissie geen enkele aandacht, hoewel ter zitting duidelijk werd meegedeeld dat verzoeker enkel wenst zo snel mogelijk zijn studietraject af te ronden. Dit is zeker geweten bij de examencommissie: de commissie bestaat immers voor de helft uit leden van het UDB, die een vrijstellingsverzoek hebben behandeld. De titularis van het opleidingsonderdeel houdt voor dat verzoeker aanwezig was tijdens een uur van het laatste college. Dit spreekt zij zelf tegen, bij monde van de ombudspersoon in een e-mailbericht van eind januari. Hierin verklaart zij verzoeker nooit te hebben gezien tijdens de colleges. Bovendien is het volgens verzoeker ongeloofwaardig dat een docent op een groep van 54 studenten kan aantonen wie waar aanwezig was, van uur tot uur.

Verzoeker blijft bij zijn eerder standpunt. Er is nergens een duidelijke aflijning van de in te dienen opdrachten en deadlines. Dit is informatie waartoe elke student gerechtigd is. Het feit dat verzoeker eind januari naar aanleiding van het schriftelijk examen notities heeft gekregen van de betrokken colleges, impliceert in het geheel niet dat hierin op enige wijze deadlines zouden zijn opgenomen. Nog altijd slaagt verwerende partij er niet in om aan te tonen dat de laatste indieningsdatum 19 december 2018 is, zoals voorgehouden door de docent. Evenmin is er een spoor van enige tegenstelbare andere inleveringstermijn of modaliteit te zien. Er is geen aanwezigheidsplicht voor het betrokken opleidingsonderdeel, waardoor het toch minstens wenselijk zou zijn cruciale data en feiten schriftelijk en openbaar aan eenieder kenbaar te maken. Verzoeker wenst er toch op te wijzen dat andere opleidingsonderdelen er wel in slagen heldere informatie te verstrekken met deadlines, voorafgaand aan de colleges. Verzoeker vermeldt hierbij de grondige studies “Europees belastingrecht”, “Personenbelasting” en “Fiscale procedure”. Verwerende partij geeft aan dat verzoeker ingedeeld is bij een groep, maar zij brengt geen enkel stuk bij dat deze bewering stelt. Ze geeft daarbij aan verzoeker niet te kunnen bereiken. Volgens verzoeker is dit opmerkelijk, gezien elke student ingeschreven aan de Universiteit Antwerpen een e-mailadres toebedeeld krijgt: naam.achternaam@student.uantwerpen.be. Verzoeker was dus perfect bereikbaar. Hij werd echter niet in kennis gesteld van de groepsindeling. Ook op de webstek van het opleidingsonderdeel is geen indeling in groepen te vinden. Hoewel het e-mailadres van verzoeker dus eenvoudig vast te stellen is, werd zowel door de groepsleden als de docent nagelaten dit schriftelijk en toegankelijk vast te leggen. De docent liet na de groepsindeling individueel of collectief weer te geven. Bovendien is er geen regeling opgenomen voor de

tweede zittijd van het betrokken opleidingsonderdeel. Volgens verzoeker valt het te betwijfelen dat hier ook een herneming van de groepswerken is. Ook hier ontbreekt elke toelichting.

Verder voert verwerende partij aan dat het feit dat verzoeker uit notities weerhoudt dat sommige opdrachten gewijzigd werden, impliceert dat hij zich uitvoerig informeerde over de afspraken met de docent en kennis had van de indieningstermijnen. Volgens verzoeker blijkt nergens uit de stukken dat dit het geval is. De kwestieuze notities werden bekomen in aanloop van het examen, in januari. Verwerende partij stelt zelf dat geen van de studenten verzoeker kende of kon contacteren. Het lijkt bizarre dat verzoeker zich dan consistent kon informeren over afspraken. Eveneens impliceert niets dat in deze notities inleveringstermijnen zouden staan, wat ook niet het geval is. Het is niet de taak van studenten om informatie met betrekking tot de inleveringstermijn kenbaar te maken. Het feit dat geen enkele andere student zich beklaagt over de wijze van het maken van afspraken, doet geen afbreuk aan de legitimiteit van de klachten van verzoeker.

Verzoeker wenst de Raad nog te wijzen op de disproportionele gevolgen voor hem door deze weigering tot quatering, waarbij deze opdrachten tijdig werden ingediend door verzoeker. De enige indieningstermijn die algemeen bekend is gemaakt, werd door verzoeker gerespecteerd. Inleveringstermijnen die niet algemeen kenbaar worden gemaakt, kunnen aan verzoeker niet tegengeworpen worden. Zodoende zijn de opdrachten tijdig ingeleverd. Tevens dient opgemerkt te worden dat geen expliciete vraag tot vaststelling van het voltooiien van de opleiding aan de examencommissie werd voorgelegd, omdat dit een logisch gevolg is van het verwerven van een credit voor de laatste grondige studie.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij vooreerst vast, voor de volledigheid en ten behoeve van de informatie voor de Raad, dat verzoeker enerzijds zijn conservatoir beroep ten aanzien van het overleggen van de motivering voor meesterproef-thesis en anderzijds zijn wrakingsverzoek ten aanzien van meerdere medewerkers van de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen niet handhaaft en bijgevolg op deze beide punten instemt met de beslissing van de examencommissie van 25 februari 2019. Daarnaast legt verwerende partij uit, aangaande de tijdigheid van het intern beroep, waarom de examencommissie het ingediende intern beroep toch in overweging heeft genomen.

Verzoeker stelt dat de examencommissie in haar beslissing geen rekening heeft gehouden met zijn laattijdige inschrijving. Naar de mening van verzoeker oefent deze laattijdige inschrijving een invloed uit op zijn studietraject, en meer in het bijzonder op zijn deelname aan het betrokken opleidingsonderdeel. Verwerende partij merkt op dat deze laattijdige inschrijving in eerste instantie te wijten was aan zijn negatieve leerkredietstand. Daar werd verzoeker in de loop van zijn studies aan de Universiteit Antwerpen meermaals op gewezen. Hierdoor wordt verzoeker automatisch door de centrale studentenadministratie geblokkeerd voor inschrijving en is een toelating vanwege de faculteit nodig om alsnog te worden ingeschreven. Verzoeker negeert deze werkwijze tijdens zijn studieverloop systematisch. Uiteindelijk heeft verzoeker toelating tot inschrijving ondanks onvoldoende leerkrediet bekomen. Daarnaast is de laattijdige inschrijving volgens verwerende partij tevens aan het gebrek aan reactie van verzoeker zelf te wijten. Immers, op 27 september 2018 werd aan verzoeker via de elektronische helpdesk gevraagd om nominatief de opleidingsonderdelen te vermelden die hij tijdens het academiejaar 2018-2019 zou willen opnemen, nu de registratie daarvan back office door het onderwijssecretariaat zou worden gedaan, kwestie van verzoeker in de registratie van zijn studieprogramma te faciliteren. Op deze vraag kwam geen reactie. Op 8 oktober 2018 werd de vraag om de beoogde opleidingsonderdelen op te geven nogmaals aan verzoeker gesteld. Uiteindelijk heeft verzoeker pas op 12 oktober 2018 de gevraagde informatie bezorgd. Het is – in tegenstelling tot wat verzoeker beweert – niet door toedoen van de academische studieadviseur, maar door zijn eigen getalm dat zijn inschrijving en de daaraan gekoppelde registratie van zijn studieprogramma pas op 17 oktober 2018 uitvoering heeft kunnen vinden. In de gegeven omstandigheden kan aan de examencommissie moeilijk verweten worden dat zij het aangevoerde argument van verzoeker aangaande zijn laattijdige inschrijving niet relevant acht.

Verzoeker verwijt de examencommissie dat er geen rekening werd gehouden met de verstrekende gevolgen die de weigering tot quotering van de opdrachten met zich meebrengt, m.n. door de weigering tot quotering zou verzoeker slechts kunnen afstuderen in september. De examencommissie was zich wel degelijk bewust van het feit dat verzoeker zo snel mogelijk wil afstuderen (dit blijkt ook uit zijn verzoek tot afstuderen tijdens de januari-zittijd). Deze omstandigheid kan evenwel geen reden zijn om laattijdig ingediende opdrachten alsnog te quoteren. Alle studenten, ook verzoeker, moeten de inlevertermijnen respecteren. De vraag of een student kan afstuderen, kan de vereiste van tijdige indiening niet beïnvloeden. Uit alles blijkt volgens verwerende partij dat verzoeker op de hoogte is van het feit dat de opdrachten

laattijdig werden ingediend. Het feit dat hij niet kan afstuderen, is dus geheel aan zijn eigen handelwijze te wijten. Indien hij de opdrachten tijdig inleverde en de resultaten hiervan positief waren, zou de examencommissie verzoeker zonder probleem geslaagd verklaard hebben.

Verzoeker meent dat de titularis van het betrokken opleidingsonderdeel op een groep van 54 studenten niet kan weten wie tijdens welk college aanwezig zou zijn. In tegenstelling tot wat verzoeker beweert, is het volgens verwerende partij bijzonder aannemelijk dat de titularis van een opleidingsonderdeel met een beperkte groep van 54 studenten, zoals het betrokken opleidingsonderdeel waar de ingeschreven studenten in elk van de colleges worden verwacht en tijdens elk college intensief en interactief moeten meewerken, wel degelijk kan aangeven of een welbepaalde student al of niet aanwezig was. Verzoeker verwijst naar een e-mail van eind januari 2019, waarin de titularis “bij monde van de ombudspersoon” zou hebben verklaard dat zij verzoeker nooit tijdens de colleges zou hebben gezien. Ten eerste voegt verzoeker de bewuste e-mail in zijn extern beroep niet toe, zodat niet kan worden nagegaan wat er precies wordt verklaard. Ten tweede, en voor zover de titularis een verklaring in die zin zou hebben gedaan, weegt een eventuele overkoepelende uitspraak ten aanzien van de ombudspersoon over de aanwezigheid van een student tijdens de colleges in het algemeen, niet op tegen de meer gedetailleerde toelichting over een welbepaalde student tijdens de bijeenkomst van een examencommissie in bijzondere zitting. Er kan dus in alle redelijkheid worden aangenomen dat de betrokken titularis de examencommissie waarheidsgetrouw heeft ingelicht, mede gelet op de gedetailleerde beschrijving door de titularis van de beperkte aanwezigheid van verzoeker op 19 december 2018 en diens afwezigheid tijdens de overige colleges. Ten overvloede merkt verwerende partij op dat verzoeker in zijn extern beroep niet ontkent dat hij op 19 december 2018, en enkel op 19 december 2018, (slechts) gedurende een uur aanwezig was. Bovendien neigt deze uitspraak van verzoeker naar lasterlijke beweringen, als zou de titularis van het betrokken opleidingsonderdeel tijdens een formele bijeenkomst van de examencommissie van de masteropleiding van de Faculteit Rechten van de Universiteit Antwerpen onwaarheden verkondigen. Verwerende partij betreurt daarin de houding en uitingen van verzoeker.

De stelling van verzoeker dat nergens een duidelijke aflijning van de in te dienen opdrachten en deadlines voor het betrokken opleidingsonderdeel zou zijn gegeven, houdt volgens verwerende partij geen steek. De cursusinformatie van het betrokken opleidingsonderdeel geeft duidelijk melding van zowel individuele als groepsopdrachten. Het spreekt voor zich dat die opdrachten op een gegeven ogenblik moeten worden ingediend. De cursusinformatie is reeds

zeer gedetailleerd. Er bestaat geen verplichting voor een titularis om ook de deadlines voor alle opdrachten in de cursusinformatie op te nemen. Immers, de cursusinformatie moet voor eerste semester-opleidingsonderdelen op 1 juli voorafgaand aan het volgende academiejaar worden bekendgemaakt, hetgeen gebeurd is. Voor specifieke deadlines is het echter niet onredelijk dat de titularis, vooral een titularis van een opleidingsonderdeel met verplichte interactieve aanwezigheid, deze deadlines in samenspraak met de studenten bepaalt, zodat die deadlines dan ook (enkel) tijdens de colleges worden meegedeeld. Bij het bepalen van deze deadlines wordt bovendien rekening gehouden met de diverse samenstelling van de studentengroep, aangezien dit opleidingsonderdeel gevuld kan worden binnen drie verschillende opleidingen. Omwille van deze diverse samenstelling, acht de titularis van het opleidingsonderdeel een overleg over de deadlines aangewezen. Bijgevolg zou ook verzoeker op de hoogte geweest zijn van de deadlines voor indiening van de opdrachten, voor zover hij zou hebben tegemoet gekomen aan de aanwezigheidsvereiste, *quod non*, hoewel de cursusinformatie voor het opleidingsonderdeel als werkform ‘contactonderwijs’ vermeldt.

Verzoeker beweert dat er geen aanwezigheidsplicht zou zijn voor het betrokken opleidingsonderdeel en verwijst hiervoor naar de werkwijze bij andere, reeds gevuld opleidingsonderdelen. Deze voorbeelden zijn volgens verwerende partij niet relevant, aangezien de werkwijze in één bepaald opleidingsonderdeel niets zegt over de werkwijze die gehanteerd wordt in andere opleidingsonderdelen. Verwerende partij verwijst naar de cursusinformatie voor het betrokken opleidingsonderdeel. Uit de verklaringen en de houding van verzoeker blijkt evenwel duidelijk dat hij zich vooraf onvoldoende heeft geïnformeerd, geen rekening hield met de cursusinformatie en evenmin bijkomende toelichting vroeg aan de titularis, welbepaalde veronderstellingen heeft gemaakt en zich na confrontatie met de feiten verongelijkt voelt. Uit de cursusinformatie blijkt duidelijk dat aanwezigheid tijdens de colleges voor het betrokken opleidingsonderdeel vereist is en dat verzoeker dus wist of moest weten dat hij in geval van registratie voor dit opleidingsonderdeel tijdens de colleges aanwezig moest zijn. Gelet op de werk- en evaluatievormen zoals opgenomen in de cursusinformatie van het opleidingsonderdeel, kan verwacht worden dat een student die de colleges niet wil of kan bijwonen, onmiddellijk contact opneemt met de titularis. Uit het verslag van de vergadering van de examencommissie blijkt zeer duidelijk dat verzoeker nooit contact opnam met de titularis.

Verder stelt verwerende partij dat het verwonderlijk is vast te stellen dat verzoeker wijst op het feit dat elke student ingeschreven aan de Universiteit Antwerpen een UA-webmailadres toebedeeld krijgt. Immers, verzoeker negeert zelf stevast het gebruik van het hem toebedeelde UA-webmailadres. Onafhankelijk van deze vaststelling, wenst verwerende partij op te merken dat de inschrijving aan een universiteit en het volgen van een opleiding geen eenrichtingsverkeer is in hoofde van de onderwijsinstelling. Het is niet aan de onderwijsinstelling in het algemeen, noch aan de titularis van een geregistreerd opleidingsonderdeel in het bijzonder om telkens contact op te nemen met elke student die zich niet spontaan heeft gemeld. De situatie doet zich immers ook voor dat studenten aan één of zelfs meerdere opleidingsonderdelen bewust niet deelnemen. Dat is hun keuze en verantwoordelijkheid, als meerderjarigen die door hun inschrijving een toetredingsovereenkomst met de onderwijsinstelling hebben afgesloten en zij moeten daar gebeurlijk de gevolgen van dragen op het vlak van leerkrediet, studiegeld en eventueel studietoelage. Bijgevolg is het aan de student, en *in casu* verzoeker, om zélf het contact met de titularis te initiëren, en zo gebeurlijke onduidelijkheden weg te werken en/of gebeurlijk ontbrekende informatie over bijvoorbeeld opdrachten in te winnen, vooral wanneer de cursusinformatie duidelijk melding maakt van opdrachten, zij het met betrekking tot de eerste dan wel de tweede zittijd.

Mogelijk kan, zoals verzoeker aanvoert, uit de documentatie die hij van medestudenten heeft bekomen niet worden afgeleid dat hij kennis had van de indieningstermijnen. Dit is echter het punt niet. De cursusinformatie stelt duidelijk dat er opdrachten moeten worden ingediend. Als verzoeker niet tijdens de colleges aanwezig wil/kan zijn, is het aan hem om zich over de indieningstermijnen te informeren. Uit het loutere feit dat de indieningstermijnen hem niet zouden kunnen worden tegengeworpen omdat deze niet algemeen kenbaar zijn gemaakt, kan verzoeker dan ook geenszins afleiden dat de opdrachten tijdig zijn ingeleverd. Verzoeker had naar de indieningstermijnen kunnen en moeten informeren, maar dat heeft hij niet gedaan. Bijgevolg heeft de examencommissie enkel kunnen vaststellen dat de opdrachten buiten de door de titularis gestelde indieningstermijn werden ingediend, dat de opdrachten omwille van hun laattijdigheid niet zijn gequoteerd en dus niet zijn opgenomen bij de berekening van het eindresultaat, dat daarom (enkel) wordt gevormd door de punten die verzoeker op het schriftelijke examen heeft behaald en zo een eindtotaal van 5/20 bereikt.

Ten overvloede merkt verwerende partij op dat verzoeker slechts op 1 februari 2019 zijn opdrachten heeft ingediend. Dit is drieënhalve maand na zijn inschrijving. Deze dag betreft de allerlaatste dag van de examenzittijd, waardoor verzoeker zichzelf maximaal en eenzijdig uitstel heeft toegekend, waarvoor hij in principe toelating van de ombudsdiens en een bewijs van overmachtssituatie nodig had. In plaats van de normale regels te volgen, heeft verzoeker nogmaals eenzijdig zijn eigen tijdsschema's opgelegd. Het spreekt vanzelf dat een faculteit met meer dan duizend studenten niet kan accepteren dat iedere student zijn eigen tijdsschema's opstelt en de allerlaatste dag van de examenperiode afwacht, vooraleer opdrachten in te dienen die normaal ingediend worden in de loop van het semester. Bovendien is het zo dat in de cursusinformatie uitdrukkelijk is vermeld dat er ook sprake is van een groepswerk. Verzoeker weet dan ook zeer goed dat een door hem ingediend individueel werk daar nooit aan kan beantwoorden en die opdracht ook al om die reden niet voor evaluatie in aanmerking kan komen.

Ten slotte stelt verzoeker dat hij geen expliciete vraag heeft gesteld tot het vaststellen van het voltooien van de opleiding, aangezien de examencommissie dit feit volgens verzoeker zelf als logisch gevolg had moeten afleiden uit het verwerven van een credit voor het laatste opleidingsonderdeel. In deze merkt verwerende partij op dat afstuderen in juni (of in geval van tweede zittijd: in september) de regel is, en afstuderen in februari (na de januari-examenperiode) de uitzondering. Het SisA selfservice systeem van de Universiteit Antwerpen voorziet in een toepassing die studenten in staat stelt om hun afstudeermogelijkheid na te gaan. Tevens voorziet het systeem in een toepassing die studenten in staat stelt om hun vraag om af te studeren in februari elektronisch in te dienen. Verzoeker heeft gebruik gemaakt van deze elektronische toepassing, zo niet zou hij niet op de vaststellingslijst van de januari-examenperiode verschijnen, zodat de examencommissie uitdrukkelijk op de hoogte was van dit verzoek tot afstuderen en hier rekening mee hield. Nu de examencommissie eerst vastgesteld heeft dat het tekort op het opleidingsonderdeel ongewijzigd kon blijven, stond tevens vast dat verzoeker helemaal niet in aanmerking kwam om geslaagd te worden verklaard overeenkomstig de bepalingen van het OER. Bijgevolg hoefde de examencommissie zich hier ook niet uitvoerig over uit te laten. Ten overvloede merkt verwerende partij op dat verzoeker zelf in zijn e-mail van 14 februari 2019 explicet heeft gesteld: "*Ik bevestig dat ik huidig niet zal afstuderen wegens niet deelname aan het vak European Competition law in context.*" In dit bericht verklaart verzoeker bijgevolg zelf dat hij (1) niet in februari zal afstuderen; en (2) dat hij niet

aan het betrokken opleidingsonderdeel heeft deelgenomen, hetgeen de beslissing van de examencommissie in de feiten versterkt.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker dat hij wel degelijk een werkstudent is, die evenwel het formele statuut niet heeft aangevraagd aangezien dit voor hem geen meerwaarde biedt.

Ten aanzien van de laattijdige inschrijving kan enkel worden vastgesteld dat een studieprogramma slechts opgesteld kan worden na een toestemming tot inschrijving. In het verleden is reeds meermaals gebleken dat het bevoegde orgaan er ter dege op staat dat eerst via de geijkte procedure een toestemming tot inschrijving bekomen wordt, waarna dan pas een studieprogramma kan worden opgesteld. Verzoeker kreeg pas op 28 februari reactie op dit inschrijvingsverzoek. Stuk 4 van verwerende partij werd eveneens nooit voorgelegd aan de examencommissie.

Aangaande de aanwezigheid van verzoeker in de betrokken colleges kan verwezen worden naar het betrokken e-mailbericht. Overigens heeft de al dan niet aanwezigheid van verzoeker in het laatste college geen enkele relevantie in de beoordeling van de zaak, omdat in de logica van verwerende partij de inleveringsdata reeds voorbij waren.

Verwerende partij weerhoudt een aanwezigheidsplicht uit de “Assessment method and criteria”, opmerkelijk genoeg kan geen aanwezigheidslijst voorgelegd worden, al of niet mits ondertekening. Eveneens is in de puntenverdeling geen resultaat opgenomen voor “Participation in classroom activities”. De redenering van verwerende partij dat er een aanwezigheidsvereiste is en bijgevolg ook geen kennisgevingsplicht van indieningsdata, kan dan ook niet weerhouden worden.

Op heden brengt verwerende partij nog steeds geen enkele indieningsdatum bij voor één van de opdrachten van het kwestieuze opleidingsonderdeel. Nog steeds heeft verwerende partij niets bijgebracht over de beoordeling van groepswerken voor de tweede examenperiode.

Aangaande het e-mailbericht aan de centrale studentenadministratie, kan enkel vastgesteld worden dat dit een bericht is dat op expliciete vraag van deze administratie werd opgesteld. Op 14 februari was verzoeker inderdaad nog niet geslaagd voor het kwestieuze opleidingsonderdeel

en bijgevolg nog niet afgestudeerd. De relevantie hiervan in het kader van de procedure is dan ook niet geheel duidelijk.

Volgens verzoeker slaagt verwerende partij er niet in de argumenten te weerleggen. Er is geen aanwezigheidsplicht aangetoond en er zijn geen indieningsdata aangetoond.

Beoordeling

Verzoeker betwist zijn score van 5/20 voor het opleidingsonderdeel “Advanced Course on European Competition Law in Context”. Het kwestieuze opleidingsonderdeel bestaat uit een schriftelijk examen (40%), de individuele opdrachten (30%) en de groepsopdrachten (30%). De Raad leidt uit het dossier af dat verzoeker enkel werd beoordeeld op het schriftelijk examen en op een beperkt deel van de individuele opdracht, met name de quiz.

Verzoeker beroept zich op de schending van het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel, in samenlezing met het motiveringsbeginsel. Verzoeker vraagt in essentie dat de opdrachten die hij heeft ingediend tijdens de examenperiode en die volgens hem wel degelijk tijdig zijn ingeleverd, alsnog worden gequoteerd. Verzoeker heeft deze opdrachten ingediend op 1 februari 2019, d.i. de laatste dag van de examenperiode. De door verwerende partij vooropgestelde deadlines en inhoudelijke aflijning van de betreffende opdrachten werden - aldus verzoeker - niet op een duidelijke en voor elke student toegankelijke wijze bekendgemaakt, zodat deze ook niet tegenstelbaar zijn.

De Raad benadrukt dat hij, conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs, zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de bestreden beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

Het beroep gaat in essentie over een miscommunicatie tussen verzoeker en verwerende partij omtrent de indieningstermijnen voor de opdrachten. De Raad komt in dat verband op basis van het dossier tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen.

Uit de voorgeschreven evaluatievormen (zie ECTS-fiche - bijlage 6 van verwerende partij) blijkt niet duidelijk wat de implicaties zijn voor studenten ingeval van afwezigheid op de colleges. Het gegeven dat het betrokken opleidingsonderdeel als werkform ‘contactonderwijs’ (en dus niet afstandsonderwijs) voorschrijft, impliceert *an sich* nog niet dat er een verplichte aanwezigheid tijdens de colleges is voorgeschreven.

Uit het dossier blijkt verder geenszins dat de aanwezigheid van de studenten op enige wijze is geregistreerd tijdens de colleges. De Raad moet met verzoeker vaststellen dat er geen aanwezigheidslijst werd voorgelegd, al of niet mits ondertekening. In voorliggend geval betreft het een groep van 54 studenten, zodat het zonder registratie niet evident is om een duidelijk en correct zicht te hebben op de effectieve aanwezigheid van elke student tijdens de colleges.

De Raad leest verder in de ECTS-fiche wat de evaluatiemethode betreft:

“6. Assessment method and criteria

(...)

Continuous assessment

- *Assignments*
- *Participation in classroom activities”*

In het dossier is er echter geen neerslag terug te vinden van een effectieve quotering in het kader van deze permanente evaluatie voor deelname aan activiteiten tijdens de colleges.

Het is niet uitzonderlijk in het hoger onderwijs dat studenten regelmatig afwezig blijven tijdens de colleges. In het bijzonder is dat het geval wanneer een student zijn studie combineert met een werksituatie, zoals *in casu* verzoeker. Het gegeven dat een student verkiest om geen statuut van werkstudent aan te vragen kan meerdere redenen hebben, maar verandert alleszins niets aan de feitelijke situatie dat werkende studenten niet of moeilijker regelmatig aanwezig kunnen zijn tijdens de colleges. Het gevolg dat zij in voorkomend geval aangewezen zijn op zelfstudie om de competenties te verwerven en dus mogelijk minder goed voorbereid naar de examens gaan of taken afleggen, is een risico dat deze studenten bewust nemen.

In casu blijkt dat het niet naleven van de deadlines voor de indiening van de opdrachten tot gevolg heeft dat deze niet worden gequoteerd. De deadlines werden in samenspraak met de studenten vastgelegd tijdens de hoorcolleges. Nergens uit het dossier blijkt echter dat er hiervan

enige schriftelijke neerslag is terug te vinden of gepubliceerd werd op het studentenplatform, nadat deze deadlines concreet werden vastgelegd in de colleges. De bewering dat verzoeker deze deadlines heeft kunnen lezen in de notities van medestudenten welke hij heeft geraadpleegd, wordt niet als dusdanig aangetoond. Ook al kan ervan uitgegaan worden dat studenten normaliter deze informatie onderling uitwisselen, dan neemt dit *an sich* nog niet de noodzaak weg van een duidelijke publicatie ten aanzien van alle ingeschreven studenten, in welke omstandigheden zij ook verkeren.

Het is vaste rechtspraak van de Raad dat de onderwijsinstellingen en hun docenten de nodige autonomie hebben bij het organiseren van de evaluatievormen en het opstellen van de evaluatiecriteria. Belangrijk is dat deze vormen en criteria in beginsel vóór de start van het academiejaar vastliggen en dat zij in de ECTS-fiches zijn opgenomen, die eventueel in samenhang met andere informatiebronnen gelezen kunnen worden, voor zover daaruit voortvloeit dat de student de evaluatiwijze kent of redelijkerwijze had moeten kennen. Essentieel is dat de belangrijke elementen van de evaluatie - zoals de evaluatieform, de evaluatiecriteria, de examenkansen, het tijdstip en de duur van de examens - kenbaar zijn via een medium dat deze informatie ‘voldoende en tijdig’ en op een eenduidige en transparante wijze meedeelt en dat de informatiebron ook eenvoudig en permanent consulteerbaar is door de student.

De indieningstermijn waarover een student beschikt om een bepaalde opdracht af te leggen – waarbij het laattijdig indienen, zoals *in casu*, tot gevolg heeft dat de opdracht niet wordt gequoteerd en de strikte naleving ervan essentieel is om de proef ook met succes af te leggen – is naar het oordeel van de Raad belangrijke en essentiële informatie waarover transparant en eenduidig moet worden gecommuniceerd. Dat deze informatie in overleg met de studenten tijdens de colleges wordt vastgesteld en niet bij aanvang reeds in de ECTS-fiche/cursusinformatie is opgenomen, stelt *an sich* geen probleem. Ook het gegeven dat deze indieningstermijnen leiden tot het niet in rekening brengen van laattijdige opdrachten, is *an sich* niet onredelijk. De Raad moet echter vaststellen dat *in casu* noch in de ECTS-fiche of in enig ander meegedeeld document werd aangegeven dat het tijdschema van indiening met de gevolgen ervan tijdens de colleges mondeling zou worden meegedeeld en in samenspraak met de studenten zou worden vastgelegd. Deze werkwijze inzake het vastleggen van de deadlines en eventueel bijkomende afwijkende richtlijnen is niet terug te vinden in de over de cursus vooraf meegedeelde informatie. Nergens uit het dossier blijkt dat deze informatie met concrete

gegevens via andere officiële schriftelijke informatiekanalen is meegedeeld nadat deze data/richtlijnen definitief zijn vastgelegd en dus gelden voor alle studenten. Dit laatste is ook niet duidelijk vast te stellen op basis van het dossier en evenmin worden de daaraan verbonden sancties bekendgemaakt.

Temeer in het geval dat afwezigheid tijdens de colleges geen concrete en formele gevolgen heeft voor de evaluatie - wat in voorkomend geval duidelijk moet aangegeven zijn, *quod non in casu* - moet een student kunnen beschikken over de meest essentiële informatie via de gebruikelijke informatiekanalen zoals de ECTS-fiche, het studentenplatform, de cursusinformatie... De Raad deelt het standpunt van verzoeker dat de communicatie hieromtrent, zoals uit de vaststellingen blijkt, niet op een algemeen goed consulteerbare wijze is gebeurd. De Raad begrijpt dat van een student kan worden verwacht dat hij voldoende waakzaam en alert is en bij voorkeur ook zelf of tenminste via medestudenten de instructies tijdens de lessen opvolgt. In het licht van het feit dat het om doorslaggevende informatie gaat om de proef met succes te kunnen afleggen, acht de Raad het handelen van verwerende partij *in casu* – waarbij over de concrete indieningstermijnen enkel tijdens de lessen werd gecommuniceerd, zonder dit op een andere eenduidige permanent consulteerbare wijze mee te delen – evenwel niet voldoende zorgvuldig. Dit heeft ook verregaande gevolgen voor verzoeker, die onder meer hierdoor niet in aanmerking komt voor een credit en mogelijk hierdoor ook een goede kans op afstuderen in februari misloopt.

Het middel is gegrond.

De overige middelonderdelen die verzoeker formuleert, worden niet verder onderzocht gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

BESLISSING

- 1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 25 februari 2019.**
- 2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij zal uiterlijk tegen 19 juni 2019 een nieuwe beslissing nemen, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen.**

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 31 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyvelt	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.971 van 20 mei 2019 in de zaak 2019/118

In zake: xxx

Tegen: VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Kristof Caluwaert en Patrick Hofströssler
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 99
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 21 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 15 maart 2019 waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Kristof Caluwaert, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding “Master in de Rechten”.

Voor het opleidingsonderdeel “Masterproef II: scriptie” bekomt verzoeker het examenresultaat “afwezig”.

Verzoeker stelde op datum van 12 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 15 maart 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat verzoeker voorhoudt dat hij nooit een verzoek heeft ingediend om vervroegd af te studeren. De beweringen van verzoeker vinden, aldus de interne beroepsinstantie, evenwel geen steun in de stukken van het dossier. Immers, zo blijkt uit het dossier:

- heeft de student de studietrajectbegeleider gecontacteerd inzake zijn verzoek tot vervroegd afstuderen, om reden dat het hem niet lukte dit aan te vinken in de SelfService studenten;
- heeft de studietrajectbegeleider bij e-mail d.d. 22/09/2018 de faculteitssecretaris verzocht dit te willen nakijken: “xxx kan geen aanvraag indienen om af te studeren in januari. Kan je dit even bekijken? ”;
- was er een technisch probleem met de service-indicator, waarna de faculteitssecretaris het verzoek van de student om vervroegd te kunnen afstuderen, geregistreerd heeft, hetgeen op 23/09/2018 aan de studietrajectbegeleider bevestigd werd;
- heeft de studietrajectbegeleider dit vervolgens teruggekoppeld naar de student;
- heeft de faculteit bij email van 12/11/2018 om 13:46 aan de student volledigheidshalve nogmaals bevestigd dat de student zijn aanvraag om vervroegd af te studeren in januari 2019, aanvaard werd.

De beroepsinstantie ziet geen reden om te twijfelen aan de toelichting door de studietrajectbegeleider, die bevestigd wordt door de schriftelijke stukken van het dossier en dewelke in de loop van het eerste semester nooit werd tegengesproken door verzoeker. Waar verzoeker zelf geen aanvraag kon indienen via de SelfService studenten, heeft hij zich hiervoor reeds in september 2018, en dus vóór de in de facultaire aanvulling bij art. 133 van het OER opgenomen deadline van uiterlijk 1 november, tot de studietrajectbegeleider gewend, waarna zijn verzoek geregistreerd werd door de faculteit op 23/09/2018. Ook bij de bewering dat er in de SelfService geen bevestiging van een vervroegd afstuderen terug te vinden is, gaat verzoeker eraan voorbij dat naast de mondelinge terugkoppeling door de studietrajectbegeleider, de aanvaarding van het verzoek om vervroegd af te studeren bovendien door de faculteit nogmaals

bevestigd werd per e-mail van 12/11/2018, waarvan verzoeker ook erkent dat hij deze e-mail heeft ontvangen. Anders dan de verzoeker in zijn aanvulling van 14/03/2019 laat uitschijnen, betreft dit geen ‘door een fout binnen het VUB-programmasysteem gegenereerde e-mail’, maar een expliciete bevestiging door een medewerker van de faculteit aan de betrokken student. De beweringen van verzoeker dat hijzelf geen aanvraag heeft ingediend via de SelfService en er bijgevolg geen sprake is van een aanvraag, kunnen volgens de interne beroepsinstantie bijgevolg niet worden aangenomen.

Verzoeker kan, aldus de beroepsinstantie, ook niet dienstig pogen om terug te komen op zijn eigen verzoek om vervroegd af te studeren. De beroepsinstantie wijst verzoeker erop dat de facultaire aanvulling bij art. 133 van het OER als volgt luidt:

“Ingeval studenten het in § 1 bedoelde verzoek indienen, maar niet slagen, kunnen zij slechts opnieuw aan de examens deelnemen in de tweede zittijd van het lopende academiejaar, ongeacht of zij in het eerste semester aan de examens hebben deelgenomen, dan wel hun stage hebben volbracht of hun masterproef hebben verdedigd.”

Dat verzoeker zijn masterproef niet heeft ingediend tegen 15/12/2018, vormt op zich geen toelaatbare reden om op zijn verzoek te kunnen terugkomen. In punt 1 van de facultaire aanvulling bij art. 133 van het OER wordt enkel toegelicht onder welke voorwaarden de studenten geldig een verzoek kunnen indienen tot een vervroegde deliberatie, hetgeen uiterlijk op 1 november moet gebeuren. Dat verzoeker vervolgens zijn masterproef niet indient, houdt in dat hij afwezig blijft, maar niet dat hij kan terugkomen op het verzoek om vervroegd af te studeren. Integendeel blijkt uit punt 3 explicet dat het niet-deelnemen aan een examen, of het niet indienen van de masterproef tot gevolg heeft dat de student wordt doorverwezen naar de tweede zittijd.

Verder kan ook het loutere gegeven dat verzoeker niet tijdig zijn promotor en onderwerp heeft aangevraagd, volgens de beroepsinstantie aan het voorgaande evenmin afbreuk doen. *In casu* staat vast dat verzoeker een verzoek heeft ingediend om vervroegd af te studeren, en dit reeds in september 2018. Ten overvloede wijst de beroepsinstantie er nog op dat verzoeker aan zijn stukken een print van zijn SelfService studenten voegt, zij het kennelijk van het tabblad ‘Studentencentrum’ op 12/02/2019, hetgeen uiteraard geen bevestiging kan bevatten van het vervroegd afstuderen. Verzoeker weerlegt wederom de vaststelling niet dat hij in september 2018 via de studietrajectbegeleider een aanvraag heeft ingediend om vervroegd te kunnen afstuderen - nu dit omwille van een technisch probleem niet lukte via de SelfService studenten

- en deze aanvraag werd toegestaan, hetgeen aan verzoeker na de terugkoppeling door de studietrajectbegeleider ook schriftelijk bevestigd werd per e-mail van 12/11/2018. Tot slot laat de beroepsinstantie gelden dat de beschouwingen van verzoeker inzake het uitstel van een beslissing, geen afbreuk doen aan de bevoegdheid van de beroepsinstantie om, nadat de instantie over alle relevante informatie beschikt, tot een beslissing te komen.

Om deze redenen beslist de interne beroepsinstantie dat het beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond is. De bestreden beslissing wordt bevestigd.

De beslissing op intern beroep werd per e-mail van 19 maart 2019 aan verzoeker overgemaakt. Bij aangetekend schrijven van 21 maart 2019 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – bevoegdheid

Ter zake rijst vooreerst de vraag of dit een geschil is waarvan de Raad kennis kan nemen. De Raad dient met name, desnoods ambtshalve, te onderzoeken of voorliggend beroepsschrift - ingesteld tegen een beslissing waarbij verzoeker in de eerste zittijd het examenresultaat ‘afwezig’ behaalde voor het opleidingsonderdeel ‘Masterproef II: scriptie’, wat op zijn beurt teruggaat op de vraag of verzoeker al dan niet een verzoek heeft ingediend om vervroegd af te studeren (met name in januari 2019) - binnen de bevoegdheid van de Raad valt.

De Raad is op grond van artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs bevoegd om, na uitputting van de interne beroepsprocedure, uitspraak te doen over beroepen tegen studievoortgangsbeslissingen. Artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs lijst op wat als ‘studievoortgangsbeslissing’ aan te merken valt.

Gezien dit een ambtshalve exceptie betreft, heeft de Raad aan de aanwezige partijen ter zitting de mogelijkheid gegeven hieromtrent standpunt in te nemen. Aldus verwerende partij is deze beslissing, waardoor verzoeker een code ‘afwezig’ kreeg vermeld op zijn puntenblad, inherent verbonden met de uiteindelijke examenbeslissing. De voorafgaande inschrijving is een noodzakelijke voorvereiste. Door de intrinsieke samenhang met de examenbeslissing kan het als een voorbeslissing beschouwd worden waarvoor de Raad bevoegd is.

De Raad wijst er evenwel op dat hij slechts over een toegewezen bevoegdheid beschikt, in het bijzonder ten aanzien van de beslissingen die in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs limitatief als een ‘studievoortgangsbeslissing’ zijn omschreven. Het komt de Raad dus niet toe om zelf zijn uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid uit te breiden met nieuwe soorten van beslissingen.

De studievoortgangsbeslissing waarmee deze beslissing zoals door verwerende partij aangegeven wordt de nauwste band heeft, betreft de in artikel I.3, 69° a) van de Codex Hoger Onderwijs omschreven “examenbeslissing”, zijnde “*elke beslissing die, al dan niet op grond van een deliberatie, een eendoordeel inhoudt over het voldoen voor een opleidingsonderdeel, meer opleidingsonderdelen van een opleiding, of een opleiding als geheel.*”

In casu moet de Raad echter vaststellen dat een beslissing waarvan het voorwerp uitsluitend handelt over het al dan niet op een formeel correcte wijze ingeschreven zijn met het oog op een vroegtijdige diplomering na het eerste semester, in geen geval een uitspraak inhoudt over het al dan niet voldoen aan de vooropgestelde competenties om in aanmerking te komen voor een credit of het betreffende diploma.

In zijn cassatiearrest nr. 235.790 van 19 september 2016 heeft de Raad van State geoordeeld dat de beslissing houdende weigering tot inschrijving voor de derde examenperiode op grond van administratieve voorschriften inzake registratie geen derden bindend eendoordeel is over de vraag of een student heeft voldaan voor een opleidingsonderdeel, meerdere opleidingsonderdelen of een opleiding als geheel, en er geen examenbeslissing of evaluatiebeslissing heeft plaatsgevonden. Om die reden oordeelde de Raad van State dat de weigering tot inschrijving geen ‘examenbeslissing’ en dus geen studievoortgangsbeslissing is in de zin van artikel I.3, 69°, a) van de Codex Hoger Onderwijs, en evenmin een ‘voorbeslissing’ bij een dergelijke examenbeslissing.¹

De stelling van verwerende partij dat deze beslissing inherent verbonden is met de examenbeslissing en als een voorbeslissing in zijn geheel als studievoortgangsbeslissing kan worden beschouwd welke onder de bevoegdheid van de Raad voor betwistingen inzake

¹ Zie arrest nr. 3.606 van 24 april 2017 in de zaak 2016/429.

studievoortgangsbeslissingen valt, kan in het licht van deze rechtspraak van de Raad van State niet gevuld worden.

De Raad concludeert dat de door verzoeker bestreden beslissing, binnen de decretale opsomming van artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs, niet als een ‘studievoortgangsbeslissing’ kan worden beschouwd. De betwisting of verzoeker al dan niet een verzoek tot vervroegd afstuderen (in januari 2019) heeft ingediend, is géén studievoortgangsbeslissing zoals bedoeld in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs, gezien deze beslissing met geen van de categorieën opgesomd in dit artikel overeenstemt.

Het voorwerp van voorliggend beroep is bijgevolg geen studievoortgangsbeslissing, zodat de Raad niet bevoegd is om van het geschil kennis te nemen.

V. Anonimisering

Verzoeker vraagt in zijn verzoekschrift de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoeker op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 20 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.945 van 17 mei 2019 in de zaak 2019/120

In zake: Avraham MATZNER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jan Fransen
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 220, bus 14
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 26 maart 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 maart 2019 waarbij het intern beroep van verzoekende partij ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Jan Fransen, die verschijnt voor de verwerende partij, is gehoord.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘Bachelor of Science in de revalidatiewetenschappen en de kinesitherapie’.

Voor het opleidingsonderdeel “Neurokinesitherapie 3” bekomt verzoekende partij een examencijfer van 9/20.

Verzoekende partij stelde op datum van 13 februari 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 22 februari 2019 werd het intern beroep ontvankelijk, doch ongegrond verklaard. Naar aanleiding van het extern beroep van verzoeker bij de Raad is de interne beroepsinstantie op 18 maart 2019 opnieuw samengekomen en heeft zij een nieuwe beslissing genomen, waarbij het intern beroep van verzoeker ontvankelijk, doch ongegrond werd verklaard.

De interne beroepsinstantie merkt vooreerst op dat er binnen de planning van de lessen binnen het opleidingsonderdeel werd vooropgesteld dat de les “transfers dwarslaesie” één praktijkles van twee contacturen in beslag zou nemen. De lessen zijn ook volgens dit plan verlopen. De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat het rollen wordt gezien als de basistechniek aangezien veel andere transfers hierop gebaseerd zijn. De demonstratie van de transfer rollen bij verschillende laesiehoogtes heeft in de betreffende les meer dan twintig minuten in beslag genomen. Hiernaast is de transfer rollen nog verschillende keren herhaald in het kader van andere transfers die diezelfde les zijn gezien. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de inhoud dus niet vluchtig gezien is, maar dat dit op hetzelfde tempo als de voorbije jaren is gebeurd.

De interne beroepsinstantie wijst ook op het feit dat de docent heeft verklaard dat er in het algemeen in de praktijklessen wel tijd is gegeven om te oefenen, weliswaar beperkt. De docent bevestigt dat er soms een verschil is tussen de groepen wat de voortgang van de les betreft. Sommigen stellen veel vragen waardoor de les trager verloopt, terwijl bij anderen de les sneller gaat. Daardoor kunnen bepaalde groepen meer oefenen dan andere. De interne beroepsinstantie stipt aan dat dit wordt opgevangen door extra oefenmomenten voor alle studenten aan te bieden. Uiteindelijk hadden de studenten meer dan vijf uur extra tijd om in aanwezigheid van de docent de leerstof te herhalen en de technieken in te oefenen.

Waar verzoeker in zijn intern beroep heeft aangehaald dat hij de uitvoering en progressiemogelijkheden voldoende beheerde, zelfs bij de zwaarste aangedane patiënt, stelt de

interne beroepsinstantie dat dit niet het geval is. Ze verwijst hiervoor naar de motivering van de docent en stelt vast dat het gebrek aan inzicht in de onderdelen die nodig zijn om een patiënt met een hoge laesie te laten omrollen en de gebrekkige basiskennis over neuroanatomie en de functionele mogelijkheden van de dwarslaesiepatiënt ertoe hebben geleid dat verzoeker de competentie “De student begrijpt en ervaart beweging” niet heeft behaald, wat heeft geleid tot een onvoldoende op dit onderdeel. De interne beroepsinstantie merkt op dat dezelfde technieken bijkomend moesten worden toegepast bij het rollen van een C7 en een T1 complete dwarslaesie patiënt. De student heeft met deze uitvoering laten zien dat hij de myotomen van deze niveaus wel kende, wat zijn resultaat nog in positieve zin heeft beïnvloed.

Vervolgens stelt de interne beroepsinstantie vast dat de student in zijn intern beroep aanhaalt dat de video die de les ondersteunt onvolledig is en dat een aantal zaken niet duidelijk te zien zijn. De interne beroepsinstantie verduidelijkt dat de praktijklessen waarin de technieken worden gedemonstreerd de primaire bron van informatie zijn. Deze worden ondersteund door PowerPointpresentaties en videomateriaal. De integratie van de verschillende onderdelen wordt geacht te leiden tot de vereiste kennis, inzicht en vaardigheden. De interne beroepsinstantie heeft de video bekeken en verwijst naar de argumentatie van de docent. Zij benadrukt dat de student de kerncompetentie “De student past kinesitherapeutische technieken toe” heeft behaald, maar de kerncompetentie “De student begrijpt en ervaart beweging” niet. De student heeft immers aan zijn ‘patiënt’ met een C6 laesie gevraagd om actief de benen te kruisen en kan de transfer niet aanpassen wanneer de patiënt (proefpersoon) dit niet kan. Volgens de interne beroepsinstantie toont dit aan dat de student inzicht mist in het functioneren van de mens en beweging niet begrijpt, wat leidt tot het niet behalen van de kerncompetentie “De student begrijpt en ervaart beweging”.

Waar de student verder beweert dat er geen transponeerbaarheid is van zelfredzame patiënten en andere neurologische aandoeningen naar dwarslaesiepatiënten, wijst de interne beroepsinstantie erop dat het examineren op gezonde medestudenten “standard practice” is bij examens binnen deze opleiding. Zij benadrukt dat zij bij het nemen van haar beslissing de argumentatie van de docent heeft gevolgd, die van oordeel is dat het examen op gezonde medestudenten (lees: zelfredzame patiënten) makkelijker is dan op echte dwarslaesie patiënten met een cervicale laesie. Een gezonde medestudent is ook op de hoogte van de uit te voeren taken en zal altijd (on)bewust meewerken in het voordeel van de student. Daarnaast verduidelijkt de interne beroepsinstantie dat de transfers bij verschillende neurologische

aandoeningen gebaseerd zijn op enkele basisprincipes. Aangezien verschillende neurologische aandoeningen gelijkaardige symptomen hebben, zijn de basisprincipes vaak dezelfde en moeten er per pathologie bepaalde bijkomende accenten worden gelegd. Volgens de interne beroepsinstantie zijn de basisprincipes van de technieken dus wel transponeerbaar over verschillende neurologische pathologieën heen. Deze basisprincipes zijn bovendien aan bod gekomen in dit opleidingsonderdeel. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de praktijklessen waarin de technieken worden gedemonstreerd de primaire bron van informatie zijn. Dit wordt ondersteund door PowerPointpresentaties en videomateriaal. De integratie van de verschillende onderdelen wordt geacht te leiden tot de vereiste kennis, inzicht en vaardigheden. Volgens haar zijn de handelingen die de student tijdens het examen moest uitvoeren wel aan bod gekomen in het opleidingsonderdeel.

Daarnaast wil de interne beroepsinstantie opmerken dat zij niet de intentie heeft te laten uitschijnen dat de student niet aanwezig was in de lessen, maar zij wil wel duiden op het feit dat er niet enkel op het aangeboden cursusmateriaal of ondersteunend materiaal mag worden afgegaan. Aanwezigheid in de lessen is aangewezen, alsook het opschrijven van relevante informatie in eigen notities. De interne beroepsinstantie benadrukt dat de verschillende technieken niet vluchtig zijn doorlopen maar binnen de voorziene lessen zijn gedoceerd. Alle transfers zijn gedemonstreerd en in detail besproken tijdens de praktijklessen. De transfer rollen werden gezien als alleenstaande techniek maar is later in de lessen ook aan bod gekomen als onderdeel van andere technieken. De transfer rollen van ruglig naar zijlig is dus als alleenstaande techniek getoond in de les en is later herhaald geweest. De interne beroepsinstantie heeft ook kunnen vaststellen dat er in totaal drie oefensessies zijn geweest. De extra momenten waren niet verplicht. Het gaat om momenten waar studenten op eigen initiatief gebruik van kunnen maken. De Universiteit Antwerpen beschouwt studenten immers als actieve en zelfstandige partners die hun eigen leerproces sturen. Volgens de interne beroepsinstantie heeft de student op de extra oefenmomenten, in aanwezigheid van de docent, evenwel geen technieken ingeoefend.

De interne beroepsinstantie benadrukt ten slotte dat de universiteit vanuit de onderwijsvisie opleidingen ondersteunt om in te zetten op activerend, studentgecentreerd en competentiegericht onderwijs. Zij is van oordeel dat de aangeboden extra inoefensessies een middel zijn om – onder toezicht van de docent in kwestie – de technieken in te oefenen. Volgens

de interne beroepsinstantie gaat het argument dat een video van praktische technieken geen ondersteuning kan zijn van lesinhoud bovenbieden niet op.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 19 maart 2019 aan verzoekende partij overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 26 maart 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

Verwerende partij betwist de ontvankelijkheid van het verzoekschrift niet.

De Raad ziet evenmin redenen om zulks ambtshalve te doen. Het beroep is ontvankelijk.

V. De middelen

A. Eerste middel

Verzoekende partij beroeft zich in een eerste middel op de schending van de hoorplicht.

Standpunt van partijen

Verzoeker merkt op dat in de bestreden beslissing wordt vermeld dat de interne beroepsinstantie was samengesteld uit: prof. dr. [B.], dr. [V.D.W.], prof. dr. [V.D.], prof. dr. [R.], prof. dr. [T.], dhr. [J.] en [D.M.]. De hoorzitting had blijkens het verslag volgende aanwezigen: prof. dr. [B.], dr. [V.D.W.], prof. dr. [V.D.], prof. dr. [A.] (Skype), dhr. [J.], [D.M.] (verslag) en verzoeker. Prof. dr. [R.] en prof. dr. [T.] waren niet aanwezig tijdens de hoorzitting, zodat zij niet volledig zijn ingelicht over het standpunt van verzoeker. Zij moeten bovenbieden vertrouwen op het verslag van de hoorzitting door de wel aanwezige leden, wat volgens verzoeker aan deze leden een grotere invloed in de debatten geeft. Verzoeker werd aldus slechts gehoord door een deel van de interne beroepsinstantie. Hij stipt aan dat hij ook reeds opmerkingen had op het verslag van de eerste examencommissie.

Daarnaast stelt verzoeker dat de docent, prof. [S.], niet aanwezig was op de zitting waarop hij werd gehoord. Hij maakt evenmin deel uit van de instantie die de bestreden beslissing heeft genomen. Er bevond zich ook geen verklaring van prof. [S.] in het administratief dossier.

Volgens verzoeker put de interne beroepsinstantie echter uit standpunten van prof. [S.] die uit geen enkel document blijken dat verzoeker heeft kunnen inkijken.

In haar *antwoordnota* stelt verwerende partij dat prof. [R.] en prof. dr. [T.] door omstandigheden niet aanwezig konden zijn tijdens de hoorzitting, maar zij werden op voorhand – door de argumentatie in het intern beroepsschrift en door het verslag van de hoorzitting – wel degelijk volledig ingelicht over het standpunt van verzoeker. Zij konden bovendien vertrouwen op de volledigheid van het verslag van de hoorzitting. Volgens verwerende partij is de bewering van verzoeker dat de wel aanwezige leden op de hoorzitting daardoor een grotere invloed in de debatten zouden hebben volledig uit de lucht gegrepen. Ze mist elke feitelijke grondslag. Verwerende partij benadrukt dat verzoeker wel degelijk werd gehoord.

Verwerende partij verwijst naar de samenstelling van de interne beroepsinstantie en stelt dat zij slechts bindende beslissingen ten aanzien van een student neemt zo ten minste de helft van de leden aanwezig is. Aangezien er vijf stemgerechtigde leden aanwezig waren, waren er voldoende leden om een beslissing te nemen. Verwerende partij erkent dat verzoeker reeds opmerkingen op het verslag van de eerste commissie had gegeven, zoals weergegeven in het eerste beroepsschrift, waarvan de voltallige interne beroepsinstantie perfect op de hoogte was. Volgens verwerende partij werd het hoorrecht correct toegepast.

Verder verduidelijkt verwerende partij dat de docent niet aanwezig was op de zitting waarop verzoeker werd gehoord omdat hij geen deel uitmaakt van de interne beroepsinstantie. De interne beroepsinstantie heeft zich wel laten informeren door een uitgebreide schriftelijke argumentatie van de docent. Volgens verwerende partij is het niet correct dat de interne beroepsinstantie uit standpunten van de docent zou putten die uit geen enkel document dat verzoeker heeft kunnen inkijken, zouden blijken. Ze benadrukt dat de interne beroepsinstantie de standpunten van de docent kritisch heeft bekeken en bediscussieerd alvorens tot een beslissing te komen.

Verwerende partij wijst er ten slotte op dat verzoeker wel degelijk voldoende kennis heeft van de essentiële gegevens waarop de interne beroepsinstantie zich voornam te steunen. De docent heeft op het feedbackmoment ook zijn standpunt uitgelegd aan de student, die op die manier sowieso op de hoogte was van de argumentatie van de docent over dit onderdeel van het examen.

In zijn *wederantwoordnota* stelt verzoeker vast dat verwerende partij de verschillende samenstellingen van de interne beroepsinstantie niet betwist. Evenmin wordt betwist dat prof. dr. [R.] en prof. dr. [T.] niet aanwezig waren tijdens de hoorzitting, maar wel op de zitting waarop de betreden beslissing werd genomen. Volgens verzoeker waren deze leden ook niet op de hoogte van de opmerkingen die hij had geformuleerd omtrent de eerste commissie.

Daarnaast stipt verzoeker aan dat het horen van de docent op een moment dat verzoeker in het kader van de hoorplicht zijn visie op diens verklaringen kan geven van de docent geen lid van de interne beroepsinstantie met beslissingsbevoegdheid maakt. Verzoeker wijst erop dat het document dat het standpunt van de docent weergeeft hem pas werd meegedeeld in het kader van huidige procedure. Het is bovendien niet ondertekend en niet gedateerd. Volgens verzoeker komt de inhoud ook niet overeen met de feedback die hij heeft gekregen en strookt die op verschillende vlakken niet met de werkelijkheid.

B. Tweede middel

Verzoekende partij beroept zich in een tweede middel op de schending van het redelijkheidsbeginsel, gecombineerd met het motiveringsbeginsel.

Standpunt van partijen

Verzoeker stelt vooreerst dat hij tijdens de oefensessie technieken heeft ingeoefend met studente [V.H.] en studente [V.H.]. Hij brengt hieromtrent een e-mail voor, maar de interne beroepsinstantie neemt hierover geen explicet standpunt in. Volgens hem wil de interne beroepsinstantie impliciet voorhouden dat hij geen gebruik heeft gemaakt van de aangeboden oefenmomenten. Verzoeker wijst erop dat de docent geen begin van bewijs van zijn verklaring aanbrengt en dat hij een getuige aanbrengt die op geen enkele wijze is betrokken in de betwisting.

Vervolgens merkt verzoeker op dat de interne beroepsinstantie terecht stelt dat de kerncompetentie “de student past kinesitherapeutische technieken toe” wel behaald werd. Hij erkent dat hij in een moment van onachtzaamheid en onder stress van de examens aan een patiënt met dwarslaesie heeft gevraagd de benen te kruisen. Volgens hem wordt het verloop van de uitgevoerde techniek echter niet volledig weergegeven. Hij benadrukt dat hij wel degelijk goed heeft begrepen dat bij dwarslaesie het transfer momentum moet worden

opgebouwd om het hele lichaam om te rollen. Hij vroeg dan ook explicet aan de studente, die de rol van patiënt op zich nam, om de pols achter de elleboog te haken en snel en krachtig met een armzwaai te rollen. Verzoeker stelt dat de interne beroepsinstantie deze vergissing ziet als een teken van een gebrek aan inzicht in een kerncompetentie, terwijl het louter ging om een uiting van stress. Volgens hem is er geen enkele mogelijkheid dat een student met zijn resultaten in omstandigheden waarin een examen behoort plaats te vinden, met name na een correcte voorbereiding met voldoende oefenmogelijkheden, deze vergissing zou begaan uit onwetendheid of gebrek aan inzicht. Verzoeker wijst erop dat het gaat om een competentie die ook deel uitmaakt van de competenties die in andere opleidingsonderdelen aan bod komen. Als hem wordt verweten dat hij “pure basiskennis” niet beheerst, is dit in strijd met zijn studieresultaten.

Waar de interne beroepsinstantie de docent volgt die stelt *“De student heeft met de uitvoering van C7 en T1 laten zien dat hij de myotomen van deze niveaus wel kende wat zijn resultaat nog in positieve zin heeft beïnvloed.”*, merkt verzoeker op dat dit standpunt intern tegenstrijdig is. Verzoeker benadrukt dat hij inderdaad heeft aangetoond dat hij de patiënt op een aangepaste manier kon brengen tot het creëren van genoeg momentum bij deze twee niveaus, wat ook de vereiste basiskennis en kennis van de myotomen veronderstelt. Hij stelt vast dat een beweerd gebrek aan beheersing van de kerncompetentie “De student begrijpt en ervaart beweging” afhankelijk wordt gesteld van één onderdeel van een examen, waarvan de beoordeling dan ook nog eens in strijd is met de andere gegevens die over hem vorhanden zijn. Volgens hem is er ook sprake van een subjectieve inschatting van de docent bij de puntentoekenning.

Verder stelt verzoeker dat hij reeds in zijn intern beroepsschrift – hierin niet tegengesproken door de interne beroepsinstantie – heeft gemeld dat de praktijklessen onder impuls van prof. dr. [S.] volgend academiejaar veel meer uren in beslag zullen nemen omdat studenten meer oefenmomenten nodig hebben en er geen oefenmomenten in de werkelijke praktijklessen zijn opgenomen. Volgens verzoeker acht de docent een aanpassing van de huidige opleiding noodzakelijk. Hij stelt vast dat de interne beroepsinstantie meent te willen voorhouden dat er afdoende oefenmomenten zijn waarvan de studenten gebruik kunnen maken. Volgens verzoeker is dit volstrekt in strijd met wat de docent tijdens de lesmomenten aangaf, namelijk dat hij in tijdnood verkeerde. Een video van bedenkelijke kwaliteit aanzien als een ‘activerende leeromgeving’ om dit gebrek aan onderricht op te vangen gaat niet op.

Verzoeker stipt aan dat de interne beroepsinstantie niet kan verhullen dat er in zijn groep tijdens de les helemaal niet geoefend werd op de techniek waarvoor hij examen heeft afgelegd. Volgens hem is de beoordeling dat de oefenmomenten een vervanging kunnen zijn voor daadwerkelijk praktisch onderricht in de aan te leren technieken niet correct. Verzoeker wijst erop dat de oefenmomenten slechts twee namiddagen zijn, die ook voorbehouden waren voor het stellen van vragen en studie. Het betrof dus geen zuivere oefenmomenten, zoals de interne beroepsinstantie laat uitschijnen. Verzoeker verduidelijkt dat hij heeft deelgenomen aan deze oefensessies, hoewel ze niet verplicht zijn en geen deel uitmaken van de eigenlijke opleiding. Hij heeft met studente [V.H.] en studente [V.H.] technieken ingeoefend. Verzoeker benadrukt dat er geen derde oefensessie is geweest. Er was wel nog één bijkomende herhalingsles met een rondleiding in het revalidatieziekenhuis, waarin geen sprake was van een oefenmogelijkheid.

Waar de interne beroepsinstantie aangeeft dat het werken met een niet-opgeleide simulant een voordeel is voor de student, stelt verzoeker dat dit geen enkele feitelijke grondslag heeft. Hij stipt aan dat de aan de patiënt aan te leren techniek zeer sterk afhangt van de zelfredzaamheid van de patiënt. Volgens verzoeker zijn de transfers van meer zelfredzame patiënten en de transfertechnieken bij patiënten met CVA helemaal niet transponeerbaar, in tegenstelling tot wat de interne beroepsinstantie beweert.

Ten slotte stelt verzoeker vast dat de interne beroepsinstantie beweert dat hij geen notities zou hebben genomen. Hij merkt op dat hij aanwezig was tijdens de lessen, maar hij heeft bij het vlugtig doorlopen van een reeks technieken door de docent niet alle informatie meegekregen die noodzakelijk was om met een redelijke kans op slagen het examen aan te vatten. Hij benadrukt dat hij notities heeft genomen en nauwlettend de lessen heeft gevolgd.

In haar *antwoordnota* merkt verwerende partij vooreerst op dat ze geen enkele reden heeft om te twijfelen aan de verklaring van de docent, die stelt dat verzoeker geen technieken heeft ingeoefend op de oefenmomenten. Volgens haar blijkt uit de verklaring van de medestudente ook niet dat verzoeker de praktijk heeft ingeoefend, maar enkel dat zij zelf praktijk heeft ingeoefend in het bijzijn van verzoeker. De verklaring van deze medestudente brengt dan ook op geen enkele manier het bewijs aan dat verzoeker zelf actief deelnam aan het inoefenen van de technieken in kwestie.

Vervolgens wijst verwerende partij erop dat de interne beroepsinstantie terecht stelt dat de kerncompetentie “de student past kinesitherapeutische technieken toe” wel werd behaald. Waar verzoeker aanhaalt dat hij in een moment van onachtzaamheid en onder stress van de examens aan een patiënt met dwarslaesie heeft gevraagd de benen te kruisen, stelt verwerende partij dat stress en onachtzaamheid geen excus zijn voor dergelijke fouten tijdens examens. Door dergelijke fout te maken bewijst verzoeker ook dat hij de kerncompetentie “De student begrijpt en ervaart beweging” niet bezit. Verwerende partij stipt aan dat indien verzoeker alsnog wenst te bewijzen dat hij wel degelijk goed heeft begrepen dat voor een transfer bij een dwarslaesie patiëntmomentum moet worden opgebouwd om het hele lichaam te kunnen laten rollen – wat hij beweert – niets hem belet om het examen tijdens de tweede zittijd te hernemen.

Verwerende partij benadrukt ook dat het niet behalen van de competentie “De student begrijpt en ervaart beweging” niet enkel is gebaseerd op de fout ‘het actief laten kruisen van de benen bij een dwarslaesie patiënt’. Het is de totaliteit van een gebrek aan inzicht in elementaire onderdelen die nodig zijn om een patiënt met een hoge dwarslaesie (C6) te laten omrollen en een gebrek aan inzicht in het toepassen van basiskennis over neuroanatomie en de daaruit volgende functionele mogelijkheden van dwarslaesiepatiënten die ertoe hebben geleid dat verzoeker deze competentie niet heeft behaald. Volgens verwerende partij kreeg verzoeker nochtans tijdens het examen (aan de hand van bijvragen over progressiemogelijkheden en aanwijzingen over de noodzaak van het kruisen van de benen) meer dan eens de kans om aan te tonen dat hij dit, ondanks het feit dat hij het niet spontaan toonde, toch zou kunnen uitvoeren en toelichten.

Waar verzoeker aanhaalt dat er geen enkele mogelijkheid zou zijn dat een student met zijn resultaten in omstandigheden waarin een examen behoort plaats te vinden, met name na een correcte voorbereiding met voldoende oefenmogelijkheden, deze vergissing zou begaan uit onwetendheid of gebrek aan inzicht, wijst verwerende partij erop dat deze bewering volledig voor rekening van verzoeker is. Ze gaat ook voorbij aan wat een examen beoogt te zijn.

Waar verzoeker nog aanhaalt dat hij de betrokken kerncompetentie reeds doorheen andere opleidingsonderdelen zou hebben behaald, wenst verwerende partij te benadrukken dat basiskennis die werd aangeleerd in andere vakken nu toegepast moet worden in het praktijkexamen van “Neurokinesitherapie 3”. Volgens verwerende partij geeft verzoeker blijk deze basiskennis onvoldoende te beheersen om ze ook te kunnen toepassen en behaalt hij

daarom de kerncompetentie ‘De student begrijpt en ervaart beweging’ niet. Verwerende partij wijst erop dat het niet gaat om een louter subjectieve inschatting van de docent, maar wel om elementaire fouten die verzoeker ook zelf toegeeft en die volgens hem te wijten zijn aan stress en onachtzaamheid.

Verder ontkent verwerende partij niet dat er wellicht geen optimale mogelijkheden tot inoefenen waren tijdens de oorspronkelijk geplande praktijklessen. Volgens haar werd dit echter opgevangen door extra oefenmomenten voor alle studenten aan te bieden. Deze oefenmomenten maakten integraal deel uit van het opleidingsonderdeel en werden dan ook ingeroosterd op lesvrije momenten. De studenten hadden daardoor meer dan vijf uur extra tijd om in aanwezigheid van de docent de leerstof te herhalen en technieken in te oefenen. Verwerende partij benadrukt dat de docent tijdens deze momenten aan verschillende studenten, op hun vraag, bepaalde technieken opnieuw heeft getoond en besproken. Volgens verwerende partij kadert deze didactiek ook perfect binnen haar visie, waarbij het onderwijs het zelfverantwoordelijk en actief leren van studenten stimuleert. Verwerende partij wijst erop dat van geen enkele andere student de klacht kwam dat er te weinig inoefenmogelijkheden waren. Volgens haar is er dan ook geen sprake van een gebrek aan begeleiding.

Daarnaast merkt verwerende partij nog op dat de transfers van meer zelfredzame patiënten en de transfertechnieken bij patiënten met CVA wel degelijk transponeerbaar zijn, in tegenstelling tot wat verzoeker poneert. Volgens haar komt het overigens niet aan de Raad toe om een oordeel te geven over dit professioneel oordeel.

Verwerende partij stelt ten slotte dat de interne beroepsinstantie nooit de intentie heeft gehad te laten uitschijnen dat verzoeker niet aanwezig was in de lessen of geen notities zou hebben genomen. Volgens haar wenste de interne beroepsinstantie enkel te benadrukken dat een student naar de voorbereiding van zijn examen toe niet enkel kan afgaan op het aangeboden cursusmateriaal of ondersteunend materiaal en dus ook zijn argumentatie niet enkel daar rond kan opbouwen. Aanwezigheid in de lessen is aangewezen, net zoals het opschrijven van relevante informatie in eigen notities. De interne beroepsinstantie heeft geen uitspraak gedaan over hoe nauwlettend verzoeker de lessen heeft gevuld en notities heeft genomen.

In zijn *wederantwoordnota* merkt verzoeker vooreerst op dat de verklaring van de docent in strijd is met de verklaring van de interne beroepsinstantie als zou hij passief zijn geweest terwijl zijn medestudente zelf aan het oefenen was. Volgens hem behoeven de bewoordingen van de

medestudente ook niet de verdraaiing die verwerende partij eraan tracht te geven: zijn medestudente heeft immers geen enkele reden om te verklaren dat zij zelf geoefend heeft. Verzoeker benadrukt dat hij wel zelf heeft geoefend.

Vervolgens verwijst verzoeker naar andere opleidingsonderdelen en stelt dat de docent van het opleidingsonderdeel “Neurokinesitherapie 3” tot een conclusie komt die wordt tegengesproken door zijn andere resultaten. Volgens hem past het dan ook de reden voor deze prestatie, namelijk het gebrek aan oefenmomenten, in rekening te brengen. Verzoeker stipt aan dat hij ook aan de ‘patiënt’ heeft gevraagd om het hoofd mee te draaien, maar niet om het hoofd op te heffen. Zijn handelen was erop gericht om zoveel mogelijk momentum op te bouwen, volgens de onderrichtingen die hij heeft gehad. Verzoeker stelt dat wanneer deze onderrichtingen voornamelijk theoretisch zijn of moeten komen van een onduidelijke film, het niet zal verbazen dat er bij het uitvoeren van een techniek een aantal zaken verbeterd kunnen worden. Volgens verzoeker kan uit de uitvoering niet worden afgeleid dat de kerncompetentie niet werd bereikt.

Verzoeker merkt daarnaast op dat de docent het onmiddellijk geven van feedback aangrijpt om zijn overige handelingen tijdens het praktijkexamen anders te beoordelen. De docent stelt immers *‘er kan zeker vanuit gegaan worden dat (...)’*. Verzoeker benadrukt dat hij de oefening met betrekking tot dwarslaesie C7 en T1 correct heeft uitgevoerd en dat hij de myotomen van deze aandoeningen niet verder hoeft moeten uitleggen. De docent had door de uitvoering van de techniek kunnen zien dat verzoeker de leerstof beheert. Volgens verzoeker moest de beoordeling ook verdergaan dan enkel leerstof met betrekking tot myotomen. Verzoeker vindt dit geen correcte manier van examineren. Het ontzegt ook elk nut aan het feedbackmoment.

Verder verduidelijkt verzoeker dat hij tijdens het feedbackgesprek duidelijk heeft gemaakt dat hij in het begin van het academiejaar twee hoorcolleges heeft moeten missen omwille van het israëlitische Loophuttenfeest (Soekkot). Hiervoor heeft verzoeker een afwezigheidstoelating verkregen. Verzoeker benadrukt dat het niet aan de docent toekomt om dit in vraag te stellen. Volgens verzoeker is de leerstof waarover het gaat evenwel niet aan bod gekomen tijdens deze lessen. Verzoeker heeft de lessen dus wel gevolgd. Verzoeker merkt op dat er herhalingsmomenten werden aangeboden om het gebrek aan onderricht op te vangen. Het ging daarbij echter niet om zuivere oefenmomenten.

Ten slotte stelt verzoeker vast dat het ingrijpen van de niet-opgeleide simulant zijn weerslag heeft op het resultaat, zodat men hier niet duidelijk op kan afgaan om te weten of er genoeg momentum werd opgebouwd. Volgens verzoeker gaat het dus niet om een objectieve manier van examineren.

C. Beoordeling van beide middelen samen

Uit het verzoekschrift leidt de Raad af dat verzoeker in eerste instantie de schending inroeft van het zorgvuldigheids- en het redelijkheidsbeginsel in samenleving met het motiveringsbeginsel. Verzoeker behaalde op het kwestieuze opleidingsonderdeel ‘Neurokinesitherapie 3’ een score van 9/20. Het opleidingsonderdeel wordt geëvalueerd op twee manieren: een schriftelijk PC-examen (50%), waarvoor verzoeker een score van 11/20 heeft behaald, en een mondeling examen (50%), waarop verzoeker een score van 9/20 heeft behaald. Het rekenkundig totaal geeft een score van 10/20. Deze score werd door toepassing van een min-1 score gereduceerd tot 9/20 (zie stuk 2 van verwerende partij).

De Raad vat de kern van de betwisting als volgt samen. De betwisting betreft in het bijzonder een beweerd gebrek aan beheersing van de kerncompetentie “De student begrijpt en ervaart beweging” en het gegeven dat de beslissing hierover die geleid heeft tot een min-1 score en *in casu* ook tot het niet behalen van een credit – uitsluitend gelinkt is aan één onderdeel/oefening van een examen, waarvan de beoordeling volgens verzoeker dan ook nog eens in strijd is met de andere gegevens die over hem vorhanden zijn wat het behalen van deze basiscompetentie betreft. De vaststelling die geleid heeft tot de minscore betreft bovendien een oefening die wegens tijdsdruk niet zoals normaliter aan bod is gekomen tijdens de praktijklessen van de docent en waarvoor men het gemis aan zuivere oefenmomenten onder begeleiding van de docent heeft opgevangen door in extra herhalingsmomenten te voorzien, die volgens verzoeker echter niet aan de noodzakelijke kwaliteit van onderricht en begeleiding voldeden. Het middel betreft dus enerzijds de niet correcte toekenning van een minscore die tot het niet slagen heeft geleid en anderzijds het gebrekige onderricht dat / de gebrekige begeleiding die tot gevolg heeft gehad dat verzoeker tijdens de litigieuze oefening onder stress een fout heeft gemaakt.

De Raad benadrukt dat hij conform artikel II.291 van de Codex Hoger Onderwijs zijn appreciatie niet in de plaats mag stellen van de bevoegde instanties van verwerende partij. De Raad mag enkel nagaan of de beslissing op een wettige wijze tot stand is gekomen en of de

bevoegde instanties, binnen de grenzen van hun beoordelingsbevoegdheid, niet kennelijk onredelijk hebben gehandeld.

De Raad wijst vooreest op zijn vaste rechtspraak wat de beoordeling van een examen, *in casu* een praktijkonderdeel, betreft. De docent heeft een ruime autonomie bij het opstellen en afnemen van een examen. Bij de beoordeling en de toekenning van de punten is er ruimte voor een persoonlijke appreciatie, gelet op de deskundigheid van de evaluator. Het is aan de student om het tegenbewijs te leveren aan de hand van goed onderbouwde argumenten en elementen. De Raad komt enkel tussen als een evaluatie niet is gebeurd volgens de voorgeschreven criteria vb. voorgeschreven doelstellingen en evaluatievormen of wanneer de beslissing als onredelijk moet worden beschouwd. Bij deze toetsing kan de Raad zich niet in de plaats stellen van de docent wat de beoordeling van de inhoudelijke waarde van het afgelegde examen betreft. De Raad kan het afgelegde examen dus niet inhoudelijk opnieuw beoordelen. Aan de docent kleeft bovendien een vermoeden van deskundigheid en objectiviteit.

Verder stelt verzoeker ook dat hij onvoldoende is begeleid en onvoldoende feedback heeft gekregen, waardoor hij geen eerlijke kans heeft gekregen om zijn competenties aan te tonen. Wat het inroepen van een gebrek aan begeleiding betreft, is de vaste rechtspraak van de Raad dat, behoudens uitzonderlijke omstandigheden, een negatieve evaluatie niet onrechtmatig wordt wegens een gebrekkige begeleiding/feedback van de student. Voormalde uitzonderlijke omstandigheden doen zich voor indien een directe impact van de gebrekkige begeleiding van de student op de negatieve evaluatie duidelijk is. Uitzonderlijke omstandigheden doen zich onder meer voor wanneer een student verstoken blijft van essentiële informatie betreffende het opleidingsonderdeel of de evaluatie, zodat hij zich niet met kennis van zaken kan voorbereiden, of wanneer de student verstoken blijft van essentiële feedback, zodat hij niet afdoende de kans krijgt om aan te tonen dat hij de beoogde competenties kan remediëren.

Het is binnen deze contouren dat de Raad de schending van het ingeroepen middel zal toetsen.

De Raad komt tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen. Uit het dossier blijkt dat de praktijklessen waarin de technieken worden gedemonstreerd de primaire bron van informatie zijn. Deze worden ondersteund door PowerPointpresentaties en videomateriaal. De integratie van de verschillende onderdelen wordt geacht te leiden tot de vereiste kennis, inzicht en vaardigheden. Door gebrek aan tijd zijn de gebruikelijk voorziene praktijkoeferingen onder

begeleiding van en met demonstratie door de docent niet in dezelfde intensiteit kunnen doorgaan (verwerende partij erkent het tijdgebrek dat kan ontstaan en erkent ook dat de gedemonstreerde oefensessies kunnen verschillen naargelang de groep, onder meer door het stellen van vragen). Dit gebrek aan inoefenen van bepaalde technieken werd *in casu* gecompenseerd door het aanbieden van videomateriaal enerzijds en door het voorzien in extra oefenmomenten buiten het reguliere lesschema anderzijds. Uit het dossier blijkt niet eenduidig wat juist tijdens deze drie extra oefenmomenten is gebeurd, noch in welke mate de docent de studenten bij de praktijkoeferingen heeft kunnen begeleiden of de oefeningen heeft kunnen demonstreren. Beide partijen spreken elkaar tegen. Wel blijkt uit een mededeling op Blackboard dat de studenten werden uitgenodigd om te oefenen en vragen te stellen en dat het inoefenen tijdens deze sessies in grote mate afhangt van het initiatief van de studenten zelf die aanwezig zijn. De derde oefensessie blijkt eerder een herhalingsles te zijn met een rondleiding van de studenten in een revalidatieziekenhuis. De door verzoeker meegedeelde Blackboardmededeling klopt met deze beweringen en wordt niet ontkend door verwerende partij (zie stuk 7 van verzoeker). Vast staat dat niet het gebruikelijke begeleidings- en instrueringsschema is gevuld tijdens de reguliere praktijklessen. Het is verder onduidelijk in welke mate de twee oefenlessen voor eenzelfde kwalitatieve begeleiding als compensatie hebben gezorgd.

Uit het dossier leidt de Raad af dat verzoeker op het examen een fout heeft begaan in het kader van een oefening. Hij heeft immers aan een patiënt met dwarslaesie gevraagd de benen te kruisen. Deze fout heeft vermoedelijk geleid tot een onvoldoende voor het praktijkonderdeel. Diezelfde fout heeft er – nadat de totaalscore is vastgesteld – mede toe geleid dat de docent heeft beslist om de min-1 score toe te passen, omdat deze fout aangeeft dat een basiscompetentie niet is bereikt.

Verzoeker is dus door een bepaalde foutief uitgevoerde oefening binnen een evaluatieactiviteit, namelijk het mondeling examen (dat meetelt voor 50% van de eindscore), dubbel gesanctioneerd, vermits de door hem gemaakte fout in zijn specifiek geval ook tot gevolg had dat hij geen credit voor het gehele opleidingsonderdeel heeft behaald. Verzoeker behaalde voor het schriftelijk PC-examen immers een score van 11/20, wat de toegepaste sanctie onvoldoende compenseert. Deze score van 11/20 telt immers voor 50% mee voor de eindscore. Hetzelfde geldt voor de score van 9/20 op het mondeling examen. Het rekenkundig gemiddelde is een score van 10/20, doch door de toepassing van de min-1 score wordt de score voor het volledige opleidingsonderdeel voor verzoeker vastgelegd op een score van 9/20. De Raad leidt uit dit

relaas ook af dat de toepassing van een min-1 score voor het niet voldoen aan een basiscompetentie voor studenten die op het schriftelijk PC-examen een cijfer behalen dat voldoende compenseert niet leidt tot het ontnemen van een credit, ondanks de vaststelling van het niet voldaan hebben aan een basiscompetentie. De evaluatie is op dit vlak niet transparant.

Verzoeker betwist echter *an sich* niet het principe van de toepassing van een min-1 score wegens het niet voldoen aan een basiscompetentie, maar wel de concrete vaststelling hiervan in zijn situatie. Verzoeker ontket evenmin dat hij een fout heeft begaan, maar stelt dat deze fout te wijten was aan een stresssituatie die het gevolg is van het onvoldoende kunnen inoefenen onder deskundige begeleiding van deze oefening. De Raad acht het – in het licht van de hoger weergegeven vaststellingen – *in casu* niet uitgesloten dat de vastgestelde fout wel degelijk in direct verband staat met het gebrek aan een oefensessie onder deskundige begeleiding van een docent, wat normaliter ook voorzien wordt. De compensatie die is geboden via videomateriaal en oefensessies overtuigt de Raad niet dat deze oefening op eenzelfde kwalitatieve wijze werd geïnstrueerd en begeleid, zoals dit gebruikelijk voor de studenten het geval is.

De Raad is van oordeel dat in het kader van een evaluatiesysteem waarbij de toepassing van een bijkomende sanctie ertoe kan leiden dat een fout op een onderdeel/oefening binnen een evaluatieactiviteit (mondeling examen) er ook toe leidt dat een credit wordt ontnomen voor het geheel van het opleidingsonderdeel (waarvan de evaluatie uit twee luiken bestaat) – zoals *in casu* voor verzoeker – de verhoogde zorgvuldigheidsvereiste kan gevraagd worden van verwerende partij.

In casu blijkt nu juist dat de litigieuze oefening op basis waarvan de sanctie is toegepast niet volgens het normale kwaliteitsvol voorzien begeleidings- en instrueringsschema is aangeleerd aan de studenten. De Raad sluit niet uit dat *in casu* het gewijzigd oefenschema ertoe heeft geleid dat verzoeker niet de normaal voorziene kans heeft gekregen om zich terdege voor te bereiden om zijn competenties te tonen bij de uitvoering van deze oefening.

De Raad concludeert dat deze examenbeslissing waarbij een minscore werd toegepast op het eindtotaal niet met de nodige zorgvuldigheid tot stand is gekomen en dat zij – mede in het licht van de verregaande gevolgen voor verzoeker – die hierdoor niet in aanmerking komt voor een credit voor het gehele opleidingsonderdeel – de toets van de redelijkheid niet kan doorstaan.

De Raad is van oordeel dat het cijfer voor het mondeling examen en de toepassing van de minscore niet overeind kan blijven. Verzoeker moet de kans krijgen om zijn eerste examenkans voor het mondeling examen opnieuw af te leggen nadat hij op gepaste wijze voor het mondeling examen is geïnstrueerd en begeleid.

Het middel is gegrond.

Het eerste middel dat te maken heeft met de rechten van verdediging en het moeizaam verloop van de feedback tijdens de interne beroepsprocedure dienen in de huidige stand van het geding niet verder te worden onderzocht gezien ze niet tot een ruimere vernietiging kunnen leiden.

Het beroep is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad vernietigt de beslissing van de interne beroepsinstantie van 18 maart 2019.

2. Het bevoegde orgaan van verwerende partij neemt een nieuwe beslissing, rekening houdend met bovenvermelde overwegingen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 17 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 5.003 van 18 juni 2019 in de zaak 2019/129

In zake: xxx

Tegen: UNIVERSITEIT ANTWERPEN
Woonplaats kiezend te 2000 Antwerpen
Prinsstraat 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 3 april 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de interne beroepsinstantie van 28 maart 2019 waarbij het intern beroep van verzoeker niet ontvankelijk werd verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend. Verzoeker heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2019.

Kamervoorzitter Karla Van Lint heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker en mevrouw Ingrid Goesaert, die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding “Master in de rechten”.

Verzoeker bekomt geen toelating tot bijkomende inschrijving voor het tweede semester van het academiejaar 2018-2019.

Verzoeker stelde op datum van 7 maart 2019 een intern beroep in bij de interne beroepsinstantie van de onderwijsinstelling.

Bij beslissing van de interne beroepsinstantie op datum van 28 maart 2019 werd het intern beroep niet ontvankelijk verklaard.

De interne beroepsbeslissing stelde dat onderzoek heeft uitgewezen dat verzoeker op 12 september 2018 in de elektronische helpdesk heeft aangekondigd dat hij een aanvraag om toelating tot inschrijving zou indienen. Hij heeft een foto van de voorpagina van deze aanvraag via de elektronische helpdesk ingediend, met verwijzing naar een voorgaande indiening waarbij zijn aanvraag verloren zou zijn gegaan. Daarop werd verzoeker er in de elektronische helpdesk op gewezen dat zijn aanvraag in het verleden niet verloren is gegaan, maar later is toegekomen, omdat hij een foutieve adressering had gebruikt. Hoe het komt dat de aanvraag van 12 september 2018 de studieadviseur niet heeft bereikt, is geenszins duidelijk. Mogelijk heeft verzoeker deze ook nu op een niet-correcte wijze bezorgd. Wel werden de studieadviseur de verdere berichten van verzoeker in de elektronische helpdesk gesigneerd. Op 27 september 2018 werd verzoeker via de elektronische helpdesk gevraagd om nominatief de opleidingsonderdelen te vermelden die hij tijdens het academiejaar 2018-2019 zou willen opnemen, nu de registratie daarvan in *back office* door het onderwijssecretariaat zou worden gedaan, kwestie van verzoeker in de registratie van zijn studieprogramma te faciliteren. Hierop heeft verzoeker niet gereageerd. Op 8 oktober 2018 werd die vraag dan nog eens herhaald. Uiteindelijk heeft verzoeker pas op 12 oktober 2018 de gevraagde informatie bezorgd. Daarop werd zijn inschrijving voor de specifiek gevraagde opleidingsonderdelen in orde gemaakt op 17 oktober 2018.

Het feit dat verzoeker in zijn aanvraagaankondiging om de toelating tot inschrijving voor 60 studiepunten vraagt en dat hij na overweging van zijn behaalde studierendement de toelating tot inschrijving krijgt, betekent niet dat deze toelating tot inschrijving noodzakelijkerwijze 60 studiepunten moet omvatten. *In concreto* ging het om 42 studiepunten, die verzoeker moesten toelaten om binnen de afstudeervereisten van de masteropleiding rechten in het academiejaar 2018-2019 af te studeren. Gelet op zijn onvoldoende leerkrediet, is het evident dat niet meer studiepunten worden toegekend dan nodig om af te studeren in 2018-2019 en aldus niet meer dan de 42 studiepunten (zie ook art. 19.5.1 OER).

Wat betreft de aanvraag van verzoeker tot inschrijving voor de ‘Grondige studie Gerechtelijk recht’ en de ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ blijven volgende principes van toepassing:

Artikel 5.3.6 van het OER bepaalt dat studenten opleidingsonderdelen van het tweede semester in hun studieprogramma kunnen registreren conform de facultaire richtlijnen tot uiterlijk 28 februari. Daarop moet het volgende worden opgemerkt:

Ten eerste stelt de interne beroepsinstantie vast dat verzoeker op heden over onvoldoende leerkrediet beschikt om in te schrijven voor de gevraagde opleidingsonderdelen. Als uitgangspunt geldt dat verzoeker ondanks dit tekort aan leerkrediet toch de mogelijkheid krijgt om in te schrijven voor de masteropleiding, omdat hij nog niet beschikt over het masterdiploma, maar voor het overige aan de toelatingsvoorwaarden voor inschrijving voldoet. Er gelden evenwel beperkingen op deze inschrijvingsmogelijkheid, de faculteit heeft immers de mogelijkheid om zijn studieprogramma te beperken (artikel 19.5.1 OER). Samengevat dient verzoeker eerst de toelating tot (bijkomende) inschrijving te bekomen in toepassing van artikel 7, §2 UDB Codex, vooraleer hij bijkomende opleidingsonderdelen kan toevoegen aan zijn studieprogramma. Het spreekt voor zich dat hij dergelijke aanvraag tot inschrijving voorafgaand aan of minstens gelijktijdig met zijn aanvraag tot wijziging studieprogramma moet indienen. Op heden ontving de interne beroepsinstantie van verzoeker enkel een verzoek om in te schrijven voor drie bijkomende opleidingsonderdelen in het tweede semester. Verzoeker beschikt niet over voldoende leerkrediet om zich voor deze opleidingsonderdelen in te schrijven, noch diende hij een aanvraag in om, ondanks dit tekort aan leerkrediet, toch te mogen inschrijven. Hierboven werd reeds toegelicht dat zijn aanvraag tot inschrijving van september 2018 hiervoor geen grondslag biedt. Er werd verzoeker bij aanvang van het academiejaar 2018-2019 toelating gegeven om, ondanks het feit dat hij over een ontoereikend leerkredietsaldo beschikt, dit academiejaar voor een welbepaald aantal studiepunten toch te mogen inschrijven. Wil verzoeker in het tweede semester daar bovenop nog opleidingsonderdelen toevoegen, dan heeft hij de toelating daarvoor (andermaal) nodig en moet hij die (tijdig) aanvragen. Zoals verzoeker inmiddels weet, moet hij in dat geval zijn aanvraag richten aan de bevoegde instantie, *in casu* de academische studieadviseur voor de masteropleiding. Behoudens vergissing heeft verzoeker aan deze echter geen dergelijke aanvraag gericht.

Ten tweede heeft de faculteit zijn aanvraag tot ‘Wijziging opleidingsonderdelen studieprogramma’ met verzoek tot toevoeging van 3 opleidingsonderdelen slechts ontvangen op 19 februari 2019, namelijk ‘Grondige studie Gerechtelijk recht’, ‘Grondige studie

Internationaal fiscaal recht’ en ‘Bijzondere studie Fiscale aspecten van herstructurering’. Wat betreft de aanvraag tot inschrijving voor de ‘Grondige studie Gerechtelijk recht’ en de ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ is deze aanvraag laattijdig. Als uitgangspunt geldt dat studenten in principe hun aanvraag tot wijziging studieprogramma kunnen indienen tot 28 februari. Deze datum kan echter door de faculteit worden vervroegd als daar goede redenen voor zijn, zoals de permanente evaluatie die vereist dat tijdig gekend is welke studenten zich in welke opleidingsonderdelen met permanente evaluatie bevinden, zo niet kunnen er (nog) geen opdrachten worden verdeeld, daar waar het tweede semester van het academiejaar 2018-2019 reeds op 11 februari 2019 van start gaat. Voor de aanvraag van wijziging studieprogramma voor opleidingsonderdelen met permanente evaluatie voor het academiejaar 2018-2019 is/was de uiterste datum dan ook gelegd op maandag 18 februari 2019, een datum die sinds het begin van het academiejaar in de academische kalender op Blackboard staat/stond, zodat alle studenten – ook verzoeker – van die datum kennis hebben of zouden moeten hebben. Bovendien wordt deze deadline tevens afzonderlijk vermeld op Blackboard.

Daarenboven staan de deadlines en aandachtspunten die gelden bij de online aanvraag ‘Wijziging opleidingsonderdelen studieprogramma’ uitdrukkelijk vermeld onderaan het aanvraagformulier. Verzoeker diende een aanvraag tot inschrijving voor drie opleidingsonderdelen in via dit online aanvraagformulier ‘Wijziging opleidingsonderdelen studieprogramma’, dus hij kon in elk geval kennisnemen van deze termijn. Uit de berichten verstuurd in de helpdesk blijkt dat verzoeker tevens op de hoogte is van deze termijn. Hij probeert deze termijn te omzeilen door rechtstreeks van de docenten toestemming te bekomen en probeert op deze wijze zijn laattijdige inschrijving af te dwingen. Deze werkwijze kan niet worden aanvaard, aangezien de deadline van 18 februari zowel voor studenten als docenten geldt. Deze deadline is ingesteld om enerzijds de gelijkheid tussen de studenten en anderzijds de goede organisatie van alle opleidingsonderdelen met permanente evaluatie te garanderen.

In zijn intern beroep haalt verzoeker aan dat hij pas kennis heeft kunnen nemen van zijn resultaten op 15 februari 2019. Ongeacht de precieze achtergrond daarvan, kan de interne beroepsinstantie enkel vaststellen dat de kennissname op 15 februari een aanvraag uiterlijk op 18 februari niet verhindert. Het was voor verzoeker bijgevolg ook in geval van kennissname op 15 februari mogelijk op zijn aanvraag op de – verzoeker dus blijkbaar gekende – uiterste datum van 18 februari in te dienen, hetgeen niet gebeurd is. De wijziging van een studieprogramma kan enkel gebeuren na goedkeuring van een gemotiveerde aanvraag tot wijziging. De aanvraag

van verzoeker is wat betreft de grondige studies laattijdig. Bovendien is zijn aanvraag niet gemotiveerd, zoals vereist volgens artikel 5.3.6 OER. Deze motivering dient betrekking te hebben op de reden waarom verzoeker een aanpassing van zijn studieprogramma verzoekt. Zijn toelichting omtrent het laattijdig karakter van zijn aanvraag vervangt geenszins de motivering waarom hij wenst in te schrijven voor bepaalde opleidingsonderdelen in het tweede semester. In hoofdorde is het verzoek tot bijkomende inschrijving voor het tweede semester om deze redenen niet ontvankelijk.

Fundamenteler somt de interne beroepsinstantie op welke opleidingsonderdelen de masteropleiding van verzoeker tot nu toe bevat. De beroepsinstantie herneemt vooreerst de hoger gemaakte opmerking dat verzoeker inschrijving voor een bijkomend opleidingsonderdeel wenst, ondanks zijn onvoldoende leerkrediet, terwijl dit geenszins nodig is om af te studeren. Indien verzoeker bijvoorbeeld een credit behaalt voor “AC European Competition law in Context”, waartoe hij de mogelijkheid had, vond huidig verzoek niet plaats. In tegenstelling tot wat verzoeker in zijn intern beroep aangeeft, betekent het niet-afstuderen na de januari-examenperiode geenszins dat hij impliciet voor het tweede semester ingeschreven zou zijn. Integendeel, in het SisA self service systeem heeft verzoeker *zelf* met betrekking tot het academiejaar 2018-2019 aangegeven dat hij in aanmerking wenst te komen voor afstuderen in februari, op basis van de examenresultaten van de januari-examenperiode van het academiejaar 2018-2019, met inbegrip van de overige reeds behaalde examenresultaten in de academiejaren 2015-2016, 2016-2017 en 2017-2018. Behaalt verzoeker een credit voor de hoger opgelijste opleidingsonderdelen, dat komt hij in aanmerking om af te studeren. Zoals hoger aangegeven, behaalde verzoeker echter geen credit voor “AC European Competition Law in Context” (5/20). Dat betekent dat verzoeker voor dit opleidingsonderdeel wordt verwezen naar de tweede zittijd. Zonder een credit voor “AC European Competition Law in Context” komt verzoeker niet tegemoet aan de afstudeervereisten. Mits het behalen van voormeld credit, kan verzoeker in aanmerking komen om af te studeren in september. De beslissing is aldus geenszins onredelijk.

Verzoeker kan zijn eigen afstudeerverzoek niet doorkruisen door zijn voorliggende aanvraag om voor bijkomende opleidingsonderdelen in te schrijven. Dat zou immers betekenen dat verzoeker daardoor de resultaten van de eerste zittijd (in januari) naast zich neerlegt, om te trachten door middel van bijkomende opleidingsonderdelen alsnog een eerste zittijd af te dwingen. Bijgevolg kan zijn verzoek tot bijkomende inschrijving ook om deze redenen niet worden ingewilligd. Volledigheidshalve wijst de beroepsinstantie op artikel 14, e Organiek

Reglement van de Faculteit Rechten, dat het opleggen van maatregelen inzake studievoortgangsbewaking en de toelating tot inschrijving van studenten die over geen of onvoldoende leerkrediet beschikken weliswaar een bevoegdheid is van het UDB, doch dat de toepassing van deze criteria toekomt aan de studieadviseur die tevens bevoegd is voor het beroep tegen deze beslissing. Daarnaast wenst de beroepsinstantie niet in te gaan op de persoonlijke, niet-gesubstantieerde aantijgingen die verzoeker in zijn intern beroepsschrift uit. Zoals in alle dossiers, wordt objectief en gemotiveerd beslist.

De beslissing op intern beroep werd bij aangetekend schrijven van 28 maart 2019 aan verzoeker overgemaakt.

Bij aangetekend schrijven van 3 april 2019 diende verzoeker een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid

1. Het voorwerp van voorliggend beroep betreft de aanvraag van verzoeker van 19 februari 2019 tot ‘Wijziging opleidingsonderdelen studieprogramma’ met verzoek tot toevoeging van drie opleidingsonderdelen in het tweede semester, namelijk ‘Grondige studie Gerechtelijk recht’, ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ en ‘Bijzondere studie Fiscale aspecten van herstructurering’.

Het voorwerp van dit beroep heeft bovendien te maken met de mogelijkheid van een onderwijsinstelling om studenten te weigeren in geval vastgesteld kan worden dat zij over een leerkrediet van 0 of lager beschikken, wat *in casu* het geval is.

Beide voorwerpen betreffen studievoortgangsbeslissingen waarvoor de Raad bevoegd is.

Artikel I.3. 69° van de Codex Hoger Onderwijs luidt als volgt:

(...)

g) het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het contract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven;

(...)

i) een individuele beslissing houdende de weigering tot inschrijving op basis van ontoereikend leerkrediet of een leerkrediet lager dan of gelijk aan 0, indien niet het gevolg van een algemene reglementaire bepaling.

2. De Raad stelt vast dat de aanvraag van verzoeker tot een bijkomende inschrijving voor deze drie opleidingsonderdelen in eerste instantie werd afgewezen als onontvankelijk, omdat verzoeker niet de voorgeschreven procedure en registratietermijnen voor een dergelijke aanvraag heeft gevolgd.

De inschrijving voor drie bijkomende opleidingsonderdelen werd met name in hoofdorde geweigerd omdat verzoeker niet onderliggend een aanvraag had ingediend om een afwijking te bekomen voor een inschrijving op grond van ontoereikend leerkrediet. In tweede orde werd de aanvraag niet ontvankelijk verklaard omdat de twee opleidingsonderdelen ‘Grondige studie Gerechtelijk recht’ en ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ permanente evaluatie betreffen waarvoor de uiterste datum van indiening, met name 18 februari 2019, niet werd gerespecteerd.

De Raad dient in eerste instantie na te gaan in hoeverre de interne beroepsinstantie deze aanvraag van verzoeker tot uitbreiding van zijn studieprogramma voor het tweede semester terecht onontvankelijk heeft verklaard.

Verwerende partij stelt samengevat dat het feit dat verzoeker in zijn aanvraagaankondiging om de toelating tot inschrijving voor 60 studiepunten vraagt en dat hij na overweging van zijn behaalde studierendement de toelating tot inschrijving krijgt, niet betekent dat deze toelating tot inschrijving noodzakelijkerwijze 60 studiepunten moet omvatten. *In concreto* ging het om 42 studiepunten, die verzoeker moesten toelaten om binnen de afstudeervereisten van de masteropleiding rechten in het academiejaar 2018-2019 af te studeren. Gelet op zijn onvoldoende leerkrediet, is het evident dat niet meer studiepunten worden toegekend dan nodig om af te studeren in 2018-2019 en aldus niet meer dan de 42 studiepunten (zie ook art. 19.5.1 OER).

Verzoeker stelt samengevat dat hij wel degelijk een aanvraag tot inschrijving voor 60 studiepunten ondanks onvoldoende leerkrediet heeft ingediend, waarop hij geen reactie heeft gekregen en dat de toevoeging van opleidingsonderdelen die meer dan 42 studiepunten

bedragen, aantoon dat verwerende partij wel degelijk een aanvraag om toestemming tot inschrijving ten belope van 60 studiepunten heeft ontvangen en hiermee minstens impliciet heeft ingestemd. Verzoeker stelt ook dat artikel 19.5.1 van het Onderwijs- en examenreglement van de Universiteit Antwerpen een “manifeste schending van de Codex Hoger Onderwijs” vormt en dat verwerende partij niet gerechtigd zou zijn om de inschrijving in de gegeven omstandigheden te beperken.

3. De Raad komt in dat verband tot de hiernavolgende vaststellingen en overwegingen.

De Raad stelt vooreerst vast dat de decreetgever verwerende partij de mogelijkheid heeft gegeven om elke student met een leerkrediet lager dan of gelijk aan 0 te weigeren op grond van een algemene bepaling in het reglement, gezien deze studenten in dat geval geen financiering voor de instelling genereren². De betreffende decretale bepaling luidt als volgt:

Art. II.205.

Een hogeschool of universiteit kan de inschrijving van een student weigeren als hij een leerkrediet heeft dat kleiner of gelijk is aan nul.

In afwijking van het eerste lid kan het instellingsbestuur een student met een leerkrediet kleiner dan of gelijk aan nul niet weigeren voor de inschrijving voor een initiële masteropleiding als de student voldoet aan de toelatingsvoorwaarden voor deze masteropleiding, vermeld in deel 2, titel 4, hoofdstuk 1, afdeling 2, onderafdeling 3 en nog niet eerder een masterdiploma behaalde.

De faculteit heeft dus de mogelijkheid om een student te weigeren bij wijze van een algemene maatregel, zoals dit ook werd geëxpliciteerd in artikel 19.5 OER (zie bijlage 9 van verwerende partij).

² Het Onderwijsdecreet XXVII heeft aan de Raad de bevoegdheid toegekend voor “individuele beslissingen houdende de weigering tot inschrijving op basis van ontoereikend leerkrediet of een leerkrediet lager dan of gelijk aan 0, indien niet het gevolg van een algemene reglementaire bepaling”. De Raad is bijgevolg enkel bevoegd voor beslissingen die werden genomen nadat de student een interne afwijkingsprocedure heeft doorlopen. De instellingen hebben echter nog steeds de mogelijkheid om geen interne afwikkingsprocedure open te stellen en enkel een algemene beleidsregel van weigering in te schrijven ingeval van negatief leerkrediet (minder of gelijk aan nul). Studenten die geweigerd worden op basis van zo een algemene beleidsregel kunnen niet bij de Raad terecht (Decreet van 16 juni 2017 betreffende het Onderwijs XXVII, BS 18 augustus 2017 en zie ook RvS 18 januari 2016, nr. 233.491, Vrije Universiteit Brussel).

Onderwijsinstellingen zijn vrij om hierop een uitzondering te maken. *In casu* bepaalt het OER van verwerende partij onder meer:

“(…)

19.5.1 De in artikel 19.4 bedoelde instantie staat toe dat een student die nog niet beschikt over een masterdiploma en voldoet aan de toelatingsvoorwaarden voor inschrijving, maar die zijn leerkrediet heeft uitgeput, zich inschrijft voor een masteropleiding onder diplomacontract. Dezelfde instantie kan het studieprogramma beperken waarvoor de betrokken student zich mag inschrijven.

(…)”

Dat deze bepaling in de mogelijkheid voorziet om het studieprogramma in voorkomend geval te beperken, staat aldus de Raad niet in conflict met voormelde decretale bepaling (Art. II.205 Codex Hoger Onderwijs).

Verwerende partij heeft in de faculteit Rechten het toestaan van een uitzondering op deze algemene regel gekoppeld aan het volgen van een afwijkingsprocedure bij de studieadviseur. Verzoeker dient eerst, in toepassing van artikel 7, §2 UDB Codex, de toelating tot (bijkomende) inschrijving te bekomen bij de studieadviseur, vooraleer hij (bijkomende) opleidingsonderdelen kan toevoegen aan zijn studieprogramma:

“*Art. 7. Inschrijving ondanks onvoldoende leerkrediet*

§1. De verdere inschrijving van een student die zijn leerkrediet heeft uitgeput wordt geweigerd.

§2. De studieadviseur kan in uitzonderlijke omstandigheden of in geval van overmacht toch toelating tot inschrijving ondanks onvoldoende leerkrediet verlenen.

§3. De studieadviseur rapporteert hierover aan het UDB.

(…)”

De Raad stelt op basis van het dossier vast dat de inschrijving van verzoeker, waarvoor hij ondanks onvoldoende leerkrediet werd toegelaten bij aanvang van het academiejaar, betrekking heeft op volgende opleidingsonderdelen welke door verzoeker zelf werden opgegeven en vervolgens werden aanvaard (zie bijlage 5 en bijlage 6 van verwerende partij):

- Meesterproef thesis
- GS Personenbelasting
- GS Europees belastingrecht
- GS Fiscale procedure
- Advanced Course on European Competition Law in Context

- International Criminal Law
- Fiscale aspecten patrimoniumbeheer

Het verzoek tot bijkomende inschrijving heeft betrekking op de opleidingsonderdelen ‘Grondige studie Gerechtelijk recht’, ‘Grondige studie Internationaal fiscaal recht’ en ‘Bijzondere studie Fiscale aspecten van herstructurering’.

In het dossier ligt er geen enkel document voor waaruit blijkt dat verzoeker voor ‘60’ studiepunten (en dus impliciet ook voor de bijkomende opleidingsonderdelen) de toestemming heeft gekregen om in te schrijven zonder positief leerkredietsaldo. De Raad volgt verwerende partij in de stelling dat het gegeven dat verzoeker omwille van een materiële vergissing in totaal mogelijk reeds meer dan het minimaal verplicht aantal studiepunten heeft opgenomen, niet inhoudt dat er automatisch voor alle andere bijkomende opleidingsonderdelen eveneens een uitzondering wordt gemaakt op inschrijving met een negatief leerkredietsaldo.

Gezien verzoeker inderdaad over ontoereikend leerkrediet beschikt en bijgevolg niet in aanmerking komt voor een automatische inschrijving, acht de Raad het regelmatig en niet onredelijk dat verwerende partij vooropstelt dat verzoeker in het kader van een ‘bijkomende aanvraag’ tot inschrijving voorafgaand deze afwijkingsprocedure dient te volgen bij de studieadviseur. Verzoeker heeft dit echter niet gedaan voor de betrokken drie opleidingsonderdelen. De toelating bij aanvang van het academiejaar kan niet impliciet eveneens betrokken worden op bijkomende opleidingsonderdelen waar verzoeker geen leerkrediet voor heeft. De Raad leidt bovendien *prima facie* uit het complexe studieprogramma van verzoeker af – dit wordt ook door verwerende partij gesteld en niet als dusdanig tegengesproken door verzoeker – dat de bijkomende opleidingsonderdelen in principe buiten zijn geïndividualiseerd traject vallen dat noodzakelijk is om het masterdiploma te behalen.

De Raad leest in dat verband in het dossier dat het toestaan van een afwijking ingeval van ontoereikend leerkrediet mede ingegeven is in het licht van de decretale bepaling waarin staat dat een student die nog geen initieel masterdiploma heeft alsnog kan worden ingeschreven, ondanks negatief leerkrediet. In voorkomend geval kan het studieprogramma wel beperkt worden (zie hogervermeld artikel 19.5.1 OER). De bijkomende opleidingsonderdelen waarvoor verzoeker de inschrijving vraagt, lijken echter *in se -* zoals verwerende partij ook stelt - niet

noodzakelijk om dit initieel masterdiploma te behalen. Hij voldoet *prima facie* met het reeds ingeschreven studieprogramma aan de afstudeervereisten.

Een afwijking vragen voor inschrijving voor deze opleidingsonderdelen lijkt logischerwijze een verschillend dossier waarvoor verzoeker alsnog vooreerst de toestemming dient te vragen, wat hij *in casu* niet expliciet heeft gedaan. Zijn eerdere inschrijving werd slechts toegestaan voor het hoger vermeld aantal studiepunten noodzakelijk om het initieel masterdiploma te behalen.

Het gaat hier, aldus de Raad, over een substantiële en belangrijke procedure stap waarbij een dergelijke expliciete aanvraag moet voorgelegd worden aan de bevoegde instantie, volgens de voorgeschreven procedure met een ter zake dienende motivering.

De Raad concludeert dat verwerende partij dan ook terecht het verzoek heeft afgewezen als onontvankelijk, omdat er geen dergelijke aanvraag werd ingediend.

De overige onontvankelijkheidsgronden dienen niet nader te worden onderzocht evenmin als de ten gronde geformuleerde grieven, in het licht van de eerder vastgestelde onontvankelijkheid van de aanvraag.

Het middel is niet gegrond.

V. Anonimisering

Verzoeker vraagt in zijn wederantwoordnota de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoeker op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 18 juni 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIIe Kamer, samengesteld uit:

Karla Van Lint,	kamervoorzitter
Jean Goossens	bestuursrechter – bijzitter
Piet Versweyveld	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

Freya Gheysen

De voorzitter

Karla Van Lint

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 20 mei 2019

Arrest nr. 4.946 van 20 mei 2019 in de zaak 2019/143

In zake: xxx

tegen:

KATHOLIEKE HOGESCHOOL VIVES ZUID
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Sofie Logie en Matthias Castelein
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 12 april 2019, strekt tot nietigverklaring van (i) de door verzoeker als studievoortgangsbeslissing aangemerkte brief van 12 december 2018, (ii) de door verzoeker als studievoortgangsbeslissing aangemerkte brief van 21 februari 2019 en (iii) de beslissing van de interne beroepscommissie van Katholieke Hogeschool Vives van 3 april 2019 waarbij het intern beroep van verzoeker deels onontvankelijk, deels ongegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 20 mei 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, advocaat Rudy Arts en advocaat Matthias Castelein (*loco* Sofie Logie), die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoeker, die erkend is als een student met een functiebeperking, volgt tot het academiejaar 2016-2017 via avondonderwijs de opleiding ‘Bachelor secundair onderwijs’.

Tijdens dat academiejaar doet zich in het raam van het opleidingsonderdeel ‘Engels – didactische stage 2’ een discussie voor tussen verzoeker en de verantwoordelijke docent – de heer J.S. – waarbij verzoeker zich bij de stagecoördinator beklaagt omtrent de houding van de docent bij een stage-evaluatie. Nadat de docent schriftelijk zijn standpunt heeft toegelicht, besluit verwerende partij dat verzoeker bepaalde uitspraken tijdens de stage verkeerd heeft begrepen of geïnterpreteerd en dat er van kwade wil in hoofde van de docent geen sprake is.

Verzoeker dient niettemin op 30 maart 2017 bij de hogeschool een formele klacht in tegen de docent. Na tussenkomsten door de ombudsdiens en overleg binnen het beleidsteam, wordt aan verzoeker voorgesteld dat zijn stage verder zou worden opgevolgd door twee andere docenten, en niet langer door de heer J.S. Op basis daarvan deelt de ombud op 24 april 2017 aan verzoeker mee dat er geen reden is tot verder onderzoek.

Met een e-mail van 8 mei 2017 meldt verzoekers vader dat een formele klacht tegen docent J.S. werd neergelegd bij het departement Onderwijs. Uit een en ander wordt afgeleid dat verzoeker wenst dat de heer J.S. middels een tuchtprecedure zou worden gesanctioneerd.

Er volgt nog briefwisseling omtrent de eindevaluatie voor Module 2A en een verzoek tot vrijstelling, waar de hogeschool niet op ingaat omdat, onder meer, die berichten niet uitgaan van verzoeker – die meerderjarig is – maar van zijn vader.

De resultaten voor het academiejaar 2016-2017 worden geproclameerd op 6 september 2017 (stuk 14 administratief dossier). Voor de opleidingsonderdelen die verzoeker dat jaar had opgenomen, zijn die resultaten de volgende:

- Engels – didactische stage 2: 5/20
- Geschiedenis – didactische stage 2: 5/20
- Engels – vakdidactiek 3: N/A (laatste behaalde resultaat: N/A)
- Engels – vakkennis 3: 7/20 (laatst behaalde resultaat: NA)

Tegen die examenbeslissing stelt verzoeker geen intern beroep in.

In de academiejaren 2017-2018 en 2018-2019 schrijft verzoeker zich niet opnieuw in bij verwerende partij.

Op 15 november 2018 richt de raadsman van verzoeker een aangetekend schrijven aan de hogeschool, met de vraag of er gevolg werd gegeven aan de klacht van 30 maart 2017 en zo nee waarom niet, en met de mededeling dat verzoeker de intentie heeft om zijn opleiding te hernemen, maar dan zonder tussenkomst van docent J.S.

De hogeschool antwoordt op 28 november 2018 dat er in het verleden al veel overleg is gepleegd, dat de klacht zeker niet onbeantwoord is gebleven en dat na verder intern overleg met de studiegebieddirecteur feedback zal worden bezorgd.

Met een brief van 12 december 2018 antwoordt de hogeschool aan verzoekers raadsman dan het volgende:

“We melden u goede ontvangst van uw schrijven d.d. 15/11/2018 en verwijzen naar onze email van 28/11/2018 waarin u een antwoord is beloofd op de vraag van uw cliënt.

I. Uw cliënt stelt dat geen gevolg werd gegeven aan zijn klacht van 30/03/2017. We betwisten dit met klem.

Onze instelling heeft van meet af aan ernstige inspanningen geleverd om tegemoet te komen aan de vele vragen en wensen inzake begeleiding en faciliteiten die door uw cliënt zijn geformuleerd. Een grote bundel mailverkeer tussen uw cliënt, de docenten en de stagebegeleiders kan dit staven.

De faciliteiten die aan uw cliënt werden toegestaan, zijn reeds vergaand:

1. Uw cliënt kreeg voor de afgelegde examens steeds de kans om deze optimaal te spreiden over november, januari en juni;
2. Binnen de opleidingsonderdelen kon hij de verschillende evaluatieonderdelen apart afleggen;
3. Uw cliënt kreeg extra examentijd: hij kreeg stevast de maximale examentijd van 3,5 uur;
4. Hij kreeg automatisch extra verduidelijking bij taken en opdrachten;
5. De taken kon hij optimaal spreiden in de tijd;
6. Voor bepaalde taken kreeg hij de kans om die eerst te herwerken op basis van de feedback van de docent bv. de TED-talk-besprekking;
7. Voor wat betreft de les microteaching werd toegestaan dat de docent zijn feedback pas geeft nà de les en niet tijdens de les zelf;
8. Uw cliënt kreeg de mogelijkheid om zijn stage in de tijd te spreiden;
9. Hij kreeg toestemming om stage te lopen in een beschermd omgeving, nl. in een school voor buitengewoon onderwijs, in de auti-klas met slechts 6 tot 8 leerlingen, hetgeen een zeer uitzonderlijke maatregel is.

Na de klacht van uw cliënt op 30/03/2017 werden bovendien volgende initiatieven genomen door het begeleidend team:

10. Extra begeleiding en voorbereiding van stage: uw cliënt mocht een uitgewerkte lesvoorbereiding doorsturen naar de docente Engels, mevr. [S.]. Zij bood aan om die door te nemen èn te verbeteren alvorens de les daadwerkelijk door uw cliënt zou worden gegeven;
11. Het team heeft verschillende gesprekken gevoerd met uw cliënt en pleegde regelmatig overleg in teamverband om na te gaan waar zij nog extra ondersteuning kon bieden;
12. Er is eveneens toegestaan dat uw cliënt voor wat betreft stage niet langer zou opgevolgd worden door de heer [J.S.], maar door twee andere docenten;
13. Mevr. +++++[I.D.] werd als extra begeleider meegestuurd op stagebezoek.

Op 08/05/2017 heeft de vader van uw cliënt dezelfde klacht nogmaals verstuurd, ditmaal aan het adres van de studiegebieddirecteur. De studiegebieddirecteur heeft op 15/05/2017 formeel geantwoord (zie bijlage 1).

II. Krachtens artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs heeft elke student met een functiebeperking die ingeschreven is aan een hogeschool recht op redelijke aanpassingen, zodat hij/zij zonder discriminatie en op gelijke voet kan participeren aan het onderwijs.

“Een aanpassing is een concrete maatregel, van materiële of immateriële aard, die de beperkende invloed van een onaangepaste omgeving op de participatie van een persoon met een functiebeperking neutraliseert. Een redelijke aanpassing is een aanpassing die geen disproportionele belasting betekent.”

De instellingen zijn zelf verantwoordelijk voor het uitrollen van een geschikt ondersteuningsmodel, m.a.w. zij stellen zelf de faciliteiten samen waarvan de student gebruik kan maken. In het Onderwijs- en Examenreglement van de hogeschool wordt verder verwezen naar de wijze waarop studenten met een beperking faciliteiten kunnen aanvragen. De hogeschool kent de faciliteiten toe op basis van een gesprek en het medisch dossier van de student.

De eis van uw cliënt om één welbepaalde docent te weren uit zijn curriculum is evenwel niet gebaseerd op het niet-respecteren van de faciliteiten van een student met een functiebeperking, maar op het feit dat hij tijdens de looptijd van zijn studies, vanuit zijn perceptie, in onmin is geraakt met één welbepaalde docent en dat heel moeilijk kan plaatsen.

Wij begrijpen dat het met de ene docent al wat beter klikt dan met de andere. Dat is niet alleen zo voor uw cliënt, maar ook voor de medestudenten.

Uw cliënt is zich ook bewust van het feit dat sociale interactie voor hem wat moeilijker is dan voor zijn medestudenten. Zo heeft in een mail van 05/12/2015 aan de heer [J.D.] verduidelijking gegeven bij zijn medische situatie en geschatst onder welke symptomen hij lijdt, met name *“Mensen met het syndroom van Asperger ervaren vaak moeilijkheden op vlak van communicatie en sociale vaardigheden. ... Voorts ... ervaren ze vaak problemen op vlak van inlevingsvermogen en het lezen van lichaamstaal... Wel hebben*

mensen met deze stoornis vaak geen natuurlijke aanleg als het aankomt op sociale vaardigheden, ...”

Evenwel is feedback krijgen op het functioneren voor de klas een wezenlijk onderdeel van een stage. Dat brengt met zich mee dat de student soms ook aandachts- of werkpunten krijgt aangeleverd door de docent en daarmee aan de slag moet, om zijn competenties aan te scherpen. Deze feedback erkennen en als basis hanteren voor de reflectie op het eigen handelen als leraar is een basiscompetentie in het lerarenberoep.

Bovendien zullen al onze toekomstige leerkrachten in het werkveld vroeg of laat geconfronteerd worden met scholieren die moeilijk gedrag stellen, ouders die dwarsliggen of collega's met wie het minder goed klikt. Het is van belang dat onze studenten zich leren handhaven in dergelijke situaties, het is een competentie die van aanstaande leerkrachten wordt verwacht.

Uit het mailverkeer, de zorgzame begeleiding en de toegekende faciliteiten blijkt trouwens dat de heer [J.S.] op de meest verregaande wijze is tegemoetgekomen aan de talrijke vragen om faciliteiten van uw cliënt. Het kan de heer [J.S.] onmogelijk verweten worden dat hij de rechten van uw cliënt niet respecteert.

Ik vestig ten slotte uw aandacht op het feit dat, in de periode die voorafging aan het incident op stage, uw cliënt steeds op een constructieve, aangename en respectvolle manier heeft samengewerkt met de heer [J.S.]. Uit mailverkeer van oktober 2015 tot september 2016 blijkt duidelijk dat:

- er heel veel flexibiliteit is geweest;
- er heel veel begrip is geweest;
- er een duidelijke en goede opvolging is geweest;
- uw cliënt de docent schriftelijk heeft bedankt voor zijn begrip (zie bijlage 2).

Aan de vraag om de heer [J.S.] te doen verdwijnen uit het curriculum van uw cliënt kunnen wij geen gevolg geven, vermits deze maatregel manifest disproportioneel is: ze schiet niet alleen haar doel voorbij, ze zou ook enkel kunnen uitgevoerd worden door een volledige reorganisatie van het studiegebied en de herschikking van alle docenten die zijn toegewezen aan de vakken uit het curriculum. Dit standpunt wordt ook bijgetreden door het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO).

III. Indien uw cliënt niet akkoord gaat met de beoordelingen die hij kreeg, kan hij beroep doen op de ombudswerking of beroep aantekenen conform de artikelen 90 en 91 van het Onderwijs-en Examenreglement.

IV. Het spreekt evenwel voor zich dat, als uw cliënt zijn studies hervat, hij opnieuw gebruik maken van alle faciliteiten die hem in het verleden zijn toegekend en die we ook in de toekomst blijven garanderen.

Onze instelling is nog steeds bereid, zoals reeds toegezegd, om ook toekomstige stagebezoeken door twee andere docenten te laten uitvoeren. De beslissing omtrent de evaluatie van de stage wordt evenwel door een team van verschillende docenten samengenomen, waarvan ook de heer [J.S.] deel uitmaakt.

Onze hogeschool staat borg voor een deskundige en hartelijke begeleiding van studenten met een functiebeperking, hetgeen uw cliënt in de afgelopen jaren heeft mogen ervaren

en ook meermaals schriftelijk heeft bevestigd. Indien uw cliënt dat wenst, kunnen wij bovendien vragen aan het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) of zij verdere bijstand kunnen verlenen ten einde uw cliënt toe te laten zijn studies te hervatten.

Dit schrijven wordt u overgemaakt onder voorbehoud van alle rechten en zonder enige nadelige erkentenis.”

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Op 22 januari 2019 antwoordt verzoekers raadsman dat verzoeker na de problemen op school in een ernstige depressie is geraakt en daardoor gedurende anderhalf jaar zijn studies heeft moeten onderbreken. Vooraleer verder standpunt in te nemen en vooraleer zich opnieuw in te schrijven, wil verzoeker vernemen of de resultaten die hij in het academiejaar 2016-2017 behaalde voor het opleidingsonderdeel ‘Engels vakkennis 3’, nog steeds ‘geldig’ zijn. Verzoeker verwijst ter zake naar ‘EVO 1: Grammar’ (15/20), ‘EVO3: Oral skills’ (14/20) en ‘EVO4: Written skills’ (17/20). Tot slot wordt namens verzoeker gevraagd of de overige twee delen van dat opleidingsonderdeel die hij nog moet afwerken, sinds voormeld academiejaar ongewijzigd zijn gebleven. Bij dit alles behoudt verzoeker zich het recht voor om eventueel nog inhoudelijk verder te reageren op de brief van 12 december 2018.

Met een brief van 21 februari 2019 antwoordt verwerende partij daarop het volgende:

“We verwijzen naar uw brief van 22/01/2019 en bezorgen u graag een antwoord op uw vragen.

Uw cliënt heeft slechts 3 van de 5 evaluatieonderdelen behorende tot het opleidingsonderdeel ‘Engels: vakkennis 3’ (academiejaar 2016-2017) afgelegd. Hij heeft daardoor zijn creditbewijs niet verworven en is bijgevolg niet geslaagd voor het gehele opleidingsonderdeel.

Enkel de resultaten van de opleidingsonderdelen waarvoor een creditbewijs is verworven is, blijven geldig, op voorwaarde dat de inhoud van het opleidingsonderdeel niet gewijzigd is (artikel II.225, §3 van de Codex Hoger Onderwijs).

Creditbewijzen kunnen echter niet worden afgeleverd voor een deel van een opleidingsonderdeel (zie art. 21, §3 van het onderwijs- en examenreglement van onze hogeschool, dat u kan terugvinden via deze link: www.vives.be/oer).

Dit brengt met zich mee dat uw cliënt bij hervatting van de studies het volledige opleidingsonderdeel ‘Engels: vakkennis 3’ moet hernemen.

Indien uw cliënt beslist om zich opnieuw in te schrijven, volgt hij de evaluatie en de inhoud van het opleidingsonderdeel zoals beschreven in de programmagids.

Zie artikel 18 van het onderwijs-en examenreglement: “*Afhankelijk van zijn studiecontract en zijn studietraject stelt de student zijn individueel jaarprogramma samen conform de algemene regels beschreven in dit onderwijs- en examenreglement en conform de specifieke regels die gelden voor de door hem gekozen opleiding en/of opleidingsonderdelen ervan, zoals beschreven in de programmagids.*”

De programmagids van academiejaar 2018-2019 vindt u terug via “onderwijsaanbod.vives.be”.

De programmagids voor ‘Engels: vakkennis 3’ vindt u via deze link: [...]

Uw cliënt is steeds welkom om een afspraak te maken met de studiegebieddirecteur om de hervatting van zijn traject te bespreken.”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

Op 22 maart 2019 dient verzoeker een intern beroep in. Als voorwerp van dat beroep duidt verzoeker aan: (i) de weigering van zijn verzoek om zijn studies verder af te werken zonder dat de heer J.S. daarin nog tussenkomt, (ii) een vraag tot vrijstelling voor het opleidingsonderdeel ‘Engels didactische stage 2’ en voor de module 2A van het opleidingsonderdeel ‘Geschiedenis didactische stage 2’ en (iii) een vraag tot vrijstelling voor de evaluatieonderdelen ‘EVO1: Grammar’, ‘EVO3: Oral skills’ en ‘EVO4: Written skills’ van het opleidingsonderdeel ‘Engels vakkennis 3’.

De interne beroepscommissie van verwerende partij behandelt verzoekers beroep in zitting van 3 april 2019, en komt tot de volgend beslissing:

“Uw bezwaar kent drie deelbezwaren.

1. U wenst 2 deelproeven van het opleidingsonderdeel Engels vakkennis 3 af te leggen, alsook uw stage zonder dat de heer [J.S.] nog tussenkomt.
2. U wenst voor didactische stage 2 van het vak geschiedenis vrijgesteld te worden voor module 2A en voor uw didactische stage wenst u volledig vrijgesteld te worden.
3. U wenst dat de resultaten behaald op deelproeven voor het opleidingsonderdeel ‘Engels vakkennis 3’ geldig blijven, met behoud van het resultaat.

Ontvankelijkheid

M b.t. het deelbezoor 1

Op 12/12/2018 werd het standpunt van de school gecommuniceerd aan de raadsman van de (inmiddels oud-)student. Dit antwoord vermeldde de beroepsmogelijkheden die

ingesteld konden worden conform art. 90 en 91 van het onderwijs- en examenreglement. Deze artikelen vermelden duidelijk de termijn waarin de interne beroepsprocedure opgestart dient te worden (7 kalenderdagen). De commissie ontving het bezwaar op 22/03/2019. Het bezwaar is dus alvast laattijdig. Het onderwerp van dit bezwaar behoort bovendien niet tot de bevoegdheid van de interne beroepscommissie. In artikel 91 wordt opgeliist waartegen intern beroep mogelijk is, het waren van een docent uit een opleiding valt niet onder de opgesomde categorieën. Deelbezwaar 1 wordt dus afgewezen op grond van onontvankelijkheid door laattijdigheid en onbevoegdheid van de interne beroepscommissie.

M.b.t. het deelbezwaar 2

Op 15/05/2017 ontving de student het antwoord van de hogeschool op de vraag naar vrijstelling stagemodule Engels. Hier werd geen beroepstermijn vermeld. Bij het niet vermelden van een beroepstermijn wordt een vervaltermijn van 4 maanden gerespecteerd. De beroepscommissie ontving het bezwaar op 22/03/2019, dus bijna 2 jaar na het weigeren van de vrijstelling. De vraag m.b.t. vrijstelling geschiedenis module 2A werd niet gesteld aan de school. Er is dus ook hieromtrent geen beslissing waartegen bezwaar aangetekend kan worden. Deelbezwaar 2 wordt dus afgewezen op grond van onontvankelijkheid door laattijdigheid.

M.b.t. het deelbezwaar 3

Op 21/02/19 bezorgde de hogeschool een antwoord aan de raadsman van de oud-student m.b.t. het niet toekennen van de deelvrijstellingen. Dit antwoord maakte geen vermelding van de modaliteiten en dus termijn voor beroep. De beroepscommissie hanteert bijgevolg een vervaltermijn van 4 maanden waardoor dit deelbezwaar 3 ontvankelijk is.

Wegens de onontvankelijkheid van deelbezwaar 1 en 2 gaat de beroepscommissie enkel in op de vraag naar gegrondheid voor deelbezwaar 3.

De verzoeker wenst vrijstelling voor 3 van de 5 evaluatie-onderdelen waarop hij geslaagd is. De beslissing van de opleiding om deze vrijstellingen niet toe te kennen is gebaseerd op het feit dat het creditbewijs niet verworven is. De verzoeker haalt aan dat artikel 20 in het onderwijs- en examenreglement ook verwijst naar het vrijstellen van delen van een examen.

De uitdrukking delen van een examen verwijst naar officiële delen van een opleidingsonderdeel (de zogenaamde onderwijsleeractiviteiten die een aparte score kennen op het rapport), en niet naar deelproeven die daar nog eens deel van uitmaken. Deze laatste worden beschouwd als onderdelen van eenzelfde examen. Artikel 20 stelt ook duidelijk dat de vrijstelling verleend wordt op grond van een creditbewijs, studiebewijs of een bewijs van bekwaamheid. Dit is hier niet vorhanden. De beslissing van de opleiding heeft dus een rechtmatige, juridische grond.

Desalniettemin wil de beroepscommissie hier uit welwillendheid de 3 deelvrijstellingen wel toestaan met behoud van score. De andere 2 delen dienen afgelegd te worden en de heer [J.S.] is hier docent en zal dus de lesactiviteiten verder verzorgen. De beroepscommissie vraagt dat er ofwel een onafhankelijke persoon (vb. ombuds) aanwezig is bij het examen, ofwel dat het afnemen van de examens (ingeval mondeling) of het corrigeren van de examens (ingeval schriftelijk) door een andere examinator gebeurt. Dit

niet uit gebrek aan vertrouwen in de docent maar uit bescherming van zowel student als docent.”

Dit is de derde bestreden beslissing.

IV. Regelmaticiteit van de rechtspleging

Wat betreft de samenstelling van het administratief dossier

In zijn wederantwoordnota stelt verzoeker dat het door verwerende partij neergelegde administratief dossier onvolledig is.

De Raad kan uitspraak doen over het voorliggend geschil zonder dat bijkomende stukken moeten worden voorgelegd.

Er is geen aanleiding om de neerlegging van stukken te bevelen.

V. Ontvankelijkheid

A. De tijdigheid van het beroep

Standpunt van partijen

Verwerende partij doet gelden dat het beroep ‘mogelijk laattijdig’ is. Zij wijst erop dat de van de interne beroepscommissie is betekend met een e-mail van 5 april 2019 en middels een aangetekend schrijven van 10 april 2019.

Het beroep kan volgens verwerende partij bijgevolg enkel ontvankelijk zijn *ratione temporis* indien het uiterlijk op 12 april 2019 werd ingesteld. Zij gedraagt zich naar de wijsheid wat de beoordeling daarvan betreft.

Beoordeling

De verzending van een beslissing per e-mail verleent op zich geen vaste datum. De kennisgeving van de derde bestreden beslissing met een e-mail van 5 april 2019 doet derhalve de beroepstermijn niet ingaan.

Het zou anders zijn wanneer uit het dossier onomstotelijk blijkt – door een ontvangst- of leesbevestiging, door een erkenning in hoofde van verzoeker of anderszins – op welke datum verzoeker van deze mailzending kennis heeft genomen. De aan de Raad voorgelegde stukken bevatten evenwel geen dergelijk aanknopingspunt.

De aangetekende zending houdende betrekking van de derde bestreden beslissing is op 10 april 2019 ter post aangeboden. Verzoeker heeft zijn beroep bij de Raad ingesteld middels een aangetekend schrijven dat op 12 april 2019 bij de post is aangeboden.

Het beroep is derhalve ontvankelijk *ratione temporis*.

B. Wat het voorwerp van het beroep betreft

Standpunt van partijen

Verwerende partij voert aan dat het beroep niet ontvankelijk is in de mate dat het is gericht tegen de ‘beslissingen’ van 12 december 2018 (eerste bestreden beslissing) en 21 februari 2019 (tweede bestreden beslissing), daar die beslissingen door de beroepscommissie werden bevestigd in de derde bestreden beslissing.

Vermits die beroepscommissie op grond van artikel 91, §4 van het onderwijs- en examenreglement over volheid van bevoegdheid beschikt, treedt haar beslissing volgens verwerende partij in de plaats van de beroepen beslissingen, die daardoor uit de rechtsorde verdwijnen en niet meer afzonderlijk kunnen worden aangevochten.

In zijn wederantwoordnota stelt verzoeker dat hij niet de bedoeling heeft om de studievoortgangsbeslissing zelf, in haar geheel, opnieuw aan te vechten.

Beoordeling

De Raad onderzoekt de ontvankelijkheid van de hem voorgelegde beroepen ambtshalve.

De eerste bestreden beslissing is geen ‘studievoortgangsbeslissing’ waarvoor de Raad overeenkomstig artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs bevoegd is. Voor zover het schrijven van verzoekers raadsman d.d. 15 november 2018 al zou kunnen worden beschouwd als een intern beroep, blijkt alleszins dat daarin geen betwisting wordt gevoerd omtrent een examencijfer, deliberatieresultaat of enige andere beslissing die onder voormelde bepaling van de Codex Hoger Onderwijs kan worden gebracht. Verzoeker informeert enkel of er aan zijn klacht tegen een docent gevolg is gegeven en of kan worden gewaarborgd dat hij bij een nieuwe inschrijving zonder tussenkomst van die docent zou worden beoordeeld.

Wat de tweede bestreden beslissing betreft, is het niet anders. Hierin wordt immers enkel meegedeeld – door de hogeschool en niet de beroepscommissie – dat in het academiejaar 2016-2017 voor het opleidingsonderdeel ‘Engels: vakkennis 3’ geen creditbewijs werd verworven en dat voor deelopleidingsonderdelen geen credits kunnen worden toegekend. Voor zover het daaraan voorafgaand schrijven van verzoekers raadsman van 22 januari 2019 al als een intern beroep moet worden beschouwd – wat alvast *prima facie* niet uit de teneur en strekking ervan blijkt – dan is dat, betrekking hebbend op de op 6 september 2017 geproclameerde resultaten ruimschoots laattijdig, ook indien van artikel II.21 van het Bestuursdecreet toepassing wordt gemaakt.

Bijgevolg is het beroep niet ontvankelijk in de mate dat het de eerste en tweede bestreden beslissing betreft.

Louter ten overvloede in het licht van het bovenstaande, moet de door verwerende partij opgeworpen exceptie worden bijgevalлен.

Te dezen bepaalt artikel 91, §4 van het onderwijs- en examenreglement van de verwerende partij dat de interne beroepsprocedure kan leiden tot een gemotiveerde herziening van de oorspronkelijke beslissing. Verwerende partij heeft haar interne beroepsprocedure aldus derwijze georganiseerd dat de interne beroepsinstantie over volheid van bevoegdheid beschikt, zodat de beslissing van dit beroepsorgaan in de plaats treedt van de initiële studievoortgangsbeslissing.

Overigens, dat de beroepscommissie zich inhoudelijk over een beroep uitspreekt, betekent niet dat het eigenlijke voorwerp ervan daardoor ook binnen 's Raads bevoegdheid valt.

Het beroep is niet ontvankelijk ten aanzienlijk van de eerste en tweede bestreden beslissing, en enkel ontvankelijk wat de derde bestreden beslissing (verder: de bestreden beslissing) betreft.

VI. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

In een eerste middel betwist verzoeker de onontvankelijkheid – wegens laattijdigheid en onbevoegdheid – van zijn intern beroep voor zover het betrekking heeft op de verdere tussenkomst van de heer J.S.

Standpunt van partijen

Verzoeker betoogt in zijn verzoekschrift het volgende (voetnoten zijn weggelaten):

“Ik ben het niet eens met deze beslissing omdat:

- In het gesubsidieerd onderwijs, het school- of centrumbestuur, als tuchtoverheid zijnde, normaal gezien, het personeelslid met een aangetekende brief op de hoogte van een tuchtonderzoek moet stellen en tevens de reden weergeven die daartoe aanleiding heeft gegeven. Overigens wordt dan final de uiteindelijke beslissing waarbij een eventuele tuchtstraf wordt opgelegd aan de desbetreffende persoon meegedeeld.
- Voorts wordt een tuchtmaatregel uitgesproken door het school- of centrumbestuur, wanneer een personeelslid dat vastbenoemd of tijdelijk aangesteld voor doorlopende duur, zich niet houdt aan de decretale plichten.
- Op de website van de hogeschool VIVES, onder de noemer: “Meldpunt grensoverschrijdend gedrag”, wordt er duidelijk omschreven: “Of is een formele (tucht)procedure aangewezen?... Jij beslist steeds zelf of er iets ondernomen wordt en zo ja, welke stappen dat dan zijn.” (Zie bijlage 11)
- Bovendien kan een student die oordeelt dat een genomen beslissing zijn rechten schendt volgens het Onderwijs- en Examenreglement van VIVES 2018-2019, intern beroep aantekenen (art. 91, §1). M.a.w. is de interne beroepscommissie alsook de hogeschool wel degelijk bevoegd om mijn eerste verzoek die ik heb neergelegd d.d. 22/03/2019 ontvankelijk te verklaren, op basis van bevoegdheid.
- Daarnevens ben ik van mening dat mijn rechten werden geschonden, omwille van het gegeven dat andere studenten zelf mogen beslissen of er al dan niet een tuchtprocedure wordt opgestart, terwijl ik hier duidelijk niet zelf heb mogen over

beslissen, gezien er tot op heden geen enkele tuchtprecedure werd opgestart tegen de heer [S.], ondanks de formele klacht die tegen deze lector werd neergelegd d.d. 23/02/2017 alsook nog eens aangetekend d.d. 30/03/2017.

De enige mededeling die ik had ontvangen, aangaande het neerleggen van mijn formele klacht, was door de ombudsman de heer [L.] met de mededeling:

“Na onderling overleg blijkt er geen reden te zijn voor verder onderzoek.”

Nochtans wordt er in de ‘Codex Hoger Onderwijs’ onder art.II.279 duidelijk omschreven dat:

“Het bestuur stelt een ombudsdienst in die onder de voorwaarden bepaald in het onderwijs- en examenreglement een bemiddelende rol opneemt bij geschillen tussen een student en 1 of meerdere personeelsleden.”

Alsook wordt er in het Onderwijs- en Examenreglement van de hogeschool VIVES onder art. 90 vermeld:

“De ombuds bemiddelt tussen de betrokken studenten, de docenten en de beleidsinstanties.”

Nooit werd ik echter door de ombudsman uitgenodigd voor een gesprek om mijn grieven te verduidelijken en tevens heeft de ombudsman nooit zijn bemiddelende rol in deze zaak correct opgenomen. Hieruit volgend, kan ik enkel maar afleiden dat men binnen de hogeschool VIVES niet heeft gehandeld, conform de ‘Codex Hoger Onderwijs’ waarin duidelijk vermeld staat:

“de studenten worden gelijk behandeld.” (art. II.276, §1)

De reden waarom ik niet gelijk werd behandeld, valt naar mijn inzien duidelijk af te leiden in het schrijven van de hogeschool naar mijn raadsman d.d. 12/12/2018:

“De eis van cliënt om één welbepaald docent te weren uit zijn curriculum is enwel niet gebaseerd op het niet-respecteren van de faciliteiten van een student met een functiebeperking, maar op hetfeit dat hij tijdens de looptijd van zijn studies, vanuit zijn perceptie, in onmin is geraakt met één welbepaalde docent en dat heel moeilijk kan plaatsen.”

M.a.w. heb ik als student met een functiebeperking het conflict met de heer [S.] verkeerd gepercipieerd en kan ik dit dan overigens ook nog eens heel moeilijk plaatsen. Nochtans wordt er in de ‘Codex Hoger Onderwijs’ omschreven:

“de studenten worden behandeld zonder vooringenomenheid.” (art.II.278)

“Het bestuur voorkomt dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student de besluitvorming beïnvloeden” (art. II.278).

- De heer [S.] deelde mij op 07/03/2017 elektronisch mee:

“Het is je recht om een klacht neer te leggen, ik raad het je ten stelligste af, maar het is je recht.”

“Het is dan ook mogelijk dat ik een stageles bijwoon. Indien dit voor jou onbespreekbaar en ondenkbaar is, dan is dat jouw probleem en dan zal jij je conclusies moeten trekken en niet ik.” (Zie bijlage 9)

Bij deze ben ik van mening dat ieder neutraal persoon, conform het rechtsprincipe ‘bonus pater familias’ hier wel zijn conclusies kan uit trekken en acht ik mijn verzoek, met de uitdrukkelijke wens dat de heer [S.] naar de toekomst toe niet meer mag tussenkommen in het verdere verloop van mijn studies, dit zowel betreffende evaluaties van mijn stages alsook aangaande schriftelijke en mondelinge examens, gegrond en ook conform de ‘Codex Hoger Onderwijs’ meer bepaald onder art. II.278 zoals al eerder werd naar verwezen.

Betreffende de “laattijdigheid” van mijn verzoek I bij de interne beroepscommissie, wens ik dezelfde argumenten aan te halen die ik had neergeschreven in mijn verzoekschrift naar de desbetreffende commissie d.d. 22/03/2019, met name:

- De eerste melding van een formele klacht tegen de heer [S.], vond plaats op [] 23/02/2017.
- Het neerleggen van de formele klacht, d.m.v. aangetekend schrijven, vond plaats op [] 30/03/2017.
- Het schrijven van mijn raadsman naar de hogeschool, vond plaats op [] 15/11/2018.
- Op het schrijven van mijn raadsman, zowel op [] 15/11/2018, als op [] 22/01/2019, werd door de hogeschool telkenmale ‘extra tijd’ gevraagd. (Zie kopie van de initiële studievoortgangsbeslissing)
- Tot op heden werd er nog altijd geen formele (tucht)procedure tegen de heer [S.] opgestart.

Besluitend wens ik de leden van de Raad te wijzen op het gegeven, dat de studievoortgangsbeslissing genomen op 12/12/2018, aangaande de heer [S.], echter geen enkele duidelijke melding heeft gemaakt m.b.t. de vraag van mijn raadsman d.d. 15/11/2018, of er al dan niet een gevolg werd gegeven aan de formele klacht die ik had neergelegd en in het bijzonder, op welke specifieke wijze dit werd gedaan. M.a.w. werd er nu überhaupt een tuchtprocedure t.a.v. de heer [S.] opgestart of niet?

Voorts zijn instellingen verplicht om bij hun initiële studievoortgangsbeslissingen te vermelden dat een student intern beroep kan aantekenen tegen de genomen beslissing en hierbij moeten de essentiële beroepsmodaliteiten correct worden weergeven. Een loutere verwijzing naar de artikelen in de onderwijs- en examenreglementering (OER) volstaat niet. Vandaar dat ik de voorzitter van de Raad vriendelijk wens te verzoeken om conform de ‘Codex Hoger Onderwijs’ en meer bepaald onder art. II.298, §2, de verwerende partij, met name de hogeschool VIVES, te verzoeken om alle relevante gegevens voor te leggen aan zowel de Raad, mijn raadsman en mezelf. De relevante gegevens betreffen: het ombudsverslag, de beraadslagings- en syntheseverslagen en alle overige documenten die ten grondslag lagen aan beslissingen die jegens mij werden genomen.

Deze stukken werden echter niet naar mij doorgestuurd door de studiegebieddirecteur onderwijs, de heer [N.S.], omwille van ‘laattijdigheid’. Maar gezien er op de uitdrukkelijke vraag van mijn raadsman d.d. 15/11/2018 nooit een duidelijk antwoord werd geformuleerd en vooral omwille van het gegeven dat er voorheen nooit enige gemotiveerde verduidelijking werd gegeven omtrent de formele klacht, noch over de opstart van een tuchtonderzoek, kan er uiteraard geen sprake zijn van ‘laattijdigheid’. (Zie bijlage 12)

Overigens wens ik deze stelling te staven door te verwijzen naar de ‘Wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens’, meer bepaald onder hoofdstuk III. Rechten van de betrokkenen:

“Aan een aanvraag bedoeld in §1 en §2 moet geen gevolg worden gegeven dan na verloop van een redelijk termijn, te rekenen van de dagtekening van een vroegere aanvraag van dezelfde persoon waarop is geantwoord ofte rekenen van de dagtekening waarop de gegevens hem ambtshalve zijn meegeleed.” (art. 10, §3)

Bij deze werd mijn recht van inzage betreffende de openbaarheid van bestuur niet wegens gegronde reden afgewezen, gezien mijn raadsman, noch ikzelf, nooit een duidelijk

antwoord hebben ontvangen omtrent mijn formele klacht en de opstarting van een tuchtprocedure.”

In haar antwoordnota stipt verwerende partij vooreerst aan dat het middel naar haar oordeel onontvankelijk is, omdat verzoeker heeft nagelaten om tijdig een intern beroep in te stellen tegen de beslissingen die met betrekking tot de klachten tegen de heer J.S. werden genomen.

Wat de grond van het middel betreft, betoogt verwerende partij in haar antwoordnota het volgende:

“Vooreerst behoort het tot de discretionaire beoordelingsvrijheid van een onderwijsinstelling om al dan niet een docent te vervangen. Zulks is overigens ook geen evidentie, aangezien per opleidingsonderdeel één docent is aangesteld. Het ingaan op dergelijk verzoek zou ertoe leiden dat telkens een student melding maakt van een ‘wrijving’ of ‘meningsverschil’ met de docent, deze dan ‘vervanging’ zou kunnen vragen. Verzoekende partij lijkt in zijn verzoekschrift ten onrechte ervan uit te gaan dat elke gevraagde maatregel ‘onder het mom van zijn functiebeperking’ moet ingewilligd worden.

Welnu, dit is geenszins het geval. Krachtens artikel II.276, §3 van de Codex Hoger Onderwijs heeft elke student met een functiebeperking (enkel) recht op redelijke aanpassingen.

Wat verzoekende partij aanvoert, heeft niets te maken met het niet respecteren van toegestane faciliteiten. Verzoekende partij maakt op geen enkele wijze concreet welke verkregen faciliteit precies dhr. [S.] niet zou gerespecteerd hebben.

Ook het vragen van de ‘verwijdering’ van dhr. [S.] is geen faciliteit op zich.

Verwerende partij verwijst ter zake naar de uitvoerige uiteenzetting in haar schrijven van 12 december 2018 (stuk 18), waaruit blijkt dat de gevraagde maatregel manifest disproportioneel is: ze schiet niet alleen haar doel voorbij, ze zou ook enkel kunnen uitgevoerd worden door een volledige reorganisatie van het studiegebied en de herschikking van alle docenten die zijn toegewezen aan de vakken uit het curriculum.

In uitzonderlijke situaties betaamt het veeleer om bijkomende maatregelen te nemen om de objectiviteit te waarborgen, zoals bijvoorbeeld de bijkomende aanwezigheid van de ombudsdiest/andere docent, waartoe de interne beroepscommissie in de bestreden beslissing overigens eveneens beslist.

Verzoekende partij slaagt er overigens geenszins in om de vooringenomenheid van de betrokken docent (concreet) aan te tonen, laat staan dat hij verduidelijkt welk persoonlijk belang deze docent zou hebben, die in de zin van artikel II.278 Codex Hoger Onderwijs een beslissing inzake verzoekende partij zou beïnvloed hebben in het verleden of in de toekomst zou kunnen beïnvloeden.

Hij heeft voorheen, o.a. in februari en juni 2016, erkend ten aanzien van de ombudsdiest van verwerende partij en aan dhr. [S.] zelf dat hij steeds correct heeft gehandeld (stuk 7):

“Finaal wens ik u ook nog te vermelden dat ik voor de les ‘microteaching’, die plaatsvond op woensdag 24/02, een gesprek had met meneer [S.J., vaklector van het vak Engels, omtrent de methodologische besprekking van mijn les. Hierbij had

meneer [S.] na overleg, ingestemd om deze methodologische bespreking na mijn les te houden, i.p.v. tijdens het lesgeven zelf. Bij deze wens ik meneer [S.] nogmaals uitdrukkelijk te bedanken voor zijn begrip en respect die hij op dat moment heeft getoond, ten aanzien van mijn medische situatie.”

“Dear Mr [S.]

Thank you for your response. I understand your feedback and I shall try to apply this feedback as much as I can towards my upcoming internship.”

[vrij vertaald :

"Geachte heer [S.]

Bedankt voor uw antwoord. Ik begrijp uw feedback en ik zal proberen met deze feedback zoveel als mogelijk rekening te houden bij mijn toekomstige stage.”]

Na verzoekende partij meermaals gehoord te hebben en de aangehaalde feiten correct geanalyseerd te hebben, werd geoordeeld dat een verder onderzoek niet nodig was. Louter werd in het belang van zowel de betrokken student als van de betrokken docent besloten om twee andere docenten aan te duiden die de stage zouden opvolgen. Verwerende partij wenst zich te engageren om deze beslissing te handhaven voor het geval verzoekende partij zich opnieuw zou inschrijven voor de opleiding(sonderdelen), zonder evenwel om evidente redenen te kunnen uitsluiten dat de betrokken docent deel blijft uitmaken van de bevoegde commissies en organen die aan diens aanstelling verbonden zijn.

Ten onrechte insinueert verzoekende partij dat zijn ‘klacht’ in de doofpot zou gestopt zijn door verwerende partij.

Uit het feitenrelas blijkt afdoende dat verwerende partij telkens ten gepaste tijde gereageerd heeft en dat er ook wel degelijk diverse communicatie met verzoekende partij ter zake geweest is.

Verzoekende partij verzocht in zijn aangetekend schrijven van 30 maart 2017 aan de stagecoördinator, de heer [S.], om deze ‘formele klacht’ aan ‘de bevoegde juridische instantie binnen de Katholieke Hogeschool VIVES’ voor te leggen.

Welnu, dit is ook gebeurd. Het is immers de ombudsdiens die deze klacht ter harte heeft genomen door communicatie te voeren, overleg te plegen en finaal te oordelen en mede te delen aan verzoekende partij dat er zich ter zake geen verder onderzoek opdrong t.a.v. de betrokken docent.

Artikel II.279 van de Codex Hoger Onderwijs bepaalt immers:

“Het bestuur stelt een ombudsdiens in die onder de voorwaarden bepaald in het onderwijs- en examenreglement een bemiddelende rol opneemt bij geschillen tussen een student en 1 of meerdere personeelsleden.”

De geschillen houden verband met:

1° de toepassing van het onderwijs- en examenreglement en/of de rechtspositieregeling van de student;

2° als onbillijk ervaren handelingen en toestanden.

In navolging van deze bepaling, wordt in artikel 90 OER (stuk 1) de ombudswerking van verwerende partij toegelicht:

“De studiegebieddirecteur wijst een lid van het onderwijzend personeel of een ander personeelslid met relevante ervaring in onderwijsmateries aan als ombuds. Bij deze vertrouwenspersoon kunnen de studenten doorheen het academiejaar terecht met betrekking tot aspecten van onderwijsverzorging die, door hun persoonsgebondenheid, niet afdoende kunnen worden behandeld door andere

instanties. De ombuds bemiddelt tussen de betrokken studenten, de docenten en de beleidsinstanties.

Tijdens de examenperiodes fungeert een ombuds die als vertrouwenspersoon bemiddelt tussen de examinator en de student. Het ombudsreglement beschrijft de opdracht, de aanstelling en de bevoegdheid van de ombuds.”

De interne beroepscommissie wijst in de bestreden beslissing dan ook terecht naar haar onbevoegdheid ter zake.

Zoals reeds hoger aangegeven, stuurt verzoekende partij voortdurend aan op het feit dat ten onrechte geen tuchtprocedure zou opgestart zijn.

In tegenstelling tot hetgeen hij voorhoudt, komt dit recht uiteraard niet toe aan de studenten zelf.

De tuchtprocedure voorzien in het OER heeft bovendien betrekking op het geval dat een student een tuchtrechtelijk feit begaat, en niet een personeelslid.

Verwerende partij is een privaatrechtelijke instelling. Fouten van personeelsleden moeten door verwerende partij als werkgever beoordeeld worden binnen de maatregelen en mogelijkheden die het arbeidsrecht en de wetgeving van het onderwijs personeel biedt.

Het OER biedt aan studenten de mogelijkheid om een klacht in te dienen, minstens om bemiddeling te verzoeken, bij de ombudsdiest. Ter zake kan verwezen worden naar artikel 82 OER (incidenten voor, tijdens en na het examen) en artikel 90 OER voor de rechtsbescherming en behandeling van klachten tegen de docent (stuk 1).

Maar het is uiteindelijk verwerende partij die oordeelt welk gevolg hieraan gegeven moet worden. Nergens geldt de verplichting tot de opstart van een tuchtprocedure. Zoals reeds hoger toelicht, valt ook niet in te zien van welk tuchtrechtelijk feit hier sprake zou zijn. Het feit dat de docent een evaluatie geeft aan een student, waarmee de student het niet eens is, betekent nog niet dat er sprake is van een tuchtrechtelijk feit.

Te meer de betrokken docent gedurende vele jaren een onberispelijk parcours heeft afgelegd, was er bijgevolg in hoofde van verwerende partij hoegenaamd geen reden om een tuchtprocedure op te starten, laat staan dat er ook maar overwogen werd om bepaalde tuchtmaatregelen te treffen.

De klacht werd dus wél behandeld en dit tevens op een correcte manier, doch er was geen reden om dhr. [S.] te ‘verwijderen’, laat staan een tuchtrechtelijke sanctie op te leggen, voor zover dit al mogelijk zou zijn.”

In zijn wederantwoordnota handhaaft verzoeker zijn kritiek.

Beoordeling

De Raad is, zoals hierboven reeds in herinnering is gebracht, enkel bevoegd om uitspraak te doen over geschillen inzake ‘studievoortgangsbeslissingen’ zoals die zijn omschreven in artikel I.3, 69° van de Codex Hoger Onderwijs.

Op zich staande, is een grief die betrekking heeft op de vraag of een docent in de toekomst al dan niet bij de opleiding en beoordeling van een student kan worden betrokken, geen geschil dat leidt tot een ‘studievoortgangsbeslissing.’

Een student kan weliswaar doen gelden dat een reeds genomen studievoortgangsbeslissing omwille van de betrokkenheid of het gedrag van een docent is aangetast door een onregelmatigheid (bijvoorbeeld een schending van het onpartijdigheidsbeginsel) en een student kan in voorkomend geval als accessorium bij een annulatieberoep vorderen dat de Raad in toepassing van artikel II.292 van de Codex Hoger Onderwijs als voorwaarde bij het nemen van een nieuwe beslissing zou opleggen dat een docent in de toekomst niet meer bij de beoordeling van de student mag worden betrokken. Dit vereist evenwel dat het eigenlijke voorwerp van het annulatieberoep dat aan de Raad wordt voorgelegd, op zich wel een ‘studievoortgangsbeslissing’ is. Zulks is te dezen evenwel niet het geval.

Voor zover verzoeker zijn grieven inzake de verdere tussenkomst van docent J.S. wil stoelen op diens betrokkenheid bij de in het verleden tot stand gekomen examenbeslissingen, herhaalt de Raad wat hij hierboven reeds heeft vastgesteld, met name dat verzoeker tegen de studievoortgangsbeslissing die in de proclamatie van 6 september 2017 lag besloten, geen tijdig beroep heeft ingesteld.

Het eerste middel is niet ontvankelijk.

Tweede middel

In een tweede middel betwist verzoeker dat zijn verzoek inzake een vrijstelling voor het opleidingsonderdeel ‘Engels didactische stage 2’ en een deelvrijstelling voor de ‘module 2A’ van het opleidingsonderdeel ‘Geschiedenis didactische stage 2’, laattijdig was.

Standpunt van partijen

Verzoeker zet zijn grieven inzake het tweede middel uiteen als volgt (voetnoten zijn weggelaten):

“Ik ben het niet eens met deze beslissing omdat:

- Er ten eerste foutief wordt gesteld door de interne beroepscommissie dat ik op 15/05/2017 het antwoord ontving aangaande mijn “vraag naar een vrijstelling” voor het opleidingsonderdeel “Engels – didactische stage 2”, gezien er in de mail van mijn vader d.d. 08/05/2017 nergens enige vraagstelling hieromtrent werd geformuleerd en tevens werd er in de mail van de hogeschool d.d. 15/05/2017 nergens een antwoord gegeven op de zogezegde “vraag naar een vrijstelling voor mijn stage van Engels.” (Zie bijlage 13)
- Vervolgens wens ik de leden van de Raad ook te wijzen op het gegeven dat de expliciete vraag van mijn vader, omtrent zijn verzoek om de eindevaluatie van mijn stage rechtstreeks naar hem door te sturen d.d. 29/05/2017 en 08/06/2017 door de studiegebieddirecteur onderwijs, tot tweemaal toe nooit werd beantwoord! Nochtans wordt er volgens de decretale verplichtingen, waar het personeel in het onderwijs zich moet aan houden, duidelijk omschreven dat:
“Personeelsleden moeten de belangen van de leerlingen behartigen.”
“Personeelsleden moeten hun taken persoonlijk en nauwgezet vervullen.”
“Ze moeten zich correct gedragen in omgang met leerlingen en ouders.”
- Hierop volgend wens ik ook te attenderen dat conform de stagevademecum OAR 2016-2017, duidelijk wordt vermeld dat:
“Het eindcijfer wordt bepaald door de examencommissie op basis van het syntheseverslag, opgesteld door de stagebegeleider.”
“De student krijgt inzage in dit syntheseverslag.” “De student tekent voor kennissename of stuurt een leesbevestiging na digitale ontvangst van het syntheseverslag.”
- Desondanks dit gegeven, heb ik echter nooit inzage gekregen in dit syntheseverslag, ondanks de vraag van mijn vader om het eindverslag van mijn stage rechtstreeks naar hem door te sturen, zodat hij dit dan rustig met mij zou kunnen bespreken, omdat mijn medische situatie toen zeer slecht was. (Zie bijlage 13).
- Tevens stel ik mij dan ook zeer nieuwsgierig de vraag wie dit syntheseverslag nu eigenlijk heeft opgemaakt, gezien er in het schrijven van VIVES d.d. 12/12/2018 duidelijk werd neergepend dat de heer [J.S.] “zoals reeds toegezegd” niet meer zou langskomen tijdens mijn stage, alsook er conform de ‘Codex Hoger Onderwijs’ wordt gesteld dat:
“de studenten worden behandeld zonder vooringenomenheid.” (art. II.278)
“Het bestuur voorkomt dat personen die een persoonlijk belang hebben bij een beslissing inzake een bepaalde student de besluitvorming beïnvloeden.” (art. II.278)

Hieruit volgend was de hogeschool dus verplicht om te voorkomen dat de heer [J.S.], de besluitvorming omtrent mijn eindevaluatie van mijn stage zou kunnen beïnvloeden.

Indien de heer [J.S.] dus het syntheseverslag zou hebben opgemaakt, acht ik bij deze dit dan ook ongeldig wegens de voorgaande argumentering die werd aangewend. (Cf. art.84. OER VIVES).

Ook wens ik te wijzen op het feit dat indien een andere lector van Engels dit eindverslag zou hebben opgemaakt, deze persoon onmogelijk een duidelijk beeld van mijn lesgeven zou kunnen weergeven, gezien er door de hogeschool, geen enkele leerkraft Engels meer werd gestuurd naar mijn stageschool, na het incident met de heer [J.S.]. Daarenboven werd de tussentijdse evaluatie

opgemaakt door mevr. [H.S.], lector Engels, die mij tot op heden nog nooit heeft zien lesgeven. (Zie bijlage 14)

Desalniettemin wens ik wel nogmaals te bemerken, zoals ik al in mijn verzoekschrift t.a.v. de interne beroepscommissie heb gedaan, dat mevr. [H.S.] mij altijd op een zeer respectvolle wijze heeft behandeld en eveneens altijd oprecht begaan is geweest t.a.v. mijn medische situatie. (Zie bijlage 15)

- Desondanks mijn vader tot tweemaal toe heeft gevraagd om het eindverslag van mijn stage naar hem door te sturen en hier nooit een reactie is op gekomen alsook het gegeven dat ik de heer [N.S.] elektronisch heb gevraagd d.d. 29/03/2019 om het syntheseverslag van mijn stage naar mij door te sturen, om zo te kunnen zien wie er nu eigenlijk mijn syntheseverslag heeft opgemaakt, kreeg ik de mededeling dat ik wegens “laattijdigheid” hier geen aanspraak op kon maken. Hoe kan ik nu eigenlijk in hemelsnaam “laattijdig” zijn met mijn aanvraag, gezien de heer [N.S.], nu bijna 2 jaar later, nog altijd niet op de vraag van mijn vader heeft geantwoord? (Cf. “Wet tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens”, hoofdstuk III. Rechten van de betrokkenen, art. 10, §3)
- Bij deze wens ik hieromtrent nogmaals de voorzitter van de Raad vriendelijk te verzoeken om de verwerende partij te vragen om alle gegevens, aangaande beslissingen die werden genomen t.a.v. mij, hier in het bijzonder het syntheseverslag van mijn stage van Engels, voor te leggen aan de Raad en de verzoekende partij en dit conform de ‘Codex Hoger Onderwijs’, art. II.298, §2.
- Ook zou het zeker zinvol zijn aangaande dit verzoek om een getuige op te roepen, zoals in de ‘Codex Hoger Onderwijs’ onder art. II.304 wordt omschreven.

Hierbij zou ik anders voorstellen om de stagebegeleider die het syntheseverslag heeft opgemaakt voor mijn stage van Engels op te roepen. Vandaag de dag weet ik nog altijd niet en blijkbaar mag ik het ook niet weten, wie dit verslag nu heeft samengesteld. Tevens wens ik dan ook te vragen op welke basis deze persoon de eindbeoordeling heeft gebaseerd en in hoeverre betrokken dit kan onderbouwen, analoog met de toelichting die wordt gegeven in de stageademecum.

“Het vastleggen van het eindcijfer voor een stagemodule gebeurt in essentie op basis van de beoordeling door de stagebegeleider(s) na het stagebezoek, waarbij volgende elementen het eindcijfer positief of negatief kunnen beïnvloeden, zonder dat er sprake kan zijn van een rekenkundig gemiddelde

- *de begeleidingsformulieren van de stagmentor(en)*
- *het syntheseverslag van de stagmentor(en);*
- *de inzet en houding van de student tijdens de stageperiode; ...”*

“Bij de beoordeling wordt rekening gehouden met de gemaakte progressie in het voordeel van de student, maar ook omgekeerd.”

“Theoretische resultaten kunnen in bepaalde uitzonderlijke omstandigheden een positieve of een negatieve invloed uitoefenen op het eindcijfer voor het opleidingsonderdeel stage.” (Zie bijlage 1)

“Het eindcijfer bepaald door de examencommissie op basis van het syntheseverslag, opgesteld door de stagebegeleider.”

“De student krijgt inzage in dit syntheseverslag.” “De student tekent voor kennismaking of stuurt een leesbevestiging na digitale ontvangst van het syntheseverslag.”

Hierop volgend wens ik ook nog graag deze lector te vragen hoe het te verklaren valt dat ik voor mijn eindscore voor mijn stage van Engels 5/20 kreeg, ondanks ik globaal gezien goede tot zelfs uitstekende beoordelingen had gekregen van de stagementoren; ik positieve opmerkingen kreeg omtrent mijn inzet en houding; er duidelijk sprake was van een significant gemaakte progressie en ik tevens ook zeer goede theoretische resultaten kan voorleggen? Op wat heeft deze persoon zich dan finaal gebaseerd? Heeft deze persoon eigenlijk ooit de moeite gedaan om de begeleidingsformulieren van de stagementoren te bestuderen? (Zie bijlagen 16 + 17)

Indien de voorzitter wenst, kan ook de stagementor van het Sint-Godelievecollege, te Gistel, mevr. [M.V.], worden gevraagd om haar bevindingen omtrent mijn lesgeven te verduidelijken en te vragen of een 5/20 een correcte weergave is van het lesgeven dat ik in mijn stageschool heb gegeven voor Engels, zeker gezien ze in haar begeleidingsformulier d.d 24/02/2017 heeft neergeschreven:

“Mooie vooruitgang geboekt t.o.v. de vorige parallelles.” “Fijn dat je open staat voor feedback en tips en datje er ook mee aan de slag gaat!” “Het doel van je les was duidelijk.” “Het grootste deel van de leerlingen hebben je lesdoel ook bereikt,...”

“Werkt gemotiveerd en motiverend.” “Gaat aan de slag met feedback.” “Goede evolutie in het bereiken van je lesdoelen en het overbrengen van de leerinhoud.”

Voorts schreef deze mentor op hetzelfde formulier, onder de noemer: De student...

*... werkt gedreven, intrinsiek gemotiveerd en enthousiast: zeer goed!
... kan leerlingen aanmoedigen, uitdagen, aanpakken: zeer goed!
... stelt het eigen functioneren in vraag en stuurt bij: zeer goed!*

Ook op een ander begeleidingsformulier, d.d. 07/03/2017 werd nogmaals duidelijk geschreven:

“Staat open voor feedback en tips.”

Desalniettemin beargumenteerde de hogeschool nochtans in haar schrijven naar mijn raadsman d.d. 12/12/2018:

“Evenwel is feedback krijgen op het functioneren voor de klas een wezenlijk onderdeel van een stage.” “Dat brengt met zich mee dat de student soms ook aandachts- of werkpunten krijgt aangeleverd door de docent en daarmee aan de slag moet, om zijn competenties aan te scherpen.” “Deze feedback erkennen en als basis hanteren voor de reflectie op het eigen handelen als leraar is een basiscompetentie in het lerarenberoep.”

Persoonlijk aanschouw ik dit als een bewijs, dat men binnen de hogeschool nooit de moeite heeft gedaan om de begeleidingsformulieren van de stagementoren te lezen en bij deze neem ik ook aan dat ieder neutraal persoon, hieruit wel zijn conclusies kan trekken.

- Gezien de e-mail van de hogeschool d.d. 21/02/2019 overigens het meeste aansluit bij mijn tweede verzoek, dit omdat hierin duidelijk een beschrijving werd gegeven omtrent het al dan niet verlenen van creditbewijzen en het al dan niet toekennen van (deel)vrijstellingen, acht ik dan ook deze e-mail relevant, betreffende mijn tweede verzoek die werd neergelegd op 22/03/2019.

Bovendien werd er in het schrijven van de hogeschool op 21/02/2019 ook verduidelijkt, dat creditbewijzen echter niet kunnen worden afgeleverd voor een

deel van een opleidingsonderdeel en dat enkel resultaten van opleidingsonderdelen waarvoor een credit is verworven geldig blijven.

Vandaar dat ik logisch deduceerde, dat ik voor zowel mijn stage 2 van Engels als voor geschiedenis, automatisch het volledige opleidingsonderdeel zou moeten hernemen. Daarom had ik gemakshalve toen al onmiddellijk in mijn verzoekschrift t.a.v. de interne beroepscommissie melding gemaakt van zowel mijn vraag tot volledige vrijstelling van mijn stage van Engels alsook voor module 2A van geschiedenis.

Waar ik overigens de aandacht van de Raad uitdrukkelijk wens op te vestigen, is wat er wordt beschreven in de hogeschool hun Onderwijs- en Examenreglement, meer bepaald onder art. 75, §3, waarin duidelijk staat.

“Indien een opleidingsonderdeel bestaat uit meerdere onderwijsleeractiviteiten, die afzonderlijk geëvalueerd worden, wordt het examenresultaat automatisch overgezet naar een volgend examenperiode in hetzelfde of een volgend academiejaar, voor zover de student op die onderwijsleeractiviteit ten minste 10 heeft behaald.” (art. 75, §3)

“Bij een deeloverdracht wordt het oorspronkelijk behaalde deelcijfer verrekend in een nieuw eindcijfer voor het opleidingsonderdeel.” “De student herneemt enkel de evaluatieactiviteit(en) waarvoor geen overdracht van het resultaat gebeurde.” (art. 75, §3)

Bij deze besluit ik dan ook dat zowel de argumentering, als de daarbij gepaard gaande conclusie van de hogeschool d.d. 21/02/2019 t.a.v. mijn raadsman, als weerlegd kan worden beschouwd door de zopas weergegeven verwijzing naar art. 75, §3 van hun eigen Onderwijs- en Examenreglement.

- Overigens zouden ook de begeleidingsformulieren die werden opgemaakt door de stagementoren van Engels in mijn stageschool, eventueel kunnen aangewend worden als een bewijs van bekwaamheid. (Zie bijlage 16)

Voorts worden er in de ‘Codex Hoger Onderwijs’ meerdere methodieken weerhouden waarop een bekwaamheidsonderzoek zou kunnen worden doorgevoerd.

“Evaluatie gebaseerd op de verzamelde informatie en realisaties” (art. II.234, 3°)

“Portfolioconstructie, zijnde de samenstelling van een persoonlijk dossier waarin allerlei soorten stukken worden opgenomen die de competenties bewijzen.” (art. II.234, 5°)

“Een bewijs van bekwaamheid blijft onbeperkt geldig.” (art. II.240.)

Omtrent art.91, §2 van het Onderwijs- en Examenreglement en tevens conform art.II.283 van de ‘Codex Hoger Onderwijs’, aangaande een termijn van zeven kalenderdagen, bij het opstarten van de interne beroepsprocedure, wens ik de volgende opmerkingen te maken:

- Bij de besprekking van mijn tussentijdse evaluatie, d.d. 31/03/2017, heb ik nooit het evaluatieformulier ondertekend, gezien deze beoordeling niet in lijn was met de uitstekende beoordelingen die ik had gekregen van mijn stagementoren. (Zie bijlage 14)
- Omdat ik niet akkoord ging met de tussentijdse evaluatie, had ik vervolgens een alternatief voorstel gemaakt omtrent module 2B, d.d. 16/04/2017. (Zie bijlage 18)

- Doordat mijn medische situatie verslechterde, heeft mijn vader toen contact opgenomen met de studiegebieddirecteur onderwijs, de heer [N.S.], d.d. 08/05/2017.
- Op 29/05/2017 deelde mijn vader elektronisch mee dat de tussentijdse beoordeling van mijn stage voor mij onontvankelijk was en verzocht hij de heer [N.S.] om de eindbeoordeling van mijn stage rechtstreeks naar hem door te sturen. De heer [N.S.] besloot om hier geen gevolg aan te geven.
- Op 08/06/2017 stuurde mijn vader opnieuw een e-mail naar de heer [N.S.], maar hier werd eveneens niet op geantwoord. (Zie bijlage 13)
- Gezien ik door de problemen op school in een ernstige depressie ben geraakt kon ik onmogelijk na de proclamatie in juni 2017 intern beroep aantekenen en dit dus wegens gegronde medische overmacht. (Zie bijlage 4)
- Mijn vader had trouwens ook zeer duidelijk geschreven in zijn mail naar de heer [N.S.], dat mijn medische situatie voor hem zijn topprioriteit was, alvorens hij contact zou opnemen met zijn advocatenkantoor en verdere stappen zou ondernemen.
- Gezien er door de interne beroepscommissie foutief wordt verwezen, dat ik een antwoord van de hogeschool zou hebben gekregen op 15/05/2017, omtrent de vraag naar een vrijstelling voor mijn stage van Engels, alsook het gegeven dat de studiegebieddirecteur onderwijs, tot op heden nog altijd niet het syntheseverslag van mijn stage heeft doorgestuurd, kan mijn verzoek II dan ook onmogelijk als onontvankelijk worden verklaard, wegens ‘laattijdigheid’. (Zie bijlage 12)
- Doordat uiteindelijk de e-mail van de hogeschool d.d. 21/02/2019 het meeste aansluit bij mijn tweede verzoek, omdat hierin duidelijk een beschrijving werd gegeven omtrent het al dan niet verlenen van creditbewijzen en het al dan niet toekennen van (deel)vrijstellingen, acht ik dan ook deze e-mail relevant, aangaande mijn verzoek II die werd neergelegd d.d. 22/03/2019 alsook de daarbij gepaard gaande vervaltermijn van 4 maanden.”

In haar antwoordnota betwist verwerende partij vooreerst dat verzoeker zich met goed gevolg kan beroepen op een overmachtssituatie wat de proclamatie van 2017 betreft.

Zij stipt aan dat verzoeker de laattijdigheid in het licht van die proclamatie op zich niet betwist, maar dat hij zich op zijn medische situatie beroept. Verwerende partij zet uiteen dat artikel 91 van het onderwijs- en examenreglement vervaltermijnen oplegt voor het instellen van een intern beroep, maar dat uitzonderingen omwille van een medische situatie, overmacht, enz. niet zijn geregeld.

Alleszins legt verzoeker geen medisch attest voor zoals dit is bedoeld en omschreven in artikel 44 van het onderwijs- en examenreglement, waarvan verwerende partij wel erkent dat het eerder betrekking heeft op afwezigheden bij examens, stages of andere onderwijsactiviteiten. Meer

bepaald stelt verwerende partij dat het medisch verslag van 31 oktober 2017 niet aan deze voorwaarden lijkt te beantwoorden, en geenszins verantwoordt waarom verzoeker tot 2019 wachtte met zijn ‘intern beroep’.

Daarnaast is verwerende partij van oordeel dat uit het overzicht van 12 december 2018 blijkt dat de instelling reeds vrij ver is meegegaan in het verlenen van gunsten ten aanzien van verzoeker, en dat dit uiteraard niet wegneemt dat de interne administratieve beroepsprocedure dient te worden uitgeput door het formeel correct en tijdig indienen van een intern verzoekschrift conform zowel artikel II. 285 Codex Hoger Onderwijs als artikel 91 van het onderwijs- en examenreglement.

Vervolgens repliceert verwerende partij inzake het tweede middel ten gronde nog als volgt (voetnoten zijn weggelaten):

“In de mate dat verzoekende partij aanvoert dat de gevraagde stageformulieren niet aan zijn vader werden overgemaakt, dient opgemerkt te worden dat gelet op het feit dat de ingeschreven studenten meerderjarig zijn, er in beginsel geen rechten of plichten in hoofde van verwerende partij jegens de ouders gelden en dus zeker niet voor wat betreft de overlegging van bijvoorbeeld stageformulieren. Zulks geldt ook ten aanzien van verzoekende partij.

De verplichting tot het voeren van rechtstreekse communicatie met de student blijkt ook uit artikel 87, §2 OER (stuk 1):

“De officiële communicatie tussen VIVES en de studenten verloopt via het VIVES-studentenmailadres. Ingeschreven studenten moeten met regelmaat hun mails op dat mailadres lezen en kunnen zich niet op het niet-lezen ervan beroepen om aan verplichtingen/wijzigingen te ontkomen.”

Verwerende partij oordeelt dan ook terecht dat dit verzoek laattijdig is.

Meer specifiek kan verwezen worden naar de artikelen 81 en 86 OER m.b.t. resp. het (in de tijd beperkte) recht op een bespreking van de resultaten en feedback en het (in de tijd beperkte) recht op inzage in bepaalde documenten (stuk 1).

Bovendien hééft verzoekende partij wel degelijk de nodige inzage gekregen en werd dit met hem mondeling besproken.

Gelet op de zeer uitgebreide informele en formele bezwaarschriften die verzoekende partij opstelt, lijkt evenmin het inroepen van een (medische) overmachtssituatie te rechtvaardigen. Zoals reeds uitvoerig toegelicht, heeft verwerende partij zéér veel begrip voor demedische situatie van verzoekende partij en kent zij in dit verband reeds ruime faciliteiten toe.

Verzoekende partij kan evenwel zijn medische situatie niet inroepen om zélf bijkomende faciliteiten te verlenen en zich van alle bepalingen van het OER te ontdoen. Er valt niet in te zien hoe de functiebeperking van verzoekende partij niet toeliet om ten gepaste tijde te handelen en inzage te vragen. Verzoekende partij heeft althans op dat moment nooit melding gemaakt van zijn medische verhindering hiertoe. Bovendien genoot verzoekende partij reeds faciliteiten op het vlak van feedback (zie hoger).

Wat er ook van zij, dit stuk wordt gevoegd aan het administratief dossier van verwerende partij (stuk 24).

De discussie inzake het al dan niet voorleggen van verslagen, kan op zich genomen hoe dan ook niet leiden tot een positieve score voor één of meer opleidingsonderdelen.

Verzoekende partij beroept zich aan de ene kant op een onrechtvaardige beoordeling van het opleidingsonderdeel Engels – didactische stage 2 om een volledige vrijstelling te bekomen en aan de andere kant op een medische overmachtssituatie om een gedeeltelijke vrijstelling te bekomen voor Geschiedenis – didactische stage 2.

Echter heeft verzoekende partij ten eerste niet tegen de beslissing van de examencommissie van 6 september 2017 (academiejaar 2016-2017) om zowel voor Engels didactische stage 2 als voor Geschiedenis – didactische stage 2 een score van 5/20 toe te kennen een intern bezwaarschrift ingediend conform artikel 91 OER zodat dit hoe dan ook de aan verzoekende partij toegekende scores onverlet laat. Immers is daardoor de interne administratieve beroepsprocedure niet uitgeput, zoals nochtans vereist is om een toelaatbaar extern beroep in te dienen voor Uw Raad conform artikel II.285 Codex Hoger Onderwijs.

Ten tweede heeft verzoekende partij zich evenmin (tijdig) verzet met een intern bezwaarschrift tegen de inhoudelijk volledig correcte weigeringsbeslissing van 15 mei 2017 (stuk 11) om een (volledige) vrijstelling toe te kennen voor Engels – didactische stage 2.

Ten derde kan erop gewezen worden dat de medische overmachtssituatie sowieso ten gronde niet kan aanvaard worden om een (gedeeltelijke) vrijstelling voor Geschiedenis – didactische stage 2 te bekomen (zie hoger), maar dat ook hier het verzoek niet toelaatbaar mag verklaard worden, aangezien de interne beroepscommissie er pas voor het eerst kennis van kon nemen, wat evident niet kan in graad van beroep. De interne beroepscommissie heeft dit in de bestreden beslissing dan ook volkomen terecht vastgesteld (stuk 25):

"De vraag m.b.t. vrijstelling geschiedenis module 2A werd niet gesteld aan de school. Er is dus ook hieromtrent geen beslissing waartegen bezwaar aangetekend kan worden".

Verzoeker blijft in zijn wederantwoordnota bij zijn standpunt.

Beoordeling

Krachtens artikel I.3, 69°, d) van de Codex Hoger Onderwijs is de Raad bevoegd voor geschillen die betrekking hebben op:

“de toekenning van een vrijstelling, zijnde de opheffing van de verplichting om over een opleidingsonderdeel, of een deel ervan, examen af te leggen”

Een verzoek tot vrijstelling is in beginsel geen beroep tegen een examencijfer en dient dan ook niet, wil het *ratione temporis* ontvankelijk zijn, te worden ingesteld binnen de vervaltermijn die geldt voor het instellen van een beroep tegen een studievoortgangsbeslissing.

Anders is het wanneer de verzoeker de argumenten voor het bekomen van een vrijstelling uitsluitend steunt op de beweerde onregelmatigheid van een voorheen toegekend examencijfer of op een andere studievoortgangsbeslissing die hem is betekend of ter kennis is gebracht.

De Raad brengt hier nog in herinnering dat een verzoekende partij, krachtens artikel II.294, §2, *in fine* van de Codex Hoger Onderwijs, in de procedure voor de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen geen nieuwe bezwaren kan aanvoeren, tenzij de grondslag ervan pas tijdens of na afhandeling van de interne beroepsprocedure aan het licht is gekomen, tenzij het bezwaar betrekking heeft op de wijze waarop het intern beroep werd behandeld of tenzij het bezwaar raakt aan de openbare orde.

In zijn intern beroep heeft verzoeker zijn middel inzake de beoogde vrijstellingen vooreerst gesteund steunt op feitelijke elementen die aan de examenbeslissing houdende de vaststelling van de resultaten zijn voorafgegaan. Verzoeker geeft ook uitdrukkelijk aan dat er inzake de beoordeling van ‘Engels didactische stage 2’ sprake is van beoordelingen waarmee hij niet kon instemmen.

Dit zijn evenwel argumenten die verzoeker had moeten aanvoeren in een beroep tegen de examenresultaten. Ook de vraag door wie en op welke wijze de eindbeoordeling van de stage tot stand is gekomen, had moeten worden gesteld naar aanleiding van een eventueel beroep tegen de quotering voor het betrokken opleidingsonderdeel – een beroep dat verzoeker niet heeft ingesteld.

De beroepscommissie verklaarde dit aspect van het beroep dan ook terecht onontvankelijk wegens laattijdigheid.

Met recht stelt verzoeker dat hij – of zijn vader voor hem – geen verzoek tot vrijstelling heeft ingediend middels de e-mail van 8 mei 2017. Dat bericht heeft immers enkel betrekking op de klacht tegen de heer J.S. Het antwoord van studiegebieddirecteur N.S. d.d. 15 mei 2017 verwijst enkel naar een ‘alternatief voorstel’ inzake de stagemodule 2B voor Engels dat werd besproken, waaromtrent blijkbaar geen overeenkomst werd bereikt.

De Raad ziet in de hem voorgelegde stukken geen enkel aanknopingspunt, voorafgaand aan de briefwisseling door verzoekers raadsman, dat ten aanzien van verzoeker een verjaringstermijn zou doen ingaan met betrekking tot de vrijstellingen die het voorwerp van het tweede middel uitmaken.

Het tweede middel is derhalve niet onontvankelijk.

VII. Anonimisering

Verzoeker vraagt in zijn verzoekschrift de anonimisering van het arrest, bij de publicatie ervan.

Luidens artikel II.313, tweede lid van de Codex Hoger Onderwijs kan bij de publicatie van het arrest de identiteit van de verzoekende partij op diens uitdrukkelijk verzoek worden weggelaten.

Op het verzoek wordt ingegaan.

BESLISSING

1. De Raad verwerpt het beroep.

2. Bij de publicatie van dit arrest door de Raad wordt de identiteit van verzoeker weggelaten.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 20 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Arrest nr. 4.947 van 20 mei 2019 in de zaak 2019/147

In zake: Hannah IACOVOU
 woonplaats kiezend 3500 Hasselt
 Steenberg 14

tegen:

KATHOLIEKE UNIVERSITEIT LEUVEN
woonplaats kiezend te 3000 Leuven
Oude Markt 13

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 23 april 2019, strekt tot nietigverklaring van (i) de studievoortgangsbeslissing van 28 februari 2019 en (ii) de beslissing van de vicerector Studentenbeleid van de Katholieke Universiteit Leuven van 16 april 2019.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend en verzoekende partij heeft een wederantwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 20 mei 2019.

Voorzitter van de Raad Jim Deridder heeft verslag uitgebracht.

Verzoekende partij, Brigitte Vannitsen en Toon Boon, die verschijnt voor verwerende partij, zijn gehoord.

III. Feiten

Verzoekster is tijdens het academiejaar 2018-2019 middels een creditcontract ingeschreven voor een aantal opleidingsonderdelen uit de faculteit Bewegings- en revalidatiewetenschappen.

Op 25 februari 2019 richt verzoekster een vraag aan de Commissie Individueel Aangepaste Jaarprogramma's (CIAP) die ertoe strekt om, met het oog op het afstuderen aan een andere instelling, haar curriculum uit te breiden met drie opleidingsonderdelen, te weten: 'Kinesitherapeutisch handelen 3: Specifieke behandelingstechnieken', 'Musculoskeletale revalidatie: onderste lidmaat' en 'Musculoskeletale revalidatie: wervelkolom'.

Voor deze opleidingsonderdelen bepaalt de ECTS-fiches dat een inschrijving via een creditcontract afhankelijk is van een toelating door de faculteit.

De CIAP beslist op 28 februari 2019 om dit verzoek te weigeren en daarnaast ook in te grijpen in het bestaande curriculum van verzoekster. Met een e-mail van 1 maart 2019 wordt aan verzoekster meegedeeld:

"Uw aanvraag werd besproken op de CIAP van 28.02.2019.

De CIAP heeft beslist dat je geen toelating meer krijgt om vakken te blijven boeken via een creditcontract. Gezien de gestelde beginvoorwaarden en de volgtijdelijkheidsvoorwaarden zullen volgende bijgeboekte 2de semester vakken uit het ISP verwijderd worden:

- Kinesitherapeutisch handelen 3: Specifieke behandelingstechnieken (B-KUL-L04J8A)
- Musculoskeletale revalidatie: onderste lidmaat (B-KUL-L08C7C)
- Musculoskeletale revalidatie: wervelkolom (B-KUL-L06J2A)
- Veroudering: van senior naar patiënt (B-KUL-L07J4A)
- Onderzoeksmethoden in de revalidatiewetenschappen, deel 2 (B-KUL-L07A9B)

Indien je wenst verder te studeren aan KULEUVEN zal dit dienen te gebeuren via een diplomacontract daar je toch blijkbaar de ambitie hebt om het diploma te behalen.

Het OPO Anatomie: palpation & dissections (B-KUL-L03C8B) werd geboekt in het eerste semester en kan dus verdere afgewerkt worden."

Dit is de eerste bestreden beslissing.

Met een navolgende e-mail van diezelfde dag wordt aan verzoekster meegedeeld dat het opleidingsonderdeel 'Onderzoeks methoden in de revalidatiewetenschappen, deel 2' niet onder de motivatieregels valt en dus wel mag worden opgenomen. Het opleidingsonderdeel wordt opnieuw aan verzoeksters curriculum toegevoegd. De ombud laat hierbij op 4 maart aan verzoekster weten:

“Jij hebt al meerdere keren aangegeven dat onze opleiding een tussenstop is om nadien terug naar UHasselt te gaan omdat je daar je opleiding wil voltooien.

Het kan niet de bedoeling zijn dat wij tussenoplossingen zijn op weigeringen van andere instellingen, vandaar deze beslissing.”

Tegen de beslissing van de CIAP stelt verzoekster het volgende intern beroep in:

“Volgens de CIAP zou ik niet voldoen aan de begin- en volgtijdelijkheidsvoorwaarden, maar dit klopt niet.

Aan het begin van dit AJ werden mij de 3 boven aangehaalde vakken geweigerd omdat ik toen niet voldeed aan de regelgeving. Het vak MSK trauma en reuma van het eerste semester heb ik enkel gevolgd om aan de volgtijdelijkheidsvoorwaarden te kunnen voldoen voor het vak MSK wervelkolom en MSK onderste lidmaat. Ondertussen voldoe ik aan alle voorwaarden, daarom is mijn verbijstering groot waarom deze regels nu niet worden toegepast.

Ik voel mij onder druk gezet door de faculteit om in Leuven mijn diploma te behalen, terwijl ik enkel voor credits opteer. Wegens een foute studiekeuze aan het begin van mijn universitaire studies heb ik nog maar een beperkt aantal studiepunten en moet ik heel voorzichtig hiermee omspringen en weloverwogen keuzes maken. Daarom kon ik bij de start aan de KU Leuven mij niet veroorloven een diplomacontract te nemen. Vandaar de keuze voor een creditcontract waardoor ik zelfs mijn studiebeurs verloor en alles zelf dien te bekostigen, inclusief kot. Dat laatste heb ik enkel genomen in de veronderstelling meerdere lesuren te hebben vanaf het 2de semester. Op dit ogenblik heb ik amper les. Een semester van slechts 14 studiepunten.

Mijn grootste motivering is echter om de opgelopen weigering aan de UHasselt zo positief mogelijk in te vullen en mijn studieloopbaan hierdoor enigszins in te korten. Als je enkel in deze richting geboeid bent, was dit een grote klap om te verwerken. Bij weigering deze 3 OPO's te mogen opnemen, betekent dit weer een verlenging van 1 jaar, gezien ik in het AJ 20-21 dan net niet aan de vereiste 150 studiepunten zou komen om aan de masteropleiding te starten.

Daar ikzelf in Hasselt woon biedt studeren aan de UHasselt mij praktische en vooral financiële voordelen.

Als ik lees wat de taken en bevoegdheden zijn van de CIAP, zie ik dat zij afwijkingen kunnen toestaan op de bestaande regelgeving in het voordeel van de student, als deze een positieve invloed [hebben] op de studieloopbaan. In mijn geval voldoe ik zelfs aan de regelgeving en moet er geen afwijking gegeven worden. Toch beoordeelt de commissie niet in mijn voordeel. Meer nog, de motivatie om mijn studieloopbaan te kunnen inkorten blijkt nu in mijn nadeel te spelen.

Helaas kan in mij niet neerleggen [bij] het ingenomen standpunt van de CIAP. Deze beslissing lijkt mij ongegrond en ik kan niet [terugvinden] op welke reglementaire bepaling deze is gebaseerd.”

Op 13 maart 2019 wordt namens de interne beroepsinstantie aan verzoekster meegedeeld dat de door haar bestreden beslissing niet vatbaar is voor een intern beroep. Enerzijds, zo luidt het, omdat zij niet voldoet aan een van de gevallen bedoeld in artikel 103 van het onderwijs- en examenreglement, anderzijds omdat het niet gaat om een ‘weigering van de opname van een

bepaald opleidingsonderdeel’ omdat dit een geïndividualiseerd traject en dus een diplomacontract veronderstelt.

Verzoekster insisteert op de behandeling van haar beroep. Uiteindelijk neemt de vicerector Studentenbeleid als interne beroepsinstantie op 16 april 2019 de volgende beslissing:

“Op 8 maart ontving ik uw beroep. Op het formulier waarmee u dit deed, duidde u aan dat dit een beroep zou zijn tegen een beslissing ‘tot ontzeggen tot het verder volgen van een opleidingsonderdeel’. Gedurende de voorbije weken werd u reeds via e-mail geïnformeerd over het feit dat de klacht die u vermeldde niet als een beslissing waartegen beroep mogelijk was, kon worden beschouwd. Op 5 april vroeg u me hiervan ook een officiële bevestiging.

In de documenten die u mij via uw beroep doorstuurde, verwees u naar de beslissing van de faculteit waarbij u geen toelating kreeg om de volgende opleidingsonderdelen die in het tweede semester worden georganiseerd via een creditcontract te (blijven) boeken:

- Kinesitherapeutisch handelen 3: Specifieke behandelingstechnieken (B-KUL-L04J8A)
- Musculoskeletale revalidatie: onderste lidmaat (B-KUL-L08C7C)
- Musculoskeletale revalidatie: wervelkolom (B-KUL-L06J2A)
- Veroudering: van senior naar patiënt (B-KUL-L07J4A)
- Onderzoeksmethoden in de revalidatiewetenschappen, deel 2 (B-KUL-L07A9B)

Via dezelfde beslissing kreeg u wel toestemming om het jaaropleidingsonderdeel ‘Anatomie: palpatie en dissecties (L03C8B)’ te blijven volgen.

In opvolging van de relevante bepalingen in de Codex Hoger Onderwijs, bepaalt art. 104 van het onderwijs- en examenreglement van de KU Leuven (OER) de studievoortgangsbeslissingen waartegen beroep mogelijk is [].

Dit artikel verduidelijkt dat de beroeps mogelijkheid m.b.t. ‘het ontzeggen van het recht op het verder volgen van een opleidingsonderdeel’ (i.c. alternatief c uit de opsomming van het OER) verband houdt met een beslissing die in het kader van art. 103 van ditzelfde reglement werd genomen, en dus met een beslissing tot stopzetting van een stage of een ander praktisch opleidingsonderdeel omwille van het ontoelaatbaar gedrag van de student tijdens deze stage. Voor zover ik kan nagaan is dit echter zeker niet van toepassing op uw situatie, en kan ik uw klacht dus niet als een beroep tegen dat soort beslissing beschouwen.

Daarnaast heb ik verder ook nagegaan in welke mate ik uw beroep anders zou kunnen catalogeren, zodat wel beroep tegen deze beslissing mogelijk zou zijn.

Voor zover ik kan nagaan op basis van uw brief, zou ik de betwisting die u ter sprake brengt als ‘de weigering van de opname van een bepaald opleidingsonderdeel’ kunnen beschouwen. In uitvoering van de wettelijke bepalingen, beperkt art. 104 deze beroeps mogelijkheid (i.c. alternatief f uit de opsomming in het OER) echter tot studenten die in een geïndividualiseerd traject (en dus per definitie ook in een diplomacontract) zijn ingeschreven. Aangezien u de betrokken opleidingsonderdelen via een creditcontract

wenst op te nemen, is dit dus evenmin van toepassing op uw situatie. De discussie die u vermeldt kan ik evenmin als een klacht in het kader van één van de andere beroepscategorieën die in art. 104 van het onderwijs- en examenreglement worden vermeld, beschouwen.

De beslissing van uw faculteit over uw vraag om deze opleidingsonderdelen via een creditcontract te kunnen opnemen, kan ik dan ook niet als een studievoortgangsbeslissing beschouwen in de betekenis die de Codex Hoger Onderwijs hieraan geeft. Ik kan dan ook niet anders dan vaststellen dat het beroep dat u indien hierdoor onontvankelijk is. Indien, zoals u vermeldde in uw e-mail van 1 april, de redenen voor deze beslissing van uw faculteit nog steeds niet duidelijk zouden zijn, kan ik u enkel aanraden om hierover contact op te nemen met de vicedecaan Onderwijs van uw faculteit, prof. [J.S.]”

Dit is de tweede bestreden beslissing.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van partijen

Met een e-mail van 20 mei 2019 deelt verwerende partij mee dat de tweede bestreden beslissing wordt ingetrokken en dat zo spoedig mogelijk een nieuwe beslissing zal worden genomen over de gegrondheid van het intern beroep.

Ter zitting licht de verwerende partij toe dat zij tot de intrekking heeft besloten op grond van het arrest nr. 26/2017 van het Grondwettelijk Hof, dat hieronder nog ter sprake komt.

Beoordeling

Verzoekster betwist niet de intrekking van de tweede bestreden beslissing. Het beroep is derhalve zonder voorwerp geworden en bijgevolg niet ontvankelijk.

Gelet op de motieven die tot de intrekking hebben geleid, acht de Raad het nuttig het onderstaande nog aan te stippen.

Het onderzoek naar de bevoegdheid van de Raad en, in voorkomend geval, van de interne beroepsinstantie, raakt aan de openbare orde.

De interne beroepsinstantie heeft – op zicht van verzoeksters beroep en de omstandigheden: niet ten onrechte – geoordeeld het intern beroep ook te onderzoeken in het licht van artikel 104, *f*) van het onderwijs- en examenreglement. Die bepaling luidt als volgt:

“Artikel 104. Beroepen tegen individuele beslissingen

Intern beroep is mogelijk tegen

(...)

f) de weigering van de opname van een bepaald opleidingsonderdeel in het diplomacontract waarvoor studenten die een geïndividualiseerd traject volgen, zich nog niet eerder hebben ingeschreven;”

Die tekst is binnen de KU Leuven blijkbaar – zo geeft althans de interne beroepsinstantie aan – de internrechtelijke herneming van wat de decreetgever in artikel I.3, 69°, *g*) van de Codex Hoger Onderwijs als een studievoortgangsbeslissing heeft aangemerkt:

Artikel I.3

(...)

69°studievoortgangsbeslissing: 1 van de volgende beslissingen:

(...)

g) het weigeren van het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in het contract waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt, zich nog niet eerder heeft ingeschreven;”

Krachtens artikel II.283 van de Codex Hoger Onderwijs zijn de hogeronderwijsinstellingen verplicht om ten aanzien van ongunstige ‘studievoortgangsbeslissingen’ te voorzien in een interne beroepsprocedure, en artikel II.285 van diezelfde Codex koppelt aan dat begrip ook de bevoegdheid van de Raad.

De vraag die voorligt, is of de beslissing van de CIAP, voor zover zij ertoe strekt om verzoekster te weigeren om de opleidingsonderdelen ‘Kinesitherapeutisch handelen 3: Specifieke behandelingstechnieken’, ‘Musceloskeletale revalidatie: onderste lidmaat’ en ‘Musceloskeletale revalidatie: wervelkolom’ op te nemen in haar studieprogramma, als een ‘studievoortgangsbeslissing’ moet worden beschouwd.

De interne beroepsinstantie beantwoordt die vraag ontkennend, op grond van het motief dat er van een beslissing in de zin van artikel I.3, 69°, *g*) van de Codex Hoger Onderwijs slechts sprake kan zijn wanneer de betrokken student middels een ‘diplomacontract’ is ingeschreven.

Dat standpunt kan niet worden bijgevalen.

De Raad wijst er vooreerst op dat de omschrijving van wat een ‘studievoortgangsbeslissing’ is, behoort tot de bevoegdheid van de decreetgever, en dat de instellingen weliswaar vermogen, eenvoudigheidshalve, de bepalingen van artikel I.3, 39° van de Codex Hoger Onderwijs in hun interne regelgeving over te nemen, maar niet om daaraan wijzigingen aan te brengen.

In dat opzicht moet worden vastgesteld dat de definitie in artikel 104, *f*) van het onderwijs- en examenreglement verschilt van deze in artikel I.3, 69°, *g*) van de Codex Hoger Onderwijs, met name doordat verwerende partij verwijst naar een “opleidingsonderdeel in het diplomacontract”, terwijl de Codex Hoger Onderwijs spreekt over een “opleidingsonderdeel in het contract”.

Het lijkt verwerende partij te zijn ontgaan dat de decreetgever het woord ‘diplomacontract’ – dat oorspronkelijk inderdaad in de definitie van artikel I.3, 69°, *g*) van de Codex Hoger Onderwijs voorkwam – reeds bij artikel 7 van het decreet van 8 december 2017 ‘houdende wijziging van het decreet van 30 april 2009 betreffende het secundair na secundair onderwijs en het hoger beroepsonderwijs en de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013, wat het hoger onderwijs betreft’, heeft vervangen door ‘contract’.

De vaststelling dat verwerende partij voor de hier in het geding zijnde beslissing een definitie hanteert die in strijd is met wat in artikel I.3, 69°, *g*) op bindende wijze is bepaald, volstaat om de bestreden beslissing onwettig te bevinden en te vernietigen.

De Raad stipt daarbij bovendien aan dat, nog daargelaten de schending van de Codex Hoger Onderwijs, een beperking van de appelleerbaarheid van de in artikel I.3, 69°, *g*) van die Codex bedoelde beslissing tot de studenten die onder een diplomacontract zijn ingeschreven, ook een ongeoorloofde discriminatie uitmaakt.

Bij arrest nr. 2.882 van 13 april 2016 heeft de Raad aan het Grondwettelijk Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld:

“Schendt artikel I.3, 69° *g*) van de Codex Hoger Onderwijs de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, op zich genomen en/of in samenlezing met artikel 6 van het EVRM, doordat

toegang tot de door de decreetgever noodzakelijk geachte procedure voor de Raad voor geschillen die betrekking hebben op een weigering tot het opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel waarvoor de student die een geïndividualiseerd traject volgt zich nog niet eerder heeft ingeschreven, enkel openstaat voor studenten die (beogen te) zijn ingeschreven middels een diplomacontract en niet voor studenten die (beogen te) zijn ingeschreven middels een examencontract of een creditcontract ?”

In zijn arrest nr. 26/2017 van 16 februari 2017 heeft het Grondwettelijk Hof ter zake het volgende geoordeeld:

“B.3.2. Het Hof onderzoekt derhalve de bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet van artikel I.3, 69°, g), van de Codex Hoger Onderwijs, in samenhang gelezen met artikel II.285 van dezelfde Codex.

B.4.1. Een student en een instelling voor hoger onderwijs kunnen een diplomacontract (met het oog op het behalen van een graad of diploma of het slagen voor een schakel- of voorbereidingsprogramma van een opleiding), een creditcontract (met het oog op het behalen van een creditbewijs voor één of meer opleidingsonderdelen) of een examencontract (met het oog op het behalen van een graad of diploma of met het oog op het behalen van creditbewijzen) afsluiten (artikel II.199 van de Codex Hoger Onderwijs).

Naar luid van artikel I.3 van de Codex Hoger Onderwijs wordt verstaan onder:

« 18° creditcontract: een contract, aangegaan door een instellingsbestuur met de student die zich inschrijft met het oog op het behalen van (een) creditbewij(s)(zen) voor 1 of meer opleidingsonderdelen;

[...]

20° diplomacontract: een contract, aangegaan door een instellingsbestuur met de student die zich inschrijft met het oog op het behalen van een graad of diploma van een opleiding of die zich inschrijft voor een schakel- of voorbereidingsprogramma;

[...]

25° examencontract: een contract, aangegaan door een instellingsbestuur met de student die zich onder de door het instellingsbestuur bepaalde voorwaarden inschrijft voor het afleggen van examens met het oog op het behalen van:

- a) een graad of een diploma van een opleiding, of
- b) een creditbewijs voor 1 of meer opleidingsonderdelen; ».

B.4.2. De studievoortgang van een student in het hoger onderwijs houdt verband met het aantonen van zijn bekwaamheid voor opleidingsonderdelen of een gehele opleiding.

Die bekwaamheid wordt, ongeacht het contracttype, meestal aangetoond door middel van het behalen van creditbewijzen voor individuele opleidingsonderdelen na het afleggen van examens (artikel II.225 van de Codex Hoger Onderwijs). Zij kan echter ook blijken uit eerder verworven kwalificaties, zijnde elk binnenlands of buitenlands studiebewijs, dat aangeeft dat een formeel leertraject met goede afloop werd doorlopen (artikel II.241 van het Codex Hoger Onderwijs) of een bekwaamheidsonderzoek. Bijgevolg kunnen creditbewijzen uitgereikt door andere onderwijsinstellingen of in het kader van andere

opleidingen ook bijdragen aan de studievoortgang in een specifieke opleiding met het oog op het behalen van een diploma.

Het accumuleren van creditbewijzen op basis van examens of vrijstellingen (ingevolge een creditbewijs dat werd behaald in een andere onderwijsinstelling of in het kader van een andere opleiding) voor alle opleidingsonderdelen in een specifiek opleidingsprogramma leidt tot het behalen van een diploma voor die opleiding op voorwaarde dat de student is ingeschreven met het oog op die finaliteit (artikelen II.228 en II.254 van de Codex Hoger Onderwijs). Daarbij worden de creditbewijzen die zijn behaald met een examencontract of een creditcontract ook in rekening gebracht. Het gezamenlijk voorleggen van eerder verworven kwalificaties, met inbegrip van creditbewijzen voor één of meer opleidingsonderdelen uit een andere onderwijsinstelling of opleiding en/of bewijzen van bekwaamheid, kan leiden tot het behalen van een diploma (artikel II.245 van de Codex Hoger Onderwijs), zonder dat de betrokkenne is ingeschreven met een diplomacontract of met een examencontract met het oog op het behalen van een diploma (artikel II.254 van de Codex Hoger Onderwijs).

B.4.3. Aldus is het, rekening houdend met de in B.4.2 vermelde doelstelling, mogelijk dat een student door het stapsgewijs behalen van creditbewijzen voor één of meer opleidingsonderdelen, zelfs met een examencontract of een creditcontract, ernaar streeft alle aldus verworven creditbewijzen op korte of lange termijn bij een onderwijsinstelling te laten valoriseren en in voorkomend geval een diploma te behalen binnen een geïndividualiseerde redelijke studietermijn.

B.5. Voor alle in B.4.1 vermelde contracttypes bestaat dan ook de mogelijkheid om een geïndividualiseerd studietraject te volgen (artikel II.200 van de Codex Hoger Onderwijs), hetgeen impliceert dat een individueel studieprogramma kan worden samengesteld uit modeltrajecten van meerdere fases in een opleiding.

In dat geval kan een student worden geconfronteerd met de door de onderwijsinstelling vastgestelde « volgtijdelijkheidsregels ». Dit zijn regels inzake het gevuld hebben van of het geslaagd zijn voor een opleidingsonderdeel of opleiding vooraleer een examen kan worden gedaan over een ander opleidingsonderdeel of een andere opleiding (artikel I.3, 74°, van de Codex Hoger Onderwijs). Die regels kunnen ertoe leiden dat slechts een beperkt aantal opleidingsonderdelen kan worden opgenomen. Dit heeft tot gevolg dat geen enkel of slechts een beperkt aantal creditbewijzen kan worden behaald zodat, rekening houdend met hetgeen in B.4.3 is vermeld en ongeacht het contracttype, de door de student beoogde studievoortgang kan worden belemmerd door een vertraging in het behalen van creditbewijzen en de daaraan gekoppelde langere studieduur.

B.6. De decreetgever streeft met de in B.4 en B.5 vermelde flexibilisering van het hoger onderwijs verregaande mogelijkheden inzake mobiliteit, differentiatie en levenslang leren voor (kandidaat-)studenten na (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 2154/1, pp. 4-5) zodat (kandidaat-)studenten binnen bepaalde grenzen (bijvoorbeeld artikel II.246 van de Codex Hoger Onderwijs) hun eigen studietype, -traject en -duur kunnen bepalen. De filosofie van die flexibilisering bestaat erin dat « elke met succes bekroonde inspanning van een student een bepaalde concrete meerwaarde moet kunnen opleveren voor de verdere studie- of werkloopbaan » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 2154/1, p. 7) en dus rechtstreeks of onrechtstreeks tot het behalen van een diploma op korte of lange termijn moet kunnen bijdragen.

Beslissingen in verband met het geflexibiliseerde en geïndividualiseerde studieparcours van een student kunnen de toegang of de verdere toegang tot een opleiding of voortgang in een opleiding belemmeren. Daarom heeft de decreetgever de voormelde flexibilisering eveneens gekoppeld aan rechtsbescherming.

B.7.1. In het aldus geflexibiliseerde hoger onderwijs staan zowel het beoordelen en het bewaken van de studievoortgang als de rechtsbescherming centraal (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 2154/1, pp. 8-11).

De oprichting van de Raad komt voort uit de bezorgdheid van de decreetgever om voor het geflexibiliseerde hoger onderwijs te voorzien in een uniforme rechtsbescherming, los van de aard van de onderwijsinstelling, tegen eenzijdige en bindende onderwijsbeslissingen waarbij de (verdere) voortgang van een (kandidaat-)student in het hoger onderwijs ongunstig wordt geraakt. De decreetgever heeft immers geoordeeld dat de juridische verhouding tussen, enerzijds, een student en, anderzijds, een beoordelingsinstantie of elk onder de verantwoordelijkheid van het bestuur handelend orgaan steeds van publiekrechtelijke aard is wegens het eenzijdige en bindende karakter van de beslissingen die aan de studievoortgang raken (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 1960/1, p. 4).

B.7.2. De decreetgever streefde daarbij naar een coherente (zie o.a. *Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 2154/1, p. 29; *Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2159/1, pp. 69-70), snelle (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 1960/1, p. 17) en « transparante » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 1960/1, p. 5) rechtsbescherming met betrekking tot studievoortgangsbewijzingen door de Raad als een « bijzonder, gespecialiseerd administratief rechtscollege » teneinde « op korte termijn tot een einduitspraak [te] komen, waardoor een [betrokkene] op een nuttig tijdstip weet » of zijn recht op onderwijs niet onrechtmatig wordt belemmerd (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 1960/1, p. 5). Aldus wordt een einde gemaakt aan de juridische discussies over de aard van de relatie tussen een student en een beoordelingsinstantie en de samenhangende bevoegdheid van de administratieve rechter (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 1960/1, pp. 11-12). Die rechtsbescherming dient ook het recht op onderwijs voor de (kandidaat-)student onmiddellijk te vrijwaren door aan de Raad « bijkomende bevoegdheden » toe te kennen om, indien het dossier het vereist, « de nodige, welomschreven, voorlopige en herstelmaatregelen [te] bevelen » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 1960/1, p. 17).

B.7.3. Met verwijzing naar de rechtspraak heeft de decreetgever bevestigd dat er in aangelegenheden van hoger onderwijs meerdere categorieën van beslissingen bestaan die « qua aard en juridische natuur nauw aansluiten » (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2003-2004, nr. 2154/1, p. 28; *Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2159/1, p. 69) omdat ze alle een eenzijdige en bindende beslissing met betrekking tot de bekwaamheid, de examentucht of ruimer de studievoortgang inhouden (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2159/1, p. 69). Met betrekking tot die beslissingen heeft de decreetgever, ingevolge hun gemeenschappelijke kenmerken, evenwel een overkoepelend begrip « studievoortgangsbeslissing » gehanteerd.

B.8. Met de prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht zich uit te spreken over het feit of het ontbreken van de mogelijkheid voor (kandidaat-)studenten om een beroep bij de Raad

in te stellen tegen een studievoortgangsbeslissing waarbij het voor de eerste keer opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in een credit- of examencontract, dat een geïndividualiseerd traject beoogt, wordt geweigerd, bestaanbaar is met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

Die beroepsmogelijkheid bestaat wel met betrekking tot andere beslissingen waarbij aan de studievoortgang wordt geraakt, in het bijzonder beslissingen waarbij het voor de eerste keer opnemen van een bepaald opleidingsonderdeel in een diplomacontract, dat een geïndividualiseerd traject beoogt, wordt geweigerd.

B.9.1. Nog het verschil in de financiering, noch het contracttype van de student kan redelijkerwijs het bekritiseerde verschil in behandeling verantwoorden. Het gaat in het ene en het andere geval effectief om beslissingen die «qua aard en juridische natuur nauw aansluiten» en die van dien aard zijn dat zij het door de (kandidaat-)student beoogde flexibele studietraject en de daarmee gepaard gaande studieduur kunnen belemmeren.

B.9.2. Een (kandidaat-)student die ongunstig wordt geraakt door een eenzijdige en bindende beslissing die raakt aan zijn studievoortgang en die niet is vermeld in artikel I.3, 69°, van de Codex Hoger Onderwijs, zou zich weliswaar kunnen wenden tot de hoven en rechtbanken om een wettigheidscontrole uit te oefenen op beslissingen genomen door onderwijsinstellingen.

In tegenstelling tot de procedure bij de Raad zijn die vorderingen niet kosteloos en bestaat er een risico dat een rechtsplegingsvergoeding dient te worden betaald. Bovendien leiden zij enkel tot beslissingen die, anders dan de beslissingen van de Raad, slechts een relatief gezag van gewijsde hebben en die de beslissing van de onderwijsinstelling niet uit het rechtsverkeer wegnemen.

B.10. De in het geding zijnde bepaling, in samenhang gelezen met artikel II.285 van de Codex Hoger Onderwijs, is niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre zij tot gevolg heeft dat een beroepsmogelijkheid bij de Raad voor de betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen enkel wordt voorbehouden aan studenten die zijn ingeschreven met een diplomacontract en in een dergelijke beroepsmogelijkheid niet is voorzien voor (kandidaat-)studenten die zijn ingeschreven met een credit- of examencontract.

B.11. Aangezien de in B.10 gedane vaststelling van de lacune is uitgedrukt in voldoende nauwkeurige en volledige bewoordingen die toelaten de in het geding zijnde bepaling toe te passen met inachtneming van de referentienormen op grond waarvan het Hof zijn toetsingsbevoegdheid uitoefent, staat het aan de verwijzende rechter een einde te maken aan de schending van die normen.

B.12. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.”

Op grond van artikel 26, §2, 2° van de bijzondere wet op het Grondwettelijk Hof is de Raad van oordeel dat in huidig dossier dezelfde vraag niet opnieuw moet worden gesteld.

Artikel 104, eerste lid, *f*) van het onderwijs- en examenreglement van verwerende partij houdt, voor zover daarin een mogelijkheid tot intern beroep enkel wordt geboden voor studenten die zijn ingeschreven onder een ‘diplomacontract’, een ongeoorloofde discriminatie in. Deze bepaling moet, in dat opzicht, in toepassing van artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing worden gelaten.

Coda: de interne beroepsinstantie heeft zich ten onrechte onbevoegd verklaard.

BESLISSING

De Raad verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 20 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, I^e Kamer, samengesteld uit:

Jim Deridder,	voorzitter van de Raad
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Jim Deridder

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.

Zitting van 20 mei 2019

Arrest nr. 4.972 van 21 mei 2019 in de zaak 2019/136

In zake: Wardia SELLAMI
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Paul Bruynseels
kantoor houdend te 2430 Laakdal
Steenweg op Meerhout 45
Bij wie woonplaats wordt gekozen

Tegen: HOGER INSTITUUT VOOR VERPLEEGKUNDE SINT-ELISABETH
TURNHOUT vzw
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Jan Bergé en Kristien Vanderheiden
kantoor houdend te 3000 Leuven
Diestsevest 47/001
Bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

Het beroep, ingesteld op 9 april 2019, strekt tot nietigverklaring van de beslissing van de delibererende klassenraad waarbij verzoekende partij niet geslaagd wordt verklaard voor de module “Oriëntatie ouderenzorg en geestelijke gezondheidszorg”, het uitblijven van een beslissing inzake het eerste luik van de interne beroepsprocedure en de beslissing van 15 maart 2019 inzake het tweede luik van de interne beroepsprocedure.

II. Verloop van de rechtspleging

Verwerende partij heeft een antwoordnota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechting, die heeft plaatsgevonden op 20 mei 2019.

Kamervoorzitter Bertel De Groote heeft verslag uitgebracht.

III. Feiten

Verzoekende partij is in het academiejaar 2018-2019 ingeschreven in de opleiding ‘HBO-5 Verpleegkunde’.

De delibererende klassenraad beslist verzoekster niet geslaagd te verklaren voor de module “Oriëntatie ouderenzorg en geestelijke gezondheidszorg”.

Verzoekende partij stelde op datum van 19 februari 2019 een intern beroep in. Bij aangetekend schrijven op datum van 15 maart 2019 werd het intern beroep als onontvankelijk afgewezen.

Bij aangetekend schrijven van 9 april 2019 diende verzoekende partij een verzoekschrift in bij de Raad.

IV. Ontvankelijkheid – afstand

Bij schrijven van 10 mei 2019 vraagt de raadsman van verzoekster te willen noteren dat zijn cliënte afstand doet van de procedure.

De Raad ziet geen redenen om deze afstand niet in te willigen.

BESLISSING

De Raad stelt de afstand van het geding vast.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechting van 21 mei 2019, door de Raad voor betwistingen inzake studievoortgangsbeslissingen, IIe Kamer, samengesteld uit:

Bertel De Groote,	kamervoorzitter
Marleen Verreth	bestuursrechter – bijzitter
Sigrid Pauwels	bestuursrechter – bijzitter
bijgestaan door	
Freya Gheysen	secretaris

De secretaris

De voorzitter

Freya Gheysen

Bertel De Groote

Tegen dit arrest is een beroep bij de Raad van State mogelijk overeenkomstig artikel 14, § 2 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het Koninklijk Besluit van 30 november 2006 tot vaststelling van de cassatieprocedure bij de Raad van State. Dit beroep dient schriftelijk en aangetekend te gebeuren binnen de dertig dagen na kennisgeving van deze beslissing en ondertekend te zijn door een advocaat. Bij het beroep moeten zijn gevoegd een kopie van het aangevochten arrest, de bijgevoegde stukken dienen genummerd en geïnventariseerd te zijn, en zes eensluidend verklaarde afschriften van het beroep.